

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Türk Dili Bilim Dalı

MUKADDİMETÜ'L-EDEB (YOZGAT NÜSHASI)-(GİRİŞ,
METİN, NOTLAR, SÖZLÜK-DİZİN)

Serkan CİHAN

Doktora Tezi

Ankara, 2021

MUKADDİMETÜ'L-EDEB (YOZGAT NÜSHASI)-(GİRİŞ,
METİN, NOTLAR, SÖZLÜK-DİZİN)

Serkan CİHAN

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Türk Dili Bilim Dalı

Doktora Tezi

KABUL VE ONAY

Serkan CİHAN tarafından hazırlanan “MUKADDİMETÜ'L-EDEB (YOZGAT NÜSHASI)- (GİRİŞ, METİN, NOTLAR, SÖZLÜK-DİZİN)” başlıklı bu çalışma,/.../..... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

[] (Başkan)

[] (Danışman)

[] (Üye)

[] (Üye)

[] (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*” kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

...../...../.....

[İmza]

Serkan CİHAN

“*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*”

(1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* Tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.**

ETİK BEYAN

Bu alışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar erevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, **Prof.Dr. Emine YILMAZ** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine gre yazıldığını beyan ederim.

[*İmza*]

Serkan CİHAN

ÖN SÖZ

Doktora çalışmamızı Harezmi Türkçesi döneminin en önemli eserlerinden biri kabul edilen ve dönemin bilinen tek sözlüğü *Mukaddimetü'l-Edeb*'in en kapsamlı nüshası olan Yozgat nüshası üzerinde gerçekleştirdik. Nüsha, şu an Süleymaniye Kütüphanesinde muhafaza edilmektedir ve Yozgat-000396 numara ile kayıtlıdır. 10 Cemâzü-l Evvel 655/25 Mayıs 1257 tarihinde Harezmi'de tamamlanmış olan bu nüshanın müstensihisi İbrahim bin Mahmud Sûfi'dir.

Mukaddimetü'l-Edeb'in en kapsamlı nüshalarından biri olduğunu bildiğimiz Yozgat nüshası, Arapça-Farsça-Harezmi Türkçesi olmak üzere üç dilli bir sözlüktür. Ancak eser, farklı dillerden alınmış sözcükleri de kendinde barındırmaktadır. Nüsha, zengin kelime hazinesine sahip olup dönemin kaynaklarında bulunmayan kelimeleri barındırması bakımından önemli bir kaynak eser konumundadır. Çözümleyemediğimiz, okuyamadığımız ya da anlamlandıramadığımız kelimeleri Arapça-Farsça kısımlardan yararlanarak en aza indirgemeye çalıştık.

Çalışmamız Giriş-Metin-Notlar-Dizin/Sözlük olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde eser hakkında genel bilgi, eserin yazarı Zemahşerî, *Mukaddimetü'l-Edeb*, eserin nüshaları ve eser üzerinde şu ana kadar yapılmış çalışmalardan bahsedilmiştir. Yazıçevrimli metnin kuruluşuyla ilgili bilgiler verilmiştir. Metin bölümü, eserin Arapça-Farsça ve Harezmi Türkçesinden oluşan yazıçevrimli bölümünü içermektedir. Notlar bölümünde metnimizde ve Türk dili tarihî metinlerinde geçen ancak Harezmi Türkçesi söz varlığında tespit edemediğimiz fiiller ele alınıp incelenmiştir. Son bölümde ise metnin Dizin/Sözlük kısmı yer almaktadır. Dizinde yer alan bütün kelimeler, geçtikleri yerdeki bağlam ve Arapça-Farsça kısımlar da dikkate alınarak anlamlandırılmıştır. Metinde geçen özel isimler sınırlı sayıda olduğu için ayrıca özel adlar dizini hazırlanmamıştır. Çok fazla yer kaplayacağı için metnin tıpkıbasımı çalışmaya dahil edilmemiştir.

Böyle kapsamlı ve çok dilli bir metni hatasız okumak elbette zordur. Eserin bir de sözlük mahiyetinde olması bu zorluğu bir derece daha artırmaktadır. Biz de elimizden

geldiğince hatasız bir şekilde metni okuyup anlamlandırmaya çalıştık. Bunu yaparken de metnin Arapça-Farsça kısımlarından oldukça faydalandık. Kelimenin genel anlamından çok karşılığı Arapça-Farsça olarak verilen kısımlara odaklandık. Ancak yine de bu türlü bir çalışmayı hatasız bir şekilde tamamladığımızı iddia edemeyiz. Okuyamadığımız ya da anlamlandıramadığımız maddeleri Dizin/Sözlük kısmında yıldız işareti (*) ile işaretledik.

Çalışma sırasında faydalandığımız kaynaklar, Kaynakça bölümünde harf sırasına göre dizilmiştir. Giriş bölümünden önce çalışma esnasında kullandığımız kısaltmalara, işaret-sembollere ve transkripsiyon sistemine yer verilmiştir.

Zemahşerî'nin *Mukaddimetü'l-Edeb*'i üzerine yaptığımız bu çalışma, eserin önemini ortaya koyma, metnin barındırdığı zengin dil malzemesini ortaya çıkarma ve en önemlisi de Türkçenin dil hazinesine katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Sadece Türk Dili değil, sosyal bilimlerin farklı alanlarındaki araştırmalara da kaynak olabileceğini düşündüğümüz bu çalışma boyunca benden hiçbir yardımı esirgemeyen ve metni çalışmamı sağlayan değerli danışman hocam Prof. Dr. Emine YILMAZ'a; benimle birlikte mesai harcayan, metindeki Arapça-Farsça kısımlar konusunda her zaman yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşlarım Dler Nihad, Hüseyin Yusuf ve Nasrin Zabiti'ye; tez yazım süresince yardımlarını esirgemeyen Türk Dil Kurumu kütüphane çalışanlarına, çalışma süresince çok önemli desteklerini gördüğüm mesai arkadaşlarıma ve her an yanımda olan aileme teşekkürlerimi sunarım. Bu süreçte 2211/A Genel Yurt İçi Doktora Burs Programı kapsamında desteğini gördüğüm TÜBİTAK'a teşekkür etmeyi kendime borç bilirim.

Ankara/2021 Serkan CİHAN

ÖZET

CİHAN, Serkan. Mukaddimetü'l-Edeb (Yozgat Nüshası)-(Giriş, Metin, Notlar, Sözlük Dizin), Doktora Tezi, Ankara, 2021.

Harezmi döneminde yazılmış önemli dil yadigarlarından biri olan Zemahşerî'nin *Mukaddimetü'l-Edeb*'i üzerinde gerçekleştirdiğimiz doktora tez çalışmamız Giriş, Metin, Notlar ve Dizin-Sözlük bölümlerinden oluşmaktadır. Çalıştığımız metin Süleymaniye Kütüphanesinde muhafaza edilmektedir ve Yozgat-000396 numara ile kayıtlıdır. 348 varaktan oluşan bu eser, *Dîvânu Lugâti't-Türk*'ten sonra Orta Türkçe döneminin en zengin kelime hazinesine sahip olma özelliğini taşımaktadır.

Çalışmamızın ilk bölümü Giriş'te eserin yazarı, eser ve nüshaları, yazılış tarihi ve eser üzerinde yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir. Metin bölümünde, çalıştığımız metnin Harezmi Türkçesiyle yazılmış kısımların dışında Arapça-Farsça kısımların da yazı çevrimi yapılmıştır. 348 varak oluşan metnin tamamen Arapça açıklamaları içeren son 26 varığı çalışmaya dahil edilmemiştir. Notlar bölümünde metnimizde ve Türk dili tarihî metinlerinde bulunan ancak Harezmi Türkçesi metinlerinde karşılaşmadığımız fiiller tespit edilip incelenmiştir. Dizin-Sözlük bölümünde metnin Harezmi Türkçesiyle kaleme alınmış kısımların dizin ve sözlüğü hazırlanmıştır. Arapça-Farsça kısımlar, bu bölüme dahil edilmemiştir.

Çalışmamızın sonunda, kullandığımız kaynaklar Kaynakça ve Kısaltmalar başlığı altında sıralanmıştır. Oldukça hacimli olması nedeniyle metnin tıpkıbasımını çalışmaya dahil edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Sözlük, Harezmi Türkçesi, Mukaddimetü'l-Edeb, Zemahşerî.

ABSTRACT

CIHAN, Serkan. *Mukaddimetü'l-Edeb (Yozgat Copy)*-(Introduction, Text, Notes, Lexicon-Index), PhD Thesis, Ankara, 2021.

Our doctoral thesis based on the *Mukaddimetü'l-Edeb* written by Zemahşerî, one of the most important language heirlooms written during the Harezmi period, consists of Introduction, Text, Notes and Index-Dictionary sections. The text we are working on is stored in Süleymaniye Library and registered with Yozgat-000396 number. This text consisting of 348 sheets has the richest vocabulary of the Middle Turkish period after *Dîvânu Lugâti't-Türk*.

In the first part of our study, in Introduction, information is given about the author of the work, the work and its copies, the history of writing and the studies on the work.

In addition to the parts written in Harezmi Turkish, Arabic-Persian parts of the text we have studied in the Text section have also been translated. The last 26 pages of the text consisting of 348 sheets, including entirely of Arabic explanations, are not included in the study. In the Notes section, the verbs in our text and in the historical texts of the Turkish language but we could not find out in the presence of the Harezmi Turkish vocabulary are discussed and analyzed. In the Index/Dictionary part, the index and dictionary of the parts of the text written in Harezmi Turkish have been studied. Arabic-Persian parts are not included in this section.

At the end of our study, the sources we used are listed under the title of Bibliography and Abbreviation. The facsimile of the text is not included in the study due to its large volume.

Key Words: Dictionary, Harezmi Turkish, *Mukaddimetü'l-Edeb*, Zemahşerî.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	iv
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	v
ETİK BEYAN	vi
ÖN SÖZ	vii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
İÇİNDEKİLER	xi
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	xii
KISALTMA VE SEMBOLLER	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. ZEMAŞERÎ	5
1.2. MUKADDİMETÜ'L-EDEB	7
1.3. NÜSHA BİLGİSİ	10
1.4. MUĞADDİMETÜ'L-EDEB ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR	17
1.5. YAZI ÇEVİRİMLİ METNİN KURULUŞUYLA İLGİLİ MADDELER	25
2. METİN	29
2.1. İSİMLER	29
2.2. FİİLLER	102
3. HAREZM TÜRKÇESİ SÖZ VARLIĞINDA BULUNMAYAN FİİLLER ÜZERİNE NOTLAR	426
3.1. FİİL TAHLİLLERİ	427
4. SÖZLÜK-DİZİN	463
SONUÇ	607
KAYNAKÇA VE KISALTMALAR	611

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

Bu çalışmada aşağıdaki transkripsiyon sistemi uygulanmıştır:

Arapça	Türkçe	Arapça	Türkçe
أ, آ	a, ā, e	ع	‘
ب	b, p	غ	ğ
ت	t	ف	f
ث	s	ڤ	w
ج	c, ç	ق	ķ
ح	ħ	ك	g, k, ñ
خ	ħ	ل	l
د	d	م	m
ذ	z, d	ن	n
ر	r	نك	ŋg
ز	z	و	v, o, ö, u, ū, ü
س	s	ه	h, a, e
ش	ş	ى	y, ı, i, ĩ, ā
ص	ş		
ض	đ, ž		
ط	ţ		
ظ	ẓ		

KISALTMA VE SEMBOLLER

Ar.	: Arapça
Az.	: Azerbaycan Türkçesi
Bşk.	: Başkurt Türkçesi
c.	: cilt
DS	: <i>Derleme Sözlüğü</i>
ETü.	: Eski Türkçe
haz.	: hazırlayan
KB	: <i>Kutadgu Bilig</i>
Kırg.	: Kırgızca
Kk	: Kırım Karaycası
Kklp	: Karakalpak Türkçesi
KMTü.	: Karaçay-Malkar Türkçesi
KTü.	: Kırım-Tatar Türkçesi
KuT.	: Kumuk Türkçesi
Kzk.	: Kazak Türkçesi
Far.	: Farsça
krş.	: karşılaştırınız
ME	: <i>Muqaddimetü'l-Edeb</i>
Moğ.	: Moğolca
Özb.	: Özbekçe
Rum.	: Rumca
s.	: sayfa
Sğd.	: Soğdca
T.	: Türkçe
Tat.	: Tatarca
TDK	: Türk Dil Kurumu
TS	: <i>Tarama Sözlüğü</i>
TTü.	: Türkiye Türkçesi
Ur.	: Urumca
Yun.	: Yunanca
YUyg.	: Yeni Uygur Türkçesi
< >	: Tıpkıbasım metinde kenar kısımlarda yazılan Arapça, Farsça ve Harezmi Türkçesiyle yazılmış yerleri belirtmek için kullanılmıştır.
<	: Bu dilden gelir.
/	: Metinde Arapça, Farsça ve Türkçe kelimeleri birbirinden ayırır.
*	: Dizin-Sözlük bölümünde okuyuşta ya da anlamlandırmada sorunlu olabilecek kelimeleri gösterir.
-	: Metinde aynı dil için kelime ve cümleleri ayırmak ve Dizin-Sözlük kısmında fiile gelen ekleri göstermek için kullanılır.
[]	: Metinde yanlış veya eksik olduğunu düşündüğümüz kısımlardaki düzeltmeler için kullanılmıştır.
~	: Nöbetleşe kullanımları göstermek için kullanılmıştır.

+

: Sözlük-Dizin kısmında isme gelen ekleri gösterir.

1. GİRİŞ

Harezm bölgesi, Amu Derya deltasının sağ tarafında kalan Kās, sol tarafında yer alan Gürgeç ve Hive, Hezāresb, Tahiriye, Dergan, Kerder, Cigerbend, Hemcerd, Barkan, Zemahşer, Sedver, Zerduh gibi önemli büyük şehirlerden oluşmaktaydı. Bu bölge, 717 yılından itibaren İslam orduları tarafından fethedilmiş ve bu tarihten itibaren Türkleşmeye başlamıştır. Türkleşen Harezm’de Türk dili, Türk âdet ve gelenekleri yalnız ordu ve saray çevresinde kalmayıp halkın malı olmuştur. Harezmşahlar devrinde ise Türkçe, bu bakımdan daha ileri bir gelişme göstererek Harezm’de bir yazı ve edebiyat dili olmuştur. O dönemde yazılmış olan *Zemahşerî’nin Mukaddimetü’l-Edeb’i*, Rabgûzî’nin *Kıyasu’l-Enbiyâ’sı*, İslam’ın *Mu‘înü’l-Mürîd’i*, Kutb’un *Hüsrev ü Şîrîn’i*, Harezmî’nin *Muhabbet-nâme’si*, Mahmud bin Ali’nin *Nehcü’l-Feradis’i* gibi eserler, bölgede Türk dilinin gelişimini gösteren önemli tanıklardır (Yüce, 1993, s. 5). Ata ise Yüce’den aktarılan bu paragraftaki bilgilerin tarihî gerçeklerle bağdaşmadığını, bu eserlerin Harezmşahlar Devleti’nin yıkılış tarihi olan 1231’den sonra kaleme alındığını belirtir (Ata, 2011, s. 12).

Bölgeyi yöneten kimselere Harezmşah denilmekteydi. Bu durum Harezmşah Devleti kurulduktan sonra da değişiklik göstermemiştir. Atsız, babası Kutbeddin Muhammed’in isteğiyle Selçuklu saray eğitimi usullerine göre yetişmiş ve 1127 yılında babasının ölümü üzerine, Sultan Sencer tarafından, babasının yerine Harezmşah tayin edilmiştir. Atsız, savaş ve siyasi mücadeleler dışında ilimle de ilgilenen bir hükümdardı. Dönemin ilim dili olan Arapçaya da ilgisi oldukça fazlaydı. Bu nedenle dönemin ünlü tefsir ve lügat âlimi Mahmud bin Ömer ez-Zemahşerî’den kendisinin saray kütüphanesi için Arapça bir lügat kitabı yazmasını istemiş ve Zemahşerî de bu istek üzerine *Mukaddimetü’l-Edeb* adlı eseri kaleme almıştır (Yüce, 1993, s. 5-6).

Birçok Türk boyunun Harezm’e gelip yerleşmesi ve Harezm’in komşularıyla olan etkileşimleri, doğuda Karahanlı Türkçesi, güney batıda Oğuz Türkçesi, kuzey batıda Kıpçak Türkçesiyle olan etkileşim, bölgeyi her alanda etkilediği gibi dilini de etkilemiştir. Bu etkileşim, Harezm Türkçesine, özellikle lügat ve morfoloji anlamında farklı bir yapı kazandırmıştır. Üzerinde çalıştığımız Zemahşerî’nin eseri

Mukaddimetü'l-Edeb de Harezmi Türkçesi dil malzemesini barındıran dönemin önemli eserlerinden birisidir.

Zemahşerî, bu eserini Arapça öğrenmek isteyen Harezmsah hükümdarı Atsız b. Muhammed'in isteği üzerine kaleme almıştır. Arapça kısa cümlelerden oluşan bu sözlük, isimler, fiiller, harfler, isim ve fiil çekimleri olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. İsimler bölümü, eserin dörtte birlik, fiiller bölümü ise dörtte üçlük kısmını oluşturur. Diğer bölümler birkaç sayfadan ibarettir. Eser, zaman kavramları, gökyüzü, yeryüzü, madenler, yollar ve yolculuklar, su ve suda yaşayan varlıklar, bitkiler, çiçekler, meslekler, soyut kavramlar, dinî terimler, yemekler, giyim kuşam, renkler, sayılar, akrabalık terimleri, mutfak araç gereçleri, hayvanlar, savaş aletleri gibi çok farklı alanlarda kelimeleri içerir (Yüce, 2006, s.120).

Eserin birçok nüshası mevcuttur. Çalışmamızı gerçekleştirdiğimiz Yozgat nüshası, şu anda İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi'nde Yozgat-000396 numara ile kayıtlıdır. 1257 tarihinde istinsah edilmiştir ve *Mukaddimetü'l-Edeb*'in en eski istinsahlı metni ve en hacimli nüshalardan biri olması bakımından Türk dili tarihi için önemli bir kaynak konumundadır. Nüshanın son sayfasında Arapça düşülen notun çevirisi şu şekildedir:

“*Mukaddimetü'l Edeb* adlı bu eseri, Allah'a komşu olan, rahmeti üzerine olsun, Allah'ın rahmetini, mağfiretini ve affını dileyen, derbeder, zayıf, Allah'ın kulu: İbrahim Bin Mahmudu's- Sûfi; altı yüz elli beş yılının Cemâzü-l Evvel ayının onunda Cumartesi günü yazmıştır (25 Mayıs 1257, Cumartesi).”

Nüshanın son sayfasına şu not düşülmüştür:

“Vech-i tahrir huruf-u evvel devrine, bin yüz doksan sekiz senesinde safar ayının on beşinci günü kızım Ayşe dünyaya gelmiştir. Allah, azima şan-ı tul-i ömrü ile muammer ve mükerrerem eyleye. Amin veya mu'in bi-hurmeti seyyide-l murselin ve-l hamdullilahi rabbi-l alemin ya mucibe-s sailin.”

Bu bilgilere dayanarak nüshanın Mahmud Sûfi el-Müezzini tarafından kaleme alındığını, orijinal nüshanın 1198 yılından önce bir tarihte yazılmış olduğunu söyleyebiliriz.

Eserin Harezmsah Atsız'a ithaf edildiği düşünüldüğünde onun hüküm sürdüğü zaman dilimi ve Zemahşerî'nin ölüm tarihi göz önüne alındığında eserin orijinal nüshasının yazılış tarihinin 1128-1144 yılları arasında olduğu tahmin edilebilir.

Dünyanın farklı yerlerinde birçok nüshası bulunan *Mukaddimetü'l-Edeb* üzerinde yeterince çalışma yapılmadığını belirtirsek yanılmış olmayız. Eserin dil malzemesi üzerinde A.N. Borovkov, Karl Heinrich Menges, Ananiasz Zajaczkowski, Nicholas N. Poppe, J. Benzing ve Nuri Yüce çalışmalarını gerçekleştirmişlerdir. Şu ana kadar yapılan çalışmalardan akla ilk gelen Nuri Yüce'nin Şuşter nüshası üzerinde gerçekleştirdiği çalışmadır. Yüce, çalışmasının giriş bölümünde Harezim döneminden, Zemahşerî'nin hayatı ve eserlerinden, *Mukaddimetü'l-Edeb*'den ve eser üzerinde şu ana kadar yapılan çalışmalardan bahsetmiştir. Daha sonra metnin dil özelliklerini incelemiş, metnin Türkçe bölümünün transkripsiyonlu metnini yapıp sözlük-dizinini hazırlamıştır. N. Kaya Günay ve Cevdat Şanlı ise eserin Edirne Selimiye Kütüphanesi'nde 710 / 1, 2 numara ile kayıtlı muhtasar nüsha üzerinde çalışmalarını tamamlamışlardır. Eserin dil incelemesini yapmış, Türkçe kısımların transkripsiyonlu metnini ve eserin sözlük-dizinini hazırlamışlardır.

Nicholas N. Poppe, *Mongol'skiy slovar' Muḳaddimat al-adab I-II* adlı çalışmasında Buhara'da bulunan Arapça-Farsça, Çağatayca, Moğolca karşılıklı nüshayı yayımlamıştır. Mustafa S. Kaçalın de bu çalışmanın sözlük kısmını *Mukaddimetü'l-Edeb Moğolca-Çağatayca Çevirinin Sözlüğü* başlığı altında çeviri çalışması olarak yayımlamıştır. Muhammed Kâzım İmâm Tahran İran Meclis Kütüphanesi'nde bulunan nüshalar üzerinde çalışmış, nüshaların Arapça metin ve Farsça çevirilerini yayımlamıştır. J. Benzing, Konya'da bulunan nüshanın bilimsel yayımını Harezimce, Arapça, Farsça çeviri yazılı metne Latince ve Almanca çevirisini de eklemiştir (Yüce, 2006, s. 121).

Bu çalışmalar dışında ülkemizde eser üzerinde sınırlı sayıda da olsa tez çalışmaları yapılmıştır. Raafat Muhammad, 2014 yılında *Zemahşeri Mukaddimetül Edeb Eserinin Osmanlı Türkçesi İle Tercümeli Tahran Nüshası (Elif-Dal Kısmı) (Giriş-Dil Özellikleri-Transkripsiyonlu Metin-Dizin)* adlı yüksek lisans çalışmasını tamamlamıştır. Sezen

Özkan, 2009 yılında *Mukaddimetü'l-Edeb'in Yozgat Nüshasında İsimler / Giriş-Metin-Dizin* adlı çalışmasında Yozgat nüshasının ilk 60 varaklık kısmını oluşturan isimler bölümü üzerinde çalışmasını tamamlamıştır. Giriş bölümünden sonra Arapça-Farsça-Türkçe kısımların transkripsiyonunu yapmış, Türkçe, Arapça ve Farsça olmak üzere üç bölümün de dizin-sözlüğünü hazırlamıştır. Talha Göktentürk, Yabancılara Türkçe Öğretimi programı kapsamında Buhara İbni Sina Kütüphanesi'nde kayıtlı nüshanın 10 varaklık (101a-110b) bölümünü ele almıştır . Ahmad Shafiq Shafi, eserin Taşkent'te bulunan dört dilli (Arapça, Farsça, Çağatayca, Moğolca) nüshası üzerinde yüksek lisans çalışmasını gerçekleştirmiştir. Gülşen Özçamkan Ayaz, Mukaddimetü'l-Edeb Paris ve Yozgat Nüshaları (Giriş-Metin-Dizin) adlı doktora tez çalışmasında iki nüshanın Harezmi Türkçesiyle yazılmış kısımlarını karşılaştırmalı olarak aktarmış ve oldukça kapsamlı bir dizin hazırlamıştır.

Bu çalışmada *Mukaddimetü'l-Edeb*'in en eski ve en kapsamlı nüshalarından biri olan Yozgat nüshasının isimler ve fiiller bölümleri ele alınacaktır. Diğer bölümler (isim çekimi-fiil çekimi), bu nüshada bulunmayıp sadece metnin sonunda tamamı Arapça açıklamaları kapsayan 'harfler' bölümü mevcuttur. Tamamı Arapça olan bu bölüm, çalışmaya dahil edilmemiştir. Özkan'ın yüksek lisans tezi olarak hazırladığı isimler bölümü de çalışmaya dahil edildi. Bunun birkaç nedeni var. En önemlisi de bazı kelimelerin gözden kaçırılıp okunmamış olmasıdır. Bu kelimeler ve geçtiği yerler şu şekildedir: hamayil (1b/2), musâfir (2a/7), pazı (4b/6), kıbartıcı (27a/3), aḥşâr (38b/1), küdüzlig (38b/6), kayğana (39a/1), buldurçın (53a/5). Bunun yanı sıra metinde okunamayan ve okuma önerisi getirilemeyen bazı kelimeler tespit edilmiştir: kemürt (39b/2), kübin (36a/2), külim (38a/4), latan (18b/1), pişek (40b/3), sebül (43b/4), seksenek (4b/4), seyük (51a/6), tulan (58b/3), yaḥtı (19b/5) gibi kelimeler, bunlardan bazılarıdır. Bu nedenle ve metni bir bütün olarak ele almak amacıyla isimler bölümü de çalışmaya dahil edilmiştir.

Eser Arap harflidir ve bazı yerler harekeli, bazı yerler harekesiz olarak yazılmıştır. Aynı kelime için bir yerde hareke kullanılıyorsa devamında gelen aynı kelime için harekesiz kullanım görmek mümkündür. Metinde harekelerin dışında transkripsiyon yapmayı sağlayacak noktalamaların kullanımında da bir standart mevcut değildir. Bu durumlarda

Arapça-Farsça tercümelere ve aynı kelimenin diğere yazılışları yardımıyla kelimenin orijinal şekli yazılmıştır.

Bu çalışmada *Mukaddimetü'l-Edeb*'in Türk dili tarihindeki yeri ve önemi hakkında bilgiler verilecek, eserin mahiyeti ve müellifi hakkında bilgiler verildikten sonra eserin sırasıyla Arapça-Farsça-Harezmi Türkçesi transkripsiyonlu metni ortaya konulacaktır. Tarihi Türk lehçelerinde, Harezmi Türkçesi ve çevresindeki Türk lehçelerinin başka eserlerinde bulunmayan, taradığımız sözlüklerde karşılaşmadığımız kelimeler tespit edilecektir. Notlar bölümünde metnimizde geçen ve dil tarihimizde mevcut olup bu dönem metinlerinde rastlamadığımız fiiller incelenecektir. Eserin üç dilli olması sebebiyle bizi ilgilendiren asıl bölümün, yani Harezmi Türkçesiyle yazılmış kısımların sözlük-dizini hazırlanacaktır.

1.1. ZEMAHŞERÎ

Tam ismi Ebü'l-Kâsım Mahmud b. Ömer b. Muhammed el-Harezmi ez-Zemahşeri olan yazar, 27 Recep 467(18 Mart 1075) Çarşamba günü Harezmi'e bağlı Zemahşer'de doğdu. Rivayete göre Zemahşeri, küçük yaşta ayaklarını kaybeder ve takma bir bacakla hayatına devam etmek zorunda kalır. İlk bilgileri edindiği imam babası, onun terzi olmasını istese de o bunu kabul etmez ve Zemahşeri'yi Harezmi'e gönderip bir medreseye yerleştirir. Burada Zemahşeri, dönemin ünlü âlimlerinden biri olan Abu Muzar Mahmud b. Carir al-Zabbi'den edebiyat, lügat ve nahiv dersleri alır. Mutezile inancını yaymaya çalışan Zabbi'ye yardım eden Zemahşeri, ondan maddi ve manevi yardım alarak dönemin bazı devlet adamlarıyla tanışmaya nail olur. Farklı kaynaklardan edindiğimiz bilgilere göre Zabbi'den başka İmam Rükneddin Mahmud el-Usuli, İmam Mansur, Nişaburi, İsfahani, Ahmed İbni'l-Batir, Ebu Sa'd eş-Şekkâni, Suyuti, Harisi ve Şeyh Sedid el-Hayyati'den farklı alanlarda dersler alır (Yüce, 1993, s. 6).

Gençlik yıllarını tamahkâr bir şekilde geçiren müellifimizin makam, mevki ve servet isteği, kendisinde sürekli bir huzursuzluk kaynağı olmuştur. Bu konuda başkalarıyla yaptığı kıyaslama, sahip olduğu sonsuz güven, ilminden dolayı sahip olduğu fazla gururu onun hırsını ve huzursuzluğunu daha da artırmıştır. Nizâmülmülk'e karşı tavrı,

Harezmi'den ayrılıp Horasan ve İsfahan'a gitmesi, bu duyguların bir yansımasıdır. Bunda o dönemdeki âdet ve alışkanlıklar, kendi yaratılışı ve belki de fakir bir aileye mensup olmasının da bir etkisi vardır. Ancak hayatının ikinci yarısında teselli ve sükun bulan Zemahşeri, kanaatkâr olmanın tükenmez bir hazine olduğuna inanır ve eserlerinde bu olguyu savunur (Özek, 2006, s. 38).

Harezmi'den sonra ilmini geliştirmek amacıyla Buhara'ya giden Zemahşeri, burada ilm-i usûl ve fıkıh dersleri alır. Birkaç kez Bağdat'a gider ve burada Ali b. Muzaffer en-Nişâbûrî ve Ebu Nasr İsfahâni'den edebî ilimler dersleri alır. Bunun yanında Ebû Sa'îd Şankâni ve Şeyhulislâm Ebu Nasr el-Cevâliki'nin de meclislerine katılır. Zemahşeri, son olarak Mekke'ye giderek burada beş yıl kalır. Uzun süre Kâbe civarında kalması münasebetiyle kendisine "Carullah(Allah'ın komşusu)" lakâbı verilen Zemahşeri, memleketi Harezmi'e döndükten sonra da yazdığı 60'tan fazla eser vesilesiyle "Fahr-i Harezmi(Harezmi'in Övüncesi)" lakabını alır. Kaleme aldığı *Mukaddimetü'l-Edeb* adlı eseri sayesinde dönemin hükümdarı Atsız'dan iltifat görür ve eserini ona ithaf eder. 9 Zilhicce 538 (14 Haziran 1144)'de arefe gecesini Ürgenç'te ölür (İlmammedov, 2014, s. 6).

Divan'ında verdiği bilgilerden hiç evlenmediği anlaşılan Zemahşeri, kendisini tamamıyla ilme adanmış ve dönemin en önde gelen âlimlerinden biri olmuştur. Özellikle dil ve tefsir alanlarında verdiği dersler öğrencileri tarafından ilgiyle dinlenmiştir. Öğrencileri arasında İranlı müfessir Abu'l-Futuh el-Razi, el-Harezmi, kadın öğrencilerinden Zeynep el-Şari ve en beğendiği öğrencisi Diya el-Din el-Mekki bulunmaktadır. Zemahşeri'nin fıkıh, kelam, tefsir, hadis, edebiyat, lügat, beyan, iştikak, aruz, nahiv gibi din ve dille ilgili farklı konularda yazılmış birçok eseri vardır. Birçok dile hâkim olan Zemahşeri, eserlerini genelde Arapça yazmayı tercih etmiştir. Arap asıllı olmamasına rağmen Arap dili ve edebiyatı konusunda otorite kabul edilmiş bir kişiliktir ve bu durum kendisine "Şeyhü'l-Arabiyye" lakabının verilmesine vesile olmuştur. Kaleme almış olduğu *el-Mufassal* adlı eser, Arap grameri üzerine yazılmış eserlerin en iyisi kabul edilmiş ve onun bu alandaki becerisini ortaya koymuştur (Yüce, 1985, s. 510-511).

Kendisi daha çok bir tefsir kitabı olan *el-Keşşâf*’la tanınmıştır. Dirâyet tefsiri alanında öncü kabul edilen bu eserin önsözünde Zemahşerî, tefsir yapacak kişinin Arap dili ve belâgatindeki meâni ve beyan ilimlerine hâkim olması gerektiğini, bunun yanı sıra diğer ilimlere de geniş ölçüde vakıf bulunması gerektiğini belirtip tefsir işinin ciddiyetini ortaya koymuştur. Kendisi de Kuran’daki tasvir, temsil ve mecazlarla ilgili anlam takdirlerinde son derece başarılı görülmüştür (Öztürk ve Mertoğlu, 2014, s. 236).

Eserlerini Arapça yazması nedeniyle Arap ilminin ve edebiyatının öncülerinden kabul edilmesine rağmen Zemahşerî, Türk kültürünün de kendisiyle övünç duyduğu büyük bir ilim ve sanat adamıdır. Yirmiden fazla yazdığı eseriyle İslam dünyasının da takdirini kazanmıştır. “Babalarınızın, dedelerinizin dilini gelin, benden öğrenin!” diyecek kadar Arap lisanını, belagat ve fesahat incelikleriyle kavramış ve kullanmış, dünya çapında bir üne kavuşmuştur (Banarlı, 1987, s. 262).

1.2. MUKADDİMETÜ’L-EDEB

Mukaddimetü’l-Edeb, Arapça öğretmeyi amaçlayan sözlük biçiminde yazılmış pratik bir eserdir. Dönemin hükümdarı Harezmsah Atsız bin Muhammed bin Anuşigin, Zemahşerî’den kendi saray kütüphanesi için bir sözlük hazırlamasını istemiş, o da bu isteği yerine getirmek için *Mukaddimetü’l-Edeb*’i yazarak kendisine sunmuştur. Zemahşerî’nin eserin önsözünde belirttiğine göre Harezmsah Atsız’ın Arap dilini diğer dillere tercih ettiğini, kendisine saray kütüphanesi için Arapça bir sözlük hazırlamasını istediğini ve kendisinin de bu emri yerine getirerek *Mukaddimetü’l-Edeb*’i yazıp Atsız’a ithaf ettiğini ve bu kitap sayesinde Atsız’ın adının her zaman, her yerde ve bütün dillerde anılmasını istediğini belirtmektedir (Togan, 1965, s. 6).

Harezm dönemi eserlerinden biri olan *Mukaddimetü’l-Edeb*’in Zemahşerî tarafından yazılmış orijinal nüshası henüz ele geçmemiştir. İstinsah edilmiş nüsharın sayısı ise oldukça fazladır. Arapça pratik bir sözlük niteliğinde olan bu eser, *Dîvânu Lugâti’t-Türk*’ten sonra Orta Türkçe döneminin en zengin kelime haznesine sahip olma özelliğini taşımaktadır. Eser, Eski Türkçe ve Orta Türkçe dönemi sözlüklerinde

bulunmayan, hapax durumundaki kelimeleri de barındıran bir özelliğe sahiptir. Bu nedenle sözlükçülük çalışmaları için de önemli bir kaynak durumundadır.

Mukaddimetü'l-Edeb, özellikle Oğuz, Kıpçak, Kanklı Türklerinin lehçeleri hakkında bilgiler içermektedir. Bu yönüyle eser, *Dîvânu Lugâti't-Türk*'ün eksik bıraktığı, Batı-Oğuz diline ait bilgilerle Kaşgarlı Mahmud'u tamamlayan bir niteliğe sahiptir. Eser, medreselerde asırlarca ders kitabı olarak okutulmuştur. Eserin farklı dillerde yazılmış olması, kıymetini artırmıştır (Banarlı, 1987, s. 261).

Eserin günümüze ulaşan en eski nüshaları XIII-XV. yüzyıllara aittir. Sayısı yirmiye geçen bu nüshaların çoğu Harezmi Türkçesi, bazıları ise Farsça satır altı tercümedir. Bu zamandan sonra istinsah edilen nüshalardaki tercüme Farsça, Çağatayca ve Osmanlı Türkçesiyledir. Eserin söz varlığı, daha önce hazırlanmış tarihi Türkçe sözlüklerde geçmeyen kelimeleri barındırması bakımından da önemlidir (Akalın, 2017, s. 29-30).

Mukaddimetü'l-Edeb'in yazma nüshaları, dünyanın farklı ülkelerindeki kütüphanelerde muhafaza edilmektedir. Başta Türkiye olmak üzere Mısır, BAE, İran, Hindistan, Almanya, İngiltere, Fransa, Hollanda ve Özbekistan bu ülkelerdendir. Türkmenistan İlimler Akademisine bağlı Millî Elyazmalar Enstitüsünde 1300, 1870, 3132 sayılı zarflarda eserin Arapça dil bilgisi ve küçük çaplı gramer unsurlarını içeren son üç bölümü mevcuttur. Eserde manası belirsiz birçok kelimeye rastlamak mümkün, bu da eserin Türk dili tarihi ve leksikolojisi açısından önemini daha da ön plana çıkarmaktadır. Özellikle Harezmi ve çevresindeki Türk lehçelerinin başka eserlerde nadir görülen ya da hiç görülmemiş kelimelere, bu eserde rastlamak mümkündür (İlmammedov, 2014, s. 554).

Mukaddimetü'l-Edeb, Arapça öğretmeyi amaçlayan, Arapça kelime ve kısa cümlelerle oluşturulmuş bir sözlüktür. Metnin geneli incelendiğinde bir önceki kelime veya cümle ile bir sonraki arasında bir bağlantı olmadığı görülür. Eser, beş bölümden oluşmaktadır:

1. **İsimler:** Bu bölümde kelimeler, konularına göre sıralanmıştır ve kelimelerin çokluk şekilleri verilmiştir. Döneminde kullanılan takı çeşitleri, yol ve yolculukla ilgili kavramlar, ölçü birimleri, zamanla ilgili kavramlar, inşaat

malzemeleri, vücudun organları, akrabalık terimleri, evin bölümleri, hırdavatla ilgili kavramlar, yerleşim birimleri, mutfak malzemeleri, bitkiler, soyut kavramlar, evcil ve yabani hayvanlar, kuşlar, su ve suda yaşayan varlıklar, meslekler, ilaçlar, renkler, giyim-kuşamla ilgili kavramlar, at ve silahla ilgili kavramlar, madenler, yazı araç gereçleri, hastalıklar, yemekler gibi birçok konuda söz varlığını barındıran bölümdür. Bölümün son kısımlarında zamirler, zarflar, ünlemler ve emir kipi gibi dil bilgisi unsurlarına da yer verilmiştir. Bu bölüm, 60 varak olup eserin beşte birinden daha azını ihtiva etmektedir.

2.Fiiller: Bu bölümde fiiller, Arapça fiil kalıpları olan bablara göre, her bab kendi içinde fiilin yapısına göre ve fiiller yine kendi içinde Arapçadaki alfabetik sıraya göre dizilmiş, mastarları da verilmiştir. Gerektiğinde mastarların yanında geniş zaman kipi de gösterilmiştir. Eserin büyük bir kısmını bu bölüm ihtiva etmektedir.

3.Harfler: Edatlar, fiil ve isim dışında kalan gramer unsurlarının bahsedildiği bölümdür.

4.İsim Çekimi.

5.Fiil Çekimi.

Mukaddimetü'l-Edeb'in orijinal nüshasının yazım tarihi net olmamakla birlikte eldeki verilerle 1128-1144 yılları arasında yazılmış olduğu muhtemeldir. İstinsah edilen nüshaların sayısı oldukça fazladır ve bunlardan bazılarının istinsah tarihi belli değildir. Eserin satır altı tercümeleleri Harezmi Türkçesi, Farsça, Moğolca, Çağatayca, Osmanlıca, Kıpçakça, Harezmi gibi farklı dil ve lehçelerde kaleme alınmıştır. Esas olan Arapça kısımlar, kalın uçlu kalemle, satır arası kısımlar ise ince uçlu kalemle yazılmıştır.

Mukaddimetü'l-Edeb, çeşitli konularla ilgili isim ve fiillerin Arapçadan Farsçaya, Türkçeye ve diğer dil ve lehçelere tercümesini içermektedir. Eserin müellif nüshası mevcut olmadığı için bu tercümelerin Zemahşeri'ye ait olup olmadığı tartışılan konulardandır. J.G. Wetzstein ve C. Brockelmann, eseri Arapça-Farsça bir sözlük olarak

tanımlarken Z.V. Togan bunlara ek olarak Türkçeyi de ekler. Eserin Atsız bin Muhammed'e ithaf edildiği düşünülürse Z.V. Togan'ın görüşünün daha isabetli olduğu söylenebilir. Türkçe tercümelerin bizzat Zemahşerî tarafından yapılmış olması muhtemeldir. Eserin ön sözünde Atsız'ın yüce adının her zaman, her yerde ve bütün dillerde anılmasını istediğini belirtmesi, o dönemde bilim dili olan Arapça, Farsça ve Harezmi Türkçesini kapsayan bir ifade olmalıdır ki Atsız'ın Arapça bilmediği düşünüldüğünde satır arası tercümede Harezmi Türkçesinin kullanılmış olması kuvvetle muhtemeldir (Yüce, 2006, s. 120-121).

1.3. NÜSHA BİLGİSİ

1.3.1. Yozgat Nüshası: Yozgat Maarif Kütüphanesi'nden Süleymaniye Kütüphanesi'ne nakledilen bu nüsha, Yozgat-000396 numara ile kayıtlıdır. 10 Cemâzü-l Evvel 655/25 Mayıs 1257 tarihinde Harezmi'de kaleme alınan bu nüshanın müstensihisi İbrahim bin Mahmud Sûfi'dir.

Çalışmanın gerçekleştirildiği nüsha, 10 Cemâzü-l Evvel 655/25 Mayıs 1257 tarihinde Harezmi'de İbrahim bin Mahmud Sûfi el-Müezzin tarafından istinsah edildiği bilinen Yozgat nüshasıdır. Bu nüsha, *Mukaddimetü'l-Edeb*'in en eski istinsahlı metni ve en hacimli nüsha olması bakımından Türk dili tarihi için önemli bir kaynak konumundadır. İstinsah tarihi belli olmasına rağmen eserin nerede yazıldığı bilgisi, nüshada bulunmamaktadır. Bu nüshanın kaşifi olan Prof.Dr. Ahmed Ateş, eserin dil özelliklerinden yola çıkılarak Semerkand-Buhara civarında yazılmış olmasının kuvvetle muhtemel olduğunu belirtir. Ateş, 1958'de Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi'nin sekizinci sayısında (S.VIII, 1958, s.90-93) "*Anadolu Kütüphanelerinden Bazı Mühim Türkçe El Yazmaları*" adlı makalesiyle eseri bilim dünyasına tanıtmıştır:

“ Yozgat, Maarif Kütüphanesi, numarasız. Yıpranmış, yarı meşin bir cilt içinde, 347 varak. Baştan oldukça büyük bir kısım düşmüş gibi görünüyorsa da, asıl *Muqaddimat al-*

adab kitabından ancak bir kürrase (10 varaklık bir forma) kadar noksandır. Anlaşılan bu cildin baş tarafında daha başka bir eser bulunmakta idi. 19,8x15,6 (12x9,8) cm ebadında; 7 satırlı kalın kalemlle, muntazamca nesih yazı; kelimelerin Farsça ve Türkçe şekilleri satır aralarına karışık bir şekilde yazılmıştır. Söz başları kırmızı mürekkeple, bazen yeşil; aralarında bazen kırmızı, bazen yeşil noktalar var, büyücek kısımların başında rengârenk büyük noktalar. Varak 61xb'de K.al-af'âl serlevhası mavi ve siyah çerçeveli yaldız bir mustatil içinde" (Ateş, 1958, s. 91-93).

Bu nüshanın baş kısımdaki eksik varakları ve son kısımda sadece Arapça yazılmış 26 varaklık harfler bölümünü saymazsak iki ana bölümden oluştuğunu söyleyebiliriz. Metindeki Arapça kısımlar iri ve kalın bir şekilde, çoğunluğu harekesiz şekilde yazılmıştır. Satır aralarında yer alan Farsça ve Türkçe kısımlar, daha ince ve çoğunlukla harekesiz bir şekilde yazılmıştır. Türkçe kısımlar da Farsça yazılmış bölümlere kıyasla daha kalın şekilde yazılmıştır. Tercümelerde çoğul gösterilen kelimelerin altına ç, tekil gösterilen kelimelerin altına *m* harfi konulmuştur. Arapça tercümelerin altında çoğunlukla Farsça ve Türkçe tercüme mevcuttur ancak bazı kısımlarda Arapça kısımlar tercümesiz bir şekilde bırakılmıştır. Çok az olmakla birlikte metnin bazı sayfalarında Arapça açıklamalar da mevcuttur. Bazen de Arapça kısımlar birden fazla Türkçe kelimeyle tercüme edilmiştir.

Eserin ilk bölümü isimlere ayrılmıştır. İsimler bölümü, Ahmed Ateş'in bahsettiği baştaki eksik 10 varaklık bölüm dışında 'karın bağı' (vişâh) ifadesiyle başlar. Bu bölüm, 'bina/i'rab sistemi'ni takip etmemiş, kelimeler konularına göre kendi içinde sıralanmıştır. Her bölümde belli bir konuyu ilgilendiren kelimeler yer almaktadır. Zaman kavramları, tarım aletleri, insan, vücut organları, yeryüzü, bitkiler, çiçekler, meyve ve sebzeler, dinî terimler, zanaatlar, meslekler, yemekler, giyim kuşam, sayılar, evcil ve yabani hayvanlar renk isimleri, ayrıca isimler bölümün son beş varığında zamirler, zarflar, ünlemler ve bazı gramer unsurları da bu bölümde incelenmiştir. En son düşman defî duasıyla bu bölüm bitirilmiştir.

Daha sonra metnin büyük çoğunluğunu oluşturan fiiller bölümü yer alır. Bu bölümde fiiller, çeşitli 'bab'lar kullanılarak ilgili fiilin harflerinin türüne ve Arapçadaki alfabetik sıraya göre düzenlenmiştir. Bazı fiil masterlarının, geniş zaman ve geçmiş zaman

kiplerinin yanı sıra çoğul şekilli çekimleri de gösterilmiştir. Fiiller bölümü, kalıplara ayrılmış ve her kalıp kendi içinde şu şekilde sıralanmıştır:

- 1- **Sülasi Mücerred:** Geçmiş zamandaki asli harflerin üzerine herhangi bir harf ilave edilmemiş mastarlardır.
- 2- **Sülasi Mezid:** Üç harften oluşan sülasi fiillerin üzerine bir ya da birden fazla harf eklenerek elde edilen fiillerdir.
- 3- **Rubai:** Üç harfli fiillere bir harf eklenerek elde edilen rubaî fiiller üç tanedir. Bu kalıplar, أَفْعَلْ (E^r ale) kalıbı, فَعَّلْ (Fe[‘] ale) kalıbı ve فَاعَلَ (Fa[‘] ele) kalıbıdır.
- 4- **Tasrifi Olmayan Fiiller:** Camid mutasarrıfı yapılamayan fiillerdir.

Yukarıda geçen her fiil kalıbı, kendi içinde şu fiil türlerine göre sıralanmıştır:

- 1- **Sahih fiil:** Asli harflerinde illet harflerinden (ا،و،ي) biri, hemze ve şedde bulunmayan fiildir.
- 2- **Muzaaf fiil:** Son iki harfi aynı olup ikinci harfle üçüncü harf bir harf şeklinde yazılarak şeddelenen fiildir.
- 3- **Mu‘tel fe:** Aslî harflerinden ilki “elif” (ا) “vav” (و) veya “ya” (ي) olan fiildir.
- 4- **Mu‘tel ayn:** Ortadaki harfi illet harflerinden biri olan fiildir.
- 5- **Mu‘tel lem:** Sonu illet harflerinden biri olan fiildir.
- 6- **Mu‘tel fe ve lam - Mu‘tel ayn ve lam:** İki harfi illetli olan fiildir. İkiye ayrılır: Lefif-i makrûn (اللفيف المقرون) bitişik lefif ve lefif-i metrûk (اللفيف المفروق) ayrı lefif.

Eserin son bölümünü oluşturan ‘harfler’ ise şu bölümleri içerir: İsimlere getirilen harfi cer ve görevleri, isimleri mansub (harekesini fetha eyleyen) eden harfler ve isimleri mansub haberleri merfu eyleyen harfler.

1.3.2. Berlin Nüshası: Berlin Devlet Kütüphanesinde Nr. Ms. Orient Fol. 66 künyesiyle kayıtlı bu nüshanın istinsah tarihi Safer 681/1282'dir. Harezmi Türkçesi ve Farsça tercümeli bir nüshadır.

1.3.3. Şuşter Nüshası: Bu nüsha İran'ın Şuşter kasabasında, Şeyh Muhammed Takî'nin kişisel kütüphanesinde bulunmaktadır. Nüshanın bir fotokopisi Süleymaniye Kütüphanesi'nde mevcuttur. Eserin baştan 1/3'i kadarı eksiktir, bu nedenle eserin tam adı, müellifi, müstensihisi, istinsah tarihi ve yeri gibi bilgiler elimizde mevcut değildir. Bu nüsha da Harezmi Türkçesi ve Farsça tercümeli bir nüshadır.

Şuşter nüshası üzerinde Nuri Yüce çalışmış, metnin dil özelliklerini tespit edip transkripsiyonunu ve dizin-sözlüğünü hazırlamıştır. Bu nüsha, 238+10 sayfa olup Arapça-Farsça ve Harezmi Türkçesi tercümelidir. Arapça kısımlar tıpkı Yozgat nüshasında olduğu gibi iri, kalın, okunaklı ve kısmen harekeli bir şekilde kaleme alınmıştır. Farsça ve Harezmi Türkçesi tercümelere ise yine Yozgat nüshasında olduğu gibi ince, küçük ve çoğunlukla harekesiz bir şekilde kaleme alınmıştır.

1.3.4. Üniversite Nüshası : İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Edebiyat nr. 4655 (şu an A. Y. 114) numara ile kayıtlıdır. Bu nüshanın müstensihisi Barçkentli Mesud, eseri Harezmi'de 715/1315 yılında kaleme almıştır. Sadece Türkçe tercümelidir ve Harezmi Türkçesi nüshaların en iyi durumda olanlarından.

1.3.5. Taşkent I-II Nüshaları: Bu nüshalar sırayla 2699-3807 numaralar ile kayıtlıdır ve istinsah tarihi, müstensihisi, yazılış yeri gibi bilgiler mevcut değildir.

1.3.6. Paris Nüshası: Paris Supplement turc, nr. 287 ile kayıtlıdır. Yozgat nüshası ile birlikte en eski nüshalardandır.

1.3.7. Damat İbrahim Paşa Nüshası: Bu nüsha, nr. 1149 ile kayıtlıdır. Ürgenç'te 738/1338'de Saraylı Mahmud bin Yusuf el-Katib tarafından kaleme alınmıştır.

1.3.8. Altın-Orda Nüshası: İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde nr. 1619'da bulunan bu nüshanın ilk kısmı, Saraylı Hibetullah tarafından 10 Muharrem 741 / 6 Temmuz 1340'da, ikinci kısmının aynı zat tarafından 1340 Nisan tarihinde yazıldığı, üçüncü kısmının da yine aynı yılın temmuzunda yazıldığı bilgileri mevcuttur.

1.3.9. Millet Kütüphanesi Nüshası: Bu nüsha, nr. 2009 ile kayıtlıdır. 749/1348 tarihinde Harezmi'de Hüsameddin Cendi tarafından yazılmıştır.

1.3.10. Topkapı I: Ahmed III kütüphanesi, nr. 2243 ile kayıtlıdır.

1.3.11. Topkapı II: Ahmed III kütüphanesi, nr. 2740 ile kayıtlıdır. Bu nüsha XIV. yy'da yaşamış Hivalı Şems tarafından kaleme alınmıştır.

1.3.12. Topkapı III: Ahmed III kütüphanesi, nr. 2741 ile kayıtlıdır. Farsça ve Doğu Türkçesi ile tercümelidir.

1.3.13. British Museum: Add 7429 ile kayıtlıdır. 760/1359'da kaleme alınmıştır.

1.3.14. Rampur Saray: 3810 numara ile kayıtlıdır. XIV. yy'da kaleme alınmıştır.

1.3.15. Hatice Turhan: Yenicami Kütüphanesi, nr. 322 ile kayıtlıdır. Bu nüsha Kahire'de 769/1359 tarihinde Sivaslı Abdülvahid bin Abdülmecid tarafından kaleme alınmıştır.

1.3.16. Hacı Beşir Ağa: 648 numara ile kayıtlıdır. 797/1394 tarihinde Mısır'da Harezmi Şems el-Hıyvakî tarafından kaleme alınmıştır.

1.3.17. Atıf Efendi: 2768 numara ile kayıtlıdır. Musa bin Mürsil (Şeyh Dakkak) tarafından 799/1397 tarihinde kaleme alınmıştır.

1.3.18. Manisa İl Halk Kütüphanesi: Bu kütüphanede farklı 8 nüsha mevcuttur:

- a) 2850 numara ile kayıtlıdır. 98 varaktan oluşan eserin her sayfasında 6 satır bulunmaktadır.
- b) 45 Hk 6545 numara ile kayıtlıdır. 168 varaktır ve her sayfada 9 satır bulunmaktadır. İstinsah tarihi, müstensihi, istinsah yeri belli değildir.
- c) 45 Hk 2882 numara ile kayıtlıdır. Eser 60 varaktır ve her sayfasında 11 satır bulunmaktadır. İstinsah tarihi, müstensihi, istinsah yeri belli değildir.
- ç) 45 Hk 2857 /2 numara ile kayıtlıdır. 169 varak görünen eserin ilk 78 varağı mevcut değildir. Her sayfada 7 satır bulunmaktadır ve tamamı Arapçadır. İstinsah tarihi, müstensihi, istinsah yeri belli değildir.
- d) 45 Hk 2847 istinsah tarihi ve istinsah yeri belli değildir. 89 varaktan oluşan metnin her sayfasında 9 satır bulunmaktadır. Müstensihi Kasim b. Abdullah'tır.
- e) 45 Hk 2849 numara ile kayıtlıdır. Eser 120 varaktır ve her sayfada 6 satır mevcuttur. İstinsah tarihi, müstensihi, istinsah yeri belli değildir.
- f) 45 Hk 2850/1 numara ile kayıtlıdır. Eser 92 varaktır ve her sayfada 6 satır bulunmaktadır. İstinsah tarihi, müstensihi, istinsah yeri belli değildir.
- g) 45 Hk 2878 numara ile kayıtlıdır. 155 varaktır ve her sayfada 10 satır vardır. İstinsah tarihi, müstensihi, istinsah yeri belli değildir.
- ğ) 45 Hk 2866 numara ile kayıtlıdır. 96 varaktır ve her sayfada 15 satır vardır. İstinsah tarihi, müstensihi, istinsah yeri belli değildir.

1.3.19. Kastamonu Kütüphanesi: Bu kütüphanede 3 farklı nüsha bulunmaktadır:

a) 2487 numara ile kayıtlıdır. 294 varaktır ve her sayfada 7 satır bulunmaktadır. En kapsamlı nüshalardan birisidir.

b) KHK3016 numara ile kayıtlıdır. 137 varaktan oluşan eserin her sayfasında yedi satır mevcuttur. Müstensihî, istinsah tarihi ve yeri belli değildir.

c) 338 numara ile kayıtlıdır. 39 varaktan oluşan eserin her sayfasında yedi satır bulunmaktadır.

1.3.20. Hive: 1338 numara ile kayıtlıdır.

1.3.21. Konya Karatay Yusufâğa Kütüphanesi: 42 Yu 7040/1 numara ile kayıtlıdır. Müstensihî, istinsah tarihi ve yeri belli değildir.

1.3.22. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi: Bu kütüphanede 3 farklı nüsha bulunmaktadır:

a) 27 Hk 210 numara ile kayıtlıdır. İstinsah tarihi ve yeri belli değildir. Müstensihî Yakub b. Mahmud b. İzzeddin'dir.

b) 15 Hk 1021 numara ile kayıtlıdır. İstinsah tarihi 872 H./1467 M.'dir. Müstensihî ve istinsah yeri belli değildir.

c) 15 Hk 1228 numara ile kayıtlıdır. Müstensihî, istinsah yeri ve tarihi belli değildir.

1.3.23. Leipzig Nüshası: Eserde numara yoktur, istinsah tarihi 1843 M. şeklinde kayıtlıdır. Müstensihî ve istinsah yeri belli değildir.

1.3.24. Milli Kütüphane Nüshaları: 3 farklı nüsha bulunmaktadır:

a) 03 Gedik 17530 numara ile kayıtlıdır. İstinsah tarihi ve yeri belli değildir. Müstensihi Beşir b. Abdullah Benci'dir.

b) 06 Hk 378 numara ile kayıtlıdır. İstinsah tarihi 845 H./1441 M. Müstensihi ve istinsah yeri belli değildir.

c) 06 Hk 918 numara ile kayıtlıdır. İstinsah tarihi 928 H./1521 M. ve müstensihi Halil b. Mehmed'dir. İstinsah yeri belli değildir.

1.3.25. Edirne Selimiye Kütüphanesi: Eser, 134 varaktır. Her sayfada 9 satır mevcuttur. Yazılar temizdir ve varaklar az yıpranmıştır. Başından ve sonundan bazı sayfalar eksiktir. Bu nedenle müstensihi, istinsah tarihi ve yazılış yeri belli değildir. Nüshanın tanıtımını Nesrin Kaya, Türk Kültürü dergisinin 405. sayısında yapmıştır. Eser üzerinde yine Nesrin Kaya Günay ve Cevdet Şanlı çalışmalarını gerçekleştirmişlerdir.

1.3.26. Tahran Nüshası: 270 varaktan oluşan eser, Arapça-Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Tahran'da Meclis-i Şurâ-yı İslâmî Kütüphanesi'nde 9721 numara ile kayıtlıdır. Nüshanın müstensihi, istinsah tarihi ve yeri belli değildir.

1.3.27. Türk Dil Kurumu Nüshası: 154 varaktan oluşan eser, Arapça-Türkçedir. Fakat bazı varaklarda Farsça açıklamalara da yer verilmiştir. Her sayfada 11 satır bulunmaktadır. Eserin müstensihi, istinsah tarihi ve yeri belli değildir.

1.4. MUĞADDİMETÜ'L-EDEB ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

1. Wetzstein, J. G. (1844-1850), *Samachscharii Lexicon Arabicum Persicum ex codicibus manuscriptis Lipsiensibus, Oxoniensibus, Vindobonensi et Berolonensi edidit atque Indicem Arabicum*, I- II, Lipsiae.

2. İshak Hocası Ahmed Efendi (1313/1895), *Ağşâ'l-ereb fî tercemeti Muğaddimeti'l-edeb*, I-II, İstanbul.

3. Barthold, W. (1926), “Eine Zamaḥṣarī Handschrift mit alttürkischen Glossen”, *Islamica* 2, Leipzig, s. 1-4.
4. Poppe, Nicholas N. (1939), *Mongol'skiy slovar' Muḩaddimat al-adab I-II*, Moskva-Leningrad 1938; III. Ukazateli, Moskva-Leningrad.
5. Ülkütaşır, M. Şakir (1949), “XI. Yüzyıldan Günümüze Kadar Yazılmış Başlıca Sözlüklerimiz”, *Türk Dili- Belleten*, Seri: III, 12-13.
6. Poppe, Nicholas N. (1951), “Eine viersprachige Zamaxşari-Handschrifts. I. Das çağataitürkische Sprachmaterial”, *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft* 101, Wiesbaden s. 301-332.
7. Togan, Z. V. (1951), *Documents on Khorezmian Culture. Part I. Muḩaddimat al-Adab, with the Translation in Khorezmian (Horezm Kültürü Vesikalari. Kısım I. Horezmce tercümelı Muḩaddimat al-Adab)*, İstanbul.
8. Ateş, A. (1958), “Anadolu Kütüphanelerinden Bazı Mühim Türkçe El Yazmaları”, *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* 8, s. 90-99.
9. Borovkov, A. N. (1962), “Tyurkskie glossı v Buḩarskom spiske Muḩaddimat al-Adab”, *Acta Orientalia Hungaria* 15, Budapest, s. 31-39.
10. Menges, K. H. (1963), “Report on an Excursion to Leningrad and Taşkent for Research in Çağataj Manuscripts”, *Central Asiatic Journal* 8, Wiesbaden, s. 230-252.
11. Muhammed Kāzım İmām (1342/1963, 1343/1965), *Abu'l-Ḩāsım Maḩmūd b. 'Omar az- Zamaḩşarī: Pīşrav-i Adab yā Muḩaddimat al-Adab (The oldest Arabic-Persian philological dictionary). Part I: Nouns. Part 2: Verbs. Part 3: Index*, Teheran.

12. Borovkov, A. N. (1964), "Mongol'skie glossy v Buĥarskom spiske Muĥaddimat al-Adab", *Narodı Azii i Afriki* 1964, I, Moskva, s. 140-145.
13. Borovkov, A. N. (1965), "K istorii slovarya "Muĥaddimat al-adab" Zamaĥsarı", *Voprosı Yazıkoznaniya*, 2, Moskva, s. 98-101.
14. Togan, Z. V. (1965), "Zimaĥşeri'nin Doĝu Türkçesi ile 'Muĥaddimetü'l-Edeb'i", *Türkiyat Mecmuası*, 14, s. 81-92.
15. Zajaczkowski, Ananiasz (1965), "Nad rekopisami propedeutyki literatury (Muĥaddimat al- adab Zamachszari'ego (XII w.) w zbiorach iranskich i tureckich", *Spr. Z Prac Nauk. Wydz. IPAN, Warszawa*, 8-13.
16. Menges, K. H. (1966), "Report on the Second Excurcion to Taškent for Research in Ćagataj Manuscripts", *Central Asiatic Journal* 11, Wiesbaden, s. 87-133.
17. Şirvani, Y. Z. (1966), "Ĥorezmiyskiy glossariy "Muĥaddimat al-Adab" az-Zamaĥşarı al-Ĥärezmı (soobşçenie) (=Ez-Zemehşerinin Mügeddimet-el-edeb'inin Ĥarezme glossarisi)", *Uçenie Zapiski Azerbaycanskogo Gosudarstvennogo Universiteta, Seriya Yazıka i Literaturı I, Bakü*, s. 13-18.
18. Zajaczkowski, A. (1967), "Glava o životniĥ v arabskom trude Zamaĥşarı (s persidskimi i tyurkskimi glossami) po Stambul'skomu spisku 655 g.h. (1257)", *Rocznik Orientalistyeczny* 30, 2, s. 27-82.
19. Benzing, J. (1968), *Das Chwaresmische Sprachmaterial der "Muĥaddimat al-Adab" von Zamaxşarı, I. Text*, Wiesbaden.
20. Grotzfeld, H. (1968), "Zamaĥşarı's Muĥaddimat al-adab, ein arabisch- persisches Lexikon?", *Der Islam* 44, s. 250-253.

21. Grotzfeld, H. (1968), “Abu’l-Qāsim Maḥmūd b. ‘Umar az-Zamaḥṣari: Pišrau-i adab yā Muqaddimat al-adab”, *Der Islam* 44, s. 304-306.
22. Schwartz, Martin (1970) “On the vocabulary of the Khwarezmian Muqaddimetu l-Adab, as edited by J. Benzing”, *ZDMG* 120, 288-304.
23. Borovkov, A. N. (1971), “Nazvaniya rasteniy po Buḡarskomu spisku “Muqaddimat al-Adab” (K izuḇeniyu uzbekskoy botaniḇeskoy terminologii)”, *Tyurkskaya Leksikologiya i Leksikografiya*, Moskva, s. 96-111.
24. Muhammedova, Z. B. (1975), “XII-XIV. Asırlarda Arapça yazılan filologik eserlerdeki yıldız atları”, *I. Türk Dili Bilimsel Kurultayına sunulan bildiriler 1972*, Ankara, s. 561-565.
25. Yüce, N. (1977), “Eine neu entdeckte Handschrift der “Muqaddimat al-Adab” von az-Zamaḥṣarī mit chworesmtürkischer Übersetzung”, *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft Suppl. III, 2*, Wiesbaden, s. 1253-1259.
26. Yüce, N. (1982), “Neu festgestellte Wörter und Wortbedeutungen im Choresmtürkischen I” *Central Asiatic Journal*, 26 (3-4), 301-308.
27. Yüce, N. ve Johannes Benzing (1985), “Chwaresmische Wörter und Sätze aus einer choresmtürkischen Handschrift der Muqaddimat al-Adab”, *ZDMG* 135/1, 92-103.
28. Yüce, N. (1989), “Neu festgestellte Wörter und Wortbedeutungen im Choresmtürkischen II” *Religious and Lay Symbolism in the Altaic World and Other Papers*, içinde (434-442), Wiesbaden.
29. Kaya, Nesrin (1990), *Mukaddimetü’l-Edep’te Fiil Çekimleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

30. Yüce, Nuri (1993), *Mukaddimetü'l-Edeb H̄v̄arizm Türkçesi İle Tercümelî Şuṣter Nüshası*, Ankara: TDK.
31. Saitô, Yoshio (1994a), “Formation of the Secondary Long Vowels in Middle Mongolian and the Arabic Transcription Employed in Muqaddimat al Adab”, *Bulletin of Tokyo Gakugei University, Section II, Vol. 45*.
32. Saitô, Yoshio (1994b), “Transcription of Muqaddimat al-Adab and Mongolian Syllables”, *Bulletin of the Japan Association for Mongolian Studies, No. 25:96*.
33. Yüce, Nuri (1996), “Zemahşeri'nin Mukaddimetü'l Edeb'inde Geçen Problemlî Birkaç Kelime”, *Uluslararası Türk Dili Kongresi, Ankara: TDK*.
34. Kaya, Nesrin (1997), “Mukaddimetü'l Edeb'in Edirne Selimiye Kütüphanesi'ndeki Muhtasar Bir Nüshası” *Türk Kültürü Dergisi, S. 405, s. 59-61*.
35. Saitô, Yoshio (1997), “Graphic Variation in the Mongolian Text of Muqaddimat alAdab: What Word-medial Final Allographs Imply”, *Studia Uralo-Altaica, 39, 295-304*.
36. Tülücü, Süleyman (1997), “Zemahşeri'nin Mukaddimetü'l Edeb'i Hakkında” *Erzurum: A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. 7, s. 101-104*.
37. Yüce, Nuri (1997), “Neu festgestellte Wörter und Wortbedeutungen im Choresmtürkischen III”, *Türkiyat Mecmuası, XX, 453-461*.
38. Yüce, Nuri (2007), “Mahmut Zemahşari'nin Mukaddimetü'l-Edeb Adlı Eserinin H̄arizm Türkçesi İçin Ehemmiyeti”, *Mahmyt Zamahşary we gündogaryň ylmy-edebi galkynyşy Konferansı'nda sunulan bildiri, Türkmenistan*.

39. Coşar, A. Mevhibe (2008), “Rize İli Ağzlarında Mukaddimetü’l-Edeb İzleri”, Doğumunun 1000. Yılı Dolayısıyla Uluslararası Kaşgarlı Mahmud Sempozyumu (17-19 Ekim 2008) Bildiri Metinleri, Rize Üniversitesi Yayınları, Rize.
40. Güner, Nurhan (2008), *Mukaddimetü’l-Edeb Grameri*, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
41. Saitô, Yoshio vd. (2008), *The Muqaddimat al-Adab: A Facsimile Reproduction of the Quadrilingual Manuscript (Arabic, Persian, Chagatay and Mongol)*, The Alisher Navoi State Museum of Literature and The Japan Society for the Promotion of Science, Tokyo.
42. Saitô, Yoshio (2008), *The Mongolian Words in the Muqaddimat al-Adab: Romanized Text and Word Index*, Japan Society for the Promotion of Science, Tokyo.
43. Saitô, Yoshio (2008), *A Lexical and Gramatical Study of Mongolian and Chagatay in the Muqaddimat al-Adab: Articles and Materials*, Tokyo 2008.
44. Sucu, Nurgül (2008), “Zemahşeri ve Mukaddimetü’l-Edeb Adlı Eserinin Genel Özellikleri”, Doğumunun 1000. Yılı Dolayısıyla Uluslararası Kaşgarlı Mahmud Sempozyumu (17-19 Ekim 2008) Bildiri Metinleri, Rize Üniversitesi Yayınları, Rize.
45. Yılmaz, Gül (2008), “Divanu Lugati’t-Türk’te ve Mukaddimetü’l-Edeb’deki Giyim Kuşam Kelimeleri”, Doğumunun 1000. Yılı Dolayısıyla Uluslararası Kaşgarlı Mahmud Sempozyumu (17- 19 Ekim 2008) Bildiri Metinleri, Rize Üniversitesi Yayınları, Rize.

46. Özkan, Sezen (2009), *Mukaddimetü'l-Edeb'in Yozgat Nüshasında İsimler / Giriş-Metin-Dizin*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
47. Sönmez, Selami (2009), “Ebû'l-Kâsım Mahmûd Zemahşerî ve Eseri Mukaddimetü'l-Edeb'in Didaktik Değeri”, Erzurum: A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. 40, s.147-169.
48. Şanlı, Cevdet, Nesrin Kaya Günay (2009), *Muhtasar Mukaddimetü'l-Edeb, İnceleme-Metin-Kelime Dizini-Ek Dizini-Tıpkıbasım*, Sakarya: Sakarya Üni. Yay., No: 53.
49. İlmamedov, Rahman (2011), “Zemahşeri'in Mukaddimet'ül-Edeb'inde Kuran ile ilgili Terimler” Uludağ Üni. İlahiyat Fakültesi Dergisi. c. 20, s. 2.
50. İlmamedov, Rahman (2014), “Zemahşeri'nin Mukaddimetü'l-Edeb Eserinin Türk Dilleri İçin Önemi”, Türk Dünyası Bilgeler Zirvesi: Gönül Sultanları Buluşması, Eskişehir: TDKB, s. 549-556.
51. Muhammad, Raafat (2014), *Zemahşeri Mukaddimetül Edeb Eserinin Osmanlı Türkçesi İle Tercümeli Tahran Nüshası (Elif-Dal Kısmı) (Giriş-Dil Özellikleri-Transkripsiyonlu Metin-Dizin)*, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
52. Göktentürk, Talha (2016), *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ders Materyalleri Çok Dilli Bir Sözlük Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
53. Göktentürk, Talha (2016), “Yabancı Dil Öğretiminde Çok Dilli Sözlüklerle Örnek Bir Metin: Mukaddimetü'l-edebe”, Uluslararası Yılduz Türk Dili Sempozyumu Bildiriler, içinde (367-376), Bilgesu Yayıncılık, İstanbul.

54. Shafi, Ahmad Shafiq (2016), *Mukaddimetü'l-Edeb'in Moğolca-Çağatayca Kısımının Dil İncelemesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
55. Batchulun, Ariyajav (2017), “Orta Dönem Moğolcasındaki Bazı İslami Terimler Üzerine”, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 5(10), 9-25.
56. Poppe, Nicholas N. (2017), *Mukaddimetü'l-Edeb Moğolca-Çağatayca Çevirinin Sözlüğü*, (Çev. Mustafa S. Kaçalın), Ankara: TDK.
57. Memmedova, Afag (2017), “Mukaddimetü'l-Edeb'de Türkçe İslami Terimler”, *MUTAD*, IV (II), s. 449-462.
58. Yüce, Nuri (2017), “Orta Türkçe Sözlükçülüğünde Mukaddimetü'l-Edeb ve Önemi”, *Geçmişten Geleceğe Türk Sözlükçülüğü*, 3. Türk Dili ve Edebiyatı Kurultayı Bildirileri (19-21 Nisan), içinde (21-34), İstanbul.
59. Dereli, M.Vehbi (2018), “Harezmi-Kıpçak Döneminde Arapça ile Türkçeyi Buluşturan Sözlükler: Ez-Zemahşeri'nin Mukaddimetü'l-Edeb'i Örneği”, *Bilimname XXXVI*, s. 399-428.
60. Ağca, Esin (2019), “Mukaddimetü'l Edeb'de Leksik Denkler”, *X. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı*, içinde (7-11), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
61. Erdoğan, Ümran (2019), “Mukaddimetü'l-Edeb'deki Ticari Terimler”, *Doğumunun 120. Yılında Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu Hatıra Kitabı*, içinde (306-327), Şenyıldız Yayınevi, İstanbul.

62. Ö. AYZ, Gülşen (2020), Mukaddimetü'l-Edeb Paris ve Yozgat Nüshaları (Giriş-Metin-Dizin), Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Trabzon.

63. CİHAN, Serkan (2021), *Mukaddimetü'l-Edeb'in Yozgat Nüshasında İkilemeler*, RumeliDE, Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (24), s. 431-441.

1.5. YAZI ÇEVİRİMLİ METNİN KURULUŞUYLA İLGİLİ MADDELER

1. Üzerinde çalıştığımız metnin bir sözlük olması sebebiyle her satır ve her dil kendi içinde Arapça-Farsça-Türkçe sıralamasıyla olacak biçimde yazılmıştır. Arap harfli metin kısımları kalın puntuyla, Farsça kısımlar italik ve Türkçe bölümler normal puntuyla yazılmıştır. Arapça-Farsça-Türkçe kısımlar birbirinden slash (/) işaretiyle ayrılmıştır. Örneğin:

ḥadī' atı ḥaḍa' a lehū ḥuḍū' an ḥale' a 'aleyhi 'ş- / *ve ĩn ferīb - furū-tenī kerd ū rā - pūšīd ber vey* / aldamaḡ - boyun südi - alçaqlıḡ kıldı - ḥil' at keydürdi - / (191a/7)

2. Harezmi Türkçesiyle yazılmış kısımlarda eğer cümle alt kısma sarkmışsa ilgili satırın sonuna tire (-) işareti eklenmemiştir. Türkçe kelime ve cümle bitimlerinde tire (-) işareti kullanılmıştır. Örneğin:

ve hiye'l-elḥānu ve'l-luḥūnu le' aneḥū la' nen ve hiye'l- / *ve ĩn ŧeken-hā - la' net kerdeş - ve ĩn* / la' net kıldı aṅga - bu / (196a/1)

la' netu ve huve'l-la' ĩnu (H) bedeḥehū bi emrin / *la' net-kerde - nā-gāh āmed ber vey kārī* / la' net - bu mel' ūn - iş nāgāh keldi aṅga - / (196a/2)

3. Metinde birkaç yerde tarafımızdan yapılmış düzeltmeler mevcuttur. Kelimenin kök veya gövdesindeki ses düzeyindeki eksiklikler ve yanlış yazımlar, bağlam dikkate alınarak tamamlanmıştır. Bunların sayısı metinde oldukça azdır. Örneğin:

o[d]ğanğan (176b/7)

ısıtma bez[ek]lig boldı (209a/1)

[s]özleşti anıñ birle (257b/5)

ħarāmı helāl kö[r]di (309b/6)

4. Metnimizin kenar kısımlarında verilen ara açıklamalar Arapça-Farsça-Türkçe olmak üzere her biri ilgili kısmın sonunda < > işaretleri arasında gösterilmiş, Türkçe kısımlar dizin-sözlük bölümüne dahil edilmiştir. Örneğin:

ve lebenun maħızun ve-l mimħazatu nabaža-l ‘ırķa <aħaze zebedehu taħarreke> (75b/5)

ve zen - ve ĩn zen-i bārdāreh - ħamleh kerd ber-vey der cenk <bār-i ūkem> (84a/3)

yazuķ kılğandın tövbe tiledi - müstecāb kıldı anıñ du‘āsını - <şevāb tiledi tengridin> (311a/5)

5. Transkripsiyonunu gerçekleştirdiğimiz Arapça kısımlarda herhangi bir noktalama işareti kullanılmamış, cümle ve kelime başlangıç ve bitişleri belirtilmemiş, metin olduğu gibi aktarılmıştır.

6. Orijinal metindeki Arapça ve Farsça kısımların yazıçevrimleri yapılmıştır ancak bu kısımlar, Dizin-Sözlük kısmına alınmamıştır. Türkçe açıklamalar için kullanılan Arapça-Farsça kelimelere Dizin-Sözlük kısmında yer verilmiştir.

7. Sayfa numaraları 1b, 2a, 2b, 3a, 3b...şeklinde işaretlenmiştir ve her sayfada yedi satır sırasıyla numaralandırılmıştır.

8. Metinde herhangi bir şekilde okunamayan Arapça-Farsça kelimeler köşeli parantez içinde üç nokta [...] konularak gösterilmiştir. Bunların sayısı yok denilecek kadar azdır. Örneğin:

ellāt ellātī ellā ellāye men mā <[...]> (57b/7)

custen - ve Īn [...] (65a/2)

9. Sayıları çok az olduğu için özel adlar ve yer adlarında küçük harf kullanımı tercih edilmiş, bunlar için özel bir dizin-sözlük bölümü açılmamıştır.

10. Metnimizin son kısmındaki Arapça harfler bölümünün yazıçevrimi yapılmamıştır.

11. Arapça kısımlarda harf geçişleri orijinal metindeki gibi büyük harfle yazılmış ve parantez içinde gösterilmiştir. Örneğin:

ehdera demehū (Z) ebraze 'ş-şey'e echeze 'ale'l-cerīhi (215b/3)

telāvemū tenāveme (N) te'āvenū 'ale'l-emri tehāvene (302b/6)

12. Arapça bölüm başlıkları da yine büyük harflerle yazılmıştır: Örneğin:

ve vālā beyne 'ş-şey'eyni EL-MU' TELLU'L-' AYN VE'L-LĀM (265b/1)

isteteyseti 'l-' anzu EL-MU' TELLU'L-LĀM (T) isteftā 'l- (313a/2)

13. Farklı kaynak ve sözlüklerde bulunamayan ve okunuştan emin olunamayan kelimeler, metin ve dizin-sözlük kısmında yıldız simgesi (*) ile işaretlenmiştir.

2. METİN

2.1. İSİMLER

1a

1. **vişâh evşiha kırmül kıramîl** / *miyân-bend - sîne-bend - gîsû-bend* / kıarın bağı - saç bağı - /
2. **vâsiṭa evsiṭa evâsiṭ** ‘avze ‘uvez / *miyâne-i gerden-bend - tûmâr* / *ortalık - hamayil - ta‘vîz - /
3. **temîme temâyim subḥa subḥ iklîl** / *mûrçe-i tesbîḥ - ser-bend* / tesbîḥ moncuķı - baş bağı - /
4. **ekâlîl ḥâtem ḥavâtîm mismâr fetḥa** / *enguşterîn - enguşterîn-i bî-nigîn* / yüzük - kıaşsız yüzük - /
5. **faşş fuşuş ḥalâḥîl tâc tîcân <ḥalâḥîl>** / *nigîn - pây-berencîn* / yüzük kıaşı - ayak bağı - /
6. **şenf şunûf kıurṭ kıırṭa FAŞL** / *der-guş - guş-vâre* / küpe - ısırķa - /
7. **ṭarîḳ ṭuruḳ mezḥeb mezâhib şîrâṭ** / *râh* / yol - /

1b

1. **sebîl subul fecc fucâc necd senen nehc minhâc <menâhic menâhic>** / *râh-ı ferâḥ - râh-ı ber-bâlâ - râh-ı râst - râh-ı beyzâ* / kênġ yol - /
2. **câdde maḥacce şâr‘ şevâri‘ menâr <ḳâri‘ atu’ṭ-ṭarîḳ>** / *senen-i râh miyân-ı râh - ḳâr‘ atu’l- ṭarîḳ - çehâr-sûy-ı râh - şâh-râh - râh <çehâr sûy-i râh>* / yol ortası - uluġ yol - nişân /
3. **‘alem a‘ lâm âşâr fersaḥ ferâsiḥ** / *pey - ferseng* / iz - bir yıġaç yer - /

4. **mīl emyāl ğalveh mesāfe mesāfāt <menzil menāzil>** / *se-yek-ferseng - tīr-i pertāb zemīn - dūrī-yi miyān-ı du-cāy / yığaçnıñg üçte biri - oğ çekimi yer - iki yèrniñg arası - /*
5. **şuqqa merhale merāhil ibnu's-sebīl** / *sefer-i duşvār - rāh-guzerān / yırak sefer - menzil-gāh - yol erenleri - /*
6. **sābile rufqa rifāk kâfile kavāfil** / *rāh-guzerī - hem-rāh - kârvān-ı haciyān - kârvānbut / yol eri - yoldaş - kârvān - /*
7. **‘ır seyyāre leṭime kârvān-ı ğalle şıql eşkal FAŞL** / *bār / aşlık kârvānı - musāfir - yıd yıpar kârvānı - yük - /*

2a

1. **nafaq kuzmūş şadru'l-beyt kesru'l-beyt** / *hāne ki der u menfez dāred - hāne ez-hār - hāne-i şayyād - hāne-i pīş-gāh-ı hāne - yek-sūy-ı hāne / tavla - ötetlük - alaçuk - awçı kizlengü çukur - ewniñg tōri - ewniñg bir yanı - /*
2. **muqaddemu'l-beyt raşaf sāha necīr** / *pīş-i hāne - hışt - çüb-ı gird-ā-gird-i āteş-dān - dār-bezīn - selū / ewniñg aranı - aran yöresinde qoymuş kerpiç - ocağ tegresindeki yığaç - mencer - /*
3. **zāviye zevāyā kaytūn kayāṭın taraz** / *beygüle - mihmān-hāne - hāne-i derāz / münğüş - konukluk - uzun ew - /*
4. **muḥda' ifrīz raff rufūf maḥba' maḥābi'** / *gencīne - pinhān-hāne / tūnek - tağ - törten - kizlengü yer - /*
5. **maḥbez maḥābiz maṭbaḥ maṭābiḥ maḥṭab** / *tenūr-hāne - hīzum-hāne / tamdurluk - otunluk - /*
6. **maḥāṭib anbār anābīr anbārī iştābl** / *anbārbān - sutūr-gāh / āḥūr - /*
7. **metbeneh ḥalā mezheb maḥrec kenīf kunf** / *kāh-dān - āb-hāne / yaşırılık - ābdestlik - /*

2b

1. **musterāḥ kiryās bālū** at **balū** a **dihlīz** / *āb-ḥāne-i ber-i bām - ten-şūy* / öçekdeki
ābdestlik - yunluk - sezek - /
2. **dehālīz saḳf suḳūf semk sumūk** / *āsmān-ḥāne* / köge - /
3. **cā**'iz **cevā**'iz **sehm-i cez**' **āriḳ** **avāriz** / *tīr-ḥāne - çüb-ı pehlū-yi ḥard* / ağırlık -
kiçig ağırlık - *taḳu - /
4. **sāriye sevāri uştvāne** **imād** **umud** / *sutūn* / öre - /
5. **saḥḥ suḥūḥ ḥuce ḥucer ḥucrāt ğurfe** / *bām - tāb-ḥāne* / öçek - ew - ew - <öre
kılınmış ew> - /
6. **ğuraf** **ulliyye** **alālī kuvve kūy mirḳāt merāḳi** / *revzen - nerdubān* / tāb-ḥāne -
tüñglük - yügrük üzenğü - /
7. **rutbe ruteb derece derec sullem selālīm** / *yek-pāye - nerdubān* / bir tiş - üzenğü -
/

3a

1. **miş**' ab **meşā**' ib **mīzāb meyāzīb bāb** / *nāv-dān - der* / ḳawuş - ḳapuğ - /
2. **ebvāb mişrā**' ritāc **şafiḥa şafāyih** / *yek-pāre ez-du taḥt - der-i buzurg - taḥta-der* /
yarım ḳapuğ - uluğ ḳapuğ - /
3. **idāde** **aḳādāt uskuffe** / *bāzū-yi der - āstāne-i zīrīn* / süyek - altın eşik - /
4. **etebe furḳatu**'l-**bāb cārure riclu**'l-**bāb** / *āstāne-i zeberīn - cāy-i pāşine-i der -*
pāşine-i der / üstün eşik - ḳapuğ ökçesini soḳḳu telük - /
5. **ḳabbe ḳabbāt silsile selāsil** / *puş-i bān - zencīr* / ḳapuğ ökçesi - ḳapuğ arḳasıḳa
urulğan yassı nērse - zencīr - /
6. **ḥalka ḥalaḳ miğlāḳ mağālīḳ iḳlīd** / *kilīd-dān - kilīd* / kesmelik - kirit - /
7. **aḳālīd maḳālīd ḳufl aḳfāl ḳaffāl** / *ḳufl-ger* / küfre - küfreçi - /

3b

1. **ferāşe ferāş miftāḥ mefātīḥ sinn esnān** / *per-i ḫufl - kilīd - dendān-ı kilīd* / küfre tili - küfre kiriti - kirit tişi - /
2. **FAŞL metā‘ emti‘ a saḫaṭ** / *kāle* - /
3. **eskāt ḫumāş aḫmişe aşās-ı beyt** / *ḫumāş-ı ḫāne* / ewdeki uşak tewşek - /
4. **rehā erḫiye erḫa merḫa merāḫī naḫḫār <mā‘ ūn>** / *āsiyā - cāy-i āsiyā - āsiyā-zen* / tegirmen - tegirmenlik- tişegüçi - /
5. **ḫurri ḫuṭb lehveh lehā cāḫile** / *sūrāḫ-ı āsiyā - mīḫ-i āsiyā - ḫūriş-i āsiyā - çarḫ āsiyā* / tegirmen telüki - sibeki - aṅguḫ - tükü tegirmeni - /
6. **cevāḫil ṭāḫüne ṭavāḫin rā’id** / *destār - çüb-ı destār* / el tegirmeni - *serac - /
7. **miceşşe mihrās miḫbaḍ maḫābiḍ** / *dester - sīr-küb - deste-i ū* / yarḫuçaḫ - yıḫaç soḫu - sapı - /

4a

1. **hāvūn minḫāz mārīd mārīn muduḫḫa** / *deste-i hāven* / temür soḫu - temür sapı - /
2. **muduḫḫ ḡirbāl ḡarābīl helhāl** / *elbāl* / ḡalbur - kēṅ ḡalbur - /
3. **kirbāl kerābīl iṭār uṭur iṭṭār** / *ḡirbāl-i bī-sūrāḫ - çenber-ger* / teprek - çenber - çenberçi - /
4. **minsaf menāsif munḫul manāḫil** / *ḡarbāl-i teng - pervīzen* / *seksenek - elek - /
5. **tennūr tenānīr mis‘ ar mesā‘ ir** / *tenūr-āşū* / tamdur - kösegü - /
6. **miḫrāş naḫīr miḫvar saḫībe minsaka** / *nāve-i ḫamīr - çüb-nān* / tekne - pazı - ḫāne - /
7. **mirḫāḫ şūbaḫ şūbac ḡiṭā’ aḫṭiyat** / *ser-pūş - tīr-i nān* / oḫlaḫ - tuwaḫ - /

4b

1. **ğaşāve ğiṣā' kirāme kıdr kudūr** / *dīg* / küp tuvaķı - küweç - /
2. **suḥāme burma burm mu' arres tencır** / *siyāhī-yi dīg - dīg-i sengın - dīg-dān - pātīle* / küweç қarası - taş küweç - küweç tutası - pātīle - қazğan - /
3. **tenācır miḥbaṣa maḥābiṣ taycan tayācin** / *kefçe-i ḥālvā - ravğan-cūṣ* / çoğanlık - /
4. **tācan tavācin miqlāt maḳālī mircel** / *tāba - қazğan - /*
5. **merācil ṣekīme ṣekīm uṣfiyye eṣāfiyy** / *gūṣe-i ev - dīg-pāye* / қazğan құлпı - küweç ayakı - /
6. **minṣab menāṣib seffūd safāfid** / *dīg-pāye-i āhen - sīḥ-i āhenīn* / temür ṣiṣ - /
7. **vaṭis vuṭus kānūn kevānīn nār** / *tenūr-ı āhenīn - āteṣ-dān - āteṣ* / temür tamdur - ocaқ - ot - /

5a

1. **nīrān ṣuvāz leheb đirām ṣerere ṣerer** / *içğuvāz-ı āteṣ - zebāne-i āteṣ* / қor - yalın - uçun - /
2. **ṣerāre ṣerār cemre cembr cimār duḥān** / *sekāne - dūd* / köz - tütün - /
3. **davāḥin melle remād ṣihāb** <nuḥās nuḥus yaḥmūm> / *dūd-ı siyāh - ḥākister-i germ - ḥākister - pāre-i āteṣ* / қor - kül - yandux <қара tütün> - /
4. **ṣuhub ḳabes miḳbes miḳābis ṣu' le ṣu' al** / *āteṣ-i efrūḥte* / yanğan yandux - /
5. **cezve ḳaddāḥa miḳdāḥa zend** / *nīm-sūḥte - seng-i āteṣ-zene - āteṣ-zene* / yalınġlıġ köz - eksündü - çakmak taşы - çakmak - /
6. **zinād saḳt eṣḳāt ḥurrāk ci' āl** / *āteṣ ki ez-āteṣ-zene - sūḥte - dest-māl* / çakmak açġunı - қav - dest-māl - /
7. **iṣtām miġrafe meġārif mil' aḳa melā' iḳ** / *kefçe-i āteṣ - keḳçelīz - ḥūre* / kebze - çömçe - қашuқ - /

5b

1. **rāvūḵ mişfāt mibzel ғаḍāre ғаḍā'ir** / *bālūne - kāse-i sifālū* / çovlu - taş çanak - /
2. **ḵiṣ' a ḵiṣā' ṣahfe ṣihāf** / *kāse - kāse-i buzurg* / uluğ çanak - /
3. **sukerha feyhā ṣuḵūh cefne cefen** / *kāse-i çübīn* / nīm-kāse - kersen - /
4. **cifān 'ulbe miḥleb vaṭb viṭāb** / *gāv-dūṣ - ḥanūr-ı şīr - meşk-i şīr* / sarnıç - süt sarnıcı - süt tulkūḵı - /
5. **nihy faḥḥāre faḥḥār bestūḵa besātīḵ** / *meşk-i ravġan - yek-kūp - ḥun-bere* / yağ tulkūḵı - taġar - ḥunbere - /
6. **berniyye berānī sātūr miġlāk mā'ide** / *gūşt-kūp - şāḥ-ı gūşt - ḥon-ı āreste* / yaşıl ḥunbere - şāḥ - ötenmiş tirki - /
7. **mevā'id ḥivān ḥūn sufre sufer** / *ḥon-ı nā-ārāste* / ḥon - /

6a

1. **sebde sebedāt mendīlu-l ġamer menādīl** / *destār-ı ḥon* / ḥon destārı - /
2. **ḵuffe ḵufaf devḥale ḵavşara** /
3. **ḥalle ḥalel mamlaha mamāliḥ dukḵa ṭabaḵ** / *nemek-dān - nemek-i kūfte* / tuzluḵ - töġülmüş tuz - /
4. **aṭbāk fāsūr mihdā ḵadeḥ aḵdāḥ** / *ṭabaḵ-ı sīmīn - ṭabaḵ-ı hediyye* / kümüş ṭabaḵ - hediyye ṭabaḵı - /
5. **mişrebe meşārib şāḥire şavāḥir** / *şarab-dān* / şerbet ḵadeḥi - sāġar - /
6. **kūz kizān berrāde bulbule belābil** / *kūze - kūze-i āvīz - kūze-i bālvāh* / bardaḵ - asılmış bardaḵ - burunluġ bardaḵ - /
7. **cerre cirār ḥubb ḥubāb ḥunb** / *sebū - ḥābiye* / seṅgek - küp - küpeçük - /

6b

1. **ḥavābī denn dinān ḥazaf ḥazzāf zucāce <ḥanteme ḥantem ḥanātīm>** / *sebū-yi mey - sebū-yi sebz - sifālī - sifālī-furūş - āb-gīne* / uluğ küp - saḥsıķ - saḥsıķ satġuċı - sırça - /
2. **zucāc zeccāc tefsīre ḳārūre ḳavārīr ḳumḳum** / *āb-gīne-ger - şīşe-i āb-gīne - āftābe* - / sırçaċı - delīl sırçası - şīşe - şīşe - kendük - /
3. **ḳamāķim ḫast ḫisās ḫassās daysaķ** / *teşt-ger - teşt-ċün* / teşt - teştċi - /
4. **meş‘ale meşā‘il mus‘aṭ leken mirken** / *dārūdān-ı beynī* / otluķ - deken - yarım deken - /
5. **merākin muḫruḫa maḫāriḫ miḫḫab** / *uşnān-dān - vesme-dān* / çevġān ezġü idiş - vesme ezġü idiş - /
6. **maḫāḫib miḫamme ġasūl ibriķ ebārīķ** / *her-ċi bedān dest şūyed - kūze-i bā-ġuş* / kiḫāl kendük - /
7. **kūb akvāb iccāne acācin fincān** / *kūze-i bī-ġuşe - mişl-i teşt* / ḳulpsuz bardaķ - pengān - /

7a

1. **sūte saṭl suṭūl menāre māşile** / *sedl - ċerāġ-pāye* / ḫoste - /
2. **misrāce mesāric mişķāt mişbāḫ meşābīḫ** / *ċerāġ-dān - ċerāġ-ı efrūḫte* / ċerāġlıķ - ċerāġ - /
3. **sirāc suruc cu‘būb fetīle fetā‘il** / *ċerāġ - pelīte* / ċerāġ - pelīte - /
4. **zūbāle zūbāl meşme‘e meşāmi‘ şem‘** / *pelīte-i efrūḫte - pelīte-i efrūḫte* / yanmış pelīte - /
5. **şe‘ile şe‘ā‘il debbe dibāb micmare** / *kūze-i radġan* / yanmış pelīte - ‘ūd-sūz - /
6. **mecāmīr FAŞL şundūķ şanādīķ** /

7. taht şivân aşvine mişcab meşâcib / taht-ı câme - taht-ı se-pâye / üç ayaklıg taht - /

7b

1. mehd muhûd mi' vaz ma' âviz kımât Kumuţ / gehvâre - rekûyî ki kûdek-i ħurd râ - der ân pîçend - dest-bend / bişik - yörek - /
2. hevdec hevâdic ħidc ħudûc za'îne / 'amâd-ı zenân - kezâbe / kecâbe - /
3. za'â'in miĥaffe ħubbe kille kilel ħayme / peşşe-ĥane / çekmen - /
4. ħiyâm ħiyem ħayyâm 'amûd 'umud tûnub atnâb / ħayme-dûz - sutûnı ħayme - resen-i ħayme / ħaymeçi - ħayme öresi - ħayme yipi - /
5. vatid evtâd ħibâ' aĥbiyet surâdîk / mîĥ-i ħayme - ħayme-i peşmîn - <fustât - serây-perde - tîrâf - edîm-ĥayme> / ħayme ħazuċ - yûng ħayme - /
6. surâdikât şukka şukâk ħarkâhe / yek-pâre-i ħayme - ħargâh / ħayme eteki - ħara êw - /
7. serir surur arîke arâ'ik kursî / taht - taht-ı ârâste - /

8a

1. kerâsî vi' â' ev' iyet zarf zurûf / maĥşûre - perde-i zen - bârdân - bârdân / idiş - /
2. inâ' âniye evânin ġarâre ġara'ir cuvâliċ / ħanûr - *ħarâre - çuvâl - /
3. cevâliċ ħurc 'idl a' dâl miktâl / ħurcîne - teŋg - zenbîl - /
4. mekâtil zenbîl zebel cirâb acrib <selef - sulûf> / enbân - enbân-ı buzurg / taġarçuk /
5. miknese mekânis fa's fu'ûs yedu-l fâs <derĥale ħavşira cille> / cârûb - tîr - dest-i tîr <kâledân zen> / *süpse - balta - balta sapı - <yaş ħurmâ ħoyaçaċ - ħurmâ büki - fuċkâ' çiler *şevcaki - mâşûre *şevcaki > - /
6. miselle mesâl miĥaşş maĥaşş minċâş / nâĥun-burâ - ħâr-keş / çuvâldûz - tırnaċ kesgü - tiken çıċarġu - /

7. **mintāş minmāş mukḥule mekāhil mīl** / *enburek bīnī - pāk kuned - mūy-çīne - surme -dān* / kirpük tartğu - sürmelik - /

8b

1. **mirvad mulmul miḥrāf misbār ḥilāl** / *mīl - surme-çüb - mīl - mīl-i cerāḥat - pelīte-i cerāḥat* / baş mili - tiş arıtğu - /

2. **muşt emşāt mirvaḥa mirāt merāyā** / *şāne - bād-zen - āyine* / tarak - yelpise - köziṅgü - /

3. **mezbe secencel şayḳal durc sefeţ eskāt** / *misk-rān - āyine-i çīnī - āyine-zidāy - cāme-dān* <reb'e - āyine-dān - şayāḳil> / çīnī köziṅgü - köziṅgü açğu - şandukçe - selle - /

4. **cüne ḥuḳka ḥiḳāk ḥiḳāk ḥarrāt** / *būy-dān - ḥuḳka - ḥuḳka-ger* <cuvan> / yıpar ḫablı - melbek - melbekçi - /

5. **‘āc sāc sa’sam BĀB** / *ustuḫ’ān-ı pīl - ābnūs - ābnūs-ı siyāh - <mulemme’ - ābnūs-ı pīl>* / pīl süṅgüki - ābnūs - ala ābnūs - /

6. **allāh rabb selām beriyye berāyā ḥalīḳa** / *ḥudāy - perverdīgār - bī-‘ayb - āferīde* / tapunmaḳka sezā teṅgri - ēktilegüçi - ‘aybsuz - yaratılmış - /

7. **ḫalā’iḳ verā beşer enām ‘ālem ‘ālemün** / *yekgüne ez-ḫalḳ* /

9a

1. **melek melā’ike cebra’ıl rūḫu’l-ḳudus** / *ferişte-i vaḫy* / ferişte - vaḫy indürgüçi - /

2. **‘azrā’ıl melekü’l-mevt mikā’ıl** / *ferişte-i murd - ferişte-i rüzī* / cān alğuçı - rüzī indürgüçi - /

3. **isrāfil riḍvān mālīk zibniyye** / *ferişte-i şūr - ḥāzin-i behişt - ḥāzin-i dūzaḫ - ferişte-i ‘azāb* / şūr ürgüçi - uşmaḫ ḳapuğçısı - tamuğ ḳapuğçısı - ‘azāb feriştesi - /

4. **zebāniyye nebī’ enbiyā’ nubuvvet ādem insān** / *peygāamber* / peygāamberlik - peygāamber - kişi - merdüm - /

5. **insiyy nās enās ins enāsiyy nisā** / *zenān* / tişiler - /

6. nisve nisvān meru ' imru ' imra 't mer 'at / *merd - zen / er - tişi - /*
7. recul ricāl qavm aqvām ' arabī ' arab / *merd - merdumān / er- erenler - /*

9b

1. 'urb a' rābī a' rāb a' ārib ' acemī ' acum / *bedevī / bādiye - ' arabī - /*
2. ' ucm ḥabeşī ḥabeş zencī zinc zunūc hindī /
3. hind rūmī fārsī deylemī dīlem turkī turk /
4. kurdī kurd ekrād şeml cemā' at / *gurūh / ögür - /*
5. mele 'fiye ḥavze farīk furqat firaq cīl /
6. tā 'ife ummet umem zumre zumer ma' şer /
7. ' işābet ' aşā 'ib ' uşbe ' uşab <raht> / <beşdin onğa tegi> - /

10a

1. ḥalka ḥalak qabīl şirzime beyda ' ize /
2. ' izūn şubet şubāt ḥizb aḥzāb favc efvāc <refd> / <teweligler ögürü> - /
3. şulle şulel biq' ' aşīret ' aşā 'ir qabile / *ez-se tā be-noh - nefer - ez-se tā be-deh - ḥ 'İş-āvendān / kiçig ögür - ondın eksük - kök - /*
4. qabā 'il ḥayy aḥyā ' ' itre usre ill ehl baṭn / uluğ kök - /
5. buṭūn şa' b şu' ūb cānn cinnī cinn / *qabile-i buzurg - peder-i perīyān / perīler atası - /*
6. cinnat cinān şaḳalān şeytān şeyātīn / *ādemī taqı perī - /*
7. iblīs ebālise ' ifrīt iblīs kābūs gūl / *dīv-i bā-ḳuvvet - sukāçe / küçlüg iblīs - basruḳmaḳ - ārdāv - /*

10b

1. aḡvāl ḡilān şadā aşdā zeker zükūr / *āvāz-ı kūh - ner / yaŋḡḳu - erkek - /*

2. **zükürân unşâ inâşin dâbbe devâbb** / *cunbende - zen* / tişi - yeryüzindeki teprengen cân-vâr - /
3. **hayvân mevtân ecel âcâl himâm hatf** / *cân-ver - bî-cân - murd* / cānlığ - cānsız - ölüm - /
4. **hutûf meniyye menâyâ menûn vâ' iye FAŞL** / *girîsten* / ölügke çıkarmak - /
5. **şûret şür şûr timsâl temâşil hilye** / *peyker-i ber-âverde* / menğzetmiş şûret - menğiz - /
6. **hilen zî he'e şâre sahnâ' sahnât** /
7. **revnâk 'irđ a' râğ cesed ecsâd** / *fâm-ı hûbî - âb-ı rûy* / yüz suwı - ten - /

11a

1. **cism ecsâm neseme nesem havba' nefis enfus** /
2. **nufûs cirm ecrâm beden ebdân şahş** / *kâlbüd* / kâlbüd - /
3. **eşhâş şuhûş cuşşe hayâl kadd** / *bâlâ-yı şahş - ân şûret ki - der h'âb bîned - bâlâ-yı merd* / yatur kişi kâlbeti - /
4. **kuğud kâmet kıvâm nefes enfâs rûh** / *hûn - cân* / tın - cân - /
5. **ervâh huşâşe ramak dem dimâ' merâre** / *bâķî-yi cân - hûn - zehre* / cänniñg bâķîsi - kan - sarıg - /
6. **mi'e balgam 'alaķa muğga guğrûf gurđûf** / *hûn-beste - pâre-i gûşt - ustuh'ân-ı nerm* / koyuğ kan - çiyenmiş et - kebirçek - /
7. **'azm 'izâm a'zum mafşil mefaşil vuşl** / *ustuh'ân - bend-i peyvend* / sünğük - endâm - /

11b

1. **avşâl muhğ lahm luğûm guğde şadîd** / *mağz - gûşt - bez - zerd-âb* / yilik - et - bez - sarıg suw - /

2. **ḳayḥ** midde ‘aşabe ‘aşab ‘aḳabe ‘aḳab / *rīm - pey-i zerd - pey-i sepīd* / iriṅ - sarıḡ siṅir - aḳ siṅir - /
3. ‘irḳ a‘rāk ‘urūk ‘uḍv a‘dā / *reg* / tamur - endām - /
4. **cāriḥe** cevāriḥ ṣilv eṣlā’ cild culūd / *pūst* / kön - /
5. **misk musūk beşere edeme re’s** / *pūst - bīrūn-ı pūst - enderūn-ı pūst ser* / teri - könnüṅ tışı - içi - baş - /
6. er’es ru’s dimāḡ edmiḡa / *maḡz* /
7. **şevāt şeva fezva cumcume cemācim şa’n** / *pūst-ı ser - kāse-i ser - bend-i ser* / baş köni - baş saḡraḳı - /

12a

1. **şu’van ḳafā aḳfā ḳazālān fevd mefriḳ** / *pes-i gerden - du-sūy-ı ḳafā - yek-sūy-ı ḳafā - fark-ı ser* / boyun - boyunnuṅ iki yanı - bir yanı - ezwaḡ - /
2. **mefāriḳ fark hāme hām hāmāt** / *tārek* / tepe - /
3. **yāfūḥ yevāfiḥ ḳimme ḳihf aḳḫāf ḳuḫūf** / *efrāz-ı pīş-i ser - miyān-ı ser - ustuh’ān-ı ser* / yimük - baş üstüni - yelesi - /
4. **ḫazāze şı’re şu’ūr fāḫim ḫalīs <cuḫāle - cuḫāl - şa’r>** / *mūy - mūy-ı siyāh <mūy - ı siyāh - mūy-i enbūh - sepid-mūy>* / baş ḳoṅaḡaḳı - saç - ḳara saç - ala saç - /
5. **zū’ābe zevā’ib ḡadīre ḡadā’ir şudḡ** / *ḡīsū - ḡīsū-yi zen - zulf* / örülmiş saç - tişiniṅ örülmiş saçı - tuluṅ saçı - /
6. **aşḡāḡ şāhid ṭurre ṭurer nāşiye** / *mūy-i pīşānī - pīçe-i berçek* / tuluṅ - bürçek - /
7. **nevāşī cumme cumem limme ḳuşāş** / *mūy tā ḡuş - mūy tā dūş - cāy-i ber-āmeden-i mūy* / ḳulaḳḳa kelür saç - éginke kelür saç - saçınıṅ uruḳı - /

12b

1. **el- şı’r zaḡab ḫāsse ḫavāss uzın** / *mūy-i māderā - endām-ı dānā - ḡuş* / anadın toḡmiş saç - bilgen endām - ḳulaḳ - /

2. **āzān şahmatu'l-uzn şimāh şimlāh** / *nerme-i gūş - sūrāh-ı gūş - rīm-i gūş* / *kulak yumşakı - telüki - koku - /*
3. **zifrā vech vucūh tal'at muhayyā** / *bunā-gūş - rüy* / *yüzi - yüz - /*
4. **şafh şafhatu-l vech şāme şām cebhe** / *yek-süy-ı rüy - hāl - pīşānī* / *yüzünĝ bir yanı - yüzünĝ kabı - yüz beñi - alın - /*
5. **cibāh cebīn cebīnān ğuşn ğuşūn** / *du-süy-ı pīşānī* / *alın - alnıñg iki yanı - çatı - /*
6. **surr esiret vecene vecenāt hadd** / *haṭṭ-ı pīşānī - ruḥ* / *alın çizıĝı - eñĝ - yañĝak süñĝüki - yañĝak - /*
7. **hudūd hāl hīlān hācib havācib** / *meñĝ - kaş - ebrū - /*

13a

1. **hicāc 'ayn 'uyūn ṭarf eṭrāf maḥcir** / *ustuḥ'ān-ı ebrū - çeşm - hāne-i çeşm* / *kaş süñĝüki - köz - köz ornı - /*
2. **maḥācir cefn ecfān cufūn şefr** / *pilk-i çeşm - cāygāh-i muje* / *kapak - kapak kırañĝı - /*
3. **eşfār hudb ehdāb muḳaddem-l 'ayn** / *gūşe-i çeşm ez-süy-ı bīnī* / *müj - kirpük - köz münĝüşı - /*
4. **mu'ahḥaru-l 'ayn ḥimlāk ḥamālīk muḳla** / *gūşe-i çeşm ez-süy-ı gūş - gird-ā-gird-i çeşm - sepīde-i çeşm* / *köz kıprukı - kapak - karak - /*
5. **muḳal ḥadaḳa ḥadaḳ aḥdaḳ nāzir** / *siyāhī-yi çeşm - dīde* / *köz bebegi - /*
6. **nevāzir insān enāsiyy lu'betü-l 'ayn** / *merdumek-i çeşm* /
7. **başar ebsār kevkeb kevākib ramaş ğamaş** / *bīnā 'ı-yi çeşm* / *köz aşı - /*

13b

1. **ḳazāt ḳazı dem'e dem' dumū'** / *hāşāk-i çeşm - eşk-i çeşm* / *közke tüşgen çöp - yaş - /*

2. **enf unūf ḥortūm** ‘irnīn **ḳaṣaba** / *bīnī* - *bīnī-yi kelān* - *bun-i bīnī* - *nāy-i bīnī* /
burun - burun ḳapusu - /
3. **ḳaṣābāt erneb erānib munḥur menāḥir** / *sūrāḥ-ı bīnī* - *ser-i bīnī* - *enderūn-ı bīnī* /
burun ucu - içi - /
4. **mārin vetere ḥayşūm ḥayāşim muḥāt** / *nerme-i bīnī* - *dīvār-ı bīnī* - *enderūn-ı bīnī*
- *āb-ı bīnī* / burun yumşakı - keŋgizek- burun sinüki - /
5. **şefe şifāt fem fūh efvāh nekhe** / *leb* - *dehen* - *būy-i dehen* / *tutaḳ* - *ağız* - *ağız*
buğı - /
6. **ḥanek aḥnāk leḥy luḥiyy fekk şidḳ** / *zunc* - *gūşe-i dehen* / *tamaḳ* - *kām* - *astın*
üstün eŋgek - *aŋg* - /
7. **eşdāk lu‘ āb rīḳ ruḍāb sinn esnān** / *ḥayū* - *dendān* / *yar* - *tiş* - /

14a

1. **ḍirs aḍrās şağr şuğūr rāḍi‘ a** / *dendān* - *dendān-ı pīş* - *dendān-ı şīr-ḥur* / *tiş* - *iley*
tiş - *emgen tiş* - /
2. **revāḍi‘ şeniyye şenāyā rebā‘ iye rebā‘ iyāt** / *yekī ez-çehār-ı dendān-ı pīş* / *ikinci*
tiş - /
3. **nāb enyāb ‘arıḍ ‘avāriḍ ḍāḥike** / *<dendān-ı nīş-ter - dendān-ı ḥande>* / *et* - *azıg* -
külgen tiş - /
4. **ḍavāḥik ṭāḥine ṭavāḥin reḥā’ erḥiyye** / *dendān-ı āsiyā* / *azıg tiş* - /
5. **nāciz nevēciz lişşe lişās lisān elsine** / *dendān-ı ḥired* - *gūşt-ı bun-i dendān* -
zebān / *tüp tiş* - *tiş eti* - *til* - /
6. **miḳvāl lehce ‘azabe ‘azābāt ‘ekede** / *cāy-gāh-ı suḥan ez-zebān* - *ser-i zebān* -
bun-i zebān / *til ucu* - *til tüpi* - /

7. ‘ekedât halk hülûk hancere hanâcir / gelû - ser-i nâyî-yi gelû / boğaz - /

14b

1. hulkûm halâķim balgam merî galşame lehât / balâgim - zebânçe - nâyî-yi gelû - rāh-guder-i ta‘âm u şarāb - ser-i gelû - mulāze / kıızıl boğaz - boğaz ucı - /
2. luhî zeķan ezķan nûne ‘anfaķa lihye / zunc - gev-i zunc - rîş-beçe - rîş / eņgek - eņgek çukurçukı - orta saķal - saķal - /
3. lihan şārib şevārib sebele sibāl / seblet - mûy-i seblet / bıyık - bıyık ucı - /
4. ‘unnûn ‘unuķ a‘ nāk reķabe riķāb / ser-i rîş - gerden / saķal uçı - boyun - /
5. nukre aħda‘ habl-l varîd tulye tulā / gev-i kafā - reg-i gerden - pîş-i gerden / boyun çukurçukı - ömgün tamar - boyun ileyi - /
6. cîd ecyād muķalled menkib menākib ‘iţf / gerden - cāy-gāh-i gerden-bend - dūş / tesbîh ornı - egin - ademîniņg bir yanı - /
7. a‘ táf ‘ātîķ ‘evātîķ kāhil kevāhil / miyān-ı dūş / omuz - boyunduruķ ornı - /

15a

1. ğārib terķuve terāķin yed eydî yemîn / çenber-i gerden - dest - dest-i rāst / oru - elig - saĝ elig - /
2. meymenet şimāl meyseret meş’amet yesār / dest-i çep / sol elig - /
3. ketif ektāf ibt ābāt şunān ‘uđud / şāne - baĝal - gend-i baĝal - bāzū / yağrın - koltuķ - koltuķ yıdıĝı - kol - /

4. a'ḍād ḍab' aḍbā' farīṣa farīṣ / miyān-ı bāzū - gūşt-ı miyān-ı şāne u miyān-ı pehlū / baqaçuk - /
5. farā'ış 'aḍale 'aḍal merfiḵ merāfiḵ / gūşt-ı bāzū - erenc / ḵol eti - tirsek - /
6. sā'id sevā'id zīrā' ezru' bā' / ereş - gez / tirsek süngüki - arşun - ḵulaç - /
7. ebvā' mi'şam me'āşim rusġ ekhel / cāy-i dest-berencin - vatid-i dest - reg-i ten / bilezük ornı - bilek - ten tamarı - /

15b

1. ḵifāl bāseliḵ keff ekuff cem' u-l keff / reg-i ser - reg-i zīrin - muşt / baş tamarı - pençe - aya - yuġruk - /
2. ecmā' rāha rāh rāhāt surr esrār / enderūn-ı pençe - haṭṭı pençe / aya içi - aya çızıġı - /
3. işba' aşābi' ibhām ebāhim sebbābe / enguşt - enguşt-i ner - enguşt-i duşnām-dehende / barmaḵ - baş barmaḵ - söggen barmaḵ - /
4. musabbiha de' ā't vusṭā bınşır ḵınşır / enguşt-i tesbīh - enguşt-i du'ā-konende - miyān - çehārum - pencum / tesbīhkār barmaḵ - du'ā-kār barmaḵ - orta barmaḵ - atsız barmaḵ - çıç barmaḵ - /
5. burcume berācim sulāmī sulāmayāt / bend-i enguşt - ustuh'ān-ı enguşt / barmaḵ boġunı - barmaḵ süngüki - /
6. unmule enāmil benāne benān zıufr / ser-i enguşt - nāhun / tırnaç - /
7. ezfār fūfe fūf şibr eşbār / sepīdī-yi nāhun - veje / tırnaç ağı - ḵarış - /

16a

1. **fitr maḥcame cenb cunūb şikḫ ḍil** / *nīm-bedest - cāy-i ḥacāmat - pehlū - ustuh̄ān-ı pehlū / süngüş - yan - eyegü - /*
2. **eḍlā** zehr zuhūr ezhār qarā / *puşt / arka - /*
3. **şulb eşlāb metn mutūn şebec eşbāc** / *puşt-māze - yek-sūy-ı puşt - miyān-ı puşt / oṅgurça - çiwün - arka ortası - /*
4. **nuḥā** haytu'r-raḳabet fikret fiḳar fiḳāre / *mağz-ı puşt - muhre-i puşt / yilük - mührük - /*
5. **faḳār şursūf şerāsif şenşir** / *ser-i ustuh̄ān-ı pehlū / eyegü ucı - /*
6. **taftafe tafātif keşh ḥāşire ḥavāşir** / *gūşt-ı pehlū - tehīgāh / eyegü eti - bıķın - /*
7. **ḥaşr ḥuşūr ḥeşā eḥşā naḥr nuḥūr** / *enderūn-ı tehī-gāh - sīne / bıķın içi - kögüz - /*

16b

1. **şadr şudūr lebbe lebbāt kelkel kelākil** / *sīne - miyān-ı sīne - ser-i sīne / kögüz üstüni - tōş - /*
2. **ḥizūm ḥayāzīm teribe terā'ib şugre** / *gird-ā-gird-i sīne - ustuh̄ān-ı sīne - gev-i sīne / kögüz yöresi - kögüz süngüki - *sayraḳ - /*
3. **şugar cāniḥa cevāniḥ şedy şudiyy şunduvve** / *pehlū-yi sīne - pistān - pistān-ı merdān / keyrük - emcek - er emceki - /*
4. **ḥaleme ḥalmāt ḳalb ḳulūb rū' bāl** / *pistān-ı zenān - dil / emcek ucı - köṅgöl - /*
5. **ḥalad ḍamir favād ef'idet ḥilb ḥabbetu'l-ḳalb** / *dāne-i dil / yürek ḳarası - /*

6. **suveydā' muhce muhec şegāf vatīn** / *hūn-ı dil - perde-i dil - reg-i dil* / yürek kanı - perdesi - yürek tamarı - /
7. **niyāt baṭn buṭūn cevḫ ecvāf ḫişve** / *şikem - ān çı der şikem est* / qarın - qarın içindeki nerseler - /

17a

1. **ḫıbbe faḫış 'ıfc a' fāc surre surer** / *rūdegān - hezār-ḫāne - nāf* / sarḫanaḫ - bükēn - köbek - /
2. **'ukne 'uken kebid ekbād ṭihāl** / *şiken-i şikem - ciger - supurz* / ḫazı - bağır - talak - /
3. **ri'e ma'ide kulye kulli mi'ā' em'ā** / *şuş - rāh-guzer-i ṭa'ām - gurde - rūde* / öfken - ḫursaḫ - bögrek - bağırsuḫ - /
4. **ḫaviyye ḫavāyā şaḫm şuḫūm merāre meşāne** / *çerb-rūde - pīh - zehre - gimīz-dān* / yağlıḫ bağırsuḫ - iç yağ - öt - ḫawuḫ - /
5. **bevl menī mezy vedy nuṭṭe raḫim** / *gimīz - āb-ı merdī - āb-ı neşāt - āb ki ez-pes-i* *bevl āyed - āb-ı çekīde - zeh-dān* / sitük - tamzum - oḫulcān - /
6. **erḫām selā eslā' varik evrāk** / *surīn* / yan başı - /
7. **'avret 'avrāt sev'e ferc furūc ḫubul** / *endām-ı pīş* / iley endām - /

17b

1. **dubur kefel ekfāl 'acīze 'acā'iz 'acuz** / *pes - gūneste - gūneste-i zen* / art endām - yoğun et - tişi art endāmı - /
2. **a' cāz ridf erdāf ist estāt** / *miyān-ı surīn - gird - gird-i kūn* / tişi butı - /

3. **faḫḫa fiḫāḫ surm esrām ‘āna** / *sūrāḫ-ı kün - enderün-ı kün - zihār* / telüki - telükiniḡ tüpi - ḫasıḫ - /
4. **ṣi‘re eyr uyūr zeker mezākīr zubb** / *müy-i zihār - zeker - ner-i küdek* / yemdü - çük - oḡlan çüki - /
5. **iḫlīl aḫālīl kemere kemerāt ḫaṣafe** / *sūrāḫ-ı kīr - ser-i nere* / urı ḫawuṣı - çük başı - /
6. **feṣsele fayşe fayş aḡlaf aḫlaf** / *ḫutna nā-kerde* / sünnetsiz - /
7. **ḫulfe ḡulfe ḫuṣye ḫuṣan ṣafn aṣfān** / *püst-i ḫutne - ḫāye - püst-ı ḫāye* / çük başınıḡ ḫabı - ḫamruḫ - ḫamruḫ kabı - /

18a

1. **ḫaṣī ḫiṣye ḫiṣyān muḫanneṣ ḫunṣā** / *ḫāye-keṣīde - ḫīz - ne merd ne zen* / ḫādım - latan - hem er hem tiṣi - /
2. **‘innīn mecbüb rekeb erkāb ḫırr** / *ānek cimā‘ ne-tevān kerd - zihār-ı zen - kos* / yumṣaḫ - endāmı kesilmiş - tiṣi ḫasıḫı - am - /
3. **aḫrāḫ baḫr baḫrā’ iske ‘icān** / *ḫurūsek-i zen - ḫurūsek-i zen-i buzurg - kenāre-i kus - miyān-ı du-ferc* / tılaḫ - uzun tılaḫ - tutaḫı - iki endām arası - /
4. **rufḡ erfāḡ faḫīz efḫāz nesā ensā** / *miyān-ı du-rān - rān - reg-i rān* / iki but arası - uyluḫ - uyluḫ tamarı - /
5. **rukbe rukeb raḫfa raḫf ma’biḫ** / *zānū - girdenā-yi zānū - gūd-ı zīr-i zānū* / tiz çanaḫı - /

6. **mā'bid sāḳ sūḳ ḡunbūb ḡanābīb** / *ustuḡ'ān-ı sāḳ* / yinçük - çimke - yinçük
sünḡüki - /

7. **vazīf evzife muḡaddem muḡalḡal** / *link - cāy-i pāy-berencīn* / ayak bağı - /

18b

1. **ke' b ki' āb 'urḡūb 'arāḡīb ricl** / *pāšnā - link - pey-i pāşine - pāy* / topuk - siḡgir -
ayaḡ - /

2. **ercul ḡadem aḡdām cimāre aḡmaş aḡāmīş** / *zīr-i pāy - puşt-i pāy - miyān-ı zīr-i*
pāy ki be-zemīn me-resed / taban - ayak yūzi - baldır - /

3. **insī vaḡşī 'aḡib a'ḡāb FAŞL** / *enderūn-ı pāy - bīrūn-i pāy - pāşine* / iç yanı - tış
yanı - ökçe - /

4. **er'es şa'1 adābī aşma' uḡrūş** / *buzurg-ser - ḡurd-ser - kūtāh-ḡuş* / uluḡ başlıḡ -
kiçig başlıḡ - kışka ḡulaḡlıḡ - /

5. **ezher vaḡāḡ maḡruḡu'1-vech eşīm** / *sepīd-rūy - bī-şerm - derāz-rūy - bā-ḡāl* / aḡ
yüzlüḡ - ḡatıḡ yüzlüḡ - şubı yüzlüḡ - meḡḡlig - /

6. **ekḡel ehdel el'es mufellecu-1 esnān** / *siyāh-çeşm - āvīḡte-leb - siyāh-leb - kuşād*
-dendān / ḡara közlüḡ - sarḡuḡ tutaḡlıḡ - ḡara tutaḡlıḡ - /

7. **lesen cehverī senūḡ kevsec ḡasen** / *zebān-āver - bulend-āvāz - endek-rīş - ḡūb -*
a'ser yeser - çeb-rāst / til-āver - uluḡ ünlüḡ - *kösür - saḡlıḡ solluḡ - /

19a

1. **aḡḡa' maḡdūd reb'e merbū' mubattēn** / *burīde-dest - keşīde-bālā - miyāne-bālā -*
bārīk-şikem / kesük elig - uzun bodluḡ - orta bodluḡ - *yisük ḡarınlıḡ - /

2. **menhūm** ‘utull ‘ilc a‘lāc ‘ulūc cilf / *ānek sīr ne-şevēd - duruşt-ḡār - kebd - nā-kes /* yiyip toymaz - yābānī - kebd - şūḡ - /
3. **eclāf aḡra**‘ efra‘ aḡla‘ enze‘ / *keçel - derāz-mūy /* taz - uzun saçlıḡ - *yılba başlıḡ - /
4. **sā’ib ce**‘ d sebiḡ aḡḡal aḡamm / *kıwurçuk saçlıḡ - *taḡluk saçlıḡ - saḡır - /*
5. **ḡabīḡ ḡalīḡ vaḡī** ‘abūs esmer / *körksüz - açuk yüzlüḡ - yaḡtı yüzlüḡ - burtaruḡ yüzlüḡ - buḡday eḡḡlig - /*
6. **esved ebyaḡ aḡarr aḡran eblec** / *siyāh-rūy - sepīd-rūy - peyveste-eburū - ḡuşāde-eburū /* ḡara - aḡ - tüküz - /
7. **ezeb enḡal eshel aḡval a**‘ mā / *buzurg-eburū - nā-binā /* eğri közlüḡ - közsüz - /

19b

1. **aḡvar aḡfaş aḡtas eflaḡ a**‘ lam / *pehn-bīnī /* teng-çeşm - /
2. **efvāḡ a**‘ ver memi‘ ekme ḡarīr / *buzurg-dehen - yek-çeşm - nā-bīnā /*
3. **asūs aḡda**‘ aḡlam aḡraḡ aḡes / *kesük ḡulaḡlıḡ - /*
4. **akes arvaḡ adred aḡsaḡ miḡşār** / *şikeste - bisyār-suḡan /*
5. **mihdād ecyed aḡlab aḡdab aḡ**‘ as / *kūz-puşt - kūz-sīne /*
6. **ḡavīl ḡivāl** ‘arīḡ ‘irāḡ ḡaşīr /
7. **ḡişār ḡaḡam ḡiḡām semīn ḡaşş ḡaşāş** / *ferbih - lāḡar /* semüz - aruḡ - /

20a

1. ‘amīd muḳ’ ad muḏṭar FAŞL / *bīmār ez-‘iṣṣḳ* /
2. cenīn ecinne tıfl eṭfāl ‘aḳīb a’ḳāb / *beççe der şikem - kūdek /* ıarın içindeki ođlan - nā-resīde ođlan - /
3. rađī‘ ruḏa‘ā’ muḥval şabī şibyān / *şīr-ḥ̄ār - yek-sāle - kūdek-i buzurg /* emgen oğlan - bir yaşığ oğlan - /
4. velīd vildān vaşīf vuşfā’ / *đulām-ı nā-resīde /* nā-resīde ıul - /
5. vaşīfe vaşā’if murāhiḳ emred / *kenīzek-i nā-resīde - nezdīk-i be-merdī - bī-rīş /* nā-resīde ıarabaş - erlikke yağın bolmış - saıalsız - /
6. murd fetā fityān fetāt feteyāt şābb / *cevān - zen-i cevān /* yigit - yigit ıız - yigit - /
7. şubān futuvve revḳu-ş şebāb rayyūḳ / *cevānī - evvel-i cevānī /* yigitlikniġ evveli - /

20b

1. rey‘ ān ‘unfuvān eşyeb şīb kehl / *du-mūy /* orta yaşıđ - /
2. kuhūl kehle kehlā kuhūl şehle şeyḥ / *pīr / ḥ̄āce - /*
3. eşyāḥ şuyūḥ meşā’iḥ meşyaḥa FAŞL / *pīrī /* ıarılıḳ - /
4. ṭab‘ ṭibā‘ ṭabī‘ at ṭabā’i‘ ġarīze ġarā’iz / *sirişt / ḥūy - /*
5. ‘aḳl ‘uḳūl başīret başā’ir lubb elbāb / *ḥired /*

6. nuhye nuhen zih̄n ezhān h̄icr hicā /
7. şimāl şemā 'il h̄ūy-i n̄ik h̄ulq̄ ahlāk şime / h̄ūy-ı tilik /

21a

1. şiyem halīka halā 'iḳ seciyye secāyā /
2. 'ādet 'ādāt s̄ire siyer vetire / 'ādet h̄ū-kerde /
3. da 'b balbāl ḡulle ḡalīl ḡiḡn / endūh-ı dil - sūzeş-i dil / köngül köyüki - köyük - k̄ine - /
4. aḡḡān ḡaḡīne ḡaḡā 'in zāhl zūh̄ul / k̄ine /
5. tebl tubūl iḡne iḡan vitr evtār turre /
6. turhāt şa 'r ḡimr ḡill ḡiḡd aḡḡād FAŞL /
7. bikr ebkār 'ātik 'evātik 'azrā 'azārā / dūşize / kız - /

21b

1. 'uzre naşaf 'avān 'acūz 'acā 'iz / dūşizeḡī - nīme-i 'ömr resīde - gende-pīr / kızlık - orta yaşlıḡ - karı kız - kurtḡa - /
2. 'arūs a'rās 'irs 'arūb 'urub / ārāste - şū-dūst / kelin - küdegü - cüft sewgen uraḡut uraḡut - /
3. farūk furuk 'acuz ezlā 'aḡīm / şūy-duşman - nā-zāyende /

4. **mizkār mi‘nāş nuzūr naşūr ermele** / *ner-zāyende - māde-zāyende - endek-zāyende - bisyār-zāyende - bīve* / erkek toğurğan - tişi toğurğan - az toğurğan - üküş toğurğan - tul - /
5. **erāmil ayyim eyāmā şīb şībāt harīde** / *şūy-dīde - şerm-gīn* / utluğ urağut - /
6. **harrūd huvd hud gāniye gāvānī kaħbe** / *bī-niyāz ez-ārāyeş - nīk-hulk - rūspī* / edgü hūluğ urağut - bezenmedin körklüg urağut - yawuz yolluğ urağut - /
7. **kihāb selīte FAŞL qarīb aħribā’** / *derāz-zebān - ħīş-āvend* / uzun tillig urağut - yaq yawuq - /

22a

1. **aħarīb ħurbā ħarābe raħim erħām ħamīm** / *ħīş-āvendī - ħīş-āvend-i nezdīk - dūst-ı ħāliş* / yawuqluq - yaqın yawuq - isig köngüllüg - /
2. **ecnebī ecānib ħarīb ħurabā’ ħasīb** / *bīgāne* / yat - /
3. **aħsāb nesīb neseb ensāb aşl** / *gevher-i merd* /
4. **uşul manşīb menāşīb ‘unşur** /
5. **‘anāşır nicār nişāb maħtid erūme** /
6. **eb ābā vālid umm ummuhāt vālide cedd** / *peder - māder - peder-i peder* / ata - ana - uluğ ata - /
7. **ecdād cedde cedāt ‘emm e‘mām** / *māder-i māder - birāder-i peder* / uluğ - atanıġ er qarındaşı - /

22b

1. 'emme 'emmān ḥāl aḥvāl ḥāle / ḥ'āher-i peder - birāder-i māder - ḥ'āher-i māder / [atanıŋ] kız qarındaşı - tayı - tağay eze - /
2. ḥālāt ibn benūn ebna' sibṭ esbāt nāfile / puser - puser puser / oğul - oğul oğlu - /
3. nevāfil ḥāfide bint benāt ebne ibnu / duḥter / kız - /
4. ruşdet ibnu ḡayye ibnu zinye de'ī ed'iyā' / puser-i ḥ'ānde / ḥelāl-zāde - ḥarām-zāde - zinā-zāde - ündetilmış oğlan - /
5. muşaq zenīm ḥamīl laḳīṭ aḥ / ber-dāšte - cefsīde - peder-i nā-ma'lūm- birāder / yaşurulmuş oğlan - kötürülmüş oğlan - er qarındaş - /
6. iḥvet şakīk sinv uḥt rebīb / ḥ'āher - puser-i zen / kız qarındaş - ögey kız - /
7. eribbā rebībe rebā'ib rābb rābbe 'alle / duḥter-i zen - şūy-ı māder - zen-i peder / ögey kız - ögey ata - ögey ana - /

23a

1. evlādu 'allāt ba'l bu'ül zevc ezvāc / ferzendān-ı māder - şūy / ögey ana oğlanları - cüft - /
2. ḥalīl ḥalīle ḥalā'il 'irs a'rās / zen-i merd / tişi cüft - /
3. ḳa'īde ḳa'īne ḳa'ā'in ḳarra / zen-i rişk-ḥ'ārende / küni tişi - /
4. ḳarā'ir ḥatan aḥtān şīhr aḥḥār / dāmād - māder-i zen / küdegü - ḳadın ana - /
5. ḥama' ḥam ḥamū aḥmā ḥamāt silf kenne / peder-i şūy - māder-i zen - şūy-ı ḥ'āher-i zen - zen-i puser / ḳadın ana - ḳıḳan - kelin - /
6. ḥanne ḥabīb şadīḳ aḥdikā ḥalīṭ / ḥ'āher-i şūy - dūst / sinḡil kız - dost - /

7. **ḥulaṭā aḥ iḥvān** ‘aduvv a‘dā’ a‘ādī / düşmen - /

23b

1. ‘idā ‘udāt velī evliyā’ lide lidāt tirb / yār - hemzād / dost - yaştaş - /
2. **etrāb teva** ’m mişl emşāl şibh eşbāh / hem-şikem - mānend / èkiz - meŋgeşik - /
3. **nazīr nuzerā** ’ sīy şekl eşkāl nidd /
4. **endād kefu** ’ ekfā’ farvā naḳīḍ ḍidd / hem-tā - nāhem-tā / berāber - meŋgeşiksiz - /
5. **aḳdād semiyi** kennī ḥarīf ḥurafā’ / hem-nām - hem-kunīt - hem-pişe / ataş - künyetlig - /
6. **ḥalīf ḥulefā** ’ cār cīrān cāre / hem-sāye - zen-hemsāye / koŋşı - tişi koŋşı - /
7. **cārāt beledī şāhib eşhāb celīs** / hem-şehrī / bir illig - yār - /

24a

1. **culsā nedīm nudemā nedāmī ḥurr aḥrār** / āzād-merd - ḥurre - āzād-zen / āzād merd - āzād tişi - /
2. **ḥarā** ’ir mehīre mehā ’ir ebnāyu-l mehā ’ir FAŞL / ked-bānū - kedbānū-yi zādgān / ḥıştanç - ḥıştanç oğlanları - /
3. **ustāz esātiz ecīr ucārā** ’ esīr userā’ / muzdūr / ter eri - bulun - /
4. **usārā şamīmu-l ḳavm ğamr aġmār** / bihterīn merdān - kār-ı nā-āzmūde / kişilerde yaḥşısı - sınımaduḳ iş - /

5. **ma' mer deyyüş kavvād lişş luşüş / bī-reşk - ҡaltabān - duzd / 'ārsız - ҡaltaq - oğrı - /**
6. **şālih tālih ғavğā' FASL / nīk - bed-merd - ceng-cūy / edgü - yawuz ҡılğuçı - /**
7. **sultān selātin melik mulūk emīr / pād-şāh / bēg - /**

24b

1. **umerā' vezīr vuzerā' velī evliyā' mevlā mevälī / destūr - yār - erklig - /**
2. **şāhib 'amīd re'īs ru'esā' seyyid / h'āce - server-i ҡavm - mihter - ānek der kārḥā i'timād konend <hācib ḥuccāb> / h'āce - uluğ - /**
3. **sāde ҡarm ҡurūm ḥaşem şurtī şuruṭ / mihter - ḥizmetkārān - ḥayl / emīr-i bāzār - /**
4. **şıḥne şıḥan 'āmil 'umāle 'aşşār / 'amel-dār - bāj-bān / başğaq - 'öşr alğuçı - /**
5. **mekkās 'avn a'vān meks ɗarībe / bāc-setān - yarī-ger - bāc - ḥarāc-ı zemīn - ҡismet-i māl / ḥarāc alğuçı - 'avān - pāj - salıg - /**
6. **ɗarā'ib cu'1 ec'āl ce'āle / pāy-muzd / ayak teri - /**
7. **ruşvet reşā erşī re' iyye re' āyā / zīr-dest / urunç - /**

25a

1. **ḥarāc aḥrice ḥarāc cizye cezi / ḥarāc-ı tersāyān / ḥarāc - ҡalan - /**
2. **māl emvāl neşeb vafr vufūr / h'āste - māl-i bisyār / köp māl - tawar - uluğ tawar - /**

3. **‘ilk a‘lāk nefis raġibe** / *māl-i girān-māye* / kız kâle - köp ‘atâ - /
4. **raġa’ib rikkâz biğâ‘ at şâmit** / *zer u sîm-i ħ̣âste-i merd* / genc yâ ma‘den - altun taķı kûmüş - /
5. **naṭık tâlid tilâd talîd ṭarîf ṭarîf** / *ḥ̂âste-i zinde - māl-i kohne - māl-i nev* / yılķı taķı bende - eski māl - yeŋgi māl - /
6. **fâķa ĥaşâşa şiddet şedâ’id** / *dervîşî - saĥtî* / dervîşlik - teŋgi - tarlık - /
7. **ma‘îşe kefâf ni‘me ni‘em ne‘mâ’ nu‘mâ** / *zindegânî - đank-ı besendegî teŋgî* / tiriglik - yetgüçe tiriglik - /

25b

1. **ilâ âlâ’ reĥâ’ meziyyet mezâyâ ĥurmet ĥurem** / *ferâĥî-yi ‘ayş - efzûnî - girânî* / kênĝlik - artuķluk - /
2. **mertebe merâtib menzile menâzil devlet** / derece - devlet - /
3. **duvel ġadâretu-l ‘ayş ‘ayşu reĥî** / *‘ayş - zindegânî-yi ferâĥ* / tiriglikniĝ ĥoşluķı - kênĝ tiriglik - /
4. **leṭaf eltâf seyb ‘urf ‘ârife** / *hediyye - baĥşîş - nîkû’î* / hediyye - edĝülük - /
5. **‘avârif ‘arđ ĥuṭâm metâ‘ emti‘et** / *fâ’idegân-ı dünyâ - kâle* / kâle - dünyânıĝ fâydesi - /
6. **saķaṭ eskâṭ sil‘e sile‘ķumâş** / *kâle-i firû-māye - kâle-i furûĥtenî - raĥt-ı ĥâne* / uşak tewşek kâle - /

7. **aķmıŝe şemen eŝmān tabi‘ et derek** / *bahā - haķķī ki ān rā ŧaleb koned* / perhāŝ -
kūĉ birle almıŝ nerse - /

26a

1. **‘İne kıymet kıyam meccān anmūzec ‘urbūn** / *nesiye - erziŝ - ān ĉi pīŝ-ez-bahā
dehende* / iptik - borĉ - rāygān - ĉāŝnī - aşnu bērilmiŝ nerse - <kāle alınmasda burun
birgen bahā> - /

2. **FAşL ‘abd ‘abīd ‘ibād ‘ubdān** / *bende* / ģul - /

3. **‘ibiddā eme imā’ ģayna ģaynat** / *kenīzek-i ģunyā-ger - kenīzek* / ģarabaŝ -
ĉeņĝĉi ģarabaŝ - /

4. **cāriye cevārī ģulām ģilmān memlūk** / *kenīzek - resīde-kūzek - derem-ģarīde* /
bir ģarabaŝ - bolmış oĝlan yā ģul - /

5. **memālīk zi’r ez’ār hāđine hāđim** / *dāye - pīŝ-gāh* / dāye - ģilāŝa - oĝlanģa tımār
ķılĝan tişi - ģıdmetķār - /

6. **ĥuddām ĥācib ĥuccāb ģā’id ģuvvā’id tilmīz** / *serheņĝ - ŝākird* - /

7. **telāmīz tābi‘ ŝākiri ŝākiriyye rikābbu** / *pey-rev - rikāb-dār* / tapuĝĉi oĝlan -
ŝākird - ūzeņĝü tutĝan - /

26b

1. **rikābiyye feyc fuyūc resūl rusul** / *firistāde* / peyk - yalawaĉ - /

2. **‘ases maşhara masāĥir şaf‘ ān ŝafā‘ ane** / *sīlī-yi ģarāre* / boyun sōküĉi - /

3. **BĀB dīn edyān mille** / *kīŝ* / <ķubartıcı> - /

4. **milel ḥanīf ḥunefā' vuḏū' ğusl** / *āb-dest - şusten-i ser u ten* / köni müselmān - tölek müselmān - uluĝ yunmaĝ - /
5. **lum'e şalvet şalavāt zekvet zekevāt** / *cāy-i ḥuşk-mānde* / *yunurda quru qalĝan yer - namāz - /
6. **şadaqa şadakāt farīda farā'id** / *fermūde-i ḥūzāy* /
7. **sunnet sunen nafl nāfile nevāfil** / *ān çı resūl kerd u fermūde - tāt-at-i efzūnī* / artuĝsı namāz - /

27a

1. **semt zimme zimem zimār 'ahd** / *rāh-ı rāst - zinhār* / köni yol - bıçıĝ - ḥurmet yā 'ahd - saĝlamaĝı vācib nērse - /
2. **'uhūd 'aĝd 'uĝūd mişāĝ mevāşik mevşik** - /
3. **veşika veşā'ik emānet emānāt** /
4. **ma'rūf munker nekīr nukr suĝt** / *kār-ı nīk - kār-ı bed* / körklüg iş - yawuz iş - ḥarām iş - /
5. **ḥasene ḥasenāt şevāb meşūbe seyi'e** / *kirdār-ı bed - kirdār-ı nīk - pādāş-ı nīk* / edĝü iş - körklüg ter - yawuz kılınç - yawuz iş - /
6. **seyi'āt faḥşā' faḥişe fevāhiş ḥayr** / *kār-ı nīk* / inĝen yawuz - /
7. **ḥayyir ḥiyār eḥyār zenb zunüb** / *merd-i nīk-kār - gunāh* / edĝü kıluĝu - yazuĝ - /

27b

1. **cerīme cerā'im cerīze cerā'iz curm /**
2. **cunāḥ vizr evzār zūr FAŞL / yalğan - /**
3. **ḳur'an furḳān mufaşşal ummu-l kitāb / sūrehā-yi ḥurd - sūre-i fātiḥa / uşaq sūre - /**
4. **fātiḥatu-l kitāb sūre suver āyet / nişān - /**
5. **āyāt ḥucceṭ ḥucac burhān berāḥīn mişdāk / beyān /**
6. **biyyene beyyināt ḥikmet hikem meşel emşāl /**
7. **ḥaber aḥbār neba' enbā' eşer ḥadīş / āgāḥ - gufte-i peygāmbere - nişān - /**

28a

1. **aḥādīş muşḥaf meşāḥif FAŞL / kürrāse - /**
2. **edeb ādāb luġat luġāt naḥv / ferheng - zebān - nev'ī ez-'ilm /**
3. **menḳabe menāḳib ma'sure ma'sir kitāb / hüner - erdem - nāme - /**
4. **kutub kātib kuttāb defter defātir / kitāb-ı cild-konende /**
5. **sifr esfār şaḥīfe şuḥuf şahā'if / nāme /**
6. **ḥacmu-l kitāb varaḳa varaḳ varraḳ / kurrāse-nevīs / kitābnıng ḳabalıḳı - yekvaraḳ - bitigüçi - /**
7. **mucellid şafḥa ḥāşıye ḥavāşī kelime <şadicāb faşl fuşul vird evrād imām vazīfe vazā'if satr suṭur miştar> / cild-konende - yek-rüy - kenār-ı kitāb - yek-suḥan <ḥat-keş -**

*ān çi her rûz dehende - pîş-rev - ān çi her rûz h'ânende - cudā 'î-yi miyân-ı du çiz> /
 kaplağucu - bir yüz <sebak> - /*

28b

1. **kelimāt kelm harf ahruf huruf kabāle** / *yek-harf* /
2. **qabālāt ruq' a riqā' cerīde cerā'id** / *defter - /*
3. **harīta harā 'iṭ raqq kırtās** / *kāğıd - /*
4. **qarātīs ṭirs eṭrās tūmār tāvāmīr** /
5. **ıdbāre aḍābīr qaşīde qaşid** / *bend-i kāğıd / bir bend kāğıd - /*
6. **qaşā'id şı' r eş'ār beyt ebyāt** /
7. **mişrā' kāfiye kavāfi miqlame meqālīm** / *beyt-i nīm - āḥir-i beyt / yarım beyt -
 qālem-dān - /*

29a

1. **qālem aqlām celfe sinn esnān mibrāt** / *yek-sū ez-ser-i qālem / qālem ucu -
 qālemniṅ bir yanı - qālem-terāş - /*
2. **mihrāk miqatṭa maqāt devāt duvī duy** / *divīt-i āşūb - qālem-zen / tepretgü yıgaç -
 qālem kesgü yıgaç - divīt - /*
3. **furda līka vaqi' a midād niqs** / *sūrāḥ-ı divīt - ān çi qālem bedū pāk konend -
 siyāhī / divīt telüki - *sifti - qapağı - qara - /*
4. **enqās ḥibr miḥbere meḥābir vef' e** / *ḥibr-dān - ser-bend-i divīt / oturma*

divīt - tıkaçı - /

5. **şimām sidād levḥ elvāḥ FAŞL** / *ġilāf-ı divīt - cudā / taḥta - /*
6. **cennet cennāt firdevs dāru-s selām kevşer** / *cūy behişt der behişt - <selsebīl şarāb der behişt> / uşmaḡ - uşmaḡ içindeki arık - /*
7. **zindīk zenādīk zenādīka naşrānī** / *bed-kār / tersā - /*

29b

1. **naşārā ḡass ḡusūs ḡissīs rāhib** / *dānişmend-i tersāyān - tersāyān / tersā danışmanı - zāhidī - /*
2. **ruhbān usḡuff şalīb zunnār ġiyār** / *ḡādī-yi tersāyān - nişān-ı cuhūd / ḡādīsī - celīpāk - ḡāc - /*
3. **incīl zebūr tevrīt fişḡ yahūdī** / *‘ıyd-ı tersāyān / ‘īsā kitābı - dāvūd kitābı - mūsā kitābı - tersā bayramı - cehūd - /*
4. **yahūd ḡabr aḡbār mecūsī mecūs** / *dānişmend-i cuhūdān - gebr / mūġ - /*
5. **şanem eşnām veşen evşān nuşb** / *but - /*
6. **enşāb FAŞL cehennem ceḡīm** / *dūzaḡ / tamuġ - /*
7. **sa‘ ĩr ḡuḡama ḡāviye derek saḡar** / *zeberterīn dūzaḡ / astın tamuġ - /*

30a

1. **ḡamīm ḡassāḡ ḡislīn miḡma‘ maḡāmi‘ ‘azāb** / *āb-ı germ - ḡūn u rīm-i dūzaḡīyān - debūs / isig suw - ḡan taḡı irinġ - temūr topuz - /*

2. ricz ʿuḳūbe nekāl meşule meşulāt /
3. edāt edevāt ālet ālāt fircār / dest-efzār - pergār / sâz - /
4. davvāre miṭmar turr misyeʿ e seyāʿ / rişte-i nişān-ı durūd-ger - mālē - kāhgil /
ölçek yipi - suwağuç - suwağ balçığı - /
5. milben lebine lebbān ācurre ecr ḳirmīd / ḥışt-zen - ḥışt-ı ḥām - ḥışt-ı puḥte -
tābe-i ḥışt <kālbed-i ḥışt> / kerpiççi - ḥām kerpiç - bışığ kerpiç - uluğ kerpiç <kerpiç
kabi> - /
6. naḳır FAŞL ḥizāʾ naʿ līn niʿ āl / nāve-i gil / tekne - naʿ līnçi - naʿ līn - /
7. işfā eşāfī seyr suyūr ḳidd izmīl / direfş - duvāl - nişgirde / biz - ḳayış - osğuç -
biçğu - /

30b

1. şirāk şuruk şisʿ şusūʿ ḥaff / duvāl-ı naʿ līn - duvāl - mūze / naʿ lī ḳayışı - arḳuru
ḳayış - etük - /
2. ḥifāf ḥaffāf iskāf kevş ekvāş / mūze-ger - kefş-ger - kefş / etükçi - başmaççı -
başmaç - /
3. şurşe mikʿ ab mekāʿ ib mūḳ emvāk / pāy-efrāz - sermūze / *ḥabta - /
4. ihāb uhub kīmuḥt şarm şurūm / çerm - <pūst-ı nā-pīrāste> / yaş teri -
edlenmedük kön - sağırı - kön - /
5. şarrām derāş yerendec ḥavre ḥavar edīm / çerm-ger - çerm-i siyāh - saḥtiyān /
könçi - ḳara kön - *çikin - /

6. **udum hamîre eşkiz kâleb FAŞL** / *reng nâ-kerde - âster-i müze - kâlbed* / teri - kap - /

7. **sakḳâ' sikâ' eşkiye kırba kırab şenn** / *âb-keş - meşk - meşk-i kohne* / suwçı - yanlık - eski yanlık /

31a

1. **vikâ' rekve mezâde miḥhara idâve** / *bend-i meşk - ḥîk-i ḥurd - tûşe-dân - dūz - ibriḳ-i çermîn* - / *ḳayış - kiçig yanlık - matara* - /

2. **edâvâ FAŞL ferrâ' ferv firâ'** / *pūstîn-dūz - pūstîn* / içükçi - içük - /

3. **sincâb fenek ḳâḳum semmūr dalaḳ** / *sincâb - ḳâḳum - dele* / *tiyiṅ - ḳarsaḳ - aḳas - kiş - sunḡsar* - /

4. **şe'leb şe' alib ḳudâ'a FAŞL** / *rūbâh - seḡlâbî* / *tilkü - ḳunduz* - /

5. **ḥaff ḥufûf minsec şahraḳ minvâl** / *mânend-i şemşîr - şâne-i kirbâs - çarḥ - neverden* / *'attâbî ḳılıç - sâht - *zadik - *türek* - /

6. **miraşşe merâşş mimsaḥa necîr** / *dūk - ehâr* / *oḡırşak - bet* - /

7. **veşî'e istîc filhem sedâ luḥme <mucâce mucâc>** / *kelâfçe - mekūk - pūd <ḥâyiste>* / *mâşüre - mâşürâ - *soḳuş - târ - arış - arḡa - <yip yüzüki>* - /

31b

1. **ḡazzâl ḡazl ibrišem ibrišemmi feylaḳ** / *rîsmân-furūş - ibrišem-furūş* / *yip satḡuçı - yip - yipek - yipek satḡuçı - pîle - ḳaz* - /

2. **nuḳāye nuḳāye nīr** ‘alem ‘alem **ṭirāz** / *pīle-i nīk - pīle-i bed - ‘alem-i cāme* / edgü pīle - yawuz pīle - /
3. **muṭarrız BĀB mallāc nūtī** / ‘alem-ger - *keṣṭī-bān - mihter-i keṣṭī-bān* / ‘alemçi - kemiçi - <kemiçiler uluğı> - /
4. **seffān seffine sefā’in** **sufun cāriye** / *keṣṭī-ger - keṣṭī - keṣṭī-yi revān* / kemi yonğıuçı - kemi - uluğ kemi - /
5. **cevārin fulk fulk zevraḳ mi’ber** / *keṣṭī-yi ḥurd - keṣṭī-yi guzer* / *ḳayuk - keçüt kemisi* - /
6. **ṣirā’ ḳals ḳulūs daḳal murdī** / *resen-i keṣṭī - bād-bān - tīr-i keṣṭī - sīrūḥ* / *yelken - becegü yipi - *boḳalık - tirek* - /
7. **micdāf mecādif mirsāt encer** <mevāsī> / *bīl-i keṣṭī* / *küsmen - leṅer* - /

32a

1. **remeṣ ermāṣ remmāṣ FAṢL** / ‘emed - ‘emed-ger / *sal - salçı* - /
2. **ḥaddād ḳayn ḥadīd zeker fūlāz** / *āhen-ger - āhen* <enīṣ> / *temürçi - temürçi - temür - pūlāz* <yumṣaḳ temür> - /
3. **zubre zuber ḥabeṣu-l ḥadīd ‘alāt** / *pāre-i āhen - rīm-i āhen - sindān* / *temür pāresi - temür boḳı - örs* - /
4. **sendān mıṭraḳa meṭāriḳ midves** / *ḥāyisk - māle-i āhen-ger* / *çeküç - nijdağ - kösre* - /
5. **mıḳraḍ mıḳrāḍ mās fiṭṭīs** / *kār - ḥāyisk* / *elmās - uluğ çeküç* - /

6. **kelpetān mibred burāde kīr kūre** / *enbān-ı āhen-ger - anbūr - sūhān - sūniş - āteş-dān-ı āhen-ger* / kırsğaç - ige - igiş - uluğ körük - yeri körük - /
7. **minfāh faḥm ḥumam FAŞL şayyād** / *dem-i āteş - deme - engişt - şikār-gīr* / altuncılar körüki - kömür - awçı - /

32b

1. **şebeke şebek şibāk şerke şerek** / *dām <murġi bāşed ke der dām-i bendend murġān-i dige berūy-i gerdāyid ū rā ḥerūhe gūyend>* / ağ - /
2. **eşrāk ḥibāle ḥebā'ıl kiffe milvāḥ** / *pāy-dām - ḥalkā-i dām - ḥurūhe* / tuzak - ağ közi - *keb - /
3. **ḳutre faḥḥ FAŞL muṭrib 'avvād** / *ḥāne-i şayyād - dām-ı guncişk - ḥunyā-ger - berbeṭ-zen* / alaçuq - ḳapġan - ḳopuzçı - barbaṭçı - /
4. **'ūd mizher mezāhir veter evtār** / *rūz* / barbaṭ - ḳıl - /
5. **zīr bamm miḍrāb şannāc şanc** / *zih-i sitebr - zaḥme - çeng-zen <bārik-āvāz bulend>* / yipek ḳıl - baġarsuq ḳıl - çalġuq - çenġçi - çenġ - /
6. **şaġāne rebāb ṭunbūr mizmār mezāmīr** / *çegāne* / nāy - /
7. **yarā' a duff dufūf culcul celācil** / *surnāy - sinc-i def* / tütük - çenġber aġusı - /

33a

1. **kūbe ġinā' ġannā' FAŞL la'āb** / *surūd - surūd-gūy - bāzī-ger* / ṭabl-bāz - ır - ırlaġuçı - ḳorçaq oynayġuçı - /
2. **lu' be lu' eb bint ḳule ḳulūn** / *bāzī - bāzī-yi beççegān - dūdāle* / ḳorçaq - çelik - /

3. **kure kurāt şavlacān şavālic urcūha** / *gūy - çevgān - <vājālvāc>* / top - çomağ - salınçağ - /
4. **deriyye kazdāfe kazāfāt duvvāme** / *kulbe-seng - gerdnāy* / süngü halkası - saban - ğıbr - fırlağuç - /
5. **şaffāre mihrāk culāhık bunduğa** / *surnāy - şemşīr-i çübīn - kemān-ı gulle - gulūle* / taş tütük - yığaç kılıç - atğulağ yası - yumurçağ - <temür surnā> - /
6. **benādīk hatr şatranc nerd** / *peymān* / uç - /
7. **beyzağ beyāziğ fl şāh** / *piyāze* /

33b

1. **firzān ferāzīn firāzne ruğ riğāğ** / *kimisi - /
2. **ruğ‘a kıdğ kıdāğ zelem ezlām abide** / *naği‘-i şatranc - tīr-i kımār - burden* / kāğıdı - kıumār oğı - utuzmağ - /
3. **evābid uğciye eğācī FAŞL ‘ağğār ‘ıtr tīb** / *būy-furūş - būy* / hoş yıd satğuçı - hoş yıd - /
4. **fūh efvāh neşr reyyā ‘arf rā’iğā** / *şīşe-i ağlāt būy - būy-i ħōş* /
5. **rīğ bağūr fa’re nafiğā misk ‘anber** / *būy-i efrūğtenī - nāfe-i misk* / tütüendi - kindik yıpar - yıpar - /
6. **‘abīr ‘ūd gāliye kāfūr za‘ ferān** /

7. **cisād lahlaha fihṛ medāk şalāye** / *za^ʿferān-ı nā-kūfte - ma^ʿcūn-ı misk - seng-i zīrīn - seng-i zebrīn* / ^ʿatṭārlarıñg üstün taşı - astın taşı - /

34a

1. **şalāve FAŞL fuḳḳā^ʿ ī fuḳḳā^ʿ şarābī** / *fuḳḳā^ʿ-furūş / fuḳḳā^ʿ çi - şarāb-dār - /*
2. **şarāb eşribe cullāb sekencebīn ḥammār** / *mey-furūş / ḥamr satğuçı - /*
3. **ḥamr rāḥ ḳahve ḥumayyā^ʿ uḳār sulāfe** /
4. **sulāfāt raḥīḳ mudāme mudām şemūl** /
5. **şahbā^ʿ kumeyt şurāḥ nebīz seker** / *mey-i surḥ - mey-i gulgūn - mey-i şāfī - mey-i ḥurmā - ḳīz-i mest-konende / ezme - /*
6. **şurāḥiyye ḳinnīne nuḳl baṭ^ʿa <āle yuşreb fiḥā>** / *sebū-yi mey - meyve-i şarāb - bişnān / pīl-pā - /*
7. **ḳāzūre ḳāḳūze cām ṫās ka^ʿs** / *sāle - kāsī-yi pur-mey / ḳadeḥ - toluğ saḡraḳ - /*

34b

1. **nācūd mezḡale zīḳḳ zīḳāḳ FAŞL** / *kelācū - cur^ʿa-dān - ḥīk / saḡraḳ ḳodḡu yēr - tulḳuḳ - /*
2. **ḳaşşār beyzār beyāzir mi^ʿcene mācin** / *gāzur - kuzeng-i gāzur / ton yuḡuçı - toḳmaḳı - /*
3. **mişḳala kāre rizme rizem FAŞL** / *gāzur - puşt-vāre / mūhre - boḳça - /*

4. **neccār necīr addūm udum minhāt minšār** / *durūd-ger - testere / yonuı - mencer - kerki - tīše - ulu kerki - testere - bııu - /*
5. **menāšīr minšār Őikāf miŐkab** / *ub rāst-konende / bıŐku - ũŐkū - buru - /*
6. **meŐāķib ‘atale beyrem FAŐL baytār** / *sikene-i urd - sikene-i buzurg - pezeŐk / ay - ũŐkū yipi - kōlūk otaısı - /*
7. **ziyār miba‘ Őikāl FAŐL aŐŐāb** / *levīše - gūŐt-furūŐ / irindūk - neŐter - kiŐen - iŐkil - kōstek - eti <a irnin balau nēre> - /*

35a

1. **vaam mudye abbāh abbāz daā** / *tahta-i ũ - kārđ-i buzurg-i ũ - nān-pez - ārdfurūŐ / ūnesi - ulu bıa - etmeki - unı - /*
2. **da nuāle ubz kisre ‘acīn** / *ārd - nān - nān-pāre / un - sōkti - etmek - pāre etmek - amīr - /*
3. **amīr faīr faā ferezdaa FAŞL** / *nān-ı bī-māye /*
4. **accām muzeyyin miceme meācim miŐra** / *āyine-dār - nīŐī-yi accām / baŐ yūlūgūi - Őīše orını - accām neŐteri - /*
5. **meŐāri mūsā mevāsın misenn** / *sutura - seng-i efsān / kerey - bilegū - /*
6. **mesānn mucebbir cebīre cibāre cebā’ir** / *ustuhān-bend - ūbek-i ũ / bertūk bauı - bertūk bau yıa - /*
7. **FAŞL dehhān duhn all Őīrec** / *ravan-ger - ravan - ravan-ı kuncid - ravan-ı Őīr-put / yaı - ya - yaur yaı - Őīr-put yaı - /*

35b

1. **rehş leked kusbu-l baql kam** / *kuncid-i āş-kerde - erde-yi sepīd / *ökşerik - kīstāndağı kuncāre - kuncāre - eñgrez - /*
2. **kim aqmā mudhun ka dal ka ādil kaf a** / *ravġan-dān - zenbīl-i rūgengir <medhene> / küben <kār-gāh> - /*
3. **kuştān cā iz FAŞL ebbār ibre** / *tīr-i ravġan-ger - sūzen-ger - sūzen / kīstān - kār-gāh ağırlığı - yigneçi - yigne - /*
4. **miḥyat ḥayyāt ḥayt minşah summ sumüm** / *derzī - rişte - sūrāḥ-ı sūzen / yip - yurtu - /*
5. **aṭal zuyyāle kinf ḥayyāt kubbe curūhaḫ** / *sūzen-ı bī-rişte - sūzen-ı bā-rişte - tule-i derzī - gurūhe-i rişte / yipsüz yigne - yiplig yigne - yignelik - yüwçi - yumaçuḫ - /*
6. **miḫrād meḫārīd FAŞL miġzelī** / *du-kārd - dūk-terāş / sındu - igçi - /*
7. **miġzel meġāzil ṭarīde şinnāre** / *dūk - nāve-i dūk - āhen-i dūk / ig - igiñg ḳowuşı - igiñg ucı - /*

36a

1. **felke ḥifş aḥfāş ḥallāc** / *bād-rişte-i dūk - dūk-dān / yolu - iglik - *siñglegüçi - çıkırıç - /*
2. **miḥlac miḥbaḍ neddāf mindefe minfece** / *taḫta-i ḥallāc - āhen-i ḥallāc - penben - kemān-ı neddāf / *siñglegü - *siñglegü taḫtası - çıbuçı - çıbuçı yası - /*
3. **veter FAŞL şaydalānī şayādila** / *zih-i kemān - aṭtar / kirişi - ot satġuçı - /*

4. ‘akḳār ‘akākīr devā edviye su‘d / emīrhā-yi dārū - mest / ot atġu - dārū - topala - /
5. ušt andal culencubīn verdu murebbī / dārū - gūlengūbīn - /
6. iṭrīfil muferricu-l alb mushil uvāriř / dārū-yi dil - řikem-rān - guvāriř / z yritgen ot - ař siŋgūrgen ot - /
7. ehlīlec ayāric murıd zencebīl / bī-hūř-dārū / helīle - yāre - bī-hūř otı - /

36b

1. řabir ‘anzarūt ınne iltīt / giyāh-ı telġ - dārū-yi eřm - bīrzed - engured / azvāy - adır saızı - asnı - /
2. řerencubīn menn keřīrā’ mul FAşL / řamġ - <terengubīn - gezengubīn> / yanda şekeri - /
3. dā’ edvā’ āfet ‘āhat ummā umayyāt řālib / ‘illet - teb - teb-i germ / ig - ısıtma - bezgek - oġrı bezgek - /
4. nāfiđ vird ġibb rib‘ muṭvā’ / teb-i lerz - teb-i her-rūz - teb-i dūr-miyān - teb-i ehār-rūz - bāz-zen be-dest / titretgen bezgek - künde tutġan bezgek - kün ařa tutġan bezgek - trt künde tutġan bezgek - kerinmek - /
5. şu’bā’ řudā’ şaıa ‘ābir remed / bāz-zen be-dehen - derd-i ser - derd-i nīm-i ser - derd-i eşm / snemek - baş igi - bařıŋg yarımınıŋ aġrıġı - kz igi - /
6. sulāf tuġme fuvā heyda / demīdegī-yi zebān - nā-guvār - reften-i şikem / til ulmaı - amlu - ınġılı - z yrnmeki - /

7. **laḳve ḳūlenc bahāḳ cuderıyy ber-sām** / *bād-zede - ābile* / ağız eğri bolmaḳı - ḳabarçuḳ - /

37a

1. **ser-sām niḳris dummel se^ʿ fe** / *derd-i pāy - şırīne* / ayaḳ igi - çıban - *süçüg baş - /

2. **şu^ʾlūl ḳuvabā^ʾ dāhis haşba** / *vārū - [...]* - *der-nāḥun - surḥiçe* / sigil - temregü - tırnaḳ igi - ḳızamuḳ - /

3. **nukre zebhe sil^ʿ e beşr** / *ḥuḳteḡi-yi pāy - derd-i gelū - her-çi ez-merdum-i çıhr* / ayaḳ ḳurulmaḳı - ur - siwilçü - /

4. **ḥarāc ḳurḥa ḳurah ḳurūḥ ḳurḥ** <ahḥa siḥāḥ> / *rīş - <şikesten-i ser>* / baş - <baş yaruḳı> - /

5. **tā^ʿ ün nedeb nudūb FAŞL** / *nişān-i rīş* / baş tapı - /

6. **beyyi^ʿ fāmī sukker ḫaberzed nebāt ḳand** <beyyi^ʿ> / *meyve-furūş <beyyā^ʿ - kāle-furūş>* / şeker - /

7. **fānīd lubb ferātiḳ sumāk zebīb** / *pānīd - maḡz - mevīz* / yemiş içi - filāte - aḳ bādem - tetiri - ḳuruḡ üzüm - /

37b

1. **‘enced ḫilā^ʾ ḫillā^ʾ dıbs ‘asel ary** / *furūş - engubīn* / ḳışmış - şire - şireçi - dūşāb - bal - /

2. **şuhd sevīḳ selīḳ mūm şem^ʿ e** / *engubīn-i sepīd - pist* / aḳ bal - talḳan - tökü - mūm - şe^ʿ ām - /

3. **şem' şumū' şe' ve tābil tevābil 'ilk <ebzār ebāzīr>** / *şem'-i efrūhte - ḥavīc-i dīg - kundurū* / yanğan şe' ām - küweç - saķız - /
4. **dibķ şart ğarā 'afş 'endem** / *sirīşim - 'alf-ı edīm qaraz <reng-i zerd>* / *külüm - sirīş - yelim - māzū - awujğun - sarığ boyağ - /
5. **sincarf sīm-sincarf zengār fuvve** / *zenĝār - numūĝ* / kıızıl boyağ - <ķara boyaĝ> - /
6. **'uşfur baķķam ķirfe kuḥl barūd <mu' aşfar>** / *nār-pūst* / *masmur - kıızıl bodaĝ - nār ķabı - sürme - /
7. **ḥinnā' nīl vesme nevsādur isfizāc** / *ķına - ķiwüt - kirşen - /*

38a

1. **ĝumre ḥanūt zerīre şamĝ ķilā** / *ĝāze - ḥuşār* / eḅĝlik - ölüĝke türtgü ot - aḥşār - /
2. **uşnān ḥurḍ ḥuraḍī şābūn** / *uşnān-furūş* / çevĝān - çevĝān satĝuçı - /
3. **FAŞL ma'duba mādib zelle** / *mihmānī* / ķonuķluk - nevāle - /
4. **velīme 'azīre vekīre vaḍīme** / *mihmānī-yi 'arūs - mihmānī-yi ḥutna - mihmānī-yi binā - mihmānī-yi muşībet* / kelin ķonuķlukı - sūnnet ķonuķlukı - binā ķonuķlukı - yas aşı - /
5. **naķī'e ḥurs ḍayf ḍuyfūf** / *mihmānī ez-sefer-āmeden - mihmānī-yi zāden - mihmān* / sefer ķonuķlukı - oĝlan ķonuķlukı - ķonuk - /
6. **ḍifān ḍifan luķme luķam luhne** / *nehārī* / ta'ām uşakı <*küdüzlig> - /

7. **sulfe ğaddā** ‘aşā’ şivā kebāb sahf / çāšt - şām - buryān - çerbiş-i pušt / erte aş - kiçe aş - söklünçi - arqa yağı - /

38b

1. **saħfa qadīd qadīr tabāhçe ucce** / gūšt-ı huşk - gūšt-ı puhte - ħāyegīne / kağ et - küweçke bişmiş et - tebāhe - kayğana - /

2. **şahāre ħamm maraqa marq marrāq** / cerbūyi - gudāhte - dunbe-i gudāhte - ħardenipez / ħarīk - kudruk ħarīk - şorba - şorbaçı - /

3. **kutār buħār senāh ihāle** / būy-i āş - dūd-ı dīg - çerbū-yi dīg / aş yıdığı - buğ - öz - /

4. **vedek tuřaħa sik-bāc zīr-bāc** / kefçe-i dīg / köpük - /

5. **nār-bāc isfid-bāc mađire şūr-bāc** / dūğ-bā / yoğurtluğ aş - şorba - /

6. **tafişl qaliyye qalāyā muřaccana cūzāb** / gūšt - gūzāb / sirke kılnmış - gelye - /

7. ‘aşb cencene şikenbe lāhişe / kıme - ‘āsib - şekenbe - ārdhāle / suħtu - bulamağ - tutmaç - /

39a

1. **işriye haşta herīse herīs** / şīr-pirinc / erüşte - sütlüğ tuturğan - /

2. ‘avīşe ‘abīşe qarīs maşuş / terīne - bā-sirke / *kemürt - küweçke bişmiş balık - sirkelik - /

3. **murrī kāmec şināb rişār revāşīr** / ābkāme - sipendān-ı bā-mevīz bā-hem kefte / ābkāme - *ejen - sirkelik soğan - /

4. **zummā** 'i verd vasaṭ evsāṭ senbūsaḳ / *nevāle-i bā-mā* 'i verd / senbūse - /
5. **leffe leffāb ḥalvā ḥulv murr** / *ṣīrīnī* / süçig - /
6. **zelābiye ūfāric māziyārec sukkerī** / *pīṣ-yāre* / yağlu etmek - yağda bişgen çörek - ūkerbīre - /
7. **ḥarīre ḥazīre fālūz ḥabīṣ** / *ardīne - sebūsi āye* / kuymaḳ - söktü kuymaḳı - pālūze - ewrūşe - /

39b

1. **‘aṣīde mecī’ lūzīnec cūzīnec ḳaṭā** 'if / *ṣīr-i ḥurmā - lūzīne - gūzīne* / kākīk - /
2. **ḳubayṭā nāṭif nāṭifi raḡif ruḡfān** / *girde - berkīnç-furūṣ* / berkīnç - maḡzlu ḥelvā - berkīnççi - ḳalīnḡ etmek - /
3. **cerdaḳa cerādīḳ ruḳāḳa raḳāḳ** / *girde - nān-ı teng* /
4. **ḥūvvārā furniyye furnī ḥuṣḳār** / *nān-ı sepīd - nān-ı duruṣt - furnī* / aḳ etmek - kāk - ögedik etmeki - /
5. **ke‘k ḳafār ḥubz kisre muretten** / *nān-ı ḥuṣḳ - nān - pāre-i nān - pīh-egende* / kulīçe - ḳuruḡ etmek - etmek - pāre etmek - *üzdenḡüt - /
6. **daḳḳaḳ daḳīḳ nuḥāle ‘acīn ḥamīr** / *ārd-furūṣ - ārd - sebūs* / unçı - un - söktü - yoḡurılmış un - ḥamraḳlıḡ un - /
7. **faṭīr futāḳ ferezdaḳ idām zeyt** / *ḥamīr bī-māye - ḥamīr-māye - zevāle - nān-ḥūriṣ* - *ravḡan-ı zeyt* / ḥamraḳsız un - māye - yumak - tuzluḳ - zeyt yaḡı - /

40a

1. **ḥall şıḳḳıf ḥallāl leben elbān liba³** / *sirke-i tīz - sirke-furūş - şīr - fule* / sirke - açığı sirke - sirke satğıuı - sūt - ağıuz - /
2. **şukrāt kārıd şarīḥ maḥd mezik** / *cuğrāt - cuğrāt-ı turş - cuğrāt-ı tāze - şīr-i ḥālīş - āb-āmīḥt* / yoğıurt - açığı yoğıurt - tāze yoğıurt - katıksuz yoğıurt - suwluğı yoğıurt - /
3. **ruğve duvāye şīrāz zubd** / *kefk-i şīr - ser-i şīr - cuğrāt-ı çekīde - meske* / sūt köpüki - sūt kaymağı - süzme - pişek yağı - /
4. **semn cubbun maşl raḥbīn** / *ravġan-ı gāv - penīr - keşk* / sağı yağ - çörek sūt - çağıldağı - kara kurut - /
5. **ağı şıfl durdī BĀB** / *pīnū - durdī* / turağı - sūt kağızmığı - /
6. **şevb şiyāb eşvāb libās riyāş** / *cāme* / ton - /
7. **bezz bizze bezzāz kirbās kerābīs** / *cāme-furūş - cāme* / ton satğıuı - ton - /

40b

1. **kirbāsī mulḥam ḥazz ḥuzūz kağız** / *kirbās-furūş - keġji* - / ton satğıuı - arğıaç - ip - keġji -ipek - /
2. **şer tūzī kağıab berrkān** / *ān çı ketān - gilīm-i siyāh* / şar ton - /
3. **sundus istebrāk burd burūd** / *dibā-yi teng - dībā-yi sitebr* / yufka *nārḥın - kağınġ /
4. **kettān ḥayş ḥuyūş dībāc** / *ketān-ı sitebr - dībā* / *nārḥın - /
5. **debbācī atlas ḥarīr ‘imāme** / *dībāc-furūş* / *nārḥınçı - /

6. ‘emā’im mendīl nıķba mīkebbe / destārçe - miyān-bend - tabaķ-pūş / bēl bađı - tabaķ örtüđi - /

7. kīs fūta maşūş ħubbe ħubab / kīse - destār-ĥān - reg-bend / yançuķ - dest-māl - tamar bađı - /

41a

1. vahķ avhāķ FAŞL mesleĥa / merdumān-ı bāsīlāĥ / uķruķ - silāĥlıđ er - /

2. mesālīĥ sā’if emyal rāmiĥ ecm tāris / şemşīr-dār - bī-nīze - bā-siper / kılıçlığ - kılıçsız er - sünġülüg er - sünġüsüz er - kılkānlıđ er - /

3. ekşef muķanna‘ cāsir dāri‘ şākk / bī-siper - bāĥūze - bī-ĥūze - zirh-dār - bā-silāĥ-ı tamām / kılkānsız er - yaşıķlıđ er - yaraķlıđ er - tükel sāzlıđ er - /

4. a‘zal FAŞL salāĥ islaĥe bizze / bī-salāĥ - saĥt / sāsız er - sāz - /

5. şikke sayf suyūf munşal menāşil / şemşīr / kılıç - /

6. şamsām meşrefī muhenned hunduvānī / şemşīr-i hunduvānī - şemşīr-i du-rūy - şemşīr-i meşrefī / kesgen kılıç - hündüvānī kılıç - /

7. ĥusām muzekker naşlu-s seyf nişāl / şemşīr-i burende - şemşīr-i rūyende - tīġ şemşīr - tebşūr / yitiğ kılıç - yüzlenmiş kılıç - kılıçnıġ yitiğliki - kılıç - /

41b

1. şefretu-l-sayf şifār ĥadd ġirār / kenāre-i şemşīr - rūy-ı şemşīr /

2. **zube zübī zübāt kell kehām ferīd / şemşīr-i kund - gevherī-yi şemşīr / çöngge kılıç - /**
3. **mağbağ mağābiđ kâ 'ime kavā 'im ğimd / deste-i şemşīr - ğilāf-ı şemşīr / sapı - tutağı - kıını - /**
4. **ağmād miħmal mağāmil himāle hemā 'il / duvāl-ı şemşīr / duvāl-ı şemşīr - kayışı - /**
5. **nicād 'alāka FAŞL rumħ rimāħ / nīze / sünĝü - /**
6. **esele esel kanāt şa' de şi' ād rudaynī <mensüb ilā emrin> / nīzhā-yi derāz - nīze-i bī-sinān - nīze-i rāst / sünĝüler - sünĝü - köni sünĝü - /**
7. **semherī ħarbe ħirāb neyzek neyāzik < mensüb ilā recul> / nīze-i kutāh /**

42a

1. **mızrāk mezāriķ sinān esinnet / zūpīn - āhen-i nīze / sançĝu - sünĝi - sünĝü temüri - /**
2. **şibātu-l rumħ şibā ke' b ku' ūb unbūb / ser-i nīz - bend-i nīze - miyān-ı nīze / sünĝü ucı - sünĝü ökçesi - iki yanı - /**
3. **enābīb 'āmil 'evāmil zucc zicāc / nīze-i tūb - āhen-i bun-i nīze / üstün yanı - astın yanı - /**
4. **FAŞL kavş kıssı kavvās / kemān - kemān-ger / ya - yaçı - /**
5. **muğavas mān veter evtār 'ics / kemān-dān - reh-i kemān - deste-i kemān / kurban - kirişi - tutağı - /**

6. **kebid si'e si'at kırđ sehm** / *miyān-ı kemān - gūşe-i kemān - cāy-i zih-i kemān - tīr* / bağı - başı - kezniki - oğ - /

7. **sihām nebl nibāl sehhām nebbāl** / *tīr-ger* / oğçı - /

42b

1. **mirmāt merāmī mirrīh nuşşābe nuşāb naşl** / *tīr-i nişan - tīr - tīr-partāb* / dört yüglü oğ - *soğun - terken - başağ - peykān - /

2. **nuşūl naşşāl mişkaş mi' rād** / *peykān-ger - peykān-ı derāz* / başağçı - kēnglik - /

3. **mi' bele kıtr rīşe rīş kırze kırzez** / *peykān-ı pehn - peykān-kerd - per-tir* / yasuç - yağılık - yük - /

4. **fūk efvāk hatī'e hatā'i' hedef** / *sūfār-ı tīr - enguşt-bān* / kez - nişāne - /

5. **ehdāf ğareğ ađrāđ ce' be ci' āb** / *tīr-dān* / kiş - /

6. **qaran kināne kenā'in vifda vifāđ** / *tīr-keş* /

7. **cefir FAŞL sekkāk sikkīn sekākīn** / *kārd-ger - kārd* / bıçağçı - bıçağ - /

43a

1. **şefre şifār hancere hanācir şe'İre şe'ā'ir** / *kārd-i buzurg - deşnekārd - bend-i kārd ez-ser-i deste* / sağna - uluğ bıçağ - serheñgler bıçağı - /

2. **qabī'a seylān nişāb nuşub kırāb** / *bend-i kārd - dunbāl-i kārd - deste-i kārd - ğilāf* / sağne - *puruva - sap - kın - /

3. **qurub debbūs curuz cirez mirzebbe** / *çüb-destī* / topuz - gürz - çomağ - /

4. irzebbe hirvāt ‘aşā ‘iṣī minsāt / ‘aşā - *sebül - tayağ - /
5. ‘ukkāze ‘ukkāz vebīl savt / ‘aşā-yi bā-āhen / temürlüg tayağ - çamçı - tāziyâne - /
6. esvāt siyāt ‘azabe ‘azabāt / duvāl-ı tāziyâne /
7. ‘alāka ‘alā’ik mihfağa dirre direr / duvāl-engušt / kayış çuğu - dirre - /

43b

1. zerrād zered halka halağ dir‘ durū‘ / zirh-ger - zereh / yarıççı - yarıç - /
2. sābiğa sevābiğ bedene dā’il sā’id / zirh-i tamām - zirh-i kūtāh / tüme yarıç - kısqā yarıç - /
3. ticfāf tecāfif beyda beyd miğfere / ber-gustān - hūz / kecim - at yaruğ[1] - yaşıç - /
4. mintāka menātiğ niṭāk himyān / kemer-i enderūnī - kemer-i bīrūnī / iççur - /
5. zebye terrās turs tirese hacafa / şāne-dān - siper-ger - siper / taraçlık - kalçançı - kalçan - /
6. hacaf cunne cunen darağa darağ / siper-i buzurg - siper-i çermīn - siper-i çübīn / çit kalçan - /
7. BĀB behīme behā’im <yelebe> / çehār-pāy / yılkı - /

44a

1. **ne^ç em en^ç âm be^ç İr be^ç rân ibl âbâl / şutur - şuturân / tewe - teweler - /**
2. **sudâ şirme zevd ezvâd camel < cimâle cimâlât > / şuturân-ı guzaşte - şuturân ez-deh tâ çehel - ez-se tâ deh - şutur-i ner / itinmiş tewe - ögür tewe - kiçig ögür - erkek tewe <tişi tewe> - /**
3. **cimâl cemmâl nâça nûk bekr / şutur-bân - şutur-i mâde - şutur-beççe / teweçi - inġen - yaşır toldurmuş torum - /**
4. **bikâre faşîl fuşlân rube^ç ribâ^ç / şutur-beççe ez-şîr bâz-kerde - şutur-beççe-i bahârî / adrılmış torum - yaz toġmış - /**
5. **hube^ç ibnu maġâđ bintu maġâđ ibn / şutur-beççe-i tîr-mâhî - yek-sâle ner - yek-sâle mâh - du-sâle ner / yay toġmış - bir yaşar erkek torum - bir yaşar tişi torum - iki yaşar /**
6. **lebûn bintu lebûn benât lebûn ħiķķ / du-sâle mâh - se-sâle be-çehârum der-âmede / erkek torum - iki yaşar tişi torum - üç yaşar törtinçke kirmiş erkek torum - /**
7. **ħiķāk ceze^ç şenîy rebâ^ç ĩ sedîs / çehâr-sâle be-pencum der-âmede - penc-sâle be-şeşum der-âmede - şeş-sâle be-heftum der-âmede - heft-sâle beheştum der-âmede / dört yaşar beşinçke kirmiş - beş yaşar altınçke kirmiş - altı yaşar yetinçke kirmiş - yeti yaşar sekisinçke kirmiş - /**

44b

1. **bâzil bazl muġlif ^çavd faġl fuġûl / heşt-sâle be-nuġom der-âmede - nuġ-sâle - şutur-i pîr - şutur-i ner / sekkiz yaşar toķısınçke kirmiş - toķķuz yaşar - ħarı - buġra /**
2. **faniķ le^ç em şarûka ħulķa maġâđ / kefk-i şutur - şutur-i mâde - âbisten - nezdîk-i be-zâden / köpüki - yüklüg inġen - /**

3. ‘uṣarā’ ‘iṣār ḳalūṣ ḳalā’iṣ nāb nīb / *deh-māh-ābisten - mādē-i cevān - mādē-i pīr*
/ on aylık - yigit inġen - ḳarı inġen - /
4. **bedene budun cels āmūn ħirf** / *ṣutur-i ḳurbānī - ṣutur ki belāġzed - ṣutur-i lāġar* /
ḳurbānī inġen - ḳavī - küçlüġ tēwe - tutunmaġan tēwe - aruḳ inġen - /
5. **ḫalūb ḫalūbe laḳūḫ liḳāḫ laḳḫa luḳḫ** / *ṣutur-i dūṣīdeni - guṣn efgende* / saġılġan
inġen - buġursamıṣ deve - /
6. **rāḫile revāḫil meṭiyye meṭāyā ḳa’ūd** / *berniṣestenī* / münġü inġen - /
7. **raḫūl ṣimille ‘ayrāne buḫtī buḫt buḫātī** / *devende - bā ḳū cehende* / yüġrük -
ḳulan teg yüġürġen tēwe - ḫorāsānī tēwe - /

45a

1. **FAṢL miṣfer meṣāfir ḳar’ ḳurū’** / *leb-i ṣutur* / pīstān - yelin - /
2. **ḫilf aḫlāf ḫayā’u-l nāḳat miḳlam** / *ferc-i ṣutur-i mādē - nere-i ṣutur* / inġen ḫirri
- buġra zekeri - /
3. **ṣīl kirkire kerākir ṣefine ṣefināt** / *sine-i ṣutur - zānū-yı ṣutur* / ḫuṣyesi - töṣi - /
4. **firsin ferāsin mensim ḫaff aḫfāf** / *sunb-ı ṣutur - nāḫūn-ı ṣutur - müze-i ṣutur* /
tabanı - toynaḳı - etüki - /
5. **ba’re bu’r senām esnime FAṢL** / *piṣkil-i ṣutur - kūhān-ı ṣutur* / ḳomalāḳ -
örküçi - /
6. ‘irān ḫıṣāṣ aḫıṣṣa ḫizāme ḫazā’im / *bers-i ṣutur - bers-i müyīn* / burunduḳ -
yünlü - ḳıl muru[n]duḳ - /

7. **zimām ezimme ceres ecrās nis^ç** / *mehār - derāy-ı ħunuk - nevār* / burunduğ yipi
- çıngraķu - urgan - /

45b

1. **ensā^ç ħabbāl ħabl ħibāl şaţan** / *resen-tāb - resen* / urğançı - yip - /
2. **aşţān resen ersān maşlūş rumme** / *resen-i se-tāhe - pāre-i resen* / üçtin yip - pāre
yip - /
3. **ribķa farīs ^çikāl biţān raĥl** / *resen-i gerden-bend - zānū-bend - şikem-bend* /
çenber - tiz bağı - pālān - /
4. **riĥāl ķatab aķtāb kūr ekvār ķādime** / *pālān-ı ĥurd - tamām-ı pālān - pīş-i pālān* /
tükel pālān - pālān ileyi - /
5. **āĥire ķutūd ĥaķībe ĥakā'ib FAŞL** / *cāme-dān - pes-i pālān - çüb-ı pālān* / et
koyğı idiş - art yanı - pālān yığaçı - havudı - /
6. **bağl biğāl bağla bağğāl mukārī ĥimār** / *ester - ester-i māde - ester-bān - kirāy-kīş*
- *ĥer* / katırcı - kirāyçı - ĥatır - tişi ĥatır - eşgek - /
7. **ĥumur ^çayr ^çayār ferā^ç cudde atān** / *ĥar-güre - ĥatt-ı puşt-ı ĥargüre - māde-ĥar-*
güre / kulan - kulan arķasındaki ķara çizıg - tişi eşgek - /

46a

1. **utun beydāne caĥş ciĥāş tevleb** / *ĥar-gür-ı māde - ĥar-güre-i ner - ĥoduķ - ĥar-*
güre-beççe / tişi kulan - kulan ķoduķı - /
2. **mi^ç lef arī evārin āĥiyye evāĥiyy** / *āĥūr - mīĥ-i āĥūr* / aķur - kölik bağlağı yığaç -
/

3. ‘alef ‘ulūfe nişvār revş ervās / nişhār - serķīn / yèm - onhar - eşgek tezeki - /
4. **қағым** ‘alīķ mihlāt maḡāli ‘alīķa ‘alā’iķ / cev-i esb - resen-i tūbre / yılķı arpası - tūbre - /
5. **ikāf ukuf berze**‘ e berāzi‘ **haml aḡmāl** / pālān - peşm-āgend - bār / yapuğ - eşek pālānı - *çıguķ - yük - /
6. ‘ib a‘bā’ viķr evķār vişķ evsāk / divīst u çehel-men /
7. **FAŞL şevr şīrān baķara baķķār** / gāv - mādē-gāv - gāvban / öküz - inek - badaçı - /

46b

1. ‘icl ‘acācīl tabī‘ ceze‘ şenīy rebā’ī / du-sāle - se-sāle - gev-sāle - yek-sāle - çehār-sāle / bir yaşar buzağı - tana - iki yaşar - üç yaşar - dört yaşar - /
2. **sedīs şālig fanīķ ķarn ķurūn** / penc-sāle - şeş - şāḡ-ı gāv / bēş yaşar - altı yaşar - boynuz - /
3. **zīlf azlāf ḡaşā aḡşā’ cāmūs** / sunb-ı gāv - serģīn-i gāv - gāvmiş / baķanaķ - tezek - /
4. **FAŞL şāt şiyāt ḡanam aḡnām** / gūsfend - gūsfend / sağılık koy - koy - /
5. **ḡa’n ḡā’ine ḡa’n ne’ce ni’āc kebs** / mīş-i ner - mīş-i mādē / erkek irk - tişi irk - tişi koy - қоç - /
6. **kibāş mā’iz me’iz mi’zā mā’ize** / buz-i ner - buz-i mādē / keçi - tişi keçi - /

7. ‘anz a‘nuz teys tuyūs kerrāz / *guşn* / teke - irkeç - /

47a

1. **қағи‘ қуғ‘ān lebūn dācin devācin** / *reme-i gūsfend - gūsfend-i şīr-dān - dest-āmūz* / sūtlüg қойлар - ögür - sağılık - öğrenmiş қой - /

2. **саһла сийәл behme bihām naқada** / *bere-i şīr-mest <buzgāle-i ħurd - yā bere-i ħurd>* / yeñgile toғmış қузі yā oғлақ - sūtke toymış қузі - toқlı - /

3. **niқad cedy cidā’ ‘anāқ ‘unūқ** / *buzgāle-i ner - buzgāle-i māde* / oғлақ - tişi oғлақ - /

4. ‘atūd **ħamel ħumlān baraq ħarūf** / *buzgāle-i giyāh ħur yā bere - bere-i giyāh-i nīm ħur* / otuқmış oғлақ - bere - қузі - yek-sāle - /

5. **ceze‘ şeniy rebā’ī sedīs şālig** / *du-sāle - se-sāle - çehār-sāle - penc-sāle - şeş-sāle* / iki yaşar - üç yaşar - dört yaşar - bēş yaşar - altı yaşar - /

6. **FAŞL raқtā’ ra’sā’ raħmā’** / *gūsfend-i siyāh-sefīd - siyāh-ser - sepīd-ser* / ala қой - başı қара - başı aқ - /

7. **ħavşā’ dere‘ān raħlā’ cūzā’ nabtā’** / *yek-çeşm-i siyāh yekī sepīd - siyāh-gerden - siyāh-puşt - sepīd-miyān - sepīd-şikem* / bir közi қара biri aқ - boynı қара - arқası қара - ortası aқ - қармı aқ - /

47b

1. **şeklā’ ħarcā’ ‘aşmā reclā’ ‘aқşā’** / *sepīd tehī-gāh - pāy tā tehī-gāh sepīd - yekdest-i sepīd - yek-pāy-i sepīd - şāĥ ez pes piçīde* / bıқını aқ - bıқınıñga tegrü aқ - қолı aқ - аyaқı aқ - moynuzı қayқı - /

2. **ḳablā' naṣbā' ḳaṣmā' ṣarḳā' cezmā' ḥarḳā'** / *ez-pīṣ piṣīde - rāst-serū - ṣikesteserū -ṣikāfte-gūṣ - burīde - gūṣ sūrāḥ kerd* / ilerü eğri - köni moynuzluğ - telük ḳulaḳlığ - kesük ḳulaḳlığ - yırtuḳ ḳulaḳlığ - /
3. **ḳaṣvā' elye elyāne keḃsu-l yān** / *kenāre-i gūṣ-buride - dunbe - gūsfend-i bā-dunbe* / ḳudruḳ - ḳudruḳluğ ḳoy - /
4. **āmīhe FAṢL ṣūf aṣvāf** / *ābile-i gūsfend - peṣm-i gūsfend* / ḳabarḳuḳ - yūṅ - /
5. **veber evbār ṣa' r mir' azā mir' izzā** / *peṣm-i ṣutur - mūy-ı buz - peṣm-i nerm-i buz* / coğda - çöpür - yuluç - /
6. **'ihn 'uhūn cizze celmān FAṢL <ḥilf aḥlāf ḍar' ḍurū' ṭiby eṭbāḥ>** / *pistān-ı ṣutur - pistān-ı gāv u ṣutur u gūsfend - peṣm-i rengīn - peṣm-i buride-i berhemnihāde - dukārd* / bodāğlığ yūṅ - ḳırḳlığ - /
7. **vaḥṣī vaḥṣ vuḥūṣ zeby zibā'** / *ḳehār-pāy-i deṣtī* / kēdik - āhū - ıwıḳ - /

48a

1. **zebye ḡazāl gizlān ḥuṣf reṣa'** / *āhū-yı māde - āhūbeççe* / tiṣi ıwıḳ - oğlaḳı - /
2. **ri'm ṣādin a' far 'ufr mehāt mehā** / *āhū-yı sepīd - āhū-yı surḥ - māde-gāv-i deṣtī* / aḳ ıwıḳ - ḳızıl ıwıḳ - sıḳun /
3. **cu'zer cāzir ṣuvār erneb erānib** / *beççe-i gāv-ı deṣtī - reme-i gāv-ı deṣtī - ḥar-gūṣ* / buzağusı - öküzi - tawıṣğan - /
4. **ḥuzuz ḥizzān 'ikriṣe ḥirniḳ** / *ḥar-gūṣ-ı ner - ḥar-gūṣ-ı māde - ḥar-gūṣ-beççe* / erkek tawıṣğan - tiṣi tawıṣğan - oğlatmaḳ - /
5. **va' l ev' āl urviyye urvayī** / *buz-i kūhī - buz-i māde-i kūhī* / ımḳa - tiṣi ımḳa - /

6. **sebu^ʿ sibā^ʿ esed usūd leys̄** / *derende - şîr <kasvara> / azıǵlıǵ kèdik - arslan <arslan> - /*
7. **leyūs lebu^ʿa şebil eşbāl burşun** / *şîr-i mādē - beççe-i şîr - nāhun-ı şîr / tişi arslan - arslan enüki - tırnaǵı - /*

48b

1. **berāşîn ziyb ziyāb sîd sîdān** / *gurk / kırt /*
2. **sirhān serāhîn sim^ʿ silka** / *gurk-beççe - gurk-i mādē / enüki - tişi kırt - /*
3. **şe^ʿ leb şe^ʿ ālib şu^ʿ lubān şurmule đab^ʿ** / *rubāh - rubāh-ı ner - mādē - keftār-ı ner / tilkü - erkeki - tişisi - /*
4. **đibā^ʿ đab^ʿ ān fur^ʿ ul zurāfa dubb** / *keftār-ı ner - keftār-beççe - şutur-gāv-peleng / erkek keftār - keftār enüki - ayıǵ - ħers - /*
5. **đibebe deyssem fehd fuhūd fehhād** / *ħirs-beççe - yūz - yūz-bān / ayıǵ oǵlanı - esrū - bars - esrūçi - /*
6. **nemir numūr fl̄ fuyūl daǵfal** / *peleng - pīl-beççe / қаплаң - pīl - pīl oǵlanı - /*
7. **ħinzîr ħanāzîr ħinnevş ħanānîş** / *ħūk - ħuk-beççe / toñguz çocuǵı - /*

49a

1. **ķırd ķırada ķişşe rubbāh kelb** / *būzîne - ħamdūne - ħamdūne-i ner - ħamdūnei mādē / biçin - meymūn - tişi biçin - erkek biçin - it - seg - /*
2. **kellāb kelābizî kelābizet zi^ʿnî ʿirbuc** / *seg-bān - segî cibe zaǵar - <seg-i dest-kār> / iterçi - çibek it - aw iti - /*

3. **cirv cirā' sācūr sevācīr ibnu āvī** / *seg-beççe - gerden-bend-i seg - şağāl* / enük - halkası - çaçal - /
4. **benātu āvī ibnu 'irs zeribān sinnevr** / *siyāh-rāsū - uşgūr-ı ħurd - gurbe-i ner* / küzen - borsuq - erkek çetük - /
5. **senānīr hirre hirer FAŞL** / *gurbe-i māde* / tişi çetük - /
6. **hāmme hevāmm đabb đībāb ħisl** / *cunbende - sūsmār - beççe-i sūsmār* / *teñgrasaqra - teprengen cān-vār - oğlanı - /
7. **ħusūl verel virłān ħunfuz** / *mānend-i sūsmār - ħār-pušt* / sūsmār - kirpi - /

49b

1. **ħanāfiz demle sulāħfāt selāħif** / *seng-pušt* / böy - ħaburçaqlıg baqa - /
2. **'aza'a 'aza' sāmму ebraş sevāmmu ebraş** / *gunde - kerbāse-i buzurg* / böy - *teñgrasaqra - keltesekele - /
3. **vazağa vazağ ħirbā' ħarābī 'aħreb** / *beççe-i kerbāsū - āftāb-perest - kej-dum* / kömülgen yılan - çadan /
4. **'aħārib zubānā şevle şevke şebāt** / *nīş-i kej-dum* / ħudruqı - neşteri - /
5. **ibre ħumme tiryāk ħayye ħayyāt** / *zehr-i kej-dum - mār* / ağısı - dārūsı - yılan - /
6. **selħu-l ħayye ef'ī efā'ī esved esāvid** / *pūst-ı mār - mār-ı māde - mār-ı siyāh* / yılan ħabı - aq yılan - qara yılan - /
7. **arħam arāħim şill aşlāl tinnīn** / *mār-ı pīse - mār-ı kuşende* / ala yılan - ejderhā - /

50a

1. **şu‘bān şeytān hufāş şucā‘ şuc‘ān** / *mār-ı bī-zehr* /
2. **‘uşmān semm sumūm fa’re curez** / *mār-ı kūçek - fa’r - mūş - mūş-ı siyāh* / kiçig yılan - ağı - zehr - sıçğan - kara sıçğan - /
3. **curzān dirş yarbū‘ yarābī‘ zebābe** / *mūş-beççe - muş-ı deştī - kūrmūş* / oğlanı - keme - közsüz çetük - <keleŋgü> - /
4. **huld FAŞL haşere haşerāt** / *cān-ver-i hurd* / uşak cān-vār - /
5. **nemle neml zerre zurer mārīn** / *mūr-beççe - mūr-beççe-i hurd - hāye-i mūr* / qarınçğa - uşak qarınçğa - qarınçğa yumurtkası - /
6. **ķamle ķaml şu’āb şī’bān burġūs** / *şupuş - rişk - keyk* / bit - sirke - bürge - /
7. **berāġiş ķurād ķirdān haleme halem** / *kene-i buzurg* / ķoy biti - yawsı - kene - saķurķa - /

50b

1. **‘ankebūt surfe sūse sūs ħimāru** / *tenende - çūb-h’ār - dīvçe ħarek-i zemīn* / örümçük - yığaç ķurtı - küye - eşgek /
2. **ķabbān dūde dūd dīdān ‘alaķ** / *kirm - zelū* / ķurtı - ķurt - sülük - /
3. **şebes şībşān cu‘al ci‘lān ħunfasā’** / *hezār-pāye - serġīn-i gerdān - mādē-i ū* / bögen - toŋguzan ķurtı - tişi toŋguzan ķurtı - /
4. **ħanāfis zurrāh zerārih durahrah cerāde** / *surĥ-pā* / ķızılķa ķurt - *üze ķurtı - çekürge - melah - /

5. **cerād cundub cenādib zunbūr zenābīr** / *melaḥ-ı ner* / erkek çekürge - uluğ arı - balsuz - /
6. **naḥle naḥl ya' sūb ya' āsīb ḳummele** / *zenbūr-ı engubīn - zenbūr-ı ner - şipiş-i gendum* / ballıg arı - arı bēggi - *seyük - buğday biti - /
7. **ḳaml şarrāru-l leyl ferāşe ferāş** / *ānek be-şeb bāng koned* / çijlaṅg - kelebek - pervāne - /

51a

1. **zubāb zibbān şezāt şezī nu' ara** / *meges - meges-i seg - meges-i ḥar* / ḳuygu - it ḳuygusu - bögelek - /
2. **nu' ar ba' ūda ba' ūd baḳḳa baḳḳ FAŞL** / *peşşe - peşşe-i buzurg* / siṅgek - kökegün - /
3. **tā' ir ḫayr ḫuyūr cāriḫa cevāriḫ** / *perende - murğ-i şikārī - <ḫayru ebābīl>* / ḳuş - ḳuş - <yığılmış ḳuşlar> - /
4. **bāzī buzāt sibāḳu-l bāzī şakr** / *bāz - pāy-bend-i bāz - çarğ* / balaban - çağır ḳuş - /
5. **şuḳūr ecdel zurraḳ ' uḳāb ' uḳbān** / *murdārḫ'ār - şāhīn* / örünḡ ḳuş - ḳara ḳuş - çay - /
6. **bāşaḳ bevāşīḳ şured şuredān ḫidā' a** / *bāşe - setūçe* / ḳarḡuy - ala toḡanıḳ - teṅgle - zaḡan - devlügeç - /
7. **ḫidā' yu' yu' nesr nusūr ḳiş' am ḳaşā' im** / *kerges - kerges-i siyāh* / çinili - torumtay - uluğ kerges - /

51b

1. **maḍraḥī FAŞL buġās** ‘uşfür / *kerġes-i sepīd - murġān-ı ħurd - ġuncişk* / aķ kerges - uşaq kuşlar - seçek - /
2. ‘aşāfir nuġara nuġrāt **ķubbere ķubber ħumara** / *ġuncişk-beççe - çekāvek - surġ-serek* / yavrı - torġay - kızılça torġay - /
3. **ħumar şifrid şafārid vaş‘ a vaşa‘** / *ġuncişk* / kız kuşu - serçe - /
4. **şa‘ va şa‘ v şufāriyye mukke’ tunūṭ** / *ġuncişk-i ħurd - zerdīc - şebān* / *sarġalduķ - ton kuşu - uz kuş - /
5. **ħuffāş ħuṭṭāf ħaṭāṭif zurzūr** / *şeb-pere - ferestū-yi ħānegī - zār* / yarasa - kırlaġuķ - sığırçuķ - /
6. **semāme caşşāne ķāriye ħamāme yemāme** / *ferestūk-i kūhī - murġī-ābī - kebūter - <kebūter-i ħānegī>* / taġ kırlaġuķı - iweyūk - ögeyūk - ördek - kögerceġin - toġdarı - /
7. **yemām hedīl ‘ikrime cevzel cevāzil** / *kebūter-i ner - kebūter-i māde - kebūter-beççe* / erkek kögerceġin - tişi kögerceġin - kögerceġin cüjeki - /

52a

1. **ķumrī ķamārī sāķu ħurr ķafeş aķfās** / *ķumrī-yi ner - ħadbele* / erkek ķumrī- /
2. **cedīle timrād temārīd ķabaca ķabac ķabāc** / *kebūter - kebk* / keyük - çerik - /
3. **ħacele ħacel ya‘ kūb ya‘ āķīb durrāc** / *kebk-i māde - kebk-i māde* / erkek çerik - /
4. **tedruc tedāric ķaṭāt ķaṭan ħubārā** / *sıġrūz - cerz* / süġlün - baġırtlaķ - toy kuş - /

5. **buhār yaḥbūb ḥarab ḥirbān ne' āme** / *cerz-i ner - şutur-murğ* / erkek toy - teweķuş - /
6. **ne' ām hayķ zālīm zilmān ivezze ivezz** / *şutur-murğ-ı ner - murğ-ābī* / örtek - /
7. **baṭṭa baṭṭ nuḥām dubsıyy kurķī kerevān** / *surḥ-ı ābī - ḳāz - kulenk - cūpīne* / ḳaz - aṅıt - ḳaz - turna - uzun ayak <*ķuķur> - /

52b

1. **hudhud hedāhid hāme hām şadā** / *pūpū - cuğd - cuğd-ı ner* / übük - bayķuş - erkeki - /
2. **aşdā būme büm feyyād şakırrāk** / *būme-i ner - kāskīne* / ügi - erkeki - kök ḳarğa - /
3. **aḥyal sumānā selvā ṭāvus ṭavāvīs** / *vertīc* / *kök körlegüç - buldurçın - /
4. **faḥite fevāḥit bulbul ' andelīb** / *hezār-destān* / boyun ala kögercin - zanduvaç - /
5. **babgā' ' anķā' raḥama ruḥm anūķ ğurāb <selvā>** / *ṭūṭī - çūb-ḥ'ār - ner-i ū* / sīmurğ - erkeki - ḳarğa - kelāğ <buldurçın> /
6. **ġirbān ḥātim abķa' vereşān mālīku-ı** / *kelāğ-ı siyāh - kelāğ-ı pīse - ḥar-kebūter* / ḳara ḳarğa - ala ḳarğa - yābān kögercegin - *ķuķur - köl boķası - /
7. **ḥazīn ' aķ' aķ ḍuve' şarşūr** / *būtīmār - sutūr-ı bā-nuķ* / saḥsağan - hū ķuş - yunt ķuşı - /

53a

1. **decāce decāc furūh ferārīh dīk** / *murğ-i hānegi - cūze* / taķuk - cūjek - ħurūs - /
2. **dīket ‘ifriye minķār menākīr ħavşala** / *tāc-ı ħurūs - çenge-i ū - çīne-dān* / boķuķı - tomsuķı - ķursaķı - /
3. **miĥlāb maĥālib cenāh ecniĥat ķādime** / *çengāl-i ū - per-i ū - per-i pīşīn* / tırnaķı - ķanatı - çalanı - /
4. **ķavādim ĥāfiye ĥavāfī zunābā beyda** / *per-i pesīn - dunbāl-i murğ - beyd - tuĥm-i murğ* / art yūgi - ķudruķı - yumurtķa - /
5. **ķayd ġirki’ māh muĥĥ farĥ firāh** / *pūst-i enderūn-ı ū - sepīde-i tūĥm - zerde-i ū - beççe-i ū < pūst-i bīrūn-ı ū >* / yumurtķanıĥ tış kabı - yumurtķanıĥ iç ķabı - yumurtķa aķı - sarıġı - cūjek - /
6. **FAŞL ebyādu yaķiķ ebyağu nāşi’** / *saĥt-sepīd* / iĥgen aķ - /
7. **esvedu asfa’ esvedu ġirbīb esvedu** / *saĥt-siyāh* / ķat-ķara - /

53b

1. **yaĥmūm aşfaru fāķi’ aĥmeru ķānī aĥđaru nāđir** / *saĥt-zerd - saĥt-surĥ - saĥt-sebz* - *<ekhebu lāmi’ - saĥt-kebūd>* / sap-sarıġ - ķıt-ķızıl - yam-yaşıl - /
2. **BĀB bābe cins ecnās** / *gūne* / türlüġ - /
3. **nev’ şinf eşnāf şunūf tarz** /
4. **ĥayf aĥyāf fenn funūn levn elvān** /
5. **ism esāmī şey’ eşyā’ muşmat** / *nām - çīz* / at - nēse - yekreng - /

6. **ğufı aǵfāl ŧīt daǵal senār / bī-niŧān - āvāz / niŧānsız nērse - çaw - ‘ayb - /**
7. **ğaređ aǵrāđ ħācet ħācāt / murād - niyāz / maǵşūd - ħācet - /**

54a

1. **ħavā ’ic lubāne lubānāt vaţar avţār / niyāz-i buzurg /**
2. **şuf e ğāye ğāyāt nihāyet / pāyān / uruğ - /**
3. **nihāyāt ħadd ħudūd kuşārī /**
4. **medā ŧa ’v emed emād maǵabbe / pes-i kār / ‘ākıbet - /**
5. **evvel evā ’il āħir evāħir āħir / nu-ħust - pes - dīger-merd / öngin er - /**
6. **uħrā fātiħa ħātıme ħāl / evvel-i kār - āħir-i kār - dīger-zen / öngin tiŧi - iŧinġ evveli - āħiri - /**
7. **ħālet ħālāt bāl emr umūr / kār / ħālāt - iŧ - /**

54b

1. **ŧa ’n ŧu ’ün ħaşle ħiŧāl ħalle / kār-ı nīk /**
2. **ħilāl ħaţb ħuţüb ħuţta varţa / kār-ı buzurg - kār-ı duŧvār / duŧvār iŧ - /**
3. **be ’s ğamre ğimār diyet diyāt ħamāle / diyet ħün-bahā / diyet - /**
4. **arŧ uruş ma ’üne ma ’un ‘avrā ’ / renc - suħan-ı nā-ħōŧ - <diyet-i cerāħat> / baŧ diyeti - emgek - nā-ħōŧ söz - /**

5. ‘inā turrāhat berzah bavn dī‘ f / *suhan-ı bī-hūde - bār hest du-çīz - dūrī-yi miyān-ı du-kes - du-çendān / hoş söz - fāydesiz söz - iki nêrse arası - ırak - kat kat - /*
6. ağ‘ āf şiny eşna’ BĀBU-L / *duvvum /*
7. MUDMERĀT-I MUNFAŞİLUN MERFŪ‘ / *pūşīdehā - ref‘-kerd - cudā - /*

55a

1. huve humā hum hiye humā hunne ente entumā / *ān merd - İşān-du-merd - İşān-merdān ū-zen - İşān-du-zen - İşān-zenān - tu-merd - şumā-du-merd / ol er - ol urağut - sen er - /*
2. entum enti entumā entunne ene naħnu MUNFAŞİLUN / *şumā-merdān - tu-zen - şumā-du-zen - şumā-zenān - cudā-yi naşb-kerd / sen urağut - men - biz - /*
3. MANŞŪB eyyāh eyyāhumā eyyāhum eyyāhā / *ān merd - İşān-du-merd - İşānheme-i merdān - ān zen / ol erke - ol urağutça - /*
4. eyyāhumā eyyāhunne eyyāke eyyākum eyyāki / *ān du-zen - İşān- heme-i zenān - tu-merd rā - şumā-du-merd-rā - şumāmerdān-rā - tu-zen-rā / sen erke - sen urağutça - /*
5. eyyākumā eyyākunne eyyāya eyyānā MUTTAŞİLU / *şumā-du-zen-rā - şumā-heme-i zenān-rā - me-rā - mā-rā / maŋga - bizke - peyveste- /*
6. MECRŪR ğulāmuhu ğulāmuhumā ğulāmuhum / *peyveste-i cer-kerde - ğulām-ı ān merd - ğulām-ı ān du-merd - ğulām-ı İşān-heme-i merdān / ol er kılı - /*
7. ğulāmuhā ğulāmuhumā ğulāmuhun ğulāmuke / *ğulām-ı ān zen - ğulām-ı İşān-du-zen - ğulām-ı İşān-heme-i zenān - ğulām-ı tumerd / ol urağut kılı - sen er kılı - /*

55b

1. **ġulāmukumā ġulāmukum ġulāmuki ġulāmukumā ġulāmukunne** / *ġulām-ı şumā-du-merd - ġulām-ı şumāheme-i merdān - ġulām-ı tu-zen - ġulām-ı şumā-du-zen - ġulām-ı şumā-heme-i zenān* / sen uraġut ulı - /
2. **ġulāmı ġulāmuna MUTTAŞILUN MERFŪ^c arabe** / *ġulām-ı men - ġulām-ı mā-peyveste-i ref^c-kerd - be-zed ān merd* / meniņġ ulum - bizniņġ ulumız - ol er urdı - /
3. **arabā arabuvā arabet arabtumā arabtum arabti < arabet - arabetā - arabne>** / *be-zed İşān-du-merd - be-zed İşān-heme-i merdān - be-zedī tu-merd - be-zedīd şumā-du-merd - be-zedīd şumā-heme-i merdān - be-zedī tu-zen* / sen er urduņġ - sen uraġut urduņġ - <ol uraġut urdı> - /
4. **arabtumā arabtunne arabtu arabnā MUTTAŞILU** / *be-zedīd şumā-du-zen - be-zedīd şumā-heme-i zenān - be-zedem men - be-zedīm mā - peyveste-i naşb-kerd* / men urdum - biz urduġ - peyveste - /
5. **MANŞŪB arabehu arabehumā arabehum arabehā** / *be-zed ān merd - be-zed İşān-du-merd - be-zed İşān-heme-i merdān - be-zed ān zen* / ol er urdı - ol uraġut urdı - /
6. **arabehumā arabehunne FAŞL abl** / *be-zed İşān-du-zen - be-zed İşān-heme-i zenān* / aşnu - pīş - /
7. **be^c d favġ taht uddām emām dūne vera³** / *pes - zeber - zīr - pīş - pes pīş* / soņġra - üstün - astın - ilerü - artġaru - /

56a

1. **alf ubāle tucāh tilġā³ izā³ keyte ve keyte** / *ber-ā-ber - unīn u unīn* / arşu - munça taġı munça - /
2. **ayşu ayşumā mehmā kemm hunā hāhunā** / *ān cā - her-kucā - her-i-gāh - end - ĩn cā* / ayda - ayda erse - nee erse - nee - munda - oloġ munda - /

3. **hunāke hunālik şemme kaçtu elbette ebeden / ān cā - ān cā - hergiz - hemîşe**
<ledunhu> / anda - bican - ulaş - /
4. **sermeden lemmā kıbele ‘inde ‘indī ‘işrūn / peyveste - çūn - pīş-i ū - nezdīk -**
nerdimend - nezdīk-i men - bīst / kaçan - anıñg katında - katımda - /
5. **dirr humā feşā‘ idā ledeyhu ledā racul <ledunni> / yā bīşter - nezdīk-i ū-merd -**
nezdīk-i merd / artuğrak - anıñg katında - er katında - /
6. **ledeyke ledeyye ledeynā me‘ahu me‘ake me‘īye / nezdīk-i men - nezdīk-i mā -**
bāū - bā-tu - bā-men <nezdīk-i tu-merd> / seniñg katıñgda - meniñg katımda - bizniñg
katımızda - anıñg birle - seniñg birle - meniñg birle - /
7. **me‘anā naḥvehu şaṭrahu beyne-l ḳavm vasaṭu-l / bā-mā - sūy-ı ū - miyān-ı**
merdumān / bizniñg birle - añga karşı - kişiler arasında - /

56b

1. **ḳavm hilālu-l ḳavm beyne idāhrahim beyn / miyān-ı işān / kişiler arasında - /**
2. **dehrānehum ḥavlehu ḥavleyhi ḥavāleyhu <haze kullehu esmau-l işare> / der**
miyān işān - gird-ā-gird - sūy-i rāst / anıñg yöresinde - sağda - /
3. **yesreten zā hāzā zāni hāzān ūlā‘i / sūy-ı çep - ĩn merd - ĩn du-merd / solda - bu**
er - bu iki er - /
4. **he‘ulā‘i tā hātā tāni ūlā‘i he‘ulā‘i zih zī / hātān - ĩn zen - ĩn duzen - ĩn heme-i**
zenān - ĩn zen / bu urağut - bu iki urağut - bu ‘ avrat - /
5. **hāzihī hezī zāke zālike zānike ūleyke / ān merd - ān du-merd / ol er - ol iki er - /**

6. **tiki tilki tani hanaza ha-nahnu zan / u-zen - an du-zen - men-merd - inek-ma-du-merd / ol uragut - ol iki uragut - us men er - us bir iki er - /**
7. **ha-nahnu ula'i ha-ene ta ha-nahnu tan ha / inekim-ma-heme-i zenan - inekem-menzen - ha-ene zi - inekim-ma-duzen / us men uragut - us biz iki uragut - /**

57a

1. **nahnu evla ha-ente za hantuma zan / inekim-ma-heme-i zenan - inek-tu-merd - inekit-suma-du-merd - inekit / us sen er - us siz iki er - /**
2. **hantum ula'i hanti zih hantum tani / inekit-tu-zen - inekit suma-du-zen - inekit suma-heme-i zenan / us sen uragut - us biz iki uragut - /**
3. **hantunne ula'i ha-hu' za ha-huma zan / inekit-suma-heme-i zenan - inek-an merd - inek- isan du-merd / usbu er - usbu iki er - /**
4. **ha-hum ula'i ha-hiye ta ha-huma tan ha / inek-an heme-i merdan - inekan zen - inek- isan du-zen - inek- / usbu kamuğ erenler - usbu uragut - usbu iki uragut - usbu /**
5. **hunne ula'i FASL men ma ellezi <haze kullehu el mavşulet> / isan heme-i zenan - an kes - an çiz - an merd / kamuğ uragutlar - kim erse - ol nerse - ol er - /**
6. **ellezan ellezin ellet elleletan ellati / an zen - an du-merd - an heme-i merdan - an du-zen - an heme zenan / ol iki er - ol uragut - ol iki uragut - /**
7. **ellat ellati ella ellaye men ma <ve hazihi-s selasu tekunu mutadamme ma'ne-l istifhami ve-l ceza'i ve mevşufetun keqavlihi te'ala femen rabbukumā men ya' mel sevā'un yucze bihi ve mā tilke biyeminike ve mā tunfikū rabbehā yevdeddu-l lezine kafarū eyyu-l hizbeyni eten mā ted'ū yā eyyuhe-l ve tuqallibuhu elfu mā'i-l ceza'iyye ha'en 'inde duğuli mā'i-l mezide bi'aşerihā keqavlihi te'ala mehmā te'tinā bihi ve**

tuhzefu elfu mā'i-l istifhāmiyye 'inde duḥūli ḥarfi-l cerri 'aleyhā keḳavlihi te'ālā fime ente ve lime ezinte ve 'amme yetesā'elun>/ *kīst - çīst / kim bu - neṅ bu - /*

57b

1. **eyşin eyne zū-māl zevū māl zātu / çe-çiz - kucā - ḥudāvend-i māl - heme-i merdān-ı ḥudāvend-i māl - zen-i ḥudāvend-i māl / mälliğ er - mälliğ /**
2. **māl zevātā māl zevātu māl / du-zen-i ḥudāvend-i māl - heme-i zenān-ı ḥudāvend-i māl / urağut - iki mälliğ urağut - /**
3. **ülū māl ülātu māl FAŞL / zenān-ı ḥudāvend-i māl <merdān-ı ḥudāvend-i māl> / mälliğ erenler - mälliğ urağutlar - /**
4. **eyyuhumā eyyuhum eyyetuhumā eyyetuhunne ey racul eyyetu / kudā zen du-merd - ikzām / ol ikidin ḳayusı - ol iki urağutdın ḳayusı - ḳayu er - ḳayu /**
5. **imra't ruveyde zeyden ruveydeke ruveydekunne / muhlet deh zeyd rā - muhlet deh tu zeyd rā / urağut zeydke mühlet bër - /**
6. **zeyden mehlen 'alā risliki ileyke 'aleyke-l / be-hüş bāş - dūr bāş ezmen - pur-kār bāş / āheste - /**
7. **emr ve bi-l emr 'alā bikezā belhe zeyden / be-yār ber-i men fulān çiz - zeyd rā bāz dār / iş üze peyveste tur - fulān nerseni ketür maṅga - zeydni ḳodğil - /**

58a

1. **ḥayye ḥayyehel heyteleke helumme be-yā heyhāt / be-şitāb - be-yār zeyd rā - dürest / ewgil - kelgil - zeydni ketür - yırağ tur - /**

2. **şettān veşkān ser' ān şah meh** / *cudā perākende - me-gū - me-kun* / *sılığla turur -
 ewgen turur - tiŋg - aqru - /
3. **iyihin ihen veyhen miđdu āmīn le'en** / *be-gūy - me-gūy - çunīn bād* / sözle -
 sözleşme - artur - aŋg - andağ bolsun - tölen - /
4. **kad kaṭ becel ḥasb dūnek hāk** / *bes - be-gīr tu-merd* / tap - tut - /
5. **hākumā hākum hā' hāvemā hāvum ha'** <hāk hākumā hākun> / *be-gīrīd şumā-*
du-merd - be-gīr şumā-merdān - be-gīr tu-merd - be-gīr şumā-du-merd - begīred şumā-
merdān - be-gīr tu-zen /
6. **hāvumā hāvunne aff aḥḥ evvehu evhu ah** / *be-gīrīd şumā-du-zen - be-gīrīd şumā-*
zenān - hem-çunīn me-kon / andağ kıлмаğıl - /
7. **vey vāhen baḥ-baḥ lillāhi ente lillāhi ebuke** / *beşāret-beşāret - ḥudāy nigeḥ-dār-ı*
tu bād - ḥudā nigeḥ-dāred peder-i tu-rā / 'acebā - aḥsentī - teŋgri seni beklesün - teŋgri
 ataŋgı beklesün - /

58b

1. **lebbeyke vu sa' deyke lillāhi derruke lā-derru dıddıhu** / *icābet bād ustādem - nīkī*
bād tu-rā - nīkī me-bād tu-rā / icābet kıılır men saŋga - teŋgri hoşluğ içinde tutsun - /
2. **derruke-leke allāhu tūbā-leke sem'en** / *ḥudāy yār-ı tu bād - ḥunukī bād tu-rā* /
 meŋgilig[lig] saŋga /
3. **ve tā'at ḥubben ve kerāmeten bu'sā-leke** / *fermān burdārem - dūst u kerāmī -*
saḥtī bād tu-rā / fermān bolsun - dervīşlik saŋga - /
4. **ḥaybe-leke suḥken-leke te'sen-leke saqyen** / *nevmīd bād tu-rā - dūrī bād tu-rā -*
helākī bād tu-rā / nevmīzlik saŋga - yıraklık saŋga - helāklık saŋga - hoşluğ /

5. **leke henî** 'en meryâ ehlen bike merhâben-bike / *guvârîd bād tu-râ - âsânî bād tu-râ - ferâh bād tu-râ* / saŋga - siŋgenlik saŋga - âsanlık saŋga - kênŋlik saŋga - /
6. **eceddeke allâhe allâhe allâhe el-esede-l esede-ṭ** / *be-ters ez-ḥuzây - be-ters ez-şîr* <haķîkat hest> / andağ mu - tenŋridin qorqğıl - arslanın qorqğıl - /
7. **ṭarîkaṭu-ṭ ṭarîk subhânâ-l lah ma' âza-l lah** / *be-ters ez-râh - pāk ḥudây - penâh-gîrem* / yolnı tutğıl yâ qodğıl - sığınur men saŋga - /

59a

1. **‘omrukâ-l lah yemînâ-l lah li-‘omr-i lah li-‘omrî** / *sevgend mî ḥõrem be-ḥuzây - sevgend-i be-cân-ı men - ḥuzây ‘omr dehed tu-râ* / yaş børsün tenŋri saŋga - tenŋri tuta andını qılur men - meniŋ cânımqa - /
2. **li-‘omrike veyhake veyleke evlâ-leke-min** / *vey ber-i tu - sezâst tu-râ* <sevgend-i be-cân-ı tu> / seniŋ cânıŋqa - vay saŋga sezâ saŋga - /
3. **ecleke-min eclî-min ecelehu-min cerrâke** / *ez-behr-i tu - ez-behr-i men - ez-behr-i ũ - ez-berây-ı tu* / seniŋ üçün - meniŋ üçün - anıŋ üçün - /
4. **vaḥdehu vaḥdehuma vaḥdehum vaḥdehâ** / *tenhâ ũ-merd - tenhâ şumâ-du-merd - tenhâ şumâ-merdân - tenhâ ân zen* / yalıŋguz - iki yalıŋguz - /
5. **vaḥdehumâ vaḥdehunne vaḥdeke vaḥdekumâ** / *tenhâ îşân-du-zen - tenhâ îşân-heme-i zenân - tenhâ tu-merd - tenhâ şumâ-du-merd* /
6. **vaḥdekum vaḥdeki vaḥdekumâ vaḥdekunne** / *tenhâ şumâ-merdân - tenhâ tu-zen - tenhâ şumâ-du-zen - tenhâ şumâ-heme-i zenân* /
7. **vaḥdî vaḥdenâ ḥasbuke ecme' ũn** / *tenhâ men - tenhâ mâ - bes est tu-râ - heme-i merdumân* / tap saŋga - kamuğlar - /

59b

1. ekte^ç ün *ķāṭibe ṭurran kāffen* ^ç *ämme* /
2. cemī^ç an *kul-ķavm kulluhum er-raculu nefsu* / *ū-merd-i ḥōd* / *ķamuğ kişiler - ol er kendüsi - /*
3. er-raculānu *enfusuhumā er-ricālu enfusuhum* / *ān du-merd-i ḥōd - Īşān-heme-i merdān* / *ol iki er kendüsi - /*
4. huve bi-^ç *aynihi dirhemi bi-^ç aynihi huve* ^ç *aynu-r racul* / *dirhem-i men-i ḥōd - ūst ḥōd - ū-ḥōd-merd* / *belgölüg er - belgölüg yarmaķım - mu^ç ayyen er - /*
5. kellā er-raculeyn *kellā-humā kelli humā kiltā* / *her-du-merd - ān du-zen* / *ol iki er - ol iki /*
6. el-murāteyn *kiltā-humā kilti-humā keffe keffe* / *rev-ā-rev* / *urağut - ol iki urağut - karşı karşı - /*
7. huve-cārī *beyte beyte bādi bedin* / *ū-hem-sāye-i men est - ḥāne-be-ḥāne - pīş-ez-heme kārḥā* / *ol meniņg yawuķ ķoņğşım - evveldin - /*

60a

1. ḥabbeze-r *racul lā-budd lā-maḥāla lā-cerem* / *çe-düst est merd - çāre nīst - her-ā 'ine* / *sewüglüg er - çāre yoķ - ḥaķķā - /*
2. lā-sīyemmā *mehyem keyfe ennā ğayr sivā* / *ḥāşagī - çe-ḥaber - çigüne - kucā - ān nīst* / *ḥaber neteg - neteg - öņgin - /*

3. **nevluke cāvu efrādī cāvu ibāserhum / çunīn bād - āmedend yegān-yegān - heme āmedend /** keldiler birin birin - kamuğlar keldiler - /
4. **cāvu ibāhıre favdā tetrā mullıyan / āmed pes - āmīhte - pey-ā-pey - dīr /** keldi sonğra - çatış qarış - ulaşı - bir sâ^ç at - /
5. **zuhā³-mi²e mi²etun ve neyyif kâbu kavseyn / nezdīk-i şad - ziyāde ez-şad - miyān-ı du-kemān /** yüzçe - yüzdin artuğrak - ya torı - /
6. **ķaydu rumh ķise şibrin ķadru rāha mişķālu / endāze-i bedest - endāze-i pençe - miķdār-ı zerre <endāze-i nīze> / sünğü torı - ķarışça - ayaça - zerreçe - /**
7. **zerre el-bette allāhumme lā hum / hergiz - ‘alā hıde - sezāvār-ı perestīden-ħudāy /** yalınguz - tenhā - tapunmağķa sezā tenğri - /

2.2. FİLLER

60b

1. **du^ç ā-i def^ç -i düşmen /**
2. **yā^ç adlı^ç inde şiddetī yā gāvşī^ç inde kurbetī aħrisnī /**
3. **bi^ç aynike-lleti lā yenām ve-ekfinī bi-ruknike-llezī lā yerām ve şalli^ç alā muħammedin ve ālihi /**

61a

1. **EVVEL / şuguft tāzeh gulī der riyād-i ravda-i dil /**
2. **/ ve zebzebe-i tarab-i der miyā^ç arşa-i cān /**
3. **seyyid ki maħrūm-i muazzam mu^ç ĩn-l luğf ve-l kerem /**
4. **der kūy-i ħered yā rab kesī emīr neşudeh /**

5. / der rāz-i ḥūyeş deyr ki mi zemenī seyr neşudeh /
6. / zinhār ey cuvān be-tevbeh taqşīr mekun /
7. / bisyār cuvānhā murd henūz pīr neşudeh /
8. **du‘ā’-i def** /
9. / der kūy-i ḥered /
10. **yā‘adlī** /
11. **yā‘adlī‘abdeh - yā‘adlī** /

61b

1. **bi-smi’l-lāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm** /
2. **bāb fe‘ele yef’ilu hunāh** / <fi‘len fi-l muta‘addi ve fu‘ulen fi-l lāzim> /
3. **et-ṭa‘āmu heniiyye ve yehnu’uhu ve yehne’uhu ve heni’ehu** / *beguvārīd ber vey ṭa‘ām - guverende şed ṭa‘ām / ṭa‘ām siŋdi aŋga - /*
4. **yehnūhu hunū’en ve hen’en ve henu’e-ṭ ṭa‘āmu yehne’u hen’en** / *ve ĩn guverend - bālīd uşter rā bekeṭrān / ṭa‘ām siŋgen boldı - /*
5. **ve henā’eten ve huve henī’un ve hene’e-l ba‘ire bi-l kaṭrāni** / *bu siŋgen ṭa‘ām - tēwege öldürük türtti - /*

62a

1. **yehni’uhu ve yehnu’uhu ve yehnā’uhu ve hen’en ve huve-l hinā’u** / *‘ayb gerd ū rā - ve ĩn kaṭrān / bu öldürük - /*
2. **(B) şelebuhu yeşlibuhu ve yeşlubuhu şelben ve hiye** / *‘ayb kerd ū rā / ‘aybladı anı - /*
3. **el-meşlebetu ve el-meşālibu cezebuhu cezben ve hiye-l cezbetu** <elmeçzūbu mine’l-gazli merre - yeczībuhu ve yeczubuhu> / *ve ĩn ‘ayb - keşīden - bekeşīd ū rā <ve ĩn kutā‘-i rīsmān - mī keşīdeş> / ol ‘ayb - tarttı anı - bir *herāze - <ol bir tartım yiplük > - /*

4. **celebehu yeclubuhu ve yeclubuhu celben ve huve-l <cābehu min beledin ilā beledin>** / *biyāverd ū rā ez şeh̄r beşehr - āvurden* / keltürdi anı - bu /
5. **celebu ve-l celību haşabahu bi-l haşbā'u <mā yurmā fi 'n-nāri mine'l-ḥaṭabi - remāhu bi-l ḥaṣāti** / *ve ĩn çĩz-i āvurdeh - ve ĩn āvurdeh - biyendaḥt ū rā beseng rĩzeh* / keltürölmiş nêrse - uşak taş birle attı anı - /
6. **haşben ve huve-l haşabu ḥaṭaba ḥaṭben** / *ve ĩn senghā-i endaḥteh - hĩzem kerd - hĩzem kerden* / bu *tamzuḳ - atḳu taş - otun kesti - /
7. **ḥaḍabe-ş şı'ra ḥaḍben ve huve-l ḥiḍābu <mā-yuḥtaḍab>** / *reng kerd muy-i rā - reng kerden - ve ĩn reng* / saçnı boyadı - bu saç boyağı - /

62b

1. **şalabahu yaşlibuhu yaşlubuhu şalben ḍaraba <beyyenehu>** / *ū yeḥten - bezed meşel - beyār yaht ū rā ḥay uyzend* / astı anı - meşel beyān kıldı - /
2. **meşelen ve ḍaraba fi-l arḍi ve ḍaraba fi-l mā'i** / *bereft der zemĩn - biyā verd der āb* / yêrde yörıdı - suw içinde çaptı - /
3. **ve ḍaraba 'alā 'uznihi ve ḍarabahu bi-kezā ḍarben** / *ū rā ber gūşi be-cunbāşed - bezed ū rā be-fulāni çĩz* / uyuttı anı kulaḳı ūze - fulān nêrse birle urdı anı - /
4. **ve hiye maḍribetu-s seyfi ve-l maḍāribu ve ḍaraba-l** / *ve ĩn cāyegāhe zeden-i şimşir* / ol kılıçnıḡ urḡu yêri - /
5. **fehlu-n nāḳata ḍirāben ve ḍarabe-l curḥu** / *kişni kerd kişin uştur māde rā - becust riş* / buḡra inḡenke çökti - baş sızladı - /
6. **ḍarabānen 'atebe 'aleyhi ya'tibu ve ya'tubu 'atben** / *ḥaşm kerd bervĩ - ḥaşm mi-kund - ḥaşm kerden* / ḳaḳıdı anḡa - /
7. **ve ma'tebeten 'azabe 'annĩ ya'zibu ve ya'zubu** / *ba'ude 'ev fāte - dūr şud ez men - dūr mĩ şevved* / ḡāyb boldı mendin - /

63a

1. ‘uzuben ‘aşabe re’sehu bi-l ‘işabeti ‘aşben / *bibest ser-i ū rā bi-serbend - besten* / başını baş bağı birle bağladı - /
2. **ğaşabahu-ş şey’e ve gâşaba minhu-ş şey’e ve gâşabahu** / *‘ehezehu kaḥren - gâşb kerd ez vī çīzī - be-kehr gireft ez vi çīz rā* / nêrseni küçün aldı andın - /
3. ‘ala-ş şey’i **ğaşben gâlebehu ‘ala-ş şey’i galben gâleben** / *sitem kerdn - meyā meyḥanet şarāb-rā* / gâlib bolup aldı andın nêrseni - /
4. **gâlebeten kaḍabehu kaḍben kaḍaba-ş şarābe** / *berīd ū rā - biyāmiḥt şarāb rā* / kesti anı yaş erken - şarābnı qarışturdı - /
5. **yaḳṭibu ve yaḳṭubu ve kaḍaba beyne ‘ayneyhi kaḍben <kaḷebe-r raculu eyye şarafahu ‘an vechihi ellezi yaḳşiduhu ve kaḷebuhu li-vechihi ketebehu>** / *kerdānīd ū rā - cebin efkend miyān-i dū çeşm-i ū - girift miyān-i dū çeşmeş* / iki közi arasın çattı - /
6. **kaḷebuhu kaḷben kezebuhu yekzibuhu ve kezibehu** / *durūg migūyed* / ewürdi anı uğramış yönindin - yalğan sözledi aṅga - /
7. **yekzubuhu kizben ve keziben ve kizāben kesebe-l mālē** / *der zīd māl rā* / mālın kazgandı - /

63b

1. **ve kesebehu kezā kesben neḥebe neḥiben nesebe** / *bigrīst - gâzel guft zen rā - gerīsten* / fulān nêrseni kaḷganu bêrdi aṅga - yıgıladı - ‘avratnı öğdi - /
2. **bil-mer’eti yensibu ve yensubu nesīben naşaba-ş şey’e** / *mi setāyed - setūdā - be-pāye kerd çīz rā* / nêrseni öre tikti - /
3. **ve naşaba-l ḥarfā ve naşaba lehu naşben naḍaba-l** / *naşb kerd ḥarf rā - duşmenī kerd ū rā - ferū reft āb* / ḥarfni naşb kıldı - duşmenlik kıldı aṅga - suw suğuldu - /
4. **mā’u yaḍibu ve yaḍubu nuḍuben (T) iltehe <ne’ebe-l gurābu yen’ubu me’en>** / *ferū mi reved - ferū refteḥ - kem kerd ḥaḳḳ-i ū rā <bāng kerd kelāg - bāng mi kuned>* / ḥaḳḳını eksütüti - <kaḷga kaḷırdı> - /

5. **ħaħħahu elten emete-s siķā etmen ħefete** / *kem kerden - pur kerd meşk rā - pur kerden - nerm şud avāz-i ū* / yanlıķnı toldurdı - ūni yumşak boldı - /
6. **şavtehu yeħfitu ve yeħfutu ħufūten refete-1** / *nerm mi şeved - nerm şud - rīze kerd ustuhān rā* / sünġükni uşattı - /
7. **‘azma reften ve huve-1 rufātu sebeteti-1 yehūdu** / *rīze kerden - ustuhānhā-i rīze - be-sebt kerd cehūdān* / tafşattı - bu uşanmış tafşanmış sünġük - cehūdlar şenbeledi - /

64a

1. **tesbitu ve tesbutu sebten ve sebbete subāten** <essubātu ennevmu ve-r rāħatū yeķūlu minhu sebete yesbitu bi-đ đammi ve sebete re’sehu ħalaķahu ķāle ibnu dureyd summiye elsebtu li’enne elyehūdu kānū yede‘une-1 ‘amele ve yesbitūne eyyi yenāmūne ve yeskunu ħarekātihim mine-s subāti ve huve ķaţ‘u-1 ‘ameli li-r raħati biyāsūd - biyāsūden> / *sebt kuned - sebt kerden* / ımızġandı ya‘ nī rāħatlandı- /
2. **kebetehu-1 lah kebten lefete ‘anhu vechehu leften** / *negūsār kerd ħudāyi - negūsār kerden - begerdānīd ez vī - rüy-i ħūyeş begerdānīdā* / teŋgri helāk kıldı anı - yüzün çewürdi andın - /
3. **neħete-1 ħaşebete yenħitu ve yenħutu neħten** § / *betrāşīd çūbe rā - mi terāşid - terāşīden* / yıġaçnı yondı - /
4. **şeluse-1 ķavma şulşen rafāşe yarfuşu rafşen ve rafāşen** <ve ķavlulu te‘ālā errefeşu’ilā nisā’ikum eyyi ’ifdā’u-1 cimā‘i> / *seyūm şud merdumān rā - seyūm şuden - feħş guft - feħş mi ġūyed - feħş guften* / kişilerġe üçünç boldı - yawuz sözledi - /
5. **ţamaşe-1 mer’etu yaţmuşu ve yaţmuşu ţamşen** / *cimā‘ kerd zen rā - cimā‘ mi kuned - cimā‘ kirin* / kıznıŋ bekāretin aldı - /
6. **nefeşe fi-1 ‘uķdeti nefşen (C) ħalece-1 ķuţna** / *bedemīd der gereh - bedemīden - felħīd bumbeh rā* / tūġünke urdı - bamuķnı sünġüledi - /
7. **ħalcen ve huve-1 ħalcu ħadaceti-n nāķatu veledehā** / *ve in felħīdeh - nā-vaķt ufkend uştermāde becuş* <elķet veledehā ķable-1 vaķti ve in temme ħalķahu> / bu sünġülenmiş bamuķ - inġen butasın saldı vaķtinden aşnu - /

64b

1. **ḥadcen ve ḥidācen ḥalacet** ‘aynehu taḥlicu ve taḥlucu / *bīfkunden - becust çeşm-i ū / közi seṅgridi - /*
2. **ḥulūcen ve ḥalacānen ve ḥalacet taḥlecu ḥalecen ve hiye ḥalacetun** <el-şecīcu terdīdu-ş şavti> / *custen - ve ĩn cehende / sigirgen köz - /*
3. **şeḥce-l baĝlu yeşḥecu ve yeşciḥu ve şeceḥe-l ĝurābu şeḥcen** / *bāng kerd ester - bāng kerd kelaĝ - bāng kerden - elşḥīcu terdīdu-ş şavti / kaḥır aķırdı - kaḥga kaḥırdı - /*
4. **ve şuḥācen meşcehu yemşicu ve yemşucu meşcen netece-n** <ve nuḥfetun emşācun mā’u-r raculu yeḥteliḥu bi-mā’i-l mer’eti ve şey’un meşicun maḥlūḥ> / *biyāmiḥt ū rā - āmiḥten - yārī dād / kaḥıştırdı - iṅenni botaladı - /*
5. **nāḫate netcen ve neteceti-n nāḫatu nitācen** / *uştermād rā der vaḫt-i zāden / kendü botaladı - /*
6. **nesece-ş şevbe nescen ve huve-n nescu ve huve nesece** <eyyi lā naḫire lehu> / *biyāft cāme rā - biyāften - ve ĩn bāfteh - ve ĩn bī hemtā / tonnu toḫudı - bu toḫunmuş - bu yaṅgluz toḫunmuş - /*
7. **vaḥdihi Ḥ ceneḥe ileyhi ve lehu yecniḥu ve yecnuḥu cunūḥen** / *dāl - meyl kerd sū-i ū - meyl kerden / anıṅ tapa kıştı egildi - /*

65a

1. **receḥe-l mizānu yerciḥu ve yercuḥu ve yerceḥu ruḥānen** / *becer bīd terāzū - mi cerbed - cerbīden / terāzū cerb boldı - emitti - /*
2. **meleḥe-l kıdre yemliḥu ve yemluḥu me’ā melḥen meneḥehu yemniḥu ve yemneḥu** / *nemek indāḥt derdīk - mi endāzed - indāḥten - baḥşeş dād ū rā / küweḥke tuz kemişti - ‘aḫā bērdi aṅga - /*
3. **menḥen ve hiye-l minḥetu ve-l menḥetu ve-l mineḥu ve-l menā’iḥu** / *ve ĩn baḥşeş / bu ‘aḫā - /*

4. **nebehe-l kelbu yenbiḥu ve yenbuḥu me'ā nebḥen ve nubāḥen naḍacehu bi-l mā'i** / *bāng kerd seg - bāng mi kuned - bāng kerden / it ürdi - suw birle urdı - saçtı - /*
5. **yandıcu ve yandacu naḍcen nataḥa-ş savru yanḥiḥu ve yanḥaḥu naḥen** / *mi zened - zeden besrūn zed ū rā gāv - besrūn zeden / öküz süsti - /*
6. **nekehe-l mer'ete nikāḥen celeduhu-s sulṭānu celden** / *nikāḥ kerd zen rā - kerden - betāziyāneh zed ū rā sulṭān - tāziyāneh zeden <yā cimā' kerd> / urağutқа nikāḥ kıldı - sulṭān қамçıladı - /*
7. **ḥasedehu yaḥsiduhu ve yaḥsuduhu ḥaseden ve ḥasūden** / *ḥased kerd ū rā - ḥased mi kuned - ḥased kerden / ḥased kıldı aṅga - /*

65b

1. **ḥaşede-l kavmu yeḥşidu ve yeḥşudu ḥaşden ve ḥaşedū** / *kerdāverd merdumān rā - mi āyend kerd - kerāvden - ḥūd kerdāmed / erenlerni tērdi yığdı - /*
2. **bi-'enfusihim yeḥşidūne ve yeḥşudūne ḥuşūden** / *ḥūd kerāmeden / kendü yığıldılar - /*
3. **ḥafede ḥafden ve ḥafide ḥafedānen ve humu-l ḥafedetu <elḥafedetu ela'vānu ve kıle benū'l-benīn>** / *beşitāft beḥidmet - beşitāften - ve īn ḥidmetkārān - elḥafedetu el'e'vānu ve kıle benū-l benin / ḥidmetkārılar ya oğul oğlanları - bu ḥidmetkār yā yarıçılar - /*
4. **ḥaḳade 'aleyhi yeḥḳidu ve yeḥḳudu ve ḥaḳide** / *kīneh girift ber vī - kīneh mi kuned / kīne tuttı aṅga - /*
5. **yeḥḳadu ḥaḳden ḥaḳade-ş şeceretu ḥaḳden** / *kīneh giriften - şāḥhā rā berīd ez direḥt - berīden / yığaçnı butadı - /*
6. **rafedehu rafden ve huve-r rafdu serede-d der'e** / *yārī dādeş yā 'aṭā dādeş - ve īn yārī -biyāft zedeh rā / 'aṭā tilerdi yā yārī bērdi - bu yārī yā 'aṭā - yarıqnı toḳudı - /*
7. **serden sefede-ṭ ṭā'iru 'unşāhu yesfidu ve sefide** / *peyveste kerden - ber āmed murğ - ber māde-i ḥūyeş - men bāyed / quş tişisiṅga mündi - /*

66a

1. **yesfedu sıfāden şerede-l ba'ıru şirāden / ber mīd uştur - ber āmeden - ber mīden / tēwe ürkti - /**
2. **şafadehu şafden ve huve-l şafadu ve-l şifādu / bend nihādeş - bend nihāden - ve ĩn bend / bukağuladı - bu bukağı - /**
3. **ve-l aşfādu đamede-l curhu đamden ve huve-l đimādu / merhem nihād ber cerāhet - merhem nihāden - ve ĩn merhem / başka merhem yaktı - bu yakığı - /**
4. **‘aқade-l ‘uқdete ve ‘aқade-l hisābe / bibest serhā gereh rā - şumār girift bāngeştān / tūğünni tūğdi - barmaқ birle saқış kıldı - /**
5. **‘aқden ve hiye ‘uқūdu-l hisāb ‘amedehu / şumār giriften - ve ĩn ‘aқdhā şumār - āhenk kerd bā vī / saқışnıñ cümlesi - uğradı añga - /**
6. **ve ‘amede ’ileyhi ve lehu ve ‘amede-l hā’ıta / sutūn nihād divār rā / tamқа öre urdı - /**
7. **ve ‘amede-l merīđa ‘amden ğamede-s seyfe / bāleş nihād bīmār rā - bāleş nihāden -der niyām kerd şimşīr rā / sökelge süyek urdı - kılıçnı kınıñga soқты - /**

66b

1. **ğamden faşade-l ‘ırқа faşden ve huve-l faşıdu / be-nām kerdem - reg zed - ’el-faşadu қағ’u-l ‘ırқи - el reg zeden - ve ĩn rūdkāni pūr hūn kerdeh / tamarnı açtı - tamar қanı - /**
2. **faқadehu faқden ve fiқdānen қаşadehu ve қаşade / kem kerd ū rā - kem kerdem - āhenk kerd bā ū / yitürdi anı - uğradı añga - /**

3. 'ileyhi ve lehu **kaşden naçade-ş şiyābe yañıdu** / *āhenk kerden - ber hem nihād cāmeḥā rā ber hem mi nehed* / tonnu biri biri üze **koğtı** - /
4. **ve yañıdu naçden ve huve-l naçadu ve-n naçdu** / *ber hem nihāden - ve ĩn cāmeḥā ber hem nihādeh* / bu yığılmış ton - /
5. (Z) **ḥaneze-l laḥme yaḥnızu ve yaḥnuzu ḥanden** / *biryān kerd gūşt rā - mi kuned - biryān kerden* / etni söğüldi - /
6. **ve huve ḥanızun nebeze-l şey'e nebzen (R) 'ebrethu-l** / *ve ĩn biryān - bīdāht çiz rā - kejd nış zedeş* / bu söğülmüş et - ni erseni buraktı - çadan soқты - /
7. 'akrabu 'ebren ve hiye-l mi'beretu ve 'ebere-l **naḥlete** / *nış zeden - ve ĩn nış kerdeh - bārdād direht-i ḥurmā* / bu çadan neşteri - ḥurmā yığacın tületti - /

67a

1. 'ibāren 'ecerehu-l lāhu ye'ciru ve ye'curu 'ecren 'eserehu / *bārdāden - muzdeş dād ḥudāyi - mi dehed - muzddān - esir kerd ū rā* / teḡri şevāb bērdi - esir kıldı - /
2. 'esren ve 'isāren ve huve-l 'esiru ve hume-l 'esrā / *esir kerden - ve ĩn esir - ve ĩşān esirān* / bu esir - /
3. **ve-l 'usārā ve 'eserehu-l lāhu 'esren cezere** / *ḳavī biyā ferīdeş ḥudāyi biyāferīden - kuşt* / teḡri ḳavī yarattı - boğuzlağı - /
4. 'elcezüre yecziru ve yeczuru **cezren ḥazerehu** / *uştter kuştēnī rā - mi kuşed - kuştēn - endāze kerdeş* / tēweni boğuzladı - oranladı anı - /
5. **yehziru ve yehzuru ḥazren ḥasere 'an zirā'ayhi ve 'an re'sihi** / *endāzeh mi kuned - endāzeh kerden - berhene kerd - her dū bāzū-i ḥūd ve ser-i ḥūd* / iki kolını açtı - /

6. **yeşiru ve yeşuru ve hasere-l be'ire hasren ve hasere / berhene mi kuned - mände kerd uşterā - mände kerden - hūd mände şud / tēweni arguzdı - /**
7. **binefsihi yeşeru haseren ve huve hasīru / hūd mänd - hūd mänden - ve in mändeh şudeh / kendü ardı - bu armış - /**

67b

1. **hasere-l başaru husüren haşere-l lāhu-n nāse / hīreh şud dīdeh - hīrşuden - gerd kerd hūdāyi merdumān rā / közi daldı - teŋri tērdi yıgdı kişilerni - /**
2. **yeşiru ve yeşuru hasren ve huve yevmu-l maşşeri / gerd mi kuned - gerden - ve in rūz-i restehīz / bu kıyāmet kün - /**
3. **hafere-l bi're hafren haşarehu haşren ve haşure / be-kuned çāh rā - kenden - hūr kerd ū rā - hūr kerden - hūr şud / kuđuŋni kazdı - uçuzladı - horladı - kendü hor boldı - /**
4. **haşāreten haşare-l be'iru haşren ve haşare-l / hūr şuden - dem becunbānīd uşter - dem bicenbānīden - behrāmīd merd / tēwe kuđuŋın titretti - er küwenü yöridi - /**
5. **raculu ve haşare-r rumşu haşaranen hafere / bilerzīd nīzeh - bilerzīden - vefā kerd be-‘ahd / süŋü teprendi - ‘ahdқа vefā kıldı - /**
6. **bi-l ‘ahdi hafren ve hiye-l hifāretu ve-l hufāretu / vefā kerden - ve in ‘ahd / bu bıçığ - /**
7. **ve-l hafīru ve-l huferā’u hamere-l ‘acīne yaşmiru ve yaşmuru / nikāh bān kervān - enās - siriştu hamīrā behamīrmāye / kārவān bekleğüçi - unқа hamraқ қattı - /**

68a

1. **hamren ze'ere-l 'esedu yezīru ve yez'eru ze'īren** / *hamīrmāye kerdn - begerīd*
šīr - begrīden / arslan kükredi - /
2. **ve ze'ren zebere yezbiru ve yezburu zebren ve huve-z zibru** / *nebišt - nevišten -*
ve īn nebište / bitidi - /
3. **ve-z zebūru ve-z zuburu ve-l mizberu zecere <kalem>** / *benālīd* / ınçkırdı - /
4. **yezçiru ve yezceru zecren ve zecīren zefere** / *mi nālīd - nālīden - dem bezed* /
inğredi - /
5. **zefiren zemere yezmiru ve yezmuru zemren** / *dem zeden - nāy zed - nāy mi*
zened - nāy zeden / nāy urdı - /
6. **sefere-l beyte sefren ve sefereti-l mer'etu** / *bireft hāne rā - berūften - zen rūy-i*
hūd rā be-kešāden / ewni süpürdi - urağut yüzni açtı - /
7. **sufüren ve hiye sāfirun ve sefere beynehum sifāreten** / *ve īn zen rū kešādeh -*
āštī dād miyān-i īšān - āštīdāden / bu yüzi açuğ urağut - şulğ kıldı anlarnıñ arasında - /

68b

1. **ve huve-l sefiru ve-s suferā'u şebire-ş şevbe** / *ve īn miyāncı - be-destkerd*
cāmeħ rā / bu oñgarğan miyānçı - tonrı qarışladı - /
2. **yeşbiru ve yeşburu şibren şabare 'ala-l muşībeti** / *be-dest mi kuned - be-dest*
kerden - şekbāyi kerd - muşībet şekībāyi kerdn / bir muşībetka şekībāy kıldı - /
3. **şabren şafare şafren đafare-ş şa're đafren** / *bibāft mūy-i rā - bibāften* / sıkırdı -
saçnı ördi - /

4. **ve hiye-d dafretu tafare tufüren ‘aşere / ve ĩn kĩsnũ bāfteh - becust - becusten - serānder āmed / bu köşik - seŋgirdi - sürçti - /**
5. **ya‘şiru ve ya‘şuru ‘uşüren ve ‘işreten ve ‘işāren / beser mi āyed - serender āmeden /**
6. **‘azere-l ferse ve ‘azere-ş şabiyye ‘azren ve ‘azerehu / efsār nihād ber esp - ĥateneh kerd beçeh rā - ma‘zūr dāšt ũ rā ez çĭz / atça efsār urdı - oğlannı sünnet kıldı - nērsedin /**
7. **mine-ş şey’i ‘uzren ve ma‘zireten ve ‘izreten / ma‘zūr dāšten / ma‘zūr tuttı - /**

69a

1. **‘aşere-l kavme ‘aşren ‘aşare-l ‘inebe ‘aşren / dehem şud merduman rā - dehem şuden bĭfeşerd engūr rā - bĭfeşerden / bodunlarınĝ onuncısı boldı - üzümni sıktı - /**
2. **‘aķare-l nāķate ‘aķren ve huve-l ‘aķĭru / bĭ kerdn - ĩn şutur-i bĭ berideh <bĭ kerd uştur-i māderā> / ĩŋgen siŋgirin kesti - bu siŋgiri kesük ĩŋgen - /**
3. **ve ‘aķare-s sercu-l dābbete ‘aķren ve huve sercun / rĭş kerd zĭn - mersetūr rā - ve ĩn zĭn / eder yılķı arķasın yaĝır kıldı - bu yaĝır kılgan eder - /**
4. **mi‘ķarun ĝadare bihi ĝadren ĝafare-l lāhu lehu / rĭş kunendeh - bed āndĭşĭd bā ũ - biyāmerzĭd ĥudāh ĝunāheş rā / ĥıyānet kıldı - teŋgri yarlıkadı anı - /**
5. **zenbehu maĝfireten ve ĝufrānen faķare-l lāhu-l ĥalkā / bibāferĭd ĥudāyi ĥalk rā / teŋgri ĥalknı yarattı - /**
6. **yefĭiru ve yefĭuru faķren ve fiķraķen ķabare-l meyyite / mi āferĭd - biyāferĭden - begūr kerd murdeh rā / ölüĝni kömdi - /**

7. **yaḳbiru yaḳburu ḳabren ḳatere fi-l ma'īṣeti yaḳturu yaḳturu ḳatren / begūr mi kuned - gūr kerden - tengī berd der zindegāni / tiriglik içinde tarlıḳ ḳıldı - /**

69b

1. **ḳadere 'aleyhi yaḳdiru ve ḳadire yaḳderu ḳudreten / tevānā ṣud ber vī - tevānā mi ṣeved / ündi - yarağlıḡ boldı anıḡ üze - /**

2. **ve ḳidrānen ve ḳadren ve maḳdirāten ve huve-l ḳadīru / tevānā ṣuden - ĩn tevānā / bu yarağlı - <uğan> - /**

3. **ve ḳadere-ṣ şey'e yaḳdiru ḳadren ve ḳaderen ve huve-l / endāze kerd çīz rā - ve ĩn endāze / ne erseni endāze ḳıldı - bu /**

4. **miḳdāru ve-l maḳādīru ve-l ḳaderu ve-l aḳdāru / endāze / endāze - /**

5. **ve ḳadru-ṣ şey'e ve miḳdāruhu ḳaserehu 'ala-l 'emri / endāze-i çīz - bezūdḳār fermūdeṣ / nerseniḡ endāzesi - küçün işletti - /**

6. **ḳasren ḳasere-l 'üde ḳaşren kesere-ṣ şey'e / pust bāz kerd çüb rā - beşikest çīz rā / yığaçnıḡ ḳabın soydı - nerseni sıdı - /**

7. **kesren ve 'ūdun ṣalbu-l meksiri keşere 'an 'enyābihi / ve ĩn çüb seht şiken - nerm biḡendīd - bekārīd / sınğan yığaç - inḡen ḳatıḡ yığaç - bışḳırdı - /**

70a

1. **keşren neḡare-l ḡaşebete yenḡiru ve yenḡuru naḡren / beterāşīd çüb rā - mi terāşed - terāşīden / yığaçnı yondı - /**

2. **nehare-l ħimāru yenħiru ve yenħuru naħiren ve huve-l menħiru** / *ħerāk keşīdeh dirāzgūş - ħūrāk mi keşed - kesterā zīd - ve Īn enderūn-i beyni* / eşgek ħırladı - bu burun telüki - /
3. **nezere yenziru yenzuru nezren neşere-ş şey'e yenşiru neşren** / *berħū yeşten çizā vācib kerd - ferācānīd çiz rā* / nezr kıldı - nerseni yaydı - /
4. **ne'are yen'iru na'iren nefereti-d dābbetu <ellezīne 'izā ħasebehum 'emren 'icteme'u ve neferū 'ilā 'adūvihim>** / *na'reh zed - bermīd şetur* / çıkırdı - kölük kaçtı - /
5. **tenfiru nifāren ve nefren ve nufūren ve humme-n nefiru <'elķavmu-l lezīne yenfirūne fi-l 'emri>** / *ve Īn seyyāri revendegān besūy-i duşmen - ve Īn bāzkerdendegān besūy-i duşmenān* / ögür erenler - /
6. **ve hiye leyletu-n nefri hedere-l ba'ire** / *ez minā be mekkeh revend - uşter bāng kerd* / ħācılar mīnā tağındın mekkege bargu tün - tewe baqırdı - /
7. **hedren ve hediren hezere fi-l mantıķi** / *beyhūde guft der seħn* / söz içinde beyhūde sözledi - /

70b

1. **yehziru ve yehzuru hezren ve hezeren ve huve-l mihzāru** / *ve Īn beyhūdehguy* / bu yañşak - /
2. **cemeze-l ba'iru yecmizu ve yecmuzı cemzen ve hiye-l cemmāzetu** / *bedevīd uştur - ve Īn uştur-i devendeh* / tewe yügürdi - bu yügürgen inġen - /
3. **ve-l mucemmizu ħabaze-l ħubze ve ħabaze-l ķavme** / *cemmāzeh bāz - puħt nān rā - nān dād merdumān rā* / cemmāzeci sārevān - etmek yaptı - boğunlarga etmek yaptırdı - /

4. **ḥabzen ḥaraze-l ḥuffe yeḥrizu ve yeḥruzu ḥarzen / beduḥt mūzeh rā / etükni tikti - /**
5. **rekeze-r rumḥa yerkiizu ve yerkiizu rekzen ve huve fi / ḥelāyend neyzeḥ rā - ve ū der / sünḡüni tikti - bu kendü /**
6. **merkezi ‘izzihî remeze ’ileyhî yermizu ve yermuzu remzen / cāyi ‘izzeteş ast - işāret kerd bā ū / ‘azīzlikinde turur - işāret kıldı anıḡ tapa - /**
7. **‘aceze ‘ani-ş şey’i ‘aczen ḡarazehu bi-l ibreti ḡarzen / bīçāreh şud ez çīz - becust ū rā besūzen / ‘āciz boldı nērsedin - yigne birle sançtı - /**

71a

1. **ḡamazehu bi-l ‘ayn ḡamzen fereze lehu naşībehu ferzen / işāret kerd bāv beçeşm - cudānehād baḡş-i ū rā / işāret kıldı közi birle - ūlüşini seçe bērdi - /**
2. **ḡafeze ḡafzen ḡafezānen keneze-l māle kenzen / becust - gencnehād ḡāsteh rā - / seḡgirdi - mālını kömse kıldı - /**
3. **ve huve-l kenzu ve-l ḡunūzu lemezehu yelmizu ve yelmuzu lemzen / ve ĩn genc - ‘aybnehād ber-vey / bu kömse - ‘ayb kıldı - /**
4. **ve huve-l lumezetu nebezehu nebzen ve huve-n nebezu / ve ĩn ‘aybnehendeh - laḡab-i bednehād ū rā - ve ĩn laḡab-i bed / bu kişiniḡ ardıḡa sözlegen - yawuz at taḡtı aḡa - bu yawuz at - /**
5. **neşeze min mekānihi ve neşezeti-l mer’etu ‘alā zevcihā / becust ez cāyi ḡūd - nāsāzvārī kerd zen bā şūy-i ḡūyeş / ornındın kitti - uraḡut eriḡe küsti - /**
6. **tenşizu ve tenşuzu nuşūzen ve hiye nāşizun neḡaze yenḡizu / ve ĩn nāsāzvār - becust / bu küsgen uraḡut - sigirdi - /**
7. **ve yenḡuzu neḡazānen hemezehu ve hiye-l humezetu / ‘aybnehād ū rā - ve ĩn ‘aybnedendeh / ‘ayb kıldı - bu kişiniḡ yüziḡe sözlegen - /**

71b

1. **ve hemeze-l harfe ve hemeze-s sennüre-l fe'rete** / *hemze kerd harf rā - begušt gurbeh mūš rā* / harfni hemze kıldı - çetük sıçğannı yırttı - /
2. **enese bihi ye'nisu ve enise bihi ye'nusu** / *uns gireft bāv - uns mī gīred bāv* / avundu anıñg birle - /
3. **unsen ve āniseten ve hiye-l ānisetu ve hunne-l evānisu** / *ve īn zen hūb rūy - ve īšān zenān-i hūb rūyān* / bu körklüg urağut - /
4. **ve humme-l 'enesu ve-l 'enīsu ve mekānun me'nūsun** / *ve īšān merdumān-i hūb rūy - ve cāyi īrān* / körklüg erenler - kişiler birle ābdān yer - /
5. **celese culūsen habesehu habsen hadese** / *binīšest - bāz dāšt ū rā - gumān būd* / oturdı - yığdı - sizdi - /
6. **hadsen hamese-l kavme hamsen hanese yeħnisu** / *pencum šud merdumān rā - bāz pes reft ve nehān šud* / bodunlarğa beşinci boldı - busundi - /
7. **ve yeħnisu ħunūsen ve ħināsen ve hiye-l ħunnesu ve-l ħennāsu** / *ve īn setāregān-i derāyendeh* / bu yışığan yılduz - iblīs - /

72a

1. **refesehu bi-riclihi refsen sedese-l kavme** / *legedzedes be-pāy - şeşum šud merdumān rā* / adağı birle tepti - bodunlar altıncısı boldı - /
2. **sedsen şemese yevmunā yeşmisu ve yeşmusu** / *bāftāb šud rüz-i mā* / künümüz çoğluğ boldı - /
3. **şumūsen ve şemiseh yeşmesu şemesen** /
4. **ve yevmun şāmisun ve şemisun tamase-ş şey'e** / *ve rüz-i bāftāb - nāpedīd kerd çīz rā* / isig kün - yondı nērseni - /
5. **ve tamase 'aleyhi tamsen ve tamase-ṭ tarīķu yaṭmisu** / *nāpedīd šud rāh* / yol eskirdi - /
6. **yaṭmusu tumūsen 'abese 'ubūsen 'aṭase** / *turş rūyi šud - 'aṭaseh dād* / yüzün burtardı - aḥsurdı - /

7. **ya'ṭisu ve ya'ṭusu 'uṭāsen ve huve-l ma'ṭisu / ve ĩn bĭnĭ /** bu burun - /

72b

1. **'akase-ş şey'e ve-l kelāme 'aksen ġarese <ve huve-l ġarsu - ve ĩn nişāndeh> /**
bāzgūneh kerd çĭz rā ve suḡen rā - nişānd / sözni 'aksince kıldı - yığaç tiki <bu tikiğü
tal> - /

2. **yağrisu ve yağrusu ġarsen ġaṭasehu fi-l mā'i ġaṭsen / furūberd ū rā der āb /**
suwḡa baturdı - /

3. **ve ġatase bi-nefsihi ġuṭūsen ġamesehu ġamsen / ḡūd furū ref - ġūṭeh dādeş /**
kendü battı - baturdı - /

4. **ve huve-l yemĭnu-l ġamūsu feresehu-l esedu fersen / ve ĩn sevgend ki begunāh**
furūberdeh - bederĭd ū rā şĭr / yazuḡḡa baturġan and - arslan yırttı anı - /

5. **ve hiye-l ferĭsetu ḡabesehu nāren ve 'ilmen / ve ĩn duzān-i şĭr - bedād ū rā ātiş**
ve āmuḡt-i 'ilm / awlanmış kēdik - pāre ot bērdi taḡı 'ilm öğretti - /

6. **ḡabsen ḡalese ḡalsen ve huve-l ḡalsu kebesen-n nehre / ḡay kerd - ve ĩn ḡay -**
biyākend cūy rā / ḡustı - bu ḡusuk - arıḡnı kömdi - /

7. **kebsen ve kebesehu-l 'aduvvu kebsen kenese-ḡ ḡabiyu / gird derāmed bāv**
duşmen - bārāmgāh-i ḡūd derāmed āhū / düşmenler cem' boldı - ıwıḡ yatalıḡıñġa kirdi -
/

73a

1. **EŞŞĀNĪ yeknisu ve yeknusu kunūsen ve hiye-l kunnesu ve kenese-l beyte / ve**
ĭn setāregān-i derāyendeh - beruft ḡāneh rā / bu yışıġan yulduz - ewni süpürdi - /

2. **yeknisu ve yeknusu kensen lebesen-l ḡaḡḡa bi-l bāṭili / biyāmĭḡt ḡaḡ rā be-bāṭil /**
ḡaḡḡnı bāṭil birle ḡarışturdı - /

3. **lebsen lemesehu yelmisu ve yelmusu lemsen ve lemese-l mer'ete / besūd ū rā -**
cimā' gir ber zen / sıḡadı anı - 'avratnı cimā' kıldı - /

4. **lemsen mā nebese bi-kelimetin nebsen naḥasehu yenḥisuhu** / *yek suḥen neguft - nefī - beḥust ū rā* / söz sözlemedi - türtti anı - /
5. **ve yenḥisuhu naḥsen hecese fī şadrihi şey'un hecsen** / *beguzeşt der dileş çīz* / köngliṅge nêrse tüşdi - /
6. **hemese hemsen (Ş) baṭaşe bihi yebṭışu** / *āvez nerm kerd - seḥt begerefteş* / sözni çawşadı - qatıgı tuttı anı - /
7. **baṭşen ḥareşe-l ḍabbe ḥarşen ḥadeşe-l veche** / *şekārkerd sūsmār rā - beḥrāşīd rūyi rā* / *teṅgrasaqranı awladı - yüzün tırmadı - /

73b

1. **ḥeşşen ve ḥemeşehu yeḥmişuhu ve yeḥmuşuhu ḥemşen** /
2. **‘araşe-l karme ya‘rişu ve ya‘ruşu ‘arşen** / *cufne-i rez be-best - berdāşt rez rā* / tākka *muṅgaq urdı - /
3. **ḥaraşa ‘ala-ş şey’e yeḥrişu ve ḥarişa yaḥraşu** / *ḥarīş şud ber çīz* / ni erse üze suqluq kıldı - /
4. **ḥirşen ve huve ḥarīşun qabaḍa qabḍen <aḥezehu bi-eṭrāfi aşābi‘ ihi>** / *ve ĩn ḥarīş be-ser-i enguştān gireft* / bu suq er - barmaqların ucu birle tuttı - /
5. **qaraşahu bi-işba‘ ayhi yaqrişu ve yaqruşu** / *besānçīd be-dū enguşt* / iki barmaq birle iskeci - kısqıca boldı kölige taqı tün - /
6. **qarşen qalaşa-z zille ve-s şevbe yeqlışu** / *sayeh kem şud ve cāmeḥ kūtāh şud* / ton yıgrıldı taqı kölige az qaldı - /
7. **ve yeqluşu qulūşan qamase-l ba‘īru yeqmişu** / *be-cust ḥer-i kūr* / qulan segirdi - /

74a

1. **ve yeqmuşu qimāşen qanaşa qarşen ve huve-l** / awladı - sewmedi tişi erni - bu /
2. **qanşu ve-l qanışu neşeşati-l mer’etu ‘alā zevcihā** / *şikārī - nāsāzvārī kerd ber şevhereş* / awlanmış kédik - urağut küdegüsiṅge küsti - /

3. **tenşîşu ve tenşuşu nuşûşen ve hiye nâşîşun / ve ĩn zen-i turş rüy / bu küsgen urağut - /**
4. **nekaşa ‘alâ ‘aķibeyhi yenkişu ve yenkuşu nukûşen / bāzgeşt be-dū pāşine-i hūd / ardın ardın yöridi - /**
5. **nekāşen (D) ħafađe-1 şey’e ħafden / ferū kerd ħĭz rā / nerseni aşak kıldı - /**
6. **rafağe-s sebu‘ u rubūden rafağe-ş şey’e yerfiğu / be-ħuft zedeh - beyndāħt ħĭz rā / azığlığ kėdik yattı - nerseni bıraktı - /**
7. **ve yerfuğu rafden ‘arağa lehu emrun ya‘riğu / kār resĭd bāv / iş karşı keldi anğa - /**

74b

1. **‘urūden ve ‘ariđa ya‘rađu ‘arđen ve hiye-1 / ve ĩn / bu /**
2. **‘āriđetu ve-1 ‘avāriđu ve ‘arađe-1 ‘ūde / kār-i der āmedeh - nehād cūb rā / karşı eglegen iş - idiş üze yıgaçnı /**
3. **‘ala-1 inā’i ya‘riđu ve ya‘ruđu ve arağa ‘aleyhi-ş şey’e / ber ħunūr - ve ‘arağeh kerd ber vey ħĭz rā / arķuru koğtı - nerseni ‘arza kıldı anğa - /**
4. **‘arđen farağa-1 lāhu-ş şalāte farđen ve farağati-1 / farĭđeh kerd ħudāy nemāz rā - pĭr şud / tenğri farĭza kıldı namāznı - inek qarı boldı - /**
5. **baķaratu tefriğu ve tefruğu ve faruğet tefruğu / mādehgāv /**
6. **furūden ve hiye fāriđun ķabađa-ş şey’e ve ķabađa yedehu / ve ĩn mādehgāv-i pĭr - bested ħĭz rā - bāz keşĭd ħĭz rā / bu qarı inek - nerseni ķabz kıldı - elgin yumdı - /**
7. **ve ķabađa bi-yedi şāhibihi ķabđen ve huve fi ķabđetihi / bigireft dest-i yār-i ħūd rā - ve ĩn der dest-i ũvest / ķoldaşı elgin tuttı - bu anıñ awucı içinde turur - /**

75a

1. **ve a‘tānĭ ķabđaten min kezā ķarađati-1 fe’retu-1 / ve beħşĭd merā yek muşt ez fulān ħĭz - biberĭd mūs / fulān nersedin bir awuç berdi mañga - sıçğan tonnı kesti - /**

2. **şevbe ve araa-ş Şi' ra aren ve huve-l arıdu / cāmeĥ rā - beguĥt Şi' r rā - ve ĩn Şi' r / Şi' r ayttı - bu Şi' r - /**
3. **ve-l urāatu ve-l urāātu maĥaa-l lebene / zer-i ĥurd - becunbānĭd - becūşānĭd Őĭr rā / uşaq altun - sūtni otuladı - /**
4. **yemĥıdu ve yemĥuđu maĥen ve huve-l maĥıdu / ve ĩn dūĥ / bu ayran - /**
5. **ve lebenun maĥıdu ve-l mimĥaatu nabaa-l 'ıra <aĥaze zebedeĥu taĥarreke> / dūĥzeneĥ bĭşāk - becust reg / yaĥı alınmış ayran - bu otulanmış yoĥurt - tamar sigirdi - /**
6. **nabaānen naĥaati-l sinnu tenĥıdu ve tenĥuđu / becunbĭd dundān / tiş teprendi - /**
7. **ve tenĥađu naĥaānen (T) şalaa-l ba' ĩru şalen / reg zed uşter / tēwe sowuladı - bōgenledi - /**

75b

1. **ĥabaa-ş Őecerete ve ĥabaa-l be' ĩru ĥaban / berg uftānd ez direĥt - be-dest zed uştur / yıĥanı silkti - tēwe adaı birle yērnı debertti - /**
2. **ĥalaa-ş Şey'e bi-ş Şey'i ĥalan ve huve-l ĥalıtu / ve ĩn āmĭĥteh <biyāmiĥt ĭz rā bāĭz> / arĭşturdı nērseni nērse birle - bu arĭşık - /**
3. **ve-l aĥlātu rabaa-l furse raban ve huve er-ribātu / bibest esp rā - ve ĩn espān-i berbesteh / anı baĥladı - bu baĥlanmış a - /**
4. **ve rabaa-l llāhu 'alā albihi ve huve rābiu-l ce'şı / avĭ āferĭd ĥudāy dileş rā - ve ĩn avĭ dil / tenĥri avĭ ıldı kōnĥlini - bu avĭ kōnĥüllüĥ - /**
5. **ve rabĭu-l ce'şı sereahu yesriuhu ve yesruuhu <ibtele' eĥu> / begelū ferū burd ū rā / yuttı anı - /**
6. **ve seriahu yesraahu seren ve sereānen şaraa / şar kerd / şar ıldı /**
7. **'aleyhi ve ĥıye-ş şeriatu ve-ş şerā'ıtu ve-ş şaru / ve ĩn şar / anıĥ ĩze - bu şar - /**

76a

1. **ve-ş şurūtu ve şaraṭa-l heccāme bi-l mişraṭi / bezed hecām beh nīş / ḥaccām neşter birle sançtı - /**
2. **yeşriṭu ve yeşruṭu şarten ḍabaṭahu ḍabṭen / beh negāh dāşteş / bekledi anı - /**
3. **ḍaraṭa ḍarṭen ve ḍariṭen ve ḍurāṭen ‘abaṭa-l / tīzdād - tīzdād[en] - bī ‘anet beguş / yêl itdi - /**
4. **ba‘īre ‘abṭen ḡabaṭahu ḡabṭen ve ḡibṭaten / uştur rā - ārezūmend şud ū rā / tēweni saḡ erken boḡuzladı - köpedi anı - /**
5. **kaşaṭa kuşuṭen kaşaṭa-ş şabiyye bi-l ḳimāṭi / sitem kerd - bibest kūdek rā besenehbend / küç kıldı - oḡlannı yürgek birle baḡladı - /**
6. **yeḳmiṭu ve yeḳmuṭu kaṃṭen kaṇaṭa min kezā yeḳniṭu / neūmedeh şud ez fulā[n] çīz / nevmīz boldı nērsedin - /**
7. **ve yeḳnuṭu ve kaṇiṭa yeḳnaṭu kuṇuṭen ve huve kaṇuṭun / ve īn nevmīd / bu nevmīz - /**

76b

1. **kaşaṭa cilde-l ba‘īri ve kaşaṭa-l culle ‘ani-l farasi / bāz kerd pūst-i uşter rā - dūr kerd cul rā ez esp / tēweniḡ könin soydı - aṭdın yapuḡnı kiterdi - /**
2. **kaşṭen naşaṭa-l ḥable naşṭen ve hiye-l unşūṭatu / gereh gūşe ufkend resen rā ve īn gereh gūşeh / körmedi yipni - yipni öndidi - bu öndime tūḡun - /**
3. **habaṭa hubuṭen (Z) lefeza-l luḳmete min feyhi / furū āmed - bīfkend luḳmeh rā ez dehān / indi - aḡzındın loḳmanı kemişti - /**
4. **ve lefezati-r rahā bi-d daḳiḳi ve lefeza bi kezā lafzen / bīdaḥt āsiyāb-i erd rā - suḥen guft befulān çīz / tegirmen unı buradı - fulān nērseni sözledi - /**
5. **ve huve-l lefzu ve-l elfāzu (‘) raca‘ahu / ve īn suḥen - bāzkerdānīdeş / bu söz - ḳaytardı anı - /**
6. **rac‘en ve raca‘a binefsihi rucū‘en ve ruc‘en / ḥūd bāzgeşt / kendü kaytı - /**

7. **raḍa'a-ş şudye yerdi' u ve raḍi'a yerda' u raḍ' en / bemekīd bustān rā / oğlan emcekni emdi - /**

77a

1. **ve raḍā' en ve raḍā' aten ve riḍā' en ve riḍā' aten /**
2. **ve raḍi' en nebe' e-l mā'u mine-l arḍi yenbi' u ve yenbu' u / āb ez zemīn birūn āmed / yerdin suw bülğüdi - /**
3. **neb' en neze' a-d delve mine-l bi'ri nez' en / bekeşīd delū rā ez çāh / kuḍuğdın kowanı tarttı - /**
4. **ve neze' a mine-l emri nuzū' en ve neze' a ilā ehlihi / bāz ustād ez ū kār rā - ārezūmed şud besūy-i ehl-i ḥūd / işdin yığıldı - kendü ehline ārzū kıldı - /**
5. **nizā' en debeğa-l cilde yedbiğu ve yedbuğu debgen / pīrāst pūst rā / terini idledi - /**
6. **ve dibāgen ve debāgaten ve huve-d dibāğu nezeğa-ş / ve ĩn 'alef pīrāsten - tebāhī ufkend / bu idlenmiş teri - ikisi arasında /**
7. **şeytānu beynehumā ve nezeğahu-ş şeytānu / deyū dermiyān-i herdū - deyū ez rāheş beberd / şeytān fesād kemişti - şeytān azdurdı - /**

77b

1. **yenziğu ve yenzuğu nezgen (F) cedefe-s sefinete / berānd keştī rā beh bel / kemini küsmenledi - /**
2. **bi-l micdāfi cedfen ḥezefe-l ḥarfe mine-l ḥarfi / ḥerf rā ez ḥerf andāḥt / ḥarfni ḥarfdin kemişti - /**
3. **ḥalefe bi-llāhi ḥalfen ve huve-l ḥilfu ve-l ḥalīfu / sewgend ḥurd beḥudāy - ve ĩn sewgend - ve ĩn sewgend ḥūr / teḅgri tuta and içti - bu and - and içgen er - /**
4. **ve-l ḥulefā'u ve-l eḅlāfu ḥasefe-l lāhu bihimu-l arḍa / furūburd ḥudāy ĩşān rā ber zemīn / teḅgri anlarnı yerke yutturdı - /**

5. **ħasfen ve ħasefe-l ħamaru ħusūfen ħaşafen na[‘]le** / *gerefteh şud māh - bedūht na[‘]l rā* / ay tutuldu - na[‘]lını tiki - /
6. **ħaşfen ve huve-l miħşafu ħaťafahu yeħťifuhu** / *ve Īn derefş - berbūdeş* / bu biz - ħaptı anı - /
7. **ve ħaťifahu yeħťafuhu ħaťfaten ve ħaťfen ve berħun** / *direħş* /

78a

1. **ħaťifun delefe-ş şeyħu delifen ve dulūfen** / *rebāyendeh - nerm refť pīr* / közni ħapğan yıldırım - ħ[˘]āce aħru yōridi - /
2. **ve delefānen zerefe-d dem[‘]u ve zerefet [‘]aynuhu** / *eşķ bārīd - eşķ bārīd çeşm-i ū* / yaşı aħtı - közi yaşı aħtı - /
3. **zerifen ve zerefānen ve zurūfen resefe fī ħaydihi** / *bereft pābendeş* / buħaġu içinde sigrinū yōridi - /
4. **yersifu ve yersufu resfen ve resefānen ve resifen** /
5. **raşafe-l mā[‘]e yerşifu ve yerşufu raşfen şadafa** / *bemekīd āb rā - rūy gerdānīd* / suwnı süze içti - yüzni çewürdi /
6. **[‘]anhu yeşdifu ve yeşdufu şudūfen şarafahu** / *ez ū - bāz gerdānīd ū rā* / andın - yıġdı anı /
7. **[‘]anhu şarfen ve şarafe-d dīnāra bi-d darāhimi şarfen** / *ez vī - şarf kerd zer rā bā sīm* / andın - altunı yarmaħķa şarf ħıldı - /

78b

1. **ve huve-ş şarrāfu ve-ş şayrafiyyu ve humu-ş şayārifetu** / *ve Īn şarrāf* / bu şarrāf - /
2. **załafa nefsehu źalfen [‘]arafahu ma[‘]rifeten ve [‘]irfānen** / *bāzdāşt ħūd rā ez şuhret - beşināht ū rā* / yıġdı kendü özünni - bildi anı - /
3. **[‘]azafeti-l cinnu [‘]azifen ve [‘]azafe [‘]ani-ş şey[‘]i** / *bang kerdend perīyān - bāz ustād ez çīz* / periler çıķırdı - ħorħup nērsedin yıġıldı - /

4. **ye' zifu ve ye' zufu 'uzūfen 'asefe 'asfen / sitem kerd / küç kıldı - /**
5. **ve 'asefe-l felâte 'asfen 'aşafati-r rîhu / rāh berīd biyābān rā - seht dewīd bād / yābānnı kesti - yèl kıatıg esti - /**
6. **'aşfen ve 'uşūfen ve rîhun 'āşifun ve 'āşifatun / bād-i seht vezende / kıatıg esgen yèl - /**
7. **'aṭafe-l 'ūde ve hiye-l 'iṭfetu ve 'aṭafe 'aleyhi / beḥmānīd çüb rā - ve īn reḥmet - mihrībānī kerd bevī / yıgacı egdi - bu *muṅgaḳ - mihrbānlıḳ kıldı aṅga - /**

79a

1. **'aṭfen ve hiye-l 'āṭifetu 'akefe 'ale-ş şey'i ye' kifu / ve īn mihrībānī - peyvestegī kerd ber çīz / bu mihrbānlıḳ - nêrse üze peyvestelik kıldı - /**
2. **ve ye' kufu 'ukūfen 'alefe-d dābbete 'alfen / 'alef dād setū rā / yılıkça 'alef bērdi - /**
3. **ḡarafe-l mā'e biyedihi ḡarfen ve hiye-l ḡurfetu ḡazāfehu / bigireft āb rā bedāsteş - ve īn yek muşt āb - bindāht ū rā / suwnı awucı birle awuçladı - bu bir awuç āb - taş birle attı - /**
4. **bi-l ḥicāreti ve ḡazāfe-l muḥşanete ḡazfen / beseng - duşnām dād zen-i pārsā rā / pārsā uraḡutқа sögti - /**
5. **ḡaşafa-ş şey'e ve ḡaşafati-l 'İdānu ḡaşfen / beşekest çīz - āvāz kerdend çübhā yā berebḥhā / nêrseni sıdı - barbaṭ ün itti - /**
6. **ve ḡaşafe-r ra' du ḡaşīfen ḡaṭafe-l 'inebe / beḡerīd ebr - berīd engūr rā / ötgün ötti - üzümni kesti - /**
7. **ḡaṭfen ve huve-l kıṭfu ve-l kıṭūfu ketefe-r racule / ve īn ḥūşeh burīdeh - vāpesbest dest-i merd rā / bu kesilmiş salḳum - erni çiginindin baḡladı - /**

79b

1. **ketfen ve kitāfen karafe-l ḥimāru yekrifu ve yekrufu <el-revş> / bebūyed ḡer serḡīn rā / eşgek tezekni yıdladı - /**

2. **karfen kesefe-l lâhu-ş şemse kesfen ve kesefeti-ş şemsu / girift hudây âftâb rā - ħūd girifteh şud âftâb / teŋri künni tutundurdı - kün kendü tutundu - /**
3. **kusūfen keşefe-l ħaḳḳa ve keşefe-l lâhu ‘anhu-1 / peydā kerd ħaḳ rā - bāz kerd ez vī hudây / ħaḳḳnı belgūlūg kıldı - teŋri ḳadḡularnı tērdi - /**
4. **kurbete keşfen ve keşefe ‘anhu-ş şevbe keşfen / ġem rā - bāz kerd ez vī cāmeħ rā / tonın suçuldı - /**
5. **netefe-ş şa‘ra netfen ve hiye-n nutfetu mine-1 ‘ilmi / berkend mūy rā - ve ĩn nukteh ez dāneş / saçın yoldı - /**
6. **ve raculun netfetun nedefe-l ḳuṭna nedfen / ve merdī keh ez dāneş behreh dāred - bezed punbeh rā / bu türlüg ‘ilm bilgen er - bamuḡnı çaptı - /**
7. **nezefehu-d demu yenzifuhu ve yenzufuhu ve nezefe-1 / set kerd ū rā bīrū āmeden ħūn / ḳan çıḳmaḳlıḳı za‘īf kıldı - /**

80a

1. **bi’re nezfen nesefe-ṭ ṭa‘āme nesfen ve nesefe-1 / tehī kerd çāħ rā - pāk kerd ġulleħ rā / ḳuduḡ suwnı tūkel tuttı - aşlıḳnı *seksenekledi - /**
2. **binā’e nesfen naṭafe-1 mā’e yenṭifu ve yenṭufu naṭafānen / burkend binā rā - beckīd āb / binānı ḳopardı - suw tamdı - /**
3. **ve hiye-n nutfetu hetefe bihi hutāfen / yek ḳatreħ - bang ger ū rā / bu oḡlan törütgen suw - ün bērdi - /**
4. **abaḳa-1 ‘abdu ye’biḳu ve ye’buḳu ibāḳen ħabaḳati-1 / begerīḡt ġulām - tīzdād / ḳul ḳaçtı - tişi keçi yēl itdi - /**
5. **‘anzu ħubāḳen ħazāḳa-l ḳur’āne yehzīḳu / mādeħ - nīk biyāmuḡt ḳuran rā / ḳur’ān öġrendi ḡatm kıldı - /**
6. **ve ħazīḳa yehzēḳu ħazḳen ve ħizḳen ve ħizāḳen /**
7. **ve ħizāḳaten ve ħazāḳa fi şan‘atihi ħizḳen / ustād şud der pīşeh-i ħūd / pīşesi içinde üstādlıḳ kıldı - /**

80b

1. **ve Һazākaten Һaraқа nāyahu yaҺriқu ve yaҺruқu** / *berkend dundān ū rā* / tişin çıkrattı - /
2. **Һarқen Һalaқа-r rā'su Һalken Һaraқа-s şūbe** / *besterd ser rā - bederīd cāmeһ rā* / başnı yülüdi - tonnı yırttı - /
3. **Һarқen ve huve-l Һarқu ve-l Һarūқu Һaraқа-s seһmü** / *ve ĩn derīdeһ - kedāreһ şud tır* / bu yırtuқ - oқ umaçga tegdi - /
4. **Һarқen Һafaқ-l fū'ādu yaҺfiқu ve yaҺfuқu Һafқānen** / *biţabīd dil* / yürek tōpledi - /
5. **ve Һafaқati-r rāyetu taҺfiқu ve taҺfuқu Һufūқen** / *belerzīd 'alem / 'alem Һalabıdı* - /
6. **Һalaқа-l lāhu-ş şey'e yaҺliқuhu ve yaҺluқuhu Һalken** / *biyāferīd Һudāy çiz rā* / teŋgri nērseni yarattı - /
7. **ve Һiye-l Һilқatu defaқа-l mā'e tedfiқu ve tedfuқu** / *ve ĩn āferīniş - berīht āb rā* / bu yaratıg - suwnı tōkti - /

81a

1. **defқen zārafe-ţ Һā'iru yezrifu ve yezrufu** / *riğ zed murğ* / Һuş saŋgladı - /
2. **zerfen rataқа-ş şey'e yertiқu ve yertuқu ratқen** / *ferāhem kerd çiz rā* / nērseni çattı - /
3. **sebekāhu ile-l gābeti sebқen ve lehu sābiқahu** / *pīşi gireft ber vī serencām - ve ū rā pīşī est* / ozuқ tapa ozdı - aŋga ozğan bar - /
4. **ve sevābek saraқа minhu mālen sariқaten ve sarқen** / *bedezīd ez vī Һāsteh* / mālını oğurladı andın - /
5. **salāқahu bilisānihi ve salāқа-l beyđa yasliқu** / *biyāzerd ū rā bezebāneş - buryān kerd Һāyeh rā* / tili birle āzārladı - yumurtğanı sōgüldi - /

6. ve yesluķu selķen řahaķa-1 ĥimāru yařhiķu / *bāng kerd ĥer* / eşgek aķırdı - inķırdı - /

7. ve yařhuķu ve řahiķa yeřhaķu řahiķen /

81b

1. ‘ataķa-1 ‘abdu ya‘tiķu ve ‘atiķa ya‘tuķu ‘atķen / *āzād şud bendeh* / ķul āzād boldı - /

2. ve ‘atāķen ve ‘atāķten ve huve ‘atiķun ve hum ‘utāķun / *ve ĩn āzād - ve ĩřān āzādān* / bu āzād hem kerīm kişi - bu āzādlar - /

3. ve ‘utāķā’ ‘araķa-1 ‘ezma ya‘riķu ve ya‘ruķu / *beĥāyed ustuhān rā* / sūngūķni kemürdi - /

4. ‘arķen ve huve-1 ‘urāķu feteķa-ř şey’e yeftiķu / *ve ĩn ustuhān ĥāyendeh - cudā kerd ĥĭZ rā* / bu kemük - nerseni adırdı - /

5. ve yeftuķu fetķan feseķa ‘an emri-1 lehli yeftiķu / *bĭrūn řud ez fermān-i ĥudāy* / teņgri fermānıdın ĥıķtı - /

6. ve yeftuķu fisķen ve fusuķen feleķa-ř şey’e felķen / *beřekāft ĥĭZ rā* / nerseni yardı - /

7. ve semi‘tu bi kezey min felķi fihi nařaķa / *ve řenĭdem fulān suĥen ez řekāf-i dehen-i ū - suĥen guft* / iřittim fulān aĥzındın - sözledi - /

82a

1. yanıķu ve yanıķu nuıķen ve manıķen na‘aķa / *bāng kerd* / ķoymat ķoyunķa iĥırdı - /

2. er-rā‘i bi-1 ĥanemi ne‘iķan na‘aķa-1 ĥurābu yen‘iķu / *ķūbān ber gusfendān - bāng kerd kelāĥ* / ĥopān - ķarĥa ķaķırdı - /

3. ve yen‘uķu ne‘iķan ve nu‘āķen nahāķa-1 ĥimāru yenhiķu / *bāng kerd ĥer* / eşgek aķırdı - /

4. ve yenuķu nehıķen ve nuhāķen (K) afeķe / *durūĥ guft* / yalĥan sözledi - /

5. **ifken ve afekehu ‘ani-r rā’i afken** / *bārkerdānīd ū rā ez rāy* / çewürdi rāyındın - /
6. **seke-z zehebe ve-l fiğdate seken** / *beğuzāht pālūd zer rā ve sīm rā* / altunnı taķı kümüşni sızgurdı - /
7. **ve hiye-s sekketu sefekte demehu sefken** / *ve ĩn zer ve sīm-i pālūdeh - berīht ħūn-i ū rā* / bu *sızırğuç çömlek - ķannı tökti - /

82b

1. **feteke bihi yeftiku ve yeftuku fetken ve futūken** / *nāgāh kuşt ū rā* / tuyğusuz öldürdi - /
2. **ve fetāketen meleke-ş şey’e melken ve milken ve huve-l memlūku** / *der mulk-i ū zed çīz rā - ve ĩn bende* / nerseni erklendi - bu ķul - /
3. **ve-l mamālīku ve hiye-l memleketu ve-l mulku ve-l memlūku** / *ve ĩn pādşāhī cāy* / bu pādşāhlıķ - /
4. **ve huve milāku-l amri ve meleke-l ‘acīne** / *ve ĩn ķivām-i kār - besereşt ħamīr rā* / işniġ üstüvārı - unnı yoğurdı - /
5. **melken neseke yensiku ve yensuku nusken** / *perestīd ħudāy rā yā ķurbān kerd* / tenġriķa tāt at ķıldı yā ķurbān ķıldı - /
6. **ve mensiken heteke sitrahu heteken heleke hulken** / *bederīd perde-i ū rā - nīst şud* / perdesin yırttı - yoķaldı - /
7. **ve halāken ve tehluketen ve helketen ve mehleketen (L)** /

83a

1. **efeleti-ş şemsu tā’filu ve tā’fulu ufulen** / *furū reft āftāb* / kün battı - /
2. **eheleti-d dāru tā’hilu uhūlen ve hiye ehiletten** / *ābedān şud ħāneh - ve ĩn ħāne-i ābedān* / sarāy ābzān boldı - bu ābzān sarāy - /

3. **ve ehelehe-r raculu bi ehlihe ehlen ve huve ehilun / ābedān kerd ānrā merd - ve ĩn ābedān kunendeh / er ābzān kıldı - ābzān kılgan er - /**
4. **ve hiye mā'huletun ve ehele yā'hilu ve yā'ulu / ve ĩn ābedān ūdeh - zen kerd / ābzān kılinmıŝ - cüft tuttı - /**
5. **ve yā'halu ahlen ve uhülen betele betlen / beberīd / kesti - /**
6. **ve bey'un betlun ve ŝadaqatun tefele fi vechihi / bey'-i burīdeh ve ŝadaqa-i burīdeh - ħīreh andāht der rūyeŝ / kesābica bey' - kesābica ŝadaqa - yüziŋge tüfkürdi - /**
7. **yetfilu ve yetfulu teflen ħacele-ť tã'ru / murğ cihān cihān reft / kuŝ sekleyü yöridi - /**

83b

1. **ve ħacele-l gulāmu yaħcılı ve yaħculu ħacalānen ħamale-ŝ / cehān cehān reft kuzek - berdāŝť ħız rā / ođlan taķı ŝaķmalayu yöridi - /**
2. **ŝey'e 'ale zãhrihi av 'ale rã'sihi ve ħameleti-ŝ ŝeceratu / ber piŝti-ĩ ħũd yã ber sereŝ - bãr ğireft direht / ne erseni arķası ūze kũtũrdi - /**
3. **ve-l marã'tu ve hiye ħãmilun ve ħamale 'aleyhi fi-l ħirfi ve ħamale / ve zen - ve ĩn zen-i bãrdãreh - ħamleh kerd ber-vey der cenk <bãr-i ŝikem> / bu ħãmil urađut - ħerig iċinde ħamle kıldı anıŋ ūze - yörimek <urađut yüki yã yıđaç yüki> - /**
4. **'ale nefsihi fi-s seyri ħamlen ve huve-l ħamlu ve mã / berencãnid ħũd rã der reften - ve ĩn bãr-i piŝt - nĩst / iċinde kendũ özin emgetti - baş yüki yã arķa yüki - /**
5. **'ale fulānen maħmilun ħabalahu-l ħubbu yaħbiluhu ve yaħbuluhu / ber fulãn i'timãd - tebãh kerd ū rã dũstĩ / fulãn ūze i'timãd yok - sewũklük helãk kıldı - /**
6. **ħablen ve huve-l ħabãlu ħatalahu yaħtilhu ve yaħtuluhu / ve ĩn tebãhĩ - beferĩfetŝ / bu fesãd - aldadı anı - /**
7. **ħatlen zãmala-l be'ĩru yezmilu ve yazmulu zemilen / bedevĩd uŝtur / tẽwe yũđũrdi - /**

84a

1. ve **zamalānen** **şahala-l** farasu yaşhulu ve yaşhulu / *şeneh zed esp* / at kişnedi - /
2. **şahilen** ve **şuhālen** ve **taşhālen** ‘atelehu ila / *biberd ū rā sū-i* / iletti sulţān tapa - /
3. **es-sulţāni** ya‘tilu ve ya‘tulu ‘atlen ‘adele fi-l / *pādişāh - rāstī kerd der* / hüküm içinde dād kıldı - /
4. **kışşati** ve ‘adele-ş şey’e bi-ş şey’i ‘adlen / *hukm - berāber kerd çīz rā ber çīz* / nerseni nersige teŋg kıldı - /
5. ve ‘adele ‘ani-ţ **terīki** ‘udūlen ‘azelehu / *begeşt ez rāh - melāmet kerd* / yoldın kıştı - melāmet kıldı - /
6. ya‘ziluhu ve ya‘zuluhu ‘azlen ‘azalahu ‘ane-l cumleti / *cudā kerd ū rā ez girdeh* / adırdı cümledin - /
7. ‘azlen ve huve yeme‘zilen min hazā av ‘azala-l amri ‘ane-l amali / *ve ū beguzeşt ezīn kār - dūr kerd emīr rā ez ‘amel* / ol mendin adırılmış turur - ma‘zül kıldı - /

84b

1. ‘asala-r **rumhu** ‘asalānen ‘adale-l lalemi ‘ani-r **ruhi** / *belerzīd nīzeh - bāzdaşt bīveh rā ez şū-i* / süngü teprendi - tul urağutnı erke barmağdın yığdı - /
2. ya‘dilu ve ya‘dulu ‘adlen ‘akale-l **ğulāmu** / *ḥarāmīdeh şud ğulām* / oğlan ‘ākil boldı - /
3. ve ‘akale-l **katile** ve ‘akale ‘ane-l **kātili** / *diyyet dād ez kuşteh - diyyet ustād ez kuşendeh* / öldürmiş için diyet bērdi - öldürgendin diyet aldı - /
4. ve huve-l ‘aklu ve’l ma‘kuletu ve ‘akale-l be‘ire / *ve īn diyyet - bibest uşter rā* / bu diyet - tēweni tiz bağı birle bağladı - /
5. bi-l ‘ikāli ve hiye-l ‘ukletu ve ‘akale-d **davā’a-l batna** / *bezānūbend - ve īn zānūbend - bibest dārū şikem rā* / dārū karnını bağladı - /

6. ‘aqlen ve huve-l ‘ākūlu ğazeleti-l mar’atu-l **ḳuṭna** / ve *Īn dārū-i bestenī* - bereṣt zen *punbeh rā* / bu bağlanğan dārū - urağut bamuḳnı igirdi - /
7. ‘azlen ğasele-ş şey’e bi-l mā’i ğaslen ve hiye-l / *beṣust çīz rā be-āb* - ve *Īn* / nerseni suw birle yudı - /

85a

1. **EṢṢĀLİŞ** ğusāletu fetele-l ḥable fetlen faşale-l **ḳāḏi-l** / *cāmeh şusteh* - *betāft resen rā* - *berīd ḳāḏī* / bu yundu suw - yipni büktürdi - **ḳāḏī** ḥuşūmetni kesti - /
2. **ḥuşūmete faşlen ve huve faşılı ve faşala-r** / *ḥuşūmet rā* - ve *Īn cudā kunendeh* - *bāzdaşt* / bu kesgen - oğlanı /
3. erḏī‘a ‘an ummihi fişlen ve faşale ‘ane-l / *şīrhāreh rā ez mādereş- cudā şud ez* / anasındın adırdı - /
4. **mekāni fuşūlen ḳatele bihi yaḳtilu ve yaḳtulu** / *cāy - pāyendānī gir ū rā* / oğka kirdi - /
5. **ḳibāleten ve huve ḳatılun kemele yakmilu ve yakmulu-l cemāle <ve-hum ḳubulūn>** / ve *Īn pendān - temām şud* / oğ eri - tükel boldı - /
6. **ve kumūlen ve kemile yekmelu ve kemule yekmulu kemālen ve huve** /
7. **kemīlun şey’un kāmīlun ve kemelun ve kemīlun nezele** / ve *çīz-i temām - furū āmed* / tükel bolğan nerseni - indi - /

85b

1. **nuzulen ve hiye-n āziletu ve-n nevāzilu nesele-z** / ve *Īn belā-i der āmed- bedevīd* / bu inĝen belā - ḳurt yügürdi - /
2. **zi’be yensilu ve yensulu nusūlen ve neslānen nekele** / *gurg - bāz ustād* /
3. ‘ane-l yemīni yenkilu ve yenkuku nukulen hedele-l / *ez sevgend - bāng kerd ḳumri* / andın yığıldı - /
4. **ḳamari hedīlen hezele-r raculu ve hezlen** / *beyhūdeh guft murd - lāğer gir* / ḳumrī ötti - er lāğ ḳıldı - kölikni aruḳ ḳıldı - /

5. **dābbetehu** hezlen ve huzileti-d dābbetu huzālen / *sutūr-i ħūd rā - ħūd lāġer ūd* / kölik kendü aruġ boldı - /
6. **ve dābbahu hazīlun ve davābbun hezli haġala-1** / *ve ĩn sutūr-i laġer - sutūrān-i lāġer - beriġt* / aruġ kölik - /
7. **maġaru haġlen ve haġlānen ve huve haġilun** / *peyveste bārīd bārān - ve ĩn bārān-i reyzendeh* / yağmur tutaşı yağdı - tutaşı yağġan yağmur - /

86a

1. **ve hāġilun hemelet** ‘aynehu tehnilu ve tehmulu / *eşk bārīd çeşmeş* / töküldi közi yaşı - közi yaş tökti - /
2. **hemlen ve hemlānen ve humūlen (M) edime**’-t̄ ta‘āma / *nānġūreŝ kerd ta‘ām rā* / tuzluġ kıldı aŝka - ta‘āmka tuz ġattı - /
3. **ya’dimu ve ya’dumu admen ve huve-1 idāmu ve-1 edemu** / *ve ĩn nānġūreŝ* / tuzluġ - /
4. **beseme besmen ve huve-1 mubtesimu ve-1 mebāsime** / *begumārīd - nerm beġendīd - ve ĩn dehān* / bışkırdı - aġız yā tiş - /
5. **ŝalama-1 ħā’iġa şalmen ve hiye-ŝ ŝulmetu ceŝeme-t̄** / *riġneh kerd dīvār rā - ĩn riġneh* / tamnı ketti - bu kedük - /
6. **t̄ā’iru yecŝimu ve yecŝumu cuŝūmen cereme-n naġle** / *beġuft murġ - beberīd direġt-i ħurmā rā* / ġuŝ çoġtı - ħurmā yıġacını butadı - /
7. **cirāmen cezeme-1 muġāre’e cezmen ġateme-1 amra < ġateme-1 amra eyyi evcebehu>** / *cezme kerd fi‘l-i mustaġbel rā - vācib kerd emr rā* / cezme kıldı fi‘l-i muzārī‘ ni - vācib kıldı işni - /

86b

1. **ġatmen ġaramahu-1 ‘t̄ā’a ġirmānen ve ġaramen ve huve-1** / *maġrūm kerd ez ‘atā* / maġrūm kıldı baġŝıŝdın - /

2. **maḥrūmu ḥazeme ḥizmen ve ḥazuma ḥizāmaten / istivār-kārī kerd / zeyreklik kıldı - /**
3. **ve ḥazeme-d dābbete bi-l ḥizāmi ḥazmen / bebest sutūr rā beteng / kölikni kulaṅg birle ḥarnındın bağladı - /**
4. **ḥasamahu ve seyfun ḥusāmun ve eyyāmun ḥusūmun / berīdeş - ve şimşīr-i berān - ve rūzhā-i helāk kunendeḥ / kesti anı - kesgen kılıç - kıyāmet kün - /**
5. **ve ḥasame-l ‘ırka ḥasmen ḥaṭama-ş şey’e / dāg kerd reg rā - beşekest çīz rā / tamarnı bağladı - nerseni sıdı - /**
6. **ve ḥaṭama ḥaṭūmu-ṭ ṭā‘āma ḥaṭmen / beguvārīd guvāreş āş rā / aş siṅgürgen ot - aşnı siṅgürdi - /**
7. **ḥateme-l ḳur’ane ve ḥateme ‘ale-ş şey’e ḥatmen / ḥatm kerd ḳurān rā - muhr nehād ber çīz / ḥatm kıldı - mühr urdı nerse üze - /**

87a

1. **ḥaṭama-l be‘īra ḥaṭmen ve huve-l ḥiṭāmu / mehār nehād uşter rā - ve ĩn mehār / tēwege burunduḳ taḳtı - bu burunduḳ - /**
2. **ve-l ḥaṭamu ve-l maḥṭımu redeme-l ḥā’iṭa redmen / beynī-i şutur - rāst kerd rīḥne-i dīvār rā / tamnı oṅgardı - /**
3. **şetemehu şetmen ve hiye-ş şetmetu / duşnām dād - ve ĩn duşnām / sögti aṅga - bu sögmek - /**
4. **şadamani kezā şadmen şarama-n neḥle / ḳarār şud be-men fulān çīz - berīd ḥurmā rā / ḥurmānı butadı - /**
5. **şirāmen ve şarama şadīḳhu şarmen ve hiye-ş / dūstī berīd / dostluḳnı kesti - /**
6. **şarīmatu zalamahu zulmen ve zulumen / ve ĩn berīd dūstī - sitem kerd ber vī / kesilmiş dostluḳ - küç kıldı - /**
7. **ve hiye-z zulāmatu ve-l mazlīmatu ve nevmu-l mazālīmi / ve ĩn çīzī sitem girefteḥ şud - rūz-i dād ḥūyesten / bu küç birle alınmış - şikāyet küni - /**

87b

1. 'arama-ş şabiyu ye'rumu 'urāmen 'azeme 'ale-l amri / şūh şud kuzek - āheng kerd ber kārī / oğlan şūh boldı - iş üze uğradı - /
2. 'azmen ve hiye-l 'azīmetu 'aşamahu-l lāhu / ve ĩn āheng - nigāh şudeş hudāy / bu uğramak - teŋri bekledi anı - /
3. 'işmaten ğaşeme ğaşmen faşama-ş şey'e faşmen / sitem kerd - beşekest çĭz rā bāz hem cudā kerd / küç kıldı - nerseni sıdı taķı adırmadı - /
4. faşama-ş şabiye 'an ummihi faşmen ve fişāmen / cudā kerd kuzek ez māder / oğlanı anasındın adırdı - /
5. ve huve-l faşamu şaseme-l mālē şasmen ve huve-l / ve ĩn kuzek-i cudā kerdeh ez māder - bahş kerd māl rā - ve ĩn / bu adırılmış oğlan - mālını ülüş kıldı - bu /
6. kısmu ve-l maşsimu şaşama-ş şey'e şaşmen / bahş - beşekest çĭz rā / ülüş - nerseni sıdı taķı adırdı - /
7. şaleme-z zıfra şalmen ve hiye-l şulāmetu kedeme-l / becuyed nāhun rā - hun rā - ve ĩn nāhun-i cuyideh - begezĭd / tırnaķını kesti - /

88a

1. ħimāru yekdimu ve yekdumu kedmen kaşama ğayzahu / her - furūburd heşmeş rā / eşek ısırdı - öwkesin yuttı - /
2. ve 'ale ğayzihı kazmen ve huve kazĭmun ve kazmun / ve ĩn furūhurendeh heşm / öwkesin yutğan kişi - /
3. ve huve makzūmu kellemehe kelmen ve hiye-l kelāmu / cerāhet kerdeh - ve ĩn mecrūh / başlıĝ kıldı - bu başlıĝ kişi - /
4. ve-l kulūmu leşemeti-l mar'a leşmen ledemet vechehe / rüy-i pūşĭd zen - rüy nevred zen / uraĝut yaştı - yüzün çapındı - /
5. ledmen laşamahu laşmen lekemehe lekmen / şabānceh zedeş - muşt zedeş / yaŋĝaķladı - yumruķladı - /

6. **nesemeti-r rîhu nesmen ve nesmānen nazama-l lū'lu'e** / *nerm ve hūş vezîd bād - rişteh kerd murvārîd rā* / yêl yumşaq esti - yinçüni tüzdi - /
7. **nazmen ve hiye-n nizāmu nağama yengîmu ve yengûmu** / *ve ĩn rişteh murvārîd - surûd guft yā nerm guft* / bu tüzülmüş - aqrun sözledi - /

88b

1. **nağmen ve nağmeten nağama minhu kezā yanqîmu ve yanqumu yanqamu** / *'ayb nihād ez vî befulān çîz* / fulān ne ersedin kiginçin aldı - /
2. **nağmen ve nağimeten ve niğmeten hedeme-d dāru hedmen** / *bîfkend hāneh rā* / êwni yıktı - /
3. **ve huve-l hedemu hezeme** 'ceyişu **hezmen ve hiye-l** / *ve ĩn ufkendeh - şikest leşkir rā* - *ve ĩn* / çerigni sıdı - /
4. **hazîmetu heşeme-ş şarîde heşmen hazama-ğ** / *şikestenî-i leşkir - beşikest nān rā der āş - beguvārîd* / etmekni toğradı - aşnı siğürdi - /
5. **ta'āma hazmen ve huve-l hāzūmu (N) ecene-l** / *ta'ām rā* - *ve ĩn guvāriş - bebūsîd* / bu aş siğürgen nêrse - /
6. **mā'e ya'cinu ucūnen ve ecine ya'cunu ecnen** / *āb* / suw çözüdü - /
7. **ve mā ecinun ve ecnun hatene-ş şabiye yeğtinu** / *ve āb-i gendeh - heteneh kerd kûdek rā* / sünnet kıldı - /

89a

1. **hatnen ve hitānen hazene-l māle ve hazene-l** / *der hazîneh kerd hāsteh rā- nigāh dāşt* / mālını kızledi - tilin /
2. **lisāna yahzinu ve yahzunu haznen ve hazānaten** / *zubān rā* / sakladı - /
3. **ve hiye-l hizānetu ve-l hazā'inu defenehu defnen** / *ve ĩn hazîneh - bezîr-i zemîn behādeş* / bu hazîne - kömdi anı - /
4. **şafana-l farasu şufūnen** 'acene-l 'acîne / *esb beseh pāy ustād - besereşt hamîr rā* / at üç adağı birle öre turdı - unnu yoğurdu - /

5. 'acnen 'adene bilmekāni 'adnen 'ayyehu / *der neg kerd becāy - beferift ū rā /* yêrde ornadı - /
6. **fi-l bey'ci 'aynen ve 'ayyene rāyhu 'aynen ve huve** / *der bey' - sist şud rāy ū -* ve *în* / bey' içinde aldı - za' if rāylığ boldı - /
7. 'aynu-r ra'i ve-l 'aqli fetenehu hutūnen / *sist rāy ve 'aql - biyāzmūdeş / za' if* rāylığ taqı za' if 'aqlılığ kişi - fitnege kemişti - /

89b

1. **ve hiye'l fitnetu qarana beynehume yaqrinu ve yaqrunu** / *ve în fitneh - yārī* *kerd miyān-i îşān* / bu fitne - ikisi arasında qoldaşlık kıldı - /
2. **qarnen ve qirānen ve huve'l qarīnu ve'l quranā'u mađā'if** / *ve în yār* / bu qoldaş - /
3. **tebbe yetibu tebben debbe debiben** / *helāk şud - nerm reft* / yokaldı - sūrtünü yöridi - /
4. **şebbe'l ğulāmu şebāben ve şebībeten ve şebbe** / *kūzek cevān şud* / oğlan uluğ boldı - aţ yeldi - /
5. **ve şebbe'l farasu yeşibbu ve yeşubbu şebeben ve şebīben** / *dūdest berdāşt esb* /
6. **ğabbeti'l ğumme ve-ğabbe'l laĥmu ğabben ve ğabūben** / *rūz gerdānīd teb - gendeş şud ğūşt* / bezgek kün aşı tuttı - et kün aşı qaldı - /
7. **nebbe't teysu nebiben (T) bettehu yebittuhu** / *bāng kerd tegeh - beberīdeş* / teke bañırdı - kesti anı - /

90a

1. **ve yebuttuhu betten şette şetten ve şetāten ve şütūten** / *perākendeş şud* / yayıldı - /
2. **ve huve şettun ve şetītun ve hum eştāt ve şette** / *ve în perākendeş* / bu tērilmiş - /
3. **(S) eşşe's şe'ru ye'işşu ve yū'uşşu eşşen** / *enbūh şud mūy* / saçı sık boldı - /

4. **ve eṣāšten reṣṣe-ṣ ṣevbu yerīṣṣu ve yeruṣṣu / kuhneh ṣud cāmeḥ / ton eski boldı - /**
5. **reṣāšten ve reṣūseten ve ṣevbun reṣṣun ḡasṣti'ṣ / ve cāmeḥ-i kuhneh - ve ḡusefīd-i lāḡer / eski ton - koy aruḡ boldı - /**
6. **ṣātu teḡīṣu ve teḡuṣṣu ḡaṣāšten ve ḡaṣūseten /**
7. **ve ṣātun ḡaṣṣatun ve ḡaṣṣe'l ḡadīṣu ḡuṣūseten / ḡūsfend-i lāḡer - bī-mezeḥ ṣud suḡen / aruḡ koy - söz bī-meze boldı - /**

90b

1. **ve ḡadīṣun ḡaṣṣun (C) 'cceti-n nāru te'iccu / ve suḡen-i nāḡūṣ - ezbāneh zed ātiṣ / bī-meze söz - ot yēldi - /**
2. **ve tū'eccu ecicān ṣacce'l maṡaru ve'd demu yeṣuccu ṣecīcen / furū riḡt bārān ve ḡūn / yağmur taḡı ḡan tōküldi - /**
3. **ve ṣeccene'l mā'e yeṣiccuḡu ṣeccen ṣecce ra'sehu yeṣicu ve yeṣiccu / berīḡt āb rā - beṣekāft sereṣ rā / suwnı saḡtı - başın yardı - /**
4. **ṣaccen ve ṣacce cebīnahu yeṣiccu ṣeccen ve cebīnun eṣeccun / ṣekāfteḥ ṣud belīṣān-i ū - ve belīṣān-i ṣekāfteḥ / alnı yarıldı - alnı yaruḡ - /**
5. **ḡacce'l ba'īru ḡacīcen ve ḡacce'l ḡavmu ḡicācen / bāḡ kerd uṣtur - bāḡ kerdend merdumān / tēwe baḡırdı - boḡunlar ḡaḡırdı - /**
6. **'acce'r re'du 'acīcen lecce fi'l amri yeliccu ve yeluccu / bāḡ kerd bender - estīzeh kerd der kār / kök küldüredi - avundı - /**
7. **lucācen ve lucāceten ve huve lecūcu (Ḥ) ṣaḡḡa yeṣiḡḡu / ve īn merestehendeḥ bekār - beḡīlī kerd / bu avungan - baḡīl boldı - /**

91a

1. **ve yeṣuḡḡu ve yeṣuḡḡu ṣuḡḡen ve huve ṣeḡaḡun ve hum eṣiḡḡetun / ve īn merd-i baḡīl / bu baḡīl er - baḡīl erenler - /**

2. **şahha yaşihhu ve yaşuhhu şahhaten ve huve şahihun ve hum aşiha / tendurust sud - ve ĩn tendurust / dürüst boldı - bu dürüst - /**
3. **fahhati 'l af a tefihhu ve tefuhhu fahihen fahha 'n nā'imu / bāng kerd marmādeh - hurak keşid hufteh / oğ yılını çağırđı - udıgan horladı - /**
4. **fahihen (D) cedde fi 'l amri yeciddu ve yecuddu / gūşid der kār / cehd kıldı - /**
5. **cidden ve cede 'ş şey 'u ciddeten ve şey 'un cedidun <ve eşyā' cüdüdü> / nev şud çiz <ve ĩn çizhā-i nev> / yeŋgi boldı - yeŋgi nêre - <yeŋgi nêrseler> /**
6. **hadde 's seyfu hiddeten ve seyfun hadidun / tiz şud şimşir - ve şimşir-i tiz / kılıç yitig boldı - yitig kılıç - /**
7. **ve suyufun hidadun sedde kavluhu sidāden / rāst şud suhen-i ũ / yitig kılıçlar - sözi rāst boldı - /**

91b

1. **ve kavlu sedidun ve sedde 'l amru yesiddu / ve suhen-i rāst - rāst şud kār / rāst söz - iş rāst boldı - /**
2. **sededen ve huve sedidun ve eseddu şeddehu <şeddehu-l lah ve şedde fi-l 'aduvvi yeşiddu ve yeşuddu şudden> / ve ĩn rāst - bebesteş / bu rāst - bağladı <kavı kıldı teŋri - yügürmek içinde ewdi> - /**
3. **yeşidduhu ve yeşudduhu şedden şadda yeşiddu / bāng kerd / çıkırdı - /**
4. **ve yeşuddu şadiden nedde 'l ba'iru nududen / begeriht uştur / tewe kaçtı - /**
5. **(Z) şeẓze 'anhu yeşizzu ve yeşuzzu şuzūzen / cudā şud ez vī / ayrıldı andın - /**
6. **harra yevmunā yahirru ve yeħurru ve yaħaru harren harra lillāhi / germ şud rūz-i mā - secdeh kerd ħuzāy rā / künümüz isig boldı - teŋrika secde kıldı - /**
7. **ħurūren ve harra 'l mā 'u ħariren derrel-lebenu / āvāz kerd āb - revān şud şir / suw çağıldı - süt peyveste aqtı - /**

92a

1. **yedirru ve yedurru derren ve durüren şarra'ı kalem ve'ı bābu / āvāz kerd kalem ve der / kalem tağı kapuğ çıkıladı - /**
2. **şarifen ve hiye 'ş şarratu ğarra yağırru ve yağırru ğarāreten / ve ĩn bāng-i kalem - nāezmūdehkār şud / bu çıkılık - mağrūr boldı - /**
3. **ve raculun ğirrun ve ğarirun farra firāren qarra / ve merd-i nāezmūdehkār - geriht - ārām gireft / mağrūr er - kaçtı - qarār kıldı - /**
4. **fi'ı mekāni yağırru ve yağırru qarāren ve huve'ı qarāru / der cāy - ve ĩn ārām /**
5. **ve qarrat bihi 'aynuhu teğırru ve teğırru kırreren / rūšen şud bāvī çeşm-i ũ / közi yaruğ boldı - /**
6. **ve huve qariru'ı 'ayni harre'ı kelbu harifen / ve ĩn rūšen çeşm - bāng kerd seg / it hırladı - /**
7. **ezzeti'ı kıdru ezizen 'azze 'izzen / becūşid dīg - ercumend şud / küweç kaynadı - 'aziz boldı - /**

92b

1. **ve 'izzeten ve 'azāzetan ve huve'ı 'azizu ve 'azze's / ve ĩn ercumend - nāyaft şud / bu 'aziz - nerseni kıadrlığ boldı - /**
2. **şey'u 'izzeten (S) ğasse yeğıssu ve yeğıssu / çiz - furūmāyeh şud / kıadsız boldı - /**
3. **ğıssetan ve ğasāsetan ve ğusūsetan ve raculun / ve merd-i / kıadsız er - /**
4. **ğasısun ve ğasse naşibahu yağıssuhu ğassen / furūmāyeh - kem kerd bağış-i ũ rā / ũlüşin eksütüti - /**
5. **(Ş) neşşe'ı ğadıru nuşüşen başşa / furūburd āb rā - āb ğir - bedereğışid / kıaklık suwı siğıdi - yıldıradı - /**
6. **bağışen bağıda yabığıdu ve yabuğıdu / teng pūst şud / yufka boldı - /**
7. **bağıdatan ve huve bağıdun ve hiye bağıdatun / ve ĩn merd-i teng pūst - ve ĩn zen-i teng pūst /**

93a

1. **aṭṭa-r raculu aṭṭen şaṭṭa yaşıṭṭu ve şaṭṭun** / *āvāzdād pālān - dūn şud* / pālān - pālān çığladı - tokdı - /
2. **şaṭṭan ve şaṭāten ve şuṭūten** ‘aṭṭa ‘aṭṭen / *hurāk keşīd huftēh* / horladı - /
3. **(F) caffè yeciffu ve yecuffu cufūfen** / *heşg şud* / kırıldı - /
4. **ve cefāfen ceffe**’l feresu **ceffēn** / *āvāz kerd esb der reften* / aṭ taḫırdadı - /
5. **ve caffu bihi yecfune ve yecuffune zecuffen** / *gird āgerdeş der āmed* / yörendi - /
6. **ve cufūfen ve ciffahu bi**’l kavmi **yecuffuhu ceffen** / *furūgireft ū rā bemerdumān* / çewürdi anı bođunlar birle - /
7. **ḥaffe ḥiffeten ve huve ḥaffun ve ḥafūva** / *sebk şud - ve ĩn sebk - ve kūç kerdend* / yünđül boldı - bu yünđül nēse - /

93b

1. ‘ani’**d dāri ḥufūfen raffa levnuhu reffēn** / *ez serāy - bi-dirahşīd rengi ū* / ēwdin köçtiler - reŋgi yıldıradı - /
2. **zeffe zaffēn şeffe şevbuhu ve şeffe cismuhu** / *bi-şitāft - teng şud cāme-i ū - ey lāđer şud nezār şud ten-i ū* / ēwe yöridi - tonı yufka boldı - teni aruđ boldı - /
3. **yeşiffu şufūfen ve şeffehu**’l ḥubbu **yeşiffuhu** / *lāđer kerd ū rā dūstī* / sewüglük aruđ kıldı - /
4. **şeffen ve şeffe**’l farasu ‘affe ‘ani’**l kabihi** / *lāđer şud esb - perhīz kerd ez zeşt* / aṭ taḫı aruğ boldı - yawuzdın perhīz kıldı - /
5. ‘afāfeten ve ‘afāfan ve ‘iffeten ve huve ‘iffun / *ve ĩn merd-i perhīzkār* / bu perhīz kılgan kişi - /
6. **ve ‘affun (K) ḥaḫka-ş şey**’u **yehiḫku ve yehuḫku** / *ḥaḫ şud çīz* / nēse tolandı taḫı vācib boldı - /

7 **ħakķen ve ħiye'ı ħakķıkatu deķķa diķķaten / ve ĩn ħakķıkat - bārık Şud / bu ħakķıkat**
- yinķe boldı - /

94a

1. **ve huve deķķaku rakķa rikķaten ve huve ruķaku / ve ĩn bārık - teng Şud - ve ĩn**
teng / bu yinķe nerses - yufķa boldı - bu yufķa nerses - /
2. **naķķa'd dıfda' u naķķen (L) celle / bāng kerd ceğer - buzurg Şud / baķa ün itti -**
uluğ boldı - /
3. **celālen ve calāleten ve huve celīlun ve ħulla's Şey'e / ve ĩn buzurg - buzurg-i ĉız**
/ bu uluğ - nerseniņę uluęraķ ülüŐi - /
4. **ve ħiye'ı ħulle ħalle lehu's Şey'u ħillen ve huve ħalālun / ve ĩn kār-i buzurg -**
ħelāl Şud ũ rā ĉız - ve ĩn ħelāl / bu uluğ iş - nerses ħelāl boldı aņęa - bu ħelāl nerses - /
5. **ve ħalle'd deynu ve ħalle 'aleyhi'ı 'azābu / ħāl Őud vām - furūd āmed ber vey**
'azāb / borĉniņę vaķti yetti - 'azāb indi anıņę üze - /
6. **ve ħalle'ı hedyu ħulūlen ve ħalle'ı muħramu / be cāy-ı kuŐten resīd - ez ħarām**
bīrūn āmed / ħurbān yeriņęe tegdi - ħelāl boldı maħrem - iħrāmdın ĉıķtı - /
- 7 **ve raculun ħillun zelle zullen ve zilleten ve mezelleten / ve merd ez ħarām bīrūn**
āmedeh - ħār Şud / ħelāl er - ħor boldı - /

94b

1. **ve huve zalīlun ve zelle'ı ħimāru zillen ve huve / ve ĩn ħār - rām Şud ħer - ve ĩn**
ħer-i rām Şudeh / bu ħor er - eşgek yük öğrendi - /
2. **zalūlun zellet ħademehu tezillu ve tezellu zelīlen / bi-laęzīd pāy-ı ũ / iŐke**
öğrenmiş eşgek - tabanı tayındı - /
3. **ve zelle fi mantıķihi yezillu ve yezullu zelesen / der suĥeneŐ ħaķā kerd / sözi**
iĉinde yaņęıldı - /
4. **Őalla'ı mismāra Őalīlen đalla yağıllu ve yağallu / āvāz kerd miĥ-i āhen der vaķt-**
i kūften - kemrāh Őud / ün kıldı temür ħazuķ yükmek ħatında - azdı - /

5. **ve dālla`l menzile dālālen ve dālālaten** ‘allehu / *kem kerd cāy rā - duvem bār āb dādeş* / éwni yaŋıldı - suw bērdi peyveste - <ikinc şarāb içürdi> /
6. **ye`illuhu ve ye`ulluhu** ‘allen ve ‘alla bi nefsihi ye`illu / *hūd duvem bār āb bi-hūrd* / kendü içti - /
7. **ve ye`ullu** ‘alalen ‘illa qalbahu ‘illen qalle`ş şey`u qilleten / *kīnever şud dil-i ū - endek şud çiz* / köŋgli kīnelig boldı - nēse az boldı - /

95a

1. **ve kullen ve huve qalilun kelle-s seyfu killeten** / *ve ĩn endek - kund şud şimşir* / bu az nēse - qılıç çöŋge boldı - /
2. **ve huve kelilun ve kelle`l be`iru kelāleten ve kulālen** / *ve ĩn kund - māde şud uştur* / bu çöŋge qılıç - tēwe ardı - /
3. **ve kelle`l başaru kelleten ve kulūlen ve kelle`r raculu** / *kund şud çeşm - merd bī-peder ve bī-peser bi-mānd* / közi hıyre boldı - er atasız taqı oğulsuz boldı - /
4. **kelāleten ve huve kullun (M) temme tamāmen** / *ve ĩn merd-i bī-peder ve bī-peser - temām şud* / bu atasız oğulsuz er - tükel boldı - /
5. **cemma`l farasu yecimmu ve yecummu camāmen ve cemeti`l bi`ru** / *esb bīyāsūd - bisyār şud āb-i çāh* / tınandı aq - qıduğ üküş suwluğ boldı - /
6. **tecimmu ve tecummu cumūmen ve hiye`l cemmetu ve`l cimāmu demme** / *ve ĩn āb-i bisyār - reş-t-rūy şud* / bu üküş suwluğ qıduğ - yawuz yüzlüg boldı - /
7. **yadimmu ve yedummu ve yedemmu demāmaten ve huve demimun** / *ve ĩn merd-i zişt-rūy* / körksüz yüzlüg er - /

95b

1. **ramme`l** ‘azmu rimmeten ve huve ramimun nemme ‘aleyhi`l / *pūsīd ustuhān - ve ĩn ustuhān-i pūsīdeh - nāleh ger bīmār* / sünğük çüridi - bu çürük sünğük - <iŋgredi> /
2. **hadīşe yenimmu ve yenummu nemmen ve nemimen ve nemimeten (N)** / *ğammāzī kerd suhen rā* / sözni ğammazlıq kıldı - /

3. **ħanne ileyhi ve ħannate'n nāķatu ħanīnen / ārezūmend ŧud bi-vey - binālīd uŧtur-i mādeh / ārzūluĝ boldı ańĝa - inĝen inĝredi - /**
4. **ve ħanne 'aleyhi ħanānen ve yuķāl ħanānuke ve ħanānek / bibeħşūd ber-vey - revende bīnī ŧud - ve gufteh mī-ŧud raħmet ber tū / raħmet ķıldı - aylur raħmet kelsün - /**
5. **zenne infuhu yezīnnu zenīnen ve huve zānun ve zenne'r / āb rāned beynī-yi ū - ve ĩn beynī-yi āb revendeħ - revendeħ beynī ŧud / burnı sūnūki aķtı - burnı muħātlıĝ boldı - bu aķĝan burun - er burnı suwluĝ boldı - /**
6. **raculu yezennu zenenen ve huve ezennu ranneti'l mer'atu / merd - ve ĩn revendeħ beynī - binālīd zen / bu burnı suwluĝ er - uraĝut inĝredi - /**
7. **ranīnen đanna bi'ş ŧey'i yağınnu ve yağunnu đannen ve đanānaten / baħīlī kerd be ħīz / baħīllık ķıldı - /**

96a

1. **ve raculun đanīnun ŧanne'z-zubābu ve'ť ŧastu / ve merd-i baħīl - bāng kerd meges ve teŧt / ūn ķıldı ħibin taķı ŧaŧt - baħīl er - ķara ķızĝu ötti taķı ŧaŧt ħıńĝladı - /**
2. **ŧanīnen 'anne lehu amrun ye'innu ve ye'unnu 'anennen ve 'annen / pīŧ āmed ū rā kārī / iŧün ķarŧu egledi ańĝa - /**
3. **ve 'unūnen el-mu' tellu elifen bi-l vav (B) /**
4. **ve ŧabbe yeŧibu veŧben ve vuŧūben ve veŧiben / ber-cest / seńĝridi - /**
5. **ve veŧbānen vecebe 'aleyhi'ş ŧey'u vucūben ve vecebeti'ş / vācib ŧud ber-vey ħīz - furū reft / nēse vācib boldı - kūn battı - /**
6. **ŧemsu cibeten ve vecebe ķalbuhu veciben <ey idđırab> / āfitāb - bīŧapīd dileŧ / āfitāb - yūreki tōpledi - /**
7. **ve vecebe licenbihi vecbeten ve ŧabba'ş ŧey'u / uftād ber pehlū-yi ħūd - hemīŧe ŧud ħīz / yanın tūŧti - nēse peyveste boldı - /**

96b

1. **vuşūben veķabe'1 leyelu vuķūben (T) vaķate'1 llāhu'es / tārīk şud şeb - vaķt nehād ħuzāy / tūn ķaraŋġķu boldı - teŋgri namāzķa /**
2. **şalātu vaķten ve huve'1 mīķātu (C) vedece av dāce -d / nemāz rā - ve Īn nehādeh vaķt - biguşād reghā-yi / vaķt ķodu bērdi - bu mu' ayyen vaķt - kölikniŋ tamarın açtı - /**
3. **dābbeti vedcen velece vulūcen ve heceti'n nāru tehicu / sutūr - der-āmed - zebāneh zed āteş / kirdi - ot yandı - /**
4. **ve vehcet tūhecu vahcen ve vehcānen (Ĥ) vađaĥa'1 amru / peydā şud kār / iş açıldı - /**
5. **vuđūĥen (D) ve adde ibnetehu va'den avcada's / zindeh bi-gūr kerd duĥtereş rā / kızın tirigle kömdi - buldı nērseni - /**
6. **şey'e yecidhu ve yecudhu vucūden ve vicdānen / bi-yāft çİZ rā /**
7. **ve vecede 'aleyhi yecidu ve yecudu mūcideden ve vecede bihi / ĥaşm girift ber vey - endūĥġn şud ber vey / öwke ķıldı - ķadġuluġ boldı - /**

97a

1. **ERRĀBİ'U vecden ve vecede vecden ve vicden ve ciddeten / bī-niyāz şud / bay boldı - /**
2. **vaĥade vaĥden ve vaĥdaten ve ĥiddeten ve huve vaĥīdun / tenhā şud - ve Īn tenhā / yalıŋġuz boldı - bu yalıŋġuz er - /**
3. **ve vaĥdun vaĥade'1 ba'īru vaĥden ve vaĥdānen / seĥt bidevīd uştur / tēwe yūġürdi - /**
4. **ve radda'1 mā'e vuruden ve virden ve mavruden ve huve'1 / biyāmed be-āb - ve Īn / suwķa tegdi - /**
5. **virdu ve'1 mavrudu va' adahu's şey'e va' den / āb-i ĥūr - va' deh kerd ū rā çİZ / suw içġü yer - nērseni va' de ķıldı - /**
6. **ve mav' iden ve 'iddeten ve huve'1 mī' ādu vafade'1 / ve Īn va' deh - āmedend / bu va' de ķılınmış nērse - /**

7. **ķavmu 'ale'l am'iri v'uf'uden ve hum vaf'dun ve v'uf'udun / merdum'ān ber em'ir - ve 'i'ṣ'ān gerd'āyendg'ān / bo'dunlar b'egke keldi - bu kelgenler - /**

97b

1. **vaķidati'n n'āru v'ūķ'ūden ve huve'l v'ūķ'ūdu valadeti'l mar'atu / efr'ūķ'teh ūd' āteŝ - ve 'in ħ'izum-i efr'ūķ'teh - bi-z'ād zen / ot yandı - bu tomruķ - uraġut oġlan ket'ürdi - /**
2. **vil'ādaten ve vil'āden ve huve'l mil'ādu (Z) vaķazhu / ve 'in vaķt-i z'āden - m'āndeh kerdeş / bu ket'ürgü vaķt - ölümeçi ķıldı - emgetti anı - /**
3. **vaķ'den ve huve vaķ'dun (R) vatarehu ħaķķahu vatren <vaķz - veķazehu đarabehu ħattā eŝrefe ale-l mev'ti ve ŝātun mevķuzetun maķtuletun bi-l ħaŝeb> / ve 'in m'ādeh kerdeh - kem kerd ħaķķeŝ rā / emgedilmiş - ħaķķın eks'üttü - /**
4. **ve vatarahu tırraten ve vecerehu'd davā vecren / k'ine-ver kerd ū rā - furū kerd der deħneŝ d'ārū rā / k'inelġ boldı - aġzıñga d'ārūnı ķoydı - /**
5. **ve huve'l vucuru ve zere'l vizru ve zere / ve 'in d'ārū ki be-dehen furū kunend - berd'āŝt gun'āh rā - vez'ir kerd / bu aġzıñga ķoyġu d'ārū - yazuķnı ket'ürdi - vez'irlik ķıldı /**
6. **lilam'iri yeziru ve vezare yūzeru viz'āraten ve huve vaz'irun / em'irā - ve 'in em'ir / b'egke - bu vez'ir - /**
7. **vaŝaret'el mer'a tu asn'ānihe ve vaŝara'l ħaŝebete / t'iz-kerd zen dend'ānhāyeŝ rā - p'āreh bur'ıd ħ'ūb rā / uraġut tiŝin yitig ķıldı - yıġaġnı keŝti - <yıġaġnı neŝter birle yardı> - /**

98a

1. **vaŝren va'ara't'ı tar'ıķu ye'iru ve ve'ire / duŝv'ār ūd' / yol duŝv'ār boldı - /**
2. **yu'aru ve va'ura yū'uru va'ūraten ve tar'ıķun va'run / ve r'āh-ı duŝv'ār / er tölek boldı - küçey yol - /**
3. **ve ūruķun av'ārūn vaķira'r raculu yaķiru <ve ķarra fi-meclis ey eskene> / b'ā-ārām ūd' merd / küçey yollar - er ķarār ķıldı - /**

4. **ve vaqura yuqaru viqaran ve vaqaraten ve huve vuqurun / ve ĩn merd bā-ārām /**
bu qarār kılgan er - /
5. **vafere 'ş şey'u vufüren ve vafarehu 'anhu vafren <veccezehu - veczen - veciz> /**
tamām kerdeş çiz rā - <kūtāh kerd ū rā> / nêse tükêl boldı - öngin kişi tükêl kıldı - /
6. **ve şey'un vāfirun ve mavfūr (Z) vaqazehu bil'ibreti / ve çiz-i tamām - cild-i ū rā**
bi sūzen / tükêl nêse - yigne birle sançtı - /
7. **vaqzen vakazahu vakzen (Ş) ve başa vabaşen / muşt zedeş - bi-derahşid /**
yuğruqladı - yıldıradı - /

98b

1. **ve qaşahu vaqşen (D) ve maða'1 barqu / gerden-i ū rā bi-şikest - bi-tāft direş /**
boynın sindürdi - yıldırım yıldıradı - /
2. **vamden ve vamiğen ve vamdanān (T) vabağa / sust şud / za' ĩf boldı - /**
3. **yabiğu ve vabiğa yūbağu vubūten veqatahu 'ş şeyibu / āmihte şud be-vey /**
kırgıllık qarıştı - /
4. **vaqten vasağa'1 kavme sıtaten (Z) va' azahu / der miyān-i merdumān şud - pend**
dād ū rā / kişiler arasında boldı - pend bêrdi - /
5. **va' zen ve ' izaten ve mev' izaten (') vaza' ahu / bāz dāşt ū rā /** yığdı anı - /
6. **yezi' hu ve yeze' uhu vez' en (Ġ) valeğa'1 kelbu fi'1 / serānder hunūr kerd seg / it**
başını idişga soқты - /
7. **inā'1 yeliğu ve yelegu vulūgen (F) ve caffè'1 iblu / bi-devid uşturān / tēweler**
yügürdi - /

99a

1. **ve vecafe qalbuhu vacifen ve rafa'n nebtu / bi-ţapid dileş - zibā şud giyāh /**
köngli tolandı - ot taze boldı - köngli tarpladı - yaş ot kögerdi - /
2. **ve varafe'1 zillu varifen ve zillun varifun / ferāh şud sāye - ve sāye-yi ferāh /**
kölige cerb boldı - cerb kölige - /

3. **ve zefe vezifen vaşafahu vaşfen ve şifaten** / *bi-şitâft - şifat kerd û rā* / ewdi - şifat kıldı - /
4. **vaqavehu vakfen ve vaqafe binefsihi vukūfen** / *bisitād û rā - hūd bisitād* / tingdürdi anı - kendü tingdi - /
5. **ve vaqafe ‘aleyhi’ d dāra vakfen ve kefe’l beytu** / *bi-çikîd hāne* / ewni vaqf kıldı - ew tamdı - /
6. **vakifen (K) vebaqa yabiķu ve vabiķa yūbaķu ve vabiķa** / *helāk şud* / yoķaldı - /
7. **vubūķen ve daķa’l maţaru vadķen ve vadaķati’l etānu** / *rîhte şud bārān - keşen hāst hermādeh* / yağmur tōkūldi - tişi eşgek kōrsedi - /

99b

1. **vadāķen ve hiye vādiķun ve saķa vaşķen ve huve’l vaşķu <ve veseķa-l māle ve veseķat-il etānu ve hiye vāsīķun>** / *ve ĩn keşen hāhendeh - bād ber-dāşt - ve ĩn bār-i şutur* / bu kōrsegen eşgek - yük kōtürdi - bu tēwe yūki - /
2. **(L) vāle ile’l meķāni vālen ve huve’l mu’ilu** / *penāh girift becāy - ve ĩn penāh - ve ĩn kuştan hāhend - penāh girift* / sığındı orunķa - bu sığıngu yēr - <mālnı yıgdi - tişi eşgek ķoltaķı boldı - ķoltaķı eşgek> - /
3. **ve vāle minhu va’len ve beleti’s semā’u vaşala’ş şey’e** / *bi-rest - bārān buzurg bārîd āsimān - peyvest çîz rā* / ķurtuldı - kōk uluğ ķaţralıĝ yağmur yağdurdı - nērseni üleştürdi - /
4. **vaşlen ve vaşala ileyhi’l kitābu vuşūlen ve vaşala** / *resîd be vey kitāb - neseb peyvest merdumān* / tigdi ańĝa bitig - bodunlarķa ulaştı - /
5. **ile’l ķavmi vaşlaten ve vaşala bikeze şilaten** / *baĝşîd û rā fulān çîz* / fulān nērseni baĝşîş bērdi - /
6. **ve ĝale ‘ale’ş şurbi vaĝlen vekele ileyhi’l amra** / *nā-hānde der-āmed ber serāb-i hārigān - vā-guzāşt bedū kār rā* / ündemedin kirdi şarāb içgenler üze - işni itti anıńĝ tapa - /

7. **ve vekelehu ile nefsihi (M) vaḥame vuḥūmen <sekete ma' e ḥuznin> / vā-guzāšt ū rā bi-ḥūd - ḥāmūš şud ez endūh / kendü özinge ḳodtı anı - ḳadḡudın teg turdı - /**

100a

1. **vesemehu vesmen ve simeten ve huve'l meysemu / dāḡ nihād ū rā - ve ĩn dāḡ <rīḡ zed meḡs> / daḡladı anı - dāḡ basḡu temür - /**
2. **veşeme yeduhu veşmen ve neme'z zübābu venīmen (N) / nigār kerd desteş rā - perīd meḡs / elgin çüwüt birle bezedi - çıbun siḡledi - /**
3. **vezenehu veznen vezineten vesine yesinu ve vesine / bi-sencīd ū rā - bi-ḡunūd / ölçti anı - ımızḡandı - /**
4. **yūsenu sineten ve vesnen ve huve vesnānun ve vesnun / ve ĩn ḡunūde / bu ımızḡanmış er - /**
5. **ve hiye vesne ve ḡanna'n nis'a vaḡnen ve huve'l / ve ĩn zen-i ḡunūde - biyāft nevār rā / ımızḡanḡan uraḡut - örgenni tokıdı - bu /**
6. **vaḡīnu ve hene fi'l amri yehinu ve vehine / ve ĩn bāfte - sust şud der kār / tokunmış örḡen - süstluḡ kıldı - /**
7. **yūhenu vahnen ve vahinen (H) mā vabahat lehu ve mā'l <ve bihtu lehu> / bāk nedāştīm ū yā iltifāt ne-kerdīm / hiç bāk tutmadım taḡı saḡışḡa tutmadım - /**

100b

1. **elmu'tellu elifen bil yā' yesere yesiru yesran ve huve'l / ḡumār bāht - ve ĩn ḡumār / ḡumār oynadı - taḡı bu ḡumār - /**
2. **meysiru ye' arati'l mā' izetu tey' iru ve tey' eru / bāḡ kerd buz-i mādē / ḡumār - tişi keçi bañırdı - /**
3. **ye'rānen ve yu'āren elmu'tellu-l 'ayni cā'ehu ve cā'e / āmed ber vey / keldi aḡḡa - /**
4. **ileyhi ceyyen ve mecī'an şā'a'l farḡu şay'en ve şıyyen / bāḡ kerd beççe / cüjek ötti - /**

5. **fe'e'z zıllu fey'en қа'e қан'en (B) ābe yebību** / *bi-kuşt sāye - қay kerd - bāzgešt*
/ kölige қыştı - қустı - қayttı - /
6. **ebiyeten ve yū'bu avbeten ve avben ve iyāben cābe'l** / *giribān kerd pīrehen rā* /
köñglek yaқasın oydı - /
7. **қаміша yecību ve yecūbu ceyben vucūben hāba** / *nevmīd şud* / *nevmīz boldı* /

101a

1. **amelehu haybeten rabehu rayben şābe şeyben** / *ez emel-i hūd - bi-gumān efkend*
ū rā - sipīd-mūy şud / *şekke tüşürdi umunçındın - gümānlıg kıldı - қarı boldı - /*
2. **ve şeybeten ve meşīben ve huve şāyibun ve aşyeb** / *ve ĩn sipīd-mūy* / *bu қarı - /*
3. **ve hum ve hunne şeybun şāba's sehmu yaşıbu** / *biresīd tīr bi nişān* / *oқ butaға*
tegdi - /
4. **ve yaşıbu şayben ve şayben ve maşāben ve şaybūbeten** /
5. **tāba tayben ve fa'alehu biṭaybetin min nefsihi** / *bi-kerd ĩn rā bi hūş-dili* / *hoş*
boldı - kendü köñgli hoş birle kıldı - /
6. **'ābahu 'ayben ve 'āben ve ma'āben ve mu'īben ve raculun** / *hūş ve pākīze şud*
-'ayb nihādeş / 'ayb kıldı - ĩnġen 'ayb kılğan er - /
7. **'ayyābun ve 'ayyābeten gābe 'anhu gaybeten ve muğīben** / *ve merd-i 'ayb-*
nehende - dūr şud ez vey / gāyb boldı - /

101b

1. **ve gaybūbeten ve huve-l gaybu ve'l guyūbu ve hum gaybun** / *ve ĩn gayb <ve*
Īşān gayībān> / *gāyblar /*
2. **ve gaybun ve gābe fihi'r rumḥu ve gābeti'ş şemsu** / *neyze furū refṭ derū - āfītāb*
furu refṭ / *sūñgü itti anıñg içiñge - kün battı - /*
3. **giyāben ve giyābeten ve guyūben ve guyūbeten ve gaybūbeten (T)** /

4. **bāte yef' alu kezā yebītu ve yubātu beytüteten** / *şeb guzeşt ve mīkerd fulān kār rā* / tün keçürdi fulān nêrse birle - /
5. **ve mebīten ve mālehu beytu leyletin ve beytehu leyletin lāte 'ş şey'e** / *nīst ū rā tūşe yek şeb - kem kerd çīz rā* / kēçeligi yok - eksitti nêrseni - /
6. **leyten (Ş) rāşe reyşen gāşe 'z zi'bu fi'1 gānemi** / *direng bi-kerd - der gūsifend - tebāhī kerd gurg* / keçitti - kurt koynı talgadı - /
7. **gaysen (C) hāce ğubāren ve hāce ħarben ve fitneten** / *ber-engīht guzed - bīyengīhten - ceng ve fitne rā* / kopardı toĝnı - tokuş taķı fitne kopardı - /

102a

1. **heycen ve hāce binefsihi heycen ve huyūcen ve heycānen <hāce-n nebtu>** / *ĥūd-engīhte şud <ĥuşk şud giyāh>* / kendü koptı - <ot kurdı> - /
2. **tāhe lehu kezā tīhen zāhati'1 'illetu zīhen** / *endāze şud ū rā bi fulān çīz - dūr şud* / endāze kıldı - kitti 'illet - bahāne kitti - /
3. **ve zuyūhen ve zīhānen sāha fi'1 arđı siyāhaten** / *bi-reft der zemīn* / yöridi - /
4. **ve raculun seyyāhun ve sāha mā'ū sihen ve mā'un sā'ihun** / *ve merd-i peyveste revende - revān şud āb - ve ĩn revān āb* / peyveste yöriĝen er - suw aķtı - aķĝan suw - /
5. **ve sihun sāha şayhaten ve şiyāhen tāha** / *bāng kerd - helāk şud* / çıkardı - yokaldı - /
6. **yaťihu ve yaťūhu tayhen ve tūhen fāha'1 miskı ve'ť ťıbu** / *bi-vey dād misk* / yıpar yıdlandı - /
7. **yefihu feyhen ve yefūhu fevhen māha'1 mā'e yemhu** / *bi-dest girift āb rā ez çāh* / suwnı awuçladı - /

102b

1. **ve yemūhu meyhen ve mūhen (H) sāha fi't turābi yesihu** / *furū şud bi-ĥāk* / toprakķa bulĝandı - /
2. **seyhen ve yesūhu sevhen ve sū'ūhen ve sihānen ve sūhānen** /

3. **şāḥa şeyḥen ve şeyḥūḥaten ve şeyḥūḥiyyeten (D)** / *pīr şud - pīrī* / karşı boldı - /
4. **bāde yebūden cade ciyūden ve ceydūdeten zādehu** / *helāk şud - bi-ḥusbīd - bi-efzūd ū rā* / yokaldı - kıyştı - arturdı anı - /
5. **zeyden ve zāda binefsihi ziyādeten ve mezīden şede'1** / *ḥūd efzūn şud - bindūd* / kendü arttı - /
6. **kaşra bi'ş şidi şeyden şādahu yaşıduhu** / *kuşk rā begic - şikār kerd* / köşknı alçu birle suvadı - awladı - /
7. **ve yaşāduhu şayden ve hiye'1 maşīdetu ve'1 maşāidu** / *ve ĩn dām* / bu ağ - /

103a

1. **fede yefīdu feyden ve yefūdu fevden kādehu keyden <eyyi māte>** / *murd - keyd kerd ū rā* / öldi - keyd kıldı aṅga - /
2. **ve mekīdeten ve keydudeten māde meyden ve mīdānen** / *meyl kerd* / kıyştı - emitti - /
3. **hāda's saḳfe heyden (R) ḥāra allahu lehu ḥirreten** / *bi-cunbānīd - āsımān ḥāne rā - guzīd ū rā ḥudāy* / tepretti şefteni kügeni - teṅgri ihtiyār ḳodu bērdi - /
4. **ḥiraten sāra seyren ve mesīreten ve beynehume mesīratu** / *bi-refī* - *der miyān-i her dū refīten* / yöridi - ikisi arasında /
5. **yevmin ve leyletin şāra'1 faḳīru ḡaniyyen şayruraten ve maşīren** / *şebān rūz est - şud dervīş tevānger* / bir tün-kün yörimek bar - dervīş bay boldı - /
6. **dārahu ḳayren ḫāra ḫayrānen ve ḫayrūraten ve maḫāren** / *ziyān kerdeş - bi-perīd* / ziyān tegürdi - uçtı - /
7. **'ara'1 farasu 'iyāren māra'ḫ'āma meyren ve hiye'1 mīratu** / *rehvārī kerd esb - biyāverd ḫa'ām - ve ĩn ḫa'ām āverde* / aḫ aṅgaru berü yöridi - ḫa'ām ketürdi - ketürülmiş ḫa'ām - /

103b

1. (Z) **ḍāzahu yaḍīzuhu ve yaḍūzuhu ḍayzen ve kısmeten** / *sitem kerd ber vey - ve baḥş nār est* / eksitti - köç kıldı - köçün almış ülüş - /
2. **ḍayzi māze 'ş şey'e mine 'ş şey'i meyzen (S)** / *temīz kerd çīz rā ez çīz* / ebirdi - /
3. **ḥāse bihi ve ḥāseti 'l ceyfetu ḥaysen ḳāse 'ş şey'e** / *ḳıyās kerd çīz rā -ḥıyānet kerd bā ū* / ḥıyānet kıldı - murdār çüridi - ḳıyās kıldı - /
4. **'ale 'ş şey'i ve ḳāse 'ş şey'e bi 'ş şey'i yeḳīsu ḳıyāsen ve yeḳūsu** / *ber çīz - ve īn çīzī ki bidān zindān kunend - bi-ḥurāmīd* /
5. **ḳavsen ve huve 'l miḳyāsu māse meysen ve meysānen** / *bi-cūşīd dīg* / bu ölçek - küwenü yöridi - /
6. (Ş) **cāşet nefsuhi ve cāşeti 'l ḳıdru** / *bicūşīd ten-i ū* / köngli bulğandı - küweç ḳaynadı - /
7. **ceyšēn ve ceyšānen rāşe 's sehme rişēn ḫāşe 's** / *per nihād tīr rā* / oḳnı yükledi - /

104a

1. **sehmu 'ane 'l 'arḍi ve ḫāşa 'r raculu ḫayşēn** / *kuşt tīr ez nişān - sekukbār şud* / oḳ tegürtmekdin ḳıyştı - er yünğül usluğ boldı - /
2. **'āşe 'işeten ve 'eyşēn ve ma'āşēn ve me'īşeten** / *bi-zīst* / tirildi - /
3. (Ş) **ḫāşa 'anhu ḫayşēn ve maḫīşēn (D)** / *bi-gurīht ez vey* / ḳıyştı andın - /
4. **āḍa 'l amri ayḍēn bāḍati 'd dececetu buyūḍēn** / *bi-şud kār - ḫāye kerd mākiyān* / iş boldı - tağuk yumurtğaladı - /
5. **ve hiye buyūḍu cāḍa cuyūḍēn ḫāḍati 'l mar 'tu** / *ve īn mākiyān-i ḫāye-kunende - hezīmet şud - ḫayḍ dīd zen* / bu yumurtlağan tağuk - hezīmet boldı - urağut ḫāyż boldı - /
6. **ḫayḍēn ve maḫīḍēn ve hiye ḫāyḍun ḡāḍa 'l mā 'u** / *ve īn zen-i ḫāyīḍ - furū şud āb* / bu 'adetlüg tişi - eksildi - /
7. **ḡayḍēn ve ḡuyūḍēn ve ḡāḍahu allahu ḡayḍēn** / *ḫuzāy kem kerd* / teḡri eksitti - /

104b

1. **fāda**'l mā' u faydan ve fuyūdan hāda'l 'azma be' de'l cebri / *bi-rīht āb ez vey - bi-şikest ustuhān rā - ba' d ez dūst şuden / suw taştı - süngükni eşleştürmişdin süngük sıdı - /*
2. **hayden** (Ṭ) hāṭahu ḥiyāṭaten (Z) gāzahu'l kavlu / *bi-dūht - bi-ḥaşm āverd ū rā suḥan / tiki - öwkege ketürdi - /*
3. **ğayzen fāza yafızu fayzen ve yafūzu favzen kaza** / *bi-murd - temuz guzerānīd / öldi - el içinde temmūz keçürdi - /*
4. **fi**'l beledi kayzen (') bā' a minhu'ş şey'e ve bā' ahu'ş / *der şehr - furūht ū rā çiz / sattı anğa - /*
5. **şey'e bey'en zā'a's sirru zuyū'en şā'e** / *āşikārā şud sır - bi-dānist / āşkäre boldı - yayıldı - /*
6. **şuyū'en dā'a'ş şey'u day'aten ve dayā'en** / *dāyi' şud çiz / zāyi' boldı - /*
7. **mā'a'ş şey'u mey'aten ve mey'en (Ġ) zāga zuyūgen** / *bi-gudāht çiz - bi-kust / nêrse eridi - kıyştı - /*

105a

1. **ve zeygen** (F) hāfe 'aleyhi ḥayfen zāfeti'd / *sitem kerd ber vey - nebhere şud / köç kıldı - yawuz boldı - /*
2. **drāhimu zayfen ve zuyūfen sāfahu seyfen şāfa'r** / *der-mehā - şemşir zedeş / barmaq - kılıç birle urdı - /*
3. **raculu fi**'l beledi şayfen dāfahu diyāfeten ve diyāfen / *merd der şehr tābistān guzeşt - mihmān şud ber ū / er anıng içinde yay keçürdi - konukluk kıldı - /*
4. **ve dāfahu**'l hemmu dayfen tāfa'l hayālu tayfen / *durūd āmed ber vey gam - furūd āmed ḥiyāl / kadgu tegdi - şahış köründi - /*
5. **'āfe't tayra ye'ifu ve yu'āfu 'iyāfeten** (K) / *fāl girift bi-murg' / fāl kıldı kuş birle - /*

6. **hāka bihi** 'l makru **huyūken dāka dayken** ve huve / *ber-gerdīd bi-bey mekr - teng sud - ve īn teng* / mekr çevrindi aṅga - tar boldı - /
7. **daykun** ve **dayyikun lāka** 'd davātu ve **lāka bihi** 'l amru / *līke kerd devāt rā - zībā sud ber vey kār* / ünġerdi - yaraştı - /

105b

1. **layken (K) hāke** 'ş şevbe **yehiku** ve **yehūku hiyāketen** / *bi-bāft cāme rā* / tokıdı tonmı - /
2. ve **heyken** ve **hūken** ve huve **hāikun** ve hum **hāketun** ve **hūkete** /
3. ve **hāke** 'ş şı' re **yehūkuhu havken** lā ġayra ve **hāke** / *bi-guft şı'r - īn dīger nīst eşer kerd* / şı'r ayttı - mundın artuġ yoġ - eşer kıldı - /
4. **fihı** 'l **kelām heyken nāke neyken sāle** 'l **mā** 'u / *der vey suġan - cimā' kerd - revān şud āb* / anıġ içinde söz - cimā' kıldı - suw aġtı - /
5. **seylen** ve **seylānen** 'āle 'ayleten **kāle kaylūleten** / *dervīş şud - nīm rüz bi-ġuft* / dervīş bolġay - zevāl vaġtinde udıdı - /
6. ve **maġilen** ve **maġālen** ve **kā** 'ileten **kāle** 't t'āma **keylen** / *peymūd ġalle rā* / aşlıġnı saġuladı - /
7. **māle meylen** ve **memilen** ve **meylānen hāle** 't t'āma / *bi-kust - ez cāy bi-cāy rīġt ġalle rā* / kıyştı - aşlıġnı *sıġhaladı - /

106a

1. ve **hāle** 'r remlu **heylen (M) āmet eymeten** / *pur şud - furū-heşt rīġ rā - pīr şud bīve şud* / tul boldı - ġumnu saġtı - /
2. ve huve **āymun** ve **hunne āyāmi tāmeġu teymen zāmeġu** / *ve īn bīve-zen - bende kerd ū rā ez 'aşġ - 'ayb nihādeş* / 'āşıġ kıldı - 'ayb kıldı - /
3. **zeymen şāme şeymen** ve **şāme** 's seyfu **dāmahu** / *nigerīst ber ruġaş - sitem kerd ber vey* / yıldırımġa baġtı - köġ kıldı - /

4. **ḡaymen** ‘āma ile’l lebeni ye‘īmu ve yu‘āma ‘aymeten / *nigerīst bi-ṣemṣīr* / sūtge ārzülüḡ boldı - /
5. **ve huve** ‘aymān ve hiye ‘ayme ḡāmeti’s semā’u ḡaymen / *ārezū-mend ṣud bi-ṣemṣīr* - ve *īn zen ārezū-mend bi-ṣīr* - *ebr girift āsimān rā* / ārzülüḡ er - ārzülüḡ uraḡut - kök bulıtlıḡ boldı - /
6. **hāme fi**’l beriyeti ve **hāme favādehu huyūmen** / ve *īn ārezū-mend bi-ṣīrsergeṣt ṣud der biyābān* - ‘āṣıḡ ṣud dileṣ / müteḡayyir boldı yābān içinde - ‘āṣıḡ boldı - /
7. **āne leke en tef**’le kezā ve **ane aynen yāne minhu** / *vaḡt ṣud tū rā key kunī fulān kār rā* - *cudā ṣud ez vey* / vaḡt boldı saṅḡa fulān işi kılsa sen - adırıldı andın - /

106b

1. **beynūneten ve bāne lehu**’l amra beyānen ve **huve beyyinun hāne leke** / *peydā ṣud ū rā kār* - ve *īn peydā* / açıldı - açuḡ nērse - /
2. **en tef**’le kezā caynūneten ve **cāne ceynen cāne lehu** / *vaḡt ṣud tūrā key kunī fulān kār* - *helāk ṣud* - *gerden dād ū rā* / vaḡt boldı saṅḡa kim fulān işi kılsaṅḡ - yoḡaldı - boyun südi - /
3. **ve dānehu bi**’ṣ ṣanī’ati deynen ve **dāne minhu**’d deyne / *pādāṣ dād ū rā bi kirdār-ı ū* - *fām bisited ez vey* / kılmıṣıṅḡa edḡü cezā kıldı - borç tiledi andın - /
4. **ve dānehu ḡayruhu deynen ve raculun dāinun ve madīnun ve medyunun** / *merd vām dād* - *vām dād ū rā dīgereṣ* / öṅḡin kiṣi bērdi - borç bērgen er - /
5. **ve huve**’d deynu ve’**d diyunu rāne** ‘aleyhi’s sukru / ve *īn vām* - *ḡālib ṣud ber vey* - *mestī* / bu borç - ḡālib boldı anıṅḡ üze esrūklük - /
6. **ve ḡayruhu raynen zanehu zeynen ve hiye**’z zīnetu / ve *dīger ez mestī* - *biyārast ū rā* - ve *īn ārāsten* / taḡı öṅḡin nērse - bezedi - bu bezek - /
7. **ṣānehu ṣeynen** ‘ānehu ‘aynen ve **raculun** ‘uyūnun / ‘ayb *nihādeṣ* - *çeṣm risānīd ū rā* - *merd-i çeṣm risānende* / ‘ayb kıldı - köz tegürdi - inḡen köz tegürgen er - /

107a

1. ve ‘ayyānun lāne līnen ve leynen ve huve leyyinun māne meynen (H) / *nerm şud - ve ĩn nerm - durūĝ guft* / yumşak boldı - yumşak nêrse - yalĝan sözledi - /
2. tāhe teyhen ve tāhe fi’l mafāzeti teyhen māheti’r rekebbetu / *buzurg-menişĩ kerd - ser-geşte şud der biyābān - āb-nāk şud çāh hem bisyā şud* / mütekebbirlik kıldı - mütehayyir boldı yābān içinde - ĩduĝ ũküş suwluĝ boldı - /
3. temīhu ve tumāhu ve temūhu meyhen ve mühen (elmu’ tel-il lām̄mi)
4. (B) cebe’l ĥarāce yecbi cebyen ve cibāyeten ve vecebe / *bisited ĥarāc rā* / ĥarācnı aldı - /
5. yecbū ve yecbā cibāvaten sebe’l cāriyete sebyen (T) / *esĩr kerd kenĩzek rā* / bulnadı - ĥarabaşnı bulun kıldı - /
6. etāhe etyānen ve ete ileyhi iĥsānen ve ete ‘aleyhi / *āmed ber vey - nĩkūy ker be vey - helāk kerdeş* / keldi aŋga - edĝũlũk kıldı - helāk kıldı - /
7. utyen (Ş) ĥaşe ‘aleyhi’t turābu yeĥşiye ĥaşyen ve yeĥşū / *feşānd ber vey ĥāk rā* / topraĥnı saĥtı - /

107b

1. ĥaşven reşāhu merşiyeten varaşe lehu reşyen ve merşāten ‘aşet / *biderĩst ũ rā pes ez merg - beĥşūd ũ rā - şūrĩd* / *saĥtı aŋga ölmüşdin soŋgra - raĥmet kıldı aŋga - köŋgli /
2. nefsuhu ‘aşyānen (D) ĥade ĥadyānen / *ten-i ũbāz ĥerĩd ũ rā pes ez esĩrĩ - bedevĩd* / bulĝandı - yũĝürdi - /
3. radiye redyānen fedāhu mine’l asri fidyeten ve fidyen / *bedevĩd* / yoldı esĩrlıkdin - /
4. hadāhu ‘ĥarĩka ve hadāhu lehu ve hadāhu ileyhi hidāyeten / *rāh peymūd ũ rā* / yolĝa köndürdi - /
5. ve hadāhu lilislām̄i huden ve hede binefsihi / *ĥūd rāh tāft* / islāmĝa köndürdi - kendü köni yolluĝ boldı - /

6. **hedyen ve hede ileyhi** 'l 'arūsu hidā 'un ve huve 'l hediyyu / *ferestād be vey ser rā - ve Īn 'arūs / kelinni küdegüsi tapa ıd[t]ı - yeŋgi bu kelin /*

7. **haze yahzi hazyānen ve yehzū hezven** / *bīhūde guft / beyhūde sözledi - /*

108a

1. **beriyē 'l qaleme bil mibrāti beryen çeriyē ceryen** / *beterāşīd qalem rā - bi-qalem-tirāş - revān şud āb / qalemni qalem-tirāş birle yondi - yöridi yā aqtı - /*

2. **ve ceryānen ve hiye 'l cāriyetu ve 'l cevāri ve cera 'l mā' e** / *ve Īn keştī-yi revān / kemi - uçan - /*

3. **dariye deryeten ve dirāyeten ve deryānen zara 'l burra** / *dānest - be-bād dād gendum rā / bildi - sawurdı buğdaynı - /*

4. **yezri ve yezru ve zaryen ve zarven zara 'aleyhi fi' luhu** / *'ayb nehāh ber vey - kāreş rā / 'ayb kıldı anıŋ üze fi' lini - /*

5. **zirāyeten sara siriyyen ve sara fihi 's semmu seryen** / *bi-şeb bireft - kār kerd ber vey zehr / tünle yöridi - ağu eşer kıldı - /*

6. **ve sara 'anhu 'ş şevbe yesri ve yesrū seryen** / *bāz kerd ez vey cāme rā / kiydürdi - /*

7. **ve serven şariye şiryen şira' en ve şarven** / *bişerīd yā furūht / satıg kıldı - /*

108b

1. **şara 'l mā' e şaryen ve mā 'un şariyyen fariye faryen** / *gird kerd - bi-tesrīd / tiledi - suwnı cem' kıldı - cem' kılınmış suw - kesti - /*

2. **qarāhu 't ta' āma kıryen ve qarā 'an ve huve 'l miqra** / *mihmānī kerd ū rā bāş - ve Īn kāse-i çübīn / konukları ta' ām birle - uluğ çanak - /*

3. **ve kara 'l mā' e fi 'l miqrāti kıryen kara 'n nehra** / *gird kerd āb rā der havuğ / cem' kıldı çuqur havz içinde - /*

4. **keryen mara miryeten ve mara 'n nāqate maryen** / *gumān burd - bi-kend cūy rā - bi-dūşīd uştur-i māde rā / gümān tuttı - inŋenni sağdı - /*

5. **cezāhu** ‘ale fi‘lihi **cezā**’en ‘azāhu ile **ebīhi** / *ber kirdāreş - bibest kerd ū rā bi-pedereş <padād dād ū rā>* / *cezāsın bērdi - nisbet kıldı atasınga - /*
6. **ye‘zīhi** ve **ye‘zūhu** ‘azyen ve ‘azven (**Ş**) **meşe** / *bi-reft* / *yördi - /*
7. **mīşyeten** ve **meşyen** ve **meşete**’l **marā**’tu **temşi** ve **meşiyet** / *bisyār zāyīde şud zen* / *urağut ūküş oğlanlıg boldı - /*

109a

1. **ELĤĀMISU** **temşi** **meşen** ve **imrā**’ten **māşiyetun** (**Ş**) **ḥaşāhu** / *ve zen-i bisyār zāyīde - ḥaşī kerd ū rā* / *ūküş oğlanlıg urağut - arıttı anı - /*
2. **ḥişā**’an ve **huve**’l **ḥaşıyyu** ‘aşāhu ‘iṣyānen ve **ma‘şiyeten** / *ve ĩn ḥaşī kerde - nā-fermān-burdārī kerd ū rā* / *bu ḥādım - yazdı - /*
3. ve **huve** ‘aşıyyun (**D**) **қада** **lehu** ‘aleyhi **қада**’en ve **hiye**’l / *ve ĩn nā-fermān-burdār ḥukm kerd ū rā ber vey* / *ḥukm kıldı aṅga anıṅ ūze - /*
4. **қадиyyetu** ve’l **қаdaya** ve **қада**’ş **şalete** ve **қада** / *ve ĩn ḥukm - begzārid nāmāz rā* / *ḥukm - қаzā kıldı namāznı - /*
5. **nehbehu** ve **қада** ‘aleyhi **қада**’en **maḍa** **yamḍi** ve **yamḍū** / *murd - bi-kuşt ū rā - guzeşt* / *öldi - öldürdi - keçti - /*
6. **muḍiyyen** ve **maḍvā**’en (**Ġ**) **bağa** ‘aleyhi **bağyen** ve **bağāhu**’ş **şey**’e / *sitem kerd ber vey - bi-cust ū rā* / *küç kıldı anıṅ ūze - istedi - /*
7. **beğyeten** ve **buğā**’en ve **bağati**’l **marā**’tu **biğā**’en ve **imrā**’tun **bağiyyun** / *zinā-ger zen - zen-i zinā-ger* / *urağut zinā kıldı - zinā kılgan urağut - /*

109b

1. **safeti**’r **rīḥu**’t **turābe** **sefyen** **şefāhu** / *fişānd bād ḥāk rā - tāre şud ez bīmārī* / *sökellikdin şifā bērdi aṅga - sawurđı yel toprağmı - edğü boldı - /*
2. **mine**’l **maraḍi** **şifā**’en **kefāhu**’ş **şey**’e ve **kefāhu**’ş **şey**’e / *kifāyet kerd ez çiz - bi-ser şud ū rā çiz* / *kifāyet kıldı - nērse boldı muṅga - /*

3. **ve kefe billehi vekilen kifayeten nefe ahahu ve ibnehu** / *bendid est huday kar-saz - dur kerd beraderes - ve peseres ra / tenгри tap saqlagucu sanğa - tandı obasından tağı oğlından - /*
4. **nefyen (K) rakahu rukyeten zaqa'd diku ve'l hametu** / *efsun kerd - bang kerd hurus ve cuğd / okıdı tağı tüwkürdi - erkek taquq tağı bayquş ötti - /*
5. **yezki ve yezku zakyeten ve zuqa'en sekahu'l ma'e ve hiye's** / *bi-huranid u ra ab - ve in / suwnı içürdi anğa - /*
6. **sekayetu ve saqa batnuhu yeski sekyen ve batnun** / *amasid şikem u / sakaye - qarnı şısti - bu şışmiş qarın - /*
7. **suk (K) beke bukyen ve bukā'en hake'l hadise ve hakahu** / *amaside - bi-gerist - hikayet kerd suhan ra - u ra manist / yığladı - sözni hikayet kıldı - menğzedi - /*

110a

1. **fi fi'lihi hikayeten neke fi'l 'aduvvi nikayeten (L)** / *der kirdares - ziyān kerd der duşmen / anıng fi'linge - üküş öldürdi duşmenlerni - /*
2. **celāhe celyen şale'l lehme yuşliyi şalyen** / *be-pirast - buryān kerd gūşt ra / bezedi - söğüldi - /*
3. **ve şale'n nāra yaşliyi şulyen tale'l ecrabe talyen** / *be-sūht bi-ateş - dārū biyendūd gurgin ra / otqa söğüldi - uyuzqa ot türtti - /*
4. **galeti'l kıdrü galyen ve galeyānen fele rāsehu bi's seyfi** / *bi-cūşid dīg - bi-şikāft sereş ra bi-şemşir / küweç kaynadı - başın yardı kılıç birle - /*
5. **yefliyi ve yeflūhu felyen ve fele ra'sehu ve şiyābehu felyen** / *der sereş sebeş cust / başın bitledi tağı tonın bitledi - /*
6. **ve filayeten kelāhu yeqliyi ve yaqlāhu kılyen ve kilā'en** / *duşmen girift u ra / duşmen tutti - /*
7. **ve maqliyeten ve kale'l burra bi'l miqlāti yaqli ve yaqlū kalyen (S)** / *biryān kerd gendum bi-tābe / buğdaynı tāne birle kawurdı - /*

110b

1. (M) **ḥamāhu ḥimāyeten ve huve'l ḥime remāhu bi'ş şey'i rimāyeten / negāh dāšten - ve ĩn negāh dāšte - biyendāht ū rā - bi-çİZ / bekledi - bu kuruğ - nêrse birle attı - /**
2. **ve ramyen ṭama'l mā'u yaṭmi ve yaṭmū ṭumiyyen ve ṭumuvven neme / besyār şud āb - biyefzūd / suw kıldı - arttı - /**
3. **yenmi ve yenmū nemā'en ve numiyyen ve numuvven ve nemāhu ḥasbehu / ber-dāşt ū rā gevhereş / sözni isnād kıldı aṅga - ḥasebi kötürdi anı - /**
4. **ve neme'l ḥadīşe ileyhi nemyen heme's seylu humiyyen ve hemyen / ğammāzī kerd ber vey suḥan rā - bireft seyl / ğammazlık kıldı - aqın aqtı - /**
5. (N) **ane leke en tef'ale kezā ye'ni ve ye'nū eniyyen / vaqt āmed ki fulān kār kunī / vaqt boldı saṅga fulān işni kılsaṅ - /**
6. **ve anyen bene'd dāra benyen ve binyeten ve binā'en ve bunyānen / ber-āverd ḥāne rā / èwni binā kıldı - /**
7. **ve huve şaḥiḥu'l binyete ve bene 'ale imrā'tihi binā'en / ve ĩn durüst binā - cimā' kerd merd zen-i ḥūḍ rā / bu terkibi dürüst kişi - 'avratı birle cimā' kıldı - /**

111a

1. **şanāhu 'ani'l amri ve şane ceydehu şenyen cene 'aleyhi / bi-gerdānīd ū rā ez kāreş - bi-gerdānīd gerdeneş rā - biyengiht ber vey bedī / kışturdı anı işdin - boynın egdi anıṅ - şer kıopardı anıṅ üze - /**
2. **şarren cināyeten ve'l caniyyetu ve cane'ş şamara canyen / ve ĩn bedī - beçīd mīve rā / bu yazuq - meyveni èvdidi - /**
3. **ve hiye'l cunātu ve'l cane ve'l cenniyyu ve'l ceni cenāhu yecnihi / ve ĩn mīve-i çīde - dū tāh kerd - ḥemānīdeş / butanmış butaq - taze butaq - egdi - /**
4. **cenyen ve yecnūhu cenven ve hiye'l mecniyyetu ve'l mican / ve ĩn gerdiş-i rūd / qol çevrüki - /**

5. **ve'l ceniyetu zene bihe zinen ve zenā'en 'anāhu'l amru / zenī kerd bi-zen -**
<tīmāreş kerd ū rā kār> / zinā kıldı anıñg birle - iş tımārlıg boldı - /
6. **'ināyeten ve ma'ineten ve 'ane bikezā ve huve me'ni bihi / tīmār-gīn şud bi-**
fulān çīz - <ve ĩn tīmār gīn est berū> / tımārlıg boldı fulān nēirse birle - tımārlıg iş - /
7. **ve 'ane bıķavlihi keze me'nen ve huve'l mu'ni ve'l ma'nātu / ħ'āst suĥan-i ū**
rā fulān çīz - ve ĩn der-ĥāste / sözi birle fulān nērseni tiledi - bu tilek - /

111b

1. **ve'l ma'āni kenāhu yeknihi ve yeknūhu kunyeten ve kene 'anhu / bi-kināyet**
ĥāndeş - kināyet kerd ez ū / künyet birle ündedi yā künyet ķodtı- kināyet kıldı andın - /
2. **kināyeten mene'l amra menyene'l mu'tel el fe ve'l lām / endāze kerd kār rā /**
işni taķdīr kıldı - /
3. **vā'a vā'yen (C) vece vecyen (D) vede'l ķātile'l / va' de kerd - yā işāret kerd -**
dest dād kuşende / va' de kıldı - bitidi taķı işāret kıldı - öldürgen öldürmişi /
4. **maķtūle diyeten ve vediye'r raculu vadiyen ve huve'l / kuşte rā - vedī ū zed**
merd / üçün diyet bērdi - er vedī kıldı - indürdi - /
5. **vadiyyu (R) variye'z zandu yariye ve variye / ve ĩn ābī ki pes ez bül āyed /**
yuvdı - otluğ boldı çaķmaķ - /
6. **yariye ve variye-d dā'u'l cevfa varyen (Ş) vaşiye's / 'illet-nāk şud ĥūd şikem -**
*āteş-nāk şudem āteş-zene / 'illet ķarnın *toķattı - tonni bezedi - /*
7. **şevbe veşyen veşiyeten ve veşe bihi vişāyeten / ni-gārīd cāme rā - ġammāzī**
kerd ū rā / ġammazlıķ kıldı añga - /

112a

1. **va'a'l 'ilme va'yen (F) vafe bi'l 'ahdi ve huve / yād girift dāneş rā - vefā kerd**
bi-'ahd / 'ilmni bekledi - 'ahdķa vefā kıldı - /

2. **vafiiyun ve vafe's şey'u vefâ'en ve vafyen (K) vaqâhu's şarra / ve ĩn vefâ-kunendeh - temâm şud çĭz - negâh dâşt ũ râ ez bedĭ / vefâ kılgan er - nêrse tûkel boldı - şĭrdin saqladı - /**
3. **vikâyeten ve vakÿen ve vâkiyeten ve huve vakâ'u's şey'i / ve ĩn negâh dârendeh çĭz / bu nêrseniĝ saqlaĝanı - /**
4. **vele'l mațaru'l arđa velyen ve arđun mŭliyyetun / duvvum bārān bārĭd ber zemĭn - ve zemĭn-i duvvum bārān bārĭde / ikinci yaĝmur yaĝdı yêrke - ikinci yaĝmur yaĝmıř yêr - /**
5. **(N) vane yeni ve vane yŭniye ve vaniye yeniye venyen / sust şud / za'ĭf boldı - /**
6. **ve vaniyyen ve vane fi'l amri vanyen ve lâ yaniye yef'alu / taqřĭr kerd der kâr - hemĭře fulān kâr mĭ-kuned / taqřĭr kıldı - peyveste fulān ĩřni kılır - /**
7. **kezâ (H) ve hiye vahyen (elmu' tel-il 'ayni ve-l lām) / sust şud / süst boldı - /**

112b

1. **āva ileyhi uviyyen ve hiye'l mā'va (Ş) şeva bi'l mākani / penāh girift bi-vey - direng kerd der cāy - ve ĩn penāh / sıĝındı aĝga - bu sıĝıĝu yêr - kêç kıaldı yêrde - /**
2. **şavâ'en (C) cava cavâbeten vaciyyen (H) ĥava'l menzilu / cem' kerd ĥ'āste rā - <ĥālĭ şud menzĭl> / cem' kıldı - ĥālĭ boldı - /**
3. **ve ĥava'n necmu ĥuviyyen ve ĥavâ'en ve ĥayyen ve ĥavati'l marâ'tu / durĭuftād sitāre ve bārān neyāmed - ĥālĭ şud zen rā zāden / yulduz battı taķı yaĝmur yaĝmadı - uraĝut ķarnı ĥālĭ boldı - /**
4. **taĥvi ĥayyen ve ĥavâ'en ve ĥaviyet teĥvi ĥavyen ve huve'l / ve ĩn luĝat fařĭĥ est /**
5. **fařĭĥu (Z) zava'l 'ŭdu yezvi zavyen / ĥuřĭĭ şud çŭb rā / fařĭĥ - yıĝaç ķurıdı - /**
6. **ve zeva'en ve huve el fařĭĥu ve zeviye yezubu zeviyyen / ve ĩn luĝat fařĭĥ est /**
7. **rava'l ĥadĭře 'anhu rivāyeten (Z) zava vechehu / rivāyet kerd suĥan rā ez vey - mā hem kerd rŭyeř rā / rivāyet kıldı sŭzni - yŭzin çĭĝdı - /**

113a

1. **zeyyen (Ş) şava'1 leḥme şiyyen (Ṭ) ṭava'1 kutubu ṭayyen / biryān kerd gūşt rā - bepīčīd nāme rā / sögüldi - turdı - /**
2. **ve ṭava'1 bi'ru ve huve'ṭ ṭaviyyu ve ṭava'ṭ ṭarīka / biḥaşt berāved cāh rā - ve ĩn biḥaşt berāverd - der-neverd rāh rā / ḳuđuđnı ḳopardı - bu ḳoparılmıř ḳuđuđ - yolnı kesti - /**
3. **ṭayyen ve mađa liṭayyetihi (') 'ava ezzi'bu 'avā'en / bireft bi cāyī ki 'azm kerde būd - bāng kerd gurg / niyeti tapa bardı - ḳurt ulıdı - /**
4. **(Ġ) ġaviye ġayyen ve ġivāyeten ve huve ġaviyyun (K) / gumrāh şud - ve ĩn gumrāh / azdı - bu azđan er - /**
5. **kava'1 ḳarḫate keyyen ve huve'1 mikva ve'1 mikvātu / dāđ kerd reddeř rā - ve ĩn dāđ / bařka tūđün urdı - tāđ bařđu temür - /**
6. **ve'1 makāvi (L) lave'1 cebelu leyyen ve lā yelvi / biyāft reddeş rā - hergiz meyl nekuned / yipni bükürdi - hıç kim ersege /**
7. **'ale aḫadi ve lava'1 ġarīmu'1 ġarīme deynehu ve lavāhu bideynihi / bi-kesī - te'ḫīr kerd ġarīm merđerīm rā bi-vāmeř / meyl ḳılmaz - borçluğ borçluđđa borcın te'ḫīr ḳıldı - /**

113b

1. **leyyen ve leyyānen ve leva lisānihi (N) nava'1 ḫurūce niyyeten / niyet kerd bīrūn āmeden / çıḳmaḳđa uđradı - /**
2. **ve huve'n nava (H) hava'1 cebele haviyyen ve hava / ve ĩn niyet cihet-i niyet kerde - ber-āmede ber kūh - ey saḳaṭ / bu niyyet ḳılmıř yan - tađđa ařtı - ḳuđuđđa tūřtı - /**
3. **fi'1 bi'ri huviyyen bāb fe'ele yef ulu <bifeth-il 'ayni fi-l māđi ve đammihā fi-l muđāri' - fe' len ve fu'ūlen kelbābi-l evvel> / ve uftāde der çāh /**

4. **abra** 'e mine 'l marīdu yebrū 'u ve yebrā 'u ve beri 'e yebrā 'u burā 'en / *huş şud ez bīmārī* / edgü boldı - /
5. **ve burva** 'en (B) **şakabehu şakben ve huve** 'ş **şakbu ve** 'ş **şukūbu** / *sūrāh kerdeş - ve İn sūrāh* / tiledi anı üşkü birle - bu telük - /
6. **ve** 'ş **şukbetu ve** 'ş **şukabu ve şakabeti** 'n nāru ve **şakabeti** 'n / *āteş - furūhte şud - bi-tāft* / ot tiledi - yulduz yıldıradı - /
7. **necmu şukūben ve necmun şakibun cenebehu** 'ş **şarra cenben** / *sitāre - sitāre tābā - dūr kerd ū rā ez şer* / yıldırağan yulduz - şirdin şakladı anı - /

114a

1. **ve cunūnen ve cenebe** 'l farasu cenben ve ceneben ve **hiye** 'l / *cenibet kerd esb rā* / atnı koşlandı - /
2. **cenibetu ve** 'l cenā 'ibu **hecebehu hecben ve hicāben** / *bāzdāşt ū rā* / cenābet - yıġdı anı - /
3. **cerabahu yecrubuhu cerben ve ceribe binefsihi yecrebu** / *māl beseted ez vey - hod bī-çİZ şud* / aç kıldı - kendü aç boldı - /
4. **caraben ve huve caribun ve macrūbun ve hiye** 'l **cerībetu** / *ve İn bī-çİZ - hāste ki be vey zendegānī kunend* / bu aç - ġāret kılınmış - ġāret kılınmış māl - /
5. **ve** 'l carā 'ibu **hasabe** 'ş **şey** 'e **hasben ve hisāben ve hisābeten** / *şumār kerd çİZ rā* / saķış kıldı - /
6. **ve hisbeten ve husbānen ve ahsentu ileyhi hasebe** 't / *nīkūy kerdem bi-vey bā dāden-i tevānā-yı hod* / küçüm yetmişinçe edgülük kıldım - /
7. **tākati ve** 'ale **hasabi** 't **tākati celebe** / *bi-dūşīd* / saġdı - /

114b

1. **celben ve huve** 'l **celebu ve** 'l **celīlbu haţaba ileyhi ibnetehu** / *ve İn şīr-i tāze - hāst ez vey duġtereş rā* / tāze sūt - kızmın tiledi - /

2. **hı̄ḡbaten ve hı̄ḡben ve hı̄ḡḡiyen ve ḡaḡabe-l ḡaḡı̄be'1 ḡavme / ḡaḡı̄bı̄ kerd ḡaḡı̄b merdumān rā / ḡaḡı̄b ḡuḡbe oḡı̄dı bodunlarga - /**
3. **ve ḡaḡabe 'ale'1 ḡavmi ḡaḡben ve ḡaḡaba ḡı̄ḡābeten / ḡaḡı̄b ḡud / ḡaḡı̄b boldı - /**
4. **bılfeḡı̄ ve hiye'1 ḡuḡbatu ve'1 ḡı̄ḡābetu ḡalebe ḡalben / ve ın ḡaḡı̄b - ḡaḡı̄bı̄ - bi-ferı̄ft / feḡḡ birle - bu ḡuḡbe - ḡaḡı̄bluḡ - aldadı - /**
5. **ve ḡılābeten ve barkun ḡullebun resebe fi'1 mā'i rusūben / dirāḡı̄-ı ferı̄bende - furū ḡud bāb der zemı̄n / aldaḡan yıldırım - battı suw içinde - /**
6. **raḡabahu raḡben ve riḡbeten ve huve raḡı̄bun serebe fi'1 arḡı / negāh dāḡt ū rā - ve ın negāh-dārende - bi-reft der zemı̄n / bekledi - bu beklegen - saḡlaḡan - yerde yörı̄dı - /**
7. **surūben seḡabe yesḡubu ve yesḡabu suḡūben ve saḡı̄be / gurusne ḡud / ḡarnı açtı - /**

115a

1. **yesḡabu saḡyen ve masḡabeten ve huve sāḡı̄bun ve saḡyābun / ve ın gurusne / bu açḡan - /**
2. **sekebe'1 mā'e sekben ve sekebe binefsihi sukūben / bi-rı̄ḡt āb rā - ḡod rı̄ḡte ḡud / suwnı tökdi - kendü töküldi - /**
3. **selebe selben ve seleben ve huve's selebu ḡeḡebe levnehu / bi-rubūd - ve ın ḡı̄zı̄ rubūde - bi-kust reng-i ū / ḡaptı - bu ḡapmaḡ - ḡünesi ıtadı - /**
4. **yeḡḡubu ve ḡaḡube yeḡḡubu ḡuḡūben ḡalebehu minhu / bi-cust ū rā ez ū / istedi andın - /**
5. **ve ḡalebehu ileyhi ḡılābeten ve ḡılāben ve ḡalibeten ve maḡlaben /**
6. **ve ḡalaben 'aḡabe'1 leylu'n nahāra 'aḡben ve hiye'1 'aḡı̄betu / ḡeb rā āmed rüz - ve ın āḡer-i kār / tün-kün soḡḡınḡa yörı̄dı - bu soḡḡ - /**
7. **ve'1 'uḡbe ḡarebeti's ḡemsu ḡurūben ketebe kitābeten <ketben ve kitāben ve kitbeten> / furū ḡud āfıtāb - bi-neveḡt / kün battı - bitidi - /**

115b

1. **kerebe**'l arda kirāben ve kerebehu'1 amru kerben ve hiye'1 / *bi-keşt zemīn rā - endūhgīn kerd ū rā kār* / yérni sürdi - iş öwkege ketürdi - /
2. **kurbatu ve**'1 kurabu ve'1 kerbu ve'1 kurūbu ve karabeti'ş / *ve īn endūh* / kaygu - kün batmaçça /
3. **şemsu kurūben ke'** ibet tek'ubu ve tek'ebu ku'ūbeten <ve ka'ebet-i mer'etu> / *nezdīk-i furū şuden şud āfitāb <nār-pestān şud zen>* / yawudı - emcek ağırçıklandı - <urağut bükseki belgürdi> - /
4. **ve ku'ūben ve ki'ābeten ve hiye ke'ābun ve kā'ibun lağabe yelgubu** / *ve īn nār-pestān - mānde şud* / bu bükseki belgürmiş - urdı - /
5. **ve yelgabu luğūben nedebe**'1 meyyite nudbeten ve nedben / *negāh gerīst ber murde* / ülügke *saçtı - /
6. **ve nedebehu lil amri ve ile**'1 amri nedben nesebehu / *bi-ğānd ū rā bi-kārī - nisbet kerd ū rā bi pedereş* / işke ündedi - atasına nisbet kıldı - /
7. **ile abihi nesben ve nisbeten ve raculun nessābetun** / *merd-i neseb-dān* / neseb bilgen er - /

116a

1. **nağabe 'ale**'1 kavmi ve nağube nağābeten ve huve'n nağību / *neğīb şud ber merdumān - ve īn neğīb* / uluğluk kıldı bodunlar üze - bu uluğ - /
2. **ve hume'n nuğkabā'u ve nağabe**'1 hā'iğa nağben nekebe 'ani't tarīki / *sūrāğ kerdeş dīvār rā - bi-geşt ez rāh* / tamnı teldi - yoldın kıyştı - /
3. **yenkubu ve nekibe yenkebu nukūben ve nekebehu**'z-zamānu nekben / *renc resānīd be vey zemāne* / ziyān tegürdi zemāne - /
4. **ve hiye'n nekbetu ve'n nekebu ve'n nakabātu haribe** / *ve īn renc - bi-gurīht* / bu ziyān - kaçtı - /

5. **şebete şabâten ve şubûten sekete sukûten ve sekten ve sukâten / bi-îstâd - hāmūş şud /** tölendi - teg turdı - /
6. **ve raculun sekkîton ve sekete ‘ane’l ğaçabi sukûten / merd peyveste hāmūş - dūr şud ez vey haşm /** peyveste teg turğan er - öwke kitti andın - /
7. **şamata şamten ve şumâten ve şumûten şanetehu lillehi şunûten / hāmūş şud - furû-tenî kerd hudây rā /** teg turdı - teŋgriķa tã‘at kıldı - /

116b

1. **maķatehu maķten nebete’l ‘uşbe nebten ve nebâten nekete’l / duşmen dâşt ū rā - birest giyâh /** düşmen tuttı - ot ündi - /
2. **arđa bi’l haşebetî nekten (Ş) şeleşe’l kavme / bezed zemîn rā bi-çüb - seyyûm şud merdumân rā /** yèrni yığaç birle tikti - üçinci boldı - /
3. **şelsen hadese’l amru hudüşen ve hiye’l hâdişatu ve’l havâdişu / bi-pîş-âmed-i kâr - ve ĩn kâr-ı pîş-âyende /** iş yeŋgi boldı - bu yeŋgile koyğan iş - /
4. **ve’l hadeshânu haraşe harşen ve hîrâşeten ve haraşe’n nâra / kâşt - bi-şûrânîd âteş rā bi-tenûr-ı âşûb /** yèrni sürdi - ot kösegü birle köseddi - /
5. **bilmihrâşi harşen şamaşeti’l marâ’etu taţmuşu ve şamişet / hâ’ıd şud zen /** urağut hâyż boldı - /
6. **taţmuşu şamşan ve hiye şamişun mekeşe ve mekuşe / ve ĩn zen-i hâ’ıd - direng kerd /** hâyż kiçti - /
7. **yemkuşu mekşen ve mukşen nekeşe’l ‘ahde nekşen ve huve’n / bi-şikest ‘ahd rā - ve ĩn /** ‘ahdni bozdı - /

117a

1. **nikşu ve’l ankâşu (C) şelectnâ’s semâ’u şelcen / ĩn resen-tâb bîrûn kerde - berû bārânîd mâ rā âsimân /** bu sökülmiş nêrse - bu ipi çıķmış urğan - kök qar yağdırdı bizke - /

2. **ve şelicet nefsuhu teşlecu şulücen ve şelecet şelecen / ārām yāft ten-i ū / rāhat**
boldı - köngli hoş boldı - /
3. **harace mine'd dāri hurücen ve maħrecen 'arace fi's sullemi / bīrūn āmed ez**
hāne - ber-āmed ber nerdubān / ewdin çıktı - üzenġüke aştı - /
4. **'urücen farace'l bâbu ve farace'l ġammu faracen / bi-guşād der rā - bi-guşād**
ġam rā / қапуġnı açtı - қаdġunı kiterdi - /
5. **ve huve'l faracu ve'l faracetu feleħe 'ale haşmihi felcen / ve ĩn guşādegī -**
haşmī ū rā pīrūz şud ber duşmen-i ġod / rāhat - zafer buldı - /
6. **ve fulcen marace allah'el beħreyni ve marce'd dābete fi'l / bi-yāmīht ġudāy dū**
deryā rā - bi-guzāşt sutūr rā der çerā-gāh / teġri iki tiñizni ıdtı - kölikni otlaġka ıdtı - /
7. **merci mercen mezece's şarābe mezcen ve huve'l mizācu / bi-yāmīht şerāb rā -**
ve ĩn āmīzeş / qarıştırdı şarābnı - bu qarışığı katık - /

117b

1. **(H) şalaħa yaşluħu ve yaşlaħu şalāħen ve şalāħaten ve maşlaħaten / şālih şud /**
oġdı - /
2. **ve şulūħen ve huve şālihun ve şaluħa yaşluħu şalāħen / ve ĩn sāzīde / bu oġġan**
- /
3. **ve şalāħaten ve huve şalihun qaraha'l farasu yakruħu / ve ĩn bā-şelāħ - pīr şud**
esp / oġalmış - at qarı boldı - /
4. **kurūħen (H) bezēħa'r raculu yebzūħu ve yebzāħu ve bezīħa / lā zed merd / er**
tekebbürlük kıldı - /
5. **yebzāħu bezħen şaraħa yaşruħu ve yaşraħu şurāħen / feryād kerd / çıkırdı - /**
6. **tabaħa's şey'e tabħen nefeħe fi'z zikki ve'n nāri nefħen / bi-puht çiz rā <bi-**
demīd der ġīk ū āteş> / nerseni bişürdi - tulkuġnı taķı otnı urdı - /
7. **(D) berede'l ġadīde bi'l mibradi ve berede's şey'u berden / bi-sūd āhen rā bi-**
sohān - serd kerd çiz / temürni igе birle igedi - nerseni sawuķ kıldı yā sawuķ boldı - /

118a

1. **şarade**'l **hubze şarden** ve **huve**'ş **şarīdu cemedē**'l **mā**'u **cumūden** / *tirīd kerd nān rā - ve Īn tirīd - bi-fesurd āb* / etmekni toğradı - toğranmış etmek - suw toñğdı - /
2. **haşade**'z **zer**'a **haşden** ve **haşşāden** ve **zere**'a **haşīdun** / *be-derūd kişt rā - ve kişt-i derūd* / ekinni biçti - biçilmiş ekin - /
3. **halede hulūden** ve **huve**'l **huldu hamadeti**'n **nāru** / *cāvidān şud - ve Īn cāvidān - bi-murd ān şeb* / cāvizāne boldı - bu uşmağ - ot söndi - qor boldı - /
4. **humūden reşede yerşudu** ve **reşide yerşedu** / *rāh-ı rāşt yāft* / köni yolluğ boldı - /
5. **ruşden** ve **reşaden** ve **raşāden** ve **raşādeten** ve **huve raşīdun** / *ve Īn rāh-ı rāst yāfte* / bu köni yolluğ er - /
6. **raşadahu raşden** ve **huve**'l **mirşadu** ve 'l **mirşādu** / *bi-ser rāh-ı ũ girift - ve Īn ser-i rāh* / yol başın tuttu - yol başı - /
7. **ra**'adeti's **semā**'u ve **ra**'ade'r **raculu ra**'den / *bīdād kerd āsimān - bīm kerd merd* / kök küldü[re]di - er qağıdı - /

118b

1. **raqade** **eyyi nāme ruqūden** ve **raqdeten** ve **riqāden rakede**'l <ey nām> / *bi-huft - bi-sitād* / uđudu yel tağı suw /
2. **mā**'u ve 'r-**rīhu** **rukūden escede sucūden** ve **mesceden** / *āb ũ bād - sucūd kerd* / tiñğdı - secde kıldı - /
3. **ve hiye**'s-**seccādetu semede semūden sehede yeshedu** / *ve Īn secde-gāh - bīdār şud* / yā sücūddın alnıқа teggen yer - namāzlık - ırladı - odağlık kıldı - /
4. **ve sehede sehden** ve **suhāden şamede ileyhi şamden** <ellezi yuhtācu ileyhi> / *āheng kerd be-vey* / uğradı - /
5. **ve huve**'ş-**şamedu taradehū tarden ev hiye**'t-**tarīdetu** / *ve Īn penāh-i niyāz-mendān - berādeş - ve Īn rānde* / uğrası teñgri - sürdi anı - bu sürülmiş - /

6. ‘abede’l-llāhe ‘ibādeten ‘aḍadehū ‘aḍden ‘anede / *perestīd ḥudāy rā - yārī dādeṣ - gerden-keṣī kerd* / teṅgriḳa ḳulluḳ ḳıldı - yārī bērdi aṅga - boyun sümezlik ḳıldı - /
7. ‘anden ev ‘unūden ve huve ‘anīdun fesede fesāden / *ve ĩn gerden-keṣ - tebāhī kerd* / bu boynaḡu - bozuldı - /

119a

1. ve fusūden ev mefsedetēn ve huve fāsīdun ve fesude / *ve ĩn tebāh ḥod tebāh ṣud* / bu bozulḡan bozuldı - /
2. yefsudu fesāden ve huve fesīdun ḳa‘ade ḳu‘ūden / *ve ĩn tebāḡ ṣudeh - bi-niṣest* / bu bozulmuş nēre - oturdı - /
3. kesede kesāden ve ṣevḳun kāsīdun kenede ‘n-ni‘mete / *nā-revā ṣud - bāzārī-i nā-revā - nā-sipāsī kerd ni‘met rā* / kisat boldı - kisat bāzār - ni‘metge nū-sipāslik ḳıldı - /
4. kunūden mecede ‘r-raculu yemcudu ve mecude yemcudu mecden / *buzurg-vār ṣud merd ve nīkū-nām* / er ögmekke sezā boldı - /
5. ve mecādetēn ve huve mecīdun ve mācīdun ve hum emcādu / *ve ĩn buzurg-vār-ı nīkū-nām* / ögdülmüş - /
6. merede ‘ale’l-emri murūden neṣede ‘ḍ-ḍāllete / *ḥū kerd bi-kār - bi-cust gum-ṣude rā* / işke ögrendi - yitükni istedi - /
7. niṣdānen ve neṣidehūllāhe ve neṣedeḥū bi-llāhi niṣdetēn / *ṣeffī‘ āverd ḥudāy rā bi-vey* / teṅgrini ṣeffī‘ ḳıldı - /

119b

1. neḳade ‘d-derāhime ve neḳadeḥū ‘ṣ-ṣemene naḳden ve huve ‘n-naḳdu / *ser-kerd dirhemhā rā - naḳd dād ū rā behā - ve ĩn naḳd* / nihānı tüz bērdi - sıraladı yarmaḳlarını - naḳd bērdi - /
2. ve ‘n-nuḳūdu nehedet tenhudu ve tenhedu nuhūden / *nār-pestān neḡand zen* / ‘avrat emceki ağırḳaḳlandı - /

3. **ve hiye nāhidun hemedeti'n-nāru eḡaze minhu (Z) / ve ĩn zen-i nār-pestān - bemurd āteş - bi-sitānd ez vey çĪz rā / emceki ağırçaqlangan 'avrat - ot söndi - andın nērseni aldı - /**
4. **şey'en ve eḡazehu-llāhu bi'z-zenbi ve eḡaze fi'l-'ameli / girift ũ rā ḡudāy bi-gunāh-āḡāz kerd bi-kār / teḡri yazuḡı birle tuttı anı - başladı işke - /**
5. **ve eḡaze ḡızrahū aḡzen nefeze'l-emru nefāzen / bi-tersĪd ez vey - revān şud kār / korkuttı anı - iş ötti - /**
6. **ve nufūzen ev nefeze'l-kitābu eşera'l-ḡadĪşe <vaşale> (R) / resĪd nāme - rivāyet kerd suḡan rā / bitig bērdi yā tegdi - rivāyet kıldı ḡadĪşni - /**
7. **işāraten ve ḡadĪşun me'sşurun eşere'l-ḡaşebete / suḡan rivāyet-kerde - burĪd pāre çūb rā / rivāyet kılinmış ḡadĪş - yıḡaçnı tesmĪr birle yardı - /**

120a

1. **ve eşere'l-esnāne eşran ve bi esnānihĪ uşurun / tĪz kerd dendānhā rā - ve dendānhā-yı vey tĪzist / tişlerni yitiḡ kıldı - tişiniḡ kedüki bar - /**
2. **ve uşrun emrahū bi kezā ve emera 'ale'l-ḡavmi ye'muru / bi-fermūd ũ rā bi-fulān kār - emĪrĪ kerd ber merdumān / yöridi fulān nēse birle - bēḡlik kıldı bodunlar üze - /**
3. **ve emura ye'muru imāraten ve imraten ve huve emĪrun ve hum / şārāmĪrā - emĪrĪ kerdn - ve ĩn emĪr / uluḡ boldı - bēḡlik kıлмаḡ - bu bēḡ - bu /**
4. **emrā betrehu betren ve suyūfun bevātirun bedere / bi-burĪdeş - burĪde ve şemşĪr - bi-şitāft / bēḡler - kesti anı - kesgen kılıç - èwdi - /**
5. **budūran bezera'l-bezra bezran besere busūran / perākendeh kerd tuḡm rā - turş-rūy şud / uruḡluḡnı saçtı - açıḡ yüzlüḡ boldı - /**
6. **beşerahū buşran ve bişāreten ve huve'l-beşĪru / mujde dādeş - ve ĩn mujde-dehendeh / müjde bērdi aḡḡa - beşāret birgen - /**

7. **ve hiye** ʾl-buṣāratu baḳara baṭnehū beḳran bekere / *ve ʾn mujde-dehendeh - bi-ṣikāft ṣikemeṣ rā - bāmdād pegāh reft* / beṣāret birgeniṅ uḫresi - ḳarnın yardı - irkildi - /

120b

1. **bukūren tecere ticāraten ve metceran ve huve tācirun ve hum tuccārun** / *bāzergānī kerd - ve ʾn bāzergān* / bāzırgānlık kıldı - bāzırgān - /
2. **ve ticārun ve tecrun ṣeberahū ṣebren ve ṣebūran cebera** ʾl-ʿazme / *helāk kerdeṣ - bāzergān bi-best ustuhān-ı ṣikeste rā* / helāk kıldı - eşleştürdi - /
3. **cebran ve cebera bi nefsihī cubūran ve cubrānen cezera** ʾl-māʾu / *ḫod beste ṣud - kem ṣud āb* / kendü eşlendi - suw taştı - /
4. **cezran ceberahū cebran ve huve** ʾl-cebru ve ʾl-cebratu ve ʾl-cubūru / *ṣād kerdeṣ - ve ʾn ṣādimānī* / sewündürdi - bu sewünç - /
5. **ḫacerahū ve ḫacera** ʿaleyhi ʾl-ḳāḏī ḫacran ve huve ʾl-ḫacru / *bāz-dāşt ū rā - ʾnek ū rā bāz-dāşt ū rā ḳāḏī - suḫan guftem bā ū* / yıgđı anı - ḫecr kıldı anıṅ üze - /
6. **ḫaşarahū ḫaşran ḫaḏara** ʾl-mekāne ḫuḏūran ve kellemtuhū / *bāz-dāšteṣ - ḫāḏır ṣud bi-cāy - ve ʾn bāz-dāšten* / yıgđı anı - yerde ḫāzır boldı fulān ḫāzırılıkı ḳatında /
7. **bi ḫaḏrati fulānin ve ḫaḏratiḫī ve ḫaḏariḫī ve maḫḏariḫī** / *bi-ḫaḏret-i fulān* / söz sözledim - /

121a

1. **ESSĀDĪSU ve huve** ʾl-maḫḏaru ve ʾl-meḫāḏıru ḫaḏarahū ḫaḏran / *ve ʾn maḫḏer-i ḳāḏī - dām kerdeṣ* / yıgđı anı yā ḫarām kıldı - bu sicilnāme - /
2. **ḫaberahū maḫberan ve ḫibraten ve ḫubran ḫaṣera** ʾl-lebenu / *biyāzmūdeṣ - seṭabr ṣud ṣīr* / sınađı anı - sūt ḳoyuğ boldı - /
3. **ḫuṣūran ve ḫaṣura ḫuṣūraten ḫaṭara** ʾl'emru bi bāliḫī / *bi-guzeṣt kār ber-dileṣ* / köṅliṅge eş tüṣti - /

4. **ve haṭara ‘alā bālihī haṭran debera’l-leylu en-nehāra / ŧeb ber pey-i rūz reft / tūn-kūn soṅinça yöridi - /**
5. **dubūran de᧑ere’l-menzilu du᧑ūran zekerahū bi’l-lisāni / kohne ŧud ḡāne - yād kerd ū rā bizebān / ew eskirdi - tili birle yāz kıldı - /**
6. **zıkrān ve zıkrā ve zekerahū fi’l-kalbi zıkrā / yād kerd ū rā der dil / köṅgli birle yād kıldı - /**
7. **zecerahū ve zecera’ṭ-ṭā’iru zecran sebere’l-cerḡa / bār-dā᧑te᧑ - fāl girift ez murḡ - furū burd bi-cirāḡat / sarstı anı - ku᧑ birle fāl kıldı - başnı pelīte birle sındı - /**

121b

1. **bi’l-misbāri sebran seterahū setran ve huve’s sitru / meyl rā - bi-pū᧑īde᧑ - ve ĩn pū᧑e᧑ / meyl - urtı anı bu yēde - /**
2. **ve’s-sutretu ve’s-sitāratu ŧecere’t-tennūra ve ŧecerallāhul-baḡra / bi-tāft tenūr - pur kerd ḡudāy deryā rā / tamdurnı otandı - toldurd[1] teñizni - /**
3. **᧑ecran ᧑aṭara ᧑aṭran ve huve’s-saṭru ve’s-suṭūru <eyyi ketebe> / nebe᧑ - ve ĩn yek ḡaṭ /**
4. **ve’s-saṭru ve’l-e᧑āru ve’l-mi᧑ṭaru sekera’n-nehra sekran / ḡaṭ-kı᧑ - bi-best cūy rā / ḡaṭke᧑ - baḡladı - /**
5. **ve huve’s-sekru semere semran ve semeran ve huve’s-semeru / ve ĩn bend - bi-᧑eb suḡan guft - ve ĩn efsāne / bu böget - sürçek ayıdtı - bu sürçek - /**
6. **ve’l-esmāru ve humu’s-sāmıru ve’s-summāru ŧecera’l-emru beynehum / muḡālif uftād der miyān-i ĩ᧑ān / ism-i cem^c - tünle sözlegenler - ḡarı᧑tı i᧑ - /**
7. **᧑ecran ve ŧucūran ᧑aṭara ŧuṭūran ve ŧeṭāraten / rındı kerd bī-᧑ermı kerd / azḡır boldı - /**

122a

1. **ve huve şātirun ve hum şuttāru ve şaara ʿş-şey ʿu şaşran / ve ĩn bī-şerm - dū-nīme kerd çĭz rā / şūḡ - bu azgır - nērseni iki yarım kıldı - /**
2. **şeʿara bihi ve şeʿarahu şıʿraten ve şıʿran ve meşʿaraten ve meşʿūraten / bi-dānest ū rā / bildi - /**
3. **ve leyte şıʿrī ve şeʿara ʿr-raculu şıʿran şekera ʿn- / kāşkī bi-dānestī - şāʿir şud merd - şukr guft niʿmet rā / kāşki bilsedim - er şıʿr aydı - niʿmetka şukr kıldı - /**
4. **niʿmete şukran ve şekūran ve şukrānen şadera ʿani ʿl-māʿi / bāzgeşt ez āb / suwdın kayttı - /**
5. **şudūran ve şaderan ve huve ʿl-maşdaru ve ʿl-meşādiru / ve ĩn cāy-ı bāzgešten / kaytḡu yēr - /**
6. **damera ve damura damūran ve dumran tamera tamūran / bārīk miyān şud - bercest / bıkmı yinçke boldı - senḡirdi - /**
7. **taşarat taşuru ve taşurat teşuru taşāreten ve tuşran / pāk şud zen / arıḡ boldı ʿavrat - /**

122b

1. **ve hiye tāhirun ʿabera ʿl-vādī ʿubūran ve ʿabera ʿr-ru ʿyā / ve ĩn pāk - bi-guzeşt ez ū - taʿbīr kerd ḡāb rā / bu arıḡ - özni keçti - tüşni yordı - /**
2. **ʿibāraten ve ʿabran ʿaşera ʿl-kaşme ʿaşren ve ʿuşūran / deh yek-i estād ez merdumān / mālındın onda birin aldı - /**
3. **ʿamera ʿd-dāra ʿimāraten ve ʿamerat bi nefsihā ʿumrānen / ʿimāret kerd ḡāne rā - ḡod ʿimāret şud / ʿimāret kıldı - kendü ābādān boldı - /**
4. **ve ʿimāraten ve ʿamirat taʿmeru ve dārun ʿāmiratun ve maʿmūratun / ābdān sarāy - sarāy ābdān - /**
5. **ve raculun miʿmārun ḡabera ḡubūran ḡamerahū ʿl-mā ʿu ḡamran / merd-i ʿimāret-kunende - bi-guzeşt yā bi-mānd - ḡūte dād ū rā āb / ūküş ʿimāret kılgān er - keçti yā kıldı - suw yitürdi anı - /**

6. **fetera fetran ve fetraten ve futūran fecera fucūran ve fecera / sust şud - bedī kerd**
/ za'îf boldı - az 'ömr boldı - /
7. **el-mā'û fi 'l-kermi faḥzen feṭara 'l-'acne feṭran ve huve 'l-feṭru / bi-guşād āb rā**
der rez - bī-māye sireşt ḥamīr rā - ve īn bī-māye ḥamīr / bāğ içiñge suw kigürdi -
ḥamraqsız yoğurdi - bu ḥamrağ - /

123a

1. **ve feṭara 'ş-şey'e fuṭuran feḳarathu 'l-fāḳiratu faḳran / bi-şikāft çīz rā - muhreh**
beşekesteş - belā-yi muher şiken / nerseni yardı - belā mühergin tegdi - /
2. **қаşараһу қаşран ve қаşара bi nefshī қушӯран ve қаşара 'l- / bāz-dāşteş - ḥod-bāz-**
dāşte şud / boğdı - kendü boğuldi - /
3. **қаşşару 'ş-şevbe қаşран қаṭara 'l-mā'û қаṭran ve қаṭара / bi-çekīd āb cāme-şūr**
<cāme rā şust> / tonni ton yuğuçı tögdi - suw tamdı - /
4. **bi nefsihī қаṭrānen қамераһу 'l-māle қамран ve қимāран / bi-burd māl rā bi-**
қumār / kendü tamdı - mālını uttı - /
5. **kefera 'n-ni' mete kufran ve kufrānen ve kefera bi-llāhi kufran / nā-sipāsī kerd**
ni' met rā - kāfir şud bi-ḥudāy / şükr kılmadı - teñgriḳa küfr ketürdi - /
6. **meṭarati 's-semā'û maṭran mekerahu mekran neşera 'ş-şey'e / bārān bārīd ez**
āsımān - ḥīle kerd bā ū - perākende kerd çīz rā / kök yağmur yağdurdi - örtüglüg ḥīle
kıldı - saçtı - /
7. **neşran ev nişāran nederā min feyhi kelāmun nedran ve nedrānen / nāgāh bīrūn**
āmed ez dehāneş / nāgāh söz çıkdı ağızındın - /

123b

1. **ve hiye 'n-nādiratu ve 'n-nevādiru ve leḳeytuhū nedraten neşera 'llāhu 'l- / ve īn**
nāgāh-āmede - dīdem ū rā nāgāh - zinde kerd ḥudāy murdeh rā / nāgāh çıḳқан söz -
bিরer birer satğastım - teñgri te'ālā ölügni /

2. **meyte neşran ve neşera bi nefsihî nuşûran ve neşera** ʾl-ḥaşebete / *ḥod zinde şud - bārre bi-burīd çüb rā* / tırgürdi - kendü tirildi - yığaçnı yardı - /
3. **neşran naşarahullāhu** ʿale ʾl-ʿaduvvi ve **naşarahū mine** ʾl-ʿaduvvi / *nuşret dād ḥudāy ū rā* - ber duşmen / teŋgri teʿālā nuşret bērdi - düşmenleri üze bekledi - /
4. **naşran ve nuşraten ve huve** ʾn-naşīru ve **hum enşāru** / *ve ĩn yārī-dehende* / yarıçı - /
5. **nağara** ʾl-ʿūdu ve ʾl-vechu **yenđuru ve nağıra yenđaru ve nağura** / *tāze şud çüb ve rüşen şud rüy* / yığaç yaşardı taķı yüzi körklüg boldı - /
6. **yenđuru nağraten ve nuğûran ve neđāraten ve huve nāđirun** / *ve ĩn çüb-ı şikufteh ve rüy-ı ḥüb* / bu yaşargan yığaç - /
7. **ve nağûrun ve nađīrun ve nağrun ne nađarahullāhu nağran** / *ḥüb biyāferīdeş ḥudāy* / teŋgri teʿālā körklüg kıldı anı - /

124a

1. **nazara ileyhi ve nazarahu nazran ve nazrānen ve huve-l-** / *ni-gerīst bi-vey* / baķtı aŋga - /
2. **munzaru ve** ʾl-manzarāniyyu ve **nazarahu nazraten/nizraten neķara** ʾṭ- / *ve ĩn çihre-ḥüb - merd-i ḥüb-rüy - muhlet dādeş - bicīd* / körklüg yüz - körklüg yüzlüg er - küydi aŋga - /
3. **tā** ʾiru ʾl-ḥabbe ve **naķara** ʾl-ḥaşebete ve **naķara** ʾr-raḥā / *murğ dāne rā - kundergerī kerd çüb rā - tīz kerd āsiyāb rā* / kuş öwünni soķtı - yığaçnı oya bezedi - tişedi tegirmenni - /
4. **ve huve** ʾl-minķāru ve **naķara fi** ʾn-nāķūri **naķran hecerahu** / *ve ĩn āsiyāb - bi-demīd der būķ - furū-guzāşt ū rā* / bu tişegü - burğunı urdı - kođtı anı - /
5. **hecra ve hicrānen ve hicraten ve hecera hecran beraze** / *beyhūde guft - bīrūn āmed* / beyhūde sözledi - çıķdı - /

6. **burūzen aḥcezehū ve ve ḥaceze beyne 'ş-şey'eyni ḥaczen / bāz-dāšteş - bāz-dāştī engend miyān-ı zevceyn / yığdı - iki nêse arasında ayırt kemişti - /**

7. **ve beyne humā ḥacizun raceze 'ş-şā' iru raczen ve huve 'r- / der miyān-ı her bāz-dāştī est - recez guft şā' ir - ve ĩn / aralarında ayırt bar - şā' ir kısğa beyt aydı - /**

124b

1. **racezu ve hiye 'l-urcūzetu ve 'l-erācīzu ṭaneze bihī / şı'r-i recez - ve ĩn kaşīde - fusūs dāşt ū rā / kısğa beyt - maşhara - /**

2. **ṭanzen (S) be'ese yeb'usu ve be'ise yeb'esu be'sun ve be'use / dervīş şud / dervīş boldı - /**

3. **yeb'usu bu'sen ve huve bā'isun ḥarasehū ḥirāseten ve huve / ve ĩn dervīs negāh dāşt ū rā / bu dervīş bekledi - /**

4. **ḥārisun ve hum ḥurrāsun ve ḥarasun ve ahrāsun ḥamese'l-ḳavme / ve ĩşān negāh-bānān - <penc yek seted ez merdumān> / bekçiler - mālındın beşde bir aldı - /**

5. **ḥamsen derase'l-kitābe dersen ve dirāseten ve derase'ṭ- / bi-ḥānd nāme rā - bi-kūft / kitābnı oқıdı - aşlıqnı tögdı - /**

6. **ṭa'āme ve deraseti 'r-rīḥu 'd-dāra dersen ve deraset / ṭa'ām rā nā-peydā kerd bād serāy rā / yél éwni eskirtti - kendü eski boldı - /**

7. **bi nefsihā durūsen demese'l-leylu demsen ve demesen / ḥod nā-peydā şud - tārīk şud şeb / tün ḳaraṅḳku boldı - /**

125a

1. **ve leylun dāmisun sedese'l-ḳavme sedsen şemeseti'd- / ve şeb-i tārīk - şeş yek seted ez merdumān - tevsenī kerd sutūr / ḳaraṅḳku tün - mālındın altıda bir aldı - kölik suçıdı - /**

2. **dābbetu şumūsen ve şimāsen ve hiye şemūsun ne'ase / ve ĩn sutūr-ı tevsen - ḡunūd / suçığan kölik - ımızḡandı - /**

3. nu'āsen nekese ra'sehū neksen (Ş) feraşe'l-firāşe / *furū efgend sereş rā - gusterd bister rā* / başın kođu sođtı - tōšek kemişti - /
4. ferşen ve huve'l-ferşu ve'l-mefraşu ve'l-mefārişu / *ve ĩn bister* / bu tōšek - /
5. nefese's-şūfe ve nefeseti'l-ğanemu nefşen ve nefāşen <eyyi ra'at bilā rā' in> / *bī-çūpān çerīdend gūsifendān <bi-zed peşm rā>* / yünġni titti - koy koymatsız tünle otladı - /
6. nakaşe's-şey'e ve nakaşe's-şevkete min riclihī / *naqş kerd çīz rā - bīrūn kerd hār rā ez pāyeş* / nerseni bezedi - adaķındın tikenni çıkardı - /
7. nakşen (Ş) ħaraşa ħarşan ve humu'l-ħarrāşūn / *durūġ guft - ve ĩşān durūġ-guyān* / yalġan sözledi - yalġan sözlegenler - /

125b

1. ve ħaraşa'n-naħle ħarşan [ħirşan] ħaleşa lehu's-şey'u ve hiye'l- / *ħurd kerd ħurmā rā - ħālīş şud ū rā çīz - ve ĩn çīz-i ħālīş* / ħurmānı ħazr kıldı - nerse tūkel boldı aġga - /
2. ħulāşatu ve hum ħālīşatī ve ħaleşa ileyhi kezā ħulūşan / *ve ū yār-ı guzīde-i men est - resīd bi-vey fulān çīz* / ħālīş - tūkel nerse - bu meniġ ħālīş dostlarım - tegdi aġga - /
3. ħameşa batnuhū yaħmuşu ħamşan ve maħmaşaten ve huve / *bārīk şud şikem-i ū* / ħarnı açtı - /
4. ħamşānu ve hiye ħamşānetu ve ħamīşatu'l-batni <ve ħamīsu'l-batni ve hiye's-sumnu 'l-ħālīşu> / *ve ĩn merd-i bārīk şikem - ve ĩn zen-i bārīk şikem* / ħarnı aç er - bıķını yinçke ' avrat - /
5. ve ħamişa yaħmeşu ve ħameşa yaħmuşu ħamşan ve huve / bıķını yinçke boldı - /
6. ħumşānun ve ħamīşu'l-batni ve hiye ħumşānetun ve ħamīşatu'l- / *ve ĩn merd-i bārīk şikem* / bıķını yinçke er - bıķını yinçke ' avrat - /

7. **baṭni ve hum ve hunne ḥimāşun raḳaşa raḳşan / ve İşān merdān ve zenān-ı bārīk şikem - pāy kūft /** béli yinçke er taḳı béli yinçke ‘avratlar - oynadı - /

126a

1. **ve raḳşan ve raḳşānen naḳaşahū naḳşan ve naḳaşa bi nefsihī / kem kerd ū rā - ḥod kem şud /** eksütti anı - kendü eksildi - /
2. **nuḳşānen (D) ḥameḍa ve ḥamuḍa ḥamḍan ve ḥumūḍaten <menḳaşaten> / turş şud /** açığ boldı - /
3. **rakeḍa’l-ba’İru rakḍan rakeḍa’d-dābbetu bi ricleyhi / ber-dāşt ḥaz zemīn rā bi-bāy - bezed setūr her dū pāy-ı ḥod /** adaḳı birle yèrni ḳazdı - iki adaḳı birle tepüندی - /
4. **ḡameḍa’l-kelāmu ve ḡamuḍa ḡumūḍan nefeḍa’ş-şevbe / pūşīde şud suḥan - efşānd cāme rā /** söz örtüglüg boldı - tonnu silkti - /
5. **ve nefada’ş-şecerate ve huve’n-nefḍu ve nefedathul-ḥummā / ve İn mīve efşānde - bi-lerzānīd ū rā teb /** bu silkilmiş tirgek - ısıtma titretti anı - /
6. **nefḍan neḳaḍa’l-‘ahde ve’l-binā’e naḳḍan (T) besetahu / beşekest bīmār rā - bi-ufṭād dirahṭ rā - ū efgend ber-āverde rā - bi-gusterdeş /** ‘ahdni bozdı - taḳı binānı - yaydı anı - /
7. **bestan ve hiye’l-besīṭatu se‘aḥahu yes‘uṭuhū / dārū çikānīd bīnī rā /** burnınga dārūnı ḳoydı - /

126b

1. **ve yes‘aṭuhu sa‘ṭan ve huve’l-mis‘aṭu seḳaṭa sukūṭan / ve İn dārūy-ı bīnī çikānīden - biyuṭād /** bu dārūluḳ - tüştı - /
2. **ve huve maskıṭu’r-ra’si ve raculun sāḳıṭun ferāṭa ilā’l- / ve İn cāy-ı zāden - furū-māye merd - pīş refṭ bi-sūy-ı ḥavud /** toḒmuş yèr - ḳadrsiz er - ozdı ḥavz tapa - /
3. **ḥavḍı ve huve’l-ferāṭu ve ferāṭa ‘aleynā ferāṭan leḳaṭa’ş- / ve İn pīş-revende - nāḒāḥ āmed ber vey - ber-çīd /** bu ozḒan nāḒāḥ keldi - ketürdi /

4. şey^ʔu laqtan ve luqātan ve hiye^ʔl-luqāṭatu ve^ʔl-luqāṭu ve^ʔl-laqtatu / *çiz rā - ve in çiz ez rāh ber-girifteh* / nêrseni - kötürülmüş nêrse - /
5. maşata^ʔş-şa^ʔra maştan neqāta^ʔl-muşhāfe naqtan <marāta şa^ʔrahu yemruṭu marṭen ve marāta binefsihi yemruṭu marṭen ve huve emreṭ> / *şāne kerd mūy rā - noqta zed kerāse rā <ber-kend mūyeş rā - ḥod kende şud - ve in ber-kendeḥ mūy>* / taradı - kürrāsege çekik urdı - /
6. ve hiye^ʔn-nuqtatu ve^ʔn-nuqāṭu (‘) tale^ʔati^ʔş-şemsu / *ve in noqta - ber-āmed āfitāb* / bu çekik - kün toğdı - /
7. tūlū^ʔan ve maṭla^ʔan ve huve^ʔl-maṭla^ʔu ve^ʔl-maṭli^ʔu / *ve in cāy-ı āfitāb ber-āmeden* / toğku yêr - /

127a

1. ve tale^ʔa ‘ale-l kavmi tūlū^ʔan feqa^ʔa-llevnu yefku^ʔu / *dide-ver şud ber merdumān - rūşen şud reng* / reŋgi duruğ boldı - nāgāh keldi - yıldıradı reŋg - /
2. ve yefka^ʔu feq^ʔan ve fuqū^ʔan (Ġ) bezeğati^ʔş-şemsu buzūğan / *ber-āmed āfitāb* / kün toğdı - /
3. belegahu ve belega ileyhi belāğan ve şey^ʔun bāliğun sebeğa^ʔş-şevbu / *bi-resid bi-vey - ve çiz-i reside <tamām şud cāme>* / tegdi aŋga - tūkel nêrse - ton tūkel boldı - /
4. yesbuğu ve yesbeğu subūğan şabeğa^ʔş-şevbe yaşbuğu / *reng kerd cāme rā* / tonnu boyadı - /
5. şabğan ve şibāğaten ve huve^ʔş-şabğu ve şibğatullāhi / *ve in reng - ve kiş-i ḥudāy* / bodāğ - teŋgriniŋ dīni /
6. ferāğa mine^ʔş-şuğli yefruğu ve yefrağu ve ferīga yefrağu / *fāriğ şud ez kār* / fāriğ boldı - /
7. ferāğan ve furūğan meḍağa^ʔl-‘ ilke yemḍuğu ve yemḍağu madğan / *bi-ḥāyid ‘alk rā* / saķız çiyinedi - /

127b

1. (F) **ḥarafe** 'ş-**şimāra ḥarfen** ve **ḥırāfen ḥalefehū** / *bi-çīd mīve rā - niyābet kerd ū rā* / butadı - ḥalīfe tiki anı - /
2. **ḥilāfeten** ve **huve ḥalafu sev'in** ve **ḥalefu şıdķın** / *ve ĩn peser-i māde bed - ve peser-i mānde nīk* / bu yawuz ḥalīfe - edgü ḥalīfe - /
3. **ve humu'l-aḥlāfu** ve **huve'l-ḥalīfu** ve **'l-ḥulefā'u** / *ve ĩn nāyeb* / bu ḥalīfe - /
4. **ve'l-ḥalīfetu** ve **'l-ḥalā'ifu** ve **ḥalefe-lleylu'n-nehāra** / *şeb pes-i rüz āmed* / ḥalīfe - tün-kün songınça yörیدی - /
5. **ḥalfen** ve **ḥilfeten** ve **ḥalefe femu's-şā'imī ḥulūfen** / *būy kerd dehān-ı rūze-dār rā* / rūze tutğannıng ağzı yıdlandı - /
6. **ra'efer yer'ufu** ve **yer'efu** ve **ra'ife yer'efu** ve **ra'ufe** / *mihribān şud* / rahmet kıldı - <rahīm köngüllüg boldı> - /
7. **yer'ufu ra'feten** ve **rāfeten** ve **huve ra'ūfun** ve **ru'ūfun** / *ve ĩn mihribān* / rahmet kılgan - /

128a

1. **racefe racfen** ve **racfānen** ve **hiye'r-racfetu ra'afe** <zelzelehu> / *saḥt bi-cunbīd* - *ve ĩn cunbiş - ḥūn āmed ez bīnī-i ū* / yer çatıg titrendi - yer titrenmek - burnı qanadı - /
2. **enfuhu yer'ufu** ve **yer'afu ra'fen** ve **ra'ufe ra'āfeten** /
3. **ve huve'r-ru'āfu selefe seleyen** ve **sulūfen** ve **humu's-** / *ve ĩn ḥūn-ı bīnī - bi-guzeşt* / burun qanı - keçti - /
4. **selefu** ve **'l-eslāfu 'arafe 'ale'l-ķavmi** ve **'arufe** / *mihter şud ber merdumān* <ve *İşān guzeştigān*> / bu keçmiş keçgen imāmlar - uluğluq kıldı bodunlar üze - <uluğ boldı> - /
5. **'arāfeten** ve **huve'l-'arīfu ḳatafe'l-birzevne ḳiḳāfen** / *ve ĩn mihter - ḥurd-kām refi esb titer* / bu uluğ - türki at - yöritti - /
6. **neşafe'l-'umra** ve **naşafe'l-izāru sāķahū** / *nīme-i 'omr şud - bi-nīme-i sāķ-ı ū resīd āzār* / 'ömrüng yādu saḅga tegdi - izār yinçükiḅge tegdi - /

7. **naşfen (K) beşeka 'l-bişka beşkan beraqati 's-semā 'u** / *bi-guşāyid bend-i āb rā - dirahş kerd āsimān* / bögetni aştı - yıldıradı - /

128b

1. **ve hiye 'l-bāriqatu ve 'l-bevāriku ve beraqa lehu 'r-raḥlu** / *ve ĩn ebr-i bā dirahş - tehdīd kerd ū rā merd* / yıldırımılığ bulıt - er kaçkıdı - /

2. **berkan ve beraqa 'ş-sey 'u berikan ve beraqa 'l-berku berkanen** / *bi-yāft çīz - bi-dirahşīd dirahş* / yıldıradı - yıldırım çaqtı - /

3. **ve beraqa 'l-başaru yebraqu ve berika yebraqu berkan** / *ḥīre şud dīde* / közler ḥıyre boldı - /

4. **bezeqa 'l-buzāku bezkan beseka 'n-naḥlu busukan** / *bi-endāḥt ḥīv rā - bulend şud dıraḥt-ı ḥurmā* / yérni tüfkürdi - ḥurmā uzadı - /

5. **beşaka 'l-bişāku beşkan ḥaraka 'l-kaşşādu 'ş-** / *bi-endāḥt ḥīv rā - bi-sūht kāzer* / yérin tüfkürdi - yönni köndürdi - /

6. **şevbe ḥarḳan ḥafeqa 'n-necmu ḥufukan ḥaleqa 'l-edīme** / *cāme rā - durū şud sitāre* <*endāze kerd ādem rā berāy-ı burīden*> / yulduz battı - edīmni biçmesdin aşnu örelendi - /

7. **ve ḥaleqa 'l-ifke ḥalkan ḥaneḳahū ḥanḳan ve ḥanḳan** / *bi-sāḥt durūḡ rā - ḥar kerdeş* / yalḡan çattı - boḡdı anı - /

129a

1. **razeḳahū razkan ve rizkan ve huve 'r-rizku ve 'l-erzāku** / *rūzī dād bi-vey - ve ĩn rūzī-i mā* / rūzī bérđi aṅḡa - rūzī - /

2. **rafeqa bi 'l-emri ve rafuqa yerfuqu rifkan ve huve refikan** / *iy hem-rāḥ* <*çerb-kārī kerd bi-kārī*> / iş içinde tüzünlük kıldı - ḳoldaş - /

3. **rameḳahū ramkan zeraḳahū bi 'l-mizrākı zerkan** / *bi-girist bi-vey - neḥust ū rā bi-rūyin* / baḳtı aṅḡa - sabın birle türtti - /

4. **seḥaḳa yeshuḳu seḥuḳa yeshuḳu suḥkan ve huve seḥiḳun** / *dūr şud - ve ĩn dūr / yıraḳ boldı - yıraḳ - /*
5. **semeḳa sumūḳan şeraḳati 'ş-şemsu şurūkan** / *bulend ve dirāz şud - ber-āmed āfītāb / uzadı - yüksedi - kün toĝdı - /*
6. **ve şeraḳa uzne 'ş-şāti şarḳan şeḣeḳa 'l-mer 'ate <cāma' ehā>** / *bi-şikāft gūş-ı gūsifend rā - cimā' kerd zen rā / ḳoynıng ḳulaḳın teldi - /*
7. **şelḳan şadeḳahu 'l-ḥabera şıdḳan ve huve 'ş-şadıḳu** / *rāst guft ū rā ḥaber - ve ĩn rās-gūy / ḥaberni rāst aydı - rāst sözlüg - /*

129b

1. **ṭaraḳa 'l-ḥadīde bi 'l-mıṭraḳati ve ṭaraḳa 'l-ferasu 'l-ḥıcra** / *bi-kūft āhen rā - bi-ḥāyid - ber mādiyān ber-āmed esb / temürni töküç birle töĝdi - aṭ *öĝredi - /*
2. **ve ṭaraḳa 'l-ḥaşā ṭarḳan ve ṭaraḳahū leylen ṭaleḳat** / *fāl zed bi-seng-i rīza - bi-şeb āmed bi-vey - zen hīşter şud / arpa taşını kemişti - tünle keldi aṅga - ṭalāḳ boldı - /*
3. **ve ṭalukāt taṭluḳu ṭalāḳan ve hiye ṭalıḳun 'ameḳa 'l-** / *ve ĩn zen-i hīşte / ṭalāḳ bolĝan 'avrat - /*
4. **mekānu ve 'amuḳa ya 'muḳu 'umḳan ve 'amāḳaten** / *jerf şud cāy / yēr teriṅ boldı - /*
5. **ve huve 'amıḳun 'abeḳahu 'l-'abūḳu 'abḳan feraḳa** / *ve ĩn jerf - şarāb-ı şām dād ū rā - ḥudāy efgend / teriṅ yēr - aḥşam şarābın içürdi aṅga - iki nērse arasında - /*
6. **beyne 'ş-şey 'eyni farḳan ve furḳānen meraḳa 's-sehmu mine 'r-** / *miyān-ı dū çīz - gudāre şud tır ez nişān / ayırt kemişti - oḳ öte çıktı /*
7. **ramiyyeti ve meraḳa 'r-raculu mine 'ṭ-ṭā'ati merḳan** / *bīrun āmed merd ez - fermān-burdārī / umaçdın - er ṭā' atdın çıktı - /*

130a

1. **ve murūkan ve humu 'l-māriḳatu neseḳa 'l-le 'ālī nesḳan ve huve 'n-nesaḳu / ve** *İşān nā-fermān-burdārān - rişte kerd murvārīd rā - ve ĩn rişte / ḥāricler - yinçüni tizdi - yinçü tizigi - /*
2. **nefeḳati 'd-dābbetu nufūkan ve nefeḳa 'l-metā' u nefākan / bi-murd sutūr - revānī** *girift kāle / kölik yoḳaldı - kāle ütgen boldı - /*
3. **(K) berake 'l-ba' ĩru burūken terakehū terken ve metraken / zānū zed uştur - bi-** *māndeş / tēwe çökti - ḳodtı anı - /*
4. **deleke 'l ḥuffe 'ale 'l-arḳı ve deleke fi 'l-ḥammāmi / bi-mālīḳ mūze ber zemīn -** *ber-dūd der germābe / etükni yērke sürtti - ḥoş ot türtüندی /*
5. **bi 'd-dulūki dilken ve deleketi 'ş-şemsu dulūken / bi-ḥuşb - furū-reft āfītāb / isig** *suw içinde - kün battı yā ḳıştı - /*
6. **seleke 't-ḫarīḳa sulūken ve seleke 'l-ḥayḫa fi 'l- / bi-reft rāh rā - <ḳiştīd rişte rā der** *sūzen> / yolnı tepti - yipni yignege soḳtı - /*
7. **ibrati selken ve huve 's-silku semeke semken ve semūken / ve ĩn rişte - pelīd şud** */ bu yip - ḳıldı - /*

130b

1. **'arake uznehū 'arcken 'aleke 'l-ferasu 'l-licāme 'alken / bi-mālīd gūşeş rā - bi-** *ḥāyid esb legām rā / ḳulaḳın burdı - at yügenini çiyinedi - /*
2. **ferake 's-sunbuku ve ferike 'l-muniyye mine 'ş-şevbi ferken / bi-mālīd ḥuşe-i** *gendum rā - bi-mālīḳ āb merdī rā ez cāme / buḡday başın owdı - menīni tondın owdı - /*
3. **neseke li 'llāhi nesken ve hiye 'n-nesīketu (L) ekele eklen / ḥurbān kerd ḥudāy rā** *- ve ĩn ḳurbānī - bi-ḥūrd / ḫā' at ḳıldı teḡriḳa yā ḳurbān ḳıldı - ḳurbānī tēwe - yedi /*
4. **ve hiye 'l-ekletu emele minhu kezā emelen ve huve 'l-emelu / ve ĩn ḥureş - umīd** *est rūzī fulān çīz rā - ve ĩn umīd / loḳma - umunç tuttı andın fulān nērse - bu umunç - /*
5. **ve 'l-āmālu bezele lehu 'l-māle bezlen bezele 'l-cemelu buzūlen / baḫşīd ū rā** *ḥāste - nuh sāle şud şutur / māl bērdi aḡga - tēwe sekkizin tüketip toḳḳuzıḡga kirdi - /*

6. **ve cemelun bāzilun ve nākatun bāzilun ve bāziletun beḳale vechu'1-** / *uṣtur-i nuh sāle* <*mūy ber-āverd rūy-ı kudek*> / bu sekkizin tüketip toḳḳuzıñga kirmiş tēwe - bu sekkizin tüketip toḳḳuzıñga kirmiş iñgen oğlan - /
7. **ḡulāmi buḳūlen beḳale'ş-sey'u buḫūlen ve butlānen** / *ve ĩn ṣutur-i māde nuh sāle* - *bāṭil ṣud çiz* / saḳal çıkardı - bāṭil boldı - /

131a

1. **ḥaṣale 'aleyhi ḥuṣūlen ve huve'1-ḥāṣılı ve'1-maḥṣūlu** / *bāḳī mānd berū* - *ve ĩn bāḳī-mānde* / bāḳī ḳaldı anıñg üze - bāḳī ne fayde /
2. **ḥazelehū ḥızlānen deḫale'd-dāra ve fi'd-dāri ve deḫale** / *bi-guzāṣt ū rā* - *der-āmed bi-ḥāne* / ḳodtı - ewke kirdi - /
3. **'alā fulānin ve ilā fulānin duḫūlen ve medḫalen ve hiye'd-** / *der-āmed ber fulān kes* / fulān üze fulān kirdi - /
4. **duḫletu ve'd-daḫılı ve'd-duḫālu ve dāḫılı'd-dāri** / *ve ĩn enderūn-ı ḥāne* - *enderūn-ı ḥāne* / iş içi - dost - ew içi - /
5. **zebele'1-baḳlu zūbūlen rafele fi ṣevbihī raflen** / *pejmurd giyāh-ı ter* - *ḥurāmān ref* *der cāme-i ū* / soldı yaṣ ot - küwenü yöridi - /
6. **ve rufūlen rakele'd-dābbetu bi iḥdā ricleyhi raklen** / *bi-zed sutūr rā bi-yekī ez dū pāy* / tepindi - /
7. **sefele seflen ve sufūlen ve sefule sefāleten ve sefāliyeten** / *furū ṣud* - *furū-māye ṣud* / astın boldı - ḳadrsiz boldı - /

131b

1. **ve huve seflun ve sefilun ve hum sefiletun ve sifletun ṣekele'1-** / *ve ĩn furū-māye* - *ve İṣān furū-māyegān* - *ṣekīl kerd* / ḳadrsiz er - kişen /
2. **ferase ve ṣekele'1-kitābe ṣeklen ve huve'ş-ṣeklu** / *esb rā* - *noḳta zed kitāb rā* - *ve ĩn noḳta* / urdı aṭ - i' rāb urdı noḳta - i' rāb - /

3. **ve**’ş-**şukūlu** **şemelehumu**’l-**ḥayru yeşmulu ve şemile yeşmelu** / *hemegān rā nīkī resīd* / ḥayr kapsadı anlarını - /
4. **şumūlen şakale**’l-**mer’ete şaklen ve şikālen** ‘**ḡafele** ‘**ani**’ş- / *şeykel kerd āyene rā - ḡāfil şud ez çīz* / açtı köziṅünü - ḡāfil boldı - /
5. **şey**’i ‘**ḡufūlen ve ḡafleten feḡdalehū ve feḡdale** ‘**aleyhi** / *furūd ber vey* / ozdı - /
6. **faḡlen ve fuḡūlen ve hiye**’l-**faḡiletu ve**’l-**feḡāilu ḡabeleti**’l- / *ve īn fuzūnī* <ber-dāşt mām-nāf> / bu artuḡluk - oḡlanḡa /
7. **ḡābiletu**’l-**velede taḡbulu ve ḡabilet taḡbelu ḡablen ve ḡabāleten** / *beççe rā* / awurtalık kıldı - /

132a

1. **ve hiye**’l-**ḡibāletu ḡatelehū ḡatlen ve huve katīlun ve hum ḡatlā** / *ve īn mām-nāfī* - *bikuşt ū rā* - *ve īn kuşte* / awurdalık - öldürdi - öldürülmüş - /
2. **ḡafele** ‘**ani**’l-**ḡazvi ḡufūlen ve ḡafelen keḡale** ‘**aynehū kaḡlen** / *bāzgeşt ez ḡazā* - *surme kerd der çeşm-i ū* / ḡarātdın ḡayttı - köziṅe sürme soḡtı - /
3. **kefele biḡī keḡāleten ve kefile** ‘**anhu lehū keḡlen ve kuḡūlen** / *pāyendān kerd ū rā* - *pāyendān şud ez vey ū rā* / oḡḡa kirdi - oḡḡa kirdi andın aṅḡa - /
4. **ve huve keḡilun ve hum kuḡelā**’u ve kefele’l-**yetīme keḡlen meḡeşe beyne** / *ve ū pāyendān* - *tīmār dāşt yetīm rā* - *bi-sitād bīş ū rā* / oḡ eri - ēktüledi yetīmni - öre turdı ileyinde - /
5. **yedeyhi muḡūlen ve meḡule biḡī meḡleten mecelet yeduhū yemcelu meclen** / *misile kerd ū rā* - *ebleh kerd dest-i ū* / muḡle kıldı - ḡabarḡuḡ boldı - /
6. **ve mecelet temcelu mecelen ve yedun māciletun ve meciletun meḡalehū**’d- / *ve dest-i ebleh-nāk* - *def^ç kerdeş* / ḡabarmış elig - te’ḡīr kıldı - /
7. **deyne maḡlen neḡale**’d-**daḡīḡa naḡlen naḡale**’l-**ḡıḡānu nudūlen** / *bīḡt ārd rā* - *bīrūn şud reng* / unnieledi - saḡal boyaḡı kitti - /

132b

1. neḳalehū naḳlen (M) ḥacemehu 'l-ḥaccāmu hacmen ḥarame 'ş-şey 'u / *bi-gerdānīd ū rā ez cāy bi-cāy - ḥicāmet kerd ū rā ḥuccām - ḥarām şud çīzī* / keçürdi - şīşe urdı - ḥarām boldı - /
2. ve ḥarume ḥurmeten ve ḥurmen ve huve ḥarāmun ve ḥirmun ḥakeme beyne 'l-ḳavmi / *ḥukm kerd miyān-ı merdumānġ* / ḥarām - ḥükkm kıldı - /
3. ḥukmen ve ḥukūmeten ve huve ḥākimun ve ḥakemun ḥademehū / *ve ĩn ḥukm-kunendeh - ḥidmet kerd ū rā* / ḥükkm kılgān - ḥıdmet kıldı aġga - /
4. racemehū racmen ve huve 'r-racīmu ve 'r-rucūmu ve raceme bi 'z-żanni / *seng-sār kerdeş - ve ĩn seng-sār - sitārigān key dīd ān bāz zenend* / taşladı - bu taşlanmış şeytān - atġu yulduzlar - sizik birle sözledi - /
5. racmen raseme lehū fı kezā ve raseme 'l-burra ve raşemehū / *nişān nehād ber vey - der fulān çīz - muhr nihād kundeh rā* / nişān kıldı - mühr urdı buġdayқа - /
6. rasmen ve raşmen ve huve 'r-ravsemu ve 'r-ravşemu raġame enfuhū <ve raġme-l enfi ' abā 'ihi ' ani-z zulli> / *ve ĩn muhr - ḥāk-ālūd şud rūy-ı ū* / bu mühr - topraqlıġ boldı yüzni - /
7. yergumu ve raġime yergāmu raġmen ve mergāmen ve huve 'r-ruġāmu / *ve ĩn ḥāk-ı nerm* / bu yumşaq topraq - /

133a

1. ESSĀBĪ 'U raḳame 'l-kitābe ve raḳame 't-tācīru 'ş-şevbe raḳmen / *bi-nebeşt nāme rā - nişān kerd bāzīrgān cāme rā* / bitidi - nişānlıġ kıldı bāzīrgān tonmı - /
2. rakeme 'l-eşyā 'e rakmen ve huve 'r-rukāmu ze ' ame bihī ze ' āmeten / *ber yek-dīġer nihād çīzhā rā - ve ĩn çīzhā ber yek-dīġer nihād - pānīlānī kerd bā ū* / nerseni biri ūze biri münġeştürdi - münġeştürölmiş - oġa kirdi - /
3. ve huve za ' ĩmun ve ze ' ame 'l-emra za ' men ve zu ' men / *ve ĩn pānīdān - bi-guft pendāşt kār rā* / oġқа kirgen er - işni aydı - /
4. ve mez ' amen seceme 'd-dem ' a secmen ve seceme bi nefsihī sucūmen / *brīht eşk rā - ḥod rīhte şud* / yaşmı tüketti - kendü töküldi - /

5. **seheme** vechuhū ve **sehume** ve **suhime** **suhūmen** ‘aceme’l-‘ūde <li’ecli-l **imtiḥāni**> / *bi-gešt reng-i rūyeş - bi-gezīd çūb rā* / yüzi açığı boldı - yığaçnı ısırdı - /
6. ‘acmen **ḳademehū** **ḳudmen** ve **ḳudmeten** **ketemehū** **ketmen** / *bi-guzešt ber-vey - nihān kerd ez vey* / ilerü keçti - kızledi anı - /
7. ve **kitmānen** **heceme** ‘aleynā **hucūmen** (N) **esene**’l-mā’u / *nāgāh āmed ber mā - reng bi-gerdānīd āb* / nāgāh keldi üzemizge - suw çüridi - /

133b

1. **ye**’sunu ve **esine** **ye**’senu **usūnen** **fe huve āsinun** ve **esinun** /
2. **bedene** ve **bedune** **budnen** ve **huve bādinun** ve **hiye bādenun** / *tenāver şud - ve ĩn merd-i tenāver-şudeh* / uluğ tenlig boldı - uluğ tenlig er - /
3. ve **bādinetun** **baḫune** **buḫūnen** **şemene**’l-kavme **şemnen** **ḫaraneti**’d- / *pinhān şud - heştum estād ez merdumān - ve ĩn zen-i tenāver* / örüldi - boḫunlar mālındın sekkizde bir aldı - kölik teŋdi - /
4. **dābbetu** ve **ḫarunet taḫrunu** **ḫırānen** ve **hiye ḫarūnun** / *ve ĩn tevsen - tevsenī kerd sutūr* / yılķı *tüsnedi - tosun - /
5. **hāzā** ’emrun **yaḫzununī** ve **raculun maḫzūnun** ve **ḫazīnun** / *ĩn kārest ki merā ğamġīn mī-kuned - ve merd-i ğamġīn* / bu iş kim meni ḳadġuluğ ḳılır - ḳadġuluğ er - /
6. ve **ḫazintu** ’aḫzunu **ḫuznen** **deceneti**’l-‘anāḳu / *ve ğamġīn şudem - āmūḫt buzġāle māde* / ḳadġuluğ boldum - tişi oġlağ öğrendi - /
7. **ducūnen** ve **hiye dācinun** **deḫaneti**’n-nāru **duḫūnen** / *ve ĩn buzġāle-i āmūḫte - dūd kerd āteş* / öğreŋgen oġlağ - ot tütün ḳıldı - /

134a

1. ve **hiye dācinun** **dehene**’r-ra’se **dehnen** **razene**’ş- / *çerb kerd ser rā - kerānī çīz bi-dīd* / başka yağ türtti - ağır imledi - /
2. **şey**’e **bi yediḫī** **raznen** **raḫane** **raḫāneten** **rakene** **yerḳunu** / *bi-zebān-ı ‘acemī suḫan guft - bedest ḫod* / ‘acemce sözledi - kıyştı anıŋ tapa - /

3. **ve rakine yerkenü rukūnen secenehū secnen secune**ʔş- / *bi-çesbīd bi-vey germ kerd - be-zindān kerdeş / zindānka soқты - /*
4. **şey**ʔu ve **şeḩune suḩnen ve suḩūneten ve mā**[ʔun] **suḩnun ve saḩunun** / *çīz rā - ve āb-ı germ / nêrse ısındı - isig suw - /*
5. **ve huve**ʔs-**şeḩūnu ve şeḩanet** [saḩinet] **bihī** ʔaynuhū **teşḩunu** / *ve ĩn ḩordenī-i germ kerde - kem şud eşk-i çeşm-i ũ / isitilmiş şorba - közi yaşı isig boldı - /*
6. **suḩneten ve huve şeḩinu**ʔl-ʔayni **sedenehū sidāneten** / *ve ĩn āb-ı germ-i cism - ḩidmet kerd ũ rā / bu közi yaşı isig er - ḩidmet kıldı - /*
7. **ve hum sedānetu**ʔl-kaʔbeti **sekine sukūnen ve hiye**ʔs-**sekīnetu** / *ve ĩşān ḩādimān-ı kaʔbe - biyārāmīd - ve ĩn ārām / kaʔbeniḩḩ ḩidmetkārлары - teg turdı - bu töleklik - /*

134b

1. **ve sekene**ʔd-**dāra sukūnen ve suknā ve sekenen** ʔaʔanehū / *binşest der ḩāne - bi-ḩalīd ũ rā / ewde turdı - sūḩḩü birle sançtı - /*
2. **bi**ʔr-**rumḩı yaḩ**ʔunuhū ve **yeḩ**ʔanuhū **ʔaʔnen ve ʔuʔnen** / *bi-nīze - /*
3. **ve huve miḩ**ʔānun ve **ʔaʔane** ʔaleyhi **fī ḩasebihī** / *ve ĩn merd-i bi-nīze ḩalande - ʔaʔn kerd ber vey - der gevhereş / inḩen sançğan er - ʔaʔn kıldı ḩasebge - /*
4. **ʔaʔnen ve ʔaʔanānen** ʔaleneʔl-**emru yaʔlunu** ʔulūnen / *peydā şud kār / āşkāre boldı - /*
5. **ve** ʔaline **yaʔlenu** ʔalenen ve **hiye**ʔl-ʔalāniyetu **feḩane li**ʔl-**emri** / *ve ĩn aşikārā - heves dāşt bi-kār / bu āşkāre - işke us kıldı - /*
6. **yeḩtunu fiḩnaten ve feḩne yeḩtanu feḩanen** / *ʔāmil şud / usluḩ boldı - /*
7. **ve feḩāneten** **ḩaḩane**ʔd-**dāra ḩuḩunen kemene lehū fī mevḩı**ʔm / *bāşīd der ḩāne - pinhān şud behr-i ũ der fulān cāy / ewde turdı - busundı fulān yêr içinde - /*

135a

1. **kezā kemūnen ve huve**ʔl-**kemīnu kehene yekhunu ve yekhenu** / *ve ĩn pinhān şuden - fāl-gūyī kerd / kizlengü yêr - ḩamlıḩ kıldı - /*

2. **ve kehune yekhunu kehāneten mecene mucūnen ve mecāneten / bī-bāk şud /**
ez' arlık kıldı - /
3. **merane 'ale'l-emri murūnen mehenehū yemhunuhū ve yemhenuhū / hū kerd ber**
kārī - hizmet kerdeş / işke öğrendi - hizmet kıldı - /
4. **mehnen ve mehneten ve mihneten EL-MUDĀ' AF (B) /**
5. **ḥabbehū ḥabben ḥabbe'l-ferasu ḥabeben ve ḥabīben / burīd ū rā - bi-devīd esb /**
kesti - yörittı - /
6. **zebbe 'anhu'l-ḳabīḥa zebben rabbehū rabben ve rabbe'n-naḥye / dūr kerd - zeşt**
rā - bi-bereverdeş - bi-berverd / yawuznı def' kıldı andın - èktüledi - tulkuḳnı edledi - /
7. **bi'r-rabbi rubben sebbehū sebben ve mesebbeten ve hiye's- / duşnām dādeş /**
sögtı - /

135b

1. **subbetu şebbe'n-nāra şebben şabbehū şabben / duşnām - ve ĩn neng - bi-efrūht**
āteş rā <berīht ū rā> / bu 'ayb - otnı yandurdı - tökti anı - /
2. **'abbe'l-mā'e kebbehū kebben hebbeti'r-rīḥu hubūben / dedhān ber kerde-i ḥod**
āb rā - ber-vey endāhteş - bi-vezīd bād / suw tükedü içti - yüzün kemiştı - yel esti - /
3. **ve hebbe'n-nā'imu hebben (T) ḥatte'l-varaḳa / bīdār şud ḥufte - bāz kerd berg-i**
dıraht rā ez / uygandı udığan - yapraḳnı butaḳdın tüşürdi - /
4. **'ani'l-ḡuşni ḥatten fettehū fetten ve huve'l-futātu / rīze kerdeş - ve ĩn pāre rīze**
ez şāḥ / pāre pāre kıldı - uşanmış nêrse - /
5. **lette's-sevīka'l-'aseli letten (Ş) beşşehū / biyāmīht pest rā bi-engebīn -**
perākende şud / talḳannı 'asel birle ḳarışturdı - yaydı anı - /
6. **beşşen ḥaşşehū 'ale'l-emri ḥaşşen ve seyrun ḥaşşun / taḥrīd kerd ū rā ber kārī -**
ve reften ve bi-şitāb / iş üze tøndürdi - ewek yörimek - /
7. **(C) ḥacce'l-beyte ḥaccen ve ḥicceten ve humu'l-ḥaccu / ziyāret ker ḥāne-i ka'be**
rā - ve ĩşān ḥāciyān / ziyāret kıldı ka'bege - bu ka'bege ziyāret kılganlar - /

136a

1. **ve'l-ḥıccu ve'l-ḥacecu ve'l-ḥaccācu racca'llāhu'l-arḍa** / *bi-cunbānīd ḥudāy zemīn rā* / tepretti - /
2. **raccen mecce's-şey'e meccen ve huve'l-mucācu (Ḥ) saḥḥahū** / *bi-endāht ez dehān çiz rā - ve in çiz-i ez dehān-endāhte - bi-riḥteş* / nerseni attı - bu tügenler - tökti anı - /
3. **saḥḥan ve saḥḥa bi nefsihī suḥūhan (Ḥ) saḥḥathu** / *ḥod riḥte şud - ker kerd ū rā* / kendü töküldi - belā kulakın şağır kıldı - /
4. **'ş-şāḥḥatu saḥḥan (D) eddethu'd-dāhiyetu edden** / *yā rüz-ı kıyāmet - resīd bŷy-ı belā <āvāz suḥen>* / *yā kıyāmet kün yā rüz-ı kıyāmet - uluğ belā keldi - /*
5. **ve şey'un iddun ve uddun cedde'n-naḥle cedden ve cedāden [cidāden]** / *ve çiz-i 'acīb - burīd ḥurmā rā* / taṅṅ nerse - butadı - /
6. **ḥadde's-sekrāne ḥadden ve ḥadde'd-dāra ḥadden** / *ḥad burd mest rā - peydā kerd ḥādd-ı ḥāne rā* / ḥadd urdı - oruğın kıldı - /
7. **ve hiye ḥudūdu'd-dāri ḥadde fi'l-arḍı ḥadden** / *ve in ḥad-hā-i ḥāne - sūrāḥ kerd der zemīn* / bu sarāy ḥaddları - telük kazdı - /

136b

1. **ve huve'l-ḥaddu ve'l-'uḥdūdu raddehū radden ve meradden** / *ve in sūrāḥ - bāz-gerdānīdeş* / bu telük - kıyattardı - /
2. **ve derāhimu raddun ve hiye'l-merdūdetu sedde'l-beşka** / *ve deremhā-ı nebere - ve in zen-i ḥalāk-dāde-şudeh - best bend-i guşāde rā* / yawuz barmağlar - bu ḥalāk bérilmiş 'avrat - bögetni bögedi - /
3. **ve huve's-seddu şedde's-şey'e şedden ve şedde 'aleyhi** / *ve in-bend-i beste - bi-nest çiz rā - ḥamle kerd ber-vey* / berk böget - nerseni bağladı - ḥamle kıldı - /
4. **şeddeten [şiddeten] ve şedden şaddehū şadden ve şadde bi nefsihī** / *bāz-dāşt ū rā - ḥod bāz-dāşte şud* / yığdı anı - kendü yığıldı - /

5. **şudūden** ‘adde’ş-şey’e ‘adden ve ‘adeden ve hum / *şumurd çīz rā - ve īşān /* saķış ķıldı - bular - /
6. ‘adīde’r-ramli ve ‘indehū ‘iddetu eşyā’e **ķaddehū** / *beşumār rīgend - ve çendīn* *çīzhā pīş-i ūst - bi-dirāzī burī īdeş /* ķum tapa yinçe turur - esik ķanda nerseler bar - uzunınca kesti - /
7. **ķadden keddehū kedden ve kedde bi nefsihī kedden medde**’s- / *rencānīdeş - ģod-* *renc şud - bi-keşīd /* emgetti - kendü emgendi - tarttı - /

137a

1. **şevbe ve medde**’n-nehru medden ve huve’l-meddu / *cāme rā - bisyār şud āb-ı* *cūy - ve īn ābhīz /* taşıĝ - tonrı - arık taştı - bulĝanuķ suw - /
2. ve’l-mudūdu **heddehū hedden (Z) bezzehū bezzen** / *bi-şikesteş - ģālib şud ber* *vey /* sıdı anı - ģālib boldı - /
3. **cezzehū cezzen (R) cerra**’ş-şey’e cerran **zerra**’d-devā’e / *bi-burīdeş - furū-keşīd* *çīz rā - berā-kend ū rā ber rīş /* kesti anı - nerseni sowurdı - baş üze /
4. ‘ale’l-cerāhati **zerran ve huve**’z-zerūru ve **zerrati**’ş- <eyyi ħala‘at> / *bi-burīdeş -* *ve īn dārū-yı perākendenī - ber-āmed āfītāb /* dārūnı saçtı - bu saçası dārū - /
5. **şemsu zerūran zerra**’l-ķamīşa zerran **serrahū** / *engele nehād pīrāhen rā - şādımān* *kerdeş /* könglekke tūgme urdı - şāzı ķıldı - /
6. **serran ve surran ve meserraten ve surūran ve hiye**’s-serrā’u / *ve īn kār-ı şād-* *kunendeş /* bu şāzmānelık - /
7. ve **serra**’ş-şabiyye **serran şarra**’d-derāhime **fī**’s-şurrati / *bi-burīd bāf-ı kuzek rā -* *bi-best dirhemhā rā der tupre /* oĝlannıĝ kindikin kesti - tūgdi - /

137b

1. **şarran ve şarra**’l-ķımāru **uzuneyhi şarran đarrahū đarran ve mağarraten** / *ber-* *dāşt ģer dū ĝuşeş rā - ziyān resānīdeş /* eşgek iki ķulaķın tiktı - ziyān tegürdi - /

2. **ve hiye`d-đarrā`u ve`d-đararu țarra șāribehū țarūran / ve Īn kār-ı ziyān-kunendeh - burīd beru teneş rā / berduşvârlık - ziyān - bıyıkın kesti - /**
3. **ve țarra`s-sikkīne ve țarra`ț-țarrāru țarran ġarrahū ġarran / tīz kerd kārđ rā - kīse bi-burīd kīse ber - bi-ferīft ū rā / bıçaknı yitig kıldı - ținrāz yançuknı yardı - mağrūr kıldı - /**
4. **ve ġurūran ve huve`l-ġurūru ferra`l-esnāne ferran ve firāran / ve Īn ferībendeh - bedīd dendān-hā rā / aldağan iblīs - tişinġe baқты - /**
5. **kerrahū kerran ve kerraten ve kurūran ve kerra `aleyhi kerran ve kerraten / bāz gerdānīdeş - bi-gerdīd - ġamle kerd ber vey / çewürdi anı - ġamle kıldı - /**
6. **merra merran ve murūran (Z) ezzeġū ezzen bezzeġū bezzen / bi-gužeşt - bi-cunbānīdeş - bi-rubūdeş / keçti - tepretti - kıaptı anı - /**
7. **ġazze`ş-şāte ve ġazze`z-zer`a ġazzen ve ġazāzen [ġızāzen] / bi-seturd ġūsfend rā - bi-derdūd keşt rā / kıırkıtı - ekinni bıçtı - /**

138a

1. **ġazzeġū ġazzen `azzeġū `azzen hezzeġū hezzen ve hizzeten / bi-burīd gerdenes rā - ġalene kerd ber vey - bi-cunbānīdeş / ġālib boldı - kesti - ağırladı - tepretti anı - /**
2. **(S) besse`l-ġıçārate bessen cesseġū cessen ve hiye`l- / rīze kerd çīz rā ve seng rā - bi-sūdeş - ve Īn / taşnı uşattı - sıķadı anı - bu /**
3. **mucissetu ġasseġū ve ġasse`d-dābbete bi`l-miġasseti ġassen / Īn cāyġāh-ı bisūden - bi-kuşteş - bi-ġārīd sutūr bi-cūb ġārek / sıķaġu yēr - öldürdi anı - kıaşdı kölikni kıaşıġuç birle - /**
4. **desse`ş-şey`e fi`t-turābi ve desse ileyhi rasūlen / pinhān kerd çīz rā - der ġāk - pinhān firistād bi-vey resūl / kızledi - kömdi - ıdtı yetrū yalawaç anıġ tapa - /**
5. **dessen `asse `assen ve huve`l-`āsu ve humu`l-`asesu / bi-şeb nigāh dāşt - ve Īn pāsıbān - ve Īşān pāsıbānān / tünle bekledi - bu tünle beklegen - /**

6. (Ş) **ceşşe** 'l-**habbe bi** 'l-miceşseti **ceşşen ve huve** 'l- / *ārd kerd dāne rā - ve ĩn /*
öwünni yardı - bu /
7. **ceşşu ve** 'l-**ceşşetu haşşe** 'n-nāru **haşşen** / *bulgūr - biref-rūht āteş rā / yarma -*
otnı yeldürdi - /

138b

1. **raşşe** 'l-mā 'u ve huve **raşāsu** 'd-dem 'i ve 't-**ta** 'ni / *bi-efşānd āb rā - ve ĩn çīzhā -*
eşk - ve custen / suwnı saçtı - bu qanınġ taqı yaşnıġ sıçramaqı - /
2. **taşseti** 's-semā 'u **taşşen gāşşe gāşşen ve gışşen feşşe** 'z- / *bārān bārīd āsımān -*
hıyānet kerd / kök çisedi - hıyānet kıldı - /
3. **zikka feşşen heşşe** 'l-veraka 'alā **ganemihī heşşen** / *bīrūn kerd bād ez hīk - bi-*
efşānd berg rā ber gūsfendāneş / tulkuqınıġ yelin çıkardı - silkti yapraqnı qoyun üze - /
4. (Ş) **haşşahū ve haşşahū kezā haşşan haşşahū** / *behrimend kerdeş - hāş kerd ũ rā /*
ülüşlög boldı - hāş kıldı - /
5. **bi kezā huşūşan ve huşūşıyyeten ve hāşşaten** / *binā-nı çīzī /*
6. **raşşa** 'l-bunyāne **raşşan qaşşa şāribehū ve qaşşa** / *muħkem kerd binā rā - bi-çīd*
mūy-ı sibil rā - ve bi-çīd nāhūn rā / binānı muħkem kıldı - bıyıqı kesti - tırnaqı kesti -
/
7. **ezfārahū qaşşan ve qaşşa** 'l-emra **qışşaten ve qaşşa** 'l- / *qışşa kerd kār rā - tezkīr*
kerd / işni aydı yaptı - tezkīr kıldı - /

139a

1. 'ālemu ve **qaşşa eşerahū qaşşan meşşa** 'l-mā 'u **yemuşşu ve maşşa** / *dānā - ber*
pey-i ũ reft - bi-mekīd āb rā / izinçe yöridi - süze içti - /
2. **yemuşşu maşşan naşşa** 'l-**hadīse naşşan (D) hađdahū** / *ber-dāşt suhan rā - ber-*
engīht ũ rā ber kār / rivāyet kıldı - töndürdi - /
3. 'ale 'l-emri **hađdan rađdahū rađdan gādđa başarahū** / *rīze kerd - furū kerd*
çeşmeş rā / sıdı anı - közin yumdı - /

4. **ve şavtehū ğađđan feđđa'l-ħitāme feđđan međđahu'l-ʾemru / ve ū ez zeneş rā - bi-şikest mühr rā - bi-sūzānīdeş kār /** taķı özni uşaq kıldı - mührni bozdı - iş kadġuluġ kıldı anı - /
5. **yemuđđuhū ve međđa mine'l-emri yemuđđu međađan / bi-sūħt ez kār /** işdin kadġu tegdi - /
6. **(T) beţta'l-ħurce beţtan ħaţta lehū mine'ş-semeni ħaţtan / bi-şikāft rīş rā - kem kerd ū rā ez behā /** başnı yardı - muħāb tiledi - /
7. **ve hiye'l-ħaţīţatu ħaţtaħū ħaţtan ve huve'l-ħaţtu / ve ĩn ez behā kem kunendeh - bi-nebeşt ū rā - ve ĩn ħaţ /** muħāb - bitidi - bu ħaţ - /

139b

1. **ve'l-ħuţūtu 'aţta'ş-sevbu 'aţtan ğaţtaħū fi'l-mā'i / çāk kerd cāme rā - furū burdeş der āb /** uzınca yırttı - baturdı - /
2. **ġaţtan ħaţtaħū ħaţtan (Z) kezzahū't-ţa'āmu kezzan / ez pehnā burīdeş - rencūr kerdeş ta'ām /** inince kesti - iş sîngmedi - /
3. **ve hiye'l-kizzatu (') de''a'l-yetīme de''an (F) / ve ĩn nā-guvārende - bi-rānd yetīm rā /** ħamlıķ - yetīmni ħawdı - /
4. **zeffehā ilā zevcihā zeffen ve zifāfen şaffe'l-ķavme / firistād zen rā bi-sūy-ı şūher - rişte kerd merdumān rā /** küdegüsüñge ıdtı - kişilerni şaf kıldı - /
5. **ve şaffū bi enfusihim şaffen keffehū keffen ve keffe / ħod rişte keşīdend - bāzdāşteş - ħod /** kendü şaf boldılar - yıġdı anı - kendü /
6. **bi nefsihī kufūfen leffe'ş-şey'e bi'ş-şey'i leffen (K) / bāz-dāşte şud - bi-pīçīd çīzī rā bi çīzī /** yıġıldı - çulġadı - /
7. **ħaķķa'l-emra ħaķķan deķķa'ş-şey'e deķķan ve huve'd-duķāķu / ħaķīķat şud kār - bi-kūft çīz rā - ve ĩn rīze kūft yā künendeh /** bildi - uşattı - tükülmiş nerseniñġ uşaqı - /

140a

1. **zeḳḳa** 't-ṭā'iru ferḥahū **zeḳḳan** ṣaḳḳahū **ṣaḳḳan** / *ḥoreṣ dād murğ cūre-eṣ rā - bi-ṣikāfteṣ* / kuş cüjekiñge yem berdi - yardı - /
2. **ve hiye** 'ṣ-ṣuḳkatu **ve ṣaḳḳa** fulānun 'alā fulānin **ve ṣaḳḳa** / *ve ĩn pāre ḥīme - seḥtī kerd fulān ber fulān - duṣvār ṣud* / bu pāre çon - fulān fulān üze atıgılık ıldı - dūṣvār boldı - /
3. 'aleyhi 'l-emru **ṣaḳḳan** [ṣıḳḳan] **ve meṣaḳḳaten** 'aḳḳa ebāhu 'aḳḳan / *ber vey kār - biyāzurd peder rā* / āzārladı - /
4. **ve 'uḳūḳan (K) ḥakke** 'l-ḥarfe bi 'l-mihakki / *bi-terāṣīd ḥarf rā bi-ḳalem-tirāṣ* / ḥarfni ḥak ıldı alem-tirāṣ birle - /
5. **ve ḥakke** 'l-ḳarḥate **ve ḥakke** 'l-ḥacera bi 'l-ḥaceri **ḥakken** / *bi-ḥārīd rīṣ rā - bi-sūḍ seng rā bi-seng* / başnı aşıdı - taṣnı taṣḳa sürdi - /
6. **dekke** 'l-arḍa **ṣekke** fi 'l-emri **ṣekken** **ṣakke** / *bi-kūft zemīn rā - gumān burd der kārī* / tegdi - ṣek tūṣti - yūzin *çindi - /
7. **vechehū** **ve ṣakke** lehū **bi kezā** **ṣakken** **ve huve** 'ṣ-ṣakku / *bi-zed rūyeṣ rā - çek nibiṣt ū rā bi-fulān çīz - ve ĩn çek* / çek bitidi - bu çek - /

140b

1. **ve** 'ṣ-ṣukūku **fekke** 'l-ḥıtāme **ve fekke** 'l-yede **ve fekke** 'l- / *bi-ṣikest mihr rā - bi-guṣād dest rā ez bend - āzād kerd* / mihrni bozdı - elgin endāmındın ıḳardı - yoldı /
2. **esīra** **ve fekke** 'r-rahne **fekken** **ve fikāken** **ve fekāken** / *esīr rā - bāz ested gerū rā* / esīrni - bu tutıgını yūgdi - /
3. (L) **bellehū** **bellen** **tellehū** **tellen** **ṣellehū** **ṣellen** **ḥalle** 'd-dāra / *ter kerdeṣ - berūy-ı ū kendeṣ - rıḥne kerdeṣ - furū-āmed bi-ḥāne* / ozdı - yūzin kemiṣti - ketti - ewiñge indi - /
4. **ve fihā** **ve bihā** ḥulūlen **ve ḥalle** 'l-'uḳdete **ḥallen** **ḥalle** / *guṣād gereḥ rā - pāk kerd* / tūgünni seṣti - tiṣin arıttı /

5. **esnānehū bi'1-ḥulāli ḥallen dellehū 'ale'ş-şey'i dellen / dendān-hāyeş rā bā ḥelāl**
- *rehnemūnī kerd ū rā ber çîz / tiş arıtguç birle - tōnderdi - /*
6. **ve delāleten ve huve'd-delīlu ve'1-'edilletu ve'1-edillā'u <ve-1 delīl> / ve ĩn**
ḥuccet - rāh-numāy / bu ḥuccet <ḳılavuz> /
7. **ve'd-dilāletu selle's-seyfe sellen şellehū şellen / rāh-numāy - ber-keşīd şimşīr rā**
- *şol kerdeş / ḳılavuzluk - çıḳardı - ḳaçurdi - /*

141a

1. **ṭalleti's-semā'u'1-arḳa ṭallen ḡalle mine'1-ḡanīmeti / bārān-rīze bārīd - çīzī bi-**
duzdīd ez ḡanīmet / çisedi - ḡanīmetdin oḡurladı - /
2. **ḡallen ve ḡulūlen ve ḡallehū bi'1-ḡulli ḡillen felle'1-'aduvve / bi-best ū rā bi-**
bend - hezīmet kerd duşmen rā / ḡul urdı - duşmenlerni hezīmet ḳıldı - /
3. **ve felle's-seyfe yefulluhū fellen ve felle's-seyfu yefellu / rıḡne kerd - şimşīr rā -**
ḡod rıḡne şud şimşīr / ketti - kendü kedildi - /
4. **felelen fe huve efellu ve huve fellu's-seyfi ve'1-fulūlu / ve ĩn rıḡne-şimşīr-i bā**
rıḡne - ve ĩn rıḡne-şimşīr / kedüklük ḳılıç - ḳılıçnıḡ ke[dü]ki - /
5. **melle'1-ḡubze fi'1-melleti mellen ve hiye ḡubzetu melletin (M) / biḡt nān rā bi-**
ḡākister - ve ĩn nān-ı bi-ḡākister biḡte / etmekni ḳorḡa kömdi - ḳurḳa bişmiş etmek - /
6. **emme'1-ḳavme emmen ve imāmeten ve huve'1-imāmu ve'1-ummetu / pīş-**
nemāzī kerd merdumān rā - ve ĩn pīş-nemāz / imāmetlik ḳıldı - bu imām /
7. **ve emmehū ve emme ra'sehū emmen ve hiye'1-immetu / āheng kerd bā ū - bi-**
şikest sereş rā - ve ĩn cerāḡat bi-maḡz resīde / uğradı - başın yardı - bu baş begnisinḡe
tegi yaruk - /

141b

1. **ḡamme'1-beyte ḡammen ve hiye'1-meḡammetu ve'1-ḡumāmetu zemmeḡū / bi-**
*ruft ḡāne rā - ve ĩn cārūb - rūbe - bi-nikūhīdeş / ewni süpürdi - *süpsē - süpründü - yirdi*
anı - /

2. **z**emmen ve me**z**emmeten demme 'l-binā 'e demmen ve merammeten **z**emme 'l- / *nīkū kerd benā rā* / tamnı kopardı - /
3. **ba'ıra** **z**emmen semme 'aduvvehū ve semme 't-ṭa'āme semmen / *mehār nihād āštīrā - zehr dād duşmen rā - zehr kerd der āş* / tewege burunduğ taḫtı - düşmenka ağı bērdi - ṭa'āmka ağı kattı - /
4. **ş**emmehū yeşummuhū ve yeşemmehū şemmen ve şemīmen ve hiye 'ş- / *bi-būyideş* / yıdladı - /
5. **ş**emāmetu ḍamme 'ş-şey'e ile 'ş-şey'i ḍammen ṭamme 'l-mā'u / *ve ĩn destenbūy* - *bi-būst çīz rā bi-çīz - bisyār şud āb* / bir deste çiçek - māzū - nērseni nērsege yanadı - suw kaldı - /
6. **ṭ**amūmen ve hiye 't-ṭāmmetu 'amme 'l-kavme bi 'l-ḥayri / *ve ĩn belā - nīkūyi nemūd bā heme-i merdumān* / belā - bodunlarğa ḥayr tegürdi - /
7. 'umūmen ḡammehu 'l-'emru ḡammen ve hiye 'l-ḡummetu / *endūhgīn kerdeş - ve ĩn endūh* / iş kađguluğ kıldı - kađgu - /

142a

1. **ḳ**amme 'l-beyte ḳimmen ve hiye 'l-miḳammetu ve 'l-ḳumāmetu lemmehū / *gird kerdeş - bi-ruft ḥāne rā - ve ĩn cārūp - rūbe* / cem' kıldı - ēwni süpürdi - süpründü - melāmet kıldı - /
2. lemnen hemme 'l-'emra hemmen ve himmeten (N) cennehu 'l- <eyyi 'amedehu ve **ḳ**aşadehu> / *āheng kerd bi-kār - tārik şud ber ū şeb* / işke uğradı - tün qarañgı boldı - /
3. leyte ve cenne 'aleyhi 'l-leylu cenānen ve cunūnen /
4. senne 'aleyhi 'l-mā'e ve senne 'aleyhi 'd-dir'a ve senne 'l-ḥadīde / *bi-rīht ber vey āb - bi-pūşānīd ber vey zereh rā - tīz kerd āhen rā* / suwnı tökti anıñg üze - yarık kiydürdi - temürni bilegüke kemişti - /
5. sennen ve senne sunneten şenne 'aleyhimu 'l-ḡārate şennen / *senet nihād - perākend ber-İşān ḡāret rā* / senet koğtı - ḡāretni tidi bularnıñg üze - /

6. **zanne bihî kezâ zannen kennehû kenne ve huve'l-kinnu ve'l-eknānu / gumān burd ber fulān çîz - bi-pūşîdeş - ve ĩn pūşîş / sezdi aᅇga fulān nerseni - örtti anı - bu kıuytu - bu - /**
7. **ve'l-kenānu ve'l-ekinnetu mennehû mennen ve menne 'aleyhi / bi-burîdeş - ve minnet nihād ber vey / kesti anı - minnet kıodtı - /**

142b

1. **mennen ve minneten EL-MU' TELLU'L-FĀ'Ī MĪNE'L-MUᅇĀ' AFĪ (D) /**
2. **veddehû yevudduhû ve yevedduhû vedden ve vudden ve meveddeten / dūst dānesteş / dost tuttı - /**
3. **ve vidāden ve huve vudduhû ve huve vidhu ve vudduhû / ve ĩn dūst dāşt / bu anıᅇg dostı - /**
4. **ve vidduhû ve vedīduhû ve hum eviddāhu EL-MU' TELLU'L-'AYNĪ / ve ĩşān dūstān-ı vey-end / yazuķ kōrdi - dostları /**
5. **bā'e bi'l-işmi ve bā'e bi ᅇaᅇabi'llāhi ve bā'e bi ᅇaᅇkᅇhĭ bev'en / ber-dāşt gunāh rā - sezāvār şud bi-ᅇaş-ı ᅇudāy - iᅇrār āverd bi-ᅇaᅇkeş / iᅇrār kııldı - sezā boldı - teᅇgri teg ögesinᅇe iᅇrār keldi - /**
6. **sā'ehû kezâ yesû'uhû sev'en ve mesāten ve misāten / enduhᅇin kerd ū rā bi-fulān çîz / kıadᅇuluᅇ kııldı - /**
7. **ve sâ'e fi'luhû sū'en ve huve siyyu'l-fi'li ve lehû fi'lu / bed şud kirdār-ı ū - ve ĩn bed-kirdār - ve ū rā est kirdār / fi'li yawuz boldı - bu yawuz fi'lig kışi - muᅇga - /**

143a

1. **sev'in ve hiye's-sev'etu ve's-se'vā ne'ebehu'l-ᅇımlu / ve ĩn kār-bed - girānĭ kerd ū rā / yawuz fi'l bar - yawuz fi'l - yüksetti anı - /**
2. **ve ne'ebe'l-ᅇımlı ve ne'e'n-necmu ve huve mine'l-aᅇdādi nev'en / furū-şud sitāre yā ber-āmed - ve ĩn ez nā-hemtāyān est <ber-dāşt bār rā bi-duşvārĭ> / aᅇir yükni kōtürdi - yulduz toᅇdı battı - bu meᅇzemeslerdin turur - /**

3. (B) **tābe ila 'llāhi mine 'z-zenbi tevbeten / bāz-gešt bi-ḥuḏāy ez gunāh /** tevbe kıldı - /
4. **ve metāben ve tāba 'llāhu 'aleyhi tevbeten şābe ileyhi / kabūl kerd ḥudāy tevbe rā - 'aql-ı ū /** teŋgri tevbesini kabūl kıldı - 'aqlı keldi aŋga - /
5. **'aqluhū ve şābe ile 'l-mekāni şe 'ūben ve meşāben / bāz-gešt bi-sūy-ı cāy /** yer tapa tōndi - /
6. **ve hiye 'l-meşābetu cābe 'l-felāte cevben ḥābe ḥūben <ve cābe-l kamīşa> / ve īn cāy-ı bāz-gešten - bi-berīd biyābān rā - gunāh kerd <gurbān kerd pirhān rā> /** bu kaçtıgu yer - yayannı arçuru kaçtı - yazuğ kıldı - <kōŋglekke yağa urdı> - /
7. **ve ḥavben zābe 'l-ḥamdu zevben ve zevebānen / bi-gudāht yeh /** buz eridi - /

143b

1. **rābe 'l-lebeni ravben ve ra 'ūben ve ravebānen şābe 'l- / seṭebr şud şīr - biyāmīht /** sūt *odıdı - /
2. **mā 'e bi 'l-lebeni ve şābe 'l-mā 'u 'l-lebene şevben şābe 'l- / āb rā - ḥod-āmīht şud āb bā şīr - bi-rīht bārān /** sūtni suw birle kaçırtırdı - suw sūtça kaçırtı - yağmur yağdı - /
3. **maṭaru şavben ve huve 'ş-şayyibu nābehū emrun / ve īn bārān-ı rīzende - pursīd ū rā kārī /** revān yağmur - iş tegdi aŋga - /
4. **nevbeten ve menāben ve hiye 'n-nā 'ibetu ve 'n-nevā 'ibu / ve īn kārī ki ez kerdeş rūz kār şud /** teggen belā - /
5. **ve nābe 'ani 'r-raculi nevbeten ve niyābeten (T) / niyābet kerd ez ferd /** niyābet kıldı - /
6. **fātenī fulānun ve fāte 'l-vaḫtu yefūtu ve yefātu / bi-cust ez men fulān - bi-guzešt vaḫt /** ozdı mendin - vaḫt fevt boldı - /
7. **fevten ve fevāten kātehū kaçten ve huve 'l-kūtu ve 'l-aḫvātu / tūşe dādeş - ve īn tūşe /** kūt bērdi aŋga - bu öyün - /

144a

1. **māte yemūtu ve yemātu mevten ve meyteten** / *bi-murd* / öldi - /
2. **ve hiye 'l-meytetu ve 'l-meyyitu ve 'l-emvātu (Ş)** / *ve ĩn murdār - ve murde* / ölügse - ölüg - /
3. **rāşe 'l-hımāru ravşen ve huve 'r-ravşu ve 'l-evrāşu** / *sergĭn endāht - ve ĩn sergĭn* / eşgek sañgladı - tezek - /
4. **lāşe 'l-‘amāmete ‘alā ra ‘şihĭ levşen (C) rāce ‘d-** / *bi-pĭçĭd ‘alem rā ber ser - revān şud* / ‘imāmeni başka sardı - barmaq - /
5. **derāhimu ravācen māce 'l-ķavmu (H) bāha ‘ş-şey ‘u** / *diremhā - bi-yekdĭger ender āmedend merdumān* / ötgen boldı - qarıştı halklar - /
6. **ve bāha ‘s-sirru bevāhan ve bu ‘ūhan rāha ravhaten** / *āşikārā şud rāz - bi-şeb reft yā āmed* / açıldı - tünle keldi bardı - /
7. **ve ravāhan lāha ‘ş-şey ‘u ve lāhahū 'l-ħarru levhan nāhat** / *peydā şud çĭz - bi-suhteş germā - nūhe kerd* / açıldı - isig köndürdi - *saqtı - /

144b

1. **‘ale 'l-meyyiti nevhan ve niyāhaten (H) bāhati ‘n-nāru** / *ber murdeh - bi-ārāmedeş āteş* / ot kor boldı - /
2. **bevhan (D) ādehu 'l-‘emru evden cādeti ‘s-semā ‘u 'l-** / *girānĭ kerd ū rā kār - bārān-ı buzurg bārĭd āsimān ber zemĭn* / iş ağır boldı - kök yağmur yağdı - /
3. **arđa cevden ve cādet ‘aleyhi ve cāde** / *civān-merdĭ kerd ber vey* / cömerdlik kıldı /
4. **‘aleyhi bi mālĭhĭ cevden ve raculun cevādun ve cāyidun** / *bi-ħāste-eş - ve merd-i civān-merd* / anıñ üze mālĭ birle - cömerd er - /
5. **ve ķavmun ecvādun ve mecāvĭdu ve cāde bi nefsihĭ** / *ve merdumān-ı civān-merd - bi-merd* / cān berti - /

6. **cūveden ve cāde** ‘ameluhū cevdeten ve şey’un ceyyidun / *nīkū şud kār-ı ū - ve nīkū çīzī* / ‘ameluhu kügüldi - yahşısı nêrse - /
7. **ve eşyâ** ’un ciyādun ve cāde’l-ferasu cevdeten / *ve çīzhāy-ı nīkū - tāzī şud esb* / aţ yorġa boldı - /

145a

1. **EŞŞĀMĪNU** ve ferasun cevādun ve ħaylun ciyādun zāde’l-māşiyete / *ve esb-i tāzī - bāz-dāşt surūrān rā ez āb* / yorġa aţlar - yılķılarını suwdın ħaytardı - /
2. ‘ani’l-mā’i zevden ve ziyāden rāde’l-kele’e ravden /
3. **ve huve** ’r-rā’idu ve’l-merādu sādehum siyādeten / *mihterī kerd berū* / erklig boldı anlarnıġ üze - /
4. **ve siyāden ve sūdeden e** ’āde ileyhi ‘avden / *bāz-geşt bi-vey* / ħıyştı aġa - /
5. **ve me** ’āden ve hiye’l-‘āidetu ve’l-‘avā’idu ve ‘āde’l- / *ve İn fāyide* / bu fāyde - sökelge bêrdi - /
6. **merīdu** ‘iyādeten fāde fevden eħādehū / *kerd bīmār rā - bi-murd - keşīdeş* / bīmār birisi öldi - yitti anı - /
7. **ħavden ve meħāden ve mekādeten ve kıyādeten ve kıyāden** /

145b

1. **ve a** ’tāhu meħādetehū ve ħāde’l-ħavvādu ‘ale’l-mer’eti <eyyi şāhe> / *ve gerden dādeş - kār-sāzī kerd ħaltaban ber zen* / ħaltaban - boyun südi aġa - ħaltaħlıħ ħıldı - /
2. **ħıyādeten hāde hiyādeten ve hāde** ila’llāhi hu’ūden / *penāh girift bi-ħudāy - cehūd şud - bāz-geşt bi-ħudāy* / cehūd boldı - teġriħa sıġındı - /
3. ‘āze bi’llāhi mine’s-sū’i ‘avzen ev me’āzen / *penāh girift bi-ħudāy* / teġriħa yawuzluħdın sıġındı - /
4. **ve tekūlu me** ’āza’llāhi lāze bihī levzen ev līzen / *ve mī-gūş biħudāy penāh girift bi-vey - penāh girift bi-vey* / aytur sen - teġriħa sıġınur men - sıġındı aġa - /

5. (R) **bāra bevāran ve huve bā'irun ve bu'run ve humā būrun / helāk şud - ve ĩn helāk-şudeh /** yořaldı - bu yořalęan - ańęa kötü kılganlar - /
6. **ve hiye ve hunne ve hum būrun şāra se'ūran ve pevrān ve severānen / ve ĩn helāk-şudeh - ber-ĥāst /** yořalęanlar - ęoptı - /
7. **cāra 'aleyhi ve cāra 'ani'ĥ-tarĭķi cevran ĥāra / sitem kerd ber vey - ber-geşt ez rāh - bāz-geşt /** zılm kıldı - yoldın kıyştı - tezgindi - /

146a

1. **ĥavran ĥāra'ş-şevru ey şāĥa ĥuvāran dāra devran ve deverānen / bāng kerd gāv - kerdĭn keşt /** ökü z böğürdi - tezgindi - /
2. **ve 'aleyhim dā'iratu's-sev'i ve hiye'd-dā'iratu ve duyira / ve ber ĩşān est kerdeş bed - ser-gerdān şud bi-vey /** taķı bularnıńę üze yawuz bir künc bar - bu dāyre - başı tezgindi - /
3. **bihĭ devāran zārahū ziyāraten ve mezāran sāra / ziyāret kerdeř - ziyāret kerden - ber-cest berū /** ziyāret kıldı ańęa - seńgridi /
4. **'aleyhi sevraten ve su'ūran şāra'l-'asele şevran / ve ĥamle kerd berū - bĭrūn keřĭd engebĭn rā /** anıńę üze - balnı ęıķardı - /
5. **ve şāran ve şāra'd-dābbete fı'l-miřvāri 'āra / 'arĥa kerd sutūr rā - der-beřū - kūr kerd /** 'arza kıldı kölikni miřvarda - ęaraęu boldı - /
6. **'aynehū ye'ūruhā 'avran ve 'arat 'aynehū te'āru / çeřmeř rā - ĥod kūr şud /** kendü ęaraęu boldı - /
7. **'uvūran ve hiye 'ā'iratun ve 'avirat ta'veru 'averan / ve ĩn çeřm-kūr /** bu ęaraęu köz - /

146b

1. **ve hiye 'avran ģāra'l-mā'u ģavran ve ģarat 'aynuhū / ve ĩn zen-i kūr - bi-zemĭn furū-şud āb - furū-rĭĥt çeřmeř /** körmes köz - eksildi suw - közi suęuldı - /

2. **ġu`ūran ve ġāra`r-raculu ġavran ve huve`l-ġavru fārati`l-** / *bi-vilāyet-i ħod şud - ve ĩn nām-ı vilāyet* / aşakı yêr - er ġurka tegdi - küweç kaynadı - /
3. **ķıdru fevran ve feverānen kāra`l-`amāmetu `alā** / *bi-cūşīd dīġ -`ammāme rā* / sardı `imāmeni - /
4. **ra`sihī kevran māra mevran nāra nevāran ve imra`etun** / *bi-ħusbīd ve berāmed - bi-pīçīd* / aňgaru berü oturıdı - /
5. **nevārun ve nisvetun nūrun (Z) cāze bi`l-mekāni cevzen** / *bi-ġuzeşt ez cān* / keçti - /
6. **ve mecāzen ve huve`l-mecāzu ħāzehū ħavzen ve ħıyāzetun <mevđi`u-l cevāz>** / *ve ĩn cāy-ı kūr - ġird kerdeş* / cem` kıldı - /
7. **fāze bikezā fevzen ve mefāzetun ve mefāzen ve fāze`l-mekāmıru** / *ārezū kerd bi-fulān çīz - bi-burd ħumār-bāz* / ārzūladı - muķamir uttı - /

147a

1. **fevzen ve fāzen (S) āsehū evsen bāse** / *`ivađ dādeş - zemĭn būse zed* / `ivaż bérđi - yêr oytı aňġa - /
2. **lehu`l-arđa bevsen cāsū ħılāle`d-diyāri** / *ū rā bi-kuştend miyān-ı ħāne* / êwler arasında tezgindiler - /
3. **ve cāsū cevsen ve cevsen dāse`l-kudse devsen** / *bi-kūft ħırmen rā* / ayaķnı tegdi - /
4. **ve diyāsen ve diyāsetun ve dāse`s-seyfe bi`l-midvesi** / *bi-sūd şimşīr rā - bi-māled āhen-i ġirān* / kılıçnı niġdaġ birle açtı - /
5. **devsen sāse`l-ħayle ve`r-ra`ıyyete siyāsetun** / *negāh dāşt esbān rā ve ra`ıyet rā* / bekledi - aţnı taķı ra`ıyyetni - /
6. **kāse`l-`akıru kevsen (S) ħāşa`ş-şevbe** / *bi-duġt cāme rā <bi-se pā refı bī-burīde uştur-i mādē>* / siňġiri kesük iňġen yā tēwe üç adaķı birle yöridi - tonnı tikti - /

7. **hıyāşaten ve hāşa** ‘ayne’l-bāzī **havşan** / *bi-duht çeşm-i bāz rā* / tegdi belābāz közin - /

147b

1. **ğāşa fi’l-mā’i gavşan ve huve’l-ğavvāşu nāşa** / *ser furū-burd der āb - vāpes şud āb - furūncā* / suwқа battı - kaçtı kırtuldı - /
2. **menāşan (D) hāda fi’l-mā’i ve hiye’l-meḥādati** / *der-āmed bi-āb - ve ĩn cāy-i reften-i āb* / suwқа kirip keçti - bu suwқа kirgütir - /
3. **ve hāda fi’l-ḥadīşi ḥavdan rāda’ş-şa’ be** / *der-āmed bi suḥan - rām kerd sutūr-i tund rā* / sözke kirdi - düşvār işni öğrendi - <tosunni köndürdi> - /
4. **ravdan ve riyādaten** ‘āḍahū min hibetihī **şey’en** / ‘*ivaḍ dād ū rā ez baḥşende-i ū çīzī* / ‘ivaż bérđi baḥşīşdin - /
5. ‘**avdan ve iyādan ve huve’l-’ivaḍu (T)** / *ve ĩn ‘ivaḍ* / bu ‘ivaż - /
6. **ḥātaḥū havtan ve hıyāşaten sāta’l-kıdra** / *negāh dāşteş - bi-şūrānīd dīg rā* / bekledi anı - küweçni tepretti - /
7. **ve huve’l-misvaṭu ve’l-misvāṭu ve sāta’d-dābbetu** / *ve ĩn dīg-āşüb - bi-zed sutūr rā* / tepretgü nérse - çarptı - /

148a

1. **bi’s-sevṭı sevṭan nāta bihī kezā nevṭan ve menātan** / *bi-tāziyāne - bi-āvīht bi-vey fulān çīz rā* / yā kāmçı birle urdı - astı aṅga nérse - /
2. (‘) **cā’ a cev’an ve hiye’l-mecā’ atı rā’ ahū rav’ aten** / *gurusne şud - ve ĩn gurusnigī - bi-tersānīd ū rā* / açtı - açlık - kırkuttı anı - /
3. **ve rav’an ve ferisun rā’i’un ṭā’ ahū ve ṭā’ a lehū** / *asb-i çālāk - fermān-burdārī kerd ū rā* / körküg at - boyun südi aṅga - /
4. **yeṭū’ u ve yeṭā’ u ṭav’an ve ṭavā’ıyeten lā’a’-** / *bi-sūht* / kiydürdi - /
5. **ḥuznu ḳalbehū lev’an ve lev’ aten (Ĝ) zāga’ş-** / *endūh-ı deleş rā - bāzī kerd rubāh* / ḳadḡu köṅglini - tilkü aṅgaru berü yöridi - <saşa kaçtı> - /

6. **şa'lebu zevġan ve zeveġänen ve zāġa 'aleyhi ŧarben / āheng kerd bi-vey - bi-zeden / yüz ewürdi - /**
7. **sāġa lehu 'ŧ-ŧerābu sevgān ve mesāġan ŧāġa'l- / bi-gūvārīd berū ŧerāb / siġdi ŧarāb aġġa - /**

148b

1. **ġaliyye ŧavġan ve ŧiyāġaten ve huve 'ŧ-ŧā'īġu ve 'ŧ-ŧavāġu / bi-sāġt zerger berāye rā - ve Īn zerger / itigni sızġurdı - bu altuncı - /**
2. **(F) zāfe [dāfe] 'd-devā'e bi'd-dāli ve 'z-zāli zevfen / bi-āmīġt dārū rā / dārūnı dārūka ġarıŧturdı - /**
3. **ve devfen tāfe bi'-beyti tavgfen ve tavāfen / tavāf kerd gird-i ka'be / tavāf ġıldı - ka'be /**
4. **ve tavefānen kāfehū kavfen ve kıyāfeten (K) tāka / ber pey-i ū refı - ārezūmend ŧud bi-vey / soġıncā yōridi - ārzūluġ /**
5. **ileyhi tevġan ve tiyāġaten ve teveġānen zāka 'ŧ-ŧey'e zevġan / ber pey-i ū refı - bi-ġeŧīd ġīz rā / boldı aġġa - nērseni tattı - /**
6. **ve zeveġānen rāġanī 'ŧ-ŧey'u ravġan sāka'l-'ibile sevġan / ġoŧ āmed merā ġīz - bi-rānd uŧtur ez rā / nērse meni taġġka ketürdi - sürdi - /**
7. **ve siyāġaten ve mesāġaten ŧāġahū ŧevġan 'āġahū 'ani'l- / ārzūmend kerdeŧ - bāz-dāŧteŧ ez kār / ārzūladı anı - iŧdin yıġdı - /**

149a

1. **emri 'avġan fāġahū fi'l-'ılmi fevġan ve fāka / bi-guzeŧt ez ū der dāniŧ - helāk kerdeŧ / ozdı - inġırdı - /**
2. **fevāġan K bāke'l-ġimāru'l-etāne bevken sāke / cimā' kerd ġer-i ner ġer-i mādē rā - misvāk kerd / eŧġek öġredi - tiŧin misvāk /**
3. **esnānehū sevken ve huve'l-misvāku ve's-sivāku / dendānhāyeŧ rā - ve Īn misvāk / birle arıttı - bu misvāk - /**

4. **şāketi 'ş-şevketu riclehū şevken ve raculun meşvirketun** / *der-āmed merd bi-hāristān - pāy-ı hār helende* / adaqıñga tiken kirdi - tikenlig adaq - /
5. **ve şāke 'r-raculu 'ş-şevkete yeşākuhā şevken** / *helend hār pāyeş rā* / er tikenge kirdi - /
6. **lāke 'l-ferasu 'l-licāme levken L 'āle emruhū** / *bi-hāyid esb legām rā - bāz-āmed kār-ı ū* / aq öygenni çiyneđi - çevrülđi - <iş şalāhqa ewrülđi> - /
7. **ile 'ş-salāhı evlen ve mālen bāle beven cāle** / *kemīz kerd - bi-geşt der meydān* / sidi - cewelān kıldı - /

149b

1. **fī 'l-meydāni cevleten ve cewelānen hāle fī metni 'l-** / *der meydān - bi-cest ber puşt-i esb* / meydān içinde çevrülđi - aq arqasıñga segridi - /
2. **ferasi ve hāle 'aleyhi 'l-ħavlu ve hāle beynehumā** / *bi-gužeşt berū sāl - cudāyī efgend der miyān-i herd* / yıl çevrülđi anıñg üze - ikisi arasında ayırt kemişti - /
3. **ħavlen ve hāle 'ani 'l-'ahdi ħu 'ülen ve hāleti 'n-** / *ez peymān bāz-geşt - tuhīmānd māde ez beçe uştur-māde* / 'ahddin kıydı - iñgen oğlandıñ /
4. **nāqatu ħıyālen ve ħülelen ve nāqatun hā 'ilun dālet** / *ve uştur-māde-i tuhī mānde* / fāriğ boldı - oğlandıñ fāriğ bolğan iñgen - /
5. **lehu 'd-devletu ve dālet 'aleyhi 'd-devletu devlen** / *bi-kuşť ū rā devlet - devlet refť ez vey* / devletliğ boldı - devlet kitti andıñ - /
6. **ve hiye 'd-devletu ve 'd-dületu ve 'd-duvelu [divelu] zāle** / *ve ĩn devlet - bi-geşt* / devlet - kitti /
7. **'anhu zevālen ve zāleti 'ş-şemsu zevālen ve zülen** / *ezū - bed guşt āfıtāb* / andıñ - kün kıyştı - /

150a

1. **şāle** 'l-mizānu ve şāleti 'n-nāqatu ve hiye / *kem şud terāzū - şīr berdāşt uştur-i māde -ve ĩn uştur-i māde-i şīr berdāšte* / eksük boldı - sütsüz inĝen - cerb boldı - inĝen sütsüz boldı - /
2. **şā** 'iletun ve hunne şuvelun ve şālet bi zenebihā şevlen / *berdāşt uştur māde dum rā* / tēwe kudruķın kötürdi - /
3. **ve hiye şā** 'iletun ve hunne şuvvelun şāle 'aleyhi yeşūlu / *hamle kerd ber vey <ve ĩn uştur-māde-i dum berdāšte>* / kudruķın kötürĝen inĝen - hamle kıldı - /
4. **ve yeşālu** şavleten ve şavlen vr şiyālen tāle 'aleyhi / *minnet nihād ber vey* / minnet koğtı - /
5. **yeşūlu** tavlen ve leyse 'indehū tayılu 'āle evlādehū / *ve nīst piş-i ũ fāyde - nafaķa dād ferzendeş rā* / aniĝ katında fāyde yoķ - oĝlanlarıńķa tımār tuttı - /
6. **ve 'āle** 'l-mizānu ve 'r-raculu 'avlen ĝāleti 'l- / *kej şud terāzū - ve bā 'ayāl-ı merd - dūr şud bi-yābān* / terāzū cerb boldı - taķı er zulm kıldı - yābān yıraķ boldı - /
7. **mefāzetu** ve ĝālethu 'l-ĝūlu ĝavlen ve hiye 'l-ĝā 'iletu / *bi-burd ũ rā dīv-merdum - ve ĩn belā-ı helāk-kunendeh* / belā yoķattı - yoķatĝan belā - /

150b

1. **ķāle** kavlen ve meķālen ve huve 'l-kīlu ve 'l-kālu / *guft - ve ĩn guft-şudeh ve ĝūy* / su 'āl - cevāb aydı - /
2. **ve 'l-ķāletu** nālehū 'aıyyetenneven ve nevālen ve huve 'n- / *dādeş dādenī* / bérđi ańĝa baķşış - /
3. **nā** 'ilu ve 'n-nevālu hālehū hevlen ve hiye 'l-ehvālu / *ve ĩn dādenī - bi-tersānīdeş - ve ĩn ters-hā* / bu baķşış - ķorķuttı anı - ķorķtılar - /
4. **(M) hāme** 'l-'aşānu havle 'l-mā 'i havmen dāme 'l-'emru / *bi-geşt teşne ĝirdāb - peyveste şud kār* / suwsamış kişi suw yöresinde tezgindi - peyveste boldı - /
5. **ve dāme** 'r-raculu 'ale 'l-'emri yedūmu ve yedāmu ve dāme 'l- / *hemīşegī kerd merd ber kār* / er peyvestelik kıldı iş üze - suw aķmaz boldı - /

6. **mā['u]** devmen ve devāmen ve medmen ve huve 'l-mā 'u 'd- / *ve ĩn āb-ı bi-ĭstāde <āb bi-ĭstād>* / toñgmiş suw - /
7. **dā 'imu rāme 'ş-şey 'e** ravmen ve merāmen sāmeti 'l- / *bi-cust çĭz rā - bi-ħarĭdend* / nĕrseni istedi - yılķıların otlağķa ıdıtı - /

151a

1. **māşiyetu ve hiye 's-sā 'imetu ve 's-sevāmu ve sāmehū** / *ve ĩn sutūrān-ı çerende - sitem nemūd ũ rā - sutūrān* / bu otlağda yörigen yılķılar - til tegürdi - <küç tegürdi> - /
2. **ħasefen ve sāmehū bi 's-sil 'ati** sevmen şāme şavmen / *behā kerd ba 'dĭ - rūze dāşt* / kāleni oranladı - rūze tuttı - /
3. **ve şıyāmen ve şāmeti 'd-decācetu şavmen 'āme** / *renc zed mākiyān - sināverzed* / taķuķ sañgladı - çaptı - /
4. **fi 'l-mā 'i 'avmen kāmē ve kāmē bi kezā ve hiye 'l-meķāmetu** / *der āb - ber-ħāst - ustādekĭ kerd bi-fulān kār - ve ĩn cāy-ı ustādekĭ* / ķoptı - örelık ķıldı - örelık ķılğı yĕr - /
5. **ve kıvāmu 'l- 'emri ve dĭnun kavĭmun ve kayyimun ve huve** / *pāydārĭ kār - kĭş-rāst - ve ũ kayyim est* / işiñg tölekliki - tölekdin - bu işiñg tölendürgeni - /
6. **kiyemun bi hāze 'l- 'emri ve ķāmet 'aleyhi 's-sil 'atu** / *bi-dĭn kār - ber-āmed ber vey ķumāş* / kāle munçağa tüşti anıñg üze - /
7. **bi kezā ve ķāmeti 's-sūķu ve ķāmeti 'dābbetu kıyāmen** / *bi-dĭn ķader - nā-revān şud bāzār - bāzār - bi-istād key esb ez māndegĭ* / kisat boldı - kölik teñgdi - /

151b

1. **kāmē 'l-ferasu 'l-ħııra** kevmen lāmehū 'alā fi 'liħĭ / *ber-cest esb ber mādiyān - ni-kūħĭd ũ rā ber kāreş* / aķ ķısraķķa yügürdi - fi 'lige melāmet ķıldı - /
2. **levmen ve melāmen ve hiye 'l-lā 'imetu (N) ħānehū** / *ve ĩn kārĭ ki bi-dān kes rā ni-kūħhend - ħıyānet kerdeş* / bu melāmet ķılğān - ħıyānet ķıldı - /

3. **havnen şānehū şavnen ve şıyāneten kāne'l-ʾemru** / *negeh dāşteş - şud kār* / bekledi - iş boldı - /
4. **kevnem ve keynūnetem māne ʿıyālehū mevnen hāne ʿaleyhi** / *tımār dāşt ʿayāleş rā - āsān şud bi-vey* / tımār kıldı ʿayālînge - yüngül boldı anıng üze - /
5. **hevnen ve hevānen ve huve heyyinun ve hāne fı mişyetihī** / *ve ın āsān - āhestegī kerd der ref tāreş* / bu āsān - aqrın yöridi - /
6. **hevnen ve hīnetem ve hiye'l-huveynā (H) fāhe bi'l-kelimetem** / *ve ın ref ten-i āhist - suhan guft* / aqrın yörimek - söz sözledi - /
7. **fevhen EL-MUʿTELLUʾL-LĀM (B) habāhu ʾş-şeyʾe** / *bi-dādeş çiz bi-vey* / nerseni bērdi - /

152a

1. **ve habāhu bi ʾş-şeyʾi habeen habeti ʾn-nāru hubven rabā** / *furū-murd āteş - duzūn şud* / ot qor boldı - <ribāya aldı> /
2. **rubuvven ve rabaʾz-zebdu rubuvven şabā ileyhi şabvetem** / *ber-āmed kefek - ārezū-mend şud bi-vey* / köpük qabardı - ārzülüğ boldı - baqıştı - /
3. **ve subuvven ve şibeʾen kebā kebvetem ve kebeʾz-zendu kebven <elfurs>** / *şāfend esb <bī-āteş şud āteş-zene - esb>* / at sürçti - qaçmaq otsuz boldı - /
4. **ve kubuvven nebeʾs-seyfu ʿani ʾd-đaribeti ve nebā bihiʾl-** / *vā-pes cust şimşir - ez zaḥm-gāh - bi-cehānīd ū rā cāy* / kıyştı - kılıç zaḥm yerindin sıçradı - yerde qarār kılmadı - /
5. **mekānu nubuvven ve nebvetem (T) şetā fı mekāni kezā** / *zimestān guzerānīd der fulān cāy* / yer hoş kelmedi aṅga - kış keçürdi fulān öründe - /
6. **şetvetem ʿatā ʿatven ve ʿatā ʾş-şeyḥu ʿutuvven ve ʿutiyyem** / *kerden keş şud - dū tā şud bebr* / boyun sümedi - ḥāce bükürdi - /
7. **(Ş) ceşā ʿalā rukbeteyhi cuşuvven ve huve cāşin** / *bi-nişest bi-dū zānū - ve ın bi-dū zānū nişeste* / çöke oturdı - bu çökgen - /

152b

1. **ve hum cuşeyyun ‘aşā fi’l-ardı ya’sū ve ‘aşā ya’sī ‘aşven ve ‘uşuvven (C)**
<yağsu ve gēsā yeğsā / ve İşān bi-dū zānū nişestegān - fesād kerd der zemīn / fesād kıldı - /
2. **dece’l-leylu ducuvven ve hiye’d-ducā racāhu yercūhu / tārīk şud şeb - umīd dāşt berū ve īn tārīkī / tūn qaraŋgku boldı - umunç tuttı aŋga - /**
3. **racā’en ve racāten ve racāten ve racveten ve racāveten ve mercāten /**
4. **ve racven ve raciye yercā racāten ve racāveten secā’l- / tārīk şud / tūn qaraŋgkusı - /**
5. **leylu sucuvven şecāhu şecven ve şeciye bi nefsihī yeşcā şecā’en / şeb - enduhgīn kerdeş - ħod enduhgīn şud / qarār kıldı - qadguluğ kıldı - kendü qadguluğ boldı - /**
6. **necā minhu necāten ve necā necā’en ve necā necven ve huve’n-necvu / bi-rest ez vey - bi-şitāft - pelīdī kerd - ve īn pelīdī / kırtuldu andın - yügürdi - art ħācet kıldı - ādemī necāseti - /**
7. **hecāhu hecven ve hecā’en ve hecuve’s-şā’ iru hecāveten ve huve / hicv kerdeş - hicv-gūyend şud - ve īn hicv-gūy / hicv kıldı aŋga - şā’ ir üküş hicv kılgan boldı - /**

153a

1. **heciyyun (H) deĥā’llāhu’l-arda ve taĥā yethū / gusterānīd ĥudāy zemīn rā / hicv ayġan - teŋgri yèrni yaydı - ‘aşq - /**
2. **daĥven ve taĥven şaĥā mine’s-sukri ve’l-‘ışkı şaĥven / ve ‘aşq - huşyār şud ez mestī / çıqtı - esrükükdin ayıldı - /**
3. **leĥā’l-‘ūde ve huve’l-liĥā’e ve leĥāhu’llāhu ve leĥāhu’l- / pūst bāz kerd ez dıraĥt - ve īn pūst-ı çūb - helāk kerdeş ĥudāy <nekūhīdeş nekūhendeh> / yıġaç qabın soydı - bu yıġaç qabı - teŋgri helāk kıldı anı - melāmet /**
4. **lāĥī yelĥū ve yelĥā laĥven ve laĥyen meĥāhu yemĥūhu maĥven / bi-siturdeş / kılgan - melāmet kıldı - yoydı anı - /**

5. **ve yemhāhu maḥyēn neḥāhu naḥyēn (H) seḥā bi kezā ve seḥu`e / āheng kerd bi-vey - ey qaşde - civān-merdī kerd bi-fulān kār / uğradı - cömerdlik kıldı - /**
6. **yeshū ve seḥıye yeshā seḥāen ve seḥāveten ve seḥveten ve seḥāten /**
7. **ve seḥā bi nefsiḥi `an kezā (D) edā lehū edven / dil ber-dāşt ez fulān çiz - bi-ferift ū rā / köngül kötürdi fulān nersedin - aldadı anı - /**

153b

1. **bedā`ş-şey`u ve bedā lehū `emrun fi `r-ra`yi bede`en ve buduvven / pedīd āmed çiz - pedīd āmed ū rā kār - der rāy / nêrse açıldı - iş açıldı aṅga rāy içinde - /**
2. **ve bedā`l-ḳavmu bedāveten ve bidāveten ve bedven cedāhu / baḥşış dādeş / kişiler bādiyede indiler yā çıktılar - `aṭā bērdi aṅga - /**
3. **cedven ve huve`l-cedyu ve`l-cedvā cedā`l-ibile / ve ĩn dādenī - bi-rānd uşturān rā / bu baḥşış - tewelerni sürdi - /**
4. **ve cedāhu `ale`l-`emri cedven şedā mine`l-`ılmi <eyyi heşşehu> / bi-efzūdyīd ber kār - behre girift ez dāniş / iş üze yöndürdi - `ilmdin ülüş aldı - /**
5. **ve mine`l-ḡinā şedven `adā`l-ferasu ve `adā`r- / ve ez surūd - bi-devīd esb / taḳı erdin - aṭ yügürdi - er ḳıyındın keçti - /**
6. **raculu ṭavrahū ve `adāhu `ani`l-`emri `adven / bi-gerdānīdeş ez kār - bi-guzeşt merd ez ḥadd-ı ḥod / işdin yıḡdı anı - /**
7. **ve `adā `aleyhi `udvānen ḡadā `aleyhi ḡuduvven (Z) <eyyi zalemehu> / sitem kerd ber vey - bāmdād āmed ber vey / küç kıldı - érte keldi anıṅg üze - /**

154a

1. **bezā `aleyhi yebzū ve bezuve yebzu`u ve beze`e `aleyhi / foḥş guft ū rā duşnām dād / fāḥiş tillig boldı - fāḥiş sözledi - /**
2. **yebze`u ve bezu`e`r-raculu yebzu`u bezā`eten ve bezā`en /**
3. **ve huve beziyyu`l-lisāni ve bezi`u`l-lisāni ḥazā`n- / foḥş-gūy şud merd / yawuz tillig er - /**

4. **na'le bi'n-na'li ħazven ħazāhu ħizā'en (R)** / *berāber kerd - ve ĩn pelīd-zebān - bi-perverdeş* / endāze kıldı na' lını na' l birle - yitürdi - /
5. **zerati 'r-rīhu 't-turābe zervan serā servun** / *berākend bād ħāk rā* - mihter şud / sürdi - uluĝ boldı - /
6. **ve seriye yesrā serven ve seru 'e yesru 'u serāveten** /
7. **ve huve seriyyun ve hum serātun ve seravātun 'arāhu 'emrun** / *ve ĩn mihter - resīd bi-vey kār* / bu uluĝ - iş tegdi aŋga - /

154b

1. **'arven kerā bi'l-kurati kerven (Z) ħazā'l-kuffāra** / *gūy bāht - ħazā kerd bā kāferān* / top oynadı - toĝuş kıldı kāfirler birle - /
2. **ħazven ve hiye 'l-ħazvetu ve 'l-gazātu nezā nezveten** / *ve ĩn ħazzāt - bi-cust* / bu toĝuş - seŋgridi - /
3. **ve nezven ve nezevānen ve huve 'n-nuzā 'u ve nezā 'l-faĥlu** / *ve ĩn custen - cust-geşten* / seŋgrimek ' illeti - seŋgridi - /
4. **'ale 't-ṭarīkatı nezven (S) esā 'l-curĥa esāven esven** / *ber uştur-i mādeh - dārū kerd cerāĥat rā* / buĝra iŋgenke kıydı - başnı otaladı - /
5. **ħasā 'l-merķate ħasveten ve ħasven ve huve 'l-hasā 'u** / *bi-āşāmīd şūrbā rā - ve ĩn āşāmīden* / öpti - bu öpmek - /
6. **rasā rasuvven ve hiye 'r-ravāsī 'asā 'l-leylu** / *ustūvār şud - ve ĩn kūh-hā - şeb tārīk şud* / tölendi - tün ħaraŋĝku boldı - /
7. **ve ħasā ħasven ve ħasven fesā fesveten ve fesven** / *bād kerd tīz dād* / yel uçĝundı - /

155a

1. **ve fus 'en ħasā ħalbhū ve ħasu 'e yaĝsu 'u ħasveten** / *saĥt şud dil-i ū* / köŋgli kıatıĝ boldı - /

2. **ve asāveten ve albun āsin ve asiyyun kesāhu / ve dil-saht - cāme pūšīd ber vey / atıg kōngūl - er erke ton kiydūrdi - /**
3. **yeksūhu kesven ve kesā bi nefsihī yeksī kisveten ve huve / od pūšīde ud - ve ĩn pūšīde / kendū kedti - bu /**
4. **kāsin ve hiye'l-kisvetu ve'l-kusā () aāhu / ve ĩn pūe - pur kerde - bi-ākende / kidgen er - kedgesi ton - toldurdı - /**
5. **aven raāhu raven ve hiye'r-rivetu ve'r-ruā / ruvet dāde - ve ĩn pāre / rūvet bērdi - urun - /**
6. **'aā ileyhi ve 'aā 'anhu 'aven feā's-sirru / āikārā ud / ākäre boldı - /**
7. **feven neā yenū ve nei'e yenā neveten ve huve / mest ud / esrük boldı - /**

155b

1. **nevānu ve hiye nevā ve hum neāvā () / ve ĩn merd-i mest - ve ĩn zen-i mest / esrük er - /**
2. **'aāhu bi'l-'aāti ya'ū ve 'aā bi's-seyfi / bized ū rā bi-'aā - bi-zed imīr / taya birle urdı - ılı birle urdı - /**
3. **ya'ā 'aven aā aven () ad neā'- / dūr ud - bi-kend cāme rā / yıra boldı - uuldu /**
4. **evbe 'an nefsihī naven () aā aven / ez od - gām nihād / özindin - attı - /**
5. **ve atveten ve hiye'l-uvetu seā 'aleyhi ve seā bihī / ve ĩn gām - amle kerd ber vey / bu etmek - segridi anıg üze - /**
6. **seveten ve seven 'aā'-ey'e 'aven () / bi-dād īz dest ferāz kerd bi-īz / nēsege sundı - /**
7. **de'ā lehū ve de'ā 'aleyhi ve de'ā'r-raculu ve de'ā / du'ā ayr kerd ū rā - du'ā bed-guft ū rā - bi-ānd merd rā / du'ā ıldı ana - aradı anıg üze - ündedi - /**

156a

1. **bihî da' veten ve du' â' en ve de' âhu yeden ve de' âhu** / *zeyd guft û rā* / zeyd atı birle ündedi - /
2. **bi zeydin ve de' âhu ilâ' l-mid' âti evi' d-da' veti** / *bi-ḥānd û rā bi-da' vet* / da' vetka ündedi - /
3. **(Ġ) ṣegati' ṣ-ṣātu ṣugā' en degā' l-baairu duḡ' en** / *bāng kerd gūsifend - bāng kerd uştur* / koy bañırdı - tewe bañırdı - /
4. **saḡā ileyhi yasḡū ve yaṣḡā ṣaḡven ve suḡıyyen** / *meyl kerd bi-vey* / kıyştı anıñg tapa - /
5. **ve ṣaḡıye yusḡā ṣaḡā' en daḡati' l-hirratu ḡuḡā' en leḡā** / *bāng kerd gurbe - laḡv guft* / çetük mırladı - laḡv kıldı - /
6. **yelḡū ve yelḡi laḡven ve leḡan ve leḡıye yelḡā leḡan ve hiye' l-** /
7. **lāḡıyetu (F) cefāhu cefā' en ve cefveten ve cefen** / *ve ĩn laḡv - cefā kerdeṣ - dūr ṣud* / laḡv - kıydı añga - /

156b

1. **cenbuhu 'ani' l-firāṣi cufven ḡafā bihî yaḡfū** / *pehlū-ı ũ ez bister - mihrebānī kerd bi-vey* / yanı töşekdin tüştı - raḡmet kıldı - /
2. **ḡafven ve hafıye bihî yaḡfā hıfāyeten ve ḡafāveten** / yamadı tonın - /
3. **ve hufıyyen ve huve ḡafıyyun bihî rafā' ṣ-ṣevbe yerfūhu** / *ve ũ mihrebānī est bi-vey - rufū kerd cāme rā* / raḡmet kılgan - tonnı tügdidi - /
4. **rafven ve rafāhu yerfā raf' en ve huve' r-rafā' u ṣafā** / *ve ĩn rufū-ger - ve bej ṣud pāk ṣud* / bu tügdigan yā sırgan - duruḡ boldı - /
5. **saḡā' en ve ṣafveten ḡafā ḡafven ṡafā' s-semeku** / *tamām ṣud - ber rüy-ı āb reft māhī* / tükel boldı - balık suw üzesinde aḡtı - /
6. **ṡufven 'afā' anhu ve 'afeti' r-rıḡu' d-dāra 'afven** / *'afv kerd ez vey - kohne kerd bād ḡāne rā* / 'afv kıldı andın - eskirtti yel' ewni - /

7. ve ‘afeti’²d-dāru ‘afā’²en ve ‘afe’²l-ķavmu ‘afven / *ħod kohne ŧud ħāne - bisyār ŧudend merdumān / ěw kendü eskirdi - ķiŧiler ũküş boldı - /*

157a

1. ETTĀSĪ’² U **ķafā eŧerahū ķafven ve ķufuvven hefā hefven (K)** / *ber pey-i ũ reft - bi-er der-āmed / izinçe yōridi - sũrħti - /*

2. **zeketi’²n-nāru zekā’²en ve zekven ve zekvā** / *efrūħte ŧud āteŧ / ot yēldi - /*

3. ve **zeker’²l-misku zukā’²en ve huve zekiyyun zekā’²z-zer’²u ve zekā’²r- <eyyi nemā>** / *bũy dād misk - ve ĩn būy-nāk - furūd keŧt / yıpar yıdlandı - bu yıdlangan yıpar - biħti ekini - /*

4. **raculu ve zekuve yezkū zekā’²en ve huve zākin ve zekiyyun** / *pārsā ŧud merd - ve ĩn pārsā / er arıħ boldı - bu arıħ er - /*

5. **ŧekā fulānun ilā fulānin ŧikāyeten ve ŧekvā** / *gele kerd ez fulān bi-fulān / fulān fulānķa ŧikāyet ķıldı - /*

6. ve **ŧekāel-merīđu marāħahū ŧekven ve ŧekāhu ve ŧekvā** / *bi-nālīd bīmār ez bīmāriŧ / sōkel sōkelge zıryadı - sōkellikdin /*

7. ‘akā **zenebe’²l-ferasi ‘akven ve hiye’²l-‘ukvetu** / *bi-best dum-ı esb rā - ve ĩn kerd bi-ĩn dum-ı esb / aħnıġ ħudrukın tũġdi - bu tũġün - /*

157b

1. **mekā’²ħ-ħayru muken (L) elā ye’²lũ elven ve ’uliyyen ve ’elven** / *bi-ŧeħũlīd murġ - tāķŧīr kerd / ķuŧ sıkırdı - takŧŧīr ķıldı - /*

2. ve huve **lā ye’²lũke cuhden belāhu belā’²en ve hiye’²l-beliyyetu** / *bi-āzmũdeŧ - ve ĩn āzmāyeŧ <ve ũ bāe nedāred ez to tāķat> / kũħi yetmiŧinħe takŧŧīr ķılmadı - sınadı - sınamaķ - /*

3. ve’²l-belāyā **telāhu tuluvven ve huve tilvuhū ve telā’²l-ķur’āne** / *pey-revī kerd ũ rā - ve ĩn bī-zũ ũst - bi-ħānd ķur’ān rā / ardınķa uydı - bu arıġ uyġanı - ķur’ānnı oķıdı - /*

4. **tilâveten celâ'l-‘arüse ‘alâ zevcihâ celveten [cilveten] ve celven / bi-nemûd ‘arûs rā bi-şūyeş - ū rā şudend / kelinni bezgenmiş körketti küdegüsiñge - /**
5. **‘ani'l-evṭāni cilā'en ve humu'l-cāliyetu ve celā'l-mir'āte / ez ḥān u cān-ı ḥod - ve İṣān gorīḥtegān ez ḥānūmān-ı ḥod - purdūd āyine rā / êwlerindin keçtiler - êwlerinden keçgenler - açtı közgünü - /**
6. **cilā'en ve celā'ş-şey'u ve huve celiyyun ve 'indehū celiyyetun / peydā şud çīz - ve İn peydā <ve nezd-i ūst peydāy> / nêrse açıldı - bu açuķ nêrse - ol anıñġ qatında açuķ turur - /**
7. **zāke ḥalā fi'l-femi yaḥlū ve ḥaluve yaḥlū ḥalāveten / fulān kār şīrīn şud der dehen-i ū / süçig boldı - /**

158a

1. **seḥıra minhu seḥıran ve suḥıran ve suḥriyyeten ve suḥıran / efsūs kerd ezū / maşhara kıldı - /**
2. **sekira sukran ve sekeran ve huve sekrānu / mest şud - ve İn merd-i mest / esrük boldı - bu esrük er - /**
3. **ve hiye sekrā ve hum sukārā ve hiye sekratu'l-mevti / ve İn zen-i mest - ve İṣān mestān - ve İn saḥtī-i cān kenden <ve İn ber-geşte belek-i ḥum> / esrük uraġut - ölümniñġ esrüklüki - /**
4. **ve sekerātuhū sehira seheran şetira şetran ve huve / peydār şud - ber-geşte belek-i zeberīn ḥem şud / odaġ boldı - qabuķı êwrük boldı - bu qabuķı êwrük - /**
5. **eşteru şa'ıra ḥaddehū sa'aran ve huve şa'ırun / gireh şud rūḥ-ı ū ez tekebbur - ve İn gireh-i rūḥ ez tekebbur / tekebbürlük kıldı - teñġridin yıñġaķı kıyştı - mütekebbir - /**
6. **ve as'aru şaġıra şaġıran ve şaġāran ve huve şaġırun / ḥur şud - ve İn ḥur / ḥor boldı - ḥor er - /**
7. **şafıra şaferan ve huve şafrun ve şıfrun ḍacera / tuhī şud - ve İn tuhī - teng-dil şud / ḥālī boldı - ḥālī - öwkelig boldı - /**

158b

1. **ḍaceran zaḥira zafran** ‘asira’l-’emru ya‘seru ve ‘asera / *duşvâr şud kâr* <zafer *yâft ber ũ* / ya‘nî tilekni buldı - zafer buldı - iş düşvâr boldı - /
2. **ya‘suru** ‘asran ve ‘usira yu‘seru ‘usran ve ‘usraten /
3. **ve ma‘sûran ve huve** ‘asîrun ve ma‘sûrun / *ve ĩn duşvâr* / düşvâr iş - /
4. **‘aḳırat ta‘ḳaru ve ‘aḳurat tu‘ḳaru ve ‘uḳırat** / *nâ-zâyende şud* / ‘avrat kısır boldı - /
5. **tu‘ḳaru** ‘uḳran ve ‘aḳâraten ve hiye ‘âḳırun ‘amira / *ve ĩn nâ-zâyende - dirâz* ‘omr *şud* / kısır ‘avrat - uzun yaşlıg boldı - /
6. **‘amran ve huve** ‘amirun ve ‘âmirun ğamirat yeduhû ğamran / *ve ĩn merd-i dirâz* ‘omr - *rîm girift dest-i ũ* / uzun yaşlıg - elgi bağlıg boldı - /
7. **ḳazira** ’ş-şey’u ḳazeran ve huve ḳazırun ve ḳazura ḳazâraten / *pelîd şud çîz - ve ĩn murdâr* / nêrse necis boldı - bu murdâr - /

159a

1. **EL’ĀŞĪRU** kebira kebran ve kibraten ve mekbiran bi’l-kibri ve huve kebîrun / *pîr şud - ve ĩn pîr* / uluĝ boldı - bu ḳarı - /
2. **ve kibârun ve kebârun kedira**’l-mâ’u ve kedura kudran / *tîre şud* / bulĝanuḳ boldı - /
3. **ve kedira**’l-‘ayşu kudûraten ve kedira’l-levnu / *tîre şud zindeĝânî - tîre şud reng* / tiriglik ḳaḥâd boldı - bulĝanuḳ boldı - /
4. **kudraten naḥıra**’l-‘atmu naḥran ve huve naḥrun ve nâḥırun / *pūsîd ustuhân - ve ĩn ustuhân-ı pūsîdeh* / sünĝük çüridi - çürinĝen sünĝük - /
5. **nezirû** bi’l-‘aduvvi nezëran ve nizâran nekerahû nekran / *tîmâr-ĝîn şudend ez duşmen - neşinâht ũ râ* / bildiler düşmenni - inkâr ḳıldı bilmedi - /
6. **ve şey’un nukrun (Z)** ‘acezetiz’l-mer’etu ‘acezen ve hiye / *çîzî* ‘aceb - *buzurg serîn şud zen - ve ĩn zen-i buzurg-künesteh* / münkir nêrse - ‘avrat artı yoĝun boldı - /

7. 'aczen necize necezen (S) te'ise ve te'ase <fenā ve zehēbe> / *nīst şud - helāk şud* / tükendi - yokaldı - /

159b

1. yet'asu ta'sen ve te'asen **harise harasen** <hamese-r raculu hamāseten ve huve hamisun ve aḥmes> / *gung şud* <ve *īn merd-i delīr - merd delīr şud*> / ağır boldı - /
2. ve huve aḥrasu **hanise ve huve aḥnesu denise** / ve *īn merd-i gung - ve sūḥ-nāk şud* / ağır - burnı kısğa boldı - kısğa burunluğ - kirlig boldı - /
3. **denesen ve hiye** 'l-ednāsu **racise ve racuse ve racece** / ve *īn domel-hā - pelīd şud* / kirlir - necis boldı - /
4. **racāseten ve huve ricsun selise bevluhū ve selise** / ve *īn pelīd - peyveste revān şud kemīzeş* <*fermān-burdār şud*> / necis - sitüki peyveste aḳtı - āsān boldı /
5. **kiyāduhū selesen şekise ve şekuse şekāseten** / *bed-ḥū şud* / yetmeki - yawuz ḥūluğ boldı - /
6. ve şekesen ve huve şekisun ve şeksun **ḍaraset** / ve *īn merd-i bed-ḥū - kund şud* /
7. **esnānuhū ḍarasen ve hiye darisetun fetise fetāsen** / *dendān-hāy-ı ū - ve īn zen-i dendān-hāy-ı kund - pehn bīnī şud* / tişleri ḳamaştı - tişi ḳamaşmış 'avrat - yapışuk burunluğ boldı - /

160a

1. ve huve eḫtasu **ka'ise ka'sen ve huve eḳ'asu** / ve *īn merd-i penh bīnī - puşt der-āmede şud ve sīne bīrūn āmede - ve īn puşt der-āmede ve sīne bīrūn şude* / yapışuk burunluğ - kögsi çıkuğ boldı - kögsi çıkuğ - /
2. **lebise** 'ş-sevbe **lubsen ve libāsen ve huve** 'l-libsu / *bi-pūşīd cāme rā - ve īn pūşiş* / kedti tonı - kedgü ton - /
3. ve 'l-melbesu ve 'l-libāsu ve 'l-lebūsu **leḫise** 'l- / *bi-līsīd* / çanaḳnı yaladı - /
4. **kaş'ate ve leḫse laḫsen melise melesen** / *nerm şud* / yumşak boldı - /

5. **ve mulūseten ve melāseten ve huve emlesu necise** 'l- / *ve ĩn nerm - pelīd ūd / yumŝak - murdār boldı - /*
6. **mā** 'u yencesu ve necuse yencesu necāseten ve huve / *āb - ve ĩn / bu /*
7. **necisun ve necīsun ve ŝeyzun necsun ve necisun** / *pelīd - ve ĉīzī pelīd / necis - pelīd - necis nēse - /*

160b

1. **naħise naħsen ve nuħuseten ve menħaseten ve huve naħsun** / *bedbaħt ūd - ve ĩn bedbaħt ve ū bedbaħt / necis boldı - bu necis er - /*
2. **ve nuħise naħsen ve huve menħūsun ve hiyez-nuħūsu** / *ve ĩn bedbaħtī-hā / bu menħūs - bu necislikler - /*
3. **ve** 'l-menāħısu nefiset tenfesu ve nufiset tunfesu / *bā- nefās ūd zen / ' avrat nefāslıg boldı yā hayzlıg boldı - /*
4. **nifāsen ve hiye nufesā** 'u hunne nifāsun ve 'l-veledu menfūsun / *ve ĩn zen-i bānefās - ve ferzend-zāde / nefāslıg ' avrat - toğurmuş oğlan - <kırkında çıkmaduğ oğlan> - /*
5. **(ŝ) ħafiŝe ħafeŝen ve huve aħfeŝu dehiŝe** / *teng-çeŝm ūd - ve ĩn teng-çeŝm - mutaħayir ūd / tar közlüg boldı - tar közlüg - müteħayyir rāylıg boldı - /*
6. **deheŝen ve huve dehiŝun ve dehiŝe fehuve medhūsun** / *ve ĩn mutaħayir - mutaħayir-ūde / bu müteħayyir - müteħayyir bolmuş - /*
7. **' aħiŝe ' aħaŝen ve huve ' aħŝānu ve hiye ' aħŝā** / *tiŝne ūd - ve ĩn merd-i tiŝne - ve ĩn zen-i tiŝne / suwsadı - suwsağan er - suwsağan ' avrat - /*

161a

1. **ve hum ve hunne ' aħāsun ' amiŝe ' amŝen ve huve a' meŝu** / *ve ĩŝān merdān ve zenān-ı tiŝne - ŝeb-kūr ūd - ve ĩn merd-i ŝeb-kūr / suwsağan erenler taķı ' avratlar - biŝük közlüg boldı - biŝük közlüg - /*

2. (Ş) beraşa beraşan ve huve ebraşu ramişat / *pīse şud - ve ĩn merd-i pīse - ceberūt şud* / ala boldı - ala yinlig - közi çılpuk boldı - /
3. ‘aynehū rameşan ve huve ’r-ramşu ğamişat ğamşan / *çeşm-i ũ - ve ĩn ceberūt* /
4. (D) ceriða bi rīkhi cerðan hariða haraðan / *girifte şud gelŭy-ı ũ - saht bīmār şud* / yeri birle tıklıdı - katıĝ sökel boldı - /
5. ve huve hariðun ve haraðun meriða meraðan / *ve ĩn saht-bīmār - derd-i zāden girift zen rā - bīmār şud <derd-zāden gireft zen rā> / bīmār - ölümeçi - sökel boldı - <uragutka oĝlan igi tutti> - /*
6. ve huve meriðun ve hum merðā ve merāðın ve raculun / *ve ĩn bīmār - ve ĩşān bīmārān - ve merd* / bu sökel - peyveste sökel er - /
7. mimrāðun (T) habiða ‘ameluhū habetan ve hubūtan / *hemīşe bīmār - tebāh şud kār-ı ũ* / ‘ameli yoğaldı - /

161b

1. sebiða ’ş-şā’ aru sebāţaten ve subūţaten ve huve sebţun / *ferhāl şud mŭy-ı ũ - ve ũ merd-i ferhāl mŭy* / saç *dağuk - *tağluk saçlıĝ er - /
2. ve sebetun ve sebţun ve raculun sebţu ’l-yedeyni sahiða / *ve merd-i guşāde dest - heşm-gĭn şud ber vey* / elgi açuk er - cömerd - öwke kıldı - /
3. ‘aleyhi ve sahiða ’l-’emra suhtan ve sehtan ve huve / *ne-pesendĭd kār rā - ve ĩn haşmkĭn*> / işni onamadı - /
4. sāhiţun şemiða şemetan ve huve eşmetu ğaliða / *dŭ-mŭy şud - ve ĩn merd-i dŭ-mŭy - ğalaţ kerd* / onamaĝan yā öwke kılgan er - ala saçlıĝ boldı - kırgıl saçlıĝ er - yaŝguldı /
5. fi’l-ħisābi ğaletan meriða şā’ ruhū meratan ve huve / *der şumār - furŭ-rĭht mŭy-ı ũ* / sağış içinde - saçı töküldi - /
6. emratu neşiða li’l-’emri neşatan ve menşetan ve huve / *ve ĩn merd-i furŭ-rĭht mŭy - nişāt-ker kār rā* / saçı tökülmiş er - işke raĝbet kıldı - bu /

7. **neşîṭun nefîṭat yeduhû nefetan ve nefṭan ve hiye nefîṭatun (Z)** / *ve ĩn merd-i bā-niṣāṭ - ābele kerd dest-i ũ - ve ĩn dest-i bi-ābele* / raġbetliġ er - ħabarċuġ boldı - ħabarċuġluġ er - /

162a

1. **ħafizahû ħifzan ve huve ħāfizun ve ħafizun ve humu** ʾl- / *negāh dāšt ũ rā - ve ĩn negāh-dārende - ve ĩṣān negāh-bānān* / bekledi - beklegen - beklegen feriştelere - /
2. **ħafezatu (ʿ) beşiʿa ʾş-şeyʾu beşeʿan beliʿahû ve beleʿahû** / *bī-mizāh şud ċizī - bi-gelû furû burdeş* / nêrse nā-ħoş boldı - yuttı anı - /
3. **yebleʿuhû beleʿan tebiʿahû tebeʿan ve huve ʾt-tebīʿu ve ʾt-tābiʿu** / *pey-revī kerd ũ rā - ve ĩn pey-rev* / uydı aŋġa - uyġan - /
4. **ve ʾt-tebeʿu ve ʾl-etbāʿu ceraʿa ʾl-māʿe ceraʿan cezeʿa** / *bi-gelû furû burd āb rā - nā-şekībāy kerd* / suwnı tüketü içti - eşkbāysız boldı - /
5. **cezeʿan ve huve cāziʿun ve cezûʿun semiʿahû semʿan** / *ve ũ nā-şekībā - şunūd ũ rā* / şabrsız er - işitti - /
6. **ve semāʿan ve huve sāmiʿun ve semiʿun ve faʿale zālike** / *ve ũ şunūd - ve kerd ĩn kār rā* / bu işitgen - fulān nêrse ħıldı körmek /
7. **riyāʿen sumʿaten şebiʿa şebeʿan ve şebʿan ve huve** / *berāy-ı dīdenī ve şenīdenī - sīrşud - ve ĩn* / üçün taġı işitmek üçün - ħarnı toydı - /

162b

1. **şebʿānu ve hiye şebʿā ve hum şibāʿun şaliʿa** / *sīr - ve ĩn zen-i sīr - dāġ şud* / toġ er - toġ ʿavrat - /
2. **şaleʿan ve huve eşleʿu đabeʿati ʾn-nāġatu đabʿaten <ve đabeʿehu ve đabeʿet tađbeʿu>** / *ve ĩn merd-i dāġ-ser - uştur-i māde* / iŋgen körsedi - /
3. **ve hiye đabiʿatun đariʿa đarāʿaten ve huve đariʿun ve đaraʿa** / *ve ĩn uştur-i māde-kuş ħāhende - ħor şud - ve ũ ħod ħor* / körsegen iŋgen - ħʿār boldı - alċaġ boldı - ħʿār - /

4. **yedra' u dar' an ve huve dāri' un tami' a fihi ve tami' a bihi / ve ū hur-kunendeh - tama' kerd derū / h̄ār er - tama' tutti aṅga - /**
5. **tam' an ve tamā' iyeten ve huve tami' un ve tami' un ferī' a / ve Īn tama' - kunendeh - derāz şud müy-ı ū / tama' tutğan er - uzun saçlıg boldı - /**
6. **fera' an ve huve efra' u fezi' a minhu feze' an ve huve fezi' un / ve Īn merd-i derāz mūy - bi-tersīd ezū - ve ū tersende / uzun saçlıg - kōrkı andın - bu kōrkğan er - /**
7. **ve fezi' a ileyhi mefze' an fezi' a'l-emru yefza' u ve fezu' a <el menze' u elmelce'u> / penāh girift bi-vey - hol-nāk şud kār - zişt şud kār / sıgındı - iş kōrkunçı boldı - /**

163a

1. **yefzu' u fezā' aten ve huve fezi' un kari' a kara' an ve huve / ve Īn kār-ı zişt - kel şud - ve Īn / fāhiş bolğan iş - taz boldı - /**
2. **ekra' u kani' a kanā' aten ve huve kani' un nezi' a neze' an / kel - hursend şud - ve ū hursend - dāg-ser şud / taz - kanā' at kıldı - kanā' at kılğan er - *yılba boldı - /**
3. **ve huve enze' u ve hiye'n-neze' atu heli' a hele' an ve huve / nā-şekībāyī mī-kerd yā bī-şabrī mī-kerd - ve ū nā-şekībāy / bu *yılba - şekībāysızlık kıldı - bu /**
4. **heli' un ve helū' un (Ġ) radiğa'l-mekānu radeğan ve huve / gel-nāk şud cāy - ve Īn / şabrsız - yēr balçıklıg boldı - /**
5. **radiğun leşiğa leşeğan ve luşgaten ve huve elşeğu (F) / cāy-ı gel-nāk - şikeste-zebān şud - ve ū şikeste-zebān / peltek boldı - peltek - /**
6. **ezife'r-raḥīlu ezefen ve ezūfen esife' aleyhi / nezdīk şud kūç <endūh-gīn şud bi-vey> / köç yaqın boldı - öwke kıldı yā kızgurdı anıṅ üze - /**
7. **esefen ve huve esifun ve esifun ve esūfun elifehū / ve ū endūh-gīn - hū kerd bā ū / öwke kılğan yā kızgūrğan - öğrendi yā dost tutti aṅga - /**

163b

1. **ulfeten ve ilfen ve huve ālifun ve elīfun ve ilfun ve hum / ve ū ḥū-girifte - ve** *īṣān ḥū-giriftigān / yaraşğan er - /*
2. **elāfun ve ilāfun ve ulefā’u enife mine’l-emri enfeten / neng dāşt ez kār / bu** *yaraşğanlar - ‘ār tuttu işdin - /*
3. **ve enefen ve huve ānifun telife telefen ve huve / ve ū neng-dārende - helāk şud /** *‘ārlanğan er - yoşaldı - /*
4. **telifun şekıfehū şakfen ḥarife ḥarafen ve huve ḥarifun / helāk-şude - bi-yāfteş -** *ve ū ḥarīf / yoşalğan - buldı anı - ḥarīf boldı - bu ḥarīf - /*
5. **denife denefen ve huve denifun ve denefun zelife / saht-bīmār şud - ve īn saht-** *bīmār <hemvār-bīnī şud> / katıĝ sökel boldı - katıĝ sökel er - burnı kiçig boldı - /*
6. **zelefen ve huve ezlefu radifehū ridefen ve huve’r-radıfu / ve ū merd-i hemvār-** *bīnī - ez pes-i ū ber-nişest - ve ū pes-nişīn / burnı kiçig - münĝeşti anĝa - münĝeşgenler - <yā soĝınça yöriĝenler> /*
7. **şalife’r-raculu şalefen ve şalefet ‘inde zevcihā / lāf zed merd - lāf zed pīş-i** *şoher-i zen / lāf urdı - /*

164a

1. **‘acife ‘acefen ve huve a’cefu ve hiye ‘acfā’u ‘anife bihī / nezār şud - ve ū** *merd-i nezār - ve ū zen-i nezār - duruştī kerd - bā-ū / yā iriglik kıldı - aruķ boldı - bu aruķ er - aruķ ‘avrat - katıĝ öwke kıldı - /*
2. **ya’nefu ve ‘anufe ya’nufu ‘unfen ve ‘anāfeten ve huve /**
3. **‘anīfun keşife keşefen ve huve ekşefu ve hiye’l-keşefetu / ve ū merd-i duruşt -** *bī-mūy şud - ve ū merd-i bī-mūy - ve īn zen-i bī-mūy / öwke kılgan - /*
4. **kelife bihī kelefen ve huve kelifun ve kelife vechuhū / ‘āşık şud bi-vey / ‘āşık** *boldı anĝa - bu ‘āşık - ‘āşık - yüzi çıĝıtlıĝ boldı - /*
5. **kelefen ve huve eklefu lehife lehfen ve huve lehifun / ve kuluf-rūy - derīĝ ḥod -** *ve ū derīĝ-ḥurende / bu yüzi çıĝıt er - peşīmān yapdı - peşīmān er - /*

6. **ve lehfānu ve lehife lehfen fe huve melhūfun neşifeti** 'l- / *ve ū derīg-ḥāre - furū-ḥurd / peşimān bolmış er - yēr suwnı sordı - /*
7. **arḍu** 'l-mā 'e neşfen ve arḍun neşifetun (K) / *zemīn āb rā - ve zemīn āb furū-ḥurendeh / sorğan yēr - /*

164b

1. **eriḳa eraḳan ve huve eriḳun ve āriḳun ḥamiḳa yaḥmeḳu** / *bidārī kerd - ve īn bidārī kunendeh - bī-ḥered şud / odağ boldı - bu odağ er - aḥmaḳ boldı - /*
2. **ve ḥamuḳa yaḥmuḳu ḥamāḳaten ve ḥumḳan ve huve ḥamiḳun ve aḥmaḳu ve hum** / *ve ū bī-ḥired / bu aḥmaḳ - /*
3. **ḥamkā raniḳa** 'l-mā 'u raneḳan ve huve 'r-ranḳu rahiḳahū / *tīre şud āb - resīdeş / suw bulğanuḳ boldı - tegdi aṅga - /*
4. **raheḳan zeriḳa zeraḳan ve zurḳaren ve huve ezraḳu zeliḳa** / *kebūd-çeşm şud - ve ū merd-i kebūd-çeşm - bi-lağzīd / çakır közlüg boldı - çetük közlüg - tayındı - /*
5. **zeleḳan ve huve 'z-zeleḳu zehiḳat nefsuḥū ve zeheḳat** / *ve īn cāy-ı lağzīden - bīrūn şud cān-ı ū / bu sıyıncaḳ - cānı çıḳtı - /*
6. **tezheḳu zuhūḳan ve hiye zāhiḳatun şebiḳa şebḳan** / *ve īn cān-ı bīrūn-şude - tīz-şehvet şud / cānı çıḳmış ten - ölüg ' avrat - şehveti tez boldı - /*
7. **şeriḳa bi** 'l-mā 'i şeraḳan şa' ıḳa şa' aḳan ve huve şa' ıḳun / *gelūş girifte şud bi-āb - bīhūş şud - ve ū bī-hūş / suw boğazıṅga oturdı - öldi yā bī-hūş boldı - ölüg yā bī-hūş - /*

165a

1. **'ariḳa 'araḳan 'aşıḳahū 'ışḳan ve huve 'aşıḳun** / *'araḳ kerd - şifte şud bā-ū - ve īn şifte / terledi - 'aşıḳ boldı - /*
2. **'aliḳahū ve 'aliḳa lehū 'aleḳan ve 'alāḳaten ğaraḳa fi** 'l- / *dost girifteş - ğarḳa şud der āb / yapşundı - dost tuttı - suwḳa battı - /*
3. **mā** 'i ğarḳan ve huve ğariḳun ve ğariḳun ferihahū ve ferihā minhu / *ve ū ğarḳa-şude - bi-tersīd ezū / suwḳa batğan - ḳorḳtı andın - /*

4. **ferakān ve huve ferikun ve ferūkun ve ferūkatun kalika** / *ve ū terside - bī-ķarār sud <bī-ārām sud>* / *ķorkğan - ķarārsız boldı - /*
5. **ķaleķan ve huve ķalikun lebiķa bihi** ^ʔ*l-emru lebeķan ve raculun* / *ve ū bī-ķarār - zībā sud berū kār - ve ū bī-ārām* / *ķarārsız er - yaraştı ańga iş - yaraşğan er - /*
6. **lebikun ve lebiķun lehiķahū ve lehiķa bihi leħāķan ve leħūkan** / *der-yāfteş <ve merdumān-ı zībā-kār>* / *körklüg ħūluĝ er - tegdi ańga - /*
7. **lezika bihi ve lesika ve leşika luzūķan ve lusūķan** / *cefsiye bi-vey* / *yapşundi - /*

165b

1. **ve luşūķan ve huve leziķahū ve hāzihi** ^ʔ*d-dāru yelziķu* / *ve ū nezdīk est bāv - ve ĩn ħāne nezdīk ez ħāne est* / *bu anıńĝ ya^ʕ nī końĝşısı - bu sarāy munuń ħatında turur - /*
2. **hāzihi le^ʕ iķa** ^ʔ*l-^ʕasele bi* ^ʔ*l-mil^ʕ aķati la^ʕ ķan ve huve* ^ʔ*l-le^ʕ ūķu* / *bi-lisīd engebīn rā - bi-kefçe <ve ĩn ħizi ki bi-kefçe bi-ħūrend>* / *^ʕaselni ħaşuķ birle yalĝadı - ol dārū kim ħaşuķ birle yinür - /*
3. **(K) şerikehū fi kezā şirken ve şirketen ve huve şerikun** / *hem-bāz sud bā-ū der fulān kār - ve ū hem-bāz* / *ortak ħıldı - ortak boldı fulān nērse birle fulān nērse içinde - ortak /*
4. **ve hum şurakā** ^ʔ*u] ħaħike ħıħken ve ħaħken ve huve* ^ʔ*ħ-duħketu* / *bi-ħandīd - ānek ez vey bi-ħandīd* / *küldi - ol er kim andın külerler - /*
5. **ve** ^ʔ*ħ-duħaketu ħanıke* ^ʕ*ayşuhū ħanken ve ħaneken* <^ʕ*aksuhu*> / *eger mī-ħanded ez merdumān - duşmen dāşt zen* / *köp külgenler - tar boldı tiriglik - düşmen - /*
6. **ve ħanūken ve ma^ʕ işetun ħankun feriketi** ^ʔ*l-mer* ^ʔ*etu* / *ve zendigāni teng* / *tar tiriglik - sewmedi cüftni - /*
7. **zevcuhā ferken ve firken ve furūken ve hiye fārikun ve ferūkun** / *şūyeş rā - ve ĩn zen şūy rā duşmen dāred* / *düşmen tutğan uraĝut - /*

166a

1. **nehikehu** 'l-marađu ve nehekehū yenhekuhū nehken (L) esile / *nezār kerd ū rā bīmārī* - keşide şud ruĥ-ı ū / sökellik emgetti anı - yaŋgaķı körklüg boldı - /
2. **ħadduhū** ye 'selu ve esule ye 'sulu esāleten ve eselen /
3. **ve huve esilun beħile** 'aleyhi bi 'l-māli buħlen ve baħlen / *baħīl kerd ber vey - bi-ħāste* <ve ĩn merd-i keşide ruĥ> / özün körklüg yaŋgaķlıĝ er - baħīllıķ kıldı mālī birle - /
4. **ve huve bāħılun ve baħılun şekilet veledehā şuklen ve şeklen** / *ferzend murde şud zen* <ve ĩn merd-i baħīl> / baħīllıķ kılgan er - 'avrat o[ĝ]lanını yitürdi taķı yıĝladı - /
5. **ve huve şākilun ve şākiletun ve şeklā ve huve şeklānu ve hum** / *ve ĩn zen-i ferzend-murde - ve ĩn merd-ferzend-murde* <ve ĩşān merdān u zenān-ı ferzend-murdegān> / oĝlanı yitürgen 'avrat - yoĝlaĝan er - <oĝlan yitürgen erenler taķı oĝlan yitürgen 'avratlar> - /
6. **ve hunne şukālā cezile cezelen ve huve cezilun ve cezlānu** / *şādımān şud - ve ĩn merd-i şādımān* / sewindi - sewünĝen - /
7. **ve cezlā cehile** 'l-emra cehlen ve cehāleten ve huve / *ve zen-i şādımān - nedānest kār* / sewünĝen tişi - işni bilmedi - /

166b

1. **cāhilun ve cehūlun ħabilet ħablen ve hiye ħublā** / *nādān - ābesten şud zen - ve ĩn zen-i ābesten* / bilmegen er - uraĝut bökelük boldı - yüklüg 'avrat - /
2. **ve hunne ħabālī ħacile ħacelen ħaĥile fi 'l-kełāmi** / *şermende şud - ħaĥā kerd der suħan* / ħacel boldı - söz içinde yaŋĝıldı - /
3. **ħaĥalen zehile** 'anhu ve zehale yezhelu zehlen / *meşĝul şud ez vey* / ĝāfil boldı andın - /
4. **ve zühūlen racile racelen ve rucleten ve huve racilun** / *piyāde şud - ve ū merd-i piyāde* / yadaĝ boldı - yadaĝ er - /
5. **ve raculu ve rācilun ve raclānu ve hiye raclā ve hum** /

6. **raclun ve racletun ve raclā ve ricālun ve raccālun ve raccāletun / ve ĩn zen-i piyāde / yadağlar - /**

7. **ve ruccālun Őhile Őhelen ve Őuhleten ve huve eŐhelu / mĭŐ-ŐeŐm Şud - ve ĩn mĭ-ŐeŐm / koyun kōzlüg boldı - bu koy kōzlüg er - /**

167a

1. **‘acile ‘aclen ve ‘aceleten ve huve ‘acilun ve ‘aclānu <ve hiye ‘aclā> / bi-Őitāft - Őitābende <ve ĩn zen-i Őitābende> / ěwdi - ěwgen - <ěwgen ‘avrat> - /**

2. **‘aŐilet ‘aŐalen ve ‘uŐlen ve hiye ‘aŐılun ve ‘aŐiletun / bĭ-perāye Şud zen - ve ĩn zen-i bĭ-perāye / ‘avrat eteksiz boldı - eteksiz ‘avrat - /**

3. **ve ‘uŐulun ve mi‘Őālun ‘amile ‘amelen ve huve ‘āmilun / ğazel guft - kār kerd / ğazel güft - iş kıldı - /**

4. **ve hiye’l-‘ummāletu ğazile ğazelen feŐile feŐelen / ve ĩn kār-kunendeh - ve ĩn merd-i kār-kunendeh - ğazel guft - bĭ-dil Şud / iŐlegenniĝ teri - lāğ kıldı - yüreksiz boldı - /**

5. **ķabile’Ő-Őey’e ķabūlen ve huve ķābilun ve ķabilet ‘aynuhū / pezĭruft Ćĭz rā - ve ĩn ķabūl-kunendeh - keŐ Őud ĆeŐm-i ũ / ķabūl kıldı - bu ķabūl kılğan - kōzi ěgri boldı - /**

6. **ķabelen ve huve akbelu ķamile ķamelen kesele keselen / ve ĩn merd-i keŐ-ŐeŐm - ŐipeŐ-nāk Őud - kāhil Őud / ěgri kōzlüg - bitlig boldı - kāhil boldı - /**

7. **ve huve kesilun ve keslānu ve hum kesālā ve kusālā / ve ĩn kāhil / kāhil - /**

167b

1. **ve hiye keslā ve miksālun necile necelen ve huve encelu / ve ĩn zen-i kāhil - ferāĥ-ŐeŐm Şud - merd-i ferāĥ-ŐeŐm / kāhil ‘avrat - kōzi kēĝ boldı - kēĝ kōzlüg - /**

2. **ve ‘aynun neclā ve ta‘nehū neclā’u necile cismuhū ve necele / ĆeŐm-ferāĥ - custegĭ-i ferāĥ - nezār Őud ten-i ũ - lāger Őud / kēĝ kōz - kēĝ sanĆmak - teni aruķ boldı - /**

3. **yencelu ve nucile yuncelu nucülen ve huve nācilun ve necilun / merd-i nezār / aruḡ bolġan - /**
4. **ve neclun ve mencūlun naġile'l-edīmu neġalen nehile'ş- / tebāh şud edīm der peyrās / küyenidi - küyeledi - /**
5. **şerābe nehelen (M) eşime işmen ve me'şemen ve huve āşimun ve eşimun / gunāh kerd <nehustīn bār ħurd şarāb rā - gunāh-kār >/ şarābnı içti - yazuḡ kıldı - bu yazuḡ kılgan - /**
6. **ve eşūmun ecime'ṭ-ṭa'āme ecmen edime ye'demu ve edume ye'dumu / duşmen dāşt ħorādenī rā ze besyār ħurden - gendum-gūn şud / yigrendi - buġday reŋlig boldı - /**
7. **edemen ve udmeten ve huve ādemu elime elemen ve huve elīmun / gendum-gūn - derd-mend şud - derd-mend / buġday eŋlig - iglig boldı - aġrıtgān - /**

168a

1. **beşime mine'ṭ-ṭa'āmi beşemen berime bihī beramen bekime / nā-gūvār şud bi-ṭa'ām - gung şud / ṭa'āmdın ḡarnı ħām boldı - aġır boldı - /**
2. **bekemen ve huve ebkemu çeşeme'l-emra çeşemen ve çeşāmeten / gung - renc-i kār keşīd / aġın - işiŋge ḡatlandı - /**
3. **raḡimehū yerḡamuhū ve raḡume yerḡamu raḡmeten ve merḡameten / raḡmet-kunendeḡ <bi-baḡşūd ber vey> / raḡmet kıldı aŋġa - raḡīm boldı - /**
4. **ve ruḡmen ve huve rāḡimun ve raḡīmun ve huve'r-raḡmānu / raḡmet-kun - ħudāy-ı besyār baḡş / raḡmet kılgan - ūküş raḡmet kılgan teŋgri - /**
5. **zehime'l-laḡmu zuhūmeten ve zehemen se'imehū / bi-sutūh āmed ez vey <būy girift gūşt> / et yidi - umazḡa tegdi - andın /**
6. **sāmeten ve se'men seḡime yesḡamu ve seḡume yesḡumu / bīmār şud / sökel boldı - /**
7. **sukmen ve seḡamen ve seḡāmen ve huve saḡimun ve saḡimun / bīmār / sökel er - /**

168b

1. **ve miskāmun selime selāmeten ve huve selīmun ve sālīmun / bi-rest - reste /**
ağzı birle yidi - kırtuldu - kırtulğan - /
2. **ḍacime fūhu ḍacmen ve huve aḍcemu ta'ime ta'men ve huve 't-ta' mu / kej şud**
dehen-i ū - kej-dehen - bi-hürd - ve ĩn meze / ağzı eğri boldı - ağzı eğri - ağzı yıdılığ - aş
yidi yā tattı - bu meze - /
3. **ve 't-ta' āmu ve 'l-meḥ' amu ve 't-tu' metu 'adime 'ş-şey'e / neyāft çizī rā /** nerseni
bulmadı - /
4. **'udmen ve 'ademen 'aḳımet ta'ḳamu 'aḳamen ve 'aḳamet / seterven şud zen /**
'avrat kırsır boldı - /
5. **ta'ḳumu 'uḳmen ve 'akamet 'aḳmen ve hiye 'aḳımun ve ma'ḳümetun / zen-i**
seterven / kırsır 'avrat - /
6. **ve rihun 'aḳımun ve 'aḳāmun 'alimehū 'ılmen ve huve 'ālimun / bād-ı bī-**
mānfā'at - bi-dānest ū rā - dānā / kırsır yel - bildi anı - bilgen - /
7. **ve 'alīmun ve 'allāmun ve 'allāmetun ve 'alimet şefetehu 'l-'ulyā / nīk-dānende**
- şikāfte şud leb-i zīrīn-i vey / üstün tutaḳı yarıldı - /

169a

1. **'alemen ve huve a'lemu 'ḡarime 'ş-şey'e ḡurmen ve ḡarāmeten / leb-i zīrīn**
şikāfte - tāvān dād çiz rā / üstün tutaḳı yaruḳ - nerse tāvān kıldı - /
2. **ve maḡramen ve hiye 'l-meḡarimu ve huve ḡarimun ve ḡarīmun / tāvān-hā -**
tāvān-kunendeh / tāvān kıılmaḳ - tāvān kıılğan - /
3. **ḡanime 'l-māle ḡunmen ve hiye 'l-ḡanīmetu ve 'l-ḡanāmu / ḡanīmet kerd māl rā /**
mālını bulun kııldı - bulun - /
4. **ve 'l-maḡnemu ve 'l-meḡanimu fehime 'l-emra fehmen ve fehāmeten / der-yāft**
kār rā / bildi işni - /

5. **fehāmiyeten ve fehime** 'r-raculu **fehemen ve huve fehimun** / *der-yābende şud merd - merd-i zîrek* / er bilgen boldı - fehmlüg er - /
6. **qadime** 'l-belede ve **qadime** 'ale 'r-ricli **qudūmen ve huve** / *āmed bi-şehr - bi-yāmed ber merd* / elge keldi - er üze keldi - /
7. **qādimun qarime ile** 'l-laḥmi **qaramen ve huve qarmun** / *āyende - ārezū-mend şud bi-gūşt - Īn ārzū-mend* / kelgen - etke ārzülüğ boldı - /

169b

1. **qadımeti** 'd-dābbetu 'ş-şa' ira **qadmen leşime ḥaddehū** / *bī-ḥurd sutūr cūr - buse dād ruḥaş rā* / yılkı arpanı yidi - öpti yanğakını - /
2. **leşmen ve lişāmen lezimehū luzūmen ve huve lāzimun laqıme** 'l- / *bi-çefsīdeş - çefsīde <bi-ḥurd loqma rā>* / yapşundi aṅga yapuşkan - loqmanı yuttı - /
3. **luqmete lukmen nedime nedemen ve nedāmeten ve huve nādimun** / *tāssuf - peşīmān şud - peşīmān* / ökündi - öküngen - /
4. **ne'ime yen'amu ve ne'ume yen'umu ve ne'ame yen'amu ni'meten ve men'amen ve huve** / *bā-ni' met şud* / ni' metlig boldı - /
5. **nā'imun ve huve** 'n-na'īmu **herime heramen ve huve heramun ve hum** / *ve Īn bā-ni' met - ni' met - sīr şud - pīr* / ni' metlig - bu ni' metler - qarı boldı - qarı - /
6. **hermā (N) ezine lehū fī kezā iznen ve ezine bihī** / *destūr dād ū rā bi-fulān kār - dānist ū rā* / destūr bērdi aṅga - bildi anı - /
7. **eznen ve ezine lehū ezenen eminehū 'alā kezā ve emine bi kezā** <istima'> / *gūş dāşt bi-dū - emīn dāşt ū rā bi-fulān kār* / kulaq ḳodtı işitmek için - emīn boldı - emīn tuttı anı fulān nēse üze - /

170a

1. **emnen ve emeneten ve emune** 'r-raculu **emāneten ve huve emīnun** / *ustuvār şud - ve Īn ustuvār* / er emīn boldı - emīn er - /

2. **ve emānun ve ummānun ḥaṣine yaḥṣenu ve ḥaṣune yaḥṣunu / durūṣt ṣud /** irig boldı - /
3. **ḥuṣūneten ve huve aḥṣenu ve ḥaṣinun ve ḥaṣīnun / durūṣt /** irig - /
4. **derine dernen dekine 'ṣ-sevbu dekenen ve dukneten ve huve edkenu / rīm-nāk ṣud - dūd-gīn ṣud cāme - dūd-gīn <çerkīn ṣud> /** kirlig boldı - ton kök reŋlig boldı - kök reŋlig ton - /
5. **zehine zehenen ve zihnen rakene 'l-emra raknen / zīrek ṣud /** usluğ boldı - işke emitti - /
6. **zemine zemāneten ve huve zeminun ve huve zemnā semine semenen / zemen ṣud - ve īn zemen - ferbiḥ ṣud /** uzun iglig boldı - uzun iglig - semüz boldı - /
7. **ve semāneten ve huve semīnun ve semānun ṣeḥine ṣaḥnen / ve īn ferbeh - endūh-gīn ṣud /** semüz er - kađguluğ boldı - /

170b

1. **ve huve 'ṣ-ṣaḥanu ve 'l-eṣḥānu ḍamine lehū kezā ḍamānen / endūh - pāyendāz ṣud bi-fulān çīz /** kađgu - fulān nērsege oğka kirdi - /
2. **'aṭine 'l-ihābu 'aṭanen 'afine 'ṣ-ṣey 'u 'afenen ve 'ufūneten / pūsīden ṣud pūst-ı ḥām - pūsīde ṣud çīz /** *idlemedük teri çüridi - nērse çüridi - /
3. **ğadıne 'l-vechu ğaḍanen ḳarine ḳarnen ve huve aḳranu / ājeng girift rūy-ı vey - peyveste ebrū ṣud <peyvest ebrū> /** yüzi çatuk boldı - çat kaşlığ boldı - çat kaşlığ - /
4. **ve maḳrūnun lesine lesnen ve huve lesinun lekine lekenen / zebān-āver ṣud - zebān-āver - gerān ṣud /** faşīḥ boldı - *tilegür - ağır boldı - /
5. **ve lukneten ve huve 'l-lekenu (H) belihe belehen ve huve / ve īn gerān - ebleh ṣud /** bu ağın - ebleh boldı - /
6. **eblehun tefiḥe 'ṣ-ṣey 'u tefehen ve tefāheten ve tufūhen ve ṣey 'un / ve īn ebleh /** aḥmaḳ - nērse az boldı yā kaḍersiz boldı - az nērse /

7. **tāfihun ve tefihun celihe celhen ve huve eclehu / dağ-ser şud kel şud - ve ĩn dağ-ser <çĭzĭ endek> / yā kadersiz nĕrse - *yılba başlığ boldı - bu *yılba başlığ - /**

171a

1. **ELĤĀDĪ ‘AŞAR sefihe sefāhen ve sefāheten ve huve sefihun / bĭ-ĥired şud - ve ĩn bĭ-ĥired / yūngŭl usluđ boldı - yūngŭl usluđ er - /**
2. **şerihe ‘ale’ṭ-ṭa‘āmi şerahen ‘amihe ‘amehen ve ‘amāheten / ser-geşte şud <ārezŭ-mend şud bi-ṭa‘ām> / ārzŭlŭđ boldı yā ĥırşlıđ kıldı - müteĥayyir rāylıđ boldı - /**
3. **ve ‘umūhen ve ‘umūheten ve ‘amehānen ve huve ‘amihun ve ‘āmihun / ve ĩn ser-geşte merd / müteĥayyir er - /**
4. **ferihe ferahen ve feruhe ferāheten ve ferāhiyyeten ve dābbetun / nĭk refı - esb-i nĭk-rev / serĭ boldı - ser[ĭ] kölik - /**
5. **fārihun ve devvābun furrahun ve furhun ve furhetun feĥihe / bi-dānest kār rā / serĭ kölikler - bildi - /**
6. **bi’l-emri fiĥhen ve feĥuhe’r-raculu fiĥhen ve feĥāheten / faĥĭh şud merd / er bilgen boldı - /**
7. **ve raculun faĥihun fekihe yefkehu ve fekuhe yefkuhu / merd-i faĥĭh - ĥoş-meniş şud / faĥĭh er - ĥoş ṭab‘lığ boldı - şāzmān boldı - /**

171b

1. **fekehen ve huve fekihun kerihe’ş-şey’e kurhen ve kerāheten <ve fekehe yefkehu> / ve ĩn ĥoş-meniş - duşmen dāşt çĭz rā / ĥoş ṭab‘lığ - şāzı er - yigrendi nĕrseni - /**
2. **ve kerāhiyyeten ve hiye’l-kerĭhetu ve keruhe yekruhu kerāheten / ve ĩn duşmen - zeşt-rŭy şud / toĥuş - yüzi kööksüz boldı - /**
3. **ve huve kerĭhu’l-vechi kemihe kemehen ve huve kemihun / ve ĩn zeşt-rŭy - nā-bĭnā zād ez māder - nā-bĭnā-zāde / kööksüz yüzlŭđ er - toĥa kööksüz boldı - toĥa kööksüz - /**

4. **ve eknehu nezihe** 'l-mekānu ve nezuhe nezāheten ve huve <elhubbu elhidā' u> / *pāk ħurrem şud cāy - ve ĩn / y r arıĝ boldı - /*
5. **nezihun ve nezihun** EL-MUDA' AF (B) **ħabbe** / *ħurrem - tarr r şud / arıĝ y r - tarr r boldı - /*
6. **ħabben ve huve ħabbun zebbe zebeben ve huve ezebbu** / *ve ĩn tarr r - enb h-m y ebr  şud - ve ĩn enb h-m y ve ebr  / tarr r - kaşı sıķ boldı - sıķ kaşıĝ - /*
7. **şabbe bih  ve şabbe ileyh  şab beten ve huve şabbun** / *saĥt  rez -mend şud -  rez -mend /  rz luĝ boldı - 'aşıķ boldı - 'aşıķ - /*

172a

1. **tabbe tabben ve huve tabbun ve tabibun kabbe kabeben** / *baĥşek şud - baĥşek - b r k-miy n şud / tabib boldı - tabib - bıkını yinçke boldı - /*
2. **ve huve eķabbu ve hiye kabba** 'u lebbe yelebbu ve yelubbu leb beten / *b r k-miy n - ve ĩn zen-i b r k-miy n - ĥired-mend şud / yinçke bıkınlıĝ er - yinçke bıkınlıĝ 'avrat - usluĝ boldı - /*
3. **ve lubben ve huve lebibun ve hum elibba** 'u (S) **keşset** / *b -ħired - enb h m y-i r y şud / usluĝ er - saķalı sıķ boldı - /*
4. **lihyeteh  keş seten ve kuş seten ve hiye keşsetun** (C) **zecce** / *enb h m y-i r y - ĥam de ebr h şud / sıķ saķal - kaşı yinçke /*
5. **ħacibuh  zececen ve huve ezeccu** (H) **leħha leħaħan ve luħħaten** / *t k-ı ebr h - girifte gel  şud / boldı taķı egme boldı - yinçke taķı egme kaşıĝ - boĝuķ  nl ĝ boldı - /*
6. **ve huve elaħħu** (D) **ledde leddeden ve huve eleddu ve elendedu** / *girifte gel  - saĥt-kunende şud - saĥt ĥuş met kunende / boĝuķ  nl ĝ -  neg  boldı - ĥuş met -  negen - ĥuş met - /*
7. **ve yelendedu ve kavmun luddun** (Z) **lezze** 'ş-şey 'u **lez zetten** / *b -mezze şud  z i /  neg  kişiler - mezeliĝ boldı n rse - /*

172b

1. **ve huve lezzun ve lezizun ve lezze 'r-raculu 'ş-şey'e lezzeten / bā-mezze - bā-mezze yāft mer çīz rā / mezeliğ - er nerseni mezeliğ buldı - /**
2. **berrahū birran ve meberraten ve huve berrun ve bārrun ve humu 'l-ebrāru / nīkūyī kerdeş - nīkū-kār - ve īşān nīkū-kārān / edgölük kıldı aᅇga - edgölük kılgan - edgölük kılganlar - /**
3. **ve berra fī yemīnihī ve berrat yemīnuhū berran ve yemīnun berratun / rāst şud der sogendeş - rāst şud sogendeş - sogend-rāst / and içinde tutunmadı - andı rāst boldı - rāst and - /**
4. **ħarra 'r-raculu ħarraten ve huve ħarrānu ve hiye ħurriyyun / teşne şud merd - teşne merd - zen-i teşne / er suwsadı - suwsağan er - suwsağan ' avrat - /**
5. **ve hum ve hunne ħarārun ve ħarra 'l-memlūku ħarāran ve ħurriyyeten / āzād şud bende / kul āzād boldı - /**
6. **ve ħarāriyyeten ve huve ħurrun ve hiye ħurratun şerra / āzāde merd - bez şud / āzād - yawuz boldı - /**
7. **şerāraten ve huve şerīrun ve hum eşrārun ve şirārun / saħt bed / ũküş şerlig er - /**

173a

1. **ve huve 'ş-şerru vezş-şurūru ve huve şerrun minhu / kār-ı bed - ve ũ bed-terāzūst / bu şer - ol andın şerrek erür - /**
2. **ħarra ħarāraten ve huve ħarīrun merra merāraten ve huve / bā-bīnā şud - bā-nīnā - talħ şud / közsüz boldı - közsüz - taħır boldı - /**
3. **murrun ve merīrun (S) kesse kesesen ve kesen ve huve / talħ - kūtāh dendān şud / taħır - kıska tişlig boldı - /**
4. **ekessu messehū messen ve mesīsen ve bihī messun / kūtāh dendān - besūdeş <der vey behre est ez dīvānegī> / kısğa tişlig - sıkadı anı - aᅇga ũlüş bar /**
5. **mine 'l-cunūni (Ş) beşşe beşāseten ve heşşe lehū / şād şud / tilwelikindin - şāzı boldı - kaşd kıldı aᅇga edgölükke - /**

6. **ve ileyhi heşāseten ve huve beşşun ve heşşun (Ş) / kuşāde-rūy / oşşāğan - kaçd**
kılğan ed[gü]lüg için - /
7. **ğaşşa bi 't-ṭā'āmi gūşşaten ve gāşşan ve huve / ṭā'ām der gelū mānd - ve ĩn /**
boğazınğa tıkıldı - /

173b

1. **gāşşun ve gāşşānu ve gāşşa 'l-menzilu bi 'n-nāsi gāşşan <ve meclisun gāşşun> /**
girifte şud - pur şud menzil bā merdum / toluğ meclis - ṭā'ām birle boğazı tıkılgan - êw
toldı kişiler birle - /
2. **(D) 'aḍḍa yedehū ve 'aḍḍa 'alā yedihi 'aḍḍan (Ṭ) / bi-gezīd desteş / elgin ısırdı**
- /
3. **şetta şetaṭan ve huve şettun ve eşettu ve hum şuttun ve şitātun / kūse şud - kūse**
/ *kösür boldı - *kösür - /
4. **kaṭṭa 'ş-şā' ru kaṭaṭan ve huve kaṭaṭun ve kaṭṭun (Z) / ca'd şud müy-i ū - müy-i**
ca'd / kıwurçuq boldı - kıwurçuq saç - /
5. **hażza ve hużza hażzan ve huve hażīzun ve maḥzūzun / behre-mend şud - bā-**
behre / ülüşlüg boldı - /
6. **ve huve 'l-hażzu ve 'l-eḥāzī fezza fezāzaten ve huve / reft hūy şud / iriñg boldı -**
/
7. **fezzun (F) seffe 'd-devā'e seffen ve huve 's-sufūfu / reft-hūy - dārūy-ı hoşk der**
dehān endāht - dārūy-ı keft kerde / iriñg - dārūmı öpti - öñgü nêrse - /

174a

1. **(K) şakike 'l-ḥimāru şakeken ve huve eşakku (L) / zānū der hem kūft ḥar - ḥar-i**
dū zānū bi-hem kūhende / eşgek çalış adaqlıg boldı - tizi çalış eşgek - /
2. **zelle zelelen ve huve ezellu ve hiye zellā'u şellet yeduhū / lāger serīn şud - ve ū**
merd-i lāger serīn - zen-i lāger serīn - şel şud dest-i ū - dest-şel / budı etsiz boldı - budı
etsiz - budı aruq ' avrat - şel boldı - ilgi kurudı - /

3. **şelelen ve hiye şellā** 'un **zalle yef** alu **kezā zallen ve zālūlen** / *zūd guzāşt der fulān kār* / kün keçürdi fulān iş kılu - /
4. **mellehū ve melle minhu mellen ve melelen ve melāleten (M)** / *bi-sutūh āmed ez vey* / umazka tegürdi - /
5. **cemme** 'l-kebşu **cememen ve huve ecemmu hamma hamemen ve huve** / *bī-seruven - siyāh şud <bī-seruven şud tekeli>* / çoç moynuzsuz boldı - moynuzsuz çoç - qara boldı - /
6. **ehammu şemme şememen ve huve eşemmu şamme** 'r-raculu / *siyāh merd-bulend bīnī şud - ve ĩn bulend-bīnī - saht kerd şud merd* / qara er - uluğ burunluğ boldı - bu yüksek burunluğ - er sağır boldı - /
7. **ve şamme** 'l-ħaceru **şamemen ve huve eşammu ve hum şummun (N)** / *saht şud seng - ve ũ ker-i saht - ve ĩşān merdumān-ı kerān* / taş qatıg boldı - sağır er - /

174b

1. **ğanne ğunneten ve ğanenen ve huve eĝannu (H)** **fehhe fehehen** / *bīnī-yi suħan-gūy - ve ĩn bīnī-yi suħan-gūy - dermānd der suħan* / keŋgizegi birle sözledi - keŋgizegi birle sözlegen - ağızı açuq boldı - /
2. **ve fehāheten ve fuhūheten** ELMU^c TELLU^l- / *ve ĩn suħan dermānde* / ağızı açuq - /
3. **FĀ BĪ** 'LVĀV (B) **vebi** 'e 'l-beledu **yevbe** 'u / *şehr vebānāk şud* / elge vebā ' keldi - il vebā 'lıg boldı - /
4. **vab** 'en ve **vebu** 'e **yevbu** 'u ve **vubi** 'e **yevbe** 'u ve **bā** 'eten ve **huve vebī** 'un / *ve ĩn vebā-nāk* / vebālıg er - /
5. **ve vebī** 'un **veṭi** 'e 'l-arḏa **vaṭ** 'en ve **veṭā** 'en **veṭi** 'eten / *bi-ḳadem furū-girift zemīn rā* / bastı - /
6. **ve veṭiye** 'l-mer 'ete **yeṭa** 'uhā **vaṭ** 'en **veṣibe veṣaben** / *cimā^c kerd zen rā - derdĝīn şud* / cimā^c kıldı - iglig boldı - /

7. **ve huve vaşībun (H) vesihā vesehan ve huve vesehun / ve ĩn derd-gĩn - veseh girift - veseh-gĩn / iglig - kirlig boldı - kirlig - /**

175a

1. **(D) vemide'l-yevmu vemedan ve huve vemidun ve vemdānu / saht germ ān-dem şud rüz - rüz-i germ ān-dem / kün isig boldı - isig kün - /**

2. **(R) veđıra'l-inā`u veđaran veķirat uzunuhū tevķaru / renc girift hunūd - gerān şud gūş-ı ū / idiş yağlıg boldı - kulaķı sađır boldı - /**

3. **ve vuķirat tuvķaru vaķran (Ş) veķişa vaķşan / kūtāh kerden şud / kısğa boyunluğ boldı - /**

4. **ve huve evķaşu (‘) vece‘a vece‘an vesi‘a yese‘u <ve vesi‘e-r reculu ve huve-l vāsi‘u> / ve ĩn merd-i gerden kūtāh - derd-mend şud - ferāh şud / kısğa boyunluğ - iglig boldı - kēng boldı - <er bay boldı> - /**

5. **se‘aten ve huve vāsi‘un ve vesi‘a'l-mekānu / ve ĩn ferāh - bi-guncīd der cāy / kēng bolğan yā tamām - oruŋga sığdı - /**

6. **ve vesi‘ahū'l-mekāne ve lā yese‘uke en tef‘ale / yā tamām būdeş cāy <neresīd to rā key konī fulān kār > / kēng kıldı - urup yattı aŋga - bulmas saŋga kim fulān işni kılsaŋg /**

7. **kezā ve huve'l-vus‘u veki‘a vek‘an ve huve / ve ĩn torābāy - enguşt-i pāy ber yek dīger şud / yarağ - baş barmaķı müngeşük boldı - /**

175b

1. **evke‘u veteġa vetġan (F) vetife'l-hācibu vetfen / ve ū enguşt-i pāy ber-hem uftād - enbūh ebrūh şud / baş barmaķı müngeşük - kaç sık boldı - /**

2. **ve huve evtafu (L) vecile vecelen ve huve vecilun / ve ĩn merd-i enbūh müy-i ebrūh - bi-tersīd - ve ū tersān / sık kaşlıg - korķtı - korķğan er - /**

3. **ve evcelu veħile fi'l-vahli yevħalu ve vuhzle / uftād der helāb / balçıkķa tüşti - /**

4. **yūḫalu veḫalen ve vaḫlen ve huve vaḫlun ve mevḫalun (M) / ve ū der ḫelāb uftād / balçıkça tüşgen - /**
5. **vaḫıme yevḫamu ve vaḫume yevḫumu veḫāmeten ve huve vazımun / nā-gūvārd girifte şud ve ĩn nā-gūvārd girifte /** karnı ḫām boldı - bu karnı ḫāmlar - /
6. **vehime fi'l-ḫisābi yevhemu ve yehimue vehmen (H) / gālaḫ kerd der ḫisāb /** yañğıldı - sağış içinde - /
7. **velihet tevlehū ve telehu velehen ve hiye vālihun EL-MU' TELLU'L- / āşufte şud zen ez endūh-ı ferzend-i murde - ve ĩn āşufte zen /** bī-hoş boldı - vālih 'avrat - oğlanı kādğusındın 'aqlı kitgen tişi - 'aqlı kitti tişiniñ oğlanı kādğusındın - /

176a

1. **FĀĪ MĪNE'L-MUDĀ'AFĪ vedde'l-emra yevedduhū vedden ve vedādeten /** ārzū kerd kārā / ārzūladı - /
2. **ve vedādeten ve yeveddī lev kāne kezā EL-MU' TELLU'L-FĀ BĪ'L-YĀ /** ārzū-yı menest eger būdī fulān kār / ārzūların kim fulān iş bolsa tīv - /
3. **(İ) ye'ise mine'ş-şey'i yey'esu ve İse ye'yesu / nevmīz şud ez çizī /** nevmīz boldı nērsedin - /
4. **ve ye'ise yey'esu ye'sen ve yāseten ve eyāsen ve huve /** merd-i nev-mīd /
5. **ye'ūsun ve ye'ise'l-emra ye'sen yebise yeybesu ve yebise /** bi-dānist kār rā - ḫuşk şud / işni bildi - kırıdı - /
6. **yeybisu yıbsen ve yubūseten ve huve yābisun ve mekānun yebesun /** ḫuşk - cāy-ı ḫuşk / kuruğ - kuruğ yēr - /
7. **ve ḫaḫabun yebesun (Z) yeḫıza yaḫazaten ve huve yakzānu /** hīzum-i ḫuşk - bīdār şud - bīdār / kuruğ otun - odğandı - o[d]ğangan - /

176b

1. **ve yaḫıza ve yaḫıza ve hum eykāzun ve hiye yakzā yetime yeytemu /** zen-i bīdār - bī-peder şud / odağ 'avrat - öksüz boldı - /

2. **ve yetume yeytemu yutmen ve huve yetîmun ve hum yetâmâ ve eytâmun / ĩn bî-peder / öksüz - /**
3. **ve durratun yetîmetun (N) yemine yeymenu ve yemune yeymunu / durr-i şâh-vâr - ĥuceste şud / bahâsız yinçü - meşelsiz yinçü - mübârek boldı - /**
4. **ve yumine yûmenu yumnen ve huve eymenu ve meymûnun EL-MU' TELLU'L- / ve ĩn ĥuceste / bereketliğ er - /**
5. **'AYN BÎ'L-VÂV (C) 'avice'l-ûdu 'avecen ve 'avice'l- / kej şud çüb / yığaç eğri boldı - /**
6. **emru 'avcen ve huve a' vecu hevice'r-raculu hevcen / kej şud kâr - kej - aĥmağ şud merd / iş eğri boldı - bu eğri - er özün aĥmağ boldı - /**
7. **ve huve ehvecu ve heviceti'r-rîĥu hevâcen ve ĥiye hevcen / merd-i aĥmağ - saĥt cust bād - bād-ı saĥt / özün aĥmağ er - yel eğri esti - katığ yel - /**

177a

1. **ve nâĥatun hevcâ (D) evide ey 'avec eveden ve huve evidun ĥavide'l-ferasu / kej şud - ve ĩn kej - derâz-gerden şud esb / eğri boldı - aĥnıĥ taĥı tēweniĥ boynı uzun boldı - /**
2. **ve'l-bağîru ĥaveden ve huve aĥvedu (R) ĥavira ĥuvuran ve huve / ve ĩn derâz-gerden - siyâh-çeşm şud / uzun bodluğ - közi ĥara boldı - /**
3. **aĥveru zevira zeveran ve huve ezveru şavira şaveran / siyâh-çeşm - zen-i siyâh-çeşm - kej-sîne şud - kej-sîne - kej-gerden şud / ĥara közlüğ er - kögsi çıĥuğ boldı - kögsi çıĥuğ - boynı eğri boldı - /**
4. **ve huve aşveru hâra'l-curfu heveran ve hevran ve huve / kej-gerden - uftende şud âb-ı rûd - uftende / eğri bodluğ - bar yıĥıldı - /**
5. **hâ'irun ve hârun (Ş) ĥavişa ĥaveşan ve huve aĥveşu <(S) şevise şevsen ve huve eşvesu - ey nazâr bi't-tekebbur> / teng şud çeşm - teng-çeşm <bi-güşe-yi çeşm nigerende - bi-güşe-yi çeşm ni-gerîst> / yıĥılğan - tar közlüğ boldı - tar közlüğ - /**

6. **havişa havşan ve huve aḥveşu (F) ḥāfehū / kebūd-çeşm şud - kebūd-çeşm - bi-tersīd ezū / çaḫur közlüg boldı - çaḫur közlüg - ḫorḫtı andın - /**

7. **ve ḥāfe minhu ḥavfen ve meḥāfeten ve ḥifeten (Ḳ) /**

177b

1. **raviḫa raveḫan ve huve erveḫu feviḫa's-sehmu fevḫan / derāz-dendān şud - derāz-dendān - şikeste sūfār şud / uzun tişlig boldı - uzun tişlig - oḫ kezi yarıldı - /**

2. **ve huve efveḫu (K) nevike neveken ve nūken ve huve enveku / şikeste sūfār - aḫmaḫ şud / sınıḫ kezlik - aḫmaḫ boldı - bu aḫmaḫ - /**

3. **ve hum nevkā (L) ḥālet 'aynuhū teḥālu ḫu'ūlen <aşluhu ḥavile> / kej şud çeşmeş / közi eğri boldı - /**

4. **ve ḥavilet teḥūlu ḥavelen (M) nāme nevmen ve menāmen<aşluhu nevime> / bi-ḫuft / udıdı - /**

5. **ve tenebbeh yā nevmānu (H) şevihe şevhen ve huve / bīdār şo ey ḫufte - zeşt şud / uyanḫıl ey udıḫan - közsüz boldı - bu /**

6. **eşvehu ve hiye şevhen fevihe fevehen ve huve efvehu / merd-i zeşt - zen-i zeşt - ferāḫ-dehān şud <ferāḫ dehān> / közsüz - körsüz 'avrat - aḫzı uluḫ boldı - uluḫ aḫızlıḫ - /**

7. **EL-MU'TELLU'L-'AYNBİ'L-YĀ şā'e'l-emra yeşā'uhū şey'en / bi-ḫ'āst kār rā / tiledi - /**

178a

1. **ve şıyyeten ve meş'eten ve meşī'eten ve meşā'eten (B) /**

2. **ḥābehū heybeten ve meḥābeten (C) feyice feycen ve huve / bi-tersīd ezū - ferāḫ kām şud / andın - ḫorḫuttı anı - kēḅ boldı ādemī - /**

3. **efyecu ceyide ceyeden ve huve ecyedu ḡayede / in ferāḫ kām - derāz-gerden şud - nāzuk-pūst şud / boynı uzun boldı - uzun bodluḫ - boynı yoḫun boldı - <yumşāḫ> - /**

4. **ğayeden ve huve aġyedu (R) ħāra yehāru ħayreten / nāzuk-pūst - ser-gešte şud / yumşak bodluġ - müteħayyir boldı - /**
5. **ve huve ħā'irun ve ħayrānu ve hum ħayārā ġāra 'ale'l- / ve ĩn ser-gešte - reşk burd / müteħayyir er - küniledi /**
6. **mer'eti min fulānin ġayraten ve ġāran ve ġayāran [ġiyāran] ve huve / ber zen ez fulān / 'avrat üze fulāndın /**
7. **ġayrānu ve ġayūrun ve hum ġayārā ve guyārī ve hiye / ve ĩn reşk-burde - ve ĩşān merdān-ı reşk-ber / künilegen er - künilegen erenler - /**

178b

1. **ġayrā (F) ħayife ħayfen ve huve aġyefu ve cemelun / ve in zen-i reşkīn - yek çeşm siyāh u yekī kebūd şud - ve ānek yek çeşm siyāh ve yek çeşm kebūd / künilegen 'avrat - çağır közlüġ boldı - çağır közlüġ - /**
2. **aġyefun heyife heyefen ve huve ehyefu (L) ħāle'r-raculu / bārīk-miyān şud - ve ĩn bārīk-miyān - pendāşt merd rā kerīm est / bıkını yinçke boldı - yinçke bıkınlıġ - erni keremsizdi - /**
3. **kerīmen maġīleten ve ħālen ve meġāleten nāle'ş-şey'e ve nālehū / yāft çīz rā - resīdeş kār / buldı - iş tegdi - /**
4. **emrun ve nāle min 'aduvvihī ve nāle'l-vetedu neylen / ziyān āverd ber duşmen - resīd bi-mīġ / ziyān tegdi - ziyān tegürdi düşmānıŋa - ħazuġka elgi yitti - /**
5. **EL-MU' TELLU'L-LĀM ġabiye 'an kezā ve ġabiyehū ġabā'en / ġāfil şud ez çīz / ġāfil boldı fulān nērsedin - /**
6. **ve ġabāveten ve huve ġabiyyun (H) ġaġıye li'ş-şemsi ve ġaġıye / ve ĩn ġāfil - bi-āftāb şud / ġāfil - çoġda oturdı - /**
7. **yadhā ġaġā'en ve ġaġıyen (D) radiye radā'en ve huve radin / helāk şud - ve ĩn helāk-şude / yoġaldı - bu yoġalġan - /**

179a

1. **şadā şaden ve huve şadin ve şādin ve şadyānu** <ey ‘aşaş> / *tışne şud - tışne-şude* / suwsadı - suwsağan er - /
2. **ve hiye şadyā nediye neden ve nedāveten ve nudveten ve huve** / *ve Īn zeni tışne - ğamgīn şud* / suwsağan tişi - ezildi - /
3. **nedin (Z) eziye minhu bi kezā ezen ve ezāten ve eziyyeten** / *ve Īn ğamnāk - biyāzurd ezū bi-fulān çīz* / ezilgen - ezā tegdi andın - āzārladı andın fulān iş üze - /
4. **ve huva āzin ve ezin (R) ceriye bi kezā ecran ve huve** / *ve Īn āzurde - sezāvār şud - ve Īn* / āzārlatğan - sezā boldı - /
5. **cerin bihī ve ceran ve ceriyyun şeriye cilduhū şeran** / *sezāvār be Īn - siperdeh demīde* <ve Īn cild-i seperveh-nāk> / sezā bolğan aŋga - çiçek çıktı - teninde eşen çıktı - /
6. **đariye’l-kelbu bi’ş-şaydi đarāveten ve huve đarin** / *hū kerd seg yā şikār - ve Īn hū-kerde* / awga öğrendi - öğrengen it - /
7. **ve đarin țariye’l-laħmu țarā’en ve țarāveten ve huve țariyyun** / *tāze şud ğūşt - ve Īn ğūşt-i tāze* / et tāze boldı - /

179b

1. **‘ariye min şiyābihī ‘uryen ve ‘urveten ve huve ‘uryānu ve ‘arin** / *berehne şud - ez cāmhā - ve Īn berehne* / yalıŋ boldı tonındın - yalıŋ er - /
2. **ve hum ‘irā’un ve hiye ‘uryānetun ve ‘āriyetun keriyē keran ve huve** <ey nām> / *ve Īşān berehnegān - ve Īn zen-i berehne - bi-ħuft - ve Īn* / yalıŋlar - yalıŋ ‘avrat - udıdı - /
3. **kerin ve keryānu (Z) ğazi’e ğız’en ve ğızıyeten** / *ħufte - ğūr şud* / udığan - ğor boldı - /
4. **ve maħzāten ve huve ğazin ve ğaziye minhu ve ğaziyeħū** / *ve Īn ğūr* /
5. **ğızāyeten ve huve ğızıyānu (S) esiye ‘alā kezā** / *endūh ğūrd ber vey* / ğadğuluğ boldı - /

6. **esen ve huve esvānu ve āsin ve esin nesiyehū / ve ĩn endūhgĭn <ferāmūş kerdeş> /** *kađguluđ er - unuttı anı - /*
7. **nisyānen ve huve nesiiyun (Ş) ħaşıyehū ħaşıyeten / ferāmūş-kār - tersĭd ezū /** *unıtđan - kórkıttı anı - kórkıttı andın - /*

180a

1. **‘aşıye ‘aşyen ve huve a‘şā ve hiye ‘aşvā’u ħaşıyehū / şeb-kūr şud - şeb-kūr -** *zen-i şeb-kūr - resĭd bi-zū / aĥşamdın soňgra kórmez boldı - tünle kórmez - tünle kórmez ‘avrat - tegdi anġa - /*
2. **ve ħaşıye’l-mer’ete ħaşıyen ve ħaşıyānen (D) rađiyehū / cimā’ kerd - pesendĭd ū rā /** *cimā’ kıldı - ħoşnūd boldı andın - /*
3. **ve rađiye ‘anhu rıđan ve rıđ’ ve rıđvānen ve huve rađiyyun / ve ĩn pesendĭde /** *bu uyđan yā ħoşnūd bolđan - /*
4. **ve hiye’l-merđātu (Z) ħaşıye bi kezā ħaşıyeten ve huve / ħoşnūdĭ - behre-mend şud bi-fulān kār /** *ħoşnūdluđ - ũlüşlũđ boldı - /*
5. **ħaşıyyun (F) ħaşıye ħaşıyeten ve ħaşıyeten ve ħafā’en / behre-mend - berehne-pāy şud /** *baĥtlıđ - yalıň adađ boldı - <yörimekdin adağı arđan er> - /*
6. **ve huve ħāfin ve ħaşıyeti’l-kađemu ħafen ve raculun / berehne-pāy bi-sūd pāy -** *merd / yalıň adađ bolđan er - yalıň boldı - yörimekdin taban ardı - sıızladı - /*
7. **ħafin ve ħaşıye ‘ani’ş-şey’-i ve huve ħaşıyyun ‘anhu / sūde bāy - bi-ġāyet bi-** *resĭd ez ħĭz - bi-resende ezū / nersedin yaĥşı sordı - yaĥşı sorđan er - /*

180b

1. **ħaşıye ‘aleyhi’l-emru ħafā’en ve hiye’l-ħufiyetu (K) / pūşĭde şud ber vey kār -** *pūşĭdeġĭ / örtũldi iş anıň ũze - bu örtũlũđ - /*
2. **bekıye beka’en ve huve bākın ve hiye’l-bakıyyetu vezl-beka’yā rakıye’s- / mānd** *- mānde - bākĭ / bākĭ kıldı - kıalđan - kıalmış nersede - /*

3. **saḥḥa ruḳıyyen ṣaḳıye ṣaḳā** 'en ve **ṣeḳāveten** ve **ṣaḳveten** / *ber-ṣud bām - bedbaḥt ṣud* / öçekke aştı - bedbaḥt boldı - /
4. **ve huve ṣaḳıyyun laḳıyehū liḳā** 'en ve **tilkā** 'en ve **luḳyānen** ve **luḳıyyen** / *bedbaḥt - bi-dīd ū rā* / bedbaḥt - satğaştı anğa - /
5. **ve huve** 'l-**liḳā** 'u **naḳıye nekāveten** ve **niḳā** 'en ve **huve naḳıyyun (L)** / *dīden ve ceng -pākīze ṣud - pākīze* / toḳuş - arıĝ boldı - yoĝ boldı alın saçı - arıĝ - /
6. **beliye bilā** 'un **bilā** 'en **celiye celen** ve **huve eclā** ve **huve eclā** ve **hiye celvā** 'u / *kohne ṣud - dāĝ-ser ṣud - dāĝ-ser - zen-i dāĝ-ser* / eskirdi - aybaṅ boldı - aybaṅ er - aybaṅ 'avrat - /
7. **ḥaliyet ḥalyen** ve **hiye ḥālın (M) ḥamiyeti** 'n-nāru **ḥamyen** / *bā pirāye ṣud zen - zen-i bā-zīver - germ ṣud* / uraĝut itiglig boldı - itiglig 'avrat - ot ḳatıĝ isig boldı - ḳızdı - /

181a

1. **ve ḥamen** ve **nārun ḥamiyetun demiye demen** ve **dumiyyen** / *āteş-i germ-şude - ḥūn-ālūde ṣud* / ḳızımış ot - ḳanḳa bulĝandı - /
2. **ve şey** 'un **dāmin** ve **demin** 'amiye 'amen ve **huve a** 'mā ve **hum** 'umyun ve 'umyānun / *çizi ḥūn-ālūde - nā-bīnā ṣud - kūr* / ḳanlıĝ nērse - közsüz boldı - bu közsüz - /
3. **lemet ṣefetuhū lumen** ve **hiye lumyā** 'u (N) **seniye senā** 'en / *siyāh ṣud lebeş - zen-i siyāh-leb - bulend ṣud* / tutaḳı ḳara boldı - tutaḳı ḳara 'avrat - yüksek boldı - /
4. **ve huve seniyyun ḍaniye ḍanyen** ve **huve ḍanın ğaniye ğinā** 'en / *bulend - nezār ṣud - nezār - rencūr ṣud* / yüksek - aruḳ boldı - bu aruḳ - emgeklig boldı - /
5. **ĝaniye ĝinen** ve **ĝinā** 'en ve **huve ĝaniyyun** ve **ĝaniye** 'ani'ş-şey'i **ĝinā** 'en / *tevāṅĝ-ger ṣud - tevān-ger - bī-niyāz ṣud ez çiz* / bay boldı - ḥācetsiz boldı - /
6. **ve ĝunyānen** ve **hiye** 'l-**ĝunyetu** ve **huve ĝānin** ve **ĝaniye bi** 'd-dāri / *bī-niyāzī - bī-niyāz - mustaḳīm ṣud der serāy* / muṅĝsuzluḳ - muṅĝsuz - kēç ḳaldı - /

7. **ğanen feniye fenâ'an (H) behiye yebhâ ve behuve yebhevu behâ'en / nemând - zîbâ şud / tükendi - körklüg boldı - /**

181b

1. **ve huve behiyyun lehiye 'anhu EL-MU' TELLU'L-FÂ VE'L-LÂM / zîbâ - gâfel şud ez vey / körklüg - meşgûl boldı andın - /**

2. **veciye'r-raculu ve'l-ferasu yevcâ vecen ve huve vecin / sūde-pāy şud merd u esb - ve ĩn sūde-pāy / yörimekte erniġ taķı aţniġ adaķı ardı - /**

3. **EL-MU' TELLU'L-' AYN VE'L-LÂM teviye teven ve huve tevin / helāk şud - helāk-şude / yokaldı - yokalġan - /**

4. **ceviye ceven ve huve cevin (H) ħaviye ħuvveten ve huve / bā'is şud - bā 'illet - siyāh şud / 'illetliġ boldı - ħara boldı - /**

5. **aĥvâ ħayeye ħayâten ve maĥyen ve huve ħayyun ve hum / siyāh - zinde şud - zinde / ħara yaġız - tirildi - tirig - /**

6. **aĥyâ'u ve ħayiye ħayâ'en huve ħayyun (D) deviye / şerm dâşt - şerm-gġn - bġmâr şud / uftandı - uftanġan - 'illetliġ boldı - /**

7. **mine'l-mâ[i] deven ve huve devin ve deviyyun (R) raviye / merġd - sġrâb şud / 'illetlig er - ħandı - /**

182a

1. **mine'l-mâ'i rayyen ve huve rayyânu ve hum rivâ'un ve hiye rayyâ'un / ez âb - sġrâb - zen-i sġrâb / ħanġan er - ħanġan 'avrat - /**

2. **(D) đaviye đaven ve huve đavin ve đâvin ve đâviyun / nezâr şud - nezâr / aruġ boldı - aruġ - /**

3. **(T) taviye taven ve huve tâvin ve tayânun (') / gurusne şud - gurusne / ħarnı açtı - açġan - /**

4. **'aiyiye'r-raculu 'ani'l-keġâmi ve 'aiyiye 'ani'l-emri / 'âciz şud merd ez suġan - girifte zebân yâ 'âciz / er sözdin 'âciz boldı - /**

5. ve ‘ayıye’l-emru ve ‘ayıye bihî ‘ayyen ve huve ‘ayyun ve ‘ayyiyun (K) / ‘āciz şud ez kār - nedānist kār rā çegūne kuned / bilmedi işni - bilmegen yā ‘āciz bolğan - /
6. **ḫaviye ḫuvveten (H) hevāhu heven ve huve hevin ve hāvin / nīrū-mend şud - dūst dāşt - dūst-dārende / ḫuvvetliḡ boldı - dost tuttı - dost tutğan - /**
7. **BABU FE‘ALE YEF‘ALU bede’e bi’l-emri ve bede’e’l- / āgāz kerd kār rā /** başladı işke - /

182b

1. **emru yebde’u bed’en bera’allāhu’l-berıyyete bera’en ve zera’ehum / biyāferīd ḫudāy āferīde rā /** teŋgri ḫalklarını yarattı - /
2. **zer’en ve hiye’z-zurriyyetu ve humu’z-zerāriyyu tene’e fi’l- / muḫīm şud der şehri /** oğul oğlanları - anıŋ içinde muḫīm boldı - /
3. **beledi tunū’en ve hum tunnā’un cese’et yeduhū cusuven / ḫuşk şud dest-i ū /** muḫīm kişiler - elgi ḫurıdı - elgi ḫabarçukluḡ boldı - /
4. **ḫabe’e’ş-şey’e ḫab’en ve hiye’l-ḫabi’etu ve’l-ḫabāyā / nihān kerdem <pinhān kerd çīz rā> /** kizlendi - kizlenmiş - /
5. **ḫase’e’l-kelbe ḫas’en ve ḫase’e bi nefsihī ḫusū’en / bi-rānd seg rā - ḫūd dūr şud - /** sürdi it - kendü kitti - /
6. **dera’e ‘anhu’l-cedde der’en ve dera’e’l-kevkebu bi ḫav’ihī / bī-enkend ezū ḫād rā - dirahşīd sitāre benūreş /** ḫadni kemişti - yıldıradı yıldız - /
7. **der’en ve durū’en ve kevkebun durriyyun denā yedne’u den’en / sitāre-i tābān - nā-keş şud /** yaruḡ yıldız - nākes boldı - yigrençi boldı - /

183a

1. **EŞŞĀNĪ ‘AŞAR ve denu’e denāten ve huve denıyyun ranā rabe’e’r-rabī’etu’l- / nā-keş - dīdebānī kerd merdumān rā der cāy-ı dīdebānī /** buşuḡtı - közdemçi közdemledi - /

2. **ķavme fī'l-merbe'ī rab'en rade'ehū rad'en ve huve'r-rud'u / yārī dādeş - ve īn yārī /** kişileri közdemlegü yerde - yārī bērdi - bu yārī - /
3. **raze'ethu mā lehū raz'en ve merzi'eten ve minhu'r-ruz'u <muşīb> / kem kerdem - māleş - ezüst /** mālın aldım - /
4. **ve'r-raziyyetu ve'r-razeyyetu ve'r-razāyā raķa'e'd-demu / rīzīd hūn u eşk /** ķan taķı yaş tōkūldi - /
5. **ve'd-dem'u ruķven ve ruķa'en ve huve'r-raķvu sebe'e'l- / ve īn rīzīde - bi-ħarīd /** ħamrını satģın aldı - /
6. **ħamra seb'en ve sib'en ve hiye's-seb'etu selā's-semenu / mey rā /** taķı yağını sızģurdu - /
7. **sel'en şabe'e min dīnihī şab'en ħara'e 'aleynā ħurū'en <ħarece> / - bīrūn şud ez dīn-i hūd - nāgāh āmed ber mā /** ħıķtı dīnindin - nāgāh keldi ūzemizge - /

183b

1. **feşe'e'l-ķıdre feş'en ķara'e'l-ķitābe ķırā'eten ve ķur'ānen / furū-nişānd cūş-i dīger rā - ħ'ānd ķitāb rā /** küwecini sowurdu - oķıdı - /
2. **ve huve kāriyun ve ķur'un ve hum ķurrā'un ve ķura'etun ve ķara'e 'aleyhi's- / ve īn ħ'ānende - bi-ħ'ānd ber vey selām /** oķıģan - selām oķıdı /
3. **selāme ķane'e ķunū'en ve aħmerun ķāniyun kefe'e'l-ānā kef'en / saħt surħ şud - saħt surħ <ser-nigūn kerd ħunūr rā> /** anıŋ ūze - inģen ķızıl boldı - inģen ķızıl - tōŋderdi idişni - /
4. **kele'ehu'llāhu kil'eten nete'e'l-'azmu nutū'en nese'e'llāhu <ħafazehu> / bīrūn āmed ustuh'ān /** bekledi - sünģük ħıķtı endāmındın - teŋri yaşın uzun ķıldı - /
5. **fī eclihī ve nese'e'd-deyne nes'en ve huve'n-nese'u / te'ħīr kerd ħudāy der ecel-i ū -te'ħīr kerd bi-vām - ve īn nesīye /** te'ħīr ķıldı - borķa baķmaķ - /
6. **ve'n-nesī'u ve'n-nes'etu ve nese'e'd-dābbete bi'l-minse'eti / bi-rānd sutūr rā /** yılķını tayaķ birle sūrdi - /

7. nes'en neşe'e'l-gulāmu neş'en ve neş'eten ve neş'eten ve huve / *bi-bālīd kūzek*
/ oğlan uluğaldı - /

184a

1. nāşi'un ve hum neşşā'un ve enşe'un ve neşe'ātu's-sehābeti / *ve ū kūzek-i*
bālīdeh - berāmed ebr / yigit - bulıt kıldı - /
2. neş'en ve nuşū'en neke'ehu'l-ķarķate nek'en (B) de'ebe / *bi-ķārīd rīş rā / başnı*
soydı - /
3. ff'l-' ameli de'ben ve de'eben ve du'ūben zehēbe ileyhi / *bi-kūşīd ve hemīşegī*
kerd der kār - bi-reft sūy-ı ū / peyvestelik kıldı - bardı anıñ tapa - /
4. ve zehēbe 'aleyhi kezā zehāben ve zuhūben ra'ebe'ş- / *pūşīde şud ber vey -*
fulān ķīz - ferāhem kerde ķīz rā / müştebeh boldı anıñ üze - işledi - /
5. şey'e ra'ben ve hiye'r-ravbetu ra'abehū ra'ben ve ru'ben / *bi-tersānīdeş /*
ķorķuttı - /
6. sehābe'ş-şey'e saħben şa'ibe'l-ķaş'atu şa'ben / *bi-ķeşīd ķīz rā - bi-şikest kāse*
rā yā durust kerd / nerseni sordı - çanaķnı eşleştürdi yā sıdı - /
7. ve huve mine'l-eddādi şegābe şağben nehebe'l- / *ve ĩn ez nā-hemtāyān est -*
ğāret kerd / taķı bu beñgzeşmişlerdin turur - ğaret kıldı - /

184b

1. māle nehben ve huve'n-nehbu ve 'n-nihābu ve 'n-nuhūbu / *ğāret kerd māl rā - ve*
ĩn ğāret / bu ğāret - /
2. ve'n-nuhbetu ve'n-nuhebu ve'n-nuhbā (T) beğatehū / *ve ĩn ķīz-i ğāret-kerde -*
nāğāh āmed ber vey / ğāret kıılınmış nersē - nāğāh keldi - /
3. bağten ve bağteten behetehū behten ve behete 'aleyhi / *durūğ guft ber vey -*
ħāmūş kerdeş / bühtān kıldı - teg ķodtı anı ħuccet birle - /

4. **buhtānen seḫatehu 'llāhu bi'l-‘azābi saḫten ne‘atehū** <ve huve ebleḡu mine-l vaṣfi> / *ber-kend ḫudāy ū rā bi-‘azāb - ṣıfat kerdeṣ / *topladı anı teṅgri ‘azāb birle - ṣıfat kıldı - /*
5. **na‘ten (Ş) beḫaṣe ‘t-turābe ve beḫaṣe ‘ani'l-emri** / *pāṣīd ḫāk rā - nīk bi-resīd ez kār / uṣadı topraḡı - iṣdin yaḫṣı sordı - /*
6. **baḫṣen be‘aṣe ileyhi ‘ş-şey’e ve bi‘ş-şey’i ba‘ṣeten ve be‘aṣehū** / *fīristād bi-vey çīz rā - ber-engīḫteṣ ber kār / nērseni ıdtı anıṅ tapa - yöndürdi - /*
7. **‘ale'l-emri ve be‘aṣehū min merḡadihī ba‘ṣen (C)** / *bidār kerd ū rā ez ḫ‘āb-gāheṣ / uyattı anı uyḡusındın - /*

185a

1. **ṣāceti ‘ş-ṣātu ṣuvācen ve ṣācen le‘acehu ‘ş-şevḡu** / *bāng kerd gūsifend - bi-sūzānīdeṣ / ḡoy bañırdı - kiydürdi anı - /*
2. **la‘cen me‘ace fi‘s-seyri ma‘cen nehece ‘t-ṭarīḡa ve nehece** / *peydā kerd rāh rā / yolnı açtı - /*
3. **bi nefsihī nuhūcen (H) beraḡa lehu ‘l-bāriḡu berḡan <ve burūcen>** / *<ḫod peydā ṣud> / kendü açıldı - fālı yawuz keldi - /*
4. **beṭaḡahū ‘alā vechihī baṭḡan ceraḡahū cerḡan ve huve'l-** / *bi-efkend ū rā - bi-rūyeṣ - ḫaste kerdeṣ - ve ĩn / yüzin kemiṣti - baṣlıḡ kıldı anı - bu /*
5. **curḡu ve ‘l-cerāḡatu ve ceriḡa ‘l-ḡayra ve ‘ş-şerra** / *rīṣ - kesn kerd nīkī rā ve bedī rā / baṣ - edḡüni taḡı yawuznı ḡazḡandı - /*
6. **ve cerahati ‘l-cevāriḡu ‘ş-şayde ve ceraḡa ‘l-** / *ṣikār kerd murḡān-ı ṣikārī ṣayd rā - red kerd / awlaḡan ḡuṣ kēdiki awladı - keḡürmedi - /*
7. **ḡādī ‘ş-ṣāhide cerḡan cemeḡa bihi ‘l-ferasu cemāḡan** / *ḡādī guvāh rā - çemūṣī kerd esb / ḡādī tanuḡı - aṡ suḡıḡan boldı - /*

185b

1. **ve cumūhan ve huve cemūhun zebēha 'ş-şāte zebhan / ve ĩn tevsenī - bismel kerd gūsifend rā /** koyını boğuzladı - /
2. **ve huve 'z-zibhu ve hiye 'zebihatu ve 'z-zebā 'ihu raşēha 'l- / ve ĩn kurbānī - hūy kerd /** boğazlağı nēse - tarladı - /
3. **cebīnu raşēhan rađaha 'l-cevzetu ve ğayrahū ve rađahahā / pişānī - bi-şikest hūze rā /** ğoznı sıdı - /
4. **rađhan ve rađhan ramehati 'd-dābbetu ramhan sebeha / leged zed setūr - şīnā vey kerd der āb /** yılkı tepti - yüzdi - /
5. **fi 'l-mā 'i sebhan ve sibāhaten seraħa 'l-ibile fi 'l- / rehā kerd āteş-dān rā /** tēwelerini otlağka ıdtı - /
6. **mesrahi serhan ve seraħat bi nefsihā surūhan / çerā-gāh - ğod refit bi-çerā-gāh /** kendü bardı - /
7. **ve hiye 's-serhu seťaħa 'd-dāru saħhan sefeħa 'l-mā 'e / ve ĩn sutūrān-ı çerīde - rāst kerd zemĭn-i hāne rā - bi-rīht āb rā /** eylemiş tēweler - sarāynı tüzdi - tōkti suwnı - /

186a

1. **sefhan ve sefeħa bi nefsihī suffūhan ve sefhānen / ğod rīhte şud - bāz /** kendü tōküldi - kuş saŋğı - /
2. **seleħa selhan ve huve 's-sulāhu semeħa bi 'l-māli yesmeħu / rīħ zed - ve ĩn rīħ-zen - comerdī kerd bi-ħ 'āste /** saŋğladı - saŋğlamak - cōmerdlık kıldı - /
3. **ve semuħa yesmuħu semāhan ve semāhaten ve semūhan /**
4. **ve semūhaten ve huve sumħun ve hum semhā 'un seneħa lehū / ve ĩn civān-merd - piş-āmed ū rā kār /** cōmerd - karşı keldi - /
5. **emrun ve seneħa lehu 's-sāniħu şeraħa 'l-kitābe / bi-resīd ū rā şikārī ez sūy-ı rāst - şerħ kerd kitāb rā /** fālı edğü keldi - şerħ kıldı - /
6. **ve şeraħa 'llāhu şadrahū lil 'islāmi ve şeraħa 'l- / bi-ğuşād ğudāy dileş rā - berāy-ı musulmānī - şarħa kerd /** teŋgri islāmka köŋğlini açtı - *şalça kıldı - /

7. **kaşşābu 'l-laḥme şerḥan ve hiye 'ş-şerīḥatu / kaşşāb gūşt rā - ve ĩn şarḥa / *şalça**
et - /

186b

1. **şabeḥahū 'ş-sabūḥu şabḥan şadeḥa 'd-dīku şadḥan / şarāb-ı bāmdādī dād ū rā -**
bāng kerd ḥurūs / tūng şarābın içürdi - erkek taḫuḫ maṅgladı - /
2. **şafeḥa ' anhu şafḥan ḍabeḥati 'l-ḥaylu ḍabḥan / 'afv kerdeş - dem zed ber esbān /**
'afv kıldı andın - atlar solidı yügürmekdin - /
3. **tarahahū tarḥan ṭameḥa bi basariḥi ile 'ş-şey 'i ṭamḥan ve huve / bi-efkendes - ni-**
gerīst bi-çeşm-i ḥod bi-sūy-ı çiz / yüzün kemişti - közi birle aşru nêrse tapa baḫtı - /
4. **ṭamiḥu 'ṭ-tarfi ve ṭameḥa bihi 'l-ferasu ṭamāḥan feteḥa 'l- / ĩn ez dūr nigerende -**
bi-berd ū rā esb - bi-guşād der rā / yıraḫdın körgeñ közlüg er - at ḫaçtı - ḫapuḡnı açtı - /
5. **bābe ve feteḥa ' ale 'l-imāmi fetḥan feseḥa lehū fi 'l- / ḥarf dād imām rā - ferāḫī**
kerd ū rā / imāmḫa yaṅgluḫın atu bērdi - kēnglik kılu bērdi aṅga /
6. **meclisi feshan ve fesuḥa 'l-mekānu fushaten ve fesāḫaten / nişest-gāh - ve ferāḫ**
şud cāy / meclis içinde - yēr kēng boldı - /
7. **ve huve fesīḥun feḍahahū feḍḥan ve faḍihaten / ve ĩn cāy-ı ferāḫ - rusvā kerdeş /**
kēng yēr - rüsvā kıldı anı - /

187a

1. **ḫabeḥa 'llāhu 'l-kāfira ḫabḥan ve huve mine 'l-maḫbūḫīne / dūr kerd ḥudāy kāfir**
rā ez nīkūyī - ve ū ez dūr-kerdegān ez raḫmet-i ḥudāy est / teṅgri kāfirni raḫmetindin
yıraḫ kıldı - teṅgri kāfirlerni köksüz kıldı - taḫı bu teṅgri raḫmetindin yıraḫ tüşmişler - /
2. **ḫadeḥa 'n-nāra ḫadḥan ve kadeḥa fihi ḫadḥan kebeḥa 'l- / bi-efkend āteş rā ez**
āteş-zene - ta' n kerd dūr - ni-keşid / çaçmaḫdın ot çıkardı - ta' n kıldı - /
3. **ferasu bi 'l-licāmu kebḥan kedeḥa kedḥan keleḥa vechuhū / esb rā bi-ligām - kār**
kerd birinc - turş kerd rūyeş rā / atnı yügen birle çeḫti - iş kıldı - yüzi açığı boldı - /

4. **kulūḫan lefeḫahū** 'l-ḫarru lefḫan lemeḫahū ve lemeḫa ileyhi / *bi-sūzānīd germā - ni-gerīsteş* / isig kiydürdi anı - baqtı aṅga - /
5. **lemḫan meteḫa** 'l-mā'e mine 'l-bi 'ri methan medeḫahū medḫan / *bi-keşīd āb rā ez çāh - bi-sudūdeş* / kuduğdın suw tarttı - öğdi anı - /
6. **ve hiye** 'l-midḫatu ve 'l-midḫu ve 'l-medīḫatu / *ve ĩn sitāyiş* / ögmek - /
7. **ve 'l-medā 'iḫu mezeḫa mezḫan ve mizāḫan ve mizāḫaten** / *mizāḫ kerd* / lāğ kıldı - /

187b

1. **meseḫa bi ra 'siḫī meshan ve meseḫa** 'l-arḫa mesāḫaten / *bi-sūd sereş rā - peymūd zemīn rā* / başıṅga mesh kıldı - yèrni ölçti yā *sıqıdı - /
2. **neşahahū ve neşaha lehū nuşan ve nuşūhan ve neşāḫaten** / *pend dādeş* / naşīḫat kıldı - öğütledi - /
3. **ve nesāḫiyeten ve hiye 'n-naşīḫatu ve tevbetun naşūḫun** / *ve ĩn pend - tovbe rāst* / öğüt - ḫaḫīḫat tevbe - /
4. **ve nesaha 'ş-şevbe neşhan ve nişāḫan ve huve** 'l-minşahu / *bi-dūḫt cāme rā - ve ĩn sūzen* / tonnu tiki - yigne - /
5. **ve 'n-nişāḫu neḫaha** 'anhu naḫḫan nefeha 'l-misku nefḫan / *rişte ū - def^c kerd ez vey - bi-vey dād misk* / yiplik - 'afv kıldı andın - yıpar yıdlandı - /
6. **raseḫa fi 'l-^cilmi rusūḫan seleḫa 'ş-şāte** / *ustuvār şud der dāniş - pūst bāz kerd gūsifend rā* / tölendi - soydı - /
7. **ve hiye** 'l-meslūḫatu ve seliḫa 'ş-şehru selḫan / *ve ĩn pūst-i bāz-kerde - biyābān resīd māh* / soyulmuş - ay keçti - āḫriḫa tegdi - /

188a

1. **şedeḫahū şedḫan şemeḫa** 'l-cebelu ve şemeḫa bi enfihī / *rūyeş bi-derīd - sereş bi-kūft - bulend şud kūh - bīnī berdāşt* / turmadı - tağ yüksek boldı - tekbīr kıldı - burnı birle - /

2. **şemhan feseha 'l-bey' a feshan lezaḥahū lezhan / ber-endāht bıyığ rā - bi-yālūdeş**
/ bey' ni bozdı - bulğadı anı - /
3. **meseḥahu 'llāhu kıraden meshan neseḥa neshan / bi-gerdānīd ū rā ḥudāy bi-**
būzīne - nebeşt nāme rā / teṅgri biçinge ewürdi anı - bitidi - /
4. **ve hiye 'n-nuşatu ve 'n-nuseyḥu neḍaha 'l-mā'u neḍhan / ve ĩn kitāb-ı nebeşte -**
bisyār şud āb / aşlı - suw taştı - /
5. **(D) ceḥadehū ḥaḳḳahū ve ceḥade bi ḥaḳḳihī caḥden ve cuḥūden / inkār kerd**
ḥaḳḳaş rā / tandı ḥaḳḳın - /
6. **cehedeḥū ceḥden mehede 'l-firāşe mehden (Z) / bi-rencānīdeş - bi-gusterd bister**
rā / emgetti anı - töşekni yaydı - yumşaq kemişti - /
7. **şehaze 'n-naşle şehzen (R) beherahū behran / tız kerd peykāṅg rā - çire şud ber**
vey / oḳ başaḳın igedi - yitük kıldı - ğālib boldı - /

188b

1. **şe'ertu 'l-ḳatīle ve şe'ertu biḥī ḳātīlehū şe'ran / kīne keşīdem - kuşte rā - kuştem**
bi-şeb kuşende ū rā / öldürgendin açgım aldım - anıṅ öldürgendin açgın alu bērdim - /
2. **ve fulānun şārī'un ce'era 'l-'ıclu ve ce'ertu ila 'llāhi / ve fulān kuşende cūyeş-i**
men est - bāṅg kerd gūsāle - penāh kerdem bi-ḥudāy / fulān meniṅ ḫaleb ḳılmışım turur
- buzağu bañırdı - teṅgriḳa sığındı - /
3. **cu 'ran cehera bi 'l-ḳırā 'eti ceḥran ve cehera fi 'r-ru 'yeti / bulend bi-ḫānd / ḳatığ**
oḳıdı - /
4. **ceḥāraten deḥarahū deḥran ve duḥūran deḥara / bi-rāndeş - ḥur şud / yıraḳ kıldı -**
ḥor boldı - /
5. **deḥran ve duḥūran zeḥara 'ş-şey'e zeḥran ve huve 'z-zeḥru / pinhān kerd çīz rā -**
ve ĩn çīzī pinhān-kerde / nērseni kızledi - kızlençü nērse - /
6. **ve 'z-zeḥīratu ze'arahū ze'ran ve zū'ran ve imra 'etun / bi-tersānīdeş - zen-i**
tersende / ḳorḳuttı anı - ḳorḳğan 'avrat - /

7. **ze'urun zeħara 'l-baħru zeħran ve zeħīran zehera 's-** / *pur ŧud deryā - rūšen bi-tāft* / deryā taştı - /

189a

1. **serācu zuhūran ve huve zāhirun se'era su'run** / *çerāġ - bākī mānd āb der ħunūd* / *yaruġan - çerāġ yarudı - bākī suw ħaldı - /*
2. **fī'l-inā'i su'uran ve cā'e fulānun ve sā'iru'n-nāsi** / *āmed fulān - ve dīġer merdumān neyāmedend* / *fulān keldi - öñginler kelmedi - /*
3. **lem yecī'ū seħara 'aynehū seħran se'ira'n-nāra** / *cād uy nimūd çeşm-i ū rā - efrūht āteş rā* / *cāzūluk ħıldı küd[egü]siñge - otnı yandurdı - /*
4. **sa'ran ŧaġıra 'l-kelbu ŧaġran ŧeherahū bi kezā** / *pāy ber-dāşt seg der vaqt-i hīziden* <*huveydā kedeş yā meşġul kerdeş bi-fulān çīz*> / *it butın kötürdi ħaşanmaġ üçün - açuġ ħıldı - <belgölüg ħıldı anı fulān nêrse birle> - /*
5. **şuhraten ve ŧehera 'aleyhi's-sikkīne ŧeħran** / *bi-keşīd ber vey kārđ rā* / *bıçaġ tuttı anıñg üze - /*
6. **şahera 'ş-şahme ŧaħran zahera 's-saħħa zahran ve zahera** / *bi-gudāht piye rā - ber bām ber-āmed* <*bīrūn ŧud*> / *iç yaġnı sızġurdı - öçekke aştı - zafer buldı - /*
7. **'ale'l-'aduvvi zuhūran 'ahera 'aħran ve huva 'l-'āhiru** / *ber duşmen - zinā kerd* - *ve ĩn zinā-kār* / *ġālīb boldı düşmen üze - zinā ħıldı - zinā ħılġan - /*

189b

1. **fehırtu bi kezā 'alā fulānin faħran ve mefħaran ve ŧevbun** / *nāzīdem bi-fulān çīz ber fulān - cāme-i ħūb* / *küwendim fulān nêrse birle - fulān üze - /*
2. **fāħırun ve hiye 'l-mefħaratu ve 'l-mefāħıru ve ene faħūrun bihī** / *ve ĩn hīze - ve men nā-zānem bā ū* / *körklüg ton - küwenġü nêrse - men küwenġli men anıñg üze - /*
3. **feġara fāhu faġran ve feġara bi nefsihī fuġūran** / *bi-guşād dehen rā - ħod-guşāde ŧud* / *aġzın açtı - kendü açıldı - /*

4. **қаһераһү қаһран меһарати 's-seffinetu маһран ve маһүран** / *қahr kerdeş - bi-sīne bi-şikāft* / ğālib boldı - kemi suwnı tile yöridi - /
5. **meherahā meһran ve huve 'l-mehru ve 'l-menһūru** / *kābīn dād zen rā - ve īn kābīn* / kābīn bērdi aᅇga - kābīn - /
6. **ve mehira bi 'l-'ameli mehāraten ve huve māhirun neһara 'n-** / *ustād şud bi-kār - ve ū ustād - bīş sene gelū burīd* / üstād boldı - üstāz iᅇgenni /
7. **nāқatu ve neһara fi 'ş-şalāti naһran neһera 's-** / *uştur-ı mādē rā - dest-sene nihād der nemāz - bāng ber-zed ber-ᅇ'āhende* / kögsinde boğuzladı - namāz içinde sağ elgin sol elgin üze қodtı - sarsıttı - /

190a

1. **sāile neһran (S) beһiᅇshū hazzahū** / *bi-kāst ey naқş - behre-i ū rā* / tilegüçini - ülüşin eksütti - /
2. **baᅇsen ra 'ese 'l-қavme ve ra 'use 'r-raculu riyāseten** / *serverī kerd merdumān rā - server şud* / kişilerge uluğ boldı - /
3. **ve huve ra 'isun ve ra 'isun (Ş) ne' aşehu 'llāhu** / *ve īn server - ber-dāşteş ᅇudāy* / uluğ - kötürdi tolandurdı anı - /
4. **na' şen neheşethu 'l-ᅇayyetu ve neheşethu nehşen** / *bi-gezīdeş mār* / yılan soқtı - /
5. **ve nehşen (Ş) şaᅇaşa ileyhi şuᅇūşan (D)** / *reft sūy-ı ū* / bardı aᅇga - қoptı - /
6. **deᅇaᅇat ᅇucetuhū daᅇᅇan neheᅇa nuᅇūᅇan** / *bāᅇil şud ᅇucet-i ū - ber-ᅇāst* / bāᅇil boldı - қoptı - /
7. **ve nehᅇan ve nehᅇaten (ᅇ) şeᅇaᅇa 'l-menzilu** / *dūr-şud menzil* / menzil ıraқ boldı - /

190b

1. **şahᅇan ve şuᅇūᅇan ᅇaᅇaᅇahū ᅇaᅇᅇan (Z) ceᅇaᅇat** / *feşāredeş - efrāşte şud* / kısarladı anı - közi çıқuқ boldı - /

2. 'aynuhū cuḥūzan ve huve cāḥızun leḥazahū laḥzan (') <eyyi nazarahu> / çeşm-i ū - ve ĩn çeşm-i efrāşte - negāh kerd bi-zū / çıkıku közlüg - baqtı aṅga közi qudrıku birle - /
3. beḥa' a nefsehū baḥ' an beḥa' a 'l-mer'ete baḥ' an ve buḥ' an / bi-kuşt ḥod rā bi-gam - cimā' kerd zen rā / kendü özin öldürdi qudgudın - cimā' kıldı - /
4. tese' a 'l-ḳavme tes' an cede' a enfehū ced' an ve huve <şāre tāsi' ehum ev aḥadun tese' e emvālihım ve ce' elehum tis' en> / burīd bīnī-yi ū rā - nuhum şud merdumān rā / burnın kesti - /
5. ecde' u ceme' ahū cem' an ve huve 'l-cem' u ve 'l-cumū' u / ve ĩn bīnī burīde - gird kerd ū rā - ve ĩn merd-i gird-āmede / burnı kesük - tērdi yıgdı - tirnek - /
6. ḥade' ahū ḥad' an ve ḥıd' an ve ḥud' aten [ḥıd' aten] ve hiye 'l- / bi-ferīfteş / aldadı anı - /
7. ḥadı' atu ḥada' a lehū ḥudū' an ḥale' a 'aleyhi 'ş- / ve ĩn ferīb - furū-tenī kerd ū rā - pūşīd ber vey / aldamaḳ - boyun südi - alçaḳlıḳ kıldı - ḥıl' at keydürdi - /

191a

1. şevbe ve hiye 'l-ḥıl' atu ve ḥale' a ' anhu şevbehū / cāme rā - ve ĩn cāe-i teşrīf - bi-keşīd ez vey cāme-i ū rā / bu ḥıl' at - tuman saçuldı andın - /
2. ve ḥale' a 'l-ızāra ve ḥale' a imra'etehū ḥıl' an ve huve 'l- / rehā kerd efsār rā - bedel heşt zen rā - ve ĩn / efsārı kiterdi - ḥal' kıldı - bu /
3. ḥıl' u defe' a ' anhu ve defe' a ileyhi 'l-māle / bāz-dāşt ez vey - dād bi-dū ḥāste rā / ḥal' - def' kıldı andın - māl bērdi - /
4. def' an delega lisānehū delḡan deme' ati 'l-' aynu / bīrūn kerd zefān rā - eşk-bār şud çeşm / tilin çıkardı - yaşardı - /
5. dem' an ve dumū' an zera' a 'ş-şevbe zer' an / gez kerd cāme rā / tonrı arşunladı - /

6. **rabe' a 'l-ķavme rab' an rate' ati 'd-dābbetu fi 'l-merta' i <šāre rābi' uhum ev aḥadun raba' e emvālihim>** / *çehārum šud merdumān rā - çerīd sutūr der çerā-gāh* / otladı kölik otlag içinde - /
7. **rat' an rade' ahū ' anhu ve rade' a enfehū bi 'z-za' ferāni** / *bāz-dāšteş ezū - ālūd bīnī-yi ū rā bi-za' ferān* / yıgıdı anı andın - za' ferān türtti burnıñga - /

191b

1. **rad' an rafe' ahū ' ani 'l-arđı raf' an raķa' a 'ş-şevbe** / *ber-dāšteş ez zemīn - espān dūht ber cāme* / kötürdi - tonrı yamadı - /
2. **rak' an ve hiye 'r-ruk' atu rake' a lillāhi rukū' an zera' a** / *ve īn espān - rukū' kerd ḥudāy rā - keşt kerd* / yamağ - rükū' kıldı - ekin ekti - /
3. **fi 'l-arđı zer' an ve zerā' aten ve zera' a 'llāhu 'ş-şabiyye** / *perverd ḥudāy kudek rā der zemīn* / teñgri oğlanrı ḥayr üze kıtardı üçün - /
4. **lil-ḥayri zer' an sebe' a 'l-ķavme seb' an ve sebe' ahū seb' an <šāre sābi' uhum ev eḥadun sebi' e emvālihim>** / *ez berāy-ı nīkūyī - heftum šud merdumān rā* /
5. **sece' a 'r-raculu sec' an ve raculun seccā' un ve seccā' atun <ve-l ḥamāmu>** / *suḥan bi-sec' guft merd - merd-i sec' -gūy* / er sec' aydı taķı kögercikün ötti - sec' ayğuçı er - /
6. **seṭa' a 'l-ğubāru ve 'd-đav' u set' an ve sutū' an** / *ber-ḥāst kerd - ve rūšenāyī* / toğ kıptı taķı yaruķluk kıaldı - /
7. **sefe' a bi 'n-nāşiyeti sef' an seķa' a 'd-đīku** / *giriift mūy-ı pīşānī rā - bāng kerd ḥurūs* / bürçekindin tuttı - erkek taķuķ ötti - /

192a

1. **ve şaķa' a seķī' an ve şaki' an şeri' a fi 'l-mā' i <eyyi deḥale>** / *der-āmed bi-āb* / kirdi suw içiñge - /
2. **ve fi 'l-emri şurū' an ve hiye 'ş-şerī' atu ve 'l-meşri' atu** / *ve der kāreş şurū' kerd - ve īn āb-ḥūr* / suw içgü yer taķı yasuķ - bu müselmānlıkñıñ yolu - /

3. **ve şera' a 'llāhu li 'ibādihī 'l-eslāme ve huve 'ş-şer' u / ve şerī' at nihād - ħudāy ber bendigān-ı ħod rā - muselmānī - rāh-ı muselmānī / teŋgri qullarıŋga islāmı açtı - müselmānı - islām yolu - /**
4. **ve 'ş-şir' atu ve 'ş-şerī' atu ve şera' a 'l-bābe ile 't- / bi-sūy-ı rāh şud der / yol tapa kapuĝnı açtı - /**
5. **tarīķı şurū' an şese' a 'l-menzilu şusū' an / dūr şud menzil / ew yıraķ boldı - /**
6. **şefe' a lehū ile 'l-emīri şefā' aten ve huve 'ş-şeff' u / şefā' at kerd ū rā - pīş-i emīr - ve ĩn ħ 'āhiş-ger / şefā' at kıldı aŋga - beg katında pīş emīr - şefā' at kılgan - /**
7. **ve 'ş-şufe' ā' u ve şefe' a 'ş-şey' e bi 'ş-şey' i şef' an / cuft kerd çiz rā bi-çiz / nerseni nerse birle cüft kıldı - /**

192b

1. **ade' a 'ş-şey' e ve şade' a bi emri 'llāhi şad' an / bi-şikāft çiz rā - āşkāre kerd fermān-ı ħudāy / nerseni yardı - teŋgri fermānıŋga boyun südi - /**
2. **şara' ahū şar' an şafe' ahū şaf' an ve huve 'ş- / efkendeş - sīlī zedeş - ve ū sīlī- ħ 'āre / şabla urdı - yüzün kemişti - boyunladı - /**
3. **şaf' ānu ve şane' a şun' an ve şanī' an ve hiye 'ş- / efkendeş - kirdār kerd / boyun sökücü - iş kıldı - /**
4. **şanī' atu ve 'ş-şinā' atu ve huve şanī' u fulānin / ve ĩn kerdār-nīk - ve ĩn tīmār dāt fulān est / körklüg iş - fulānıŋg èktülemiş turur - /**
5. **ve şanī' atuhū ve hiye şan' atu 'l-ferasi ve raculun şan' un / ve ĩn tīmār rā dāşt esb - merd-i ustād-kār / atnı yaĝşı èktülemek - üstāz işçi er - /**
6. **ve ricālun şinā' un ve 'mra 'etun şanā' un ve nisā['un] şun' un / ve zen-i ustād-kār / üstād işçi ' avrat - /**
7. **đace' a đac' an ve đucū' an đabe' a 'llāhu 'alā / bi-ħuft - muhr nihār ħudāy ber / yattı - teŋgri mühr urdı /**

193a

1. **qalbi'l-kāfiri ve t̄abe'a'r-raculu 'ale's-şey'i bi't-ṭābi'ifi** / *dil-i kāfer - muhr nihād merd ber çîz bi-muhr* / kāfirler köngliñge - mühr urdı er nêrse üze - mühr birle /
2. **ve t̄abe'a'd-derāhime fece'ahū fec'an ve feci'aten kabē'a'l-** / *direm zed - derdmend kerdeş - dehem şud* / yarmaqlarqa mıh urdı - iglig kıldı - kirpi türüldi - /
3. **qunfuzu ve kabē'a'z-zekeru qubū'an qara'ahū** / *hārpuş - derhem şud nere - bi-kūfteş* / tögdi taqtı anı - /
4. **qar'an qaşa'a'l-qamlete qaş'an qata'a's-şey'e qat'an** / *bi-kuşt sebeş rā - burīd çîz rā* / bitni sıqtı - nêrseni kesti - /
5. **ve hiye'l-qatī'atu ve qata'a eḡāhu qatī'aten** / *ve ĩn burīneş - burīd ez berāder* / pāre kesilmiş nêrse - obasındın tandı - /
6. **ve qata'ahu's-şevbu ve hāzā's-şevbu lā yaqta'unī** / *āmedeş cāme rāst - ve ĩn cāme merā ne-mīāyed* / ton yetti aṅga - bu ton maṅga yitmez - /
7. **qale'ahū qal'an ve huve meclisu qul'atin qame'ahū qam'an** / *ber-kendeş - ve ĩn nişest-gāh bī-ārām est - muhr kerd ū rā* / qopgurdı anı - qadḡu oturuş - tünledi - mühr kıldı aṅga - /

193b

1. **qane'a's-sā'ilu qunū'an kera'a fi'l-mā'[i] kurū'an** / *h'āst h'āhende - dehen der āb kerd berāy-ı hūrden* / tilegüçi tiledi - yüzün teşüp açtı - /
2. **kese'a'd-devvāmete bi'l-miksa'ı kes'an leze'ahū lez'an** / *zed kerd pāy rā bi-tāziyāne - bi-sūhteş endūh* / ḡayrni qamçı birle urdı - kiydürdi - /
3. **lese'athu'l-aqrabu les'an leme'a lem'an ve leme'ānen** / *bi-gezıdem 'aqrab - bi-dirahşīd - sūd dāşteş bi-fulān çîz - va'z kerdī pend - eşer kerd ber vey* / çadan soqtı - yıldıradı - <yaradı aṅga nêrseler - öküz saṅgdı> - /
4. **mene'ahu'l-emra ve mene'ahū mine'l-emri men'an hece'a <nece'a fihi-l va'za nucu'en nef'e'ahu bikezā nef'en>** / *bāz-dāşt ū rā ez kār - bi-ḡuft* / işdin yıgdı anı - tonla uduđı - /

5. **hucū‘an (Ġ) demeġa’l-lāhu’l-bāṭile demġan / ser-kūft ḥudāy bāṭil rā /** yoḡattı teṅri bāṭılını - /
6. **lezeġathu’l-‘aḡrabu lezġan nebeġa’ş-şabiyyu nebġan / bi-gezīdeş keġdum - çusd zīrek şud kūdek /** çızan soġtı - oġlan celd boldı - /
7. **ve huve nābiġatun hebeġa hubūġan (F) zeḡafe’l- / ve ĩn çusd zīrek - reft /** titig oġlan - /

194a

1. **ceyşu ile’l-ceyşi zahfen ve huve’z-zahfu / leşger - bi-sūy-i leşger - ve ĩn leşger revān bisyār /** çerig çerigke alnaştı - üküş çerig - /
2. **ve’z-zuhūfu şa‘ fehā ve şegafehā şa‘ fen ve şaġfen / şifte şud ber zen / ‘āşık boldı - /**
3. **(Ķ) zeheġa’l-bāṭılu zuhūġan meḡaġa’l-lāhu bi’r-ribā / helāk şud bāṭıl - berekāt ber-dāşt ḥudāy ez rebā /** bāṭıl yoġaldı - teṅri rabbānī bereketsiz kıldı - /
4. **maḡġan (L) ce‘ale’ş-şey’e ca‘len ve mec‘alen ve ce‘alun <eyyi fe‘ale> / bi-kerd çiz rā - gerden girift /** kıldı nerseni - kılu başladı - /
5. **yef‘alu kezā raḡale raḡilen ve riḡleten ve terḡālen / fulān kār rā - kūç kerd /** köçti - /
6. **ve raḡale’n-nāġate raḡlen se’elehū mālen ve se’ele minhu / pālān nihād uştur-ı māde rā - bi-ḡāsteş ḡāste /** iṅgenke pālān urdı - māl tiledi andın - /
7. **ve se’ele ileyhi ve huve’s-su’ūlu ve se’elehū ‘ani’ş-şey’i / ve ĩn ḡāste - bi-pursīdeş ez çiz /** bu ḡacet tilek - nersedin sordı aṅġa - /

194b

1. **ve se’elehū bi şey’in yes’elu ve yeselu su’ālen ve hiye’l- /**
2. **mes’eletu ve’l-mesā’ilu se‘ale sa‘len ve su‘ālen / bi-surfīd - bi-sudīden /**
*subġaġ - öksürdi - /

3. **ve huve's-su'ālu şeğalehū 'an kezā şağlen ve şuğlen / ve Īn surfe - meşğūl kerdeş ez fulān çīz /** öksürük - meşğūl kıldı - /
4. **ve şuğulen ve şağalen fe'ale'l-emra fa'len ve huve'l- / bi-kerd kār rā /** işni kıldı - /
5. **fi'lu ve'l-fe'ālu neḥalehū ve neḥale lehū nahleten <eyyi refedehu> / ve kirdār-ı ū - baḥşīdeş /** kılık - baḥşış bérđi - /
6. **ve neḥālen ve huve'n-nuḥlu ve'n-naḥlā (M) zeḥamehū / ve Īn bāḥşīş - zaḥmet dādeş /** baḥşış - zaḥmet kıldı - /
7. **zaḥmen ve zaḥmeten le'emehū le'men (N) rahenehū / bi-hem āverdeş - gerov nihād pīş-i ū çīz /** yapşurđı anı - tutuğ ḳodtı /

195a

1. **EŞŞĀLİŞ 'AŞAR şey'en rahene's-şey'e 'mdehū rahnen ve huve'r-rahnu / gerov nihād pīş-i ū - ve Īn gerov /** anıñḡ ḳatında nerseni - tutuğ - /
2. **ve'r-rahūnu ve'r-rihānu ve'r-ruhnu ve'r-rahīnetu ve'r-rahā'inu /**
3. **şeḫane's-sefīnete şaḫnen ṭaḫane'l-burra ṭaḫnen / pur-bār ker keştī rā - ārd kerd gendum rā /** toldurđı kemini - öğüdi - /
4. **ve huve'ṭ-ṭiḫnu ve'ṭ-ṭaḫīnu za'ane za'nen / ve Īn ārd - kūç kerd /** bu un - köçti - /
5. **ve hiye'z-za'īnetu ve'z-za'ā'īnu ve'z-zu'nu / ve Īn zen der kezābe /** köçebe - /
6. **ve'l-ez'ānu leḫane fi'l-ḳirā'eti laḫnen ve leḫanen / bi-a'rāb ḫaṭā kerd der-ḫ'āhend /** oḳımaḳ içinde yañğıldı - /
7. **ve raculun leḫḫānun ve leḫḫānetun ve leḫane fi'l-ğınā'i / merd der a'rāb ḫaṭā-kunende - şeken-hā kerd der surūd /** peyveste yañğılğan er - ırlamaḳ içinde ğuncladı - /

195b

1. **ve hiye'l-elḫānu ve'l-luḫūnu le'anehū la'nen ve hiye'l- / ve Īn şeken-hā - la'net kerdeş - ve Īn /** la'net kıldı añğa - bu /

2. **la'netu ve huve'l-la'īnu (H) bedehēhū bi emrin / la'net-kerde - nā-gāh āmed ber vey kārī / la'net - bu mel'ün - iş nāgāh keldi aᅅga - /**
3. **bedhen ve bedīheten neᅅahe mine'l-meraᅅi <ve bedīhen> / ᅅihᅅat yāft ez bīmārī / edgü boldı sökellikdin - /**
4. **nuᅅūhen ve huve nāᅅahun EL-MU' TELLU'L-FĀ vece'ehū vec'en (B) / ᅅihᅅat-yāfte - bi-ᅅusteᅅ / igdin edgü bolᅅan - sanᅅtı anı - ᅅaᅅıyesin ᅅıᅅardı - /**
5. **vehebe lehū mālen hibeten ve mevhibeten (R) lā yezeruhū / baᅅᅅīd ū rā ᅅāste - rehā ne-mīkuned ū rā / māl baᅅıᅅladı aᅅga - ᅅodmaz anı - /**
6. **(') ve lā yede'uhū veᅅa'ahū vaᅅ'an ve huve'l-mevᅅı'u / nihādeᅅ - cāy / ᅅodtı anı - bu orun - /**
7. **veᅅa'a fihi veᅅı'aten ve veᅅa'a ᅅᅅey'u 'ale'l-arᅅı / bed guft der vey - biyuftād ᅅızi ber zemīn / 'ayb ᅅıldı - tüᅅti nēse yēr ūze - /**

196a

1. **ve't-tā'iru 'le'ᅅ-ᅅecerati vuᅅū'an ve huve / ve murᅅ ber dıraᅅt niᅅest / taᅅı ᅅuᅅ yıᅅaᅅ ūze ᅅondı - /**
2. **mevᅅı'uhū ve mevᅅı'atuhū ve'l-mīᅅa'atu ve hiye'l- <ve huve ᅅı'atuhu> / ve cāy-ı uftāden-i vey / tüᅅgü yēr - /**
3. **vāᅅı'atu EL-MU' TELLU'L-LĀMĪ ra'āhu yer'āhu ve yerāhu / rüz-i ᅅıyāmet - bi-dīdeᅅ / ᅅıyāmet küni - kördi anı - /**
4. **ru'yeten ve ra'yen ve mer'en ve rāye ileyhi ve huve'r- / ni-gerīst bi-vey / baᅅtı aᅅga - /**
5. **rayyu ne'ā 'anhu ve ne'āhu yenāhu ne'yen (B) ebā 'aleyhi'l- / ve īn dīd ān - dūr ᅅud ez vey - nā-fermān burdārī kerd ber vey kār rā / meᅅgiz - toᅅdı andın - işni onamadı - /**
6. **emra eben ve huve ebin ve ebbun ve ebyānu (') / ve īn fermān nā-burdār / onamaᅅan - /**

7. **ra'āhu 'llāhu ve ra'a'r-raculu ḥaḫka ṣāḥibihī / negāh dāšteṣ ū rā ḥudāy - negāh dāšteṣ merd ḥaḫk-ı ḥod / teṅri saḫladı anı - er ḫoldaşınıṅ ḥaḫkın saḫladı - /**

196b

1. **ri'āyeten ve ra'ā'r-rā'ī'l-ḡaneme ra'yen ve ra'yeten / bi-çerānīd ṣubān ḡūsfend rā / ḫoymat ḫoyunı otlatı - /**
2. **ve ra'at bi nefsihā ra'yen ve huve'r-ra'yu ve'l-mer'ā se'ā / ḥod çerānīdeṣ - çerā-gāh - sa'y kerd / kendü otladı - otlaḡ - yöridi - /**
3. **sa'yen ve hiye'l-mes'ātu ve'l-mesā'ī ve se'ā bihī ilā'l- / ve ĩn sa'y - sa'y kerd ve ū rā bi-sūy-ı duşmen / körklüg sa'y - çıktı anı duşmānıṅga - /**
4. **'aduvvi si'āyeten ne'ā'l-meyyite ile'l-ḫavmi na'yen / ḥaber-i merdg-i ū rā bi-sūy-ı merdumān / ölüṅnüṅ ḥaberin kişilerge yügürdi - /**
5. **ve ni'yen ve na'yānen ve huve nā'in ve na'ıyyun (Ġ) taḡā'l-ḥāfiru / ve ĩn ārende - ez ḥad ḡuḡeşt kār-i men / ölüḡ ḥaberni tegürgen - boyun sümezlik ḫıldı - /**
6. **tuḡyānen ve taḡven ve taḡā'l-mā'u taḡuyyen ve tuḡyānen / tuḡyān kerd āb / suw taştı - /**
7. **nehāhu 'ani'l-emri nehıyen BĀBU FA'ILE YEF'ILU EL-MU'TELLU'L-FĀ / bāz kerdeṣ ez kār / işdin yıḡıldı - /**

197a

1. **verişe ebāhu mālen ve verişe minhu ve verişe 'anhu / mīrāş seted ez pedereş / mīrāş aldı atasındın mālnı - /**
2. **verāşeten ve huve vārişun ve hum vurrāşun ve veraşetun / mīrāş-ḥor / mīrāş alḡan - /**
3. **ve huve'l-irşu ve't-turāşu ve'l-mīrāşu (') / mīrāş - /**
4. **veri'a 'ani'z-zenbi vera'an veri'aten ve huve veri'un / perhīz kerd ez ḡunāh - perhīz-kār / perhīz ḫıldı - perhīz ḫılḡan - /**

5. (K) **veşıka bihi şikaten ve huve ve hiye şikatun ve hum / ustuvār şud - zen ve merd-i ustuvār / i' timādliġ boldı aᅇga - i' timād kılınmış er taķı 'avrat - /**
6. **ve hunne şikatun ve şikātun vemikahū miķaten (M) verime <cem'un lehumā> / dūst dāşteř - bi-yāřāmīd / dost tuttu anı - řiřti - /**
7. **veramen vehime vehmen EL-MU' TELLU'L-FĀ'İ VE'L-LĀM /**

197b

1. **veliye'l-emra yelihi vilāyeten ve huve vālin BĀBU FE'ULE YEF'ULU FE'ĀLETEN / ĥudāvendī kerd bi-kār - ĥudāvendigār / işke erklig boldı - iş erkligi - /**
2. **beᅇu'e yebᅇa'u buᅇ'en ve huve baᅇi'un ceru'e cur'eten ve cera'eten / dīr ferāz āmed - dīr ferāz āyende - delīr şud / kiçgen boldı - ustāĥ boldı - /**
3. **ve cerā'iyeten ve huve cerī'un radu'e radā'eten ve huve radī'un / delīr - bed şud - bez / ustāĥ - yawuz boldı - yawuz - /**
4. **kefu'e kefe'eten ve huve kufuvvun ve kefi'un meru'e 'ᅇ-ᅇa' āmu / hemtā şud - hemtā - guvārīde şud ᅇa'ām / teᅇġtüs boldı - teᅇġtüs - siᅇgen boldı ᅇa'ām - /**
5. **ve murū['u] 'r-raculi murū'eten ve mera'en ve mer'eten (B) /**
6. **cenube cenābeten ve huve ve hiye ve hum ve hunne cunubun / cunb şud / cenābetliġ boldı - /**
7. **ᅇasube ᅇaseben ve huve ᅇasībun ve huve'l-ᅇasebu / ařlī şud - geᅇher-i medum - ve ĩn ařlī / neseblüġ boldı - neseblüġ er - bu neseb - /**

198a

1. **ve'l-aᅇsābu raᅇube ruᅇūbeten ve raᅇābeten ve huve / ter şud / iba boldı - yař boldı - /**
2. **raᅇbun ve raᅇībun řa'ube'l-emru řu'ūbeten / ter - duřvār şud kār / iba - iř dūřvār boldı - /**
3. **ve huve řa'bun ve umūrun ři'ābun řalube / saĥt şud / dūřvār iř - ᅇatıġ boldı - /**

4. **şalābeten ve huve şulbun ve şalībun ve hum şilābun / atı - /**
5. **‘azube’l-mā’u ‘uzūbeten ve huve ‘azbun ve miyāhun / duşvār - oş şud āb - āb-oş / suw oş boldı - oş suw - /**
6. **‘ızābun ‘azube ‘uzūbeten ve ‘uzbeten ve huve ‘azbun / bī-zen şud - merd-i bī-zen / ergen boldı - ergen - /**
7. **ve hum ‘uzzābun ve hiye ‘azebun arube urbeten / zen-i bī-şūy - arīb şud / ergen ‘avrat - arīb boldı - /**

198b

1. **ve huve arībun ve hum urabā’un ve arube mantıkuhū / faşī şud suaneş / bu ‘avrat - sözi arīb boldı - /**
2. **arābeten ve huve arībun arube minhu urben ve marabeten / nezdīk āmed bi-vey / arīb sözlü - yaın boldı aa - /**
3. **ve huve arībun ve urābun necube necābeten ve huve / nezdīk - kezīde şud / yawu - öründü boldı - /**
4. **necībun ve hum nucebā’u (S) enuše’l-adīdu enāseten / gezīde şud - nerm şud / öründü er - temür yumşaq boldı - /**
5. **ve huve enīşun aduše adāseten ve huve adeşun / gezīde şud - nerm şud izī nev - nev şud - āhen nerm / yumşaq temür - yei boldı - yei nerse - /**
6. **ve adīşu’s-sinni ve hum adāşun abuše ubşen / burnā şud - pelīd şud / bu kii yaşlı - abīş boldı - /**
7. **ve huve abīşun ve hum ıbāşun ve ubeşā’u abuşeti’r- / pelīd - nā-oş şud bi-vey / abīş - nā-oş boldı /**

199a

1. **rā’ıatu ve abuše bi’l-mer’eti ve hiye’l-abīşetu / zinā kerd ber zen - zinā-kunende / yıdı - zinā ıldı - zinā ılan ‘avrat - /**

2. **ve 'l-ḥabā 'iṣu (C) semuce semāceten ve huve semīcun / zešt ṣud rūy - zešt-rūy /**
nürsuz boldı ya' nī körksüz - nürsuz - /
3. **ve semicun ve semcun (H) şabuḥa şabāḥaten ve huve şabīḥun / ḥūb-rūy ṣud -**
ḥūb-rūy / körklüg boldı - körklüg yüzlüg - /
4. **ve hum şibāḥun feṣuḥa feşāḥaten ve huve faşīḥun / zebān-āver ṣud - zabān-āver**
/ faşīḥ boldı - faşīḥ er - /
5. **ve hum fuşahā 'u ḳabuḥa ḳubḥan ve ḳabāḥaten ve ḳubūḥan ve ḳubūḥaten / zešt**
ṣud / körksüz boldı - /
6. **ve huve ḳabīḥun ve hum ḳibāḥun meluḥa melāḥaten ve huve / zešt - nemekīn**
ṣud / körksüz - tuzluğ boldı - /
7. **melīḥun ve hiye 'l-muleḥu ve meluḥa 'l-mā 'u mulūḥaten ve huve / nemekīn -**
suḥan-hā ḥoş - şū ṣud āb / tuzluğ - tuzluğ sözler - suwsuz boldı - /

199b

1. **milḥun necuḥa 'r-raculu necāḥaten ve necāḥan ve nuḥan ve huve necīḥun (D) /**
āb-ı şūr - revā ḥācet ṣud merd - revā ḥācet merd / şūr suw - er tileki revā boldı - ḥāceti
revā bolğan er - /
2. **be'ude 'anhu bu' den ve huve ba'īdun ce'ude 'ş-şarū cu'ūdeten / dūr ṣud ez**
vey - dūr - ca'd ṣud mūy / yıraḳ boldı andın - ıraḳ - ḳıwurçuḳ boldı - /
3. **ve huve ca'dun 'abude 'ubūdeten ve 'ubūdiyyeten merude / mūy-ı ca'd - bende**
ṣud - gerden-keş ṣud / ḳıwurçuḳ saç - ḳul boldı - boyun sümez boldı - /
4. **murādeten ve huve murīdun (R) cedura bihī cudūraten / gerden-keş - sezāvār**
ṣud / boyun sümez - sezā boldı aṅga - /
5. **ve huve cedīrun bihī cesura cesāraten ve huve cesūrun / sezāvār bedū - gustāḥ**
ṣud - ve īn gustāḥ / sezā bolğan - ustāḥ boldı - ustāḥ - /
6. **cehura şavtuhū cehāraten ve huve cehīrun ḥaḳura / bulend ṣud āvāz-ı vey -**
bulend-āvāz - ḥur ṣud / yüksek boldı - ḳatıḡ ünlüg - ḥor boldı - /

7. **ḥaḳāraten ve huve ḥaḳīrun ḥaṭura ḥaṭaran ve huve ḥaṭīrun** / *ḥūr - bā-cāh şud - bā-cāh* / ḥor - ḥurmetlig boldı - ḥurmetlig - /

200a

1. **şağura şığaran ve huve şağirun zāhura zāhāraten** / *ḥurd şud - ḥurd - ḳavī şud* / kiçig boldı - kiçig - küçlüg boldı - /

2. **ve huve zāhīrun ğazurati ʾn-nāḳatu ğuzran ve ğazāraten** / *ḳavī bi-şut - besyār şīr şud uştur* / küçlüg - üküş sütlüg boldı - /

3. **ve hiye ğazīraten ğamura ğamāraten ve huve ğumrun ve hum aĝmārūn** / *şutur-i māde besyār şīr - nā-āzmūde kār şud - nā-āzmūde kār* / sütlüg inĝen - sınımaduĝ boldı - sınımaduĝ işlig er - /

4. **ḳaşura ḳaşran [ḳışran] ve huve ḳaşīrun ve hum ḳışārūn** / *kūtāh şud - kūtāh* / ḳışḳa boldı - ḳışḳa - /

5. **kebura kubberan ve kiberan ve huve kibriyāʾuʾllāhi ve huve** / *buzurg şud - buzurg ḥudāy-ı taʿālā* / uluĝ boldı - teŋgri teg uluĝluĝı - /

6. **kebirun ve kubārūn ve kubbārūn ve huve kibru ʾş-şeyʾi ve tevāraşūʾl-** / *buzurg - buzurg-terīn çizī <mīrāş setedend ʿazīz rā>* / uluĝ - nerseniŋ uluĝraĝı - ʿazīzlik - mīrāş /

7. **ʿızze kābiran ʿan kābirin keşura keşraten ve huve keşīrun** / *buzurgān ez buzurgān - besyār şud - besyār* / üleştiler uluĝ uluĝdın - üküş boldı - üküş - /

200b

1. **nezura nezāraten ve huve nezrun nekura nekāraten ve nekran (S)** / *endek şud - endek - munkir şud* / endek - inĝen teng boldı - az boldı - az nerse - belālīg boldı - /

2. **enuseʾl-mekānu unsen ve huve enīsun beʾuseʾl-emru** / *ān-dān şud cāy - saht şud kār* / yēr awıncalıĝ boldı - iş düşvār boldı - /

3. **buʾsen ve ʿazābun beʾīsun feruse ferāseten ve furūseten <ḥamuse ḥamāseten ve huve ḥamisun>** / *ʿazāb-ı saht - suvār şud <delīr şud - delīr>* / ḳatıĝ ʿazāb - atlıĝ boldı - /

4. ve furūsiyyeten ve huve fārisun ve hum fursānun ve fevārisu / *suvār* / atlıg - /
5. ve feruse firāseten ve huve fārisun (Ş) feḥuṣe / *kemān burd - kemān berende - zešt-kār şud* / sizgen boldı - sizgen er - yawuz sözledi - <yawuz boldı> - /
6. fuḥşen ve feḥāseten ve huve fāḥışun (Ş) raḥuşa's- / *zešt-kār - erzān şud* / fāḥış bolğan - narḥ uçuz boldı - /
7. si'ru ruḥşan ve ruḥşaten ve huve raḥışun (D) / *erzān* / uçuz narḥ - /

201a

1. beğuda'l-emru beğādaten ve huve beğıḍun ve huve'l-buğḍu / *duşmen dāşte şud kār - duşmen dāşte - duşmen dāšten* / iş yigrençi boldı - yigrençi - yigrenmek - /
2. ve hiye'l-bağdā'u ve'l-biğḍatu 'aruḍa 'arḍan / *duşmenākī - pehnā şud* / yassı boldı - /
3. ve 'arādaten ve huve 'arıḍun ve hum 'ırāḍun ve huve'l- / *pehn* / yassı - /
4. 'arḍu meḥuda meḥūdaten ve şey'un maḥıḍun (Z) / *in pehnāy - ḥālīş şud - çizī ḥālīş* / bu iş şāfī boldı - şāfī nêrse - /
5. ğaluza ğulzan ve huve ğalızun ve ğaluza 'aleyhi ğulzaten / *setebr şud - setebr* / yoğun boldı <irig> /
6. ve ğalzaten ve ğulzaten (') bedu'a'l-emru beru'a berā'aten / *tamām şud der afḍal - duruştī kerd ber vey* / fazlı tükel boldı - /
7. ve huve bāri'un ḥalu'a ḥalā'aten ve huve ḥalī'un seru'a / *tamām der faḍl - bī-şerm şud - bī-şerm - zūd şud* / tükel fazl - arıgsız boldı - ötsüz boldı - arıgsız - êwgen boldı - /

201b

1. sur'aten ve sira'an ve sera'an ve huve serī'un ve hum sirā'un / *şetāb-ğīn* / êwgen - /
2. şecu'a şecā'aten ve huve şeci'un ve şucā'un ve hum şuc'ānun / *delīr şud - delīr - merdān-i delīr* / alp boldı - alp - alpler - /

3. **ve şic' atun ve şec' â (Ġ) beluğa belāgaten ve huve belīgun / faṣīḥ şud / faṣīḥ boldı - faṣīḥ - /**
4. **ve kavrun belīgun (F) haşufe ra'yehū haşāfeten / hıred-mend şud / usluğ boldı - /**
5. **ve huve haşifun raşufe raşāfeten ve huve raşifun / tamām hıred - muḥkem şud / usluğ - muḥkem fi' llig boldı - muḥkem - /**
6. **rahufe rahāfeten ve huve rahifun seḥufe suḥfen / gum şud - tız şud - gum - tız - teng şud / yitig boldı - bu yitig - yünğül usluğ boldı - /**
7. **ve seḥāfeten ve huve seḥifun ve şevbun saḥifun <kalılu-ı 'aql> / teng 'aql - cāme teng / yünğül usluğ - teṅg 'aql - eski ton - yufka ton - /**

202a

1. **şerufe şerafen ve huve şerifun ve hum eşrafun / buzurg-vār şud - buzurg-vār / ḥurmetlig boldı - ḥurmetlig - /**
2. **ve şirāfun da' ufe yeḍ' ufu ve ḍu' ife yuḍ' afu / da' if şud / za' if boldı - /**
3. **ḍu' fen ve da' fen ve huve da' ifun ve meḍ' ūfun / za' if - /**
4. **ve 'l-meḍ' ūfu eydan e 'ş-şey 'u 'l-muḍ' afu tarufe tarāfeten / çizi dū tā - kerīm-neseb şud / taṅğ boldı - /**
5. **ve huve tarifun zarufe zarāfeten ve zarfen ve huve / tarafe - zirek şud / taṅğlançı - zeyrek boldı - /**
6. **zarifun keşufe keşāfeten ve huve keşifun leṭufe / zirek - setebr şud - laṭif şud / zeyrek - celd zeyrek - sık boldı - sık - laṭif boldı - /**
7. **leṭāfeten ve leṭufe 'llāhu bi' ibādihī luṭfen ve huve / nīkū-kārest ḥudā bi-bendegāneş - ve ū / teṅgri ihsān kılğan turur kullarıṅga - /**

202b

1. **laṭifun neḥufe neḥāfeten ve huve naḥifun nezufe / nīkū-kār - nezār şud - läğer şud - nezār läğer - pākide şud / luṭf kılğan - aruğ boldı - aruğ - arığ boldı - /**

2. **nezāfeten ve huve nazīfun (K) ħaruċa ħarċan ve huve / pākīze - nā-bikār şud /**
arıġ - ebleġ boldı - /
3. **aĥraċu ħaluċa ħulūkatēn ve huve ħalıċun ve şiyābun / nā-bikār - kohne şud -**
kohne - cāme-hāyi kohne / ebleġ - eski boldı - eski nêrse - köhne - /
4. **aĥlāċun ve ħulċānu ve ħaluċa bi 'ş-şey' i ħalāċatēn ve huve / sezā şud bā ċizī /**
eski tonlar - nêrsege sezā boldı - bu /
5. **ħalıċun bihi raşuċa raşāċatēn ve huve raşıċun seĥuċa 'ş- / sezāvār est bi-īn -**
nīkū-bālā şud - nīkū-bālā - kohne şud / sezā bolġan aŋġa - özün taċı körklüg boldı -
körklüg bodluġ - eski boldı - /
6. **şevbu seĥūkatēn ve huve saĥċun şafuċa 'ş-şevbu / cāme kohne - saĥt bāfte şud**
cāme / köhne - eski ton - ton ħalıŋġ boldı - /
7. **şafaċatēn ve huve şafıċun ve raculun şafıċu 'l-vechi / saĥt setebr - saĥt-rūy merd**
/ ħalıŋġ ton - ħatıġ yüzlüg er - /

203a

1. **ĥaluċa vechuhū ĥalāċatēn ve huve ĥalıċun ve ĥalıċun / guşāde-rūy şud - guşāde-**
rūy / yüzi açuċ boldı - açuċ yüzlüg - /
2. **yevmun ve leyletun ĥalıċun 'aruċa 'arāċatēn ve huve 'arıċun (L) / şeb ĥoş - aşıl**
şud / āheste tün - aşıl boldı - aşıl - /
3. **eşule eşāletēn ve huve eşılun eşule eşāletēn ve huve / aşıl - /**
4. **eşılun besule besāletēn ve huve bāsılun beĥule / delīr şud - delīr / alp boldı -**
alpaġut - /
5. **beĥāletēn ve butūletēn ve huve beĥılun seĥule şıċlēn / gerān şud / ağır boldı - /**
6. **ve huve saĥılun ve huve 'ş-şıċlu cezule cezāletēn / gerānī - 'azīm buzurg şud /**
aġır - büyük - uluġ boldı - /
7. **ve huve cezlun ve raculun cezulu 'r-ra 'yi ve lafzun / buzurg - merd-i buzurg rāy**
/ uluġ - /

203b

1. **cezulun belîğun ve cezîlun cemule cemâlen ve huve cemîlun** / *hûb şud - hûb / körklüg boldı - körklüg - /*
2. **razule razâleten ve huve razlun ve razâlun ve hum** / *nâ-kes şud - nâ-kes / kıadrsiz boldı - bu ħor nâkes - /*
3. **erzâlun ve rizâlun sefule sefâleten ve humu's-sefeletu** / *naşîĥat nâ-pezîr şud / naşîĥat - /*
4. **sehule suhûleten ve huve sehlun da'ule du'ületen** / *âsân şud - nezâr şud lâğer şud / âsânet boldı - âsân - aruĥ boldı - /*
5. **ve da'âleten ve huve da'îlun 'adule 'adâleten ve huve** / *ve ĩn lâğer nezâr - râst şud / bu aruĥ - râst boldı - pârsâ er - /*
6. **'adlun ve hum 'udûlun ve hiye 'adlun ve 'adletun nebule** / *'adl ast - zen-i pârsâ - buzurg-ğader şud / pârsâ ' avrat - ħurmetlig boldı - /*
7. **nublen ve huve nebîlun nezule nezâleten ve huve nezlun** / *buzurg-ğader - ĥasîs şud - ĥasîş / ĥurmetlig - ħor boldı - ħor - ĥasîs - /*

204a

1. **ve hum enzâlun (M) cesume cessâmeten ve huve cesîmun** / *merdumân-ı ĥur - tenâver şud - tenâver / ħor erenler - tenlig boldı - uluğ tenlig - /*
2. **cehume vechuhû cehâmeten ve cuhûmeten ve hum cehmu'l-** / *turş-rûy şud - turş-rûy / açığı yüzlüg boldı - açığı yüzlüg er - /*
3. **vechi ĥakume ĥukmen ve ĥıkmeten ve huve ĥakîmun** / *ĥakîm şud - ve ĩn ĥakîm / ĥakîm boldı - /*
4. **ĥalume ĥılmen ve huve ĥalîmun raĥume's-şavtu** / *burdbâr şud - nerm şud âvâz / ĥalîm boldı - ĥalîm - üni ĥoş boldı - /*
5. **raĥâmeten ve huve raĥîmun ze'ume ze'âmeten ve huve** / *âvâz nerm - mihter şud / ĥoş ün - uluğ boldı - /*

6. **za'îmu'l-ķavmi Őhume Őhâmeten ve huve Őahîmun / mihter-i merdumân - piye-âver Şud - piye-âver / uluĝ - yaĝlıĝ boldı - yaĝlıĝ - /**
7. **Őhume Őuhûmeten ve Őhâmeten ve huve Őhmun ve Őehîmun / zîrek Şud - zîrek / celd zeyrek boldı - zeyrek - /**

204b

1. **đahume đahmen ve đahâmeten ve hum đıhâmun 'azume 'ızamen / setebr Şud - setebr - buzurg Şud / yoĝun boldı - yoĝun er - uluĝ boldı - /**
2. **ve huve 'azîmun ve huve 'uzmu's-Şey'i ve mu'zamuhû ve 'azametu'llâhi / buzurg - buzurgî-yi çîzî - buzurgvârî-yi ĥudây / uluĝ - nêrseniĝ uluĝluķı - tenĝriniĝ uluĝluķı - /**
3. **fehume fehâmeten ve huve fahmun ve feyhamânu fedume fedâmeten / buzurg-ķadr Şude - buzurg-ķadre - girifte zebân Şud / uluĝ - aĝzı aĉuk boldı - /**
4. **ve huve fedmun ķadume ķidemem ve huve ķadîmun ve ķuddâmun / girifte zebân - dîrîne Şud - dîrîne / aĝzı aĉuk - eski boldı - iriki - /**
5. **ķasume ķasâmeten ve huve ķasîmun kerume keramen ve huve / ĥûb-rûy Şud - ĥûb-rûy - âzâde Şud / kôrklüĝ yüzlüĝ boldı - kôrklüĝ yüzlüĝ - kerem boldı - /**
6. **kerîmun ve kerîmetun ve kurâmun ve kurrâmun ve keramun ve ķavmun keramun / âzâde Şud - zen-i kerîm - merdumân-i kerîm / kerîm - kerîme - tüzün kişiler - /**
7. **ve kirâmun ve kuramâ'un ve hiye'l-mekrumetu ve'l-mekârimu / kerîmî / tüzünlük - /**

205a

1. **kehume kehâmeten ve huve kehâmun le'ume lu'men ve huve le'îmun / bî-menfa'at Şud - bî-naf' - furû-mâye Şud - furû-mâye / le'îm boldı - le'îm - /**

2. **ve hum li'āmun leḥume leḥāmeten ve huve leḥīmun (N) baṭune / bī-menfa'at şud - bī-naf' - furū-māye şud - furū-māye <buzurg-şikem şud> / etlig boldı - etlig - yoğun qarınlıg boldı - /**
3. **beṭāneten ve huve baṭīnun ve mibṭānun şeḥune şeḥāneten / buzurg-şikem - saḥt-bāfte şud / uluğ qarınlıg - qalınğ boldı - /**
4. **ve huve seḥīnun cebune cubnen ve huve cebānun ve hum / saḥt-bāfte - bī-dil şud - bī-del / qalınğ - yüreksiz boldı - yüreksiz er - /**
5. **cubenā'u ḥasune ḥasnen ve huve ḥasenun ve ḥassānun / ḥüb-rūy şud - ḥüb / körklüg boldı - körklüg - /**
6. **ve hiye ḥasnā'u ve ḥussānetun ve hiye'l-meḥāsinu ḥaşuneti'l- / zen-i ḥüb - ustuvār şud / körklüg ' avrat - el berk boldı - /**
7. **medīnetu ḥaşāneten ve hiye ḥaşīnetun ve ḥaşuneti'l-mer'etu / şehr - şehr-i ustuvār - pārsā şud zen / şehr - berk el - urağut perhīzlig boldı - /**

205b

1. **ḥuşnen ve ḥaşāneten ve hiye ḥaşānun ve ḥāşīnun / zen-i pārsā / perhīzlig urağut - /**
2. **razune razāneten ve huve razīnun ve hiye razānun / āheste şud - āheste - zen-i āheste / tölek boldı - tölek er - tölek ' avrat - /**
3. **raşune ra'yehū raşāneten ve huve raşīnun ra' une / muḥkem-ray şud - muḥkem-ray - ra'nā şud / bışıg raylıg boldı - bışıg rāylıg - aḥmağ boldı - /**
4. **ru'ūneten ve huve er' anu ve huve ra'nā'u ve hum ve hunne / ra'nā - zen-i ra'nā / bu aḥmağ er - aḥmağ ' avrat - /**
5. **ru' nun ledune'r-rumḥu ledāneten ve huve lednun ve rimāḥun / nerm şud neyze - neyze-i nerm / sünğü yumşaq boldı - yumşaq sünğü - /**
6. **ludnun ve lidānun metune metāneten ve huve metīnun / saḥt-nīrū şud - saḥt-nīrū / küçlüg boldı - küçlüg - /**

7. **mekune mekāneten ve huve mekīnun mehune mehāneten** / *bā-cāh şud - bā-cāh - ħūr şud* / orunluğ boldı - ħadrsiz boldı - /

206a

1. **hecune hucneten ve huve hecīnun ve hum hucnun (H) nebuhe** / *bī-neseb şud - bī-neseb - nāmver şud* / aşağısız boldı - ħār dig boldı - atlığ çawlığ boldı - /

2. **nebāheten ve huve nebīhun EL-MU‘ TELLU’L-FĀ BĪ’L-VĀV vađu’e** / *nāmver - revşen-rūy şud* / atlığ çawlığ - körklüg yüzlüg boldı - /

3. **yevđu’u vađāten ve huve vađī’un ve vađā vađu’e’l-firāşu** / *revşen-rūy - nerm şud bester* / körklüg yüzlüg - töşek tölek boldı - /

4. **vađ’eten viđ’eten vuđ’eten ve huve vađī’un (H) veħuħa** / *nerm - saħt-çeşm u şūħ şud* / ħısığ közlüg boldı - /

5. **veħāħaten vaħħaten ve huve vaħħāħun ve vaħıħun (D) verude’l-** / *saħt-çeşm - zerd şud* / ħısığ közlüg er - /

6. **ferasu vurūdeten ve ferasun verdun ve ħaylun verdun** / *esb - esb-i zerd* /

7. **ve verādun (Z) vecuze’l-kelāmu vecāzetan ve huve vecīzun** / *kūtā şud suħan - kūtāħ-suħan* / söz ħısığa boldı - muħtaşar söz - /

206b

1. **vesuħa vesāħaten ve huve vasiħun (‘) vera’ a** / *miyāne şud - miyāne - ħa’ ĩf-dil şud* / ħa’ ĩf boldı - orta boldı - orta - /

2. **verā’aten ve vurū’aten ve huve vera’un (Ķ) veşuħa’l-emru** / *ħa’ ĩf-dil - ustuvār şud kār* / iş berk boldı - /

3. **veşāħaten ve huve veşīħun (H) vecuhe vecāheten ve huve** / *ustuvār - bā-cāh şud* / ħurmetlig boldı - /

4. **vecīhun ve hum vucehā’u EL-MU‘ TELLU’L-FA BĪ’L-YA yesera’l-emru** / *bā-cāh - āsān şud kār* / ħurmetlig - āsānet boldı - /

5. **yeysuru ve yusira yu'seru yusran ve meysûran ve emrun meysûrun / âsân kâr /**
âsân iş - /
6. **EL-MU'TELLU'L-^ç AYN (L) tâle tavlen ve huve tavîlun ve tuvâlun / derâz şud**
- *derâz* / uzun boldı - uzun - /
7. **ve hum tivâlun EL-MU'TELLU'L-LÂM (H) raḥuve raḥâveten ve huve / sust**
şud / yumşak boldı - /

207a

1. **ERRÂBÎ^ç AŞAR raḥvun (K) zekuve zekâ'en ve huve zekiyyun (M) kemu'e /**
sust - zîrek şud - delîr şud / yumşak - zeyrek boldı - zeyrek - alp boldı - /
2. **ve huve kemiyyun ve hum kumâtun BÂBU FU' ILE YUF' ALU / delîr / alp - /**
3. **cunibe ve huve mecnûbun ḥuşibe ve huve maḥşûbun / derd-i pehlûyeş girift -**
derd-i pehlû girifte - bâ-surḥçe şud - bâ-surḥçe / yanı iglig boldı - yanı iglig er - ḥaşbelig
boldı - kızamuḡ - hasbelig - /
4. **(C) fulice fâlicen ve huve meflûcun ve hum mefâlîcu (R) usira / fâleç firifte şud**
- *bûl girifte şud* / felç iglig boldı - felç ^ç illetlig - sitûki tuttı - /
5. **usran ve huve me'sûrun yusira ve huve'l-yâsûru / bûl-girifte - bâsûre girifte şud**
/ *bâsûr* ^ç illetlig boldı - /
6. **cudira ve huve mecdûrun ḥuşıra ḥuşran ve huve maḥşûrun / âbele girifte şud -**
ġâyet girifte şud / ḡabarçukluġ boldı - art endâmı tutıldı - /
7. **ḥumira ḥumraten ve ḥumâran ve huve maḥmûrun zuḥıra zaḥîran / ḥummâ girifte**
şud - ḥummâ girifte - zaḥîr girifte şud / ḥumârlıġ boldı - zecr boldı - /

207b

1. **ve huve mezhûrun su'ira su'ran ve huve mes'ûrun (S) / zaḥîr girifte - dîvâne**
şud - dîvâne / dîvâne - dîvâne boldı - /

2. **nukise neksen (T) kuḥiṭa'1-meṭaru ve kuḥiṭa'1-arḍu / bīmār ṣud pes ez bihterī - bī-bārān ṣud - zemīn bī-bārān ṣud / üzüldi sökellikdin - yağmur yağmadı - yér yağmursuz boldı - yér қаһт boldı - /**
3. **ve hiye maḫḫūṭatun ve kuḥiṭa'1-ḳavmu қаһтан (‘) ḳuli‘a'1- / zemīn-i bī-bārān - bī-қаһт ṣudend - ḫaste ṣud zefān / yağmursuz yér - kişiler қаһт boldı - қатуштар - tili öldi - /**
4. **lisānu ve huve'1-ḳulā' u (M) cuḏime ve huve meczūmun / ḫastegī-yi zefān - ser u ten ṣud āmāsīde - ser u ten-i āmāsīde / til ulmaḳı - özün iglig boldı - özün iglig - /**
5. **ve eczemu zukime zukmeten ve zukāmen ve huve mezkūmun / zukām girifteṣ - zukām girifte / tumaḡu boldı - /**
6. **ṣu'ime ‘ale'1-ḳavmi ṣu'men ve huve meṣ'ūmun ‘aleyhim / ṣūm ṣud ber merdumān - ṣūm ber iṣān / kişiler üze ṣūm boldı - bu ṣūm anlarıṅg üze /**
7. **kuḏime ve huve mezkūmun ve kezīmun (N) ubine ubneten / ḫaṣm furū-ḫūrende ṣud - ḫaṣmgīn - māyūn ṣud / öwkelig boldı - tök boldı - /**

208a

1. **ve huve me'būnun ve hiye'1-ibnetu buṭine ve huve mebtūnun / derd-i ṣekem girift - derd-i ṣekem girifte / me'būnluḡ - ḳarnı ṣiṣuḡ boldı - /**
2. **‘utihe ‘atehen ve huve ma‘tūhun EL-MUDĀ‘ AFU / ṣūrīde-‘aḡl ṣud - kem-‘aḡl / ussuz boldı - kem ‘aḡıl - /**
3. **cudde cudden ve huve mecdūdun ve huve'1-ceddu ve'1-cudūdu / nīk-baḫt ṣud - nīk-baḫt - baḫt / baḫtliḡ boldı - baḫt - /**
4. **ḫudde ḫadden ve ḫuve maḫdūdun burra ḫaccuhū ve huve mebrūrun <ḫuḏḏun ḫuḏḏen ve huve maḫḏūz> / bedbaḫt ṣud - bedbaḫt - peḏīrufte ṣud ḫacceṣ - peḏīrufte ḫac <behre-mend - behre-mend ṣud> / bedbaḫt boldı - қабул boldı - /**
5. **ḳurra ve huve maḳrūrun (F) kuffe ve huve mekfūfun (Ḳ) / sermā yāft - sermā yāfte - nā-bīnā ṣud - nā-bīnā / üṣidi - közsüz boldı - /**

6. **hukka** 'r-raculu bi'l-emri ve huve mahkukun bi'l-emri / *sezāvār şud merd bi-kār* - *sezāvār kār est* / er işiñge sezā boldı - işiñge sezā er - /
7. **ve haqiqun lehū ve hukka lehū kezā dukka dukkan ve huve medkukun** / *sezāvār şud ū rā fulān çiz* - *değ girifte* - 'illet-i *değ girift* / sezā boldı aña nêrse - dağ 'illetliğ boldı - /

208b

1. (L) **sulle sillen ve huve meslulun (M) humme** / *selleş girift* - *sel girifte* - *teb girift* / sül 'illetliğ boldı - ısıtma bezgeklig boldı - /
2. **ve huve mahmumun (N) cunne cununen ve huve mecnunun EL-MU' TELLU'L-' AYN** / *teb girifte* - *dīvāne şud* - *dīvāne* / telve boldı - dīvāne - /
3. **cuyide yucādu cuvāden (F) eyife 'z-zer' u (L)** / *teşne şud* / suwsadı - /
4. 'uyike şabruhū EL-MU' TELLU'L-LĀM (H) **nuhiye 'r-raculu nahveten (R)** / *şabreş nemānd* - *mutekebbir şud merd* / şabrı tükendi - er nahvetliğ boldı - /
5. 'uriye 'r-raculu 'urven ve hiye 'l-' urvā 'u (Ş) **ğuşıye 'aleyhi** / *teb-lerze girifteş* - *teb-lerze* - *bī-hüş şud* / er titregen boldı - titretmek - bī-hüş boldı - /
6. **ğuşyen ve huve mağşıyyun 'aleyhi (Ş) huşıye 'r-raculu** / *bī-hüş şude* - *seng-rīze āmed der meşāne-yi merd* / bī-hüş - haşşası taşlığ boldı - /
7. **ve mağşıyyun (K) luhiye 'r-raculu ve huve melkuvvun (N)** / *lağv girift merd rā* - *lağve girifte* / er ağzı eğri boldı - ağzı eğri - /

209a

1. **muniye bi'l-emri ve huve memnūyeten (H) zuhiye fehuvē mezhuvvin <temme-l kısmı-ş sâni ve huve kısmı-ş sulâşī>** / *temām şud* /
2. **BĀBU EF' ALE YUF' ILU İF' ĀL ELİF** /
3. **ebde 'e 'l-emru ebra 'ehū mine 'd-deyni ebta 'e fi 'l-emri** / *neğust bāz kerd kār rā* - *būy kerdeş ez fām* - *direng kerd der kār* / işke başladı - borcındın bīzār boldı - iş içinde kiçti - /

4. **ecze`ehu`ş-şey`u eḡta`e fı`l-kelāmi ve eḡta`e`ṭ-ṭarīka** / *pesende āmedeş - ḡaṭā kerde der suḡan - rāh gum kerd / tap boldı aṅga nêrse - söz içinde ḡaṭā kıldı - yol yaṅıldı - /*
5. **ve huve`l-ḡaṭā`u ve`l-ḡaṭa`u edfe`ehū erce`e`l-emra ve humu`l-** / *ḡaṭā-kunende - germ kerdeş - te`ḡīr kerd kār rā / yaṅılmaḡ - ısıttı anı - işni te`ḡīr kıldı - /*
6. **merce`etu erfe`e`s-sefinete etfe`e`s-sirāce** / *ve İşān ḡavm-i mercīye - bi-kināre āverd keştī rā - furū kuşt çerāḡ rā / merciler - yaḡturdı kemini - söndürdi çerāḡnı - /*
7. **eḡme`ehū ekra`ehu`l-kur`āne ve ekra`ehu`s-selāme** / *teşne kerdeş - ḡur`ān ḡānden ez vey ḡāst - selām ber vey ḡānd / suwsattı - ḡur`ānnı oḡıttı - selām ḡılmaḡ tiledi aṅga - /*

209b

1. **ve ekra`ehu`l-mer`etu ve huve`l-ḡur`u ve`l-ḡar`u ve hiye`l-ḡurū`u <ḡaḡat ev ṭaharet>** / *ḡāyīḡ şud zen yā ṭāhir şud / ḡāyız boldı yā ṭāhir boldı - ḡāyız yā ṭāhir - /*
2. **ve`l-ekrā`u ekfe`e`l-inā`e ekle`eti`l-arḡu elce`e ileyhi** / *bā-giyāh şud zemīn - penāhkerd ū rā bedūy / yer otlaḡ boldı - sığındurdı anıṅ tapa - /*
3. **enbe`ehū kezā ev bi kezā enşe`e`llāhu fı ecelihī ve enşe`ehū`d-** / *āḡāhānīdeş bi-fulān çīz - vā-pes endāḡt ḡudāy eceleş rā / nāḡāh keldi - teṅri yaşın uzun kıldı - te`ḡīr kıldı - /*
4. **dīne enşe`e`şī`ran ve enşe`eti`r-rīḡu`s-seḡābete** / *muhlet dādeş bi-fām - şī`r guft - berānd bād ebr rā / şī`r ayttı - yel bulıtnı ḡaldurdı - /*
5. **ve enşe`ehu`llāhu ve enşe`e yef`alu kezā (B) etrabe`r-** / *biyāferīd ū rā ḡudāy - āḡāz nihād bi-fulān kār - tevān-ger şud / yarattı - ḡılı başladı fulān işni - er bay boldı - /*
6. **raculu et`abehū ecdebe cenābu`l-ḡavmi ve huve`l-** / *bi-rencānīd şud merd - ḡaḡt şud sū-i merdumān / emgetti anı - suwsuz boldı kişiler yöresi - /*
7. **cedbu ve`l-cudūbu ve`l-cudūbetu eclebe** / *ḡaḡt - bāḡ ber-zed ber İşān / suwsuzluḡ - çāḡırdı anlar /*

210a

1. ‘aleyhim bi haylihî ve hiye’l-celebetu ecnebe eḥṣabeti’l- / bāḥîl-ḥûr - bāng-i suvārān - bācenābet şud - ferāḥ ni‘ met şud / üze atları birle - bu çoğı - cenābetlîğ boldı - kēng boldı - /
2. arḍu ve huve’l-ḥaşıbu eznebe ve huve’z-zenbu / zemîn - ferāḥî - gunāh kerd - gunāh / kēnglig - yazuḵ kıldı - yazuḵ - günāh - /
3. ve’z-zunūbu ezhebehū ve ezhebe’l-muşḥafe / burdeş - zerkārî kerd ki-rāste rā / kiterdi anı - altun suwı birle bezedi - /
4. erkebehu’l-ferase erhebehū eshebe fi kezā <bālağa fihi> / berbişāndeş ber esb - tersānīdeş - deverān derşud der fulān kār / atқа müdürdi - ḳorḳuttı anı - yitig kirdi - /
5. ve huve mushibun uşribe’l-ebyaḍu ḥumraten <‘alā ḡayri ḳiyās> / zereh şud sībîl-i bî der surḥî / aḳ ḳızılқа kigzöldi - /
6. ve uşribe fi ḳalbihî ḥabbeten eşḥabehu şey’en eḍrabe / cāy girift düstî-yi ũ der dil - yār kerd bā vey çîz rā - dest bi-dāşt ez kār / anıng sewüglüki könglige kiwröldi - ḳoldaş kıldı - yawuz ewürdi - /
7. ‘ani’l-emri eṭrabehu’l-feracu evi’l-ḥuznu ve huve’ṭ- / bî-ārām kerd ũ rā düstî - şādî ve endūh / başnı muḡgul kıldı - sewünç taḳı ḳadḡu - /

210b

1. ṭarabu eṭlebehū eṭnebe fi kezā a‘tebehū / bî-ārāmî - revā kerd ḥāceteş rā - dūr ender şud der fulān kār - ḥoşnūd kerdeş / baş tönḡüllügi ḳadḡudın taḳı sewünçdin - ḥācetlîğ kıldı - yitig kirdi - ḥoşnūd kıldı - /
2. ve hiye’l-‘utbā a‘cebehu’ş-şey’e ve a‘cebe bi nefsihî ve huve’l- / ḥoşnūdî - bi-şigift āverdeş çîzî - ḥod-şifte şud ez tekebbur / ḥoşnūdluḵ - ketürdi - nêrseni taḡ bıraḳdı - kendü taḡladı - /
3. ‘ucbu a‘rabe fi kelāmiḥî a‘şebeti’l-arḍu / tekebbur - peydā kerd suḥaneş rā - giyāh ber-āverd zemîn / taḡlamaḵ - a‘rabî sözledi söz içinde - otlaḡ boldı - /

4. **ve arđun ‘ařibetun a‘ķabehū nedemen ađrabe fī kelāmiĥī / zemīn bā-giyāĥ - peřīmānī dād ū rā bi-‘āķibet - suĥan-hāyi ġarīb āverd der guften / nedāmet soŋġınça yōridi - nādir boldı - /**
5. **ađđabehū ektebehū ķařıdeten ekķebehu ‘ř-řaydu / bi-ĥařm āverdeř - nebeřten dād ū rā ķařıde - nezdīk řud ū rā bi-řikār / öwkege ketürdi - ķařıdeni bitimekke bērdi - kēdik yaķın keldi aŋġa - /**
6. **ve ramāhu min keřebin ekķebehū elhebe ‘n-nāra / biyendāĥt ū rā ez nezdīkī - durūġ-zen yāft ū rā - ber-efrūĥt āteř rā / yaķındın attı - yaġanķa tuttu - yēldürdi - /**
7. **encebe ‘r-raculu enřebe fiĥi eźfārahū enřabehū / ferzend guzīde āverd merd - burd der vey nāĥun-hā rā / ödründü oġlan ketürdi - baturdı aŋġa tırnaķların - /**

211a

1. **enhebehumu ‘l-māle (T) eşbete ‘ř-řey ‘e ve eşbete ‘smehū fi ‘d- / bi-ġāret dād māl-ı İřān rā - ustuvār kerd ĉız rā - nebeşt nāmeř rā der cerīde / ķıldurdu anlarķa - ġāretķa bērdi - tölendürdi - dīvān iĉinde atın bitidi - /**
2. **dīvāni eĥbete li ‘llāhi ve ila ‘llāhi esketehū / furū-tenī kerd ĥudāy rā - ĥāmūř kerdeř / boyun südi - teg ķodtu - /**
3. **ve eřmetehū eřmete biĥī ‘l-‘ aduvve a‘netehū / řādemānī kerd ber vey duřmen - der renc efkendeř / tabbaladı anı dūřmānķa - emgekke kemiřti - /**
4. **efletehū ve eflete bi nefsiĥī enbete ‘llāhu ‘l-baķle / bi-rehānīdeř - bi-rüyānīd ĥudāy te‘ giyāĥ rā <müy-i zehār ver-āverd kūdek> / ķutġardı - ündürdi - <ři‘ re ündürdi> - /**
5. **ve enbete ‘llāhu ‘l-ġulāme enřate lehū ve enřatehū <ve enbete-l ġulāmu> / perverd ĥudāy te‘ kūdek rā - ġūř dāřt bi-vey / uluġ ķıldı - ķulaķ bērdi iřitmek üçün - /**
6. **(ř) aĥdeře řey ‘en ve aĥdeře ‘r-raculu elbeřehū / nev kerd ĉız rā - ĥadıř kerd - dīr-dāřteř / yenġile ķıldı - ĥadıř ķıldı - keĉürdi - /**

7. **ebhecehū aḥracehū ilā kezā aḥdecet** / *şāgirdes̄ - kerdem sūy-i fulān kār - biyefkend şutur-i māde beççe rā / sewündürdi - kısarladı anı fulān yerte - eksük oğlan ketürdi - /*

211b

1. **ve hiye muḥdicun ve 'l-veledu muḥdicun aḥracehū ilā mekānin kezā/ efkenende** - *beççe-efkende - bīrūn kerdes̄ bi-cāy-i fulān / çıkardı anı fulān yer tapa - /*
2. **edrace 'l-kitābe ve fī derci 'l-kitābi kezā edlece ve huve 'd-** / *ve ān derūn nāme fulān çīz est <bā evvel-i şeb reft - der-neverdīd nāme rā> / kitābnı türdi - kitāb içinde fulān nêrse bar - tūn āhirinde yörirdi - /*
3. **delecu ve 'd-delecetu ertece 'l-bābe ve urtice 'ale 'l-mutekellimi <eyyi ağlaķa>** / *evvel-i şeb reften - bi-best der rā <suḥan beste şud ber suḥan-i kūy> / tūnnūḡ āhirinde yörimek - bađladı - sözlegen üze söz bađlandı - /*
4. **er'acehū esrace 'd-dābbetu ve esrace 's-sirāce** / *ber-kendes̄ ez cāy - zīn nihād ber esb - biyefrūḡt çerāḡ rā / kıopardı - ederledi - yaruttı - /*
5. **enşace 'l-laḥme enhece 't-ṭarıķu (Ḥ) erbeḥahū eşbeḥa** / *puḡt gūşt rā - peydā şud rāh - bi-sūd dād - der bāmdād şud / bişürdi - açuķ boldı - asıḡķa bērdi - értege kirdi - /*
6. **eşleḥa 'l-emra efraḥahū efşaha 'l-'acemiyyu efleḥa ve huve 'l-** / *bi-sāḡt kār rā - şād kerdes̄ - faşḡ şud 'acemī <nīk-baḡt şud> / oḡardı - sewündürdi - tazīce sözledi 'acemī - bedbaḡt boldı - <kıurtuldı> - /*
7. **felāḡu ekmeḥa 'l-ba'iru elķaḥa 'l-fuḡlu 'n-nāķate emleḥa 'l-** / *pīrūzī - ser-berdāşt uştur - ābesten kerd keşt-i şutur-i māde rā - kumek kerd der dīk / kıurtulmaķ - tēwe başın kōtürdi taķı kōzni yumdı - tegürdi - buḡra iḡenni bordlacı kııldı - şūr kııldı - /*

212a

1. **kıdra enceḥa 'l-ḥācete enkeḥahū imra 'eten (Ḥ) eşraḥahū** / *revā kerd ḥācet rā - nikāḡ dād zen rā - feryād resīdes̄ / revā kııldı - nikāḡķa bērdi - kıurtardı - <yārī bērdi> - /*

2. **ve huve** ʔ-**şarîhu efraha** ʔ-**tâ** ʔiru (D) **eđbede** ʔl-**kıdre** / *feryād-res - cūze āverd murğ - bi-pūşīd dīk rā* / kırtarğan yā yārī bergeŋ - cūjek çıqardı - örtti tuwaqñı küweçke - /
3. **ebrade ileyhi beriden eb** ʔ **adehū etlede** ʔl-**māle ve huve** ʔt-**telīdu** / *bişitāb ferestād bi-sūy-i vey resūl - dūr kerdeş - kohne kerd ħ ʔāste rā - māl-ı kohne* / êwek yalawaç ıdtı - yıraç kıldı - eski kıldı mālñı - eski māl - māl köhne - /
4. **ve** ʔt-**tilādu eħşade** ʔz-**zer** ʔ a **eħmedehū ve eħmede** ʔr-**raculu** / *bi-durūd āmed keşť - sutūde yāft ū rā - bisutūd kerdār-i vey rā* / ekin biçesi boldı - ögmekke sezā boldı anı - medħ kıldı fi ʔ lini - /
5. **fi** ʔ **lehū eħledehu** ʔllāhu **fi** ʔl-**cenneti ve eħlede ile** ʔl-**arđı** <eyyi māl - erfedehu> / *cāvedāne kerdeş ħudāy der beheşt - bi-gerdīd sūy-ı zemīn* / cāvizāne kıldı - <baħşış bērdi> - /
6. **eħmede** ʔn-**nāra ve ehmedehā erşedehū ilā kezā erşade** lehū / *bi-keşť āteş rā - rāh nemūd - ser-i rāh girift vey rā* / söndürdi - töndürdi aŋga - yolğa bekçilik kıldı - /
7. **er** ʔ **adeti** ʔs-**semā** ʔu **er** ʔ **adet ferā** ʔiđahū ezbede ʔl- <erđadehu> / *bender-ger-i āsımān - bi-ħ ʔābānīdeş - gung kerd* / küldüredi - uyuttı - /

212b

1. **baħru es** ʔ **adehū şāħıbuhū ve es** ʔ **adehu** ʔllāhu **esnede** ʔl- / *deryā - yārī dādeş pārūy - nīk-baħť gerdānīdeş - esnād kerd* / deryā köpüklendi - yārī bērdi aŋga - baħťlıđ kıldı teŋri - isnād kıldı /
2. **ħadışe ile** ʔn-**nebiyyi salla** ʔllāhu ʔ **aleyhi ve selleme ve ħadışun** / *ħadış rā sūy-ı peygāmbēr - ve ħadış esnād kerde* / ħadışni peygāmbērğa - /
3. **musnedun ve esnede zahrahū ile** ʔl-**ħā** ʔiđi eşhedehū ʔalā kezā / *puşt bi-dīvār kerd - guvāh kerd ū rā bi-fulān kār* / teğrülmiş ħadış - tayadı arqasın tamğa - tanuđ ħodtı - /
4. **eş** ʔ **ade fi** ʔl-**arđı veş** ʔ **adeti** ʔs-**seffinetu** / *bi-refť der zemīn - ber bālā refť keşť* / yıraç yērke bardı - kemi aqınğa qarşu bardı - /

5. eşfedehū ve ve huve 'ş-şafedu eşlede 'z-zende a' tede 'ş- <eyyi refedehu> / 'atā dādeş - baḥşîş - bî-âteş kerd zene rā - amāde kerd çîz rā / baḥşîş bêrdi - baḥşîş - otsuz kıldı - anuḫ kıldı - /
6. şey'e ve huve 'atîdun ve huve 'l-'atādu a' ḳade 'l-'asele / ve ĩn amāde - ve ĩn amādegî - beste kerd engebĭn rā / anuḫ nêse - anutmaḳ - yêlni ḳatıḡ kıldı - /
7. ve 'aselun mu' ḳadun ve 'aḳîdun a' mede 's-seyfe efrade / ve ĩn engebĭn beste - der niyām kerd şemşîr rā - penhānî bi-vey ferestād resûl / ḳatıḡ yêl - ḳınınġa soḳtı - /

213a

1. ileyhi rasûlen ve kitāben ve huve 'l-ferîdu ve 'l-ferdu ve 'l-efrādu / ve nāme - tenhā kerd ũ rā - ve ĩn yegāne / ıdtı anı aġga - yalıġguz kıldı - taḳı bitig - yalıġguz - /
2. ve 'l-furūdu efsedehū eḳşadehū eḳ' adehū ve uḳ' ide / tebāh kerdeş - bi-kuşt ũ rā der ḳîr endāhten - bi-neşeāndeş - ber-cāy bi-mānd / bozdı - öldürdi attı - oturttı anı - otruḳ boldı - /
3. fehuve muḳ' adun elḫade ileyhi ve elḫade fi 'l-ḫaremi ve elḫade / ve ĩn ber-cāy mānde - meyl kerd bi-sūy-ı ũ - kār-ı nā-şāyeste kerde - der laḫad kerd / otruḳ - kıyştı anıġ tapa - yazuḳ kıldı ḫarem içinde - laḫd ḳazdı /
4. lil-meyyiti encede ve huve necdun ve encedehū enşedehū / murde rā - baḫl şud - yār dādeş - şî'r ḫ'ānd bi-vey / ölügke - necdke tegdi - bu necd - yārî bêrdi aġga - şî'r oḳıdı - /
5. şî'ran ve huve 'n-neşîdu ve enşedehu 'ḡ-dāllete / ve ĩn şî'r-i ḫ'ānde miyān-i merdumān - bi-nemūd ũ rā sutūr kem şude / oḳınmış şî'r - yitükni aydu bêrdi aġga - /
6. ve enşedehu 'llāhe ve bi'llāhi enfede 'l-māle (Z) enfeze 's- / sevgend dādeş bi-ḫudāy - sîrî kerd ḫ'āste rā - bi-guzerānîd tîr rā / şefî' kıldı teġgrini - tüketti - öte ḳıḳardı - /
7. sehme ve enfeztu ileyhi kezā enḳazehū mine 'l-heleketi <eyyi encāhu> / bi-ferestādem bi-sūy-ı ũ fulān çîz rā - bi-rehānîdeş ez helāk / ıdtım aġga nêrseni - ḳutḡardı - /

213b

1. (R) **āşerahū** ‘alā **ğayrihī ācerahu** ‘d-dāra **yu** ‘**ciruhā** / *bi-gezīd ū rā ber cuz ū - bi-muzd dād ū rā serāy* / öyürdi anı öngin üze - terke bérđi anı - /
2. **ve hiye** ‘l-icāratu **āzerahū ebşera bi kezā ev ebşera ğayruhū** / *ve ĩn muzd dāden - yārī dādeş - şādımān şud bi-fulān çīz - şādımān kerd ū rā dīgerī* / terke bérmek - yāri bérđi anġa - sewünçlüġ kıldı - öngin kişi sewündürdi - /
3. **ebşarahū ebţarahū eşmerati** ‘ş-şeceratu **ecberahū** / *bi-dīd ū rā - hoş-meneşī kerdeş - bār āverd dıraht - çīz kerd ū rā bi-fulān çīz* / kördi anı - *bañsız kıldı - meyvelendi - küçin tuttı anı - /
4. ‘alā **kezā ecderati** ‘s-seffinetu **eşşara** ‘l-‘aduvve ‘l- / *bi-zīr furū-reft keştī - bār dāşt duşmen hāciyān rā* / fulān nérse üze - yuġaru bardı - kemi ayakça yörüdi - dūşmān hācılarını yıġdı - /
5. **hācce eġdarahu** ‘ş-şey ‘e **ve eġdara** ‘l-ferase **ve huve** ‘l- / *āverd bi-vey çīz rā - bi-devīd esb* / hāzır kıldı - atnı kındurđı - /
6. **huđru ve** ‘l-ġadāru **eġberahu** ‘l-emra **ve bi** ‘l-emri / *ve ĩn devīden - āġāh kerd ū rā ez kār* / ġaber bérđi - /
7. **eşşera** ‘r-raculu ‘l-mīzāne **eġfera** ‘l-‘ahde edbera ‘**anhu** / *kem kerd merd terāzū rā - bi-şikest ‘ahd rā - bāz-pes şud der vey* / eksük ölçti terāzūnı - ‘ahdni bozđı - yol éwürdi - /

214a

1. **ve hiye** ‘d-debratu **eżkerahu** ‘ş-şey ‘e **ezherati** ‘ş-şeceratu <ve-d debretu> / *ve ĩn hezīmet - yād dād ū rā çīz - şukūfe āverd dıraht* / hezīmet bolmaġ - yāzınġa ketürdi - çiçeklendi - /
2. **es** ‘era **fi** ‘l-inā[‘i] **eşşara esfera** ‘ş-şubhu / *bāķī bi-guzāşt dırahtūn - der seşer şud - bed-meyl şubġ* / bāķī suw kıldı - seşer vaġtinde kirdi - taġ yörüdi - /
3. **ve esfera** ‘l-vechu **esherahū eş** ‘arahū ‘l-emra / *revşen şud rüy - bīdār dāşteş - bi-nemūd ū rā kār* / açuġ boldı - odaġ kıldı - öġretti anġa - /

4. ve eş'ara'l-hediye ve hiye's-şa'ıratu eşhara <eyyi hırace ile-ş şahrā'i> / nişān kerd sutūr qurbān rā - bi-şahrā şud <peyvestegī kerd bi-sūy-ı merdumān> / nişānlıg kıldı - nişān - yazıka çıktı - /
5. eşdera'l-ibile 'ani'l-mā'i eşhera ile'l-ķavmi / bāz gerdānīd uşturān-rā ez āb / kaytardı - teŋgūr boldı kişiler birle - /
6. ve eşhera bihim eđcerahū eđmera's-şey'e ezferahū 'alā / bī-ārām kerdeş - der dil girift - pīrūzī dād ū rā der duşmen / öwkelig kıldı - köŋglinde tuttu nêrse - gālib boldı - /
7. 'aduvvihī eđhera'l-ħafıyye ve eđherahū 'ale'l-emri / peydā kerd pūşīde rā - dīde-ver kerd ū rā ber kār / örtülmüş işni tahir kıldı - işke baķtırdı - /

214b

1. a'şerahū 'ale'l-emri a'zera ileyhi a'sera a'şarati'l-mer'etu / negāh-bān kerdeş - ber fulān kār - 'ozr āverd bi-sūy-i ū - dervīş şud - bi-ħayđ resīd zen / ma'zūr kıldı - dervīş boldı - resīde boldı - /
2. ve hiye mu'şırun ve a'şarati's-seħābetu ve hiye'l-mu'şırātu / ve ĩn zen-i bi-ħayđ resīde - bāz ān bi-bārīd ebr - ve ĩn ebr-ħā-yi bārende / resīde 'avrat - bulıt yağmaķķa başladı - yağa başlağan bulıt - /
3. eđtara's-şā'imu ve huve'l-feťuru eđberahū eđtera / rūz guşād-i rūze-dār - ve ĩn ta'ām-ı rūz-guşāyī - bi-gūr kerdeş - dervīş şud / ađız açtı - ađız açđu nêrse - kömdürdi anı - dervīş boldı - /
4. eğşara 'anhu eğtara'l-mā'e fī femihī eğfera'l-mevđı'u / bāz-ĭstād ezū - bi-çekānīd āb rā der deheş - ħālī şud cāy / eksütüti - bağlandı andın - tamzurdı ađzıŋga - ħālī boldı - /
5. ve huve'l-ķafıru ve'l-ķafıratu ve'l-ķıfāru ekbera'l-emra / ve ĩn cāy-ı vīrān - buzurg dāşt kār rā / vīrān yer - uluğ kıldı - /
6. eğşera'r-raculu ve eğşera'l-keleme ve huve mikşārun emtarati's- / tevān-ger şud merd - besyār suħan guft - merd-i besyār-gūy <bārān bi-bārīd> / er bay boldı - üküş sözledi - yağŋşak er - yağmur yağdırdı - /

7. **semā`u ve emṭara`llāhu` aleyhim emhera`l-mer`ete enzerahū / āsimān - bi-bārīd ḥudāy ber Iṣān - kābīn kerd to rā - bīm kerd ū rā b-fulān çīz / kābīn bêrdi - qorquttı anı - /**

215a

1. **kezā ve bi kezā ev huve`n-nezīru enşera`llāhu`l-meyte / ve ĩn der bīm-nehende - zinde kerd ḥudāy murde rā / fulān nêrse birle - bu qorqutġan - tırgürdi - /**
2. **enzerahū ve hiye`n-nazıratu enkerā`l-emra enhera`l-fetqa <emhelehu> / muhlet dādeş - ve ĩn muhlet - ni-dānest kār rā / mühlet - inkār kıldı - /**
3. **ehdera demehū (Z) ebraze`ş-şey`e echeze`ale`l-cerīhi / heder kerd ḥūn-i ū rā - āşkäre kerd çīz rā - zūd bi-kuşt ḥaste rā / bātıl kıldı - açtı - başlıġnı tab öldürdi - /**
4. **eḥraze`ş-şey`e ve huve`l-ḥırzu ve mekānun ḥarızun a`cezehū / penhān kerd çīz rā - cāy-ı ustuvār - `āciz kerdeş / kizledi- berk yerde qodtı - `āciz kıldı - /**
5. **ve hiye`l-mi`cezetu efraze naşībehū mine`d-dāri enceze`l-va`de / ve ĩn `āciz kunende - ḥal nihād baḥş ū rā ez ḥāne - revā kerd va`de rā / odurdı - revā kıldı - /**
6. **enşezehū elġaze`l-kelema ve huve`l-luġazu ve`l-elġāzu (S) / pīçānīdeş - pūşīde guft suḥan rā - ve ĩn suḥanī ki pūşīde güyend / qopġardı - baġladı sözni - sürçek - /**
7. **ānese`r-raculu ve ānese nāran eblese minhu et`asehū <ve enese minhu ruşden> / bādeş kerd merd rā - bi-dīd ez dūr āteş rā - nevmīd şud ez vey - helāk kerdeş - deryāft ez vey `ālemī rā / awuncalıġ kıldı - ot kördi - nevmīz boldı - yoqattı - /**

215b

1. **eclesehū eḥbese fersen fı sebīli`llāhi ve huve ḥabısun / bi-neşeāndeş - sebīl kerd esbī der rāh ḥuzāy / oturttı anı - sebīl kıldı - sebīl - /**
2. **ve muḥbesun eḥreşehū erkesehū a`rase bihā / ve ĩn sebīl - gung kerdeş - helāk kerdeş - bā `arūs best / aġın kıldı - tönġderdi - kirtেকে ketürdi - /**

3. **eflese** ʔt-tāciru **ekbesehū** nāran ve ʿilmen **elbesehū** / *muflis şud bāzergān - bi-dād ū rā āteş - ve dāneş - bi-pūşānīd ū rā cāme* / müflis boldı - bërdi taķı ʿilm öğrendi - ton kiydürdi - /
4. **şevben encesehū** **edheşehū** ağtaşe ʔllāhu ʔl-leyle (Ş) / *pelīd kerdeş - ser-geşte kerdeş - tārīk kerd hudāy şeb rā* / necis kıldı - mütehayyir kıldı - qarañgku kıldı - /
5. **ağleşa** li ʔllāhi ʔd-dīne **eşhaşahū** (D) **ebğadahū** / *tāʿat kerd hāliş hudāy rā - ber-engīhteş - duşmen dāşteş* / hāliş kıldı - kapğardı - düşmen tuttı - /
6. **edhaða** ʔllāhu **huccetehū** **ermaðahu** aʿraða ʿanhu / *bātıl kerd - hudāy huccet-i ū rā - bi-sūzānīd - bergeşt ez vey* / bātıl kıldı - kiydürdi - yüz çewürdi andın - /
7. **ağmaða** ʿani ʔş-şey ʔi ağmaða **fi** ʔl-emri **ekradahū** / *nāmānec zed ez çiz - ruşsat kerd der kār - vām dād ū rā* / nersedin köz yumdı - āsānetlık kıldı - ötünç bërdi - /

216a

1. **derāhime** ve huve ʔl-kaŗdu ve ʔl-ķurūdu **emraðahū** / *derm-hā - ve ĩn vām - bīmār kerdeş* / ötünç - sökel kıldı - /
2. **enbeða** ʔl-ķavse **engaða** ra ʔsehū **ileyhi enkaða** ʔl-ħamelu / *bi-keşīd kemān rā - bi-cunbānīd sereş rā - gerān kerd bār puşteş rā* / toldurđı - tepretti başını - bastı - /
3. **zahruhū** ve huve ʔn-naķıdu (T) **eħbeða** ʔllāhu ʿamelehū / *ve ĩn bār bişest - tebāh kerd - hudāy kerār-ı ū* / bu ağırlıkındın çıkğan ün - bātıl kıldı - /
4. **eşhatahū** **eşkaðahū** ve **eşkaðati** ʔl-mer ʔetu ve huve ʔs- / *bi-ħaşm āverdeş - biyendāhteş - beççe efkend zen* / öwkege ketürdi - kemişti - eksük oğlan ketürdi - /
5. **sıķtu efrata** **fi** ʔl-emri ve **efrata** ʔş-şey ʔe **eķhata** ʔl- / *ve ĩn baççe efkende - dūr reft der kār - ferāmūş kerd <bā-ķaht şudend merdumān>* / tüşmiş oğlan - ħaddın keçti - unuttı - ķaht boldı - /
6. **ķavmu** ve huve ʔl-ķahtu **eķsaða** ver huve ʔl-ķıstı / *ve ĩn ķaht - dād kerde - ve ĩn dād* / ķaht - dād kıldı - /

7. **eḳnetahū mine ʾl-ḥayri enbaṭa ʾl-māʾe enṣeṭa ʾl-ʿuḳdete <eyyi eḥalle>** / *nevmīd kerd ū rā ez nīkī - bīrūn āverd āb rā - bi-guṣād gereh rā* / nevmīz kıldı - suw ıķardı - ŐiŐti - /

216b

1. **ve hiye ʾl-unŐuṭatu ehbeṭahū (Z) eḥfezahū ve hiye ʾl- <eyyi aḡḡabehu>** / *ve īn kure bā-gūŐe - furū āverd Őeb - bi-ḥaŐm āverdeŐ* / öndime tūḡün - indürdi anı - öwkege ketürdi - /

2. **ḥafızatu ebdeʿ a ʾŐ-Őeyʾe ve huve ʾl-bedīʿu ve ʾl-bedāʾiʿu** / *ve īn ḥaŐm u kīne - nev bi-dīd āverd īz rā - ve īn īz-i ven bi-dīd āverde* / öwke - yeḡḡile törütü - taḡḡ nērse - /

3. **ve ʾl-bidʿatu ve ʾl-bideʿu va ʾllāhu bedīʿu ʾs-semāvāti ve ʾl-arḡı <eyyi fāṭarahum evvelen>** / *ḥudāyi to pedīd ārende-i āsımānhā ve zemīn est* / evvelā köklerni yaratḡan teḡḡri - /

4. **etbeʿ ahū ve etbeʿ a ʾr-raculu ʾr-racule etraʿ a ʾl-ināʾe ecmeʿ a** / *der pey-i ū refı - der pey-i merd ferestād merd rā - ber-gerd ḥunūr rā - ittifāḡ uftād* / uydı aḡḡa - er erke ündi - toldurdı - ʿarım kıldı - /

5. **ʿalā kezā ev ecmaʿ ahū ve ecmaʿ a bihī erḡaʿat veledehā** / *ber fulān īz - Őīr dad zen ferzendeŐ rā* / emzürdi - /

6. **ve hiye murḡıʿun ezmaʿ a ʿalā kezā ev ezmaʿ ahū ve ezmaʿ a bihī** / *ve īn zen-i Őīr-dehende - ʿazm kerd ber fulān kār* / emüzgen ʿavrat - uğradı - /

7. **ve huve ʾz-zimāʿu esraʿ a fi ʾl-ʿameli esmaʿ ahū kezā** / *ve īn ʿazm - Őitāb kerd der kār - Őenuvānīd ū rā fulān īz* / bu ʿazm - èwdi - iŐittürdi anı aḡḡa - /

217a

1. **eŐraʿ a ʾr-rumḡu kıbelehū ve eŐraʿ a ʾd-dābbete ve eŐraʿ a ʾl-** / *rāst kerd nīze rā sūyi ū - der-āverd sutūr rā - bi-guṣād der rā* / yaladı aḡḡa arŐu - keḡürdi - suwķa kiwürdi - açtı - /

2. **bābe ile 't-ṭarīkī eḍca' ahū eṭla' ahū 'alā kezā** / *bi-sūy-ı rāh - bi-ḥ'ābānīdeş - āgāh kerd ber fulān çīz* / kapuĝnı yol tapa ḳurdı - yaturdı anı - baḳa ḳoḳtı anı - /
3. **efze' ahū eḳta' ahu' l-emru eḳta' ahū arḳan** / *bi-tersānīdeş - bi-tersānīd ū rā kār <bi-muḳāṭa' a dād ū rā zemīn>* / ḳorḳuttı anı - iş düşvār boldı - muḳāṭa' a bērdi aṅga yērnı - /
4. **ve hiye' l-ḳaṭī' atu eḳla' a' l-maṭaru ve eḳla' at 'anhu' l-ḥummā** / *ve ĩn muḳāṭa' a - bāz ĩstād bārān - bāzgeşt ez vey* / muḳāṭa' a bērilmiş yēr - yağmur tiṅdi - kitti andın - /
5. **ve eḳla' a 'ani' ş-şey' i eḳna' a ra' sehū emta' ahu' llāhu** / *bāz-ĩstād ez çīz - berdāşt sereş rā - berḥūrdārī dād ḥudāy* / yıĝıldı - kötürdi - menfa' at bērdi aṅga - /
6. **bi veledihī ve huve' l-metā' u emra' a' l-mevḍı' u ehra' a** / *bi-ferzendeş - ve ĩn berḥūrdārī - giyāh-nāk şud cāy* / 'ayāli birle - menfa' at - otlaĝ boldı - /
7. **ehṭa' a fi' s-seyri ebleĝahu' r-risālete esbega** / *bi-şitāft der reften - resānīd peyĝām rā sūy - tamām kerd* / ewdi - tegürdi aṅga - tükel ḳıldı - /

217b

1. **'aleyhi' n-ni' mete efra' a' llāhu 'aleyhi şabran ve efraĝa' l-** / *ber vey ni' met rā - erzānī dāşt ḥuzāy-ı ū rā - şekībāyī bi-rīḥt* / şabrını tüketti anıṅg ūze - /
2. **mā' e' ş-safra' l-muzāb (F) āsefehū ālefehu' ş-şey' e <fi-l ḳālībī>** / *āb rā ve rūy-ı gudāḥte rā - endūhgīn kerdeş <ḥū kerdeş bi-çīzī>* / suwnı taḳı arıtmış - ĝolanı kelepke kemişti - ḳadĝuluĝ ḳıldı - öğretti anı nērsege - /
3. **eṭḥafehū ve hiye' t-tuḥfetu ve' t-tuḥafu enzefehū ve raculun** / *hedīye dādeş - ve ĩn hedīye - perverāndeş bi-ni' met* / hediyye bērdi aṅga - *bañsız ḳıldı - /
4. **munzefun etlefehū ve raculun mutlefun ve mitlāfun eḥafe bihī** / *merd bā-ni' met perverīde - helāk kerdeş - ve merd-i helāk kunende - gezend kerd berū* / *bañsız er - yoḳattı anı - yoḳatĝan er - ziyān tegürdi aṅga - /
5. **aḥlefe bi' llāhi 'alā da' vāhu aḥlefe' l-va' de ve raculun** / *sevĝend ḥord bi-ḥudāy - ber da' vā ve ḥilāf kerd va' de rā <ve merd-i va' de-i ḥilāf-kunende>* / and içürdi aṅga tenĝri tuta da' vī ūze - ḥilāf ḳıldı va' dege - /

6. **mıhlāfun ve aḥlefa 'llāhu 'aleyhi ve lehū edfenehū** / *bedel-i nīk dād ḥudāy ū rā - bīmār kerdeş / ḥilāf kılgan er - bedel bérđi - 'ivaż bérđi - ağır sökel kıldı - /*
7. **ve edfene bi nefsihī ve huve mudfinun ercefū <ve mudnefun>** / *ḥod bīmār şud - ve ĩn bīmār bi-lerzīd / kendü sökel boldı - ağır sökel kılgan - ağır sökel - /*

218a

1. **fi'l-medīneti ve hiye 'l-erācifu erdefehū erhefe's-** / *der şehr - ve ĩn lerzīden - bi-sen nişeste nişānd ū rā - tīz kerd şimşīr rā / müngeştürđi - yitig kıldı - /*
2. **seyfe ezlefehū ve hiye 'z-zulfā ve 'z-zulfetu** / *nezdīk kerdeş - ve ĩn nezdīkī / yakın kıldı - yakınlık - /*
3. **esrafe fi'n-nefaḳati ve huve 's-serifu es'afehū** / *ez ḥad guzeşt - der nafaḳa - ve ĩn ez ḥad guzeşt en - ber-āverd ḥācet-i ū / ḥaddin keçti - ḥaddin keçmek - revā kıldı anğa - /*
4. **bi'l-hāceti eslefe fi kezā ve eslefehū derāhime** / *der fulān çīz - selem kerd der fulān çīz - fām dād ū rā derm-hā / selem baġladı - selem bérđi barmaġlarını - /*
5. **ve huve 's-selefu eşrafe 'aleyhi ve ḳaşrun muşrafun** / *ve ĩn selm-i vām - dīde-bān şud ber vey / selem - baġa oturđı - uluġ köşek - /*
6. **eđ'afehu 's-seyru ve eđ'afe 'ş-şey'e ve eđ'afe 'l-** / *nā-tevān kerd ū rā reften - dū tā kerd çīz rā - besyār şudend merdumān / emgetti anı - iki ḳat kıldı - ḳat ḳat ḳazġandılar şevābnı - /*
7. **ḳavmu elḥafehu 'ş-şevbe ve elḥafe fi'l-mes'eleti** / *bi-pūşānīd ū rā cāme - bi-setīd der- ḥ'āsten yā saḥtī kerd / ton örtti - küçün tiledi - tilek içinde şūḥluġ kıldı - /*

218b

1. **encefehū enşafehū ve hiye 'n-naşfetu ve 'n-naşfu (Ḳ)** / *nezār kerdeş - dād bi-dād ū rā - ĩn dād / aruġ kıldı - dād bérđi - bu dād - /*
2. **āneḳanī 'ş-şey'u ebraḳati 's-semā'u etāḳa 'l-ḳadeḫa** / *ḥ'āb āmed merā çīz - berḳ āverd āsımān - pur kerd ḳadeḫ rā / nérse meni taŋġḳa ketürđi - kök yıldıradı - toldurđı ḳadeḫni - /*

3. **aḥdeḳū biḥī aḥrakahū ve huve** 'l-ḥarīḳu **aḥneḳahū** / *girdāgird şudend bi-vey - bi-sūḫt ū rā - āteş sūzānden* / çewründiler aṅga - kiydürdi - bu köyük odt - /
4. **aḥfeḳa** 'l-ḡāzī ve **aḥfeḳa** 'ş-şā 'idu **aḥleḳa** 'ş- / *ḡanīmet neyāft ḡādī - şeyd neyāft şeyyād - kohne şud* / ḡanīmet - awlağan nêrse bulmadı - eskirtti - /
5. **şevbe ve aḥlaḳtuhu ene edheḳa** 'l-ke 'se / *men kohne kerd en ū rā - pur kerd cām rā* / men eskirttim - kāsēni toldurdı - /
6. **ve ke** 'sun **dehāḳun erheḳahū** 'usran **ezleḳahū** / *kāseber şarāb - resānīd ū rā duşvārī - bi-laḡzānīd ū rā* / toluḡ kāse - küçeylik yükledi - tayındurdı anı - /
7. **eşḫaḳa** 'ş-şevbe **eşraḳatī** 'ş-şemsu ve **eşraḳa** 'l- / *bi-tāft āfitāb - revşen şud* / toḡdı yā yıldıradı - yüzi yarudı - /

219a

1. **ELḤĀMĪS** 'AŞAR vechu **eşfeḳa** minhu ve **eşfeḳa** 'aleyhi ve **hiye** 'ş- / *bi-tesīd ez vey - mihrebānī kerd ber vey - mihrebānī* / kōrḳtı andın - şefḳat ḳıldı - /
2. **şefḳatu ve huve** 'ş-şefīḳu **eşdeḳahā ve huve** 'ş- / *mihrebān - kābīn kerd ū rā* / şefḳat - şefḳatlıḡ ḳişi - kābīn bērdi aṅga - /
3. **şadāḳu ve** 'ş-şaduḳatu **eḫbeḳa** 'l-ḡaymu 's-semā 'e <ve-ş şidāḳu> / *bi-pūşīd ebr āsimān rā* / kābīn - ḳapsadı bulıt kökni - /
4. **ve eḫbeḳū** 'aleyhi ve **eḫbeḳat** 'aleyhi 'l-ḥummā ve **ḥummen** / *peyveste būd ber vey teb* / bezgek peyveste tuttı - /
5. **muḫbeḳaten eḫraḳa eḫleḳa** 'l-esīra ve **huve** 'ḫ-talīḳu / *gird āmedende tebī peyveste - ser-furū kerd - ez bend rehā kerd esīr - ez bend rehā-kerde* / peyveste tutğan bezek - başın ḳodı soḳtı - ıdtı esīrni - ıdmış esīr - /
6. **ve eḫleḳa lehū mālen a** 'teḳa 'l-' abde **a** 'raḳa **a** 'neḳa 'l- / *bi-dād ū rā māl - āzād kerd bende rā - bi-'ırāḳ şud <bi-devīd esp>* / māl bērdi aṅga - āzād ḳıldı - 'ırāḳḳa tegdi - yūḡürdi aḫ - /

7. **ferasu ve huve** 'l-**aneḳu aḡraḳahū fi** 'l-mā 'i ve **aḡraḳa** / *ve ĩn devende - furū burd ū rā der āb - ez ḡad guzešt* / baturdı - yitig kirdi - /

219b

1. **fi** 'l-emri **aḡlaḳa** 'l-bābe ekle^ç **ahū elḡaḳa bihī** / *der kār - bi-best der rā - bī-ārām kerd ū rā - der-yāft ū rā* / baḡladı - ḳarārsız ḳıldı - tegdi aḡga - /

2. **ve elḡaḳa bihū ḡayruhū elzeḳahū bihī ve elṡaḳahū emleḳa** / *resānīd bi-vey degereṡ rā - ber-cefsānīd ū rā bi-vey - dervīṡ ṡud* / öḡḡin kiṡi tegürdi - tayındurdı - yapşundurdı aḡga - dervīṡ boldı - /

3. **enṡaḳahu enfekā mālehū** ^çalā ^çayālihī ve **hiye** 'n-nefaḳatu / *bi-suḡan āverd ū rā - hezīne kerd ḡāste rā ber* ^çayāl-ı ū - *hezīne* / sözke ketürdi - ḡarc ḳıldı mālını ^çināllarınḡa - nafaḳa - /

4. **ve** 'n-nefekātu (K) **edrake** 'l-ḡulāmu ve **'ṡ-ṡimāru** / *ferāz resīd kudek - ve mīve* / oḡlan bāliḡ boldı taḳı yıḡaç yaşardı - /

5. **ve edraktu** 'l-hāribe **eṡrakehū fi** 'lemri / *der yāftem gurīḡte rā - hen-bāz kerd ū rā der kār* / yettim ḳaçḡanḳa - ortak ḳıldı anı - /

6. **ve eṡrake bi** 'llāhi ve **huve** 'ṡ-ṡirku **eḡḡaḳehū** / *<ṡirk āverd bi-ḡudāy - bi-ḡande āverdeṡ>* / teḡriḳa ortak ḳoṡtı - ortak ḳoṡmaḳ - küldürdi - /

7. **emseke** 'ṡ-ṡey'e ve **emseke** ^çani 'ṡ-ṡey'i ve **emseke** / *negāh dāṡt ḳīzī rā - bāz-īstād ez ḳīzī - negāh dāṡt ber vey* / nerseni tuttı - ḳoḳtı - baḡladı - cüftni tuttı - /

220a

1. ^çaleyhi **zevcehū ve raculun mumsikun emlekehū ḡaṡbetehū** / *zen-i ḡūbeṡ rā - bi-dād ū rā* ^çarūs / bérđi aḡga gül-semīn - /

2. **ve kunnā fi** 'l-implāki **ehlekehū (L) ebḡalehū ebdelehū** / *ve bīdūm der* ^çarūsī - *helāk kerdeṡ - baḡīl yāft ū rā* *<bedel dād ū rā>* / bulduḡ nikāḡ içinde - yoḳattı anı - baḡıllıḳ ḳıldı - bedel ḳıldı - *<bérđi aḡga>* /

3. **derāhime ve huve 'l-bedelu ve 'l-bedīlu ebṭale 'ş-şey'e** / *derm-hā - bāṭıl kerdeş /* barmaqlarını - bu bedel - bāṭıl kıldı - /
4. **ve ebṭale 'r-raculu ebḳale 'l-mevdī 'u eşḳalehu 'l-ḥımlu** / *merd bāṭıl kerd - bākīde şud - gerānī kerd vey rā bār /* er bāṭıl iş kıldı - otluğ boldı - yük bastı anı - /
5. **eczelehū eczelehū 'l-‘aṭā ec‘aleti 'l-kelbetu ve 'l-hizzetu** / *şād kerdeş - ‘aṭā 'i buzurg dād ū rā <keş ḡāst seg-i māde ve gurbe> /* sewündürdi - tükөл ‘aṭā bērdi aṅga - it taqı çetük körsedi - /
6. **aḥmele 'l-ḥisābe ve hiye 'l-ḥumletu ve aḥmele fi 'l-emri** / *cumle kerd şumār rā - nīkūy kerd der kār /* ḥisābnı cümle kıldı - ḳamuğı körkölük kıldı - /
7. **aḥbele 'l-mer 'ete aḥmele 'l-kesā 'e ve huve 'l-ḥamlu** / *ābesten kerd zen rā - rīşe guzāşt ber kilīm - rīşe /* yüklük kıldı - kilimni saçaqlığ kıldı - saçaq - /

220b

1. **ve kese 'un muḥmelun edḥalehū edhelehū 'an kezā erḥalehū** / *kilim bā-rīşe - der-āverdeş - meşḡul kerdeş - ez fulān çīz - suvār kerdeş /* saçaqlığ kilim - kigürdi anı - ḡāfil kıldı anı - yadağ kıldı - /
2. **ersele ileyhi rasūlen ve hiye 'r-risāletu ve 'r-rasā 'ilu** / *fīristād sūy-ı vey resūl /* yalawaç ıdtı anıḡ tapa - zīnhār - risālet - /
3. **ermele 'l-ḳavme esbele 's-sitra ve 'l-izāra ve esbele 'l-maṭaru** / *bī-tūşe şudend merdumān - furū-guzāşt berd rā - ve āzār rā - bi-bārīd bārān /* azıqı tükendi - perdeni taqı āzārnı kemişti - ḳorıdı - /
4. **eş‘ale 'n-nāra eşkele ‘aleyhi 'l-emru eṭfelet ve hiye** / *bī-efrūḥt āteş rā - muşkil şud ber vey kār - bā ṭıfl şud zen /* yeldürdi otını - müşkil boldı - urağut kiçig oğlan kördi - /
5. **muṭfilun a‘celehū ‘an kezā a‘dale bihi 'l-emru ve emrun ‘ıdālun** / *zen bā kūdek - bi-şitābānīd ū rā ez fulānḡ kār - duşvār şud ber vey kār - duşvār /* bu uşaq oğlanlığ ‘avrat - ewdürdi anı yā aşnu keçürdi - bağlandı - yawlaq ḳatığ iş - /

6. **a' melehū aġfele 'ş-şey'u efdale 'aleyhi ve raculun / negāh dāşt ū rā - bi-guzāşt çīzī rā - minnet nihād ber vey / işletti anı - nişānsız kıldı - minnet qodtı anıġ ūze - /**
7. **mifdālun ve hiye'l-fāđiletu ve'l-fevāđılı aqbele 'aleyhi / besyār minnet nehende - Īn minnet - bi-sūy-ı ū gerdānīd rūy rā / peyveste minnet qodġan er - yüzni qarşu qodtı aġga - /**

221a

1. **bi vechihī ve aqbele'l-kādīmu aqfele'l-bābe / bīyāmedānīde - kufl zed ber der / kelgen keldi - küfre birle baġladı - /**
2. **ve aqfele'l-cunde ekfelehu'l-māle ekmelehū emcele'l- / bāz-gerdānīd leşger rā - bed-refārī dād - tamām kerdeş - bī-āb şud cāy / qaytardı çerigni - oġka bērdi aġga - tükel kıldı - yēr suwsuz boldı - /**
3. **mekānu ve huve'l-meclu ve'l-mecūlu emhele'l-ġarīme ve hiye'l- / bī-āb - muhlet dād / yöresi suwsuz yēr - mühlet bērdi - /**
4. **muhletu enzelehū ve huve'n-nuzlu ve'l-enzālu / furū-āverd ū rā - ta'ām furū-ātīye / mühlet - indürdi - qonux ta'āmı - /**
5. **ve enzele'l-mucāmi' u en' ale'l-ġuffe ehmelehū (M) / āb efkend cimā' kunende - çerm dūht - dāyī' guzāşt ū rā / meni indürdi cimā' kılgan - na'l urdı etükke - otlaq ıdıtı anı - /**
6. **ālemehū ebramehū bi'l-ġavā'ici ve ebrame'l-emra ve ebrame'l- / bi-sutūh āverdeş bi-ġācethā - ustūvār kerd <bi-tāft resen rā> / umazqa tegürdi ġācetler birle - oġardı - büktürdi - /**
7. **hable ebheme'l-emra et'emeti'l-mer'etu eşceme'l-meᡓaru / nā-pedīd kerd - dū kūzek āverd zen - peyvest bārīd / belgüsüz kıldı - ekiz oġlan ketürdi - töküldi - peyveste yaġdı - /**

221b

1. **ecrame ve huve'l-curmu ve'l-cerīmetu aᡓceme 'anhu / gunāh kerd - bāz-īstād ez zendegī / yazuq kıldı - yazuq - yüreksiz boldı andın - /**

2. **aḥrame**’l-muḥrimu ve huve’l-ḥaramu aḥkeme’ş-şey’e eşkamehū / *iḥrām best muḥarrem - ustūvār kerd çīz rā - bīmār kerdeş / iḥrām bağladı - ḥarem - muḥkem kıldı - sökel kıldı - /*
3. **esleme fi**’l-burri ve huve’s-selemu ve esleme’l-kāfiru / *şekem dād der gendum - musulmān şud kāfīr / selem bağladı - selem - islāmka kirdi - müselmān /*
4. **ve eslemehū** lilhulketi ve esleme liemri’llāhi eş’eme / *dāyī’ bi-guzāşt merd helāket rā - gerden nihād bi-fermān-i ḥudāy <bi-şām āverd> / helāketka kemişti - boyun südi - şāmka keldi - /*
5. **eşrame**’r-raculu eşrame’n-nāra eṭ’amehū kezā / *bī-frūḥt āteş rā <ṭā’ām dādeş> / yeldürdi - yitürdi aṅga nerseni - /*
6. **ve raculun miṭ’āmun** ezleme’l-leylu a’ceme’l-kitābe / *tārīk şud şeb - nuḳta zed ketāb rā <merd ṭā’ām dehende> / peyveste ṭā’ām bitürgen - qaraṅgku boldı - noḳta urdı - /*
7. **a’demehū** ve a’deme’r-raculu a’zamehū a’lemehū’l- / *maḥrūm kerdānīdeş - dervīş şud merd - buzurg dāşteş - āgāh kerd ū rā ez kār / yoḳ kıldı - dervīş kıldı - ağırladı anı - bildürdi aṅga - /*

222a

1. **emra** ve bi’l-emri aḡramehū’l-māle efḥamehū ve raculun / *der tāvān māl efkendeş - best zebān kerd ū rā / tāvānka bērdi aṅga mālını - teg ḳodtı - teg ḳodḡan er - /*
2. **mufḥımun ef’ame**’l-inā’a efhemehu’l-ḥarfe eḳḥame’l-ferase / *ber-gerd ḥunūr rā - derpāyānīd - efkend esb rā der cūy / toldurdi - uḳturdı aṅga - arıḳka kemişti - /*
3. **fi**’n-nehri ve eḳḥame nefsehū fi’l-heleketi eḳdeme ‘aleyhi / *efkend ḥod rā der helāket - pişī kerd ber vey / özini helāketka kemişti - uğradı - aşnu keḳti anıṅg üze - /*
4. **ve huve miḳdāmun** aḳseme bi’llāhi ve huve’l-ḳasemu / *ve ū biş-şevende - sevgend ḥord bi-ḥudāy - sevgend / öṅgürtgen - and iḳti - and - /*

5. **ekramehū ve hiye 'l-kerāmetu elceme 'd-dābbete elzemehū 'l-** / *gerāmī kerdeş - legām nihād esb rā - lāzım kerd bi-vey kār rā* / ağırladı - ağırlamaq - öygen urdı - lāzım kıldı anıᅇg üze - /
6. **emra elhemehū şabran en' ame 'aleyhi (N) etķane 'ş-şey'u** / *şabr dāşteş - minnet nihād ber vey - muħkem kerd* / şabr bérđi aᅇga - minnet ķodtı - öᅇgerđi - /
7. **eşhanehū bi 'd-đarbi ecnebehū aħzenehū aħsene ileyhi** / *sust kerdeş - bi-zeden - endūhgīn kerd - nīkūyī kerdīd ve* / emgetti anı - ķadģuluğ kıldı - edģülük kıldı aᅇga - /

222b

1. **ve hiye 'l-ħusnā ve huve yuħsinu 'l-' arabıyyete aħşane 'ş-şey'e** / *nīkūyī - nīkū dāned ' arabī rā - negāh dāşt īz rā* / körklüğ iş - ' arabķa körklüğ bilür - berk kıldı - /
2. **ve aħşaneti 'l-mer 'etu ve hiye muħşanetun edmene 'l-emra** / *pārsā şuden-i zen - zen-i pārsā - ber kār peyveste būd* / nérse boldı - nérse ' avrat - peyvestelik kıldı iş üze - /
3. **ve edmene 'ale 'l-emri edhene fi 'l-emri ed'ane lehū** / *mudāhenet kerd der ĉīz <gerden dād ū rā>* / yumşaklıq kıldı - boyun südi aᅇga - /
4. **āzenehū bi 'l-emri erhene fi kezā ezmene 'ş-şey'e eskene 'l-** / *āgāh kerdek ez kār - gerev best der fulān ĉīz - dīrīne şud ĉīz - sākın kerd* / ĥaber bérđi aᅇga işni - öçeşti - eskirtti - eski boldı - /
5. **muteharrıku ve eskenehu 'l-menzile esmene 'ş-şāte** / *bi-cunbende rā - bi-ħān bi-nişānīd ū rā - ferbeh kerd gūsfend rā* / teprengenni teg ķodtı - sākın ķodtı - semüz kıldı - /
6. **a'lene 'l-emra aķrane lehū āmenehū mine 'ş-şerri ve āmenehū** / *āşkāre kerd kār rā - bi-tevānist ū rā - ĩmen gerdānīd ū rā* / āşkāre kıldı - küçi yetti aᅇga - emīn kıldı - rāstķa tuttı anı /
7. **fi mā ķāle ve āmene bi 'llāhi em'ane fi 'l-emri emkenehu 'l-emru** / *īmān āverd bi-ħudāy - devān der-şud der kār - mumkin şud ū rā kār <rāst-gūy dāşt ū rā der ānķe guft>* / aymışı içinde - ĩmān ketürđi - yitiğ kirdi - yarağlığ boldı aᅇga - /

223a

1. **ve emkenehū min kezā entene'l-laḥmu (H) eşbehehū / dest dādem ū rā ez fulān kār - bi-vey girift gūšt - bāz-māndest bi-zū / yarağlıg kıldı anı - çüridi - meñgzetti - meñgzedi aṅga - /**
2. **ve huve 'ş-şibhu ve 'ş-şebehu ve 'l-eşbāhu ekrahehū / mānende - ikrāh kerd ū rā / meñgzeşik - küç kıldı aṅga - /**
3. **'alā kezā ev huve 'l-kurhu EL-MUDĀ' AFU (B) / ber fulān kār / nêrse ūze - küç - /**
4. **eḥabbehū ve huve 'l-ḥubbu ve 'l-meḥabbetu erabbe bi 'l-mekāni / dūst dāšteneş - dūstī - direng kerd der cāy / dost tuttu anı - sewmek - kēç kıldı - /**
5. **eğabbe 'l-laḥmu ve eğabbe 'l-kutube ve 'z-ziyārate ve fulāne / kende şud gūšt - kemter şud nām-hā - ve fulān burīde ne-mişevēd / értege kıldı - seyrek kıldı bitimeki ziyāretni - fulān andağ turur kim seyrek kelmez - /**
6. **lā yuğıbbunā 'atā'uhū ekebbe 'alā vechihī ve ekebbe 'alā / baḥşeş-i ū - bīyuftād ber rūy - peyvestegī kerd ber kāreş / mırge baḥşışledi - yüzün tüşti - peyvestelik kıldı - /**
7. **'amelihī (Ş) ebeşsehu 'l-ḥuznu (H) elahḥa 'aleyhi bi ḥācetihi / bi-vey bāz-guft endūh - elḥāḥ kerd ber vey bi-ḥācet-i ḥod / muṅglandı - küçün tiledi - <katıgılk kıldı anıñ ūze ḥācetiñge> - /**

223b

1. **emaḥḥa 'l-'azmu (D) eceddehū ve ecedde fi 'l-'ameli / nev kerd ū rā - bi-kūşīd der kār / yeñgi kıldı - kıatlandı iş içinde - /**
2. **ecedde 's-sikkīne ve eceddeti 'l-mer'etu 'alā zevcihā / tīz kerd kārđ rā - sūgvār şud zen ber şūher-i ḥod / yitig kıldı - yas tuttu urağut - /**
3. **ve hiye muceddun ve huve 'l-cidādu e'addehū ve hiye 'l-'uddetu / zen-i sūgvār - sūg - āmāde kerdeş - sāzgārī / yasluğ 'avrat - yas tūni - anuğ kıldı - anuğluk - /**
4. **ve 'l-'udedu emedde 'l-ceyşe ve huve 'l-mededu ve emedde 'd- / meded dād bi-leşger <der devāt kerd medād> / çerigke yārī bērdi - meded - *öñgerdi - /**

5. **devāte ve hiye 'l-meddetu ve 'l-midādu ve emedde 'l-curḥu / ve ĩn medād - rīm kerd / sızladı - /**
6. **ve hiye 'l-muddetu ve emeddehū bi 'l-māli (R) eberra 'aleyhi / yārī dād ū rā bi-māl - ğālib şud ber-vey / yārī bērdi anġa māl birle - ğālib boldı - /**
7. **ve eberra 'llāhu ḥecceṭehū [ḥıccetehū] ve eberra ḳasemehū ecerrahu 'r-rasene / pezīruft ḥudāy ta' ḥucceṭ-i ū rā - bi-keşīden dād ū rā / ḳabūl ḳıldı ḥaccını - yipni *suḳrutı anġa - /**

224a

1. **edterati 'r-rıḥu 'l-maṭara ezerra 'l-ḳamışa eserra 'n- / revān kerd bād bārān rā - bend nihād pīrāhen rā - pinhān dāşt peşīmānī rā / tūgme urdı - yel yağmurnı toġadı - sırr içinde ḳaldı <örtti nedāmetni> /**
2. **nedāmete ve huve 's-sırru ve 'l-esrāru ve 's-serīratu / rāz - /**
3. **ve 's-serā 'iru eşarra 'ale 'z-zenbi eşarra 'l-ḥımāru / bīyestād ber ġunāh - ber-pāy kerd ḥer / peyvestelik ḳıldı - iki ḳulaḳın ḳaldurdı - /**
4. **bi uzuneyhi eḳarra bihī eḳarra bi 'şey 'i ve eḳarra 'alā 'amelihī / der ġuş rā - gezned resānīd bi-vey - muḳur āmed bi-çİZİ - bīyāmārānīdeş ber kār / ziyān tegürdi - iḳrār ḳıldı - ḳarār ḳıldurdı anı 'ameli üze - /**
5. **ve eḳarrahū fi 'l-mevḳı'ı ve eḳarra 'llaāhu 'aynehū / ārām dād ū rā ber cāy - celdī perānd kār rā / ḳarār ḳıldurdı anı - bıçaḳnı boġazınḳa çaldı - /**
6. **emerra 's-sikkīne 'alā ḥalḳihī ve emerra 'ş-şey 'u ve şey 'un murrun / ber ġelūy-ı vey - talḥ kerd çİZ rā - çİZİ talḥ / taḥır ḳıldı - açığ boldı - taḥır nērse - /**
7. **ve emerra 'l-ḥable ve hiye 'l-mirratu (Z) e' azzehū / saḥt bitāft resen rā - ḳuvvet - 'azİZ ġerdānīdeş / büktürdi - tūgüm - aġırladı anı - /**

224b

1. **ecezzeti 'l-ġanemu (S) eḥasse bi 'ş-şey 'i ve eḥassehū / ender yāft / bildi - /**

2. **vecede Һissehū (Ş) eƷaşşahū min fulānin (D) / Ʒışāş bisited ū rā ez fulān / Ʒışāş**
aldı aŋga fulāndın - /
3. **eƷađda ‘aleyhi’l-mağci’u emadđahu’l-Һuznu (T) / durust şud cāy-ı ħ’āb - bi-**
şüreş āverd ū rā / yatġu yeri irig boldı - köyürdi - /
4. **eşatıta ve huve’ş-şatıtu (F) eseffe’ı-tā’iru / sitem kerd - sitem - bi-nezdīk-i**
zemīn perīd murġ / küç Ʒıldı - zılm - Ʒuş taƷı bulıt yerke yaƷın uçtı - /
5. **ve’s-sehābu (K) eħaƷƷa’l-ħaƷƷa edaƷƷa fihi’n- / ve ebr - durust kerd ħaƷ rā -**
bārīk kerd der vey nigerīsten / ħaƷƷnı açuƷ Ʒıldı - yinçke baƷtı aŋga - /
6. **nazara eraƷƷa’l-‘ abde (L) ebelle min marađıhī / berde kerd - bihter şud / Ʒulnı**
ƷulluƷ içinde tuttı - edġü boldı - /
7. **eħallehū eħalle’l-muħramu ve eħalle’l-mekāne ve bi’l-mekāni / buzurg dāşt ū**
rā - ħelāl şud maħrem - furūd ū āverdeş bi-cāy / uluġ Ʒıldı - ħelāl boldı - yerke indürdi -
/

225a

1. **ve eħalle’l-ħarāme eħalle bihī edelle ‘aleyhi ve hiye’d-dāletu / ħelāl kerd**
ħarām rā - rehā kerd ū rā - ustāħīkerd ber vey - ustāħī / vedā’ Ʒıldı anıŋg üze - bu vedā’
- ħarāmı ħelāl Ʒıldı - Ʒodtı anı - ustāħlıƷ Ʒıldı - baymaƷ <ustāħı - nāz Ʒılġan ‘avrat> - /
2. **ezellehū ezellehū ‘an dā’ihī ve ezelle ileyhi birran / ħur kerdeş - bi-gerdānīd ū**
rā - nīkūy-i kerd bi-vey ez rāyeş / ħor Ʒıldı - yandurdı - edġülük Ʒıldı - /
3. **eđallehū ‘ani’ı-tarıƷı ve eğalle’l-ba’ıra ve hiye’đ- / gumrāh kerdeş - ez rāh -**
gum kerd uştur rā / azdurdı yoldın - yitürdi - /
4. **dāletu eğalle ‘aleyhi eğallehumu’ş-şehru ve eđalletnā’s- / uştur-ı gum-şude -**
nezdīk şud bi-İşān māh <sāye efkend ber vey āsımān> / yitük - ay yaƷın keldi anlarƷa
Ʒapsadı - /
5. **semā’u e’ allehū eġallehū ve eġalleti’đ-đay’atu / bīmār kerdeş - maġal dād siye /**
kök kölige Ʒıldı - emgetti - /

6. eḳalle'1-muḳşiru ve eḳallleti'r-rîḩu's-seḩābe ekellehū / *dervîş şud tevānger - berdāşt bād ebr rā <māde kerdeş> / bay dervîş boldı - yel bulıtnı ketürdi - emgetti - <ardurdi> - /*

7. emellehū ve emelle 'aleyhi kitāben ehelle'ş-şabiyyu / *bi-sutūh āverdeş - imlā kerd ber vey ketāb rā - lā ilāhe ille'allāh guft / umunç tuttı - imlā kılu bērdi - /*

225b

1. ve ehelle ve ehele'1-hilālu ve ehelle'1-hilālu (M) / *dīde şud mäh-ı nev / ay köründi - /*

2. etemmehū ecemme'd-dābbete eramme eşemmehū'r-rayḩane / *bi-vey dād ū rā - tamām kerdeş - āsāyiş dād / tükel kıldı - tıngdürdi - yıdlamakça bērdi aḩga - /*

3. eşammehū elemme bihi'1-emru ve elemme-raculu ve hiye'1- / *ker kerdeş - furūd āmed ber vey - endūhgīn kerd ū rā kār / sağır kıldı - indürdi - ḩadḩuluḩ kıldı - /*

4. lememu ehemmehu'1-emru (N) ebenne bi'1-mekāni /

5. ecennehu'1-leylu ve ecenne 'aleyhi ve ecenne'ş-şey'e fī şadriḩi / *<tārīk şud ber vey şeb> / ḩaraḩḩu boldı - /*

6. eranne ezennehū esenne ekennehū EL-MU'TELLU'L-FĀ Bİ'L-VĀV / *bāng kerd - pīr şud - penhān kerdeş / ḩarı boldı - örtti anı - /*

7. evṩā kezā evme'e ileyhi evcebe 'aleyhi'1-emra / *işāret kerd bi-vey - vācib kerd berāy-ı vey / işāret kıldı - vācib boldı - vācib kıldı - /*

226a

1. ve evcebe lehū ḩaḩḩahū ev' abehū (Ş) evraşehū mālen / *negāh dāşt ḩaḩḩ-ı vey rā - ez bun ber-kendeş - mīrās guzāşt ū rā / ḩaḩḩın saḩladı - tükel aldı - māl ḩodtı aḩga - /*

2. ve evraşehū hemmen (C) evlecehū (ḩ) evḩaḩa'1-emra (D) / *yā bīmār kerd ū rā - der-āverdeş - peydā kerd / ḩadḩu tegürdi aḩga - kirgürdi anı - açtı - /*

3. evcedehū evḩadehū evrade'1-ibile'1-mā'e / *hest kerdeş - burd uşturān rā bi-āb tenhā kerdeş / bar kıldı anı - suwḩa tegürdi - /*

4. **ve evrade** ‘aleyhi’l-kitābe evşade’l-ķıdra / *āverd ber vey nāme - ser-dīg pūşānīd* / tegürdi aᅅga kitābnı - örtti - /
5. **ve evşade**’l-bābe ev’adehū bi kezā ve huve’l-va’īdu / *bi-best der rā - bīm kerd ū rā bi-fulān ķīz - ve īn bīm kerdēn* / bađladı - ķaķıdı anı - ķaķımaķ - /
6. **evfede ileyhi vefden evķade**’n-nāra evlede’l- / *kūrūşī firistād bi-vey - ber-efrūht* <*māder ferzend kerd kenīzek rā*> / ögür ıdtı aᅅga - yeldürdi otnı āteş - ķarabaşdıñ ođlan tođurttı - /
7. **cāriyete evkede**’l-emra (R) evcerahu’d-devā’a / *dārū bi-deheneş furū-kerd* / ađzıᅅga dārūnı ķodı - /

226b

1. **evķara** ’s-seffinete ve evķarati’n-nağletu ve nağletun mūķırun / *gerān bār kerd keştī rā - gerān-bār şud - dıraht-ı ħurmā - dıraht-ı mā gerān-bār* / kemike yük yükledi - ħurmā yığağı meyve birle yüklendi - ħurmā birle yüklenmiş ħurmā yığağı - /
2. **ve mūķıratun evceze**’l-keleāme ve evceze bi nefsiĥı ve kelāmun / *kūtāh kerd - ħod-kūtāh şud* / muĥtaşar ķıldı - kendü muĥtaşar boldı - /
3. **mūcezun ev’aze ileyhi fı kezā** (S) evķase ĥıfeten <mūcezun> / *suĥan kūtāh - fermān dāşt der fulān ķār - ters der del kerd* / muĥtaşar söz - fermānladı aᅅga fulān iş içinde - ķorkunç tüştı - kemiştı köᅅgliᅅge - /
4. **(Ş) evķaşehū ve evķaşeti**’d-dāru (D) evfeğa / *mustevĥış kerdeş - bī-uns şus serāy - bi-şıtāft der reften* / iriktürdi - awuncasız boldı - /
5. **fı seyriĥı evmağa**’l-berķu (‘) evce’ahū / *bi-tāft dıraĥş - derdnāk kerd* / yıldıradı - iglig ķıldı - /
6. **evde’ahū vedī’aten ve evde’a**’l-kitābe kezā / *vadī’at dād ū rā - ender kitāb fulān ķīz nihād* / vedī’at ķodtı - kitāb içinde fulān nerseni ķodtı - /
7. **evze’ahu**’llāhu şukran evse’a’r-raculu ve huve zū / *ilhām dād ū rā ĥudāy ta’ālā berāy-ı şukr - tevān-ger şud merd* / tevfiķ bérđı aᅅga teᅅgri şukr ķılmaķıᅅga - er bay boldı - /

227a

1. **ši'atin ve evse' ahū birran evḏa' a dābbetehū** / *tevān-ger - besyār nīkūy kerd ū rā - bi-šetābānīd sutūr rā* / bay er - teslim edgölük kıldı - yügürtti - /
2. **evka'a bi'l-^çaduvvi ve evka' ahū fi'l-heleketi** / *şebīhūn kerd bi-duşmen - bi-yefkend ū rā der helāk* / nāgāh tüşti düşmen üze - helāklığa kendü özin kemişti - /
3. **evle' ahū bi kezā ev huve mūli'un bihī ve lehū velū'un bihī** / *saht ārezū-mend kerdeş bi-fulān çīz - saht ārezū-mend est bā-ū <ū rā hırşī est bā-ū>* / ^çāşık kıldı anı - ol anğa ^çāşık erür - anıng ^çāşıklığı bar anıng üze - /
4. **(Ĝ) evteğahū evleğa'l-kelbu fi'l-inā'i (F) evḥafe'd-** / yoğattı anı - it başın aşğa kattı - yügürtti - /
5. **dābbete (K) evbeğahū evşekahū evrakati'ş-** / *helāk kerdeş - ustūvār kerdeş - berg āverd dıraht* / yoğattı anı - berk bağladı - yığaç yapraklığı boldı - /
6. **şeceratu (L) evşale ileyhi'l-māle evğale fi'l-** / *risānīd bi-vey ḥāste rā - dūr reft* / māl bērdi - tegürdi anğa - yırağ yerke bardı - /
7. **arđı (M) evleme evheme mine'l-ḥisābi ve evhemehū kezā** / *zemīn - mihmānī* ^çarūs kerd - *ğalaş efkend ez şumār-ı çīz - derūhem efkend fulān çīz* / konukluk kıldı - kelinluk kıldı - sağışdın kemişti nērseni - köngliñge nērseni kemişti - /

227b

1. **(N) evṭane'l-mekāne evhene'l-emra EL-MU' TELLU'L-** / *bāşutus gireft cāy-ı ū rā - sust kerd kār rā* / turğū yer kıldı - za' if kıldı - /
2. **FĀ BĪ'L-YĀ eysera ve huve'l-yesāru ve'l-meyserratu** / *tevān-ger şud - tevān-gerī* / bay boldı - baylık - /
3. **ey'esehū ve eyse'ehū (Z) eykağahū min nevmihī (ç)** / *nev-mīd kerdeş - bīdār kerd ū rā ez ḥābeş* / nevmīz kıldı - uygardı anı - /
4. **eyfe'a'l-ğulāmu ve huve yāfi'un ve yef'ahu eyne'a'l-^çmebu** / *kelān şud kūzek - kelān - resīd engūr* / bālig boldı - resīde bolğan - bişti üzüm - /

5. **ve huve yāni‘ un ve huve ‘l-yeni‘ u (N) eyteneti ‘l-mer‘etu / pohte - ve ĩn pohte - nikū-sār zād zen /** yaşığ üzüm - ‘ avrat tuyan oğlan toğurdı - /
6. **ve huve ‘l-yutnu eykane bi ‘l-emri ve eykanehū ve huve ‘l- / kūzek-i nikū-sār - bī-gumān şud bi-kār /** bu tuyan toğmuş oğlan - yaqĭn bildi - /
7. **yaqĭnu eymene EL-MU‘ TELLU‘L-‘ AYN esā‘e ileyhi / bezi kerd bi-vey / yaqĭn - yawuzluq kıldı - /**

228a

1. **ve esā‘e bihi ‘z-zanne isātun eđā‘ehū ve eđā[‘e] bi nefsihī / gumān-i bed burd bā-ū - rūş kerdeş - ĥod rūş şud /** yawuz sizik ilette aŋga - yaruq kıldı - *nūrudı kendü - /
2. **ve huve ‘đ-đav[‘u] ve ‘đ-diyā‘u efā‘e ‘llāhu ‘ale ‘l-muslimīne / ġanimet kerdānīd ĥudāy te‘āl ber musulmānān /** yaruqluq - bölün bérđi teŋgri müselmānlarqa kāfir mālını - /
3. **māle ‘l-keferati (B) eşābehū ‘alā ‘amelihī ve huve ‘ş- / māl-i kāfirān rā - pādāş dādeş ber kār-ı vey /** şevāb bérđi - /
4. **şevābu ecābehū ve huve ‘l-cevābu ve ‘l-cābetu / pādāş - pāsuĥ dād ū rā - pāsuĥ /** bu şevāb - cevāb kıldı - cevāb /
5. **eşābe ‘ş-şahme eşābethu ‘l-muşībetu ve eşābe ‘s- / bi-gudāĥteş - muşībet resīd bi-vey - bi-resīd /** sızgurđı - muşībet tegđi aŋga - tegđi /
6. **sehmu ‘l-ġarađa ve eşābe fi ‘l-cevābi / tīr bi-şāne - şavāb ġuft der cevāb / oĥ tegürtmege - cevāb içinde şavāb aydı - /**
7. **enābe ila ‘llāhi ehābe bihī ilā kezā (T) / bāz-geşt bi-ĥuzāy-ı tū - bi-ĥānd ū rā bi-sūy-ı fulān ĥīz /**

228b

1. **efātehu ‘ş-şey‘u eĥātehū ve eĥāte ‘aleyhi ve huve ‘l- / ĥūt kerdeş - ĥūt kerdeş - ĥūt kerd ber vey /** ĥūt kıldı nerseni - ĥūt kıldı - /

2. **muķītu emātehū (Ş) eġāşehū ve hiye'1-meġūsetu / mīrānīdeş - feryād resīd ū rā - feryād resīden / kūt - öldürdi - kırtardı - /**
3. **ve'1-ġavşu ve'1-ġiyāşu (C) aĥvecehū ileyhi ve hiye'1-ĥācetu / niyāz mend kerdeteş bi-sūy-ı vey / ĥācethġ kıldı - /**
4. **ve'1-ĥavā'ıcu ezvece'1-keleme (Ĥ) ebāĥa lehu'ş-sey'e / cuft kerd suĥan rā - mubāĥ kerd vey rā çİZİ / cüft kıldı - mubāĥ kılu bêrdi - /**
5. **erāĥa'1-ġaneme ve huve'1-merāĥu ve erāĥahū mine't-te'abi / bāz-gerdānīd ġūsfendān rā şebān-ġāĥ - āsāyiş dādeş ez zaĥmet / aĥşamun kördi - emġekdin çıkardı - /**
6. **ve hiye'r-rāĥatu ve'r-ravĥu ervaĥa'1-laĥme (Ĥ) eşāĥa / bŷy ġirift ġūşt <ġūşt dāşt> / rāĥat - et çüridi - kılaĥ kıldı /**
7. **ileyhi enāĥa'1-ba'ıra ve huve'1-munāĥu (D) ecāde'ş- / bŷy - furū-ĥ'ābānīd uştur rā - cāy-i ĥ'ābānīden - nīk kerd / işitmek üçün - tēweni çökerdi - çöġergü yer - edġü kıldı - /**

229a

1. **şey'e erādehū e'āde'1-keleme eġādehū bi fulānin / çİZ rā - bi-ĥ'āsteş - bāz-gerdānīd - suĥan rā - kışāş kerdeş - bi-fulān çİZ / tiledi - çewürdi - kışāş üçün öldürdi - /**
2. **ve huve'1-ġavdu (Z) e'ādehū mine's-sū'i (R) / bi-rehānīd ez bezī / bu kışāş - sıġındı - /**
3. **ebārahū eşāra'1-ġubāra ve'1-fitnete ve eşāra'1-arġa / helā kerdeş - ber-engīĥt kerd rŷ fitne rā - şiyār kerd zemīn rā / yoġattı - toġ taġı fitneni kıbardı - yērnı sürdi - /**
4. **ecārahū edāra'r-racī'e eşāra'aleyhi bi kezā / bi-rehānīdeş - bi-gerdānīd esbāb rā - destūrī dād ū rā ber fulān çİZ / kırtardı - tezgındürdi - meşveret kıldı - /**
5. **ve hiye'1-meşveratu ve'1-meşūratu ve'ş-şūrā ve eşāra / işāret ĥ'āsten - işāret kerd bi-vey bi-enguşt / meşveret - işāret kıldı /**
6. **ileyhi bi'1-'işbe'ı ve hiye'1-muşīratu a'vera'1-mevdı'u / sūrāĥ şud cāy bā ĥilel şud cāy / barmaġı birle - işāret kılgān barmaġ - yer kedük boldı - /**

7. **ve hiye'l-‘avratu ve'l-‘averātu e‘ārahū ve hiye'l-‘āriyetu / sūrāḥ ḥilel - ‘āriyet dād ū rā - ‘āriyet / kedük - ‘āriyet bērdi - /**

229b

1. **eğāra ‘aleyhim ve hiye'l-gāratu ve raculun miğvārun / gāret kerd ber işān - gāret - peyveste gāret kunende / gāret kıldı - gāret - peyveste gāret kılgan er - /**

2. **enāra's-şey'e ve enārahū gayruhu (Z) ecāzehū / revşen şud çİZİ - revşen gerdānīdeş dīger ū rā - cāyız dād ū rā / nēse yarudı - öngin kişi yaruttı - icāzet bērdi - cā'ize bērdi - /**

3. **bi cā'izetin ve ecāzehū 'ale'l-mā[‘i] ve huve'l-cevāzu ve ecāze'l- / guzērānīdeş ber āb - ve ĩn revāy - revā dāşt kār rā / suwdın keçürdi - mevdu'l-cevāz - ötgen kıldı - /**

4. **emra ve ecāze şı'ra fulānin bi mişlihī a' veze'r- / mucāzāt guft şı'r fulān rā bi-mānīd - dervīş şud merd / mücābet ayttı fulānıng söziñge menğzeşik - er dervīş boldı - /**

5. **raculu ve a'vezehū'd-dehru ve a'vezehu'l-maṭlūbu / duşvār şud vey rā ḥācet - zemāne dervīş kerd / zemāne dervīş kıldı anı - bulmadı istemişin - /**

6. **(T) eḥāṭa bihī 'ılmen ve eḥāṭa bihī (‘) eṭā' ahū <ecā' ahu> / kerd vey der-āmed - bi-dānest ū rā - fermān burdārī kerdeş - duşvār şud vey rā ḥācet <girisne kerdeş> / 'ilm öğrendi - kapsadı - ṭā'at kıldı - /**

7. **ve hiye't-ṭā'atu ve raculun miṭvā'un (Ĝ) esāga't-ṭā'āme / fermān-burdārī - merd-i fermān-burdār - bi-guvārīd ḥordenī rā / peyveste boyun sügen - siñgürdi - /**

230a

1. **ve's-şerābe (F) eḥāfe's-sebīle eṭāfe / ve şarāb rā - tersnāk kerd rāh rā - der-āmed bi-gerd / kōrkunç kıldı - tezgindi - /**

2. **bi's-şey'i enāfe 'ale's-şey'i (K) ezākahu's-şey'e / çİZİ - dīde-ver şud - becaşānīdeş / nēsege - bağa turdı - taturdı - /**

3. **eṭākahū ve hiye ʔ-tākātu ve ʔ-ṭavḫu efāka mine ʔs-** / *bi-tevānis ū rā - tevānāyī - bi-hūš āmed* / küçi yetti - tākat eyledi - /
4. **sekri vezl-cunūni ve ʔl-maraḏı ve ʔl-ḡuṣyi (L)** / *ez sustī - ve ān der dīvānegī - ve ez bīmārī ve ez bī-hūṣī* / esrüklükdin taḫı tilwelikdin taḫı sökellikdin taḫı bī-hūṣlükdin - /
5. **ebālehū eḫāle ra ʔyehū fi ʔl-emri eḫāleti ʔd-dāru** / *kīzdāšt ū rā - bi-gerdānīd zāyiṣ rā der kār - yek sāle ṣud serāy* / sındurdu - çewürdi - /
6. **ve aḫvelet ve eḫāle ʔl-keleme ve huve ʔl-meḫālu** / *meḫāl guft suḫan rā* / maḫāl aydı - maḫāl - /
7. **ve eḫāle ʔaleyhi bi ʔs-sevtı ve eḫālehū ʔalā fulānin** / *ḡāst zed ber vey - bi-tāziyāne - ḫavāle kerdeṣ ber fulān* / yaladı - aṅga vura ḫamçı birle - ḫavāle ḫıldı - /

230b

1. **bi elfi dirhemini ve hiye ʔl-ḫavāletu edālehu ʔllāhu min ʔaduvvihī** / *bi-hezār dīrem - devlet dādeṣ ḫudāy - ez duṣmen* / bu ḫavāle - devletliḡ ḫıldı - dūṣmāndın /
2. **ezālehū ʔani ʔl-mevḏı ʔ esāle ʔl-mā[ʔe] eṣāle ʔl-ḫacera** / *dūr kerd ū rā ez cāy - revān - girdāb rā* / köterdi - aḫturdı - kötürdi - /
3. **eṭāle ʔllāhu beḫā ʔehū a ʔvelet ve huve ʔl-ʔavīlu ve ʔl-ʔavletu** / *derāz kerd ḫudāy ʔomr-i vey rā - bāng kerd zen - ber-dāšt seng rā - giristen suḫt* / uzun ḫıldı yaṣın - ʔavrat çaçırıp yıḡladı - çaçırmaḫ - /
4. **enālehū kezā eḫālehū ʔl-bey ʔa ve eḫāle ʔaṣratehū emālehū** / *bi-dād ū rā fulān çīzī - aḫāle kerd bā ū bey ʔ rā - ʔafv kerd ez vey - bi-cunbānīdeṣ* / bērdi aṅga - sundı - bey ʔ ni bozdı - keḫürdi - ḫıṣturdı - /
5. **(M) edāme ʔl-emra esāme ʔl-māṣiyete eḫāme bi ʔl-mekāni** / *peyveste kerd kār rā - bi-ḫarānīd çahār-pāyān rā - muḫīm ṣud der cāy* / peyveste ḫıldı - otlaḡça ıdtı - keḫ ḫaldı - /
6. **ve huve ʔl-maḫāmu ve eḫāme ʔṣ-ṣalāte ve eḫāme ʔl-ʔavce** / *cāy iḫāmet kerd - beyān kerd namāz rā - rāst kerd keḫ rā* / kiçḡü yēr - ikāmet ḫıldı - tüzetti ègrini - /

7. **ve eḳāme`l-mu`ezzinu elāme`r-raculu enānehū (N)** / *ḳāmet guft mu`ezzin - sezāvār melāmet kušt merd - bi-ḥ`ābānīdeş / iç ḳāmet ḳıldı - melāmetḳa sezā boldı - uduttı anı - /*

231a

1. **ES-SĀDĪSU `AŞAR e`ānehū ve hiye`l-ma`ūnetu ve`l-`avnu ve raculun / yārī** *dādeş - ve ĩn yārī - merd-i yārī-dehende / yārī bērdi aṅga - /*
2. **mi`vānun ehānehū (H) emāheti`r-rakebetu EL-MU`TELLU`L-`AYN BĪ`L-YĀ** */ ḥur kerdeş - besyār āb şud çāh yā ḥĭk / yārī bērgen er - ḥor ḳıldı - /*
3. **ecāhe ilā kezā (B) urābe`r-raculu ve erābehū ğayrahū / ḥod rā tuhmet-zede kerd** */ er gümānlıĝ iş ḳıldı - /*
4. **eşābehū ve huve`ş-şavābu eṭābe`ş-şey`e ehābe bihī / ḥoş kerd çĭz rā / ḥoş ḳıldı - /**
5. **(T) ebātehū`llāhu bi`l-ḥayri (H) etāha lehū kezā / ḥudāy şeb-i vey rā bi-ḥayr** *kerd - taḳdĭr kerd ū rā / tünni ḥayr üze keçürdi - endāze ḳıldı - /*
6. **erāḥa`l-`illetu (H) eşāḥa lişavtiḥi ve ilā şavtiḥi / dūr kerd nihān rā / kiterdi - /**
7. **(D) ebādehū eşāde`l-ḳaşra ve eşāde bi zikriḥi <ehlekehu> / bulend kerd yād-ı ū** *rā / yoḳattı - yüksek ḳıldı yādın - /*

231b

1. **efādehū fā`ideten ve efādehā bi nefsiḥi ve hiye`l-fā`idetu / fāyide dād ū rā - ḥod** *fāyide girift / fāyde bērdi aṅga - kendü fāyde aldı - fāyde /*
2. **ve`l-fevā`idu (R) e`āra`l-ḥable enāra`ş-şevbe (S) / nĭk bi-tāft resen rā - `alem** *kerd cāme rā / büktürdi - tonrı `alemlüg ḳıldı - /*
3. **ey`esehū mine`ş-şey`i (D) efāḏū min `arafātin ve efāḏa / nev-mĭd kerdeş ez çĭzĭ** *- bi-enbūhĭ bāz-geştend ez `irfān - ḥuḏ kerd der suḥan / nevmĭz ḳıldı - `irfānın bērdiler - ḳayttılar - sözke kirdi - /*

4. **fī'l-ḥadīši ve efāda'l-mā['e]** 'alā nefsihī (T) emāṭa'l- / *dūr kerd ez ārā / ezānī* kiterdi - /
5. **ezā 'ani 't-tarīkī (') ezā' a 's-sirra ve eşā' ahū** / *ez rāh - āşkäre kerd rāz rā / āşkäre* kıldı - /
6. **ve ezā' a bihī ve eşā' a bihī eḏā' ahū (F) eḏāfehū** / *ḏāyī' kerdeş - mihmānī kerd ū* *rā / zāyī' kıldı - konuqluqlı kıldı - /*
7. **ve eḏāfe 'ş-şey'e ile 'ş-şey'i (K) erāka'l-mā['e]** / *muḏāf kerd çiz rā bi-çiz - bi-* *rīht āb rā / nerseni nersese izāfet kıldı - suwnı tökti - /*

232a

1. **ve yuḵālu herāka yuhraḵu [yuhriḵu] hirākatēn elāka 'd-devāte** / *rāst kerd devāt* *rā / oṅgardı - /*
2. **ve mā tulīḵu keffuhū dirhemen (L) eşāle'l-mā['e] e' āle'r-** / *ne-mītevāned dāşt* *pence-i ū derem rā - besyār 'ayāl şud merd / hīç tutabilmez ayası barmaḵı ya'nī* *cömerdlıḵdın - er üküş /*
3. **raculu ve huve'l-'ıyālu eḡālet ve aḡyelet ve hiye** / *ānesten şud zen - kūzek rā* *şīr-zede kerd / oḡlanlıḡ boldı - ḵarnında oḡlan bar erken sūt emzürdi - /*
4. **muḡīlun ve muḡyilun ve'l-veledu muḡālun ve muḡyelun ve huve'l-** / *zen-i* *ānesten bā kūdek-i şīr-ḡūrde - ferzend-i şīr-zede / ḵarnında oḡlan bar erken sūt bergeṅ* *'avrat - uraḡut ḵarnında oḡlan bar erken emgen oḡlan - /*
5. **ḡaylu emālehū eḡāmeti 's-semā'u (N) ebāne'l-** / *şīr-zedegī - miḡ āverd āsımān -* *peydā kerd suḡan rā / yüklüḡ 'avrat süti - kök bulıt kıldı - sözni açtı - /*
6. **kelāme ve ebāne bi nefsihī edānehu elānehū** / *ḡod peydā şud - fām dādeş - nerm* *şud / kendü açıldı - borç bērdi aṅḡa - yumşaq kıldı - /*
7. **EL-MU' TELLU'L-LĀM erāhu 'ş-şey'e ve aşluhū er'āehū bi ra 'yihī** / *bi-nemūd* *ū rā çiz / nerseni körkütüti aṅḡa - aşlı er'āhu /*

232b

1. **ir`ā`eten ve`r-raculu murin ve`ş-şey`u muran enāhe ve enā / nemāyende - nemūde / körkütgen er - körmüş nêrse - /**
2. **ḥavle`l-ḥaymeti (B) erbā`r-raculu ve erbā`aleyhi / ribā dād - bi-efzūd ber vey / ribā bērdi - arturdı - /**
3. **fī kezā (T) etāhu mālen eftā`l-`ālimu ve hiye`l-fetvā / der fulān çīz - māl dādeş - fetvā dād`ālim / māl bērdi anġa - fetvā bērdi`ālim - /**
4. **ve`l-futyā (C) ercā`l-emra ileyhi ercā`llāhu`s-seḥābe / bāz-pes burd - berād ḥūdāy ebr rā / te`ḥīr kıldı - yörüttü - /**
5. **ve ercā`l-maṭıyyete eşcāhu bi`l-`azmi encāhu`llāhu / bi-rānd sutūr rā - cirāḥat kerd bā ustuh`ān - bi-rehānīdeş / kūtġardı - /**
6. **mine`l-heleketi (H) eşḥati`s-semā`u edḥā enhā`aleyhi / ez helākī - guşāde şud āsımān - çāşt-gāh şud - āheng kerd ber vey / açıldı - kuşlukça kirdi - yaladı anıġ üze /**
7. **bi`s-sevṭi (H) erḥa`s-sitra (D) ebda`ş-şey`e / bi-tāziyāne - furu-guzāşt perde rā - peydā kerd çīz rā / kemişti - açuġ kıldı - /**

233a

1. **ecdāhu ve ecdā`aleyhi ve huve`l-cede`u ve`l-cedvā <eyyi refedehu> /`aṭā dādeş - bī-niyāz kerdeş - ve Īn baḥşīş / baḥşīş bērdi anġa - /**
2. **erdāhu esdā ileyhi`l-birra ve esdā`l-kirbās / helāk kerdeş - firistād bi-sūy-i ū - nīkūyī / yoġattı - edġülük ıdtı - /**
3. **a`dāhu`l-cerabu ve hiye`l-`advā ve a`dāhu`aleyhi / guzeşt bi-vey ger - ve Īn guzeşt en ger <dād āverd ber vey> / uyuz tutıştı - dād kıldı anıġ üze - /**
4. **ekdā ve ekdā`l-ḥāfira ve hiye`l-kudyetu ve hiye`l-kidyetu / nev-mīd şud / ḥayrsız boldı - /**
5. **ehdā lehu`l-hedıyyete ve ileyhi ve ehdā ile`l-ka`beti / firistād bi-vey hediye rā - ḳurbān firistād bi-sūy-i ka`be / hediye ıdtı anıġ tapa - ka`bege ḳurbān ıdtı - /**

6. **hedyen (Z) āzāhu ekzā ‘aynehū ve akzeti’l-** / *bi-yāzurdeş - hāşāk endāht der çeşm-i ū - hāşāk endāht / āzārlattı anı - közi çöplüg kıldı - /*
7. **mer’etu ve huve’l-kazā emzā (R) esrā / zen - ve ĩn hāşāk - āb nişāt endāht - tevān-ger şud / mezī indürdi - bay boldı - /**

233b

1. **ve huve’ş-şerā’u ve’ş-şervetu ecrā’l-ferase ve’l-mā’e edārahu / ve ĩn tevān-ger - bi-rānd esb rā - revān kerd esb rā - āgāh kerdeş / baylık - atnı kondurdı suwnı aqturdı - bildürdi -haber bërdi aᅇga - /**
2. **bi’l-emri ezrā bihī esrā etrāhu a’rāhu mine’ş-şiyābi / ez kār - ĥur dāşteş - şeb refı - birehne kerd ū rā - ez cāme / ĥor kıldı - tonla yörıdi - yalıᅇg kıldı tondın - /**
3. **aᅇrāhu bihī ekrāhu’d-dāra ve huve’l-kirā’u / berāᅇālīdeş berū - nelerzed ū rā hāne - ve ĩn muzd-i nefer / kındurdı - èwni terke bërdi - /**
4. **(Z) aᅇzāhu enzā’l-faᅇle ‘ale’l-ᅇicri (S) / rusvā kerdeş - bi-ᅇ’ānīd keş rā - ber mādiyān / ĥor kıldı - yügürdi - /**
5. **ersā’llāhu’l-cibāle emsā ensāhu’ş-şey’e (Ş) / bi-neşēānīd ĥudāy kūh-hā rā - i-şeb der-āmed - ferāmūş gerdānīdeş çīz rā / tölendürdi - kiçeke kirdi - nerseni unıtturdı - /**
6. **aᅇşāhu’llāhu aᅇşāhu kezā efşā’s-sirra emşā’d- / bi-pūşānīdeş bi-fulān çīz - āşikār kerd rāz rā - bi-rānd <şeb kūr gerdānīdeş ĥudāy> / kiçe körmez kıldı - örtti anı - açtı - yörıtti - /**
7. **devā[’e] baᅇnehū (Ş) aᅇşā’l-cevze ve ᅇayrahū / dārū dārū şikemeş rā - şumurd cevz rā ve çīz-i dīᅇer rā / qarın - sayadı taᅇı önᅇin nerseni - /**

234a

1. **aᅇşāhu (D) erᅇāhu aᅇᅇā ‘aynehū ve aᅇᅇā / dūr kerdeş - ĥoşnūd gerdānīdeş - bi-hem kerd çeşmeş rā - bi-pūşānīd / yıraᅇ kıldı anı - ĥoşnūd kıldı - közin yumdı - keçürdi - /**

2. 'alā zilletihī efdā ileyhi bi's-sırrı ve ekdā ile'l-mer'eti / *ber gunāheş - mahrem kerdeş bā vey - cimā' kerd zen rā* / sırr ıdtı anıñg tapa - /
3. ve efdā ileyhi kezā ve efdā'r-raculu emdā'l-emra / *bi-guzerānīd kār rā* / işni yörüttü - /
4. endāhu ve huve'n-nıdvu ve'l-endā'u (T) a'ṭāhu / *nezār kerdeş lāger kerdeş - ve ĩn nezār - baḥşīdeş* / aruḫ kıldı - bērdi aṅga - /
5. mālen ve hiye'l-'atıyyetu ve'l-'atā'u ve'l-'atāyā (') er'āhu / *ḥ'āste - gūş dāşteş bi-vey* / baḥşış - kulaḫ ḫodtı /
6. sem' ahū ek'ā'l-kelbu (Ġ) eşgā ileyhi ve eşgā'l- / *ber dāniyāl nişest seg - gūş dāşt bi-vey* / işitmek üçün - it çömeldi - tıñgladı - /
7. inā['e] eṭgāhu elgā'ş-şey'e (F) aḥfāş- / *ez ḥad bi-gerdānīdeş - bāṭıl kerd çizī rā - burīd sibīleş rā* / boyun sümezlik kıldı - nērseni ḫodtı - bıyığın kesti - /

234b

1. şāribe ve aḥfāhu fi'l-mes'eleti aḥfāhu aşfāhu'l- / *saḥtī kerd der ḥ'āsten - bi-pūşānīdeş - şāfī kerd bā-ū düstī rā* / ḫatıgılıḫ kıldı - taḫı açtı - urtı anı - toruḡ kıldı /
2. meveddete ve aşfāhu bi'ş-şey'i a'fāhu 'ani'l-emri aḡfā / *bi-gezīd ū rā bi-çiz - ma'āf dāşt ū rā ez kār - bi-ḫuft* / dostluḫnı - ḥāş kıldı - işdin 'afv kıldı - /
3. ve hiye'l-ḡafvetu elfāhu (K) ebkāhu'llāhu ve ebḫa'e / *bi-yāfteş - pāyende kerdeş ḫudāy - negāh dāşteş* / buldı - yaşın uzun kıldı - bekledi - <şefḫat kıldı> - /
4. 'aleyhi ve hiye'l-buḫyā eşkāhumu'llāhu eşḫāhu'llahu / *ve ĩn negāh dāştēn - āb dādeşān ḫudāy - bedbaḫt kerdeş* / şefḫat - suw bērdi - bedbaḫt kıldı - /
5. a'ḫā'ş-şey'e elḫāhu ve şey'un laḫıyyun ve elḫā 'aleyhi kezā / *telḫ şud çiz - ve çizī efkēde - be-yendāḫt ber vey çiz rā* / açıḡ boldı - kemişti - kemişilmiş nēse - kemişti aṅga nērseni - /
6. ve elḫā ileyhi'l-emra (K) ezkā'n-nāra (L) / *bāz-guzāşt bi-vey kār rā - bi-yefrūḫt āteş rā - geryānīdeş* / işni attı anıñg tapa - yēldürdi - yıḡlattı - /

7. **elā bi'illāhi ve hiye'l-eliyyetu ve elā imra'etehu eblāhu'llaāhu** / *sogend ħord bi-ħudāy - ve Īn sogend - Īlā kerd ez reneş - nĭkūy kerd ħudāy ū rā* / and içti - and - Īlā' bağladı - teŋgri körklüg /

235a

1. **belā'en ve eblā fi'l-ķıtāli ve eblāhu 'uzran** / *hunermendī kerd der ceng - 'ozr ħāst ez vey* / fāyde bērdi - erdem ķıldı - 'özrni açuķ ķıldı - /
2. **ve eblā's-sevbe eclāhum 'an menārin lehum ve eclev** / *kohne kerd cāme rā - āvāre kerdeşān ez ħāne-i ħod - ħod-āvāre şudend* / eskirtti - müteferriķ ķıldı bularnı turġu yerlerindin - kendü yayıldılar - /
3. **bi enfusihim aĥlā'l-mevdī'u edā'd-delve fi'l-bi'ri** / *ĥālī kerd cāy rā - furū-guzāşt delv rā der çāh* / ĥālī boldı - ıdtı ķowanı - /
4. **ve edlā bi'l-ħucceti ve'l-ķarābeti eşlā'l-kelbe aşlāhu** / *peydā kerd ħuccet rā - ve ħīşī rā - bi-ħānd seg rā - bi-şūrānīdes* / kemişti ħuccetni - ķarābetni - ündedi - söġüldi - /
5. **bi'n-nāri a'lāhu ve a'lā 'ani'l-visādeti aġlā's-** / *bā teneş - bulend kerdeş - dūr şud ez bāleş - gerān kerd* / kötürdi anı - yastuķdın tüşti - kiterdi - ķız ķıldı - /
6. **sa'ra ve aġlā'l-ķıdra emlā 'aleyhi'l-ķitābe** / *nırĥ rā - bi-cūşānīd dīġ rā - imlā kerd ber vey nāme rā* / ķaynattı - imlā ķıldı anıŋg üze ķitābnı - /
7. **ve emlā'llāhu fi'l-'umri (M) aĥmā'l-ħadīde ve aĥmā 'aleyhi'l-** / *zamān dād ħudāy ū rā der 'omr - bi-tefsānīd āhen rā - nihād ber vey* / mühlet bērdi teŋgri aŋga 'ömr içinde - temürni ķızıttı - /

235b

1. **mīseme edmāhu esmāhu ve esmāhu kezā a'mā'llāhu** / *dāġ nihād - tāb-nāk kerd ħudāy* / tāġ bastı anıŋg üze - teŋgri közni /
2. **'aynehū a'mā 'aleyhi enmā'llāhu mālehū (N) eşnā 'aleyhi** / *çeşmeş rā - bī-efzūd ħuzāy māl-ı ū rā - bi-sutūd ū rā* / körmez ķıldı - teŋgri mālın arturdi - öġdi - /

3. **ve huve 'ş-şenā['u] aḥnā 'aleyhi ednāhu minhu eḍnāhu / ve ĩn sitāyiş - helāk kerdeş - ve nezdīk kerdeş - nezār kerdeş / ögmek - ziyān tegürdi - cināyet kıldı - yakın boldı - aruḡ kıldı - /**
4. **aḡnāhu ve aḡnā 'anhu ve huve 'l-ḡanā['u] efnāhu aḡnāhu / bī-niyāz kerdeş - bī-ḥācet şud ez vey - ve ĩn bī-niyāzī - seperī kerdeş - tevān-ger kerdeş / bay kıldı - ḥācetsiz boldı - muḡsuzluḡ - tüketti- māyeliḡ kıldı - /**
5. **ve huve 'l-ḡanī 'etu emnā elhāhu 'ani 'ş-şey 'i enhā ileyhi 'l- / āb-ı merdīş bi-rīht - meşḡul kerdeş ez çīz - bi-resānīd bi-vey suḡan rā / meni indürdi - meşḡul kıldı - söz tegürdi - /**
6. **ḡavle EL-MU' TELLU 'L-FĀ VE 'L-LĀM evhā 'llāhu te' ālā / vaḡy feresād ḡudāy / vaḡy ıdtı - /**
7. **ilā 'n-nebiyyi 'allm (D) evdā ve evdā eydeytu / bi-sūy-ı peyḡamber - helāk şud - minnet nihādem / yoḡattı - /**

236a

1. **ale 'r-raculi ve huve 'l-yedu ve 'l-eydī ve 'l-eyādī (R) / ber merd - ve ĩn minnet / er üze minnet ḡodtum - minnet - /**
2. **evrā 'z-zende ve evrā 'n-nāra mine 'z-zendi (Ş) / āteş-nāk şud āteş-zene - bīrūn āverd āteş rā ez āteş-zene / çakmaḡdın ot çıkardı - /**
3. **evşā 'l-emīru bi 'r-raculi ve evşā lehū bi 'ş-şuluşi ve evşā / vaşiyet kerd emīr bi-merd - vaşiyet kerdeş bi-se yek māl - vaşī kerdeş der māl-ı ḡod / vaşiyet kıldı beg aḡḡa taḡı buyurdi - üçde birin vaşiyet kıldı - vaşī tiktı /**
4. **ileyhi fi mālīhi ve hiye 'l-vaşiyetu ve 'l-veşāyā (') ev' ā 'l- / der bār-dān nihād kāle rā / anı mālī içinde - kāleni işke soḡtı - /**
5. **metā' a ve ev' ā 'ş-şey 'e fi ḡalbihī (F) evfā / der-āverd çīz rā - der il-i ḡīş - vefā kerd ū rā / köḡḡlinde nerseni tuttu - vefā kıldı - /**
6. **lehū bi 'l-' ahdı ve evfā 'aleyhi (K) evkā 's-seḡā bi 'l-vekā / peymān rā - muḡḡalī' şud ber vey - bi-best meşk rā / baḡa oturdi - baḡladı - /**

7. (L) evlāhu ihsānen (M) evmā ileyhi (H) evhāhu / nīkūyi kerd bā ū - işāret kerd bi-sūy-i ū - sust kerdeş / edgölük kıldı - işāret kıldı anıñg tapa - süst kıldı - /

236b

1. EL-MU^cTELLU^lL-^cAYNĪ VE^lL-^LĀM āvāhu (T) etvāhu (R) ervāhu / penāh dāşt - helāk kerdeş - sīrāb kerdeş / sığındırdı - andırdı - /

2. mine^l-māⁱ (Ş) eşvā^ş-sayde ve huve^ş-şevī (Ġ) <eyyi atāⁱ-i maqtule> / dest ū pāy zed şikārī rā - ve ĩn ehār-pāy / öldürgü yerin yangıldı - /

3. aġvāhu () avā^l-avmu ve aveti^d-dāru / gum-rāh kerdeş - bī-tūşe şud - merdumān - ħālī şud ħāne / azdırdı anı - azıı tükendi - ħālī boldı - /

4. ve akvā^ş-şā^ı ru (L) elvā bihī (H) ehvā^lllāhu^l- / beythāy-i muhtelif guft - bi-burdeş bā-ħod - nikū-sār kerd ħudāy / muhtelif beyt ayttı - ayttı - tönġdürdi tenġri lūt kendülerin - /

5. mu^tefikete ve ehvā bi yedihī ilā^ş-şeyⁱ VE MĪNE^l-YĀⁱ (H) / şehristānhā-yı lūt rā - derāz kerd dest-i ħod bi-sūy-i ĪZ / sundı elgin nērse tapa - /

6. ayāhu^lllāhu ve ayā^r-raculu^l-mevātu ve ayā / zinde kerd ū rā ħudāy - imāret kerd merd zemĭn-i ħarāb rā - zinde dāşt / tiriltti anı - er ħarāb yerini ābdān kıldı - odaġlı /

7. leyletehū () a^yāhu^l-meşye ve a^yā bi nefsihī / şeb rā - mānde şud ez reften - ħod-mānde şud / birle keürdi tünni - yörötmek emgetti anı - /

237a

1. ve a^yāhu^l-emra ve a^yā aleyhi^ş-şey^u BĀBU FA^cALE YUFA^cILU TEF^cĪL VE TEF^cĪLETEN / āciz kerd ū rā kār - duşvār şud ber vey ĪZ / iş bişti anı - nērse baġladı anıñg üze - /

2. berra^{ehū} cerra^{ehū} aleyhi cerra^{eten} cellā^l-ibile ani^l-māⁱ / bīzār kerdeş - delīreş kerd ber vey - pāre kerdeş - bāz-dāşt uşturān rā / bīzār kıldı - ustāhlı kıldı - ülüş kıldı - tewelerni suwdın aytardı - /

3. **[ħabbe'ehũ]** cāriyetun muħabbe'etun ħaṭṭa'ehũ beṭṭa'ehũ 'abbe'e'l-ceyşe / *kenîzek der perde - bi-ħaṭā nisbet kerdeş - biyārāst leşger rā* / berdelik kıız - ħaṭāka nisbet kııldı - çerigni tüzetti - /
4. **lecce'ehu ilā bey'ı'd-dāri nebbe'ehu'l-emra ve bi'l-emri** / *endaḥṭānīdeş - bi-furūḥten-i ħāne - āgāh kerdeş ez kār* / kısarladı - ħaber bērdi - /
5. **neşşe'e fi'l-ħilyeti laħmun muherra'un henne'ehu's-şey'e (B)** / *perverde şud der pīrāye - gūşt-i nīk-poḥte - ħāk-ālūde kerdeş* / kıubar boldı anıñ içinde - edgü bişmiş et - /
6. **eddebehũ ellebehum ennebehũ terrabehũ şerrabehũ** / *edeb āmūḥteş - gird kerd İşān rā - serzeniş kerdeş - melāmet kerdeş* / edeb öğretti aña - cem' kııldı - siñgredi - toprakka bulğadı - /
7. **cerrabehũ cennebehũ's-şerra ħaşşabe'l-mescide** / *bi-yāzmūdeş - dūr kerd ez vey bedī rā - seng-rīze bi-gusterd mescid rā* / sınadı - şerdin saqladı - mescidge uşak taş tōşedi - /

237b

1. **ħarrabehũ ve huve ħarābun ħaddabe'l-benāne derrabehũ** / *vīrān kerdeş - ve ĩn vīrān - reng kerd - ser-enguştān rā - ħũ kerdeş* / ħarāb kııldı anı - barmaqlarını kınağa boyadı - öğretti - /
2. **zerrabehũ zehhebe'l-mınṭaqate rattebe'l-eşyā'e** / *tīz kerdeş - zer-endūd kerd kemer rā - tertīb nihād çiz-hā rā* / yitig kııldı - kıurnı altunladı - tertībçe kıodtı - /
3. **raħħabe lehũ rağğabehũ fi's-şey'i rakkebe's-sināne** / *merħabā guft ũ rā - terğīb kerd ũ rā der çiz - kerd senān der neyze* / du'ā kııldı - rağbet kııldurdı anı - sünğü ucına temür urdı - /
4. **fi'r-rumħı rahhebehũ şeddebe'n-naḥlete şallebe'l-ķavme** / *bi-tersānīdeş - ħār çid ez ħurmā bun - ber-dār kerd* / kıorkıttı anı - butadı ħurmā yıgacını - astı kıişilerni - /
5. **'azzebehũ ve huve'l-azābu 'arrabe'l-fārisiyyete** / *bi-tersānīdeş - ħār çid ez ħurmā bun - ber-dār kerd* / kıınadı - kıın - tāzīga ewürdi - /

6. ‘aḳḳabehū ve veliye fe lem yu‘aḳḳıb ve lā mu‘aḳḳıb li ḥukmiḥī / tāzī kerd bār sey rā - ez pes-i vey āmed / soḡınça yörıdi - /
7. ġarrabe ġallebehū ‘aleyhi ḳarrabehū ve ḳarrabe ḳurbānen / bi-mağrib şud - ġālib kerd ū rā ber vey - nezdīk kerd ū rā - ḳurbān kerd / mağribḳa tegdi - ġālib boldı - ġālib ḳıldı anı - yaḳın ḳıldı - ḳurbān ḳıldı - /

238a

1. ḳaşşabe’ş-şa‘ra ḳaḳḳabe’l-kerame ḳaḳḳabe mā beyne ‘ayneyhi / burīdeş zer rā - torş kerd - miyān-i do çeşm-i ḥod / butadı - utadı - alnın çattı - /
2. ḳallebe’ş-şey’e kezzebehū kizāben ve kezzebe bi’l-emri’l- / bi-gerdānīdeş - durūğ zen dāşt ū rā - bi-durūğ dāşt kār rā / ewürdi - yalğan ḳattı - /
3. meklebi laḳḳabehū bi kezā ve huve’l-laḳabu ve’l-elḳābu / laḳab nihād ū rā bi-fulān çīz / laḳab urdı - laḳab - /
4. naḳḳabū fi’l-bilādi ve naḳḳabe ‘anhu nekkebehū ‘anhu / bi-kuştend der dīh-hā - bi-porsīd / çewründiler - sordı andın - /
5. ve nekkebe hezzebehū (T) bekketehū şebbetehū / bī-‘ayb kerdeş - ḥāmūş kerd ū rā - ustuvār kerdeş / süzdı - teg ḳodtı anı ḥüccet birle - tölendürdi - /
6. semmete’l-‘āḩise ve şemmetehū nekkete fi kelāmiḥī / pāsuḡ dād ‘aḩse dehende rā - nukte guft der suḡan / cevāb bērdı aḡsurğanga - nükte ḳıldı - /
7. ve hiye’n-nuktetu (Ş) erraşe’n-nāra enneşe’l-isime / in nukte - ber-efrūḡt āteş rā - mu’enneş kerd / nükte - yēldürdi - mü’enneş ḳıldı - /

238b

1. [şelleşe] şey’un muşelleşun veşerātun muşelleşun ḥaddeşe şa‘‘aşe’l- / çīzī se gūşe - rīşe kerd / üç seḡirlik nēse - ürperti - /
2. misvāke lebbeşehū (C) ḥazzecehū fe huve ḥazīcuhū / dīr dāşt ū rā - biyāmūzānīdeş - şāgird-i ū / kēç ḳodtı - öğretti - zeyrek ḳıldı - bu bitig öğretmiş şākird - /

3. **derracehū ilā kezā đarracehū bi'd-demi 'arrace 'aleyhi / nezdīk āverdeş bi-tedrīc - ħūn-ālūde kerdeş - bi-geşt sūy-i ū / azın azın aşurdı nêrsege - kıanqa bulğadı - i' timād kııldı - /**
4. **ferrace 'anhu 'l-kerbe ve ferrace beyne eşābi' ihī ve hiye 'l- / bi-burd ez vey ğam rā - guşāde kerd miyān-i enguštān / kıadğunı kiterdi andın - açtı barmaqlarınınınğ arasını - /**
5. **furcetu ve huve mufellicu 'ş-şenāyā huve muheyycu 'l-vechi / guşādegī - dendān est - guşād <āmāsīde rūy> / iki nêrseniınğ arası - arasında açuıkluğ - seyrek tişlig - tişi seyrek er - yüzi şişuğ er - /**
6. **(H) beraħa lehū berħan ve hiye 'l-burħā 'u ve 't-tebārīħu / şādımān kerdeş - bi-renc efkendeş - renhā / emgetti anı - āzārlattı - bu kıatığ emgek - /**
7. **zebbeħa fi 'r-rukū'ı raceħa hāzā 'alā hāzā raşşehāhū / ser-furūd kerd - bi-çerbānīd ĩn rā ber-ān - bi-perverdeş / er rükū' içinde başın asra soğtı - arturdı munı anıınğ üze - êktüledi - /**

239a

1. **sebbeħa 'llāhe ve lillāhi te'ālā ve huve 's-subbūħu / tesnīħ kerd ħudāy rā - pāk ez 'ayb-hā / teınğrini arığladı - arığ teınğri - /**
2. **serraħahū ve huve 's-serāħu ve serraħa 'ş-şā'ra şabbeħahum / rehā kerdeş - rehā-kerde - şāne kerd mūy rā - bāmdād āmed ber ĩşān / ıdtı anı - ıdmağ - saçnı ıdtı taradı - érte keldi anlarqa - /**
3. **ve şabbeħake 'llāhu bi ħayrin şarraħa bi 'ş-şey'ı ve 'ş-şarīħu / bāmdād-i to ħayr konād ħudāy - peydā kerd çız rā / teınğri sini értege ħayr birle çıķarsun - açuğ kııldı nêrseni - ħāliş nêrse - /**
4. **ve 'ş-şurāħu fetteħa 'l-ebvābe ferracehū kıbbeħa 'aleyhi / bi-guftād - şād kerdeş <zeştīnihād ber kirdār-i vey> / kıapuğlarını açtı - sewündürdi - körk sözledi anıınğ üze /**
5. **fi'lehu kellaħa vechehū raculun mumeddahun / ru-torş kerd - sutūde merd - nemek kerd der dīg / fi'lni - yüzin çattı - öğülmiş er - söz kııldı - /**

6. **mellaḥa'1-kıdra neḳkaḥa'1-kelāme (H) erraḥa'1-kitābe ūḥdeḥa'r-** / *bi-yārāst suḥan rā - tāriḥ kerd nāme rā - bi-kūft ser-hā rā* / arıĝ kıldı - tāriḥ bitidi kitābga - taramadı /
7. **ru'ūse ḍammeḥahū bi'1-miski ferraḥa'ḫ-tā'iru** / *bi-yālūd ū rā bi-meşk - cūze kerd murĝ* / başlarını - yıpar tūrtti - cūjek çıķardı - /

239b

1. **merraḥahū bi'd-duhni (D) ĝayru mu'eyyed ekkedeḥū** / *bi-yālūd bi-ruĝan - ḳavī kerdeḥ* / yaĝ tūrtti - berkitti anı - /
2. **berrade'1-mā'e ve berradeḥū bi'1-mā['i] ba'adeḥū cerradeḥū min** / *ḥunek kerd āb rā - dūr kerdeḥ - birehne kerd vey rā ez cāmeḥā-yi vey* / suwluĝ kıldı - yıraḳ ḳodtı - tonındın yalıĝ kıldı - /
3. **ḫiyābihī ca'ade'ḫ-ḫa'ra ḥalleda'1llāhu rammede'ḫ-** / *biḫek kerd mūy rā - cāvḍāne kerdeḥ - bi-ḫākister ālūd biryān rā* / kıwurçuḳ kıldı - cāvizāne kıldı - külge kemiḫti - /
4. **ḫivā'e zehhedeḥū fi'ḫ-ḫey'i semmede'1-arḍa** / *bī-raĝbet kerd ū rā - ḫāk bi-ser-i kīn-āmīz kerd* / raĝbetsiz kıldı - ters kemiḫti yerke - <topraḳ birle ters ḳattı yerke> - /
5. **ve huve's-semādu sennede'1-ḫuḫube ḫerradeḥū** / *serĝin bi-ḫāk-ālūde pehlū kerd rā - çüb-hā ferāhem nihād - bi-rānd vey rā* / topraḳlıĝ ters - yanaḫu ḳodtı - ḳaçurdı - /
6. **ve ḫerrade'1-bitḫḫate ve hiye'ḫ-ḫerīdetu sa'ade fi'1-cebeli** / *pāre kerd ḫerbuze rā - pur ḫud - der kūh* / ḳaĝunrı oydı - teldi - taĝ aḫtı - /
7. **ḍammede ra'sehū 'aḳḳae'1-kelāme ĝarrade'1-ḫamāmu** / *ser rā bi-best - pūḫīde kerd suḥan rā - āvāz kerd kebūter* / baĝladı - bu sözni baĝladı taḳı küçey kıldı - kögerceĝin ötti - /

240a

1. **ve tā'irun ĝarīdun fennedeḥū ve huve'1-fenedu ḳalledehū'1-** / *murĝ-i āvāz-kunende - bi-durūĝ bister kerdeḥ - durūĝ - der gerden kerd vey rā imāret rā* / peyveste ötgen ḳuḫ - yalĝanḳa tuttı - yalĝan söz - bēĝlik bērdi anĝa - /

2. **imārate mecceda 'llāhe merrade 'l-binā 'e mehhede 'l-‘uzra / buzurgī yād kerd**
ḥudāy rā - bulend kerd binā rā - ‘ozr gufteş / ögdi - teŋgrini uluğladı - yüksek ösürdi -
‘özrni açuq kıldı - /
3. **ve mehhede 'l-firāşe neccede 'l-beyte neffeze 'l-ḥukme / nīk gusterānīd /**
töşekni töşedi - /
4. **(R) eşsera fihi aḥḥarahū kitābun mubetterun emmerahū / eşer kerd der vey - vā-**
pes burdeş - kitāb-i nā-tamām / eşer kıldı aŋga - te 'ḥīr kıldı - eksük kitāb - /
5. **ve emmerahū 'aleyhim bezzera 'l-māle bezzera 'l-ḳıdra ve huve 'l- / bā setān ḥarc**
*kerd - dīger efrāz der dīg kerd / yoḳattı - küweçni *çoğlığ kıldı - /*
6. **ebzāru beşşerahū bi 'l-ḥayri başşarahū tabşīran ev tebaşşaratun / bişāret dād vey**
rā - bīnā kerdeş / müjde bērdi aŋga - körgezdi - /
7. **bekkerā teberra 'l-ḳavme ve huve 't-tebbāru şemmera 'l-māle / bāmdād reft -**
helāk kerd merdumān rā - helāk - besyār kerd māl rā / erte ayu bērdi - yoḳattı kişilerni -
yoḳalmaḳ - arturdı - /

240b

1. **cebbera 'l-‘ızāme ve huve 'l-mucebbiru cebbera 'l-ḳaşīdete / bi-best ustū ḥān-hā**
rā - nīkū kerd ḳaşīde rā / süŋüklerni eşleştürdi - bertük bağıcu - bezedi ḳaşīdeni - /
2. **cezzerahū ḥaḳḳarahū ḥammera 'ş-şey 'e ḥaddarahū ve şafferahu / bi-tersānīdeş -**
ḥur dāşteş - surḥ kerd - sebz kerdeş <zerd kerdeş> / ḳorḳuttı anı - ḥor kıldı - nērseni
ḳızıl kıldı - yaşıl kıldı - sarığ kıldı - /
3. **ḥabberahū [ḥaddera] cāriyetun muḥadderatun ḥasserahū keşḥun muḥaşşarun /**
kenīzek berdegī - bi-ḳadān efkendes - miyān bārīk / ḥaber bērdi aŋga - berdelik ḳız -
helāk kıldı anı - bıḳını yinçke er - /
4. **debbera 'l-emra ve debbera 'l-‘abde demmerahū / tedbīr kerd kār rā - mudebbir**
kerd / işke tedbīr kıldı - ḳulnı müdebbir kıldı - helāk kıldı - /
5. **ve demmera 'aleyhi ve huve 'd-demāru zekkera 'l-isme / <muzekker kerd> /**
helāk - isimni müzekker kıldı - /

6. **ve zekkerahu** 'ş-şey'e ve **zekkera** 'l-muzekkiru 'n-nāse / *yād āverdeş - tedbîr kerd mudekker merd rā / yāzınga kötürdi - müzekker va'z aydı - /*
7. **cāriyetun musetteratun seh̄hara** 'llāhu 'l-bih̄āra **sih̄rahū** / *kenîzek pūşide - pur kerd huzāy - deryā-hā rā - cādūy kerdeş / berdelik kız - teŋgri teŋgizni toldurdi - eşkbāy bağladı - /*

241a

1. **seh̄harahū** sa'ara 's-si'ra ve **huve** 's-si'ru ve 'l-es'āru / *rām kerdeş yā mashāra kerdeş - nırh nihād - nırh / mashāra kıldı - narh kemişti - /*
2. **ve se'ara** 'n-nāra **sukkirat ebşārunā semmera** 'l-bābe / *bi-yefruht āteş rā - hîre şud dīde-yi mā - mîh zed der rā / bildürdi - közümüz hıyre boldı - kapuğka çekeg tegdi - /*
3. **şemmera** 'ş-şevbe **şehherahū şaddera kitābehū bi kezā** / *ber-keşid cāme rā - meşhūr kerdeş - āgāz nihād nāme-eş rā bi-fulān çiz / tonnu çırmandı - belgölüg kıldı - kitāb evvelinde nerseni bitidi - /*
4. **ve huve şadru** 'l-kitābi **şa'are haddehū şağgara** 'l-isme / *ve ĩn āgāz nāme - bi-yek sū kerd ruhsāre rā <taşgîr kerd ism rā> / kitābnıŋ evveli - tekbîr üçün kıyşturdi yanğakın - taşgîr kıldı - /*
5. **şammera** 'l-ferase **şahherahū raculun muşafferun ve huve** 'z-/ *bārîk-miyān kerd esb rā - pākîze kerdeş - merd-i gālib / aţ bıķını yinçke boldı - arıg kıldı - gālib er - /*
6. **zaferu** 'abbera 'an kezā 'azzera **fi** 'l-emri 'azzerahū / *ve ĩn nîrūrāy - 'ibāret kerd ez fulān çiz - taşşîr kerd der kār - buzurg dāşteş / tilek bolmağ - 'ibāret kıldı - taşşîr kıldı - ağırladı - /*
7. **ve 'azzera** 'l-cānî 'assera 'aleyhi 'l-emru 'aşşera 'l- / *ta'zîr zed gunāhkār rā - duşvār kerd - ber vey kār rā - zer-kārî kerd / ta'zîr urdı yazuğluğka - duşvār boldı - kıldı - /*

241b

1. **muşhāfe ‘aṭṭarahū ‘afferahū fī’t-turābi** / *muşahḥaf rā - hoş-büy kerdeş - bi-yālūdeş der ḥāk* / naşş kıldı muşahḥa - hoş yıdııglıg kıldı - toprakka bulgadı - /
2. **‘ammerahu’llāhu ve huve’l-‘umru ve’l-a‘māru ḡayyera** / *zendegānī dādeş ḥudāy - ‘omr - kerd zed der rūy-i ū* / uzun yaş berdi aṅga - ‘ömr - topraklıg kıldı yüzni - /
3. **fī vechihī fettera ‘anhu’l-‘azābe feccera’l-enhāra** / *kem kerd ez vey ‘azāb rā - ber āb kerd çüb-hā rā* / yā hacīl kıldı - eksüttü andın ‘azābnı - aqıttı arıqlarnı - /
4. **fessera’l-ḡur’āne fetṭara’ş-şā’ime ve’l-feṭūru** / *tefsīr kerd ḡur’ān rā - rūze guşād rūze-dār rā* / tefsīr kıldı - rūze tutğan ağızın açtı - /
5. **fekkera fihi ve huve’l-fikru ve’l-fikratu ve’l-efkāru** / *endīşe kerd der vey - ve īn endīş* / endīşe kıldı - endīşe - /
6. **ve’l-fikeru ḡattera ‘alā ‘iyālihī ḡaddera’ş-şey’e ḡaşşera’s-** / *tengī kerd ber ferzendāneş - endāze kerd çīz rā - pūst bāz kerd* / ‘ayāli ūze tarlık kıldı - nērseni endāze kıldı - /
7. **semseme ḡaşşara fiel-ḡacetı ve ḡaşşara’l-ḡāḥu min şa‘arihi** / *kunced rā - taḡşīr kerd der ḡacet - burīdend ḡāciyān mūy-hā ve ḡod rā* / yağur ḡabın soydı - taḡşīr kıldı - kesti ḡacı saçındın - /

242a

1. **ve ḡaşşara ‘anhu ḡaṭṭarahū ve ḡaṭṭara’l-mā[’e] kebbera’llāhe** <imtene‘a ‘anhu> / *bi-mānd ez vey - ber pehlū efkendes - bi-çekānīd āb rā - buzurg dāşt ḥudāy rā* / ‘āciz boldı - yanın kemişdi - tamzurdı - uluḡladı - /
2. **keşşera’l-māle keddera’l-mā’e kesserahū keffera’llāhe** / *besyār kerd māl rā - tīr kerd āb rā - rīze kerdeş - pūşānīdes ḥudāy* / ūküş kıldı - bulğanuḡ kıldı - uşattı - teṅgri yazuqlarnı urtı - /
3. **seyyi’ātehum ve keffera ‘an yemīnihī neşşera’l-muşhāfe** / *gunāhāneş rā - bāz kerd muşahḥaf rā* / yaydı - açtı - /

4. **naşşara** 'n-naşrāniyyu ebbenehū nefferahū nekkera 'l-isme ve hiye 'n- / *bi-rāndeş* - *nekre kerd nām rā* / ürkütti - nekre kıldı - /
5. **nekiratu heccerahū ve hiye** 'l-ḥāciratu (Z) berraze 'aleyhi / *ve ĩn nekre - bi-germā bi-reft - pīş destī kerd ber vey* / ödleñ isiginde yöridi - ozdı anıñg üze fazl içinde - /
6. **cehhezehū bicehāzetin ṭarrazе** 's-şevbe 'accezehū / *bi-sāht sāhtegī-yi ũ* - 'alem kerd cāme rā - *bī-çāregī nisbet kerdeş* / anuqluq kıldı sebebi birle - 'alemlüg kıldı - 'āciz kıldı - /
7. **ve 'accezet neffera** 's-sehme (S) şey'un muḥammesun / *pīr şud zen - bi-guzerānīd tīr rā - çīzī penc gūşe* / 'avrat qarı boldı - oqñı elgin birle çewürdi - beş müñgüşluğ nēse - /

242b

1. **dellese** 'aleyhi dennese 's-şevbe 'annese 'anneset / *ḥīle kerd ber vey - rīm-nāk kerd cāme rā - turş-rūy şud - tācir-i şeb furūd āmed - der-mānd duḥter bi-cāy-ı şūy* / urtı anıñg üze - tünni keyd kıldı - yüzni çattı - urağut orta yaşlıg boldı - <ton içinde yöridi - dermānu tüşti - kız kēç qaldı - küdegüke bērmedi> - /
2. **ḡallese bi** 'ş-şalāti ve ḡallesū 'l-mā 'e fellesehu 'l-ḡāḡı / *namāz bi-gāh kerd - bi-gāh āmedend bi-āb - ḡāḡī muflis ḡāndeş* / namāznı tünḡ ḡarañḡqusında kıldı - erte irürdi suwqa - ḡāḡı müflislikke ḡükm kıldı añḡa - müflis ḡāḡı - /
3. **ḡaddesa** 'llāhe ve huve 'l-ḡuddūsu ve 'l-ḡudusu ḡallesehū / *pāk ḡānd ḡudāy rā - ve ĩn pāk ḡudāy - kulāh pūşānīdeş* / teñḡrini arıḡladı - arıḡ teñḡri - arıḡlıq teñḡriḡa - birök ketürdi añḡa - /
4. **lebbese** 'aleyhi 'l-emra neffese 'anhu nekkesehū (Ş) / *pūşīde kerd ber vey kār rā - bi-burd ez vey endūh rā - nekū-sār kerdeş* / urtı anıñg üze - kızḡunı kiterdi - negūsār kıldı - /
5. **ḡarraşe beyne** 'l-kilābi ve herraşe 'arraşe 'l-kurūme / *berāḡālīd sukkān rā - bervāreḡ kerd rez rā* / tütgürdi itlerni ḡaldurdı - *muñḡaḡ tiktı - /

6. **fetteşe** ‘anhu **naqqāşe**’ş-şey’e (Ş) **ħalleşahu**’llāhu <eyyi **encāhu**> / *bi-cust ez vey - naqş kerd çîz rā - bi-rehānīdeş ħudāy - ey negāh / yaqşı sordı - bezedi - kırtardı anı - /*
7. **rahħaşa** **lehū fi kezā** ve **hiye**’r-ruħşatu **raqqaşat** **veledehā** / *ruħşat dādeş - der fulān kār - pāy kūbānīd zen ferzend-i ħod rā / kēnglik kıldı - bu kēnglik - urağut oğlanın oynattı - /*

243a

1. **ES-SĀBĪ**’ **AŞAR** **lahħaşa**’l-**kışşate** **meħħaşahū**’llāhu ve **maħħaşahū** / *peydā kerd kışşa rā - bi-yālūdeş ħuzāy / beyān kıldı - arığ kıldı anı yazuğdın - /*
2. **neğğaşa** ‘ayşehū (D) **beğğadahū** **beğğadahū** / *bī-mezze kerd zendegānī-yi ū rā - behre kerdeş - duşmen gerdānīdeş bi-vey / mezesiz kıldı - ülüş kıldı - düşmānlıq kıldı - /*
3. **ileyhi ħarrađahū** ‘ale’l-**kıtāli** ‘**arrađahū li kezā** / *ber-engīht ū rā - ber ceng - pīş nihād ū rā / rağbetliğ ańga uruşmağğa - karşı ħodtı anı nērsege - /*
4. **ve hiye**’l-‘**urđatu** ve ‘**arrağa bi kavlihi** ve ‘**arrağahumu**’l- / *ve ĩn pīş nihāden - bi-kināyet guft suħan rā - āverd ĩşān rā / karşı bolğan nērse - örtüglüğ kıldı - kelgen nērse ketürdi - /*
5. **ķādīmu** ve **hiye**’l-‘**urāđatu ħammeđa** ‘**aynehū** / *āyende - ve ĩn rāh-āverd - furū- ħābānīd çeşmeş rā / bu ketürgen nērseler - közin yumdı - /*
6. **ve mā zıqtu ħumđan** ve **ħammeđa**’l-**kelāme ferrağa**’l- / *baħşīdem ħāb rā - muşkil kerd suħan rā - farīđa kerd ħudāy / hıç köz yummadım - sözni örtülüğ sözledi - farīza kıldı sürenińg oqımağını - /*
7. **lāhu**’s-**sūrate merrađahū** (T) **şebbetahū** ‘**ani**’l-**emri** / *ħāndend sūre rā - tīmār kerdeş - bāz-dāşt ū rā ez kār / sökelge tertīb kıldı - yığdı işdin - /*

243b

1. **ħanneta**’l-**meyyite ħalleta** **fi**’l-**emri sellatahū** ‘**aleyhi** / *ħanūt mālīd ne-murde - bi-şūrānīd der kār - ber-gumāştend ber vey / ölüğke ħanūt türtti saçtı - qarıştı - iş içinde qarıştırdı - erklığ kıldı - /*

2. **şehhatahū bi'd-demi galletahū ferrata fī'l-emri karrata** / *hūn-ālūde kerdeş - bi-galaş nisbet kerdeş - taqşır kerdeş der kār - bi-gūşvāre kerd / kankā bulğadı - galaşka nisbet kıldı - taqşır kıldı - küpe [ta]kıtı kulakınga - /*
3. **uznehā ve karrata'l-ferase'l- māne neşşatahū** / *bi-gūş-i zen - nihād esb rā 'inān - bi-neşāt āverdeş / uru bērdi - atka tizgin urdı - neşātılığ kıldı - /*
4. **li kezā nekkaṭa'l-muşhāfe (Z) galleza 'aleyhi** / *nuḡta kerde muşahhāf rā bi-fulān çīz - duruštī kerd ber vey / çeke urdı - öwke kıldı - iriglik kıldı anıng üze - /*
5. **karrazahū (') harra'ahū'l-guşsate hamma'nā ve hamme'a** / *bi-sutūdeş - başşānīd ū rā - endūh - bi-namāz-i ādīne şud - gird āverd <bestūdeş> / ögdı - kızğu yitürdi anğa - āzīne kılduḡ - mālını cem' kıldı - /*
6. **mālen şivā'un muhalle'un şī'e murabba'un raḡḡa'a fī şavtiḡi tācun** / *buryān ustūḡān bīrūn ḡāste rā āverde - çīzī çahār gūşe - gerdānīd der gelū - afser / süngüksüz - söklünçi - tört köşe - münḡüşluḡ nēse - üni içinde ḡancere kıldı - /*
7. **muraşşa'un rakka'a şevbehū şecca'ahū şeffe'ahū'l-** / *pāre dūḡt cāme-eş rā - dilīr kerdeş - şefā'at kabūl kerdeş / tüzülmiş tāc - tüzip yamadı - alplıḡka nisbet kıldı - bēḡ şefā' atin kabūl kıldı - /*

244a

1. **emīru fī'l-muznibi şenna'a 'aleyhi ve hiye'ş-şun'atu** / *emīr der gunāh - teşnī' kerd ber vey / yazuḡ kılğan bēḡ - çoḡladı anıng üze - bu çoḡu - <ḡatıḡ melāmet kıldı> - /*
2. **şadde'ahū şarra'a'l-beyte ferra'ahū karrā'ahū** / *derd-i ser dādeş - mışrā' kerd beyt rā - bi-tersānīdeş <saḡt melāmet kerdeş> / başın aḡrıttı - birni iki yarım kıldı - ḡorḡuttı ḡorḡunçdın emīn kıldı anı - <ewke ḡawşurma ḡapuḡ ḡoddı - ḡatıḡ melāmet kıldı> - /*
3. **kar'aten kaṭṭa'ahū kanne'ahā menne'ahū biḡi ve mette'a'l-** / *pāre pāre kerdeş - maḡna'e pūşānīd - ber-ḡurdārī dādeş bi-dū zen rā / pāre pāre kıldı - bürünçük örtü bērdi anğa - berḡordārılıḡ kıldı anğa anıng birle - /*

4. **mer'ete ve hiye'l-mut'atu ve raculun mumetta'un 'an mumetti'in / merd-i yek çeşm - fāriğ kerdeş ez kār / 'avratge mut'a bērdi - mut'a - bir endāmlıg er - sīngar közlüg er - /**
5. **(Ġ) belleğa'r-risālete ve huve'l-belāgu fezze' ahū lil' ameli / resānīd peygām rā - ve ĩn resānīden-i peygām / tegürdi peygāmbērlıknı - tegürmek - fāriğ kıldı 'amel üçün - /**
6. **merrağa dābbetehū (F) ellefe'l-kitābe ve ellefe / marāğa dād ustūr rā - taşnīf kerd kitāb rā - muvāfaqat efkēnd / ağnattı kölikni - taşnīf kıldı - köngüller arasında yaraşturdu ya'nı muvāfaqat kemişti - /**
7. **beyne'l-ķulūbi şekķafe'r-rumħu ħarrafel'ķaleme / miyān-i del-hā - rāst kerd neyze rā - muħarref burīd ķalem rā / tüzetti - muħarref kesti - /**

244b

1. **ve ħarrafel'kelāme 'an mevādi'ihī ħallefehū / bi-gerdānīd suħan rā - der cāyhāyi ħod - sogēnd dādeş / kiterdi - oynattı sözni yerlerindin - and içürdi anğa - /**
2. **ħallefehū şerrafehū şennefehā şahħafehū şarrafehū / bāz pes dādeş - buzurg dāşteş - gūşvāre kerdeş - bi-gerdānīdeş / soñgra ķodtı anı - ağırladı - küpe uru bērdi - ħatāķa berkindürdi - ewürdi anı - /**
3. **şannefe'l-kitābe ey ellefe da'afe'l-'atā'e ve da'afehū's- / taşnīf kerd kitāb rā - do-çendān kerd - da'İf kerdeş baħşeş rā / kitāb taşnīf kıldı - iki ķat kıldı - emgetti anı - /**
4. **seyru 'arrafehu'ş-şey'e ve 'arrafa'llāhu'l-cennete / reften - bi-yāmūħt çiz rā - ħoş-būy gerdānīd ħudāy beheşt rā - duruštī kerdeş / yörimek - öğretti - ħoş yıdığlıg kıldı uştmāhnı uştmāhlıķlarķa - /**
5. **li ehlihā ve 'arrafel'isme ve hiye'l-ma'rifetu 'annefehū / umerāy-i beheştiyān - ma' rife kerd nām rā / isimni ma' rife kıldı - ma' rife - iriglik kıldı - /**
6. **ve 'annefe 'aleyhi kettefe'l-ķavme kellefegu'l-emra / baz pes best dest-hā merdumān rā melāmet kerdeş - teklīf kerd ber vey kār rā / elgin artaru bağladı - yükledi - teklīf - /**

7. **naşşafehū nezzafe's-sevbe (K) erraḫahū ḫaddeḫa ileyhi** / *do-nīme kerdeş - pākīze kerd cāme rā - bīdār dāšteş - tīz nigerīst* / iki yarım kıldı - tonnu arıg kıldı - odağ kıldı - yitig baḫtı - /

245a

1. **ḫarraḫahū ve huve'l-ḫarīḫū ḫalleḫa 't-tā'iru fi'l-hevā['i]** / *bi-sūzānīdeş - ve īn āteş-i sūzān - pervāz kerd murğ der hevā* / köndürdi - odt - ḫuş havāda çewründi - /
2. **ve ḫalleḫū ru'ūsehum ḫammeḫahū ḫarraḫa 's-şiyābe** / *seturdend serhāyi īşān rā - aḫmaḫ ḫāndeş* / başların yülüdiler - aḫmaḫḫa nisbet kıldı - bërti tonnu - /
3. **ḫallefehū ve huve'l-ḫulūfu ve ḫalleḫa 'llāhu'l-muḫgate** / *būy-i ḫoş mālīdeş - ve īn būy ki bi-mālīd - tamām bi-yāferīd gūşt pāre rā* / ḫoş ot törütüti - ḫoş ot sarıg ot - şüret kıldı - teḅgri muḫḫanı - /
4. **ḫanneḫahū ve huve'l-muḫanneḫū ve ḫanneḫa 't-tis' īne** / *ḫabe kerdeş - bi-duzdī nisbet kerdeş - resīd bi-neved sāl* / boḫdı anı - boḫulmuş - toḫsanḫa yaḫudı - /
5. **denneḫa 't-tāciru serrāḫahū şerraḫa 'l-laḫme ve şerraḫa 'l-** / *bār mī-kerd bāzergān der mu'āmele - ḫadīd kerd gūşt rā - bi-maşrīḫ refit musāfir* / yinçkelik kıldı bāzergān - oḫrılıḫḫa nisbet kıldı - etni üsdi - musāfir maşrīḫḫa bardı - /
6. **musāfiru şaddeḫahū ve şaddeḫa 'l-muşaddīḫū şaffeḫa 'ş-** / *rāst-gū dāšteş - şadaḫa girift şadaḫa-girende - bi-yālūd* / rāstḫa tuttu - zekāt alḫan - zekāt aldı - şarābnı süzdü - /
7. **şerābe ve şaffeḫa bi yedeyhi ve hiye 'ş-şafḫatu** / *şarāb rā - ber yek dīger zed do dest rā - ve īn bāzergānī* / iki elgin çattı - bey'niḅg' aḫdı - /

245b

1. **ḫarraḫa lehū ḫalleḫahā ve raculun miḫlāḫun ḫamrun mu'atteḫatun** / *rāh dādeş - ḫalāḫ dād zen rā - merd-i besyār ḫalāḫ-dehende - mey-i kohne* / yol bërdi aḅḅa - boşadı - köp ḫalāḫ bërgen er - eski ḫamr - /
2. **'alleḫahū biḫī ḫarraḫahū ve licāmun muḫarraḫun bi'l-fiḫḫati** / *bi-yāvīḫteş - ḫurḫa dādeş - legām-i sīm girift* / astı anı - yitürdi anı - kümüş birle yalduzmuş öygen - /

3. **ğalleka** 'l-ebvābe **ferraqa** beyne 'l-eşyā 'i **fessaqahū** / *ber-best der-hā rā - cudāy kerd miyān-i çīz-hā - fāsıq h̄āndeş* / kapuğlarını bağıladı - iki nêrse arasında ayırt kemişti - fāsıqlıqqa nisbet kıldı - /
4. **beydun** **mufellaqun** **şeridetun** **mulebbaqatun** **eḥādīşun** / *ḥāyhā-yi şikāfte - tirīd-i çerb kerde - suḥan-hā* / yarılmış yumurtqa - köp yağlıg nevāle - birbiriñge yapşunmuş sözler - /
5. **muleffaqatun** **mezzeka** 'ş-şiyābe **mumezzeqan** **nettaqahū** / *bi-yārāste - bi-derīd cāme-hā rā - derīden - kemer best* / içkur bağıladı - /
6. **nemmaqa** 'l-kitābe (K) **betteke** 'l-ezāne **ḥarrakehū** / *nebeşt nāme rā - bi-burīd gūş-hā rā - bi-cunbānīdeş* / yahşı bitidi - kesti kulaqların - tepretti - /
7. **ve hiye** 'l-ḥaraketu **ve mā bihī** **ḥarrākun** **ḥannekethu** 's-sīnnu / *ve ĩn cünbiş - nīst būy-i cunbīden - dūrest rāy kerd ū rā 'omr* / tepretmek - yok aña tepretmek ya' nī işi yok tepretmekke - yaş anı puḥtā kıldı - /

246a

1. **ve hiye** 'l-ḥaneketu **şebbeke** beyne **eşābi** 'ihī **felleke** / *der-hem girift - enguştān rā - gird şud pustān-i zen* / puḥtālıq - soquşturdu barmaqların - ağırçaqlandı - /
2. **şedyu** 'l-mer 'eti **messeke** bi 'işamihī **ve messeke** 'ş-şey 'e / *dest der-zed bi-nigāh dāşt ḥuzāy - bi-mesk kerd bi-çīz rā* / ilüginde yapşındı - yıpar türtti nêrsege - /
3. **mellekehu** 'ş-şey 'e (L) **mecdun** **mu'eşşelun** **eccelehū** / *mulk gerdānīdeş - buzurgī-yi aşlī - ecel bi-dīd āverdeş* / mülkiñge küwürdi - ögdülmüş er - vaqt qodtı aña - /
4. **emmelehū** **ehellehū** 'llāhu **lil-ḥayri** **bettele** 'amelehū **lillāhi** / *umīd dāşt bi-vey - sezāvār kerdeş nīkī rā - burīde kerd ū rā ḥuzāy* / umunç tuttı - sezā kıldı anı ḥayrqa - kesti anı teñgrilik için - /
5. **beccelehū** **baḥḥalehū** **beddelehu** 'llāhu **mine** 'l-ḥavfi **āminen** / *buzurg dāşteş - bedel kerd ū rā ez ḥovf - ĩmenī* / ta' zīm kıldı - bedel bérđi aña qorqunçdın emīnlili - /

6. **şekķale** ‘aleyhi ceddelehū cehhelehū haşşalehū / *girān kerd ber vey - haşıl kerdeş* / bēg ağır kıldı - ađruķ - yüzün kemişti - cāhillıķķa nisbet kıldı - haşıl kıldı - /
7. **hammelehū kezā rattele**’l-ķur’āne **rammelehū bi**’d-demi / *bār nihād ber vey fulān ķīz - peydā ħānd ķur’ān rā - ħūn-ālūd kerd* / yükledi - āheste oķıdı - bulğadı - /

246b

1. **sebbele**’d-dāra **seccele lehū**’l-ķādī ve **seccele** ‘aleyhi / *sebīl kerd serāy rā - secel nebeşt berū ķādī - secel kerd be vey* / sebīl kıldı - ħükm kıldı - sicilnāme bitiyü bērdi ańga - /
2. **ve huve**’s-siclu **sehhele ħicābehū** ‘accele lehū mine’ş-şemeni **kezā** / *ve ĩn secel-nāme - āsān kerd ħicāb-i ū rā - zūd dād behā rā bi-fulān ķīz* / sicilnāme - āsān kıldı ħicābnı - éve bērdi bahādın - /
3. ‘**addele**’ş-şuhūde **ve huve** ‘adlun **ve hum** ‘adlu / *rāst kerd guvāhān rā* / ta’ dīl kıldı tanuķlarını - mu’ temed er - /
4. **ve** ‘**udūlun bi**’run mu’**aţtaletun raculun muğaffelun** / *ķāh-i vīrān mānde - merd-i ğāfil* / ķalmış ķuduğ - sınamaduğ er - ğāfil - /
5. **faşşale**’l-lu’lu’e **ve faşşale**’l-muħmele **fađđalehū** / *cudāy kerd der rişte keşīden-i murvārīd - peydā kerd cumle rā - fuzūnī nihād ū rā ber vey* / tüzdi yinçünü - tafşıl üze aydı örtülüğni - arturdı anı - /
6. ‘**aleyhi ķabbelehū** **ve hiye**’l-ķubletu **ķattelehū esīrun mukebbelun** / *bi-būsīdeş - ve ĩn būse - bi-kuşt merdumān rā - esīr-i bend bihāde* / öpti anı - öpmek - buķağuluğ esīr /
7. **keffelehū**’ş-şey’e **kemmelehū meşşelehū nezzelehū** / *bez-reftārī dādeş - tamām kerdeş - şūret kerdeş - zamān dādeş - fermān dādeş - furūd āverdeş* / oğa bērdi - tūkel kıldı - şūret kıldı - mūhlet bērdi - azın azın indürdi - /

247a

1. **nekkele bihî ve huve 'n-nekkâlu (M) eşsemehû berramehû** / *bi-^çuqûbet kerdeş - bi-gunâh nisbet kerdeş - bi-sutûh âverdeş / muşle kıldı - ^çuqûbet - yazukluğka nisbet kıldı - <umazka ketürdi> - /*
2. **şelleme 'l-hâ 'iṭa ḥavlun mucerramun ceşsemehu 'l-emra** / *riḥne kerd devâr rāh - tekiye kerd ber vey kâr rā / ketti - tûkel yıl - yükledi aṅga işni - /*
3. **ḥarrame 'aleyhi 'şey'e ve huve 'l-ḥarâmu ḥakkemehû** / *ḥarâm kerd ber vey çîz rā - dest dād ū rā / ḥarâm kıldı - erklig kıldı anı - /*
4. **fî mâlihî desseme sibâlehum ḥadîşun muraccemun** / *der mâleş - çerb kerd sibîlhâ-i îşân rā - suḥan bi-gumân gufte / bıyıqların yağladı - gümânlîğ söz - /*
5. **deḥḥame 'l-isme sellemehu 'llâhu mine 'l-âfâti ve huve 's-** / *bi-yefkend âḥir nām rā - bi-rehânîdeş - ḥuzây ez aḳât / terḥîm kıldı ya^çnî bir ḥarf yâ iki ḥarf kemişti - kırtardı - /*
6. **selâmu ve selleme 'aleyhi ve selleme ileyhi 'ş-şey'e** / *selâm kerd ber vey - sipurd bi-vey çîz rā / kırtulmaḳ - selâm kıldı - ısmarladı - /*
7. **ve selleme lillâhi ḳabrun musennemun çarrame 'n-nâra** / *ve gerden dād fermân-i ḥuzây rā - gūr ḥar-pušt - bi-yefrûht âteş / özin ısmarladı - eşgek arḳası teg kör - yeldürdi - /*

247b

1. **ferasun muṭahhemun 'azzamehû 'allemehû ḡarramehû faḥḥamehû** / *esb-i nîkû-ḥûy - buzurg dâşteş - bi-yâmûhteş - tâvân fermûdeş - buzurg kerdeş / tâvânka kemişti - tûkel yaratılmış at - ağırladı anı - öğretti anı - uluğladı anı - /*
2. **ibrîḳun mufeddemun ve huve 'l-fidâmu fehhemehu 'l-ḥarfe** / *âb-destânî ser-beste - ve ĩn ser-bi-vâm - feh̄m gerdânîdeş / ağızı tuwaḳlîğ bardaḳ - tıwaçlîğ bardaḳ - uḳturdı anı - /*
3. **ḳaddemehû ve ḳaddeme bi nefsihî ve ḳaddeme ileyhi 'l-emîru** / *der pîş kerdeş - ḥod der pîş şud - bi-fermūd ū rā - girâmî kerdeş emîrekî / aşnu keçürdi - kendü aşnu keçti - buyurdı anıṅ tapa bēg /*

4. **en tef' ale kezā ḳassemehū ḳalleme'l-ezḳāra kerramehū** / *fulān kār bi-kuned - baḣᣩ kerdeᣩ - bi-ᣩīd nāḣun-hā rā* / fulān işni ḳılmaḳᣩa - üleş ḳıldı - tırnaḳların kesti - aḳırladı - /
5. **kellemeḣū ve huve'l-keḳāmu ve'l-keḳīmu nazᣩame'l-lu'lu'e ve'l-keḳāme** / *suḣan gufteᣩ - ve ĩn suḣan - hem suḣan - der riᣩte keᣩīd murvārīd <ve nazm kerd suḣan rā>* / sözleşti - söz - sözleşgen - tüzdi yinᣩını taᣩı sözni - /
6. **na' amehū'llāhu heddeme'l-buyūte herramehu'llāhu raculun** / *ni' met-nāk gerdānīdeᣩ ḣuzāy - bi-yefkend ḣān-hā rā - pīr gerdānīdeᣩ* / ni' metlig ḳıldı - yıᣩtı - ḳarı boldı - /
7. **muheᣩdamun (N) ebbene'l-meyyite ezzene'l-mu'ezzinu** / *bārīk-miyān - bi-sutūd murde rā - bānk-i namāz guft mu'azzin* / bēli yinᣩe er - saᣩtı - baḳᣩladı - /

248a

1. **ve huve'l-ezānu emmene 'lā du' ā'ihī ḣasseneḣū** / *āmīn guft - ber du' ā-i ū - ḣūn gerdānīdeᣩ* / āmīn tidi - körklüg ḳıldı - /
2. **ḣaşᣩaneḣū ḳāleḣū bi't-taḣmīni raddene'l-ḳamīᣩa** / *ustūvār kerdeᣩ - bi-guft ū rā bi-gumān - ser-āstin kerd pīrāhen - der ᣩumān kerdeᣩ* / ḳal' aᣩa ḳayttı - sözledi gümān birle - köḳᣩlekke yinᣩ sabuᣩı sıᣩtı - /
3. **seḣᣩane'l-merakate sekkenehū semmeneḣū ᣩammeneḣū'ᣩ-** / *germ kerd āᣩ rā - bi-yārāmānīdeᣩ - ferbeh kerdeᣩ* / ısıttı - ḳarār ḳıldurdı - semrüttı - oᣩa kirdi - <tāvān ḳıldurdı aḳᣩa taᣩı> - /
4. **ᣩey'e ve ᣩammene'l-kitābe kezā ev fī ᣩımmihī kezā ḳarraneḣum** / *enzerūn-i kitāb nihād bi-ᣩīzī - ve der enderūn-i ūst fulān ᣩīz - der-bend kerd ĩᣩān rā* / nēse ḳoᣩtı kitāb iᣩinde - iᣩinde fulān nēse bar - /
5. **fī'l-eᣩᣩāfi keffeneḣū laḣᣩaneḣū lekᣩaneḣū mekkeneḣū** / *der kefen kerdeᣩ - ḣaᣩā-gūy gufteᣩ - cāy dādeᣩ* / buᣩaᣩuᣩa ḳattı anlarnı ikiᣩer - kefenge ḳattı - ḣaᣩāᣩa nisbet ḳıldı - aytu bērdi - orunluᣒ ḳıldı - /

6. **fi'l-arđı ve mekkene lehü heccenehü (H) raculun muzellehun / der zemîn - 'ayb kerdeş - merd bî-hûş ez düstî / 'ayblik kıldı - ğāfil er - /**
7. **seffehühü şebbehühü kezā ev bi kezā ev şebbehe 'aleyhi'l-emru / bî-ħired ħ'āndeş - mānend kerdeş bi-fulān çîz - pūşide kerd ber vey kār rā / sefîhge nisbet kıldı - meñgzetti anı fulān nêrsege - müştebeh boldı anıñg üze iş - /**

248b

1. **feĳkahehü fi'd-dîni kerrahe ileyhi'l-kufra nebbehehü / dānā kerdeş - dîn - duşmen ni-mūd bi-vey kâfirî rā - bîdār kerdeş / fitne kıldı anı dîn içinde - yigrendürdi añga - uygandurdı - /**
2. **min nevmihî ve nebbehehü 'ale's-şey'i nezzehe nefsehü / ez ħ'āb - rāh ni-mūdeş bi-çîzî - bigāh dāşt ten-i ħod rā / yöndürdi anı nêrse üze - özin saĳladı - /**
3. **'an kezā EL-MUDĀ' AFU (B) tebbebehü ferasun mucebbehun / ez fulān çîz - helāk kerdeş / yoĳattı anı - tiziñge tegrü aĳ aĳ - /**
4. **ħabbebe ileyhi'l-îmāne rabbebehü zebbebe'l-'mebe / düst gerdānîd - perverdeş - mevîz kerd engūr rā / sewüglük kıldı añga îmānı - êktiledi - ĳurıttı - /**
5. **ve zebbebe şeddeĳahü sebbebe li'l-emri ve huve's-sebebu / sebeb şud kār rā / sebeb kıldı işke - sebeb - /**
6. **ve'l-esbābu şebbebe bihā bāhun muğabbebub lebbebehü / sutūd cemāl-i zen rā - der-bend nihāde - gerîbān girifteş / ögdi ol 'avratnı - temür çekelig ĳapuĳ - yaĳasın tuttı - /**
7. **ve huve't-telbîbu (T) betteteĳhü şetteteĳhü fetteteĳhü / ve îñ gerîbān giriften - perākendeş - rîze kerdeş / yaĳa - tardı anı - pāre pāre kıldı - /**

249a

1. **(C) eħacce'n-nāra ve huve mudeħhacun leħħaceti's-seffinetu <reculun mudahħacun> (Ĥ) / ber-efrūht āteş rā - merd-i tamām musallaħ - der miyān-i deryā resîd keştî / yeldürdi - tükel yarlıĳ - kemi deryā ortasıñga tegdi - /**

2. **şahhahahū (D) berradehū ceddedeḥū ḥaddedeḥū** / *durust kerdeş - perākendeş - nev kerdeş - tîz kerdeş / dürüst kıldı - yidi anı - yeŋgi kıldı anı - yitiğ kıldı anı - /*
3. **ḥaddedeḥū raddedeḥū seddedeḥū şeddedeḥū** ‘**addede** / *sūrāḥ kerdeş - bāz-gerdānīdeş - ustūvār kerdeş - şumurdeş / çukur kıldı anı - kaytardı - tüzdi anı - küçlüg kıldı anı - saydı /*
4. **mālehū ḳaddede’l-laḥme heddedeḥū (R) ḥarrara raḳabeteḥū** / *ḳadīd kerd gūşt rā - tehdīd kerdeş - āzād kerd tenī rā / ḥālını - ḳaḳıladı - ḳaḳıdı aŋga - ḳorḳuttı anı - āzād kıldı - /*
5. **ve ḥarrara’l-kātibu ‘arrara bi nefsiḥī ḳarrarahū kerrarahū** / *nebeşt nevīsende - der ḥaṭar efkend ḥ’iştēn rā - bi-gerdānīd / bitidi - ḥaṭāḳa kemişti özin - ḳarār ḳıldurdu - tezgindürdi - /*
6. **(Z) ‘azzezehū (S) essese’l-cidāra (Ş) ‘aşşeşe’ṭ-** / *ercumend kerdeş - bunyād nihād dīvār rā - āsiyāne kerd / ‘azīz kıldı anı yā koy kıldı - ol urdu tamḳa - öw[k]e kıldı - /*
7. **tā’iru (Ş) ceşşaşa’l-beyte (D)** / *murğ - bi-geç bīdūd - ḥāne rā / alçu birle suwadı - /*

249b

1. **ḥaḍḍaḍahū ‘ale’l-ḳitāli licāmun mufaḍḍaḍun (T)** / *ber-engīḥt ū rā ber ceng - legām-i sīm-endūd / yöndürdi anı - kümüş birle yalduzılmış öygen - /*
2. **kesā’un muḥaṭṭaṭun (F) ceffefehū ḥaffefehū deffefe** / *kilim-i ḥaṭ ḥaṭ bāfte - ḥuşk kerdeş - sebuk kerdeş - tamām keşt / ḥaṭlığ kilim - ḳurıttı - yünğül kıldı - /*
3. **‘ale’l-curḥı ṭaffefe’l-mikyāle (K) ḥaḳḳaḳa ḳannehū** / *ḥasta rā - kem kerd peymāne rā - ḥaḳīḳat kerd gumāneş rā / eksük kıldı - rāst ḳattı anı - /*
4. **deḳkaḳahū raḳkaḳahū şaḳkaḳahū (K) cezelun muḥaḳkeḳun** / *bārīk kerdeş - teng kerdeş - bi-şikāfteş / yinçke kıldı - yufḳa kıldı - yardı - /*
5. **şekkelehū fi’ş-şey’i (L) cellele’l-ferase cellele’ş-şey’e** / *bi-gumān efkēdeş der çīz - çul nihād esb rā - ḥelāl kerd çīz rā / gümānḳa kemişti - atḳa çul urdu - ḥelāl kıldı - /*

6. **ve hallele fi yemīnihī hallele eşābi‘ ahū fi’l-vuḏū’i / istiṣnā kerd der sogendeş - cudāyī efkend miyān-i enguštāneş - der āb dest kerd / istiṣnā kıldı - uşadı - /**
7. **ve halleleti’l-ḥamru zellelehū ḏallelehū zallela’llāhu ‘aleyhimu’l- / sirke şud şarāb - ḥur kerdeş - gum-rāh kerdeş - sāye efkend ḥudāy ber İşān / sirke boldı - ḥor kıldı - azdurdı - teŋgri bulıtnı kölige /**

250a

1. **ḡamāme ve zıllun zālilun ‘allelehū ḳallelehū hellele (M) / ebr rā - sāye pāy dād - bīmār kerdeş - dovvom bār āb dādeş - endek kerdeş - lā ilāhe illāllah guft / kıldı bularnıŋg üze ḥoş kölige - sökel kıldı - er kıldı - lā ilāhe illāllah tidi - /**
2. **emmemeḥū temmemehū zemmemeḥū şammeme ‘ale’l-emri / āheng kerd bā-ū - tamām kerdeş - ni-kūhīdeş - ‘azm-i durust ber kār / uğradı aŋga - tükel kıldı - yardı - uğradı - peyvestelik kıldı - iş üze keçti - /**
3. **ve seyfun muşammemun ‘ammemeḥū (N) fennene’l-ḥadīse / ‘imāme bi-besteş - ḡünāḡün kerd suḡan rā / ‘imāme sardı - sözni türlüḡ kıldı - /**
4. **ve huve’l-fennu ve’l-funūnu EL-MU‘TELLU’L-FĀ Bİ’L-VĀV (D) / ve ĩn ḡüne / bu türlüḡ - /**
5. **vaḏḏa’e’l-merīḏu (T) veṭa’e’l-firāşu ve huve’l-veṭā’u / dest u rüy şuyānīd bīmār rā - nerm kerd bester rā - ve ĩn bester-i nerm / sökelge ābdest kıldurdı - yumşak kıldı - yumşak töşek - /**
6. **(T) veḳḳate lehū (Ş) verrāşehū (H) veşşahāhū / vaḳt nihād - mīrāş dādeş - şikem-bend nihād / vaḳt ḳoḏu bérđi - mīrāş bérđi aŋga - vişāḥ baḡladı aŋga - /**
7. **(H) vebbeḡahū (D) veḡhada’llāhe te‘ālā ḡaddun muverradun / serzeniş kerdeş - yekī ḡānd ḡuzāy rā - ruḡ-i gul-ḡün / ḳaḳıdı - teŋgrini birledi - kızıl yaŋgaḳ - /**

250b

1. **veşşedeḥū veṭtadeḥū vekkedeḥū şey’un muvekkedun / bāliş nihādeş - ustūvār kerdeş - muḡkem kerdeş - çizī ustūvār / yastuḳ ḳoḏu bérđi - berkitti anı - yeŋgi nérse - /**

2. **ve velledehā evlāden (R) vettera 'l-ḳavse veffera 'aleyhi 'l-** / *māder ferzendān kerd zen rā - zeh nihād kemān rā - tamām resānīd* / oğlan toğurttı 'avratge - yağa kiriş taḳtı - tükel tegürdi aṅga - /
3. **ḥaḳḳu vaḳḳara 'ş-şeyḥu (T) verratahū** / *bi-vey ḥaḳ rā - buzurg dāşt pīr rā - bi-helāk efkendes* / ağırladı - düşvārlik kemişti anı - /
4. **vessetahū (‘) vedde‘ ahū mā vedde‘ ake** / *der miyān kerdeş - vedā‘ kerdeş - neguzāşt ān rā* / orta ḳıldı - körişti aṅga - ḳodmadı idig seni yā muḥammed - /
5. **rabbuke vedde‘ a 'l-māle vesse‘ a 'aleyhi veḳka‘ a** / *ḥuzāy-i to - baḥş kerd ḥ‘āste rā - ferāḥī kerd ber vey - tevḳī‘ zed* / arturdı - kēṅlik ḳıldı - tevḳī‘ urdı /
6. **fi 'l-kitābi (F) vezzafe 'aleyhim vezā 'ife** / *der nāme - nihād ber İşān vazīfe-hā* / kitāb içinde - vazīfeler ḳodtı anlar üze - /
7. **(Ḳ) ferasun muveşşeku 'l-ḥalkı vefḳahu 'llāhu** / *esb-i ustūvār - āferīneş - tevḳīḳ dādeş ḥuzāy* / ḳavī yaratılmış at - tevḳīḳ bērdi - /

251a

1. **lil-ḥayri ve vefḳa beyne 'ş-şey 'eyni (L) vekkelehū bi 'l-emri** / *bi-nīkūy - sāz-vārī efkend - miyān-i do çiz - vekīl kerdeş bi-kār* / tevḳīḳ kemişti iki nēse arasında - vekīl ḳıldı - /
2. **ve huve 'l-vekīlu ve 'l-vukelā 'u ve hiye 'l-vekāletu (M) ḍarrabehū** / *ve ū - ve ĩn vekīlī - bizedeş* / vekīl - vekīllik - urdı /
3. **fe verramehū (N) veṭtane 'l-belede ve veṭtane nefsehū 'ale 'l-** / *āmāsīd - cāy bāşeş şehr rā - bi-yārāmānīd ḥod rā ber kār* / taḳı şişürdi - ḳarār ḳıldurdı tenin iş üze - /
4. **emri vehhene keydehū (H) veccehehū EL-MU‘TELLU 'L-FĀ 'U Bİ YĀ** / *pīş nihād* / yüzün ḳarşu ḳodtı - /
5. **(R) yessera 'l-emra ve yesserahu 'llāhu lil-yusrā** / *āsān kerd kār rā - tevḳīḳ dādeş - ber ṭā‘at* / āsān ḳıldı - tevḳīḳ bērdi teṅgri ṭā‘at ḳılmaḳḳa - bir ṭā‘at - /

6. EL-MUDĀ' AFU yemmehū EL-MU' TELLU'L- AYN BĪ'L-VĀV / āheng
kerd bi-dū / uğradı aṅga - /

7. (E) bevve'ehū menzilen ravve'e fī'l-emri ve hiye'r-raviyyetu / furūd āverdeş
bi-menzil - endīşid der kār - ve ĩn endīşe / anuttı aṅga ew - endīşe kıldı - endīşe - /

251b

1. (B) evvebe'l-musāfiru ve evvebe'l-musebbihu / heme ruz bi-reft musāfir - heme
ruz tesbīh guft tesbīh-kunende / musāfir - kün uzun yöridi musāfir - tesbīh aydı - /

2. bevvebe'l-kitābe şevvebe'd-dā'ī ravvebe'l-lebene / bāb nihād - kitāb rā - bi-
pāy ḡānd ḡānende - māst sāht şīr rā / bāb kıldı - du' ā kılgan - du' ā kıldı - sūtni *oduttı
- /

3. şavvebe ra'yehū ve şavvebe ra'sehū (T) şavvete / şavāb dīd rāy-i ū rā - furū-kerd
sereş rā - bāng kerd / şavāb kördi - çoğu soқты - қақırdı - /

4. ve huve's-şavtu ve'l-eşvātu (Ş) levveşehū / ve ĩn bāng - bi-yālūdeş / ün -
bulgadı - /

5. tevvecehū ravvece's-sil'ate zevvecehū imra'eten / tēc ber sereş nihād - revā-
kerd kāle rā - zen dād ū rā / tēc uruldı - ötgen kıldı - urađutnı cüftlücke bērdi - /

6. ve bi imra'etin 'avvecehū (Ĥ) ravveḡahū ve ravveḡa 'aleyhi / kejd kerdeş -
āsāyiş dādeş - bād-kerd ber vey / eğri kıldı - tınandurdı - yēlpidi anı - /

7. ve hiye'l-mirvaḡatu ṡavveḡahū levveḡathu's-şemsu / ve ĩn bād-zen - helāk
kerdeş - bi-sūzānīdeş āfitāb / yēlpise - yoқattı - wāmsız kıldı - āfitāb - /

252a

1. ve ravveḡa lil-kelbi bi raḡfin (Ĥ) devvaḡa fī'l- / bi-numūd seg rā - nān - bi-keşt
der şehr-hā / kö[ter]ti itke etmekni - çewründi - keze yöridi - /

2. bilādi (D) cevvede's-şey'e devvede'l-laḡme zevvedehū / nīkū kerd çīz rā -
kerm der ḡuş endāḡt / edḡü kıldı - azuқ kılu bērdi - /

3. **sevvede** 'ş-şevbe ve **sevvede** 'r-racule **hevvede** 'l- / *siyāh kerd cāme rā - mihter şud merd /* kara kıldı - uluğ kıldı - /
4. **yehūdiyyu ibnehū** 'avvedehū kezā (Z) 'avvedehū / *hūnāk kerdeş - ta'vīz kerdeş /* öğretti anı nêsege - okıdı taķı tūfkürdi - /
5. (R) **şey** 'un **mudevverun devvera** 'l-kelāme **sevverahā** / *çizī kerd - bi-yārāst suhan rā - dest bi-zincīr kerdeş /* tūgdi nêse çattı - bilezük urdı 'avratge - /
6. **şevvera bihī şavverahū** ve **huve** 'l-muşavviru 'avvera 'aynehū / *hacīl kerdeş - şūret kerdeş - kūr kerd çeşmeş rā /* hacīl kıldı - şūret kıldı - körmez kıldı - /
7. **ğavvera kavvera** 'l-bitīlḫate ve **hiye kavāratu** 'l-ķamīşı / *sūrāḫ kerd ḫarbuze rā - sūrāḫ bīrhān /* oydı - oyundusı - /

252b

1. **ve** 'l-bittīḫı **kevverati** 'ş-şemsu ve **kevvera** 'l-'amāmete / *girifte şud āfītāb /* yer kapud boldı - /
2. **nevvera** 'ş-şeceratu ve **nevvera** 's-sirācu **sevvese** 't-ṭa'āmu / *şukūfe āverd dirāḫt - rūşen kerd çerāg rā - guve uftād der galle /* çiçeklendi - yaruttı çerāgı - küyeledi - /
3. **ķavvese** 'ş-şeyḫu (Ş) **şevveşe** 'aleyhi 'l-emra **nevveşehū** / *do tā şud bīr - teşvīş kerd bā-ū kār rā - bi-ḫāndeş /* çerrik boldı - bükreirdi - egildi - da'vetķa ündedi - /
4. (D) 'avvedahū **mine** 'l-hibeti **fevveḫa** **ileyhi** 'l-emra / *'ivaḫ dādeş - ez baḫşīd - bāz-guzāşt bi-vey kār rā /* 'ivaḫ bērdi - attı anıḡ tapa - /
5. **ķavveḫa** 'l-binā'e (') **cevve** 'ahū **ravve** 'ahū **ṭavve** 'at / *furūd efkend ber-āverde rā - gurusne kerdeş - bi-tersānīdeş - āsān nimūd ber vey /* yıķtı - açurdı - ķorķuttı - āsān kıldı anḡa /
6. **lehū nefsehū emera kezā** (Ġ) **sevvağa** **lehū kezā** (F) / *nefes-i ū kārī rā - revān gerdānīd ū rā - fulān kār rā /* teni işni - revā kıldı - /
7. **şey** 'un **mucevvefun ḫavvefehū** **sevvefehū** **şevvefehū** / *çiz-i kāvek - bi-tersānīdeş - vā-pes efkendes /* ķawaķ nêse - ķorķıttı - te'ḫīr kıldı - /

253a

1. **tavvefe fi'l-bilâdi burdun mufevvefun (K) ravveka's-** / *gird bergeşt şehh-hâ - burd menfeş - bālūd / tavâf kıldı - ' alemlig burd - süzdi - /*
2. **şerâbe ravveka'l-beyte şevvakahû tavvekahû** / *şarâb rā - negâşt hâne rā - ârezū-mend kerdeş - tûk nihād ber kerdeniş / êwni sarıg bodâg birle suwadı - ârzuladı - çenber urdı - /*
3. **'avvekahû 'ani'l-emri fevvaqa's-sehmu (K)** / *bâz-dâşteş ez kâr - sevâ-kerd tîr rā / yıgıdı anı - kez kıldı - /*
4. **sevveke fâhu şevveke ra'su'l-halîkı (L) evvele'l-** / *misvāk-nāk kerd dehâneş rā - duruşt şud ser - seturde - te 'vîl kerd / misvāk kıldı - irig boldı - tefsîr kıldı - /*
5. **kur'âne havvele fiel-bilâdi havvelehû 'an mekânihi** / *kur'ân rā - gird bergeşt der şehh-hâ - gerdânideş ez cāy-ı hod / tezgindi - çewürdi anı - /*
6. **havvelehû mâlen sevvelet lehû nefsuhi kezâ** / *dâdeş mâlî - ârâst ũ rā nefes-i ũ - fulân çîz / mâl bêrdi anğa - bezedi anğa fulân nêrseni - /*
7. **'avvele 'aleyhi nevvelehû hevvele's-şey'e 'mdehû** / *i' timād kerd ber vey - 'atâ dâdeş - sehm-nāk nimūd çîz rā bā ũ / i' timād kıldı - başış bêrdi - qorğunçlıg kıldı anıng katında nêrseni - /*

253b

1. **devveme't-tâ'iru haykun musevvetun ve hiye's-simye** / *pervâz kerd murğ - esbân nişân kerde - ve in nişân / tezgindi - tağlanmış atlar - /*
2. **ve's-seymâ ve's-sîmiyâ kavveme's-sel'ate** / *behâ kerd kumâş rā / kıymet kıldı - /*
3. **ve hiye'l-kıymetu ve kıvemu'l-mu'avvece nevvemehû** / *râst kerd kej rā - der hâb kerdeş / kıymet - tüzetti êgrini - uyuttı anı - /*

4. **hevvene (N) havvenehū devvenehū** ‘avveneti’l-mer’etu / *der ḥāb şud - cināyet-ger-i ḥān şud - der-reften cem’ kerdeş <miyāne-i ‘omr şud zen> / uykuladı - cināyetka nisbet kıldı - cem’ kıldı - orta yaşlıg boldı - /*
5. **kevvenehu’l-lāhu te’ālā levvenehū nevvera’l-isme** / *hest kerdeş ḥudāy - rengīn kerdeş - tenvīn kerd nām rā / reŋlig kıldı - tenvīn kıldı - /*
6. **hevvin ‘aleyke (H) şevvehe’l-lāhu vecchēhū** / *āsān kerd ān ber ḥod - şirret kerd ḥudāy rūy-i ū rā / āsān kılgıl öziŋge - körksüz kıldı - /*
7. **raculun mufevvehun mevvehēhū nevvehe bi’smihī EL-MU‘TELLU’L-‘AYN Bİ’L-YĀ** / *merd-i faşīḥ - ārāsteş / faşīḥlig er - altun suw birle bezedi - /*

254a

1. **ḳayye’ehū heyve’ehū (B) ḥayyebēhū seyyebēhū şeyyebēhū** / *yaḳī āverdeş - āmāde kerdeş - nev-mīd kerdeş - rehā kerdeş - sepīd-mūy kerdeş / ḳusturdı - anuḳ kıldı - nevmīz kıldı - aylaq idti anı - ḳavī kıldı - /*
2. **ṭayyebēhū ḡayyebēhū neyyebetī’n-nāḳatu (T) beyyete’l-** / *ḥoş-būy kerdeş - ḡāyib kerdeş - pīr şud uştur-i māde - şeb-ḥūn kerd / ḥoş kıldı - ḡāyb kıldı - ḳarı boldı - nāḡāh tüştı /*
3. **‘aduvvu ve huve’l-beyātu ve beyyete emran (C)** / *ber duşmen - ve īn şeb-ḥūn - tedbīr-i kārī kerd der şeb / dūşmānlar üze - tünḡleklemek - tünle iş çıḳtı - /*
4. **heyvecehū (Ḥ) şeyyeḥa (D) eyyedehū şeyyede’l-** / *ber-engīḥteş - pīr şud - ḳarı kerdeş - bulend kerd / ḳopḡardı anı - ḳarı boldı - küçlüg kıldı binānı - /*
5. **binā[’e] ‘ayyedū ḳayyedeḥū ve ḳayyede’l-kitābe (R)** / *binā rā - pīr şud - ‘iyd kerdend - der bend kerdend - a’rāb zed kitāb rā / yüksek kıldı - bayram kıldılar - buḳaḡuladı - i’rāb urdı - /*
6. **ḥayyerahū ḥayyerahū beyne’ş-şey’eyni seyyerahū** / *ḥīre kerdeş - muḥayir kerd miyān-i do çīz - bi-burdeş ez şehr bi-şehrī / müteḥayyir kıldı - iki nēse arasında erklig kıldı - çıḳardı èldin - /*

7. **min beldetin şayyerahū kezā tayyerahū ‘ayyerahū kezā ve bi kezā / kerdeş fulān kār - bi-perānīdeş - ta‘ne zed ū rā bi-fulān çīz /** kıldı anı fulān nêrse - uçurdı - ‘ayb kıldı - /

254b

1. **ve huve’l-‘āru ğayyerahū kayyerahū şevbun muneyyerun / ve ĩn neng - dīgergūn kerdeş - bi-ķīr endūdeş - cāme bā ‘alem / ‘ayb - oynattı - ķīr türdi - ‘alemlüg ton - /**

2. **(‘) şeyya‘ ahū ve raculun muşeyya‘un dayye‘ ahū / bed-rūz kerdeş - merd-i şucā‘ - dāyī‘ kerdeş /** köndürdi - alp er - /

3. **(F) zeyyefe’d-derāhime dayyefehū (K) dayyekahū / bed kerd direm-hā rā - mihmānī kerdeş - teng kerdeş /** barmaqlarını yawuz kıldı - konuqladı - tar kıldı - /

4. **(L) hayyele ileyhi kezā melā’un muzeyyelun / ni-mūdend bi-dū fulān çīz rā - cādū derāz dāmen /** hayāl köründi aᅇga fulān nêrse - uzun eteklig terinçek - /

5. **zeyyelehū seyyelehū meyyele beyne’ş-şey’eyni / cudā kerdeş - revān kerdeş - bi-çesbīd miyān- do çīz /** ayırdı - aķıttı anı - iki nêrse arasında mütehayyir boldı - /

6. **raculun muteyyemun hayyeme bi’l-mekāni (N) beyyenehū / merd-i ‘āşık - heyime zed bi-cāy - peydā kerdeş / ‘āşık er - keçti - açtı - /**

7. **ve beyyene nefsehū tibyānen zeyyenehū tayyene’l-hā’iᅇa / hod peydā şud - bi-yārāsteş - gil-endūd kerdvār rā /** kendü açıldı - bezedi - tamnı suwadı - /

255a

1. **EŞ-ŞĀMĪN ‘AŞAR ‘ayyene’ş-şey’e leyyenehū EL-MU‘TELLU’L-LĀM (B) rabbāhu / mu‘ayyen kerd çīz rā - nerm kerdeş - perverdeş / mu‘ayyen kıldı - yumşak kıldı - èktüledi - /**

2. **‘abbā’l-ceyşe lebbāhu (C) raccāhu raccā’l-eyyāme seccā’l- / rāst kerd leşker rā - lebbeyk gufteş - ūmīd girift - guzerānīd rūz-hā rā - rüy pūşīd /** tüzdi çerigni - icābet kıldı - umunç tuttı - keçürdi künlerni - /

3. **meyyite neccāhu heccā** 'l-**ḥurūfe** (Ḥ) **ḍaḥḥā bi ṣātin** / *murde rā - bi-rehānīdeş - hecā kerd ḥurūf rā - ḳurān kerd gūsfend rā* / ölüğe terinçek örtti - ḳurtardı - heceledi harflerni - ḳoyunni ḳurbān ḳıldı - /
4. **ve hiye** 'l-**uḍḥıyyetu** (Ḥ) **şehḥā nefsehū ve bi nefsihī** ' **ani** 'ş-**şey** 'i / *ve ĩn ḳurbānī - dūr kerdeş ḥod rā ezū - dil ber-dāşt* / ḳurbān - özin yıraḳ ḳodı andın - /
5. (D) **eddā ileyhi** 'd-**deyne ve huve** 'l-**edā** 'u **raddāhu şaddā** / *guzārd bi-vey fām rā - ve ĩn guzārden - ridā efkend ber vey ez çİZ - destek zed* / borçnı ötedi - ötemek - ridā örtti - çaptı - /
6. **bi yedeyhi** ' **addāhu ḡaddāhu feddāhu** (R) **zerrā** 'ḫ- / *guzerānīd bi-dū - āş-i çāşt dādeş - ḥod rā fedā-i ū guft - bād kerd* / keçürdi - érte aşı bérdi - fedā ḳıldı aṅga - aşlıḳnı sawurdı - /
7. **ṭa'āme** ' **arrāhu** (Z) ' **azzāhu** (S) **essāhu** / *ḡalle rā - birehne kerdeş - şabr fermūdeş* / yalıṅ ḳıldı - eşkbāy baḡladı - /

255b

1. **dessāhā messāke** 'llāhu **bi ḥayrin nessāhu** 'ş-**şey** 'e (Ş) / *ez bī-ābī nehufteş - şebān-gāh ḥudāy - bi-ḥayr kunād - ferāmūş gerdānīdeş* / özin muşīb birle bezedi - teṅri ḥayr birle kēcege tegürsün sini - unutturdı - /
2. ' **aşşāhu ḡaşşāhu** 'ş-**şey** 'e **meşşāhu ve meşşā bi nefsihī** / *şām dādeş - pūşīd berū çİZİ - revānīdeş - ḥod bi-refit* / aḥşam aşın bérdi - örtti aṅga nêrseni - yöridi - kendü yöridi - /
3. **ḡaṭṭāhu** (F) **şaffāhu** ' **afā** ' **alā eşerihī ḳaffā bihī** / *pūşīdeş - pālūdeş - nā-pedīd kerd bey-i ū rā - ber pey-i ḥod bordeş* / örtti - süzdi - izin yitürdi - izinçe yörittı - /
4. ' **alā eşerihī** (Ḳ) **leḳḳāhu** 'ş-**şey** 'e **neḳḳāhu** (K) **beḳḳāhu** / *nemūdeş çİZ rā - pāk kerdeş - geryānīdeş* / sataşturdı aṅga nêrseni - arıḡ ḳıldı - yıḡlattı - /
5. **ve beḳḳā bi nefsihī zekkā** 'n-**nāru ve zekkā** 'l-**ferasu ve huve** / *ḥod gerīst - ve ĩn pīr* / kendü yıḡladı - basıḡ boldı - ḳarı boldı - /

6. **zel-muzekkī ve zekkā'z-zebīhate ve hiye'z-zekātu ve şātun / besmel kerd kušten - ve ĩn besmel kerdn / basıg er - koyun boğuzladı - boğuzlamak - /**
7. **zekiyyun zekkā'l-māle ve zekkā nefsehū (L) cellā'ş-şey'e / zekāt dād māl rā - pāk guft ħod rā - peydā kerd çiz rā / zekāt bérđi - arıg kıldı ornı - açtı - /**

256a

1. **cellāhu ve cellāhā ħallā sebīlehū ve ħallā mekānehū / nişān-rüy kerd - rehā kerdeş / süçig kıldı - itigler urdı - yolını ıdı - /**
2. **ve ħallā 'anhu dellāhumā bi gurūrin şellāhu şallā'llāhu / ufkend herdū rā - namāz kerd ħudāy rā - nişān-rüy kerd - rehā kerdeş / kódtı anı - ikisini aldamağ birle yakın ketürđi - şabr bağladı - namāz kıldı - /**
3. **ve şallā 'alā'n-nebiyyi 'allm (M) demmāhu şemmāhu kezā / durūd guft ner peygāmber - ħün-ālūde kerdeş - nām-zede kerd vey rā / şalavāt ıdı - қаnқа bulğadı - at urdı - /**
4. **ve bi kezā 'ammā 'aleyhi'l-ħabera nemmā'l-ħabera (N) şennā'ş- / pūşide kerd ħaber rā - ħamz kerd çiz rā - do tā kerd / ħaberni örtti - ħaberni ħammaz kıldı ya' nı çıktı - nerseni iki /**
5. **şey'e ve hiye'l-muşennā 'annāhu ħannāhu kennāhu mennāhu'ş- / çiz rā - bi-rencānideş - surūd guft ū rā <va' de kerdeş çiz> / kat kıldı - emgekke kemişti - ırlattı - arzūlattı ańga /**
6. **şey'e şehhā'ş-şey'e EL-MU'TELLU'L-FĀ'İ VE'L-LĀM (R) verrā / bār zed āverd çiz rā - kināyet kerd ez çiz / nerseni - nerseni hoş kıldı - kināyet kıldı - /**
7. **'ani'ş-şey'i bi ħayrihi (Ş) veşşāhu (F) veffāhu ħaqqahū / bi-dıgereş - vaşiyet kerdeş - tamām dād ū rā / vaşiyet kıldı - tükel tegürđi - /**

256b

1. **(L) vellāhu'l-'amele ve vellā 'anhu bi vechihī EL-MU'TELLU'L-'AYNİ VE'L-LĀM / bi-dād ū rā 'amel - bi-gerdānıd ez vey rüy / 'amel bérđi - yüz ewürđi andın - /**

2. **ravveytuhū mine 'l-mā 'i ve ravveytuhu 'ş-şî' ra (S) sevvāhu / sîrāb kerdem - bi-revāyet şî'r dāstem ū rā - hem-vāre kerdeş / suwdın kändurdum - rivāyet kıldurdım - şî' mi tüz kıldı - /**
3. **(K) kavvāhu (L) levveve ru 'ūsehūm VE BÎ 'L-YĀ 'Î (H) hayyāke 'l / nîrū-mend kerdeş - bi-gerdānîd ser-hāyi Īşān - hudāyet pādîşāh gerdāned / küçlüg kıldı - başların egdiler - melik kılsun seni - /**
4. **lāhu ve beyyāke ve hiye 't-taḥıyyetu BĀBU FĀ' ALE YUFĀ' ILU / ve kār-hā rā bi-sāzed - pādîşāhî ve zendegānî ve selām / teṅgri taḳı emleriṅ oṅgarsun - küreşmek yā şādmānlık yā pādşāhlık - /**
5. **MUFĀ 'ALETEN VE Fİ' ĀLEN kāfāhu (B) cānebehū ḥārabehū / mukāfateş dād - bi-yek-sū şud ez vey - ceng kerd bā-ū / cezāsın bērdi - bir yaṅga oturdı - toḳuş kıldı - /**
6. **ḥāsebehū ḥātabehū dā' abehū rāḳabehū / şumār kerdeş - ḥiṭāb kerdeş - bāzî kerd bā-ū - bi-tersîd ezū / saḳış kıldı anıṅ birle - ḥiṭāb kıldı - lāḡ kılıştı anıṅ birle - ḳorḳuttı andın - /**
7. **şārabehū şāḥabehū şāḥabehū dārabehū / şarāb ḥod bā-ū - şoḥbet kerd bā-ū - bi-ḥaşm bāṅg kerd ū rā - şimşîr zed bā-ū / içiştı anıṅ birle - ḳadaşlık kıldı anıṅ birle - ḳıḳırdı aṅga - uruştı - /**

257a

1. **tālebehū bi 'd-deyni 'ātebehū 'ale 'z-zenbi 'āḳabehū / taḳāḳā kerd māl rā bi-vām - 'itāb kerd vey rā ber gunāh - 'uḳūbet kerdeş / istedi anı borcu birle - 'itāb kıldı <'uḳūbet kıldı> - /**
2. **bi kezā ve hiye 'l-'uḳūbetu ve 'āḳabehū fi 's-seyri ve hiye 'l- / bi-fulān çîz - nevbet kerd bā-ū der refteṅ / 'uḳūbet - yörimek içinde nevbet ḳatılıştı - /**
3. **'uḳūbetu ḡāḳabehū ḡālebehū ḳārabehū ve şey 'un / ḥaşm kerd bā-ū - ḡālib şud bā-ū - nezdîk şud bā-ū / nevbet - öwke kıldı - ḡālib boldı - yaḳın kıldı - /**
4. **muḳāribun kātebehū ve kātebe 'l-'abde ve hiye 'l-kitābetu / çîz-i nezdîk - nāme nebeşt bā-ū - mekātib kerd bende rā / yaḳın nēse - bitiştı - mekātib kıldı - /**

5. **nāsebehū nāṣābehū** 'l-ḥarbe (S) ḥādeṣehū <ḥāfet bi-l ḳirā'eti> / ḥoṣī dāṣt bā-ū - ceng kerd bā mā - ṣerm bi-ḥāyēd - ḥadīṣ kerd bā-ū / aḳrun oḳıdı - meṅgeṣti aṅga - ḳopardı toḳuṣnı anıṅ üze - [s]özleṣti anıṅ birle - /
6. (C) 'ālecehū mine'd-dā'i (H) sāfeḥahā sāmeḥahū / 'ilāc kerd ū rā - zinā kerd bā zen - musāmaḥāt kerd bā-ū / 'illetḳa dārū ḳıldı - zinā ḳıldı - müsāmaḥāt ḳıldı - /
7. **şāfeḥahū şāleḥahū** 'alā kezā ve huve'ş-şulḥu / dest-i vey girift - şulḥ kerd bā-ū - ber fulān çiz / körsemek içinde elgi bērdi - şulḥ ḳılıştı fulān nēse üze - bu şulḥ - /

257b

1. **ṫārahahū** 'l-keḷāme kāṣeḥahū kāfeḥahū māracehū / suḥan bāz-efkend bā-ū - duşmenānegī kerd bā-ū - rū bā vey ceng kerd - bāzī kerd bā-ū / baḥş ḳıldı anıṅ birle - duşmānlıḳ ḳıldı - uruştı - lāḡ ḳılıştı - /
2. **nāṣāḥahū** (D) bā'adehū cāledehū cāhedehū sā'adehū / naşīḥat kerd bā vey rā - dūr kerdeş - ceng kerd bā kāfirān - yārī dādeş / naşīḥat ḳıldı - ırāḳ ḳodı - uruştı kāfir birle - yārī bērdi aṅga - /
3. **şāhedehū ṫāradehū** 'aḳadehū ve huve'l-'aḳdu ve huve 'aḳıdu'l- / peydā bi-dīd ūrā - zinhār best bā-ū - ve ĩn zinhār <ve ĩn 'ahd-i āzādegī> / kördi anı - yügrüştı anıṅ birle - 'aḳd baḡladı - 'ahd ḳıldı anıṅ birle - bu 'aḳd - kerīm kökniṅ /
4. **kerami** ve 'aḳıde'l-lūmi 'ānedehū 'āhedehū 'alā kezā / ve ĩn 'ahd-i furū-māndegī - gerden-keşī kerd bā-ū - yārī dādeş bi-fulān çiz / 'ahdi - lā'imlükniṅ 'ahdi - boyun sümezlik ḳıldı - 'ahd ḳıldı anıṅ birle - /
5. **nāṣedehū** 'llāhu (Z) āḥazehū 'llāhu bi zenbihī (R) / şefī' kerd ḥudāy rā bā-ū - girifteş ḥudāy bi-gunāheş / teṅgrini şefī' ḳıldı - tuttı anı yazuḳı birle - /
6. **ācerahu** 'd-dāra āzerahu āmerahū bāderahu 'ş-şey'e ve ile'ş-şey'i / bi-cuz dādeş serāy rā - yārī dādeş - bā-ū meşveret kerd - ta'cıl kerd bā-ū bi-çiz / ewni terke bērdi - yārī bērdi - meşveret ḳılıştı - ewüştı anıṅ birle - /

7. **bāşerahā ve bāşera** 'l-emra **bākerahū şābera** 'aleyhi / *cimā* kerd *bā zen* - *hod kerd kār rā* - *bāmdād āmed ber vey* - *peyvestegī kerd ber vey* / *cimā* kıldı anıñg birle - kendü köñgli birle kıldı - érte ir keldi - *peyvestelik kıldı* - /

258a

1. **cāhera bi** 'l-' **adāveti ve ra** 'eytuhū **cehraten ve cihāran** / *āşikārā kerd duşmenī rā* - *dīdem ū rā āşkāre* / *düşmenlikni āşkāre kıldı* - *āşkāre kördüm anı* - /
2. **hāzera minhu hāşara** 'l-' **aduvve hāţara bi nefsihī** / *bi-tersīd ez vey* - *bāz-dāşt duşmen rā* - *der hāţar efkend hod rā* / *korğunç tuttu andın* - *egirdi düşmānlarnı* - *özin hāţarķa kemişti* - /
3. **ve hāţarahū** 'alā **kezā hāmerahū zākerahū** 'l-**hadīse** / *gerev best bi-fulān çīz* - *āmīhte şud bā-ū* - *bi-yād dādeş suhan rā* / *öçeşti anıñg birle* - *ķarıştırdı anı* - *yāz kıldı* - /
4. **sāfera min arđın ilā arđın ve humu** 's-sefru / *sefer kerd ez zemīn bi-zemīn* - *ve İşān musāfirān* / *bir yerdin bir yerke sefer kıldı* - *musāfirler* - /
5. **ve** 's-suffāru **ve huve** 's-seferu **ve** 'l-esfāru **sāmerahū** / *ve İn sefer* - *bi-şeb suhan guft bā-ū* / *bu sefer* - *tünle sözleşti* - /
6. **ve huve** 's-semīru **şāţarahū** 'l-māle **şāherahū** / *suhan-i şeb* - *do-nīme kerd bā-ū* *hāste rā* - *yek māhe muzd dādeş* / *tün sözi* - *iki yarım kıldı* - *bir aylık terke tuttu* - /
7. **şāberahū şāderahū** 'ale 'l-māli **şā** 'ara **haddehū** / *bā-ū şekībāyī kerd* - *muşādere kerd ū rā* - *bi-gerdānīd ū rā ez tekebbur* / *şabr kıldı* - *muşādere kıldı bir māl* - *tekebbürlük kıldı* - *ķıyştırdı* - /

258b

1. **şāhera ileyhim zāherahū ve huve** 'z-zahīru **ve zāhera** / *muşāheret kerd bā İşān* - *yārī dādeş* - *yārī dehende* - *zihār kerd ez zen-i hod* / *teñgür boldı* - *yārī bérđi ańga* - *yārī bérđen* - *zihār bađladı* - /
2. **min imra** 'etihī **ve zāhera beyne** 'ş-sevbeyni 'āserahū / *do cāe ber yek-dīger pūşīd* - *duşvārī kerd bā-ū* / *iki ton kedti* - *düşvārlik kıldı* - /

3. ‘āşerahū ve hiye’l-‘ışratu ve huve’l-‘aşīru ‘ākara’l- / *hem-destī kerd bā-ū - zendegānī - kem zendegānī - peyveste ħord mey rā / tiriglik kıldı - ‘ışret - tiriglik bir kişi - ħamrnı peyveste içti - /*
4. **ħamra gāderahū fāħarahū kāmrahū kāberahū** / *bi-māndeş - nāzīd bā ū - ħumār bāht bā ū - mukābire kerd bā ū / ħodtı anı - küweniştı - ħumār oynastı - mukābere kılıştı - /*
5. **kāşerahū kāserahū kāşerahū mākerahū nāzarahū** / *kişret nimūd bāū - bişkest bā ū - ħandīd bā-ū - mekr kerd bā ū - munāzıra kerd bā ū / köpleştı - sındı - fişķurdı - mekr kıldı - baķıştı - /*
6. **ħācera min arđın ilā arđın ve hiye’l-ħicratu (Z)** / *ħicret kerd ez cāy bi-cāy / ħicret kıldı - ħicret - /*
7. **bārazehū ħācezehū nācezehū (S) cālesehū** / *mubārizet kerd bā ū - bāz-İstād bā ū - rezm kerd bā ū - hem-niştı kerd bā ū / alpluķ kıldı - yığıştı anıġ birle - uruştı - oturuştı - /*

259a

1. **cānesehū ħālesehū ’ş-şey’e dārasehu’l-kitābe lābese’l-** / *mānendegī kerd bā ū - rubūd ez vey ħīz rā - bi-yāmūzāyīd ū rā kitāb-hā rā - bi-yāmūht kār rā / meġzeştı - ħaptı - ewüştı anıġ birle kitābnı kitāblarnı - ħarıştı - /*
2. **emra lānesehā mārasehū mākesehū** / *bi-sūd zen rā ya‘nī cimā’ kerd - küşīd bā ū - mekās kerd bā ū / turuştı - uruştı - /*
3. **nāfese fi’ş-şey’i (Ş) nāķaşehū fi’l-ħisābi (Ş)** / *ħarīş şud ber ħīzī - bārīk kerd bā ū - der şumār / raġbet kıldı - yinċkelik kıldı - /*
4. **ħāleşahū fi’l-‘ışrati (D) ‘ārađahū ve huve’l-‘arđu** / *ve terk kerd bā ū der zīsten - mu‘ārıđa kerd bā ū - ĩn / tiriglik içinde turuġluķ kıldı ya‘nī şāfīlık - kāle birle satıġ kıldı - bu - /*
5. **ve’l-‘urūđu ve ‘ārađa’l-kitābe bi ġayriħī māħađahū’l-** / *muķābele kerd kitāb rā - bi-dīgerī- ħālīş kerd bā ū / muķābele kıldı - duruġ kıldı - /*

6. **vudde nākaḍa āḥiru ḳavleyhi** 'l-evvele **nāheḍahu** (Ṭ) / *muḥālif ṣud suḥan dūstī*
rā - pesīn-i ū pīšīn - ber-ḥāst bā ū / yüzdī - soṅ sözi öṅ sözni - ḳayıştı - /
7. **ḥāletahū rābetahū ṣāratahu fī kezā** (Z) **hāfeza** / *der-āmīht bā ū - ser-ḥādd-i*
vilāyet negāh dāštend - şart kerd bā ū bi-fulān çiz - negāh-bānī kerd ber vey / ḳarıştı - el
tışında muḳīm boldılar - şart ḳılıştılar - bekçilik ḳıldı - /

259b

1. **lāḥazahū** (‘) **tābe‘ ahū** ve **tābe‘ a** 'l-kutube **cāme‘ ahā** / *negāh kerd bi-dū - bī-rūy*
kerd ū rā - peyāpey ferestād bi-vey nām-hā rā - cimā‘ kerd ū rā / baḳtı aṅga - ulaşı ḳıldı
- cimā‘ ḳıldı - /
2. **ḥāde‘ ahū dāfe‘ a** ‘anhu ve huve **seyyidu ḳavmihī** / *ferīfteş - def‘ kerd ez vey - ve*
ū server-i ḳavm-i ḥodeş est / aldaştı - def‘ ḳıldı - bu kişilerinṅ uluḡı - /
3. **ḡayru mudāfe‘ in rāce‘ ahū fī kezā** ve **rāce‘ a** 'l-mer‘ete / *bī-def‘ - bāz-geşt bi-dū*
bi-fulān çiz - murāca‘ at kerd zen rā / inṅadsız - rücū‘ ḳıldı - ḳaytardı - /
4. **ve hiye** 'r-rac‘atu **rāfe‘ ahū** ile 'l-ḥākimi ve **hiye** 'r-rafi‘atu / *bi-ḥakem burdeş /*
ric‘ at - ḳadıḳa ilette - ḳadıyye - /
5. **zāra‘ ahū sāra‘ a** ileyhi **ṣāra‘ ahū ṣāne‘ ahū** / *enbāzī kerd bā ū - bi-şitāft bi-sūy-i ū*
- kuştī girift bā ū <nīkūy-i kerd bā ū> / ortaḳlık ḳıldı - ewdi anıṅ tapa - küreştī anıṅ
birle - idgölük ḳıldı /
6. **bi mālin ḍāce‘ ahā** ve huve 'ḍ-ḍacı‘u **dāra‘ ahū** / *bi-ḥāste - bi-ḥuft bā zen - ve in*
hem-ḥābe / māl birle - yattı anıṅ birle - ḳoyḡaşmaḳ - menḡzeştī - /
7. **tāle‘ ahū ḳāra‘ ahū ḳāta‘ ahū** ‘alā **kezā māne‘ ahū** 'ş- / *muḥāla‘a kerdeş - ḳur‘ā*
zed bā ū - muḳāta‘a kerd bā ū ber fulān çiz - bāz-dāşt ez vey çiz rā / muḥāla‘a ḳıldı -
ḳur‘a kemiştī - muḳāta‘a ḳıldı anıṅ birle fulān iş üze - yıḡıştı - /

260a

1. **şey‘e nāze‘ ahū** (Ġ) **bāleḡa fīel-emri** (F) **ālefehū** / *munāza‘at kerd bā ū - bi-kūşīd*
der kār - dūstī kerd bā ū / uruştı - mübālaḡat ḳıldı - öğretti - /

2. **h̄uzife**ʼr-raculu ve huve meh̄azifun ve hiye h̄azfetuʼl-edebi / *saht şud yā bedbaht şud - ve ĩn mer saht - ve ĩn bĭ-rūzĭ ez edeb* / er bedbaht boldı - er r̄uzsız boldı - yahtusız yaru b̄erser er - edebiᅇ bahtsızlıkı - edebtin r̄uzsızlık - /
3. **h̄alekah̄u** h̄alefeh̄u ş̄arafeh̄u ş̄adefeh̄u k̄aşefe / *s̄ugend h̄ord bā ũ - h̄ilāf kerd bā ũ - dĭde-ver şud bĭ-vey - peydā kerd bā-ũ* / and içiştı - h̄ilāf kılıştı - baқа turdı yüksekten - buldı anı - /
4. **bi**ʼl-^ʿadāveti lātafeh̄u nāşafeh̄uʼl-māle (K) / *duşmenĭ rā - luţf kerd bā ũ - do-nĭm kerd bā ũ - h̄āste rā* / düşmānlıkı āşkāre kıldı - luţf kıldı - iki yarım kıldı anıᅇ birle mālını - /
5. **rāfekah̄u** ve huveʼ-rafıku rāhekaʼl-gulāmuʼl- / *hem-rāhĭ kerd bā ũ - ve ĩn hem-rāh - nezdĭk-i bulūg resĭd gulām* / қoldaşlık kıldı - қoldaş - oğlan t̄uş k̄örmege yağudı - /
6. **h̄ülme s̄abekeh̄u** s̄arākeh̄uʼn-nazara ş̄adekeh̄u / *musābaķat kerd bā ũ - duzdĭde nigerĭst bā ũ - d̄ustĭ kerd bā ũ* / uruştı - oğurlayu baķtı - dostluk kılıştı - /
7. **ve hiye**ʼş-şadāķatu t̄abekeh̄u ʿānekeh̄u f̄arākeh̄u / *ve ĩn d̄ustĭ - muvāfaķat kerd bā ũ - kenār girift ũ rā - cudā şud ez vey* / dostluk - muvāfaķat kıldı - ķuķuştı - /

260b

1. **ve hiye**ʼl-furķatu nāfeķa (K) b̄arakeʼllāhu ʿaleyke / *ve ĩn cudāyĭ - munāfāķĭ kerd - bereket kunād h̄udāy ber to* / m̄unāfıķ boldı - ayrışmaq - teᅇgri bereket b̄ersün - /
2. **ve fike** ve leke ve b̄arakeke ve hiyeʼl-beraketu veʼl-berakātu / *ve ĩn* / bereket - /
3. **ş̄arakeh̄u fĭ kezā** (L) cādeleh̄u ve huveʼl-cidālu / *hem-bāzĭ kerd bā ũ der fulān çĭz - cedel kerd bā ũ - ve ĩn cedel* / ortaklık kıldı fulān n̄erse içinde - uruştı - berh̄aş - /
4. **cāmeleh̄u h̄ateleh̄u dāh̄aleh̄u fĭ emrihĭ rāseleh̄u** / *nĭkū-yi kerd bā ũ - bi-ferĭfteş - der-āmed der kār-i ũ - peygām firestād* / aldaştı - kirdi anıᅇ işke - işti yaʿ nĭ yalawaç ıdtı - /
5. **ve rāseleh̄u fĭ**ʼl-ķurʼāni ve huveʼr-rasĭlu s̄aceleh̄u / *destekĭ kerd ũ rā der h̄ānden - resĭd - neberd kerd bā ũ* / yārĭ b̄erdi ķırāat içinde - ögüندی - /

6. **sāhelehū şākelehū ‘ādelehū ve huve ‘adluhū / āsān kerd bā ū - mānest ū rā - berāberī kerd bā ū - ve ĩn muqābil / āsānlık kıldı - meŋgzedi - teŋglik kıldı - bu anıŋ teŋgi - /**

7. **ve ‘adlıhū ‘āmelehū gāzelehā fādalehū / mu‘āmelet kerd bā ū - bā vey kerd bāzī - efvnī kerd bā ū / mu‘āmelet kılıştı - lāg kıldı - uruştı - /**

261a

1. **ķābelehū ve ķābele’l-kitābe bi ğayrihī ķātelehū / muķābele kerd bā ū - muķābele kerd kitāb rā - bi-dīgerī - peykār kerd bā ū / ķarşu turuştı - muķābele kılıştı - öldürüşti - /**

2. **māselehū ve huve’l-mişālu mātālehū bi haķķihī / mānest ū rā - ve ĩn mānende - bāz-dānest haķ rā / meŋgzeşti - meŋgzeşik - te’hīr kıldı - /**

3. **nāşalehū (M) hākemehū hāşamehū ve huve’l- / tīr endāht bā ū - bi-dād burdeş - huşūmet kerd bā ū / oķlaştı - ķāđīķa ilette - berhāş kıldı - /**

4. **haşmu ve’l-haşīmu ve hum huşūmun ve huşamā’u / hışım / hışımlar - /**

5. **zāhamehū sālemehū sāhemehū şātemehū / zaħmet dād ū rā - āştī kerd bā ū - ķur‘a zed bā ū - duşnām kerd bā ū / zaħmet kılıştılar - yaraştı anıŋ birle - ķur‘a kemiştı - söğüşti - /**

6. **şādemehū ķāsemehū’l-māle ve ķāsemehū / burīdī kerd bā ū - baħş kerd bā ū - sogend ħord bā ū / kesildi yā keşişti anıŋ birle - kısmet kıldı anıŋ birle - and içti - /**

7. **ve huve ķasīmuhū kātemehū sirrahū lā’eme beyne’ş-şey’eyni / ve ĩn hem sogend-i ūst - nehufť bā ū rāz rā - muvāfaķat efkend miyān-i do ķīz / bu anıŋ and[1] - örtte andın sırrını - muvāfaķat kemiştı - /**

261b

1. **lāşamehū lākemehū nādemehū ‘ale’ş-şerābi / tapānçe zed bā ū - nedīmī kerd ū rā ber şarāb / yaŋgaķlaştı - nedīmlük kıldı şarāb içinde - /**

2. **ve huve’n-nedīmu ve’n-nidmānu ve’n-nedāmī ve’n-nudemā /**

3. **nāsemehū (N) hāşenehū dāhenehū** / *peyvesdeş - duruştı kerd bā ū - nermī kerd bā ū* / yakın kodtı anı taķı sözleşti - iriglik kıldı - yumşaklık kıldı - /
4. **rāţanehū rāhenehū ‘alā kezā kāranehū (H) şāfehehū** / *bi-zebān-i ‘acemī bā-ū suhan guft - girev best bā ū - ber fulān çiz - muşāfehet kerd bā ū* / ‘acemīce sözledi - öçeşti anıñg birle - koldaşlık kıldı - karşı sözleşti - /
5. **sānehe’l-ecīru şāfehehū fākehehū** / *sāliyāne girift muzdūr rā - bi-zebān suhan guft bā ū dobāre - sefih kerd - mizāh kerd bā ū* / bir yıllık terke tuttu - sefihlik kıldı - lāğlaştı - /
6. **EL-MUĐĀ‘AFU (B) hābbehū (Ş) bāşşehū’l-ħuzne** / *dūstī kerd bā ū - bā ū guft endūh rā* / dostlaştı - kaddıgunı aña açā bērdi - /
7. **(C) hācchēhū lācchēhū (H) ene uşāhhu ‘alā fulānin** / *ħuccet guft bā vey - setehpīd bā ū - men baħīkī mī-kunem ber fulān* / hücctleşti - onuştı - men baħıllık kıldı men fulān üze - /

262a

1. **(D) hāddehū şāddehū đāddehū (R) sārrahū** / *tīzī kerd bā ū - saht bi-girifteş - duşmenī kerd bā ū - rāz guft bā ū* / düşmenlik kıldı - katıglık kıldı - menğzeşiksizlik kıldı anıñg birle - rāzlaştı - /
2. **şārrahū đārrahū kārarahū ‘alā kezā (S) māssehū** / *bedī kerdeş - ziyān kerdeş - karār dādeş ber fulān çiz - bi-sūdeş* / şer kıldı - ziyān tegürdi - karār kıldı - sıkadı anı - /
3. **(Ş) kāşşahū fi’l-ħisābi (F) şāffūhum** / *inkāreş kerd der ħisāb - şaf keşīdend bā ĩşān* / berāber kıldı aña saķış içinde - şaf boldılar <şaf kodtı anlarını> - /
4. **(K) hāķķahū şāķķahū (L) ħāllehū ve huve’l-ħalīlu** / *ħuşūmet kerdeş - ħilāf kerdeş - dūstī kerd bā ū - ve ĩn dūst* / berhāş kıldı anıñg birle - düşmānlık kıldı - dostlaştı - dost - /
5. **ve’l-eħilletu ve’l-eħillā’u ve’l-ħullānu ve’l-ħulletu (M)** / *dūstī* / dostluk - /
6. **đāmmehū EL-MU‘TELLU’L-FĀ’Ī (E) vāţāhu ‘ale’ş-şey’i** / *bi-hem āverdeş - muvāfaķat kerd bā ū ber çiz* / yanıda oturdu - muvāfaķat kıldı - /

7. (B) vāsebehū vāzabe ‘ale’l-emri (D) vāradehū / ber-cest bā ū - peyvestegī kerd ber kār - hod āmed bā ū / sigirdi - sigreşti - peyvestelik kıldı - keldi aṅga - /

262b

1. vā‘adehū li vaḳtin (R) vātera’l-kutube vāzera’l-emīra / va‘de dād ū rā bi-vaḳt - demādem kerd - vezīrī kerd / va‘de ḳoḍu bērdi - va‘de ḳılıştı anıṅ birle - peyveste kıldı - vezīrlık kıldı - /

2. (‘) vāde‘ahū vāda‘ahū vāḳa‘ahā ve vāḳa‘a’l-emra / āştī kerd bā ū - muvāca‘a kerd bā ū - cimā‘ kerd zen rā - der-uftād / yaraştı anıṅ birle - öçeşti - cimā‘ kıldı - tüşdi iş ūze - /

3. (F) vāḳafehū (Ḳ) vāseḳahū vāfeḳahū (L) / bi-sitād bā ū - muḳkem kerd - muvāfaḳat kerd bā ū / muvāfaḳat kıldı - muvāfaḳat kıldı - /

4. vāṣalehū (N) vāzenehū (H) vācehehū / peyvest bā ū - hem-seng āmed bā ū - berāber şud bā ū / ulaşmaḳlıḳ kıldı - ölçüşti anıṅ birle - ḳarşu turdı - /

5. EL-MU‘TELLU’L-FĀ BĪ’L-VĀV vāddehū VE BĪ’L-YĀ yāserahū / āsān kerdeş / āsānlık kıldı - /

6. ve yāsir bi aşḫābıke EL-MU‘TELLU’L-‘AYN BĪ’L-VĀV <yāmin bi’aşḫābıḳ> (B) / şol yaṅga ḳoḳıl ḳoldaşıṅı - /

7. cāvebehū (C) zāvecehū (Ḥ) rāveḫa beyne / cevāb dādeş - cūftī kerd bā ū - gāh ber yek pāy İstād ve gāh ber yekī / cevāb bērdi aṅga - cūft kıldı - tegme bir adaḳı ūze bir sā‘ at turdı - /

263a

1. ricleyhi (D) rāvedehū ‘an nefsihī ‘āvedehū (Z) / bi-ferīft ū rā - bāzgeşt bā vey / aldadı anı - çewürdi anı - /

2. lāveze bihī (R) cāverahū ḫāverahū şāverahū / penāh girift bi-vey - hem-sāyegī kerd bā ū - suḫan guft bā ū - meşveret kerd bā ū / sıḳındı - ḳoṅşılıḳ kıldı - sözleşti - meşveret kıldı - /

3. **fi kezā** ‘āverahu’ş-şey’e gāverahū (Z) cāveze’n- / *ez yek dīger bi-‘āriyet giriftend - gāret kerd bā ū - bi-guzešt ez rūd / ‘āriyet bērdi - gāret kıldı - keçti - /*
4. **nehra (D) fāvedahū fi’l-emri (‘) tāve‘ahū** / *bā ū hem-suhan şud - fermān burdārī kerd ū rā / berāberlik kıldı aniŋ birle - boyun südi aŋga /*
5. **‘alā emrin kezā (Ġ) rāveġahū (L) beynehum muġāveleten** / *destān āred bi-ū - der miyān-i īşān ħamle burden est / fulān iş içinde - basınlaç oynadı aniŋ birle - bularniŋ erlerinde çewrünmek bar - /*
6. **ġāvelehu’llāhu yudāvilu’l-eyyāme beyne’n-nāsi şāvelehū** / *bi-cust ū rā - mī-kerdend ħudāy rūz-hā rā miyān-i merdumān - ħamle kerd bā ū / istedi anı - teŋri bularniŋ künlerni berkindürür kişiler arasında - sigreşti aniŋ birle - /*
7. **ġāvelehū fi’l-‘iddeti ħāvelehū nāvelehū kezā (M)** / *dirāz kerd bāvey der va‘de - suhan guft bā ū - bi-dād ū rā fulān çīz / atamağ içinde uzattı - sözleşti - sundı aŋga fulān nērseni - /*

263b

1. **dāveme ‘ale’l-emri sāvemehū bi’s-sil‘ati ‘āvemehū** / *peyvestegī kerd ber kār - bā ū ħarīdārī kerd - mu‘āmelet sālī kerd bā ū / peyvestelik kıldı - kälege ħaridārlik kılıştılar - bir yılka terke bērdi - /*
2. **ħāvemehū fi’l-ġarbi (N) ‘āvenehū VE Bİ’L-YĀ’Ī** / *berāberī kerd bā ū der ceng - yārī dādeş / uruş içinde yitiglig kılıştı - yārī bērdi - /*
3. **ġāyebehū (T) bāyetehū (D) kāyedeġū (R) ħāyerahū** / *ġoş-ġab‘ī kerd - bā ū şeb guzāşt - destān āverd bā ū / ħoşluk kıldı - tün keçürdi - keyd kılıştı - öġnüşti ħağ içinde - /*
4. **fi’l-ġaġtı sāyerahū (S) kāyeseġū (‘)** / *bi-refit bā ū - celdī kerd bā ū / yöridi yörişti - zeyreklik kıldı - /*
5. **bāye‘ahū ve ġiye’l-bey‘atu şāye‘ahū (F)** / *bī‘at kerd bā ū - pes-i vey refit / bī‘at bērdi - bī‘at - artınca yöridi - /*

6. **sāyefehū (K) dāyēkahū (L) zāyelehū / bā ū ceng kerd bā šimšīr - cudā şud ez vey / kılıç birle uruştı - ayırdı - /**
7. **kāyelehū māyelehū (N) bāyenehū dāyenehū / bā ū peymāne mu‘amelet kerd - meyl kerd bi-dū - cidāy dād - çİZ bi-vām dād / ölçti - kıyştı - ayırdı - borçka sattı - tegürdi aňga - /**

264a

1. **‘āyenehū EL-MU‘TELLU‘L-LĀM rā ‘ā‘n-nāse bi‘amelihī / rubārū dīd ū rā - kār kerd berāy-i dīdār-i merdumān / mu‘āyene kördi - kişilerge ‘amelin körkütti - /**
2. **(B) hābāhu fi‘l-bey‘ı ātāhu (S) cāşāhu / muhābā kerdeş der bī‘ - fermān kerdeş - bi-zānū bişest / muhābā kıldı - çöküşti - /**
3. **(C) dācāhu nācāhu ve hiye ‘n-necvā ve huve ‘n-neciyyu / der ser duşmenī kerd bā ū - rāz kerd bā ū - hem-rāz / yaraştı taqı örtüglüg düşmānlık kıldı - rāzlaştı - bu rāz - rāzdaş - /**
4. **ve kavmun neciyyun hācāhu ve hiye ‘l-uḥciyyetu ve ‘l-eḥācī (H) / rāzdaşlar - /**
5. **lāhāhu (H) āhā beynehumā (D) ‘ādāhu / duşnām dād ū rā - berāderī kerd miyān-i her do - bā ū duşmenī kerd / birbirine sögti - ikisiniň arasında qarındaşlık kemişti - düşmānlık kıldı - /**
6. **ve hiye ‘l-‘adāvetu gādāhu fādāhu nādāhu (R) / bāmdād āmedeş - bāz-cuyed ū rā - bi-ḥāndeş / düşmeni erte ir keldi - ündedi - /**
7. **cārāhu mārāhu (Z) cāzāhu (S) āsāhu bi mālīhī / bā ū hem-sāyegī kerd - bi-sitehīd bā ū - pādāş dād ū rā - muvāfaqat kerd bā-ū / çoňşılık kıldı - uruştı anıň birle - cezā bērdi - yaraştı - /**

264b

1. **kāsāhu (Ş) hāşāhu māşāhu (F) şāfāhu / renc-i ū bi-keşed - istişnā kerdeş - bi-reft bā ū - destī bā ū revşen kerd / emgekin kördi öz başı anıň birle - istişnā kıldı - er neçe yöridi - duruğluk kılıştı - /**

2. **ve huve şafıyyuhū ‘āfāhu’llāhu ve hiye’l-‘āfiyetu / düst-i hālîş-i vey est - ‘āfiyet dād hudāy / bu anıñg dostı - teñgri bekledi anı - kırtulmağ - /**
3. **hāzā yunāfi zāke (K) lākāhu (K) bākāhu / ĩn nebešt mī-kuned ān rā - bi-dīd ū rā - berāberī kerd bā ū der gerīsten / bu anı onamaz - satğaştı - yığlaştı - /**
4. **hākāhu (L) lā ubālīhi ‘ālāhu (M) hāmā ‘aleyhi / mānest bā ū - bāk nemī-dārem ez ū - bulend gerdānīdeş - negāh dāşteş / hikāyet idişti - mañga andın bākım yoğ - yüksek kıldı - sakladı - /**
5. **rāmāhu (N) dānāhu ‘ānāhu (H) bāhāhu / tīr endāht bā ū - nezdīk gerdānīdeş - renceş bi-keşīd - mubāhāt kerd bā ū / attı anı - yawuz kıldı - yağın kıdıtı - emgekin ketürdi - küweniştı - /**
6. **đāhāhu EL-MU‘TELLU’L-FĀ VE’L-‘AYN yāveme’l-ecīra / mānend kerd bā ū - do zenābe girift muzdūr rā / meñgzeştı - ter erin bir künge terke tuttı - /**
7. **EL-MU‘TELLU’L-FĀ VE’L-LĀM vārāhu (F) vāfāhu (L) vālāhu / bi-pūşānīdeş - bi-yāmed bi-vey - düstī kerd bā ū / örttı - keldı aña - dostluğ kıldı anıñg birle - /**

265a

1. **ve vālā beyne’ş-şey’eyni EL-MU‘TELLU’L-‘AYN VE’L-LĀM / peyvestegī kerd miyān-i do çīz / muvāfağat kemiştı iki nêre arasında - /**
2. **(D) dāvāhu (S) sāvā beynehumā ve hāze’ş-şey’u / dārū kerdeş - berāberī kerd miyān-i her do - ve ĩn çīz / dārū bérđi - berāber kıldı - bu nêre - /**
3. **lā yusāvī hāze’ş-şemene (K) kāvāhu (N) nāvāhu / nemī-erzed - bi-dīn behā - nīrū kerd bā ū - duşmenī kerd bā ū / munça bahāğa tegmez - küç kılıştı - düşmānlığ kıldı - /**
4. **BĀBU İFTE‘ALE YEFTA‘ILU İFTİ‘ĀLEN ibtede’e’l-emra / āğāz nihād kār rā / işni başladı - /**

5. **iḥtera**’e ‘aleyhi **iḥtera**’e biḥī iltece’**e** ileyhi imtele’**e** / *delīr kerd ber vey - besende kerd bā ū - penāh girift bi-sūy-i ū - pur şud / ustāhlık kıldı - tap kıldı aniṅ birle - sığındı - toldı - /*
6. **(B) iḥtezebehū** ictenebehū **iḥtecebe**’l**meliku** / *bi-keşīdeş - yek-sū şud ez vey - der hicāb şud melik / tarttı anı - sakladı - melik hicābқа kirdi - /*
7. **iḥterabū** **iḥtesebe** ecran ve hiye’l-**ḥısbetu** / *ceng kerdend - tama^c dāşt ez vey - ve īn muzd çeşm dāşte / uruştılar - umandı şevāb - şevāb umanmak - /*

265b

1. **iḥteḥabe** **iḥtelebe**’n-**nāḳate** **iḥteḥabe** / *hīzum kerd - bi-dūşīd uştur-i māde rā - mūy reng kerd / otun kesti - iṅenni sağıdı - boyadı - /*
2. **irteḳabehū** irtekebe **zenben** istelebehū **iştahabbū** / *çeşm dāşt - gunāh kerd - bi-rubūdeş - dūstī kerdend / baqtı - ḳazğandı yazuḳnı - ḳaptı anı - ḳoldaş boldılar - /*
3. **iḳṭarabe** iḡterabe **iḡteşabehū** iḳterabe / *bī-ḳarār şud - bi-ḡurbetī şud - bi-zūr girifteş - nezdīk şud / titrendi - ḡurbetluḳ kıldı - küç kıldı - yakın boldı - /*
4. **ikte**’ebe ve hiye’l-**ku**’ebetu **iktetebe**’l-**esāḫıra** / *endūh-gīn şud - ve īn endūh - nebeşt nām-hā rā / ḳadğuluḡ boldı - ḳadğuluḡluḳ - sürçeklerni bitidi - /*
5. **iktesebe**’ş-şey’**e** iltehebeti’**n-nāru** **intecebehū** / *verzīd çīz rā - zebāne zed āteş - ber-guzīdeş / ḳazğandı - ot yēldi - odurdı anı özi üçün - /*
6. **inteḥabe** **inteḥabehū** intedebe bi kezā **intesebe** ileyhi / *bi-girīst - bi-guzīdeş - pāsuḡ dād - bi-fulān çīz - nisbet kerd būy-i ū / yıḡladı - odurdı anı - icābet kıldı - nisbet kıldı - /*
7. **inteşabe** **inteḳabet** **intehebūhu** (T) **iltefete** ileyhi / *ber-pāy şud - rūy bend best - bi-ḡāretīdeş - niḡerīst bi-sūy-i vey / üze turdı - yüzni yaştı yaşındı - ḡāret kıldılar - çewründi - /*

266a

1. **mâ ekterişu bihî intekese** 'l-**hablu (C) intehece bihî** / *bāk nemī-dārem ez ū - ez tāb şud res - şād şud bi-dū* / bāk tutmaz men - urğan tizildi - oğşadı anı - şād boldı - /
2. **ihteleteti** 'l-**aynu ve 'htelece 'ş-şey'e minhu iddelece** / *bi-cust çeşm - bi-keşīd çīz rā - bi-āhır-i şeb reft* / sigirdi - nerseni qaptı - tünniñ soñunda yöridi - /
3. **imtezece bihî (H) icteraha's-seyyi'ete iştabeha** / *āmīht bā ū - verzīd bedī rā - mey şabūhī kerd* / qarıştırdı - yazuqnı kazğandı - erte şarābnı içti - /
4. **iştalahū ifteteha 'ş-şalāte iķteraha 'aleyhi kezā** / *āştī kerdend - āgāz kerd namāz rā - der-ĥ'āst kerd ez vey - fulān kār* / şulĥ kıldılar - açtı - küçin tiledi aniñg üze nerseni - /
5. **imtedeħahū inteħahati** 'l-**kibāşu (H) iştarahū** / *bi-sutūdeş - bā yek-dīger ser u zedend - ta' lān - bāng kerdend* / medĥ - qoçlar uruştı - çıķrıştılar - /
6. **inteseħa** 'l-**kitābe (D) ictehedū ve ictehedū** / *bi-nebešt nāme rā - bi-kūşīdend - rāy-i şavāb cust <bi-yāmāsīd>* / bitidi - ceħd kıldılar - rāydın şavāb istedi - /
7. **ra'yehū ihteşedū ihteķade 'aleyhi irte'ade** / *gird āmedend - kīne-ver şud ber vey - bi-lerzīd* / kīnelig boldı añga bir nerse üçün - titredi - /

266b

1. **ve hiye 'r-ra' detu istenede ileyhi ve huve** / *ve ĩn lerze - tekye kerd - bi-vey* / tayandı - titremek - tayandı aniñg tapa - ol benim /
2. **senedī idħahede iħtarade** 'l-**emra i' teħade bihî** / *maĥhūr kerdeş - rāst şud - ĥavī şud <ve ū bi-şust ū menāh-i men est>* / tayançım - küç kıldı añga - rāst boldı - yārī tiledi - /
3. **i' teķade 'ş-şey'e ve hiye** 'l-**'aķīdetu ve 'l-'aķdu** / *der dil girift çīz rā - ve ĩn çīzī der dil girifte* / i' timād kıldı - i' timād - /
4. **i' temedehū va' temid 'aleyhi fi' l-emri ve hiye** 'l- / *āheng kerd bi-dū - i' timād kerd ber vey der kār* / qaşđ kıldı añga - i' timād kıldı aniñg üze - /

5. ‘umdetu ifteḏade ifteḏıd fı’^on-nefeḑati el-i’^otimād / ve ĩn i’^otimād - reg guşād - ħursendī kerd der ħarc kerden / tamar açtı - orta kıldı nafaḑa içinde - /
6. ilteḑade ileyhi inteḑade’^od-derāhime (Z) itteḑazehū veliyyen / bi-geşt bi-sūy-i ū - sere kerd direm-hā rā - girift ū rā bi-dūstī / yarmaḑnı sıraladı - dost tutundı - /
7. inteseze mine’^ol-ḑavmi (R) iytezera iytemera / bi-yek sū şud ez merdumān - āzār pūşīd - bi-fermān-ı ū reft / ıraḑ boldı - bir yanḑa oturdı - izār baḑlandı - soḡınḑa yöridi - /

267a

1. ET-TĀSĪ’ ‘AŞAR ve’^otemerū bihi ĩbtederūhu iḑteḑarū’ş-şerābe / bi-fermān-ı ū reft - ħāḑır şud - bi-şarāb / ėwdiler - ħāzır boldılar - /
2. ve’^oḑtaḑara’^or-raculu iḑtezara ħazıraten ictefera / beşetāftend bedū - bi-murd merd - ħāzıre şināht - bi-kuned / er ölümke yaḑın boldı - aḑıl kıldı - kuzuḑ ḑazdı - /
3. bi’^oran iḑteḑarahū iḑtekera’^oḑ-ḑa’^oāme iḑteberahū / ḑāh rā - ħaḑır kerd - ḑalle nigāh dāşt umīd-i tengī <āzemāyeş kerdeş> / ħorladı - aşlıḑnı yıḑdı ḑız - sınadı - /
4. iḑteşara’^ol-kelāme iḑteşara iḑtemerat iddeḑara / kūtāh kerd suḑan rā - bi-cevānī bi-murd - mu’^ocer ber ser efkend - pinhān kerdeş / muḑtaşar kıldı - yigit erken öldi - bürünḑük sarındı - kızledi - /
5. iddekera izdeḑara ve’^ozdeḑır bi nefsihi <istetere> / yād āverdeş - vā-zed ū rā - ve ez deh şud ħod <pūşıdeş> / yāzḑa keldürdi - kendü yıḑıldı <örtüldi> - /
6. isteşara iste’^oarati’^on-nāru išteherahū’n- / neveşt saḑr - efrūhte şud āteş - bi-dānestend ū rā merdumān / bitidi - ot yeldi - kişiler bildi anı - /
7. nāse iştābera iḑḑamera keşḑuhū / şabr kerd - bārık şud miyān-i ū / bıḑnı yinḑe boldı - /

267b

1. i’^otebera bihi ve hiye’^ol-’^oibratu ve’^ol-’^oiberu i’^otezera ileyhi / ‘^oibret girift bi-dū - ‘^oozr ħāste ū rā ez gunāh / ‘^oözr kıldı - i’^otibār kıldı - ‘^oibret - yazuḑdın tevbe kıldı - /

2. **min zenbihî i' teşara bihî i' temerahû ve hiye'l-** / *penâh girift bi-dû - ziyâret kerd û rā* / sığındı aṅga - ziyâret kıldı - /
3. **'umratu ifteğara 'aleyhi bikezâ ifteğara ve huve'l-** / *bi-nâzîd ber vey - dervîş şud* / tēwindi - dervîş boldı - /
4. **fakru ve'l-fukûru ve'l-mefākîru ve'l-fakîru ve'l-fukarâ'u <iştebehe - se'ele eyyi talebe>** / *dervîşî* / dervîşlik - dervîş - /
5. **iğtedera 'aleyhi iğteşara 'aleyhi inteşera'l-muntezîmu** / *tevânâ şud ber vey - besende kerd ber vey - efsânende şud peyveste* / yarağlıg kıldı - tap kıldı - tüzülmüş tağıldı - /
6. **inteşera'l-ğaberu inteşara minhu intezarahû (Z)** / *perâkende şud çîz - dâd bi-sited ez vey - bi-negerîst û rā* / yadıldı - açğın aldı - baqtı aṅga - /
7. **iğteraze minhu irteğaze ikteneze inteheze'l-furşatu / ħ'îşten nigâh dâşt ez vey - recez guft şâ'ir - âkende şud - ġanîmet girift firşat rā** / sağılandı andın - kışğa beyt aydı - cem' kıldı - lâyıq vaqt istedi üns üçün - /

268a

1. **ve hiye'n-nuhzetu (S) ibte'ese iğtebesehû** / *ve ĩn firşat - endûh-ğîn şud - vâ-dâşt û rā* / lâyıq vaqt - kızgurdı - yığdı - /
2. **ve'ğtebese bi nefsihî iğterase minhu iğtelesehû** / *ğod rā dâşt - ħ'îşten nigâh dâşt ez vey - bi-rubûdeş* / kendü yığlındı - sağılandı - kıptı anı - /
3. **ifterasehu'l-esedu iğtebese nâran ev 'ılmen** / *bi-derîd şîr - girift âteş - dânist 'ilm rā* / arslan yırttı - ot aldı - 'ilm öğrendi - /
4. **iltebese 'aleyhi'l-emru iltemese minhu şey'en (Ş) iğteraşed-** / *pûşîde şud ber vey kâr - taleb cust ez vey çîzî - şeyd kerd sūsmâr rā* / tuttu awladı sūsmârını - /
5. **ğubbe irte'aşe ve hiye'r-ra'şetu inte'aşe** / *bi-lerzîd - lerze - ber-ğâst* / titredi - titremek - tolandı - /

6. **intefeşeti** 'l-hirratu (Ş) irteḥaşa 's-sil' atu / *ber-ḥāst mū-hā-yı gurbe - erzān ḥarīd kāle rā* / çetük *yalın ürküdti - uçuz aldı - /
7. **ikṭenaşa** 'ş-şayde **inteḥaşahū** ve 'nteḥaşa bi nefsihī / *şikār kerd naḥcīr rā - kem kerdeş - ḥod kem şud* / awladı - eksitti anı - kendü eksildi - /

268b

1. (D) **irtemaḍa** i' teraḍa dūnehū iḡtemaḍat 'aynāhu / *sūḥte şud ez endūh - pīş āmed ū rā ḥāl - ber-hem āmed do çeşm-i ū* / köydi ḡadḡudın - ḡadḡuluḡ kıldı - arḡuru turdı - yumuldu iki közi - /
2. **ve** 'fteraḍa 'llāhu 'ş-şalāte **intefeḍa** **inteḥaḍa** / *farīḍa kerd ḥuzāy-i ta' ālā namāz rā - efşānde şud - şikeste şud* / farīza kıldı - silkindi - bozuldu - /
3. (T) **iḥteleṭa** irtebeṭahū isteraṭahū iṣterata 'aleyhi <eyyi rabaṭahu> / *āmīḥte şud - bi-best ū rā - bi-gelū furū-burdeş - şart kerd bi-fulān çīz* / ḡarıştı - yuttı anı - şart kıldı nerseni - /
4. **kezā** iḡtebeṭa 'l-ba'īru iḡtebeṭa ilteḡaṭahū <eyyi ferīḥa - eyyi refe'ahu> / *şād şud - ber-çīdeş* /
5. **imteḡaṭa** imteşeṭa (Z) iḥtefeṭa bihī (°) ibtede' ahū <ḡafazahu - ebde' e> / *bīnī pāk kerd - nigāh-bānī kerd bā-ū - nev-āverdeş* / burnın sümkürdi - kendü başın taradı - /
6. **ibtele' ahū** ittebe' ahū ictema' ū iḥtele' at min zevcihā / *bi-gelū furū-burdeş - ez pey-i ū reft - ferāhem āmedend <ḡarīd zen-i ḥod rā ez şūy-i ḥod>* / yuttı - oydu - cem' boldılar - uraḡut cüftindin adrıldı - <yolundı> - /
7. **ve huve** 'l-ḡal' u iddera' a ve 'ddera' ū 'l-leyle irtebe' a 'l- / *ber-dāşt* / kötürdi - yaladı - /

269a

1. **ḡacera** irtece' a 'l-hibete irtefe' a isteme' a ileyhi <eyyi seme' e> / *seng rā - bāz-sited baḡşış rā - bulend şud - ḡuş dāşt bā-ū* / ḡaytardı baḡşışını - kötürüldi - /

2. **ıřtane' ahū id̄tace' a id̄tale' a bihī id̄tale' a** / *perverdeř - ber pehlū huft - bi-tevānest ū rā - dīde-ver řud* / edgölük kıldı ańga - küçi yetti ańga - baķa turdı - /
3. **'aleyhi iftera' ahā iķtera' ū iķtele' ahū imtene' a <eyyi ķale' a>** / *dūřizegī burd ez zen - bā yek-dīger ķur' a zedend - berkendeř ustād* / kızlıķın aldı - ķur' a kemiřtiler - yıđıldı - /
4. **intece' a'l-kele'e ve hiye'n-nuc' atu ve 'ntece' a'r-raculu** / *ustādī - giyāh custen - nīkūyī cust ez merd* / istedi - otlađ istemek - menfa' at istedi - /
5. **inteze' ahū intefe' a bihī (Ġ) iřtabeġa fi'l-ħalli** / *bi-keřīdeř - sūd yāft bi-dū - nāzā ġoreř kerd der sirke* / tarttı - menfa' at aldı - mandı sirkege - /
6. **ve huve' ř-řıbġu (F) i'telefū i'tenefehū iķterafe** / *nāz ġoreř - bā yek dīger ġū kerdend - āġāz nihādeř - pīře kerd* / idām - yarařtılar - bařladı - pīře kıldı - /
7. **ve hiye'l-ħırfetu iķterafe' ř-řimāra iķteķafehū** / *mīve ez dıraħt bār kerd - bi-rubūdeř* / pīře - çoıladı - ķaptı - /

269b

1. **iķtelefū fihi ve huve yaħtelifu ilā fulānin** / *ħilāf kerdend der vey - ārezūyide est bi-sūy-i fulān* / ġilāf boldılar - fulān fulānķa kelüp barup /
2. **irteřefehū izdelefū i' terafe bi'z-zenbi** / *bi-mekīdeř - nezdīk řudend - iķrār āverd bi-gunāh* / sordı - yaķın boldılar - yazuķındın iķrār kıldı - /
3. **i' tesefe va' tesif el-felāte i' tekefe fi'l-mescidi** / *şulm kerd - burīd biyābān rā - i' tikāf girift der mescid* / küç kıldı - yābānı kesti - mu' tekif boldı - /
4. **i' telefe'l-māřiyete iķterafe mine'l-mā'i iķterafe's-** / *'alef ġurdend sutūrān - bi-muřt āb girift - kesb kerd bedī rā* / 'alef bērdi yılķılarka - avucı birle iķti - /
5. **seyyi'ete iktenefūhu ilteħafe bihī inteřafe'n-** / *gird-i vey der-āmedend - ġařten der-pūřīd - nīme řud rūz* / yazuķ ķazġandı - çewründiler ańga - çoıġandı ańga - künnüńġ yarımıńġa tegdi - /

6. **nehāra ve 'nteşafe 'ş-şehra ve huve muntaşifu 'ş-** / *eñgime şud mäh - miyāne-i mäh* / ay yarıka tegdi - bu ay yarısı - /
7. **şehri ve 'nteşafe minhu (K) i 'teleka** / *dād sited ez ū - bi-derahşīd* / açığın aldı - yıldıradı - /

270a

1. **ihteraqa ve hiye 'l-hurkatu ihteleka 'l-hadişe** / *sūhte şud - sūziş - bi-yārāst suhan rā* / köydi - köymek - sözni çattı - /
2. **idtekeqa 'ş-şey'e irtezeqa istebekā isteraka 's-** / *beste şud çīz - rūzī sited - ber yek dīger pişī giriftend <dozdīde gūş dāşt>* / yapşundı - cabā aldı - erüştiler - oğurlayı işitti - /
3. **sem' a i' tenekahū iğtebeqa ifterakū 'l-firāk** / *bi-kinār girifteş - şarāb-i şeb nigāh hūrd - ez yek-dīger cudā şudend* / kuçtı anı - kiçe şarābnı içti - ayrıldılar - /
4. **iltezeqa bihī ve 'lteşaka inteşaka bi 'n-niřākı <iştebeke> (K)** / *custend bi-dū - kemer best - zīr zeber şud* / yapşundı aña - içqur bağladı <astın üstün boldı> /
5. **irtebeke fi 'l-emri ve hiye 'l-mu'tefikātu rahmun muştebiketun <i'tefeke - i'tefeketi-l arđu bi 'ehlihā inşalebet ve-l mu'tefikātu medāyinu řavmu lūt>** / *giriftēgī şud der kār - ĩn dīm-hā ber-gerdīdend - h'ışāvendī bi-hem āmihte <zīr u zebr şud>* / tutuldu - lūřiler kendleri - řatıř řarıř yawuřluk - /
6. **işterakā imteseke bihī inteheke řurmetehū (L)** / *bā yek-dīger enbārī kerdend - ceng der-zed bi-dū - řurmet-i vey rā dāyi' kerd* / ortak boldılar - yırttı řurmetni ya' nī sıdı - /
7. **ibtezelehū ve hiye şiyābu 'l-bizleti ibtehele ila 'llāhi** / *ve cāme-hā-i her do zīne - zārīkerd bi-řudāy* / işletti - kendü kiyesi ton - teñgriķa zārılık ķıldı - /

270b

1. **ve 'btehele 'l-řavmu ve hiye 'l-buhletu ihtelefū ihtemelū <icteme' ū>** / *ber yek-dīger la' net kerdend - kūç kerdend* / kötürüldiler - la' netleřtiler - la' net - řaldılar - /

2. **ve'htemele cerfımetehū ihtezelehū iddehalehū** <kaṭa' ahu> / *ber-dāšt gunāh rā - burīdeş - der-āmed bi-dū* / ketürdi yazuqını - kirdi aṅga - /
3. **irtecele'l-ḥuṭbet irteḥale ište' aleti'n-nāru** / *bī-endīşe guft ḥuṭbe rā - kūç kerd - efrūḥte şud āteş* / köçti - yeldi āteş - /
4. **işteğale iştemele bi şevbihī i' tedele** / *meşgūl şud - cāme der ḥ'īştēn girift - rāst şud* / meşgūl boldı - rāst boldı - /
5. **i' tezelehū ve hiye'l-uzletu i' teḳale'r-rumḥu** / *bi yek-sū şud ez vey - bi yek-sū şuden* <neyze zīr-i rān kerd> / bir yanğa oturdı - bir yanğa oturmak - iki butı arasında tuttı - /
6. **va' teḳale lisānuhū iğtesele ifte' ale kezeben** / *beste şud zebān-i ū - ser u beden şust - bi-yārāst durūğ rā* / tili bağlandı - gusul kıldı - yalğan çattı - /
7. **ve huve muḳtabilu's-şābbi iḳtetelū iḳteḥale** / *tāre cevānī - bā yek-dīger kār-zār kerdend - surme keşīd* / yigitlikniṅ evveli - uruştı - sürme kıttı - /

271a

1. **iḳtehele imteşele emrahū inteḥale şī' ra ḡayrihī** / *do mūy şud - bi-cāy āverd fermān-i vey rā - da' vī kerd ḥod rā pīş-i kesī dīger* / orta yaşlığ boldı - bu yoruqça yörیدی - da' vī kıldı öṅin sözni öziṅge - /
2. **inte' ale inteḳale ve hiye'n-nuḳletu (M) i' tedeme** / *na' leyn der pāy kerd - ez cā' bi ca' şud - īn cāy bi-cāy şuden - nān-ı ḥoreş girift bā sirke* / na' lını keçti - köçti - köçmek - sirke birle tuzluğ kıldı - /
3. **bi'l-ḥalli ibteseme iḥteceme iḥtedemeti'n-nāru** / *gāzīd - ḥecāmet kerd* / bışkırdı - ḥicāmet kıldı - /
4. **iḥteramehū ve hiye'l-ḥurmetu iḥteşemehū ve' ḥteşeme minhu** / *ḥurmet dāşt ū rā - ḥaşmet dāşt ez vey* / ḥurmet tuttı aṅga - uftandı andın - /
5. **ve hiye'l-ḥişmetu ve humu'l-ḥaşemu iḥtekeme 'aleyhi fi** / *ḥidmet-kārān - ḥukm kerd ber vey der māl-ı vey* / uwtanmak - kekre - ḥidmetkārılar - ḥukm kıldı - /

6. **mālihī ihteleme ihteteme** 'l-**qur** 'āne **ihteramū** / *h'āb dīd - hatm kerd qur 'ān rā* / ihtilām boldı - /
7. **ihteşamū irteseme** 'r-**rasme izdehamū** 'aleyhi / *bā yek-dīger huşūmet kerdend - resm bi-cā 'āverd - enbūhī kerdend ber vey* / savaştılar - nişanca yöridi - zağmet kıldılar - /

271b

1. **isteleme** 'l-**hacera iştalemehū idtarameti** 'n-**nāru** / *ez bun ber-kendeş - zebāne zed ātes* / topladı anı - ot yeldi - /
2. **idtaleme ve ezleme** i' **teşame bihī iğtenemehū** <eyyi **zulm**> / *zulm taħammul kerd - ceng der-zed bi-dū - esīr-kerd ū rā* / yapşındı - bulun kıldı - /
3. **iğteħame** 'n-**nehra iğtesemū** 'l-**ğanimete ilte** 'eme / *der cūy şud - kısmet kerdend ğanīmet rā - bā yek-dīger peyveste şud* / özin kemişti arıka - üleştiler - tegdi - aşlandı - /
4. **ilteşeme iltezemehū ilteħame** 'l-**mevce inteħame** 'l-**emra** / *liyām nebeşt - lāzım girifteş - mevc ber yek-dīger zed - bi-naẓm şud kār* / burnın yaştı - yaşındı - kum kalıştı - tüzüldi - /
5. **inteħame minhu** (N) i' **temenehū** 'alā **keẓā ihtetene** / *kīne keşīd ez vey - emīn dāşt ū rā bi-fulān çīz* <hitne-kerde şud> / açgın aldı - emīn tuttu anı fulān nērse üze - sünnet kıldı - /
6. **irteħene minhu keẓā raculun muğtağınun uftutine bihā** <ve hiye **şiyābu-l miħneti ve-l bezleti**> / *bi-girev şud ez vey çīzī rā - merd-i kīne-ver - 'āşık şud ber vey* / tapuğ aldı andın - kīnelig er - 'āşık boldı - /
7. **iğtezene bihī imteħanehū ve hiye** 'l-**miħnetu imteħenehū** / *yār şud ū rā - bi-yāzmūd ū rā āzmāyeş - bā rūze dāşt ū rā* / koldaş boldı anıñg birle - sınadı - sınaamak - işletti anı - /

272a

1. **iştebehe** 'aleyhi 'l-**emru ve hiye** 'ş-**şubhetu** / *pūşīde şud ber vey kār* / örtüldi - /

2. **intebehe min nevmihī EL-MUDĀ‘AF (B) istebbū (Ş) / bīdār şud ez ħābeş - yek-dīger rā duşnām dādend / uygandı - sögüştiler - /**
3. **ictessehū urtusse‘l-cerīha (C) ihtece ‘aleyhi bi kezā / ez bun ber-kendeş - ber-dāşte şud ħasta - ħuccet āverd ber vey / *topladı - kötürüldi yerindin başlıg - ħüccet kıldı - /**
4. **(D) irtedde ‘an dīnihī istedde iştette i‘tedde bihī / ez kīş bergeşt - rāst şud - saht şud - şumār āverdeş / mürted boldı - rāst boldı - katıg boldı - saķışķa tuttı - /**
5. **va‘teddeti‘l-mer‘etuve hiye‘l-‘iddetu imtedde (Z) / adet dāşt zen - keşīde şud / ‘iddet tuttı - sündi - /**
6. **iltezzehū ve‘ltezze‘ş-şey‘u bi nefsihī (R) icterra‘l-ba‘īru / bā-meze yāfteş - ħod bā-meze şud - şuĥār zed şutur / mezālīg buldı anı - kendü mezālīg boldı - kewşedi - /**
7. **ve hiye‘l-cerratu idtarrahū ile kezā ve hiye‘d-đarūratu / Īn şuĥār - bīçāre gerdānīd ū rā bi-fulān çīz - bīçāregī / keviş - kısarladı anı fulān nērse tapa - /**

272b

1. **ve huve‘l-mu‘terru iğterra bihī ifterra ‘an esnānihī / ferīfte şud bi-dū - bi-gumārīd / mağrūr boldı - /**
2. **(Z) ibtezzehū kezā ihteze ra‘suhū i‘tezze bihī / bi-rubūd ez vey - bi-burīd sereş rā - ‘azīz şud bā-ū / kıptı - /**
3. **ihteze (Ş) ihteşahū bi kezā ve‘htaşsa bi nefsihī / bi-cunbīd - ħāş kerd ū rā bi-fulān çīz /**
4. **iķteşsa eşerahū ve‘kteşsa minhu imteşşahū (D) / ber pey-i ūreft - kışāş bi-sited ez ū - mekīd ū rā zevc-hā /**
5. **iķtedahā (T) iħtetta (F) izdeffe‘l-‘arūse / duşīzegīburd ez vey - nişān ber-keşīd - ‘arūs rā bi-cāy-i şūy firistād / kelinni küdegüsüñge eyletü bērdiler - /**
6. **isteffe‘d-devā‘e išteffe‘ş-şāribu iştaffū / perākend dārū rā - şaf şudend /**

7. **ilteffe** 'n-nebte ve cennātun elfāfun (K) / *bi-hem der-şud giyāh - pūstān bi-hem der-şude /*

273a

1. **işteffe** 'l-kelimete mine 'l-kelime (K) **iştakket rakbetāhu** / *bi-şikāft suḥan rā ez suḥan - bi-hem kūftend do zānūy-i vey /*
2. (L) **ibtelle ihtelle ve hiye** 'l-ḥalletu ve 'l-ḥalelu **istelle** 's- / *ter şud - bā-rıḥne şud - bi-keşīd şimşīr rā / ezildi - kedük boldı - çıkardı - /*
3. **seyfe i' telle** 'r-raculu ve **hiye** 'l-iletu va' telle / *bīmār şud - bahāne āverd ber vey / bahāne kıldı - /*
4. 'aleyhi bi' illetin (M) **i'temme bihī iştemmehū i'temme** / *ber pey -i ū reft - būyīd ez ū - 'ammāme der-best / 'imāme sardı - /*
5. **ve hiye** 'l-ammetu **iğtemme ihtemme bi emrihī** (N) / *gam-gīn şud - tīmār dāşt ez kār-i ū / iş mühim boldı - /*
6. **istenne bihī imtenne** 'aleyhi EL-MU' TELLU 'L-FĀ (E) **itteke** 'e 'aleyhi / *ber sunnet-i ū reft - minnet nihād ber vey - tekye kerd ber vey / tayandı - /*
7. (B) **ittehebe** (C) **itteḍace** 'l-emra (D) **ittāde ve hiye** 't- / *baḥşīde ḳabūl kerd - huveydā şud kār - āhestegī kerd - ve ĩn /*

273b

1. **tūdetu itteḳadeti** 'n-nāru (Z) **itte** 'aḳa (') / *āhestegī - efrūhte şud - pend girift / āteş - /*
2. **ittese** 'a **itteḳa** 'a (K) **itteseḳa ittefeḳū** 'aleyhi (L) / *ferāḥ şud - furū-māye şud - ferāhem şud - ittifāḳ kerdend ber vey / kēnglik kıldı - tamām boldı - /*
3. **itteşale bihī ittekele** 'aleyhi (M) **itteḥame mine** 't-ḫa' āmi / *peyvest bi-dū - tekye kerd ber vey - taḫfe kerd ez ḫa'ām - nāgevārīde şud ta'ām / ḫām kıldı - ḫa'ām - /*

4. **ve hiye't-tuḥmetu itteseme bi kezā ittehemehū ve hiye't-tuḥmetu / ve ĩn nā-guvārīd - bā-niṣān kerd ḥod rā bi-fulān çĭz - tohmet kerdeş - ve ĩn tohmet / niṣānlĭğ kıldı - töhmet kıldı - /**
5. **(N) ittezene'ş-şey'āni (H) ittecehet 'aleyhi'l-ḥūccetu / bi-hem dĭger bi-keşĭdend do çĭz rā /**
6. **ve'ttecehet lehū'l-emru EL-MU' TELLU'L- AYN (B) ictābe'l- / bi-berīd /**
7. **felāte ve'ctābe'l-ḳamişa irtābe fihi / biyānān rā - der-pūşĭd perāhen rā - gumānāk şud der vey / şeklig boldı - /**

274a

1. **ıġtābehū (T) iḳtāte kezā (C) iḥtāce ileyhi / ġāybet kerd ū rā - fulān çĭz ḳuvvet girift - niyāz-mend şud bi-vey / ḳūt kıldı fulān - /**
2. **izdevāce ictāḥahū ve hiye'l-cā'iḥatu irtāḥa lehū / cuft şudend - ez bun ber-kendeş - ve ĩn ez bun-ber-kende - şād şud berāy-i ū / sewündi aṅga - /**
3. **ve huve'l-erĭḥıyyu ve'l-erĭḥıyyetu (D) irtāde'l-ḳulā'e <eyyi talebe> / ve ĩn kerĭm - bi-cust 'alef rā /**
4. **ve huve'r-rā'idu iştādehū i' tādehū iḳtādehū <el ḫālib> / ve ĩn cū-bend giyāh - şikār kerd ū rā / awladı anı - /**
5. **(R) iḥtārahū iştāra'l- asele imtāra / bi-gezĭdeş / adurdı - aşlıknı ketürdi - /**
6. **(Z) ictāzehū imtāze (Ş) i' tāşa 'aleyhi'l-emru / bi-guzeşt ez vey - cudā şudend - duşvār şud ber vey kār / keçürdi - ayırdı - /**
7. **ve emrun 'avışun (Z) i' tāda minhu bi ġayrihĭ / kār - duşvār - 'avağ baste ez vey bi-dĭgerĭ /**

274b

1. **(T) iḥtāta fi'l-emri (Z) iġtāza 'aleyhi / ustuvārĭ kerd der kār - ḥaşm girift ber vey / iḥtiyāt kıldı - öfke kıldı - /**

2. **ibtā' ahu irtā' a minhu (F) iştāfe** / *bi-ḥarīdeş - bi-tersīd ez vey - tābistān guzeşt* / bay keçürdi - /
3. **bi'l-mekāni (K) iştākahū ve iştāka ileyhi (K)** / *bi-cāy - ārezū şud bā-ū* /
4. **iştāke (L) ihtāle ve hiye'l-ḥīletu ve'l-ḥavlu** / *misvāk kerd - ḥīle sāht - ve ĩn ḥīle* / misvāk türtti - /
5. **ve'l-meḥāletu ihtāle ve hiye'l-ḥīlā iḡtālehū ve ḳatelehū** / *bi-ḥerāmīd - ve ĩn ḥerāmīden - helāk kerdeş - bi-kuşteş* / yoḳattı anı - küç birle öldürdi - /
6. **ḡayleten iktāle (M) istāme's-sil' ate i'tāmeḥū** / *nā-gāh - peymāne bi-sited berāy-i ḥod - behā kerd şu'le rā* / sağuladı - /
7. **(N) ihtāne nefsehū iḡtāne's-şey'e EL-MU'TELLU'L-LĀM** / *ḥiyānet kerd ḥod rā* / ḥiyānet kıldı - /

275a

1. **irte'ā fi'l-emri ra'yen intāye 'anhu (B) ictebāhu** / *dūr endīşīd der kār - dūr şud ez vey - bi-gezīdeş* / yıraḳ boldı - oduırdı - /
2. **iḡtebā bi şevbihī ve hiye'l-ḥabvetu ve'l-ḥabiyyu yukālu 'aḳade <eyyi ḳa'ade - racile ḥabvetihi - eyyi ḳāme>** / *cīve nişest bi-cāme-eş - ve ĩn cīve nişesten <ya'nī bi-nişest - ya'nī berḥāst>* / fulān baḡladı - /
3. **fulānun ḥabvetehū (C) irtecāhu intecā'l-ḳavmu (H) ilteḥā** / *ez hem-dīger ercū kerdend - bā yek-dīger rāz kerdend - bā-rīş şud* / umunç tuttı - rāzlaştılar - saḳal çıḳardı - /
4. **inteḥāhu (D) ictedāhu irtedā bi's-şevbi i'tedā** / *āheng kerd bi-dū - 'aḡā cust ez ū - ridāvār pūşīd cāme rā - zūlm kerd* / tonrı ridā kıldı - zūlm kıldı - /
5. **'aleyhi iḡtedā iftedā minhu bi kezā iḳtedā bihi** / *ber vey - bāmdād refit - ḥ'īştēn rā bāz-ḥarīd ez ū <pey-revī kerd bi-vey>* / uydı aḡga - /
6. **ve hiye'l-ḳıdvetu intedā'l-ḳavmu ve huve'n-nedā ve'n-nādī** / *pīşvā - gird āmedend merdumān - encumen* /

7. **ve 'l-muntedī ihtedet (Z) iḥtezā 'alā miṣālihī <el sirāc> / rāh-i rāst yāft - endāze girift ber kālbud-i vey / kōni yolluğ boldı - izinçe yöridi - /**

275b

1. **ve iḥtezā iḡtezā bi 'ṭ-ṭa' āmi (R) iṣterā 'l- / na' leyn ber pāy kerd - 'adā girift - bi-ḥarīd / na' l keḏti - kāleni satğın aldı - /**
2. **metā' a i' terāhu hemmun ifterā 'aleyhi kiḏben / kāle rā - pursīdeş - durūğ bāft endūh ber vey / yalğan çattı - /**
3. **ve hiye 'l-furyetu iḡterā dāran imterā fi 'l-emri / durūğ - ḥāne bi-muzd girift - bi-gumān uftād der kār / ēwni terke tuttu - gümānlığ boldı - /**
4. **ve imterā 'n-nāḡate (Z) i' tezā ileyhi (S) / bi-dūşīd nāḡe rā - nisbet kerd bā ū / sağdı - nisbet kıldı - /**
5. **iḥtesā 'l-mirḡate iktesā (Ş) irteşā inteşā (Ş) / bi-yāşāmīd āş rā - ruşvet girift / sorbanı öpti - rüşvet aldı - esrük boldı - /**
6. **iḥteşā (D) irteḡāhu iḡteḡahu ḥaḡḡahū / ḥod rā ḥaşı kerd - pesendīdeş - bi-ḥ'āst ez vey ḥaḡḡ-i ḥod / kendü özini ḥaşı kıldı - ḥoşnūd kıldı - ḥaḡḡını tiledi - /**
7. **inteḡā 's-seyfe (T) iḡteḡā imteḡā 'n-nāḡate (Z) / ber-keşīd şimşīr rā - kām zed - merkeb girift uştur-i māde rā /**

276a

1. **iḥtezā 'indehū iltezati 'n-nāru ve hiye 'l-lezzā (') / bā-ḥurmet şud nezd-i vey - efrūhte şud āteş - zebāne-i āteş / baḡtlığ boldı - /**
2. **idde' ā 'aleyhi kezā ve hiye 'd-da' vā irte' ati 'l-māşiyetu / de' vī kerd ber vey - bi-çerā-gāh resīd ustūrān / yılķılar otlamaḡķa bardı - /**
3. **(Ġ) irteḡa 'r-ragvete ibteḡa 'ş-şey'e (F) iḡtefā minhu / bi-ḥūrdeş keşīr - bi-cust çīz rā - pinhān şud ez vey / sūt köyükinini içti - /**
4. **ve iḡtefā 'ş-şey'e ve huve 'l-muḡtefi iştēfā iştāfāhu / bīrūn āverd çīz rā - şifā yāft - ber-guzīdeş / sōkellikdin şifā tiledi - odurdı - /**

5. **i' tefāhu iḳtefā iṣrahū iḳtefā bihī intefā min veledihī / dehīṣ ḥ'āst - ez pey-i ū ṣud**
- besende kerd bi-dū - bīzārī nimūd ez ferzendeṣ / tiledi - izinçe yöridi - tap kıldı -
oğlanındın tandı - /
6. **(K) irtekā fi's-sullemi isteḳā mā'en iltekā'r- / bi-nerdubān ṣud - ber-keṣīd āb -**
yek-dīger dīdend / üzeñgüke aştı - /
7. **raculāni ve ilteḳaytu bi fulānin inteḳā'ş-şey'e / do merd - dīdem bi-fulān - bi-**
guzīd çīz rā / fulānka satgaşdı - ödürdi - /

276b

1. **işteḳā ileyhi kezā (L) i'telā ve hiye'l-elyetu ve i'telā / gele kerd piş-i ū ez fulān**
- sevgend ḥord - sevgend - taḳşīr kerd / zıryadı - and içti - and - taḳşīr kıldı - /
2. **fi'l-emri ibtelāhu bi kezā ictelā'l-^carüse iştalā'n- / der kār - biyāzmüdeş bi-**
fulān çīz - cilve kerd ^carūs rā - germ ṣud / sınadı anı - kelinni bezenmiş körkütti - otқа
çondı - /
3. **nāra ve bi'n-nāri i'telā (M) iḥtemā'l-merīdu / bi-āteş - bulend ṣud - perhīz kerd**
bīmār /
4. **ve hiye'l-ḥūmyetu irtemā'l-ḳavmu intemā ileyhi (N) ibtenā / perhīz - tīr**
endāhtend merdumān - ey āntesen - binā kerd / ew binā kıldı - /
5. **dāran ictenā'ş-şimāra i'tenā bi ḥācetihī iḳtenā'l-māle / serāy rā - mīve bāz kerd**
- tīmār-gīn ṣud - gird kerd māl rā / meyveni ewdidi - mālını cem^c kıldı - /
6. **iktenā bi kezā (H) iştēhāhu intehā ileyhi'l-ḥaberu ve intehā / bā-kīne ṣud - ārezū**
kerdeş - resīd bi-vey çīz - ustād / künyetlig boldı - ārzuladı anı - haber keldi - üstād - /
7. **'ani'ş-şey'i EL-MU'TELLU'L-LĀM itteḳā'llāhe ve hiye't-taḳvā / ez çīzī - bi-**
tersīd ez ḥudāy - ve in perhīz / teñgridin ḳorḳtı - /

277a

1. **ve't-tuḳā ve't-tuḳātu ve't-taḳyetu ve huve't-taḳıyyu ve'l-etḳıyā'u /**

2. ve itteḳāhu bi't-tursi (L) ittelā'l-emra EL-MU' TELLU'L-' AYN VE'L-LĀM / ḥ'īṣten negāh dāšt bestere - ḥudāvendī kerd kār rā / ḳalkān birle saḳladı - işke erklig boldı - /
3. (C) ictevā'l-belede (H) iḥtevā'l-māle ve iḥtevā / duşmen dāšt ber çİZ - şehr rā - gerd kerd māl rā - kāşte şud /
4. 'ale'ş-şey'i (R) irtevā (S) istevā'l-mu' avvicu ve hiye's- / rāst şud kej / eğri tüzeldi - /
5. seviyyetu ve huve seviyyu'l-ḥalkı ve hum sevā ve sevāsiyyetun / rāstī - rāst ḥalk / tüz - /
6. (Ş) iştevā'r-raculu (L) iltevā (N) intevā'l- / biryān kerd merd - pīçide şud / er söklünçü ḳıldı - /
7. ḥurūce BĀBU İNFE' ALE YENFA' ILU İNFİ' ĀLEN (E) inṭafe'e / furū-murd çerāğ / çerāğ söndi - /

277b

1. inkefā'l-inā ve inkefā mine'l-ğaybeti (B) inte'abe'l- / nigūn-sār şud - ḥunūd - bāz āmed ez dūdī - revān şud / suw taḳı ḳan tōkülđi - /
2. mā'u ve'd-demu inşeḥabe'ş-şey'u insekebe'l-mā[u] inşe'abe't- / āb u ḥūn - keşide şud çİZ - rīḥte şud āb - perākende şud /
3. tarīḳu inḳaḳabe'l-ḥablu inḳalebe ve inḳalebe / rāh - burīde şud - resen - bi-gerdīd /
4. ilā vaṭānihī (T) inşalete fi's-seyri infelete / bi-sūy-i ārām-gāh-i ḥ'īṣ - sār kerd - der reften - bi-rest /
5. minhu (Ş) inbe'āşe (C) inbelece'ş-şubḥu inze'ace / ez vey - ber-engīḥte şud - demīd bāmdād - ber-engīḥte şud / şek bürüdi - /
6. 'an mekānihī inşeḥace'l-cildu (H) inşeṭaḥa / ez cāyeş - bāz-gerde şud pūst - ber vey uftād / şişti - /

7. **inşeraha şadrahū infeteħa** ʾl-bābu infeseħa / *guşāde şud del-i vey - guşāde şud - ferāħ şud* / kapuğ açıldı - kēng boldı - /

278a

1. **inseleħa** ʾş-şehru ve **inseleħa** ʾl-cildu infeseħa ʾl- / *bi-gužešt māh - bāz-kerde şud pūst - tebāh şud bey^ç / bey^ç bozuldı - /*

2. **bey^ç u (D) in^ç aħade** ʾş-şey^u inferade (R) **inbehera** / *beste şud - intihā şud - mānde şud* / yalınguz boldı - /

3. **ve huve** ʾl-behru **incebera incedera inħasera** ʾş-şa^çru / *māndegī - beste şud şikeste - bi-nişesten furū-şud - furū-rīħte şud mūy* / töküldi - /

4. **ç an ra** ʾsihī in^ç aşara in^ç afera **ħaduhū infecera** ʾl-mā[^u] / *ez ser-i ū - feşārde şud - ħāk-ālūde şud - revān şud āb* / yaŋgaķı topraķlığ boldı - /

5. **infetara** ʾl-ç^udu **inħasera inħa^ç arati** ʾş-şeceratu / *şikāfte şud - çüb - pūst bāz şud - ezīn berkende şud dıraħt* / soyuldı - /

6. **inkedera** ʾş-şakru ve **inkederati** ʾn-necmu **inkesera** ʾş-şey^u / *ez hevā furū-şud - furū-rīħt setāre - şikeste şud* / çağır kuş indi - yılduz tüşti - sındı - /

7. **inhemera** ʾl-mā[^u] (S) **inbeħase** ʾl-mā[^u] inħamese inğamese / *revān şud āb - bi-devīd āb-i çeşme - nā-peydā şud - furū-şud* / suw aķtı - soldı - /

278b

1. **fi** ʾl-māⁱ (Ş) **inkemeşe fi** ʾs-seyri (Ş) **inħameşa** ʾl- / *der āb - bi-şitāft - der-reften* / éve yöridi - /

2. **curħu (D) inħafeda inħabeđa** ʾl-cildu / *furū-dāşte şud - ferāhem şud - pūst* /

3. **ve inħabeđa** ç ani ʾn-nāsi **inħarađa** ʾl-ķavme (T) / *bi-kerāne şud - ez merdumān - burīde şud merdumān* / kişiler yoğalıştı - /

4. **inbeseta ileyhi inħaratati** ʾl-ħurzetu fi ʾs-silki / *gustāħī kerd bi-vey - der reşte keşīde şud muhre* / ustāħlıķ kıldı - yip yigne yurtusıŋga kirdi - /

5. **inhebēta** (‘) **indefe‘a fi’l-ḥadīši inṣade‘a ’z-** / *furūd āmed - der-āmed der suḥan - ṣikeste ṣud* / indi - söz içiñge kirdi - /
6. **zucācu inḳaṣe‘a ’s-seḥābu inḳata‘a ’ṣ-ṣey’u** / *abgīne - bāz-ṣud ebr - burīde ṣud* / bulıt açıldı - fulān nēse kesildi - /
7. **ve fulānun munḳatı‘un ilā fulānin inḳale‘ati ’ṣ-ṣeceratu** / *meṣel dāred - bi-sūy-i fulān - perkende ṣud - dırḫat* / tüplendi - /

279a

1. **‘AṢRĪN inḳame‘a (Ġ) indebeḡa’l-cildu (F) inḥarafe ‘anhu** / *meḳhūr ṣud - pīrāste ṣud pūst - bi-geṣt ez vey* /
2. **inṣarafe inkeṣefeti ’z-ḡulmetu ve’l-ḥuznu (K)** / *bāz-geṣt - guṣāde ṣud - tārikī ve endūh* /
3. **inbeṣeḡa’l-mā[’u] inḥazeḡa ’ṣ-ṣevbu inḥaneḡa** / *guseste ṣud āb - derīde ṣud cāme - ḥine ṣud* / boḡuldı - /
4. **indefeḡa’l-mā[’u] inḥaleḡa inḡaleḡa’l-bābu** / *rīḥte ṣud āb - bi-refı - beste ṣud der* /
5. **infeteḡa’l-ḥırze infeleḡati’l-ḥabbetu inmeḥaḡa’l-** / *deride ṣud dūḥte - ṣikāfte ṣud dāne - bārīk ṣud* / yūw sōkūldi - /
6. **hilālu (K) inḥeteke sitruhu inḥemeke fi’l-** / *māh - derīde ṣud - berde-i ū - devānde ṣud* / ay tükendi - /
7. **emri (L) incedele incezele indemele’l-curḥu** / *der kār - burīde ṣud - be ṣud cirāḥat* /

279b

1. **insedele ’ṣ-ṣa‘ra inḳatele mine ’ṣ-ṣalāti infeṣale ’ṣ-** / *furū-heṣte ṣud mūy - bāz-geṣt ez namāz - cudā ṣud* / ayrıldı - /
2. **ṣey’u (M) inberame’l-emru ve inberame’l-ḥablu** / *muḥkem ṣud kār - saḥt bāfte ṣud* / kesildi - /

3. **inşeleme** 'l-cidāru **incedeme** 'l-ḥablu **incezeme** 'l-fi' lu / *rıhne şud dīvār - burīde şud resen - meczūm şud fi' l / tam kedük boldı - /*
4. **inḥatame** 'ş-şey'u **inseceme** 'd-dem'u **infeşameti** 'l-urvetu / *şikeste şud cebr - rīhte şud eşk - guseste şud gūşe /*
5. **inḳaseme** 'l-mālu **inhedeme** 'l-cidāru **inhezeme** 'l-ceyşu / *baḫşīde şud māl - bi-yuftād dīvār - hezīmet şud leşger /*
6. **inhedame** 't-ṭa' āmu EL-MUDĀ' AF (B) **inşabbe** 'l-mā'u / *guvārende şud ṭa' ām - rīhte şud āb /*
7. **ve inşabbe ilā mekānin kezā inkebbe livechihī** (T) / *bi-reft sūy-ı fulān çiz - ber vey uftād /*

280a

1. **inbette** 'l-ḥablu **infette** (Ş) **inbeşse** 'l-ḥaberu <inḳaṭa'a> / *rīze şud - perākende şud /*
2. **insedde** 'l-bābu **inḳadde** **inhedde** (d) **inḥadde** / *beste şud der - şikāfte şud - şikeste şud - burīde şud /*
3. (R) **inḥarra** 'ş-şevbe (Ş) **inḥaşa** şa' rahū / *keşīde şud cāme - ber-ḥāst mūy-i ū /*
4. (D) **infeḏḏū** **inḳaḏḏa** 'l-bādī (T) **inḥaṭṭa** / *perākende şudend - furū-āmed - biyuftād /*
5. **ba'de** 'l-irtifā'ı **ve inḥaṭṭa** 's-si' ru **inḡaṭṭa** / *pes - bulendī - biyuftād nırḫ - gūte ḥūrd / narḫ kız boldı - suw ḳattı - /*
6. **fi** 'l-mā'i (K) **indekka** 'ş-şey'u **inşakḳa** (K) / *der āb - rīze şud çiz - şekāfte şud / uşandı - /*
7. **infekke** 'l-azmu (L) **incelleti** 'l-ukḏetu **inselle** 's-seyfu / *ez bend bīrūn şud - guşāde şud - gereh - bīrūn āmed tīg /*

280b

1. mine^ʔl-ğimdi infelle nābehū inhelle^ʔd-dem^ʕu (M) / ez niyām - şikeste şud nīştereş - rīhte şud eşk /
2. inđamme ileyhi EL-MU^ʕ TELLU^ʔL-^ʕ AYN (B) incābe^ʔl-ğanemu / bi-hem āmed bi-dū - bāz-geşt ebr /
3. insābeti^ʔl-ħayyetu (D) inķāde lehū (R) inhāra^ʔl- / bi-şitāb ref^t mār - gerden dād ū rā - biyuftād /
4. binā[^ʔu] (Z) incāze ileyhi inmāze^ʔl-^ʕ aźmu (S) / bunyād - meyl kerd sūy-i vey - cudā şud ustuh^ʔān /
5. inķāse^ʔş-şey^ʔu (D) inhāda^ʔl-^ʕ aźmu (K) / kıyās kerde şud çīz - dīger-bār şikeste şud ustuh^ʔān /
6. insāķati^ʔl-ibilu EL-MU^ʕ TELLU^ʔL-LĀM (C) inmecā^ʔl- / revān şudend - uşturān - siturde şud /
7. kitābu (R) inberā lehū inferā (D) / piş āmed ū rā - şikāfte şud / kitāb - /

281a

1. inķađā^ʔl-emru (L) incelā^ʔl-hemmu (N) inşenā^ʔs-seyfu / bi-guzeşt kār - bi-ref^t ğam - dū-tāh şud şimşīr / kızġu kitti - ğam - /
2. ^ʕani^ʔđ-đarībeti inħanā EL-MU^ʕ TELLU^ʔL-^ʕ AYN VE^ʔL-LĀM / ez zaħm-gāh - ħamīde şud / egdi - /
3. (Z) inzevā^ʔl-cildu (Ş) inşevā^ʔl-laħmu (T) / bā-hem şud pūst - biryān şud ğūşt /
4. inṭavā^ʔl-kitābu ve inṭavā^ʕale^ʔl-ħıķdi ve^ʔl-veddi / kitāb - neverdīde şud ber kīne ve dūstī <der-neverdīde şud> /
5. BĀBU İF^ʕ ALLE YEF^ʕ ALLU İF^ʕ ILĀLEN (B) işhebbe^ʔl-ferasu / çeng şud esb /
6. ve hiye^ʔş-şuhbetu ve huve^ʔl-eşhebu ikhebbe / çeng şuden - kebūd şud / kök boldı - /
7. ve hiye^ʔl-kehbetu (T) ikmette^ʔl-ferasu ve hiye^ʔl- / kebūdī - kemiyet şud esb / at toru boldı - /

281b

1. **kumtetu (R) iħmerra ve hiye ʼl-ħumratu iħdarra / kumiti - sorħ şud - sorħĩ - sebz şud / kızıl boldı - sürħĩ - yaşıl boldı - /**
2. **ve hiye ʼl-ħuđratu işferra ve hiye ʼş-şufratu iğberra / sebzĩ - zerd şud - zerdĩ - ger-ālũde şud /**
3. **ve huve ʼl-ağberu ve hiye ʼl-ğabratu (D) irfeğda ʼd- / gerd-ālũdegĩ - gerd-ālũde - furũ-reft /**
4. **dem ʼ a (K) iblekka ʼl-ferasu (L) iħdalle / eşk - pĩse şus esb - ber-şud ruħ-i ũ /**
5. **ħaddehũ bi ʼd-dem ʼ ı el-mu ʼ tellu ʼl- ʼ ayn (C) i ʼ vecce / bi-eşk - kej şud /**
6. **(D) isvedde ve huve ʼs-sevãdu (R) iħverrat / siyãh şud - siyãhĩ - siyãh şud /**
7. **ʼ aynuhũ izverra ʼ anhu i ʼ verrat ʼ aynuhũ (L) / çeşmeş /**

282a

1. **iħvellet ʼ aynuhũ VE Bİ ʼL-YĀ (D) ibyağda ve huve ʼl- / kej şud çeşmeş - sepĩd şud /**
2. **beyãđu EL-MU ʼ TELLU ʼL- ʼ AYN VE ʼL-LĀM ir ʼ avã / sepĩdĩ - bãz-ĩstãd /**
3. **ʼ an cehlihĩ yer ʼ avĩ ir ʼ av ve huve mur ʼ avin / ez nãdãnĩ /**
4. **ve hiye ʼr-ru ʼ vã BĀBU İF ʼ ĀLLE YEF ʼ ĀLLU İF ʼ İLĀLEN (B) /**
5. **işhãbbe ʼl-ferasu ikhãbbe (T) ikmãtte ʼl- / çeng şud esb - kebũd şud - kemiyet şud /**
6. **ferasu (R) iħmãrra iħdãrra işfãrra / esb - surħ şud - sebz şud - zerd şud /**
7. **(S) imlãsse ve huve ʼl-elmesu (K) izdãkkat / nerm şud - ve ĩn nerm - gurbe-çeşm şud /**

282b

1. ‘aynuhū (M) idhämme EL-MU‘TELLU’L-‘AYN (D) isvādde <min şiddeti-l-
huğrati> / *siyāh şud - siyāh şud* /
2. (L) ihvāllet ‘aynuhū VE Bİ’L-YĀ (D) ibyāđda / *kej şud çeşmeş - sepīd şud* /
3. BĀBU TEFA‘‘ ALE YETEF A‘‘ ALU TEFA‘‘ULEN (E) tebedde’e fi’l-‘ameli
teberra’e <ve huve bābu-t tekellufi> / *āgāz nihād der kār - bīzār şud* /
4. minhu tebeṭṭa’e tecerra’e ‘aleyhi tecezze’e teceşşe’e / *ez vey - direng kerd -
delīrī kerd ber vey - leht leht şud - kerūk zed* /
5. ve huve’l-ceşā tefaḫka’e teḫarra’e telekke’e ‘ani’l-emri / *kerūk - şikāfte şud -
bendegīkerd - bāz-īstād ez kār* /
6. temelle’e ğayzan tenebbe’e teherra’e’l-laḫme tehezze’e bihī / *pur şud ez ḫaşm -
peygāberī de‘ vī kerd - pāre pāre şud - fusūs dāşt / yaŋşuladı - /*
7. tehenne’e bi’ṭ-ṭa‘ āmi ve tehenne’e’ṭ-ṭa‘ āme (B) te’eddebe / *bi-guvārīd ḫūrdenī
rā - edeb girift / edeb öğrendi - /*

283a

1. te’ellebū te’ehhebe lil’aduvvi teterrabe tecennebehū / *gerd şudend - āmādegī
kerd - merd-i duşmen rā - ḫāk-ālūde şud - dūr şud ez vey* /
2. tecerrabū ‘aleyhi tecellebe fūhu tedennebe’l- / *gerd āmedend - ber vey - ez
dehen-i ū āb çekīd - ‘ammāme rā feş nihād* /
3. mu’timu ve huve’d-ḍenbu teraḫḫabehū / *feş-i ‘ammāme - çeşm dāşt ū rā /
‘imāme üçün ḫodtı - /*
4. terakkebe’s-sinānu fi’r-rumḫı terahhebe / *senān der neyze şud - rāheb şud /
süŋgü ucıŋga temür ḫodtı - zāhid boldı - /*
5. teseḫḫabe ‘aleyhi teseyyelet ve huve’s-seylābu / *gustāḫī kerd ber vey - cāme
siyāh pūşīd zen - cāme-yi sūg / büstāḫlık kıldı - yaş tonni kedti - bu yaş tonı - /*
6. teşerrabe’s-şevbu el’ırḫū teşa‘‘ abū / *bi-ḫūrd cāme - ḫūy rā - perākende şud* /

7. **teḥarrabe teḥallebe** 'ş-şey'ü te' attebe 'aleyhi / *şādī kerd - bi-cust çīz rā - heşm-nāk şud ber vey / öwke kıldı - /*

283b

1. **te' accebe minhu te' arrabe te' arrabe te' aşşabe lehū ve hiye**'l- / *bi-şikuft dāşt ez vey - bī-zen şud - ta' aşşub kerd berāy-i ū / ergenlik birle keçti - /*
2. **'aşabiyetu ve te' aşşabe bi**'l-' **ışābeti teḡarrabe** / *'aşā bi-best - ġarībī kerd /*
3. **teḡallebe** 'aleyhi **teḡarrabe** ila 'llāhi bi kezā ev hiye 'l-**ḡurbetu** / *çīre şud ber vey - nezdīkī cust - bi-fulān çīz - nezdīkī /*
4. **ve**'l-**ḡurbātu teḡaḏḏabe teḡallebe tekeddebe** / *burīde şud - ber-gerdīd - durūḡ guft / éwrüldi - /*
5. **tekessebe tela**''**abe bihī telaḡḡabe bi kezā telehhebeti**'n-nāru / *kesb kerd - bāzī kerd bā vey - bi-fulān - efrūhte şud āteş / oynadı - /*
6. **tenekkebehū ve tenekkebe** 'anhu **tenaḡḡabet (T) teşebbete** / *bi-yek-sū şud ez vey - neḡāb best zen - āhestegī kerd / çewrüldi - /*
7. **te' annete**'r-raculu **tefellete minhu teleffete ileyhi** / *serkeşīkerd - bi-rest ez vey - iltifāt kerd bi-sūy-i ū /*

284a

1. **teḥaddeşū teḥanneşe fī kelāmihī teşebbeşe bihī** / *ḥadīş guftend - nerm şud der suḥan - ceng der zed bi-dū /*
2. **teşa**''**aşe ra**'se'l-**misvāki telebbeşe temekkeşe (C)** / *şāḥ şud - ser-i misvāk - direng kerd / kiçikti - /*
3. **teberracet tebellece**'ş-şubhu **teḥarrace teḥarrace fī**'l- / *ḥ'īştēn bi-yārāst - revşen şud bāmdād - yek-sū şud ez gunāh - istāde şud der / bezendi - taḡ açıldı - /*
4. **edebi teşennece teḡannecet tefahḡace fī meşiyetihī** / *āncūḡ girift - bāz kerd zen - pāy ez hem bāz kerd der reften / edeb - /*

5. **teferrace tekerrace**’l-**hubzu** (H) **tebeccaḥa bihī teracceḥa**’l- / *furce yāft - šān kerd nān - šād šud bār - bi-çerbīd* / etmek katıg boldı - terāzū - /
6. **mīzānu tesellaḥa teṣahḥaḥa ve hiye**’ş-**şihḥatu** / *terāzū - silāḥ pūşīd - ḥ’āb-i bāmdād-ger - cevāb-i bāmdād* / cerb boldı - /
7. **teşaffeḥa**’ş-**şey**’u **tefettaḥa**’n-**nūru tefessaḥū fi**’l-**meclisi** / *te’āmmul kerd çīz rā - guşāde şud şukūfe - ferāḥ bi-sitīd der nişest-gāḥ* / çiçek açıldı - /

284b

1. **tefaşşaha fi kelāmihi temeddaḥa** (H) **teşarraḥa bi**’l-**’uṭāsi** / *feşāḥet kerd der suḥan guften - bi-sutūd ḥod rā - saḥt ‘aṭse dād* / öğdi - /
2. **teḍammeḥa bi**’z-**za**’ferāni **tefessaḥa**’l-**laḥmu telaṭṭaḥa** / *bi-za’firān bi-yendūd ḥod rā - tebāḥ şud gūşt - ālūde şud* / türtti - za’ferānka bulgaştı - et yüzüldi - balçaqqa - /
3. **bi**’**ṭ-ṭīni temerraḥa bidd-duhni** (D) **te**’**ekkede**’l- / *bi-yendūd bi-rūgen - ustūvār şud* / bulgandı - /
4. **emra teberrade bi**’l-**mā**’i **tebellede tecerrade min şiyābihī** / *kār - ḥod rā bār serd kerd - kāḥ-gelī kerd - birehne şud ez cāme-eş* /
5. **ve tecerrade lil-emri tecellede tera**’**’ede**’l-**ḡuşnu** / *rāst bi-sitād kār - zīrek şud - şāḥ lerzīd* / celd boldı - butaq teprendi - /
6. **teraşşadehū bi**’l-**mukāfāti tezehhede teşehhede** / *ser rād girift - bi-pādaş - zāhid şud - taḥiyāt ḥ’ānd* /
7. **fi**’ş-**şalāti teşa**’**’ade fi**’l-**cebeli ve**’ş-**şa**’**’ade** / *der namāz - bālā refṭ der resen* /

285a

1. **te**’**abbede lillāhi ve te**’**abbedehu**’**llāhu te**’**aḳḳade**’**r-ramlu te**’**ammedehū** / *‘ibādet kerd ḥudāy rā - bi-bendegī fermūdeş ḥudāy-i to - beste şud dīger - āheng kerd bi-dū* / kulluḳ kıldı - teṅgri aṅga kulluḳ fermānladı - /
2. **ve te**’**ammede**’l-**emra te**’**ahhede**’**ḍ-ḍay**’**ate teḡammedehū**’l / *‘amden kār kerd - tīmār dāşt zemīn keşt - pūşīd ū rā* / yèrni ābdān kıldı - /

3. **lāhu bi raḥmetihī teferrade bi 'l-emri tefakḳadehū** / *ḥudāy-i to raḥmet-i ḥ'īṣ - yegāne ṣud der kār - pūrsīdeṣ* / teṅgri anı raḥmeti birle ḳapsadı - yalıṅguz boldı - /
4. **teḳalledet ve teḳallede 'l-‘amele telebbede 'ş-şey'u <telemmede>** / *gerden-bend efkend zen - der gerden kerd kār rā - ber-hem nişest çiz <şāgirdī kerd>* / ‘amel tutti - nêrse biri biriṅge yapuştı - /
5. **ve mālun lubudun temerrade teheccede (R) te'aḥḥara** / *ḥ'āste-yi buzurg - gerden-keşīkerd - şeb-bīdārī kerd - bāz bi-ser ṣud ez ū - şāgerdī kerd* / ūküş māl - uluḡ boldı - odaḡlıḳ ḳıldı - soṅḡ ḳaldı /
6. **'anhu te'ezzerā te'emmera 'aleyhim tebaḥḥara fī 'l-‘ilmi** / *āzārīst - emīrī kerd ber īṣān - dūr ender ṣud derd-i nāy* / andın - bēḡlik ḳıldı - /
7. **tebaḥḥara bi 'l-baḥūri tebaşşara tecebbera ve huve 'l-cebbāru** / *ḥ'īṣten rā ḥoş-būy kerd - bīnā ṣud - gerden-keşī kerd - gerden-keş* / uluḡluḡ ḳıldı - /

285b

1. **teceddera 'd-dem' a min 'aynihī teḥassera 'aleyhi ve hiye 'l-** / *furū devīd eşḳ ez çeşmeş - derīḡ ḥod ber vey* / yaşnı aḳıttı - /
2. **ḥasratu teḥammerat tedebbera 'l-'emra ve tedebbera 'l-** / *me'cer ber-efkend ber ser-i zen - bā-endīşe ez bī-kār ṣud - bi-āhestegī ḥ'ānd* / bürünçük sarındı - tedbīr ḳıldı endīşe birle /
3. **ḳur'āne ve 'd debbera tedeşşera ve 'ddeşera tedekkera 'l-** / *ḳur'ān rā - besten-i cāme bi-ḥaḳ der-girift - yād-āverd* / oḳıdı - aṅḡdı - /
4. **'emra ve 'ddekkera tezennera 'd-dimmiyyu tesettera** / *kār rā - zunnār best demī - pūşīde ṣud* / zunnār baḡlandı - örtüldi - /
5. **tesehḥara bi 's-saḥūri tesa'‘ arati 'n-nāru teşemmera** / *şeḥerī ḥord - efrūhte ṣud āteş - cāme bi-hem der-girift* / şeḥer aşın yidi - çırmandı - /
6. **teşabbera teşaddera teḥahhera ve 'ḥahhera** / *şekībāyī kerd - der şadr nişest - bāk ber ḥ'īṣten rā* / şabr ḳıldı - törde oturdı - arıḡ boldı - /

7. **tezahhera min imra 'etihī ve 'zzahhera te' aššera lisānehū / tahāret kerd ez zeneş - bi-lağzīd zebāneş / tili tayındı - /**

286a

1. **te' ağdera 'l- 'emru ve te' assera te' aţţarat te' affera / duşvār şud kār - 'ıtr kerd - hāk-ālūd şud / iş küçey boldı - toprakça bulğandı - /**
2. **tefeccerati 'l- 'uyūnu tefaţţara 'l- 'ūdu tefekkera fi 'l- 'emri / revān şudend çeşm-hā - şikāfte şud çūb - bi-yendişīd der kār / çeşmeler taşıtı - /**
3. **tekağdera mine 'ş-şey 'i tekaşşera tekebbera ve huve 'l- / perhīzīd ez çīzī - pūst bāz kerd - buzurg-menişī kerd - ve īn / nērsedin kendü özini sakladı - uluğ boldı - /**
4. **kibru ve 'l-kibriyā tekedderat ma' išetuhū tekessera / buzurg-menişī - ve buzurg-vārī - tīre şud zendegānī-yi ū <şikeste şud> / bulğanuğ boldı - uşandı - /**
5. **tenaşşara tenekkera lehū tehecçera (Z) teberraze / tersā şud - ez hāl ber-geşt - bi-kerem-gāh reft - bi-şahrā bīrūn şud / tersā boldı - belgüsüz boldı - /**
6. **tecehheze li 's-seferi teħarraze teneccese 'l-va' du (S) / sāhtegī kerd sefer rā - der penāh şud /**
7. **te 'ennese bihī tebaħħase 'l-mā['u] teterrase bi 't-tursi tera ' 'ese / uns yāft bi-dū - nā-pāk şud āb - ħod rā bi-pūşīd bi-siper - mihter şud / awıncalığ boldı - /**

286b

1. **'ale 'l-ķavmi teħarrase tedennese 'ırđuhū te' abbese / ber merdumān - ħīştēn negāh dāşt - pelīd şud āb-i rūy-i ū - turş-rūy şud / uluğluğ kıldı - bekledi - ābrüysüz boldı - yüzün çattı - /**
2. **teferrase fihi 'l-ħayra tekennese 'z-zabyu temeccese / bi-gumān şināht - der vey nīkīrā - der penāh-i ħod şud āhū - muğ şud / ħayr sundı - mūğ boldı - /**
3. **teneccese 'ş-şey 'u teneffese 'ş-şu' adā 'u (Ş) tefahħaşe / pelīd şud çīz - dem ser-zed - bulend-zebānī kerd /**

4. **fi kelāmihi teneffeṣeti** 'l-hirratu (Ş) **teḥalleṣa mine**'l- <eyyi temekkeṣe> / *der suḥan-i ḥod - bi-bāy kerd mūṣ-hā rā gurbe - rest ez /*
5. **hemmi ve huve**'l-ḥalāṣu **terabbeṣahū teraḥḥaṣa** / *endūh - rest-kārī - bi-yāst ū rā - ruḥṣat dād /*
6. **fi ḥaḳḳihī tefahḥaṣa** 'anhu **teḳalleṣa** 'z-zıllu **teḳammeṣa** / *der ḥaḳḳ-i ū - bi-pursīd ez vey - bāz-pes şud sāye - pīrāhen pūşīd / könglek kedti - /*
7. **teḳanneṣahū tenaġġaṣat** 'aleyhi 'l-ma'īṣetu / *şikār kerd - bī-meze şud ber vey zendegānī / awladı - /*

287a

1. **tenaḳkaṣahū ve hiye**'n-naḳiṣatu **tenemmaṣat** (D) / 'ayb kerd ū rā - ve ĩn 'ayb - mūy-i ebrū *ber-kend zen /*
2. **teba**'ada **tebaġġaḍa** **te**'arraḍa **lehū teḳabbeḍa tenaḳkaḍa** / *baḥş kerd - duşmenākī nimūd - pīş āmed ū rā - der-hem şud - şikeste şud /*
3. (T) **teşebbeṭa teḥabbeṭahū**'ş-şeyṭānu **tesaḥḥaṭa** / *direng kerd - tebāh kerdeş dīv - ne-pesendīd / şeyṭān delū kıldı - /*
4. **fi**'luhū **tesaḳkaṭahū ve hiye**'s-saḳṭatu **tefezzetāt** / *kirdāreş rā - zillet-i ū cust - ve ĩn zillet - gūş-vāre der gūş zed zen rā / küpe urdı - /*
5. **telakkaṭa**'t-temra **temaḥḥaṭa teneffeṭat yeduhū** (Z) / *bi-çīd ḥurmā rā - bīnī pāk kerd - ābele kerd desteş / ḥurmānı tērdi - elgi ḳabarçuk boldı - /*
6. **teḥaffeza teleffaza bi kezā telemmaza** (') **teberra**'a **bi**'l-'aṭā / *negāh dāşt - suḥan guft - bi-līsīd leb-hā rā - bā-ḥ'āste dādeş baḥşīş / bekledi - sözledi - yalmandı - /*
7. **tetebbe**'a 'l-emra **tecerra**'a 'l-ġayza **tecemma**'ū / *der pey-i kār şud - furū-burd ḥaşm rā - gird āmedend / ḳadġunı yuttı - /*

287b

1. **teḥaṣṣe**'a **tederra**'a **terabbe**'a **teraḳka**'a 'n **kezā teserra**'a **ileyhi** / *furū-tenī kerd - zereh pūşīd - best kerd pāy - belāk ḳaysī kerd ez fulān kār - bi-şitāft sūy-i ū / ewdı - /*

2. **tesemme‘ a ileyhi ve ’ssemme‘ a teşecca‘ a teşeffa‘ a lehū ile ’l-emīri / gūş dāşt sūy-i ū - delir nemūd - şefā‘ at kerd - ū rā be-sūy-i emīr / alp boldı - bēgke şefā‘ at kıldı - /**
3. **teşadde‘ ū ve ’ş-şadde‘ ū teşanne‘ a teđarra‘ a ila ’llāhi / peydā-kende şudend - ħod rā biyārāst - zārī kerd bi-ħudāy / teŋgriķa zārīlık kıldı - /**
4. **teṭalle‘ a ilā liķā ’ihī tefecca‘ a teķaşsa‘ a ’l-ğayme / çeşm-dāşt bi-dīdār-i ū - derd-kīn şud guşāde - mīğ / ārzūladı - /**
5. **teķaṭṭa‘ a ’l-emra ve taķaṭṭa‘ ahū ğayruhū teleffa‘ a bi ’ş-şevbi / burīde şud kār - pāre pāre burīdeş dīgerī - der cāme pīçīd ħod rā /**
6. **teķanna‘ at tağalla‘ a mine ’l-mā ’i temetta‘ a bi ’ş-şey ’i / ber-ħordārī yāft bi-çīz /**
7. **temenna‘ a ve hiye ’l-mun‘ atu tenaħḡa‘ a ve hiye ’n-nuḡā‘ a (‘) / ḡavī şud - ve ĩn kuvvet - ħīv-saṭır bi-yendāht ez dehen - ve ĩn āb-i bīnī /**

288a

1. **tebelleġa bi ’l-ķalīli ve hiye ’l-bilġatu tefezza‘ a li ’l-emri / besende şud bi-endeķ - ve ĩn besendegī - bi-perdāht kār rā /**
2. **temezza‘ ati ’d-dābbetu (F) te ’essefe ‘ aleyhi te ’ellefehū / bi-ġaltīd - sutūd - endūh-i ħod ber-vey - ħiredmend kerd ū rā / ḡadġuluġ boldı - /**
3. **‘ale ’l-islāmi tecerrafe ‘ anhu teḡaṭṭafehū teḡallefe / ber musulmānī - bi-kuşt ez vey - bi-rubūd ū rā - bāz-pes dād /**
4. **‘an aşḡābihī teraşşefe ’l-mā ’u tesellefe minhu / ez bārāb-i ħod - bi-mezīd āb - selem şud ez vey /**
5. **derāhime teşerrafe bihī teşennefet teşarrafe fihi / direm-hā rā - buzurg-vār şud berū - gūşvāre der gūş kerd zen - taşārruf kerd der vey /**
6. **teşallefe teṭarrafe ’ş-şey ’e te‘ arrafe mā ‘ inde fulānin / lāf zed - kem kerd çīz rā - bi-resīd ez renc bīş fulān est / lāf sattı - /**

7. **te' assefe'l-felātu te' attafe 'aleyhi tekellefe'l-emra / bī-rāh reft der biyābān - mihrebānī kerd ber vey - ber ḡ'īšten nihād kār rā / işni tekellūf birle kıldı - /**

288b

1. **ve hiye'l-kulfetu tekennefihu'l-'aduvve telatṭafe lil'-emri / ve ĩn renc - gird-vā-girdeş der-āmed - duşmen - çerb-destī kerd der kār / düşmen - /**

2. **telakḡafe'l-kelāme min fihi telehhefe tebessefe's-şevbu'l- / ferā-girift - suḡan rā ez dehān-i ū - bā dırġ şud - furū-ḡod cāme /**

3. **'ırḡa tenaḡḡafehū tenazḡafe (K) te'elleḡa'l- / ḡūy rā - pāk nemūd ez ḡ'īšten - bi-tāft /**

4. **berka te'enneḡa fi'l-emri teḡarraḡa teḡalleḡū / dıraḡş - çerb-destī kerd der kār - bi-sūḡt - ḡalkḡa bi-setīd /**

5. **teḡazzeḡa fi'l-'atā'i ve huve'l-ḡaraḡu ve teḡarraḡa's- / bi-derīd der dādend - bi-derīd /**

6. **şevbe teḡalleḡa bi'l-ḡulūḡı ve teḡalleḡa bi ḡayri / cāme - bi-mālīd ber ḡ'īšten - ḡulūḡ rā - ḡod girift bi-cer /**

7. **ḡulḡihī tedeḡḡeḡa'l-mā'u teraḡḡeḡa fi'l-emri / ḡūy-i ḡod - rīḡte şud āb - nermī kerd der kār /**

289a

1. **tesellaḡa'l-cidāra teşeddeḡa fi kelāmihī teşerraḡa / bi-sitānīd dīvār rā - dehān-ferāḡ ḡuşād - der suḡan - bi-āfītāb-gāh eşt /**

2. **teşaddeḡa 'aleyhi bi'l-mālī ve'sşaddeḡa teṭalleḡa / şadaḡa kerd ber vey ez māl - ḡuşāde / yüzi açuḡ boldı - /**

3. **vechehū te'arraḡa'l-'azme te'aşşekāhā te'alleḡa bihī / rūy-i ū - pāk kerd ūstūḡ'ān rā - 'aşḡ āverd ber zen - bi-yāvīḡt bi-dū / süngükni keḡgirdi - /**

4. **ve hiye'l-'aleḡatu ve'l-'alā'ıḡu te'ammeḡa fi's-şey'i / ve ĩn dest-āvīz - jerf şud der çīz /**

5. **teferrakū tefellaḳa 'ş-şey'e temezzeḳa 'ş-şevbu / perākende şudend - şikāft çīz - bi-derīd cāme / ayrıldılar - /**
6. **temaṭṭaḳa temellḳa tenaṭṭaḳa (K) teberrake teḥarrake / bi-kām zed zebān rā - kemer best - teberruk cust - bi-cunbīd /**
7. **tedelleke fī'l-ḥamāmi temesseke bihī tema' 'aketi 'd-dābbetu / ḥod rā bi-mālīd der germābe - çeng zed der vey - bi-ğaltīd - estūd /**

289b

1. **temellekehū tenesseke lillāhi tehetteke fī'l-baṭāleti / der mulk-i ḥod āverdeş - bendegi kerd ḥudāy rā - bī-bāk kerd der nā-bi-kārī /**
2. **te'emmele 'ş-şey'e te'ehhele tebettele ila'llāhi / nīk nigerīst bi-çīz - zed kerd - burīde şud bi-sūy-i ḥudāy / awlandı - ḥudāy - /**
3. **tebeddele 'ş-şey'e bi'ş-şey'i tebeddele tebaṭṭale teḥammele bi'ş-şey'i / bedel şud çīz bi-çīz - cāme bād rūze pūşīd - bī-kārī kerd - ḥod rā bi-yārāst bi-çīzī / bezedi - /**
4. **teḥammelū ve teḥammele'l-ğarame teraḥḥale teraḥḥalū / kūş kerdend - ḳabūl kerd tāvān rā - piyāde şud - ez cāy reftend /**
5. **terassele fī'l-ḳırā'eti tezemmele ve'zzemmele fī şiyābihī / bi-pīçīd ḥod rā der cāme / çoğlandı - tolandı - /**
6. **te'accele 'ş-şey'e ve hiye 'acāletu'r-rākib te'aṭtale ve hiye'l- / şitāt çīz rā - ve ĩn çīzī ki zūd sāḥte şeved - suvār rā - bī-kār şud - ve ĩn /**
7. **'uṭletu ve te'aṭtalet tegazzele tuḳālu bihī ve huve'l- / bī-kārī - bī-pīrāye şud zen - ğazel guft - fāl girift bi-vey - ve ĩn / teklīf birle lāğ ḳıldı - /**

290a

1. **fālu tefadḳdale 'aleyhi teḳabbele 't-tā'ate / fāl - minnet nihād ber vey - biḳ-reft tāt at rā / fāl - minnet ḳodtı - /**
2. **tekaḥḥale tekellefe bihī temeşşele'l-beyte ve bi'l-beyti / surme keşīd - pāybandī kerd ū rā - meşel zed - beyt rā / oğḳa kirdi - /**

3. **ve temeşşele beşeran temahhale temehhele teneddele bi'l-mindîli / bi-şûret-i âdemî şud - bi-kaht uftâd - direng kerd - dest pâk kerd bi-destâr-i hûd /**
4. **tenezzele tenaşşale mine'd-dîdenbi tenakkkale mine'l- / âmed - bî-zâr şud ez gunâh - bi-reft ez /**
5. **mevđı'1 ve tenakkkale bi'n-naqli teheddeleti's-şefetu / ez cây - hûrd mîve râ - âvîhte şud leb / tutaķı sarķtı - /**
6. **ve aġşânu's-şecerati (M) te'eşşeme te'elleme teberrame bihî / ve şâh-hâ-'î dirahî - perhiz kerd ez gunâh - derd-mend şud <sîr şud ez vey> /**
7. **tebesseme teşelleme'l-cidâra tecerrameti's-sunûnu / bi-gumârîd - raġne şud dîvâr - bi-gužešt end sâl-hâ / tam kedük boldı - /**

290b

1. **tecesseme tehaşşeme'l-emra tecehheme tecehhemeehû tecerrame / tezâver şud - ber hûd nihâd kâr râ - turş-rûy şud - nâ-ġoş guft vey râ - der-âmed /**
2. **bi's-şalâti tecezzeme tehtaţame teġalleme teġatteme / ni-namâz - miyân best - şikeste şud enguşterî /**
3. **bi'l-fiđđati teġarramethu'l-meyyite terahhame 'aleyhi / nuķre-gîn kerd - ez bun ber-kendeş - merg - mihrebânî kerd ber-û /**
4. **teranneme tesellemehû ileyhi fetesellemehû minhu tesennemehû / ġasene binâlîd der perde - bi-sipurđ û râ bi-vey - ġabûl kerd sipurdenî râ ez vey - ber ziber-i û şud /**
5. **teşe'eme bihî teşarrame teğarrameti'n-nâru / bi-bû mî-girift bâ-û - burîde şud - zebâne zed âteş /**
6. **teġa'ame'ġ-ġa'ame teġalleme minhu te'azzame te'alleme'l-'ılme / baġşîd ġa'âm râ - gele kerd ez vey - buzurgî ni-mûd <bi-yâmûġt dâneş râ> / 'ilm öğrendi - /**
7. **teġannemehû tefaşşame tefehheme'l-kelâme tefahhame fi'l-emri / ġanîmet girifteş - bi-şikest - der yâft suġan râ - bî-endîşe hûd râ der kâr efkend /**

291a

1. **VĀḤĪD VE ‘AŞRĪN** teḳaddeme ve teḳaddeme ‘aleyhi ve teḳaddeme ileyhi / *bīṣ ez-ū ṣud - pīṣī girift ber vey - bi-fermūd ū rā /*
2. **fī kezā ev kezā** teḳasseme’ş-şey’e ve teḳassemehumu’d-dehra / *fulān çiz - kısmet kerd çiz rā - perākende kerd iṣān rā - rūzigār /*
3. **tekerrame tekelleme teleşseme tenahḡame ve hiye’n-neḡāmetu tenesseme’r-** / *buzurgī kerd - suḡan guft - liḡām best - ḡiv-saṡır endāht - ḡiv-saṡır - bŷyīd nesim rā /*
4. **rīḡu ve tenesseme’l-ḡabera tena‘‘ame ve huve’n-na‘īmu** / *nīk bŷsīd ḡaber rā - bā-ni‘met ṣud /*
5. **teheddeme tehekkeme biḡī (N) teḡaşşane teḡammene’l-** / *furū-uftād - fesŷs kerdeş - der ḡaşr ṣud - miyān der-girift / ḡal‘aḡa kirdi - /*
6. **kitābe kezā telakḡane’l-kelāme temekkene mine’l-** / *fulān çiz rā - ferār girift suḡan rā - cāy girift ez fulān / kitāb - /*
7. **emri (H) tesseffehe tesennehe teşebbehe biḡī** / *kār - bī-ḡiredī kerd - ḡiṣṡten rā mānned kerd bi-vey / sefīhlik ḡıldı - /*

291b

1. **tefeḡḡahe fī’d-dīni tefekkehe ve tefekkehe biḡī tenebbehe** / *faḡīḡ ṣud der dīn - mīve ḡord - ceze yāft bi-dŷ - bīdār ṣud / ḡoşlandı - /*
2. **tenezzehe ‘ani’l-ḡubḡi EL-MUḡĀ‘AF (B) teḡabbebe** / *ḡiṣṡten dŷr kerd ez bedi - cubbe pŷşīd / cŷbbe kedti - /*
3. **teḡabbebe ileyhi teḡebbebe şidḡāhu teşabbebe ‘araḡan** / *dŷstī nemūd bi-vey - kefek āverd ḡuş-hā-’i dehen-i ŷ - bi-çekīd ez vey ḡŷn / dere tŷkŷldi - /*
4. **teḡabbebe (T) teşettetŷ tefettete (ḡ) temahḡaḡa’l-** / *pezeşkī kerd - perākende ṣudend - zīde ṣud - maḡz ez utu’ān burŷn zed / sŷngŷk yilikni /*
5. **‘azme (D) tebeddede’l-emra teceddede teḡaddede** / *perākende ṣud kār nev ṣud / ḡıḡardı - /*

6. **teḥaddede cildehū teraddede ileyhi teṣeddede lil-emri / ān-cūg girift pūst ū - āy-vurūd kerd ber vey - saḥtī kerd kār rā /**
7. **temeddede teheddedehū (Ḍ) teleddede bihī (R) teḳarrara'1- / niyāzīd - bīm kerd ū rā - meze yāft bā-ū - ḳarār girift /** tölendi - /

292a

1. **emra tekerrara'1-kelāme (Z) te'azzeze teḳarraze minhu / mekr bend suḥan - ercumend ṣud - ḥ'īṣten der-keṣīd /** sözni çewürdi - 'azīz boldı - /
2. **(S) teccessese'1-ḥabera ve huve'1-cāsūsu ve teḥassese / pejuhīd çiz rā - ḥaber-pejuh /** ḥaber şordı aṅga - /
3. **(Ş) teraṣṣeşe 'aleyhi'1-mā['e] temeṣṣeşe'1- 'azme (Ş) / ber-çekīd ber vey āb - bi-ḥāyīd ustuh'ān /** seçti - süngük yilikni sordı - /
4. **teleṣṣaşa ve hiye'1-luṣūṣıyyetu (F) teḥaffefe / duzdī kerd - duzdī <mūze pūşīd> /** oğrılık kıldı - etük kedti - /
5. **te'affefe (Ḳ) teḥaḳḳaḳa'1-emra ve teḥaḳḳaḳa 'indehū'1-emru <taṣaḳḳaḳa-ş şey'u> /** perhiz-kārī nemūd - bi-ḥaḳīḳat dāşt kār rā - durust ṣud nezd-i ū kār / < nêrse yarıldı> /
6. **(K) teḥakkeke bi'ş-şecerati (L) tecellele fī yemīnihī teḥallele'1- / bi-çūb ḥārīd ḥ'īṣten rā - istiṣnā kerd der sevgendeş miyān-i merdumān /**
7. **ḳavmu ve teḥallele bi'1-ḥılāli tedellelet tedellele lehū / der-āmed - ḥilāl kerd - nāz kerd zen - furū-tenī kerd ez berāy-i vey /** tişin arıttı - /

292b

1. **teselleke levāden te'allele bi'1-lehvi tefellele's-seyfe tehellele / bīrūn ṣud ez miyān - berāy-i pinhān ṣuden - bā raḥne ṣud şimşīr - guşāde ṣud /** boyun südi - ḳılıç kedük boldı - /

2. **vechuhū (M) tedemmeme te‘ ammeme ve hiye ’l-‘ immetu (N) teḥannene / rūy-i ū - ḥ** *İşten rā ez melāmet nigāh dāšt - ‘ammāme besten - mihrebānī kerd / yūzi açıldı - ‘imāme sardı - /*
3. **‘aleyhi teşennene cildehū tefennene fi ’l-‘ ulūmi EL-MU‘ TELLU’L-FĀ / ber vey - ḥuşk şud pūst-i ū - mutefennin şud der ‘ulūm / ūkūş ‘ilm öğrendi - /**
4. **tevaḍda’e li’ş-şalāti tevekke’e ‘ale’l-‘aşā (C) tevehheceti’n-nāru <teyemmemehu> / dest-rūy şust berāy-i namāz - tekye kerd ber ‘aşā - erūḥte şud āteş / ābdest kıldı - tayandı - bir ‘aşā - ot yèldi - <ḳasd kıldı aṅga> - /**
5. **(Ḥ) teveşşaha (Ḥ) tevessaḥat yeduhū (D) tevaḥḥade bi ra’yihī / ve şāḥ girift cāme-yi ḥod rā - ve saḥ-gīn şud dest-i ū - munferid şud ez rāy-i ḥod / vişāḥ bağladı - yalıṅguz boldı - /**
6. **teverrade ḥadduhū tevessede bi yedihī tevaḳkadeti’n-nāru / gul-gun şud ḥodeş - bāliş kerd dest-i ḥod rā - efrūḥte şud āteş / kızıl boldı - /**
7. **tevellede minhu kezā (R) tevaḳkara ‘ale’ş-şey’i (Ş) / bi-zād ez vey fulān çīz - ḥurmet-i çīz nigāh dāšt /**

293a

1. **tevaḥḥaşe li’d-devā’i (Ṭ) tevessaṭa’l-ḳavmu (‘) tevecca’a / tuhī kerd şikem berāy-i dārū - miyān-cī kerd merdumān rā - derd-nākī nimūd / kişiler ortasında oturdu - /**
2. **teverra’a tevezze’ūhu fi mā beynehum tevessa’r-raculu / perhiz-kārī nimūd - baḥş kerdend der miyān-i İşān - ferāḥī kerd merd / perhiz kıldı - kēṅlik kıldı - /**
3. **fi me’ā’işihī ve tevessa’ū fi mecālisihim tevaḳka’a’l- / der zendegānī-yi ḥ** *İş - ferāḥī kerdend der şet-gāh çeşm dāšt /*
4. **ḥaberu (F) tevaḳkafe ‘ani’l-emri (K) teverrake / ḥaber rā - furū-nişest ez kār - ber yek serūn nişest / işdin yığıldı - /**
5. **(L) tevessele ileyhi bi vesīletin ve hiye ’l-vesā’ilu / nezdīkī cust bi-vey bi-vesīle /**

6. **tevaşşale ileyhi tevağgale fî'l-ardı tevekkele** / *peyvest bi-dû dūr reft der zemin - tevekkul kerd* /
7. **‘aleyhi EL-MU‘TELLU’L-‘ AYN BÎ’L-VĀV (M) teverrame mine’đ-đarbi** / *ber vey - âmāsīd ez zeden / şişti - /*

293b

1. **tevesseme fihi’l-ğayra tevehheme’l-emra (N) tevaţţane’l-belede** / *nişān-i ħayr yāft der-ū - gumān burd der kār - vaţan girift der şehr / iş sezdi - êlde oturgu yêr kıldı - /*
2. **(H) teveccehe tilkâhu VE BÎ’L-YĀ teyessera’l-emru (Z)** / *rûy sūy-i ū kerd - sâhte şud kār / yüzün karşı kırdı - âsān boldı - /*
3. **teyaqqaza (N) teyaqqane teyemmene bihî teyemmehū ve teyemmeme’t-turābe** / *bīdār şud - bī-gumān şud - ħastegī girift bi-dū /*
4. **EL-MUDĀ‘AFU MĪNHU tebevve’e dāran (B) teşavvebe (Ş)** / *cāy girift der ħāne / êwke indi - /*
5. **televveşe biţ-ţīni (C) tetevvece tezevvece’l-mer’ete ve tezevvece** / *gel-ālūde şud - tāc ber ser nihād - zen kerd / balçıkka bulğandı - /*
6. **bihā te‘avvece’ş-şey’u (H) teravveħa bi’l-mirvaħati (D)** / *kej şud çīz - bād zen - biyād bīrun /*
7. **te’evvede’l-‘ūdu tezevvede ve huve’z-zādu ve’l-ezvādu** / *kej şud çūb - tūşe ber-girift - tūşe / yığaç eğri boldı - azık kıldı - bu azık - /*

294a

1. **te‘avvede’ş-şey’u tehevvede’r-raculu (đ) te‘avvede bi’l-lāhi** / *‘ādet kerd çīz rā - cuhūd şud merd - penāh girift bi-ħudāy / nêrseni öğrendi - er cehūd boldı - teŋriħa sığındı - /*
2. **mine’ş-şerri (R) tesevvera’l-ħā’iħa teşevvera** / *ez beđī - ber dīvār şud - ħacel şud /*

3. **teşavvera ve teşavvera** 'ş-şey'e **teđavvera** mine'l-cū'1 / *şūret kerd - şūret kerd*
çīz rā - zārī kerd ez gurusnegī /
4. **tenevvera tehevvera** fi'l-emri **tecevveze** fi'l-emri (Ş) / *rūšen şud - der kār bī-*
*bākīkerd - revā-dāşt / *çektürti - /*
5. **teşevveşe** 'aleyhi'l-emru (D) **teğavveğa** 'l-binā'e / *şūrīde şud ber vey kār - ber-*
kende şud - ber-āverde / iş muşevveş boldı - /
6. (T) **teğavveđa** (') **tecevva'** a **teđavve'** a'l-misku **teğavve'** a / *gāyeđ kerd - ħ'īštenī*
gurusne dāşt - bi-bey dād misk - ziyāde / kendü özini aç tuttı - artuqsı - ziyāde - /
7. **bi şalātin** (F) **teğavvefehū** **teşevvefe** li'l-emri / *namāz kerd - bi-tersānīdeş -*
nigerān şud bi-kār / namāz kıldı - kōrkuttı - /

294b

1. **teğavvefe** (K) **teşevveka** ileyhi **teğavveka** **tenevvağa** / *tavāf kerd - ārezū-mend*
şud ber-ū - tūğ kerd - çerbī kerd / ārzūladı - /
2. **fi'l-'ameli ve hiye'n-neyqatu** (L) **te'evvele** 'l-āyete / *der kār - çerbī ū nermī*
<tā'vīl kerd āyet rā> / āyetka tefsīr kıldı - /
3. **teğavvele** min mevđı'ihī **teğavvele** 'aleyhi **teğavvele** / *ez cāy bi-cāy şud -*
minnet nihād ber vey - bāft / minnet kōdıtı - /
4. 'aleyhi **mā lem yeğul** **temevvele** (M) **televveme** (N) **tekevvene** 'ş- / *ber vey -*
ānec ne-guft - māl gird kerd - hest şud çīz / māl yıgdı - /
5. **şey'u** **televvene** 'ş-şey'u (H) **te'evvehe** ve **huve** 'l-ewvāhu / *reng girift çīz - ūh*
guft - āvāh-kunende / nēse boldı - /
6. **tefevvehe** **bi kelimetin** VE Bİ'L-YĀ **tefeyye** 'e'z-zıllu **teğayye** 'en / *suğan guft*
- bi-kuşt sāye - kay kerd / sözledi - /
7. **teheyye** 'e li'l-emri (B) **teğayyebe** (H) **teğabbeħa** 'l-curħu / *bisāht kār rā -*
ħ'īšten ħoş-būy kerd - rīm girift rīş / baş irinğlendi - /

295a

1. (D) te'eyyede tezeyyede fī ḥadīṣihī teṣayyedū (R) / *ḳavī ṣud - biyefzūd der suḥan-i ū - ṣikār kerdend / küçlüg boldı - awladılar - /*
2. teḥayyera teḥayyera tedebbera 'l-mekāne ve mā fī 'd-dāri / *ser-geṣte ṣud - berguzīde ṣud - serāy girift cāy rā - nīst der serāy kesī / odurdı - /*
3. diyārun teṣayyera bihī ve 'ṭṭayyera ve huve 'ṭ-ṭayratu teḡayyera / *fāl-i bed girift ber vey - fāl-i bed bi-kuṣt ez ḥāleṣ /*
4. (Z) teḡayyeze ve huve 'l-ḥayyizu ve 'l-aḫyāzu ve temeyyeze 'ṣ-ṣey'e / *cāy girift - cāy - cudā ṣud çiz /*
5. mine 'ṣ-ṣey'i (S) tekeyyese (Ş) te'ayyeṣe bihī / *ez çiz - zi neyrenḡi nimūd - zendegānī kerd bā ū /*
6. (Z) teḡayyeza 'r-raculu teḳayyeza 'r-ramlu (') teṣeyye'a / *ḥaṣm girift merd - nimūd guzāṣt der dīg - mezheb-i ṣa'at da'vī kerd /*
7. ve humu 'ṣ-ṣī'atu (F) teṣayyefe fī mekānin kezā / *İṣān ṣī'ayan - bā bestān guzāṣt der fulān cāy / fulān yer içinde yay keçürdi - /*

295b

1. (L) teḥayyele ileyhi 'l-emra tezeyyele teḳayyele ebbāhu / *ḥiyāl nimūd ū rā kār - cudā ṣud - māst bi-dereṣ rā /*
2. teheyyele 'r-ramle (M) te'eyyemet teḥayyeme bi 'l-mekāni / *furū-rīḡte ṣud dīg - bīve ṣud zen - muḳīm ṣud der cāy / ḳum yıķıldı - uraḡut tul boldı - /*
3. teḡayyemeti 's-semā'u (N) tebeyyene 'ṣ-ṣey'u ve tebeyyentuhū / *ebr-nāk ṣud āsimān - peydā ṣud çiz - bi-ṣināḡtemeṣ / kök bulıt ḳapladı - /*
4. ene tedeyyene ve huve 'd-dīnu ve 'd-diyānetu ve raculun / *men - dīn-ver ṣud kīṣ - dīndāri / bu diyānet - /*
5. deyyinun tezeyyene bihī te'ayyene li 'l-emri EL-MU' TELLU 'L-LĀM / *ḡiṣten biyārāst bi-dū - kār mu'ayen ṣud / bezendi - /*

6. **te`ebbā` aleyhi teḳabbā (T) te`ettā lehu`l-emru teṣettā / ān-kār kerd ber-ū - ḳabā pūṣīd - sāḫte ṣud ū rā kār - zimestān guzerānīd / onamadı - /**

7. **bi`l-mevdī`i tefettā (C) teheccā`l-kelimete ve huve`l-hicā`u / der cāy - cevānī kerd - hecā kerd suḫan rā - ĩn hecā / yigit boldı - hecā ḳıldı - /**

296a

1. **(H) tenaḫḫā` anhu (D) te`eddā ileyhi`l-ḫayra tebeddā <ḳāme bi-l bādiyeti> / dūr ṣud ezū - resīd bi-dū ḫaber der bādiye ṣud / yıradı andın - /**

2. **ve hiye`l-bādiyetu ve`l-bedvu teraddā mine`l-cebeli / furū-uftād ez kūh /**

3. **ve teraddā bi ṣevbihī teṣaddā lehū te`addā`l-ḫadde / pīṣ āmed ū rā - ez ḫad guzeṣt / oruḳdın keṣti - /**

4. **ve te`addā`z-zālimu teḡaddā teneddā`l-ḳavme ve huve`l- / sitem kerd sitem-kār - çāṣt ḫūrd - encumen kerdend merdumān / ḳuṣluḳ aṣın yidi - /**

5. **muteneddā teheddā ileyhi (Z) te`ezzā bihī (R) / encumen - rāh yāft sūy-i ū - kerrede ṣud bā-ū /**

6. **teḫarrā`l-emra teserrā ve hiye`s-seriyyetu te`arrā (Z) / ṣavāb cust kār rā - seriye ḫarīd - birehne ṣud / yalınḡ boldı - /**

7. **te`azzā ve`l-`azā (S) te`essā teḫassā`l-merḳate / ṣekībāyī kerd - ṣūbā āṣāmīd / ṣorbanı öpdı - /**

296b

1. **ve huve`l-ḫasā[`u] (Ṣ) te`aṣṣā teḡaṣṣāḫā / ve ĩn āṣāmīden - ṣām ḫūrd - cāme-hā /**

2. **temeṣṣā (Ṣ) teḳaṣṣā minhu (D) teḳaddā (T) / bi-reft - birest ez-ū - bi-guzeṣt /**

3. **teḫattāhu teḡattā bi ṣevbihī temattā ve temattā fi meṣiyyetiḫī / per-per-i ū guzeṣt - pūṣīde ṣud - bi-cāme-yi ḫod - bināzīd - bi-ḫurāmīd der reften /**

4. **(Z) teṣazzā`ṣ-ṣey`u ve hiye`ṣ-ṣazıyyetu ve`ṣ-ṣezāyā / pāre pāre ṣud çız - pāre /**

5. **telazzati 'n-nāru (F) teşeffā min ġayzihī te' affā 'l-** / *zebāne zed āteş - şefā cust ez ħaşm /*
6. **menzile (K) terakķā 'd-deracete ve terakķā ileyhi 'l-** / *biyāye şud - resīd bi-zū /*
7. **ħayru telakķāhu ve telakķā 'l-keleme min fihi (K) / āgāhī - bi-dīdeş - girift suħan ez dehān /**

297a

1. **tezekkā ve 'zzekkā teşekkā (L) te'ellā tecellā teħallā** / *zekāt dād - gele kerd - peydā şud - ārāst /*
2. **bi 'l-ħilyeti tedellā tesellā teşallā bi 'n-nāri te' allā (M) / sūħte şud - ħod rā bi-pīrāye - āvīħte şud - endūh ġuşād - bulend şud / otķa söġöldi - /**
3. **tesemmā bi kezā (N) te'ennā fi 'l-emri ve hiye 'l-enātu** / *ber ħod fulān nām nihād - āhestegī kerd der kār - āheste /*
4. **tebennāhu teşennā 'l-ġuşnu tecennā 'aleyhi te'annā teġannā** / *peser ħ'āndeş - dū-tāh şud - şāħ - cināyet nihād ber vey - surūd ġuft /*
5. **tekennā bi 'l-kunyeti temennā ve hiye 'l-'umniyyetu ve 'l-'emānī** / *kīnet girift - ezū ħ'āst - ārezū / künyetlig boldı - /*
6. **ve 'l-munyetu ve 'l-munā ve temennā 'l-ķur'āne (H) teşehhā 'aleyhi** / *āvāz-i ħoş ħ'āst ez vey /*
7. **şavten telehhā bihī ve telehhā 'anhu EL-MU' TELLU 'L-FĀ VE 'L-LĀM (H) / ħ'īştēn maşġūl kerd bi-vey - dest bi-dāşt ez vey /**

297b

1. **tevaħħāhu (F) teveffāhu 'llāhu ve teveffā 'r-raculu ve hiye 'l- <māte>** / *bi-cust ū rā - cāneş burd ħudāy / teŋri öldürdi anı - /*
2. **vefātu (K) tevaķķāhu (L) tevellā 'anhu ve tevellā 'l- <tevellāhu>** / *merġ - perhīzīd ez-ū - rüy ġerdānīd ez vey <ħudāvendī kerd> / merġ - yüz ewürdi andın - işke izgilik boldı <dost tuttı anı> /*

3. **emra EL-MU‘TELLU’L-‘AYN VE’L-LĀM (R)** *teravvā mine’l- / kār rā - sīrāb şud / suwdın qandı - /*
4. **mā’i (S) tesevvā (K) teqavvā (L) televvā VE Bİ’L-YĀ** / *āb - rāst şud - nīrū-mend şud bi-dū - pīçīde şud /*
5. **(Z) tezeyye’e bi’z-zey BĀBU TEFĀ‘ALE YETEFĀ‘ALU TEFĀ‘ULEN (E)** / *h̄īştēn bi-yārāst /*
6. **tebāṭa’e ‘anhu tedārū ve edārū etmālū (B)** / *bistād ez vey - yek-dīger rā yārī dādend / kēc qaldı andın - /*
7. **teşā’ebe tecāzebāhu teḥārabū terākemeti’l-eşyā’u** / *bi-nāzīd - ez yek-dīger bi-keşīdend - bā yek-dīger ceng kerdend - ber-hem şudend çīz-hā /*

298a

1. **teşāḥabū teḍāra’ū te’ākabe’l-leylu ve’n-nehāru** / *bā yek-dīger şoḥbet kerdend - bā yek-dīger şimşīr zedend - bī yek-dīger āmed şeb ve rūz / kılıç birle uruştılar - /*
2. **teşāḥabū teḥārabū tekātebū telā’abū** / *bi-yek-dīger nezdīk şudend - bā yek-dīger bāzī kerdend / bitiştiler - /*
3. **tenāsebū tenāhebūhu (T) teḥāfetū tehāfete’l-** / *bā yek-dīger mānestend - gāret kerdendeş - bi-yek-dīger rāz guftend - biyābī fetādend / gāret kıldılar - arğun sözleştiler - /*
4. **firāşe fi’n-nāri (Ş) teḥādeşū (C) temāzece’ş-** / *bi-revān-hā der āteş - bāyek-dīger suḥan guftend - āmīḥte şud / sözleştiler - /*
5. **şey’āni (H) tezābeḥū tesāmeḥū teşāfeḥū** / *her dū çīz - bā yek-dīger der gelū giriftend - bā yek-dīger ārāyī kerdend - dest giriftend / boğazlaştılar - /*
6. **temāzeḥū temādeḥū tenāşahū tenākeḥū (D)** / *mizāḥ kerdend - yek-dīger bi-sutūdend - naşīḥat kerdend - nikāḥ kerdend /*
7. **tebā’ade minhu tecāledū teḥāsedū terāfedū <be’ise-r rafadu eyyi be’ise-l’atā’u elmu’ti>** / *dūr şud ez vey - şimşīr zedend - ḥased kerdend - yārī dādend /*

298b

1. **tesānede ileyhi teşāhedū te‘āhedū ve hiye’l-‘uhdetu / nişest gerdānīd sūy-i ū - ḥādır şudend - ‘ahd kerdend /**
2. **teḳā‘ade ‘ani’l-emri tenāsedū’ş-şi‘ra tenāhedū / bīstād ez kār - bi-hem şı‘r ḥāndend - tūrī kerdend / beytleştirler - teŋleştirler - /**
3. **ve huve’n-nehdu (Z) tenābezū’l-‘ahde (R) tebāderū / tūrī- bi-şitāftend / êwdiler - /**
4. **ile’l-emri tebāşerū teḥāsera ‘aleyhi / sūy-i kār - mujdegānī dādend - şikestend ‘ahd rā ber-ū / beşāret biriştirler - büstāhlık kıldı - /**
5. **teşācerū tezāherū ve tezāhera min imra’etihī ve’zzāhera / ḥılāf kerdend - hem-puş şudend - zihār kerd ez zeneş / yārī beriştirler - zihār bađladı - /**
6. **te‘āserū te‘āşerū tefāharū teḳāmerū / duşvārī kerdend - bi-hem zīstend - faḥr kerdend - muḳāmerī kerdend / ḳumār oynaştirler - /**
7. **tekāşerū fi’l-emvālī ve’l-evlādi tenāşarū / ziyādetī kerdend der ḥāste - ve der ferzendān - nuşret dādend / nuşret biriştirler - /**

299a

1. **tenāferū (Z) tebārazū fi’l-ḳitālī tegāmezū <tehāceru> / burīdegī kerdend - der ḥukm-mendend - bīrūn āmedend der kār-zārī - bi-çeşm işāret kerdend / uruşḳa çıđtırler - işāret ḳılıştirler - /**
2. **tenābezū bi’l-elḳābi (S) te‘ānesū tedārasū’l- / bi-laḳab-i beđ - ḥāndend - uns giriftend <ders kerdend> / awundılar - oḳıdılar - /**
3. **kutube ve’ddārasū teḳā‘ase ‘ani’l-emri temākesū / bī-şād ez kār - mukābire kerdend /**
4. **fi’l-bey‘i tenāfesū fi’ş-şey’i (Ş) tefāḥaşe’l- / rağbet kerdend der çīz - saḥt zeşt şud /**

5. **emra tenāsece** 'r-raculāni fī 'l-metā' i (D) **tebāğadū** / *kār - baḥş kerdend dū-keş der metā' - yek-dīger rā duşmen dāştend /*
6. **teḳābeḳā** 'l-mutebāyi' āni **teḳāradū** 'z-ziyārate **tenāḳaḳā** 'l- / *giriftend furūşīde ve ḥarīde - yek-dīger rā ziyāret kerdend - dū suḥan dīdd-ı yek-dīger şud /*
7. **ḳavlāni** (T) **tesāḳaḳā** 't-temru ve 's-sāḳaḳā (Z) / *bi-uftād mīve /*

299b

1. **telāḥazū** (') **tetābe'** ati 'l-aḥbāru **teḫāde'** ū <tenāzerū> / *yek-dīger rā nigerīstend - bī-ābī şud ḥaber-hā / aldaştılar - /*
2. **tedāfe'** ū **terāfe'** ū ile 'l-ḳāḳī **tesāde'** a ileyhi / *def' kerdend - reftend ber ḳāḳī - bi-şitāft sūy-i ū / ḳāḳī - /*
3. **teşāra'** ū **teḳāra'** ū **teḳāḳā'** ū **tenāze'** āhu (F) / *kuştī giriftend - bi-hem ḳur' a zedend - ez yek-dīger burīdend - bi-kusīdendeş / ḳur' a kemiştiler - /*
4. **tecānefe'** 'l-işme **teḫālefū** te'ārafe 'l-ḳavmu **huve** / *meyl kerdend bi-gunāh - sevgend ḥordend - şināḫt merdumān / yazuḳdın saḳlandılar - and içiştiler - /*
5. **mute'** ārifun fī mā beynehum **teḳāzefū** bi 'l-ḥicāratı **tekāsefe'** 'ş-şey' u / *ū şināḫte est der miyān-i İşān - bi-hem seng endāḫtend - keşf şud çīz / sıkı boldı - /*
6. **tekānefū** **tenāşafū** (K) **teḫāmeḳā** **terāfeḳū** **tesābeḳū** / *keşf şudend - inşāf dādend - ḥ'İştēn sāḫt - hem-rāhī kerdend - pīşī giriftend /*
7. **ile'** 'l-ḡābeti **teşādeḳū** **teḫābeḳū** 'ale 'l-emri / *rāst-gūy dāştend yek-dīger rā - ittifāḳ kerdend ber kār /*

300a

1. **te'āneḳā** (K) **tebāraka'** llāhu **tedārakehū** 'llāhu bi 'r-raḫmeti / *yek-dīger rā kenār giriftend - bisyār bereket ez ḥudāy - der-yāfteş bi-raḫmet / ḳuçuştılar - /*
2. **ve'** ddārakū **teşārakū** lem yetemālik en **ḳāle** **kezā** / *enbāz şudend - ḥ'İştēn netevānest dāşt fulān çīz guft /*

3. **tehāleke** ‘ale’ş-şey’i (L) **teşāķale** ‘ani’l-emri / *der-uftād ber çīz - bāz-estād ez kār /*
4. **ve’şşāķale** **tecādelū** **tecāhele** **tecāmele** ‘aleyhi / *bā yek-dīger ceng kerdend - cāhil nimūd ħod rā - zūlm kerd ber vey / cāhil boldı - küç kıldı anıġ üze - /*
5. **teĥādelū** **terāselū** **tesā’elū** ve’ssā’elū **tesāhelū** / *ez yek-dīger burīdend - peygām ferestād - bi-resīdend - āsān kārī kerdend /*
6. **teşāģale** ‘ani’l-emri **teşākelā** **teďā’ele** / *ĥ ĩşten rā meşģūl kerd ez kār - mānestend - nezār ve bārīk şud / meşģūl boldı er - /*
7. **te’ākale** **teģāzelū** **teģāfele** ‘anhu / *ģaflet nimūd - bā yek-dīger ğazel ğuftend - ğaflet nimūd ez-ū / ğāfil boldı andın - /*

300b

1. **tefādalū** **teķābelū** **tekāsele** **tekāmele**’ş-şey’u / *der ķufl neberd kerdend - bā yek-dīger kār-zār kerdend - kāhilī nimūdend - tamām şud çīz / kāhillıķ kıldı - nērse tükel boldı - /*
2. **temāsele** **min marađıĥı** **tenāzelū** **tenāđalū** (M) / *bihter şud ez bīmārī - bā yek-dīger piyāde ceng kerdend - neberd kerdend der tır endāĥten / edģü boldı - /*
3. **teĥākemū** **ile’l-ĥākimi** **teĥāşamū** **terākemeti**’l-eşyā’u / *reftend bi-sūy-i ĥākem - ĥuşūmet kerdend ber hem - nişestend çīz-hā / berĥāş kılıştılar - /*
4. **tezāĥamū** **tesālemū** **teşātemū** **teşāramū** **tezālemū** / *enbūĥī kerdend - kuştī kerdend - duşnām dādend - ez yek-dīger burīdend - sitem kerdend /*
5. **tefāķame**’l-emru **teķāsemū**’ş-şey’e **beynehum** ve **teķāsemū** / *saĥt duşvār şud kār - bi-hem baĥş kerdend çīz rā - der miyān-i ĩşān - sevgend ĥürdend / ülüş kıldılar - and içiştiler - /*
6. **bi’llāhi** **telāţamū** **telākemū** **tenādemū** ‘ale’ş-şerābi (N) / *bi-ĥudāy - tebānca zedend - bā yek-dīger muşt zedend - nedīmī kerdend ber şarāb / yanġaķlaştılar - yuġruķlaştılar - /*

7. **terāṭanū teḡābenū telā'anū temācenū teṣābehā** / *ber zebān-i 'acemī suḡan guftend - yek-dīger rā bi-ferīftend - la'net kerdend - ṣūḡī kerdend - her dū bi-hem mānestend / aldaṣtılar - /*

301a

1. **EL-MUDĀ' AFU (B) tehābbū tesābbū (Ṣ) teḡāṣṣū (C) teḡāccū** / *yek-dīger dūst dāṣtend - yek-dīger rā duṣnām kerdend - yek-dīger rā ber-engīḡtend - ḡuccet āverdend / ḡuccet kılıṣtılar - /*

2. **telāccū (Ḥ) teṣāḡḡū 'alā kezā (D) terādde'l-bey'a** / *baḡlī kerdend ber fulān çiz - red kerdend / baḡlılık kılıṣtılar - /*

3. **teḡādde's-ṣey'āni (R) tesārrū (Ṣ) terāṣṣū** / *do çiz yek-dīger rā mānestīd - yek-dīger rā rāz kerdend - bi-nigerīstend /*

4. **teḡāṣṣū (D) teḡāḡḡū 'ale'l-emri (F) teṣāffe's-** / *ez yek-dīger kıṣāṣ setundend - ber-enīḡtend yek-dīger rā ber kār - heme ṣarāb ḡored /*

5. **ṣāribu (M) tenāmmū 'aṣrate teṣāmmē'r-raculu** / *ḡor ṣud - deh tamām ṣud - ḡīṣten rā ki sāḡt / on tūkel boldı - er saḡır boldı - /*

6. **teḡāmmū (N) tecāne EL-MU'TELLU'L-FĀ Bİ'L-VĀV tevāṭa'ū** / *ferāhem āmedend - ittifāḡ kerdend /*

7. **'ale'l-emri (B) tevāṣebū (Ṣ) tevāraṣū'l-kerame** / *ber kār - bi-hem ber-cestend - mīrāṣ giriftend ez yek-dīger / seḡriṣtiler - /*

301b

1. **tevā' adū (R) tevāterati'l-aḡbāru (F)** / *va'de kerdend - bī-ābī resīd ḡaber-hā / va'de kılıṣtı - /*

2. **tevāṣafū's-ṣey'e tevāḡafe'l-ferīḡāni fi'l-ḡitāli** / *bi-hem vaṣf kerdend çiz rā - bi-yestādend - do ḡurūh der ceng /*

3. **(Ḳ) tevāfekū (L) tevāṣalū tevākelū'l-emra Bİ'L-YĀ** / *muvāfiḡat kerdend - peyvvestegī kerdend - kār-i yek-dīger bāz-ḡuzāṣtend /*

4. (R) teyāserū (N) teyāmenū EL-MU‘TELLU’L-‘AYN BÎ’L-VĀV / *sūy-i çep şudend - sūy-i rāst şudend - kār-hā / sol yanın tuttu - sağ yanın tuttılar - /*
5. (B) tecāvebū (T) tefāveteti ’l-umūru temāvete / *yek-dīger rā cevāb dādend - kem u bīş şudend kār-hā - murdegī nemūd / cevāb kıldılar - /*
6. (C) tezāvecū (R) tecāverū teḥāverū tezāverū / *cuft şudend - hem-sāyegī kerdend - bi-yek-dīger ziyāret kerdend / cüftlendiler - /*
7. ve tezāvera ‘anhu ve ’zzāvera teḥāverū te‘āverū ’ş- / *meyl kerd ez-ū - bā yek-dīger meşviret kerdend - ez yek-dīger bi-‘āriyet estādend /*

302a

1. şey’e teḡāverū (Z) tecāveze ’llāhu ‘anhu / *çiz rā - ez yek-dīger gāret setedend - der-guzerānīd ḥudāy ez vey /*
2. ve tec‘veze ’l-gāyete (S) teḥāvese ileyhi (Ş) / *der-gužešt ez endāze - bi-yek çeşm nigerīst bi-sūy-i ū /*
3. tenāveşe (D) tefāvedū te‘āvedū (L) / *dest dirāz kerd - ez yek-dīger ‘ivaḍ bisitendend /*
4. tedāvelū ’ş-şey’e teḥāvele ’l-faḥlāni teḥāvele / *dest bi dest gerdānīdend çiz rā - ber yek-dīger ḥamle āverdend - do keş dirāz şud /*
5. ‘aleyhi ’l-‘umru ve teḥāvele ‘aleyhi tenāvelehū (M) / *ber vey - zindigānī - fuzūnī cust ber vey - dest dirāz kerd bā-ū /*
6. telāvemū tenāveme (N) te‘āvenū ‘ale ’l-emri tehāvene / *yek-dīger rā melāmet kerdend - ḥod rā bi-ḥāb endāht - yek-dīger rā yārī dādend ber kār - ḥod dāšt /*
7. biḥī VE BÎ’L-YĀ (Ḥ) teḥāyeḥū (D) tezāyedū fī şemenin’s- / *ū rā - ber yek-dīger bāng kerdend - bī-yefzūdend der behā /*

302b

1. sil‘ati (R) teḥā’erū fī ’l-ḥaṭṭi tesāyerū / *sil‘eh - ḥerbāb - ber yek-dīger nebeştī kerdend der nebeştan - bā yek-dīger bi-reftend /*

2. (Ş) te'āşū (‘) tebāye' ū (F) tesāyefū / *zindigānī kerdend - bā yek-dīger ḡarīd u furūht kerdend - yek-dīger rā bi-şimsīr zedend /*
3. (K) teḡāyeḡa 'l-emru 'aleyhim (L) tezāyelū / *kār ber īşān teng şud - ez yek-dīger cudā şudend /*
4. temāyele 'l-cullu 'ani 'l-ferasi (N) tebāyenū / *bi-yuftād cul ez esb - peydā şudend /*
5. tedāyenū bi dīnin te'āyenū EL-MU'TELLU'L-LĀM terā'a 'l- / *ez hem-dīger fām sitedend - mu'āyene dīdend - yek-dīger rā bi-didend /*
6. cem'āni ve terāye lehū tenāvā ev tenāte 'd-diyāra (B) / *do gurūh - nimūde şudeş - ez yek-dīger dūr şudend - dūr şud ser-i ān-hā / köründi aḡa - /*
7. teşābā'r-raculu teḡābā (C) teḡacū ve hiye 'l-uḡciyyetu / *kūdekī kerd merd - ḡod rā nādan nimūd - ḡasatān bā ḡasad - ve īn ḡasatān /*

303a

1. İŞNĀN VE 'AŞRĪN tenācū tehācū (H) tāḡabā terāḡā 'l-kitābe (D) / *rāz guftend - yek-dīger rā hecv guftend - bā yek-dīger düştī nemūdend - dīr mānd nāme /*
2. te'ādū tefādū temādā fi 'l-ḡayyi tenādū / *bā yek-dīger rā duşmeni kerdend - yek-dīger rā bāz-ḡarīdend - dūr der āmed der - kem-rāhī - yek-dīger rā bāng kerdend / yitiḡ kirdi - /*
3. tehādū ve tehādā beyne 'şneyni (R) tebārū fi 'ş- / *bi-yek-dīger hediye ferestādend - berāberī kerdend der /*
4. şey'i teḡārū temārū fihi (S) tenāse 'ehū / *çiz - tāḡtend - ḡuşūmet kerdend der vey - ferāmūş kerdend /*
5. (Ş) temāşū (D) terāḡavhu beynehum tekāḡāhu / *bā yek-dīger reftend - pesendīdegī şud - miyān-i īşān - taḡāḡā kerdend / turuştilar - /*
6. te'ātā 'ş-şey'u (‘) tedā' av ve tedā' ā 'lbunyāne / *dest dirāz kerdend - yek-dīger rā ḡafānend - sust şud ḡāne / nērsege sundi - andaştılar - /*

7. **ve 'ş-şevbe (F) tecāfā cenbehū 'ani 'l-firāşi / ve cāme - bi-yek-sū şud pehlū-yi ū ez bester / yanı kıldı tōşekindin - /**

303b

1. **teşāfev telāfā 't-takşīra (K) tesākav / tezegī kerdend - der-yāft takşīr rā - yek-dīger rā āb dādend / ya' nī şāfīlık kılıştılar - duruğluk kılıştılar - tedārük kıldı takşīrka - suw bēriştiler - /**

2. **telākav (K) tebākev (L) te' āla 'llāhu (M) teḥāmāhu / bā yek-dīger dīdār kerdend - bā yek-dīger kemer bestend - buzurg est <ḥod rā ez nigāh dāşt> / satğaştılar - teŋgri yüksek turur - kendü özin saqladı andın - /**

3. **terāmev ve terāmā ileyhi 'l-ḥayru (N) tedānev / yek-dīger rā tīr endāhtend - resīd i-dū āgāhī - bi-yek-dīger nezdīk şudend / atıştılar - ḥaber tegdi aŋga - yaqın oturuştılar - /**

4. **tefānev (H) tenāhev tenāhev 'ani 'l-munkeri / bā yek-dīger mufāḥiret kerdend - yek-dīger rā bāz-dāştend ez kār-i bed / quvaniştılar - yığlaştılar - yığıştılar biri birin yawuzdın - /**

5. **ve tenāhā 'ş-şey'u ELMU' TELLU' L-FĀ VE' L-LĀM (R) tevārā / bi-nihāyet resīd çīz - pinhān şud der / oruqqa tegdi - kizlendi - /**

6. **fī beytihī (Ş) tevāşav bihī (F) tevāfev (L) / der ḥāne-yi ḥ'İş - yek-dīger rā vaşiyet kerdend bā-ū - tamām şudend / vaşiyet kılıştılar - tükel bölüştiler - /**

7. **tevāle'et bi' l-kutubi (N) tevānā fī' l-emri ELMU' TELLU' L- / peyāpey şud nām-hā - takşīr kerd der kār / bitigler peyveste boldı - takşīr kıldı - /**

304a

1. **'AYN VE' L-LĀM tedāvā bihī tesāveyā te' āveti 'z- / devā kerd ḥod rā bā-ū - berāber şudend / berāberlık kılıştılar aŋga ikegü - dārū kıldı kendü öziŋge - tüz boldı - /**

2. **zi' ābu BĀBU İSTEF' ALE YESTEF' ILU İSTİF' ĀLEN / <bāng kerdend gurgān> / kırt ulındı - kırtlar uluştılar - kēc köründi aŋga - /**

3. **istebra'e'l-cāriyete istebṭa'ehū istedfe'e bi's-şevbi** / *yek ḥāyḍ der-şud ez kenîzek - dîr nimûdeş - germ şud bi-cāme / istibrā kıldı - keçürgendi anı - ısındı ton birle - /*
4. **istaḳra'ehū istenbe'ehū iste'ze'e bihî (B)** / *ḥānden ḥāst ez-ū - ḥaber cust ez vey - fusūs dāst ū rā / oqımaḳ tiledi andın - ḥaber tiledi andın - yupuladı anı - /*
5. **isteşḥabehū isterhebehū istaş'abe 'aleyhi'l-** / *yār girifteş - bi-tersānîdeş - duşvār şud ber vey / ḳoldaş kıldı anı - ḳorḳuttı anı - duşvār boldı iş anıḡ üze - /*
6. **emru ista'tebehū ista'zebe'l-mā'e istaḡrabehū** / *kār - āştî ḥāst ez-ū - ḥoş-āmedeş ū rā <ḡurbet nimûdeş> / ḥoşnūd kıлмаḳ tiledi - suwnı ḥoş mezālîḡ buldı - ḡarîb buldı anı - /*
7. **ve istaḡrabe fi'ḍ-ḍaḥki istektebehū kezā** / *saḥt bi-ḥandîd - nebeşten ḥāst ez-ū / ḳatıḡ küldi - bitimek tiledi andın - /*

304b

1. **istaḥdeşe emran (C) istaḥracehū istedracehū** / *bîrûn āverd kār - burûn āverdeş - endek endek nezdîk nihādeş / ḳıḳardı anı - azın azın aşurdı anı aḡga - /*
2. **istaşbeḥa bi'l-mişbāḥı istefteḥa'llāhe 'ale'l-'aduvvi** / *çerāḡ efrūḥt - nuşret ḥāst ez ḥudāy ber duşmen / çerāḡnı yaḳtı - nuşret tiledi teḡgridin duşmen üze - /*
3. **ve's tefteḥahu'l-ḳur'āne fefeteḥahū 'aleyhi** / *ḳur'ān āmūzānîden ḥāst ez-ū - āmūḥteş ber-ū / ḳur'ānı aydu bērmek tiledi andın - aydu bērdi aḡga - /*
4. **istaḳbeḥahū istemleḥahū (Ḥ) istaşberaḥa** / *zeşt dîdeş - nemekîn nimûdeş <feryād resîden ḥāst> / körksüz saydı - tuzluḡ köründi aḡga - ḳurtulmaḳ tiledi - /*
5. **istenseḥa'l-kitābe (D) isteb'adehū isterşedehū** / *nebeşten ḥāst nāme rā - dūr nemûdeş - rāh-i rāst ḥāst ez ū / bitidi - bitimek tiledi - yıraḳsındı - könîlük tiledi andın - /*
6. **isterfedehū istes'ade bihî isteşhedehū** / *'aṭā ḥāst - nîk-baḥt şud bā-ū - guvāhî ḥāst ez-ū / baḥşış tiledi - yārî tiledi andın - teḡ baḥt boldı - teḡ baḥtlik tiledi - tanuḳluk bērmek tiledi andın - /*

7. **ve 's-tuṣhide fulānun ve huve 'ṣ-ṣehīdu / ṣehīd ṣud fulān - ve īn ṣehīd / fulān ṣehīd boldı - ṣehīd - /**

305a

1. **ve 'ṣ-ṣehādetu istencedehū istenṣedehū ṣi'ran / yārī ḥ'āst ez-ū - ṣi'r ḥ'ānden ḥ'āst ez vey / ṣehīdlik - yārī tiledi aṅga - aytu birmek tiledi ṣi'rni - /**
2. **istenfede vus'uhū (Z) istenḳazehū mine'l-heleketi / ān-çe tāḳati ū būd bi-cā āverd <rehānīdeṣ ez helāk> / yarağı yetmişinçe ḳatıḳlandı - bekledi - ḳurtardı - /**
3. **(R) iste 'sera bi 'ṣ-ṣey'i ve huve 'l-iṣratu iste 'cera 'l- / tenhā ṣud bi-çīn - bi-muzd girift / nerseni kendü öziṅge odurdı - terke tutti - ter erni terke bérdi - /**
4. **ecīra ve hiye 'l-ucratu iste 'ḫara iste 'sera / muzdūr rā - ve īn merd - esīr girifteṣ / bulunḳa bérdi - bulun ḳılmaḳ tiledi - /**
5. **iste 'merahu istebsera bihī ve huve 'l-biṣru / emīrī ḥ'āst ez-ū - ṣād ṣud bā-ū - ve īn ḫoṣ-rū / buyurmaḳ tiledi ya'nī meṣveret tiledi - sewündi anıṅ birle - ya'nī oḫşadı - açuḳ yüzlüg - oḫşamaḳ - /**
6. **istebşara fī dīnihī isteṣfera bi 'ṣ-ṣevbi / ḫuccet-dān ṣud der dīneṣ - miyān-i do rān girift cāme rā / bilgen boldı - butı arasıṅga ḳıstı tonrı - /**
7. **ve 's teṣfera 'l-kelbu bi zenebihī istecmera / dom miyān-i do rān girift seg - bi-seng istincā kerd / it ḳudruḳını butı arasıṅga ḳıstı - taṣ birle arındı - /**

305b

1. **istaḫcera 't-ḫīnu istaḫsera istaḫdara 'l- / mānde ṣud - tāḫt / ardı - aḫnı yügürtti - /**
2. **ferase ve 'staḫdara 'd-ḳayfe istaḫḳarahū / esp rā - ḥ'ānd miḫmān rā - ḥ'ār dāṣteṣ / konuḳnı da'vetḳa ündedi - ḫor kördi - /**
3. **istaḫberahū istedbera 'l-ḳiblete isteshaze minhu / āgāhī ḥ'āst ez-ū - poṣt bi-süy-i ḳible kerd - maṣḫara kerdeṣ / ḫaber tiledi - arḳasın çewürdi - maṣḫara ḳıldı andın - /**

4. **isteş' ara havfen istaşğarahū istazhera'1-** / *der dil efkend bīm rā - hor şumurdeş - kur'ān ez-ber kerd / toldı köngli qorğunçdın - hor kördi anı - kiçig köründi aŋga - bekledi kur'ānı - /*
5. **kur'āne ista'bera ve hiye'1-ıbratu ve'1-ı aberātu** / *kurān rā - ve Īn eşk - bi-girişt / yığladı - yaş - /*
6. **ista'merahū istağfera'1llāhu min zenbihī** / *ābādān kunende kerdeş - āmurziş h'āst - ez hudā gunāh rā / 'imāret kılmağ tiledi - yarlıkayu tiledi teŋgridin yazuqını - /*
7. **istefserahū istekberahū istekşera mine'ş-şey'i** / *tefsir h'āst ez-ū - tekebbur kerd - bisyār ferāhem kerd ez haber / tefsir kıldı - uluğluğ kıldı - tekebbür kıldı - üküş kıldı - /*

306a

1. **istenşarahū istemçara istenzarahū** / *nuşret h'āst ez-ū - bārān h'āst - muhlet h'āst ez-ū / yārī tiledi - yağmur tiledi - köymek tiledi - /*
2. **istenferahū ve'stenferū istenkera'1-emra <eyyi enkere>** / *devān şud h'āst ez-ū - inkār kerd kār rā / kaçurdu - kaçtılar - /*
3. **(S) iste'nese bi şahıbihī (Ş) istahleşahū li nefsihī** / *hurrem şud bi-yār-i hod - hāliş kerdeş behr-i hod / koldaş birle awundı - hā[li]ş kıldı kendü özi üçün nerseni - /*
4. **istenkaşa mine'ş-şemeni (D) istekrađahū** / *meccanen h'āst ez behā - fām h'āst ez-ū / bahādın muhāb tiledi - ötünç tiledi - /*
5. **istenhedahū li'1-emri (T) istenbaça şey'en (Z)** / *hāsten h'āst ez-ū kār rā - bīrūn āverd çizī / koymağ tiledi aŋga iş üçün - nerseni kendü özindin çıkardı - /*
6. **istağleza'z-zer'u istebde'ahū istecma'at icteme'e** / *sitebr şud keşt - bedī' nimūdeş - nīkū şud / ekin sık boldı - taŋg kıldı - yeŋgile çıkardı anı - işleri birikti - /*
7. **umūruhū ve'stecma'a'1-ı kavmu isterce'a'1-muşābe <şahibu'1-meşnet käle innā li'llāh ve innā ileyh-i rāci'ūn>** / *kār-hāyi ū - gird āmedend merdumān - guft innā li'llāh ve innā ileyh-i rāci'ūn / kişiler cem' boldı - /*

306b

1. **isterda' a veledehū isteşfe' ahū isteṭla' a** / *şer dāden ḥāst - şefā' at ḥāst ezvey - dīde-ver kerden ḥāst rāy-i ū rā* / emmek tiledi - şefā' at tiledi - rāy tiledi <rāy körmek tiledi> - /
2. **ra'yehū isteḫṭa' ahū arḍan istemte' a bihī** / *bi-muḫāṭa' a ḥāst ez vey zemīnī - ber-ḥūrdārī girift bi-dū* / yèrni muḫāṭa' a tiledi - asıg buldı anıng birle - /
3. **istenka' a'l-mā'u ve hiye'l-unḫū' atu (Ġ) istefraġa** / *āb-gerd şud - ṭāḫat-i ḥāst bi-cāy āverd* / yaraġında yarıq kıldı - /
4. **mechūduhū (F) iste'nefehū istaḥlefehū** / *nev girift ū rā - sevgend ḥāst ez-vey* / başladı - and içürdi - içmek tiledi - /
5. **istaḥlefehū isteslefehū derāhime isteşrafe'ş-** / *ḫalīfe kerdeş - selef ḥāst ez-ū direm-hā rā - nīk nigerīst* / ḫalīfe tiktı - yarmaqlarını selem birle tiledi - çile kıldı baqmaq üçün nèrsege - /
6. **şey'e isteḏ'afehū istetrafehū** / *bi-çizī - da'if şumurdeş - nev kerdeş* / za'if köründi anġa - yeṅile kıldı - /
7. **ve hiye'ṭ-ṭurfetu iste'ṭafehū istenzafe'l- <isteḏ'afe>** / *ve ĩn nev - şey-yi cedīd - mihrebānī ḥāst ez-ū - ḫarāc bisited* / yeṅi - raḫmet tiledi - tükel aldı - /

307a

1. **ḫarāce istenkefe minhu (Ķ) isterzeḫahū** / *teng dāst ez-ū - ruzī ḥāst ez-ū* / 'ār tuttı andın - ruzīsın tiledi - /
2. **isteṭleḫa baṭnuhū isteġraḫa'ş-şey'e isteġleḫa** / *guşāde şud şikemeş - ferāz girift çiz rā - beste şud* / özi uttı - tükel aldı - söz baġladı - baġlandı anıng üze - /
3. **'aleyhi'l-kelāmu istenşeka istenṭaḫahū (K)** / *ber vey suḫan - āb der bīnī kerd - suḫan guft ḥāst ez-ū* / burnıngā suw ıdtı - /
4. **istedrake 'aleyhi'ş-şey'e istemseke bihī** / *der-yāft ber vey çizī - ceng der zed bi-dū* / nèrseni ḫodtı anıng üze - yapşundı - /

5. **istedhakehū istehlekehū (L) iste'hele'l-kerāmete / bi-ḥandānīd - helāk kerdeş / helāk kıldı - /**
6. **istebdele'ş-şey'e bi'ş-şey'i istersele ileyhi / bedel kerd çiz rā - gustāḥ şud ber vey / nerseni nerse birle bedel kıldı - ustāḥlıq kıldı - yalawaç ıdtı - /**
7. **ve şa'run muterselun ista'celehū fe'sta'cele / müy guşūde - şitāften ḥāst ez-ū - ḥod şitāft / êwdürdi anı - /**

307b

1. **bi nefsihī ista' melehū istakḥbele'l-ḳiblete / 'amel ḥ'āst ez-ū - rüy bā ḳible nihād / kendü êwdi - işletti - ḳibleḳa ḳarşu oturdı - /**
2. **istekmelehū istemhelehū istenzelehū 'ani'l-ḥışni / tamām kerdeş - muhlet ḥ'āst ez-ū - furūd āverd şeb ez penāh / tükel kıldı - mühlet tiledi aṅga - indürdi ḳal' adın - /**
3. **(M) istebheme 'aleyhi'l-emru istakḥkeme'ş-şey'u / pūşīde ber vey kār - muḥkem şud çizī / bağladı - iş anıṅg üze müştebeh boldı - muḥkem boldı - /**
4. **istesleme li emri'llāhi isteḥ amehū ista'ceme'l- / gerden nihād fermān-i ḥudāy rā - ḫa'ām ḥ'āst ez-ū - beste bi-bend saḫt / teṅgri fermānıṅga boyun südi - ḫa'ām tiledi - söz bağlandı - /**
5. **kelāmu ista'şame bihī ista'zamehū ista'lemehū / ceng der-zed - buzurg şumurdeş <āgāh kerden ḥ'āsr ez-ū> / yapşundı - uluḡ köründi aṅga - öğretmek tiledi - /**
6. **istefhemehū istakḥdeme'r-raculu ve'stakḥdemehū / ḥ'ānden ḥ'āst ez-ū - piş-revī kerd merd - piş kerdeş / uḳturmaḳ tiledi - er aşnu keçti - aşnu keçürdi - /**
7. **istakseme istekteme's-sirra istel'eme / baḫş-kerden ḥ'āst - pūşīden ḥ'āst - zereh pūşīd / kısmet kıldı - sözni örtmek tiledi - yarıḳ keçti - /**

308a

1. **istelheme'llāhu'ş-şabra (N) iste'zenehū / şekībāyī ḥ'āst ez-ū - ḥudāy - destūrī ḥ'āst / şabr tiledi teṅgriḳa - destūr tiledi iş içinde - /**

2. **fi'l-emri ve's te'zene 'ale'l-emri fi'd-duhūli** / *der kār - der-āmedī ḥ'āst ber emīr* / bēgke destūr tiledi kirmekke - /
3. **iste'menehū istaḥsenehū istaḥṣenehū (H)** / *denāhī ḥ'āst ez-ū - nīhū kerd ū rā - durust dāṣteṣ* / amān tiledi - körklüg köründi - irig köründi - /
4. **istenzehe 'ani'l-bevli EL-MUDĀ'AF (B)** / *ḥod rā pāk dāṣt ez bül* / saklandı yoldın - /
5. **istetebbe'l-emru isteḥabbehū 'aleyhi** / *rāst ṣud kār - dūst dāṣteṣ* / iş tüzüldi - odurdı anı anıṅ üze - /
6. **istetaḥbe li vec'ihī (S) isteḥaṣṣehū ve huve'l-** / *dārū kerd derdeṣ rā - biyengīḥteṣ* / 'ilāc tiledi igindin - yöndürdi anı - /
7. **musteḥaṣṣu (D) istebedde bi ra'yihī isteḥadde'ṣ-** / *tenhā ṣud berlīṣ - nev kerd çīz rā* / yalıṅguz boldı rāy birle - yeṅgi kıldı - /

308b

1. **ṣey'e ve'stecedde bi nefsihī isteḥadde** / *ḥod nev ṣud - mūy-i zihār bisiturd* / kendü yeṅgi boldı - 'ānesini yülüdi - /
2. **isteradde'ṣ-ṣey'e iste' adde li kezā istemeddehū** / *redd kerd çīz rā - kārāstī kerd bi-fulān çīz - yārī ḥ'āst* / nerseni redd kıldı - āmāze boldı fulān işke - yārī tiledi - /
3. **ve'stemedde mine'd-devāti (Z) istelezzeḥū (R)** / *med girift ez divit - bā-meze yāfteṣ* / kalem mandı divītge - mezeliğ boldı - /
4. **isteḥarra'l-ḫatlu fihim istederrati'r-rīḥu's-** / *furū-rīzānīd bād <ḫatlı bisyār ṣud der miyān-i İṣān>* / ḫatıg boldı öldürmek anlarḫa - yel bulıtnı sordı - yel bulıtdın yağmurnı çıḫardı - /
5. **seḫābe isteserra'l-ḫameru isteḫarra fi'l-** / *ebr rā - pinhān ṣud māh - ārām girift der* / ay örtüldi - yerde ḫarār kıldı - /
6. **mekāni istemerra merīruhū (Z) istefezzeḥū'l-ḫavfu** / *cāy - ustuvār ṣud kuvvet-i ū - bī-ārām kerdeṣ* / köṅgli ḫarı boldı - küçü ḫavī boldı - ḫorḫunç ḫarārsız kıldı anı - /

7. (Ş) isteğaşşehū (Ş) isteħaşşahū li nefsihī / bā hıyānet dīdeş - hāş kerdeş - mer-
h̄ ĩşten rā / hıyānethıg kıldı anğa - hāş kıldı anı kendü öziñge - /

309a

1. (T) isteħaṭṭa min semeni 's-sil'ati (F) / çĩzĩ biyefkend - ez behāy-i kāle / hicāb
tileği - kāle bahāsındın - /
2. isteħaffe 'ş-şey'e ve 'steħaffe bi 'r-raculi / sebuk dāşt - istihfāf kerd merd rā ez /
nerse yünğül k[ör]di - az kördi - ħorladı - /
3. ve 'steħaffehu 'l-ħavfu ve 'steħaffe kavmehū / ters - sebuk gerdābīde şud - kavm-
i ħod rā sebuk dāşt / ħorğunç ħarārsız kıldı anı - yünğüllüg tileği öz kavmindin - /
4. iste'affe 'ani 'l-mes'eleti (K) isteħakka 'ş-şey'e / perhiz kerd ez ħāsten -
sezāvār şud bi-çĩz / tilemekdin perhiz kıldı - sezā boldı - /
5. istedaḳka 'ş-şey'u isteraḳkahū ve 'steraḳka 'ş-şey'u (L) / bārīk şud çĩz - bi-
bendeği girifteş / yinçke boldı - ħulnı ħulluğda tuttu - tar boldı nerse - /
6. isteħalle 'l-ħarāme istedelle bihī 'aleyhi istezelellēhū / ħelāl şumurd ħarām rā -
delil girift ū rā <ħor kerdeş> / ħarāmı ħelāl kö[r]di - delil ħodtu anıñg üze - ħor kördi
anı - /
7. istezelellēhū 'ş-şeytānu istezealle bi 'ş-şecerati / ez rāh burd dīv - sāye girift ez
dirāht / tayındurdı anı ya' nĩ azdurdı - yığaç kölgesinde turdı - /

309b

1. isteğalle 'd-dāra isteħalle 'ş-şey'e ve 'steħalle / muzd girift - ħāne rā - endek
şumurd çĩz rā - bār berdāşt / sarāynı terke bērdi - az kördi nerseni - yükni kötürdi - /
2. bi 'l-ħımlı ve 'steħallū 'ani 'd-dāri isteħellū 'l- / kūç kerdend ez ħāne - māh-i nev
dīdend / ewdin köçtiler - /
3. hilāle ve huve mustehellu 'ş-şehri ve 'stehelle 'ş- / vaḳt-i māh diden / yeñgi aynı
kördiler - bu aynıñg evveli - oğlan çıkırdı toğmağ ħatında - /

4. **şabiyyu ve istehelle'l-maṭaru ve istehelle** / *bāng kerd kūdek nerd-i rāden - birīht bārān - guşāde şud rūy-i ū* / yağmur çıktığı - yüzi açuğ boldı - /
5. **vechuhū (M) istetemmehū istecemme ve 'stecemme'l-** / *tamām kerdeş* / tükel kıldı anı - /
6. **bi'ru isteḥamme ve huve'l-ḥamīmu isteramme'l- <deḥele-l ḥamāme>** / *ḥūy kerd - ve ĩn ḥūy - 'imāret kerd* / terledi - bu isig ter - tam 'imāret tiledi - /
7. **ḥā'itū (N) istecenne bi'l-micenni istekenne** / *ḥ'āst ḥ'īšten seper pūşīd - pinhān şud* / sağladı kalkan birle özni - boşundı - /

310a

1. **EL-MU' TELLU'L-FĀ BĪ'L-VĀV istevṭa'e'lmerkebe ve'l-ferase (B)** / *nerm yāft merleb rā ve bister rā* / kölikni tağı töşekni tölek boldı - yumşaq boldı - /
2. **istevcebe'l-ecra istev'abe's-şey'e ve 'stev'abe'l-** / *bi-muzd - ez-ĩn berkend çiz rā <heme ḥarāc bisited>* / sezā boldı terke - kapsadı nerseni - tükel aldı nerseni - /
3. **ḥarāce istevhebehu's-şey'e (H) istevḍaḥa's-şey'e** / *baḥşiş ḥ'āst ez vey çiz - nīk nigerīst bi-çizī* / baḥşiş tiledi aṅga - edgü endişe kıldı - /
4. **ve'stevḍaḥa 'anhu (D) istevḗade'n-nāra** / *bi-yefrūht <tamām bisitānīdeş>* / nerseni açmaq tiledi - yandurdı otnı - <tükel aldı> - /
5. **istevlede'l-cāriyete (Z) istevfeze ve huve 'alā <istevferehu - eyyi istekmelehu>** / *māder ferzend kerd kenīzek rā - ber sarāy nişest - ve ū ber serbāy* / ummu'l-veled kıldı - çömele oturdı - bu êweklik üze turur - /
6. **vefzin ve evfāzin ve vifāzin (Ş) istevḥaşe minhu (')** / *vaḥşī şud ez vey* / awuncasız boldı - /
7. **istevde' ahū vedī'aten (F) istevşafe't-ṭabībe** / *vadī'at nihād pīş-rūy - 'alāc kerd* / *ḥ'āst ez ṭabīb* / vedī'at ḗodtı - ot tiledi - dārū tiledi - /

310b

1. (K) **istevşeka** 'l-bābe **istevseka** <istevfaqa-l lāha liṭā' atihī> (M) / *ustuvār bibest der rā* / kapuğnı edğü bağladı - rāst boldı - <tevfıķ tiledi teñgridin tā' at üçün> /
2. **istevhame** 'ṭ-ṭa' āme (N) **istevtane** 'l-belede / *bāguvārende yāft - ḥūrdenī rā - vaṭan girift şeh rā* / ḥām kıldı - iş yaramas boldı - turğu yēr kıldı elde - /
3. **VE Bİ'L-YĀ** (R) **isteysera** 'l-emru (S) **istey**'ese minhu / *āsān şud kār* <nev-mīdeş ez vey> / iş āsān boldı - nevmīz boldı andın - /
4. (Z) **isteykaza** (N) **isteykane** 'l-emra **EL-MU' TELLU'L-AYNĪ** / *bīdār şud - bī-gumān şud* / uğğandı - yaqın boldı işke - /
5. **Bİ'L-VĀV** (B) **istetābe** 'l-muznibe **istecābe** 'l <eşārellaha> / *tevbe ḥ'āst gunāḥ-kār* / yazuķ kılğandın tevbe tiledi - müstecāb kıldı anıñ du'āsını - <şevāb tiledi teñgridin> - /
6. **lāhu du'āhu isterābe bihī** **istetābe** 'r-ra'ye / *icābet kerd ḥudāy du'ā-yi vey rā - gumān dāşt ber vey - şavāb dāşt rāy rā* / gümānlıg boldı - şavāb kördi rāynı - /
7. **ve** 'staşvebehū **istetābe** 'l-muḥdişu **ve** 'stetābeḥu / *bi-āb istincā kerd muḥaddiş - ḥoş-āmed ū rā* / istincā kıldı - ḥadeşlik - ḥoş buldı nerseni - /

311a

1. **istenābehū fi** 'l-emri (Ş) **isterāşehū** / *niyābet kerd der kār - nā-ḥoş āmed* / nāyibluķ kıldı - keçürgendi - /
2. **istegāşe bihī** **ve** 'stegāşehū (H) **istebāḥahū** / *yārī ḥ'āst ez-ū - mubāḥ dīdeş* / yārī tiledi - mübāḥ kıldı anı - /
3. **isterāḥa** **ve** hiye 'r-rāḥatu **ve** ravḥu 'llāhi **ve** 'stervāḥa / *bi-yāsūd - āsāyiş - rāḥat-i ḥudāy - bi-yāsūd bā-ū* / tındı - rāḥatlandı - bu rāḥat - raḥmetu'llah - teñgriniñ raḥmeti - edğülük kıldı anğa - /
4. **ileyhi istemāḥahū** (H) **istenāḥa** 'l-ba'ıdu (D) / *'aṭā ḥ'āst ez vey - furū ḥuft şutur* / baḥşiş tiledi andın - tewe çökti - /

5. **istehade** 'ş-şey'u **istezādehū iste'āde**'l- / *nīk āmed ū rā çiz - ziyāde h'āst ez-ū - i'āde kerden / yeñgi kıldı nerseni - boldı - ziyāde kıldı - kıлмақ tiledi - ewürdi - ewürmek tiledi /*
6. **qavle istifāde** 'ılmen **istefāde lehū (Z)** / *h'āst suhan rā - 'ilm girift ez vey / sözni - 'ilm aldı - boyun südi aña - /*
7. **istahveze** 'aleyhi 'ş-şeytānu **iste'āze bi'llāhi** / *dest yāft ber vey dīv - penāh girift bi-hudāy / gālib boldı - kulluq kıldı teñgriqa - <sıgındı teñgriqa> - /*

311b

1. **(R) istecārahū istehāra** 'llāhe **istedārati** 'r-rahā / *penāh h'āst ez-ū - ihtiyār h'āst ez hudāy - gešt āsiyā / kurtulmaq tiledi - ihtiyār tiledi teñgridin - çewründi - tegirmen - /*
2. **istezāra şadīkuhū isteşārahū isteşāra**'l- / *ziyāret h'āst ez dūst - meşveret h'āst ez vey <burān şud> / ziyāret kıлмақ tiledi - meşveret tiledi aña - ot yeldi - /*
3. **harīku iste'āra** 'ş-şey'e **istenāra (Z) istecāze**'l- / *āteş - 'āriyet h'āst çiz rā - rüşen şud - revā dāşt hukm rā / gāret tiledi nerseni - yörüdi - revā kördi - /*
4. **hukme (S) istakvese**'l-hilālu **(Ş) istecāşe** / *bārīk şud mäh - gird āverd / ay yinçe boldı - çerig - yığıldı - cem' kıldı - /*
5. **ceyşen (D) istehādat iste'ādahū** / *leşger - mustehāde şud zen - 'ivađ h'āst ez-ū / müsteħaza boldı - 'ivaż tiledi - /*
6. **istefāda**'l-hayru **(T) isteşāta gāḍaben** / *revān şud haber - bi-sūht ez çeşm / haber saldı - köydi öwke birle - /*
7. **istebā'a**'l-'abdu **isteşā'a**'l-emra ve **'şteşā'ahū** / *furūhten h'āst bende - tevānist kār rā / kul satmaq tiledi - yarağı yetti işke - /*

312a

1. **(L) istehāle** 'ş-şey'u ve **şey'un mustahīlun isteşāle** / *meħāl şud çiz - ve çizi meħāl - gerden-keşī kerd ber vey / minnet qodtı - muħāl boldı - uluğluq kıldı anıñg üze - /*

2. 'aleyhi ve'steṭāle's-şey'u istekāle'l-bey'a / *dirāz şud çīz - iḳāle ḥ'āst bī' rā* / nêrse uzun boldı - bozmaq tiledi - /
3. ve'steḳāle'l-'uṣrate istemālehū (M) istedāme'l- / 'afv ḥ'āst *gunāh rā - sūy-i ḥod gerdānīdeş - hemīşe kerd* / yazuḳın keḳürmek tiledi - kıyşturdu anı - peyveste ḥayr kılmak tiledi - /
4. ḥayra istedāmeḥū istekāme istenāme <eyyi māle> / *nīkī rā - zūlm kerdeş - rāst şud - meyl kerd bā ū* / zūlme tüzüldi - köngli ḳaydı aṅga - /
5. ileyhi istehāme biḥī eyyi eşṭāḳa ve'stehāmethu'l-mer'etu (N) / *şifte şud ber vey - şifte kerdeş zen* / 'āşıḳ boldı aṅga - 'avrat ārzülüğ boldı - 'āşıḳ kıldı anı - /
6. istebāne'l-emra ve'stebāne'l-emru istedāne / *peydā kerd kār rā - ḥod-kār peydā şud - fām ḥ'āst* / açtı - kendü açıldı - borç tiledi - /
7. iste'ānehū ve'ste'āne biḥī istekāne lehū / *yārī ḥ'āst ez vey* / yārī tiledi - /

312b

1. istelāne's-şey'e istehāne biḥī VE Bİ'L-YĀ <ehānehu> (S) / *nerm şud çīz rā - ḥ'ār dāşteş* / yumşak boldı - /
2. isteteyseti'l-'anzu EL-MU'TELLU'L-LĀM (T) isteftā'l- / *keş ḥ'āst - boz-i māde - fetvā burīd* / keçi teke tiledi - fetvā tiledi fitnedin - /
3. faḳīhe (C) istencā (Ḥ) isterḥā (D) / *ez faḳīh - istincā kerd - sust şud* / istincā kıldı - za'īf boldı - /
4. istecdāhu ista'dā's-sulṭane 'alā fulānin / *dād ḥ'āst ez sulṭān ber fulān* / dād tiledi sulṭāndın fulān üze - /
5. istehdā (R) isteşrā ista'rā (Ş) / *hediye ḥ'āst* / hediye tiledi - köni yol tiledi - /
6. isterşā'l-ḳādī istağşā siyābehū (Ş) / *ruşvet girft ḳādī - ḥod rā pūşīd bi-cāme* / rüşvet tiledi ḳādī - ḳādī - kendü özin urtı tonı birle - /
7. ista'şā istakşā'l-ḥabera (D) isterḳāhu / *nā-fermān-burdārī kerd - nīkū bi-resīd ḥaber rā - ḥoşnūdī ḥ'āst ez-ū* / boyun sümedi - sordı ḥaberni - ḥoşnūdluğ tiledi - /

313a

1. (T) ista' fāhu (‘) isted' āhu ister' āhu sem' ahū / 'aṭā ḥ'āst ez-ū - bi-ḥ'ānd ū rā - nigāh dāšten ḥ'āst / bahşış tiledi andın - ündedi anı - beklemek tiledi andın - /
2. istes' ā'l-'abde (F) istahfāhu istahfā / guzārden behā ḥ'āst ez bende - huşk kerd cefā-kāre şumurdeş - nihān şud <şīrīn yāft> / si'āyet tiledi - koğtı anı - kizledi - /
3. ' anhu isteşfā bihī isteşfāhu (K) / şifā ḥ'āst / şifā tiledi - /
4. isteskā ve isteskā baṭnehū (L) istahlā'ş-şey'u ve iştahlāhu / āb ḥ'āst - āmāsīd şikem-i ū - şīrīn yāft çīz rā / suw tiledi - qarnı şıştı - <nërse süçig boldı ağzı içinde - süçig buldı anı> - /
5. fi feyhi ista' lā 'aleyhi istağlā'l-metā' a / der dehāneş - bulend şud ber vey - girān şumurd kāle rā / yüksek boldı - kız aldı - /
6. istemlā'l-kitābe (N) isteşnāhu ve hiye'l- / imlā ḥ'āst kitāb rā - ez ḥukm cumle-yi ū rā bīrūn dāşt / imlā kıılmağ tiledi - ayırdı anı - /
7. meşneviyyetu istednāhu istağnā ' anhu / istiğā cudā kerdem - nezdīk gerdānīdeş - bī-niyāz şud ez vey / adırmağ - yakın kııldı anı - muḡsuz boldı - /

313b

1. istemnā EL-MU' TELLU'L-FĀ VE'L-LĀM (Ş) istevşā bihī / meni bīrūn āverd - vaşıyyet kerd bi-bey / vaşıyyet kııldı aḡga ḥayrını - /
2. ḥayran (F) istevfāhu ḥaqqahū ve huve'l-mustevfi / nīkī - tamām seted ḥağ-ı ū rā - ĩn ḥağ-setānende / ḥaqqın aldı - /
3. (L) istevlā 'aleyhi EL-MU' TELLU'L-'AYN VE'L-LĀM / gumāşte şud ber vey / erklig boldı - /
4. istahyāhu ve'stahyā minhu (Ĝ) istağvāhu / zinde nemāyendeş - şerm dāşt - gum-rāh kerdeş / tirig koğtı anı - uftandı andın - azdurdı anı - /
5. istehvāhu'ş-şeytānu BĀBU İF' AV' ALE YEF' AV' ILU / ez rāh burdeş dīv / şeytān yoldın çıkardı - /

6. İF'Î' ĀLEN ihdevdebe i'şevşebe'l- / *gūj-pušt şud - giyāh-nāk şud* / çerrik boldı - otluğ boldı - /

7. mevdi' u i'şavşave'l-ķavmu ve'şavşabe'l- / *cāy - gird āmedend merdumān - sehm-nāk şud* / orun - cem' boldı - kün katıg boldı - /

314a

1. yevmu ve yevmun 'aşībun iğlevlebe (T) / *rūz - rūzī saht* / rūz - rūzī - saht - katıg kün - /

2. ikmevmete'l-ferasu (C) ihlevlece'l-emru / *kemiyet şud esp - bi-hem āmīhte şud kār* / at doru boldı - iş qarıştı - /

3. (K) ihlevleka'ş-şey'u iğravrakat 'aynāhu / *köhne şud çiz - bā seng ber-şud her do çeşmeş* / eskirdi - yaş toldı - /

4. (N) ihşevşene'ş-şey'u EL-MU' TELLU'L-LĀM (R) / *duruşt şud çiz* / irig boldı - /

5. i'ravrā'l-ferase (L) ihlevlā'ş-şey'u / *bī-zīn ber-nişest esb rā - şīrīn şud çiz* / edersiz mündi atka - süçig boldı - /

6. ihlevlā (M) ihmevmā BĀBU FA'LELE YUFA'LĪLU FA'LELETEN / *siyāh şud* /

7. cerdebe 'ale't-ṭa' āmi derdebe şağrabeḥū / *pāy ez pes-i pāy nihād* / küreşmek içinde bağdadı - /

314b

1. fi'ş-sırā'ı ve hiye'ş-şagrabiyyetu (C) haşrace'l- / *ve īn pāy ez pes-i pāy nihāden - ḥāşe duruste bīmār uftād* / küreşmek içinde bağdamağ - sökel kögsi kizledi - /

2. merīdu dahrace'l-ḥacera şemrace'ş-şevbe / *der kuştī giriften - bi-gāltānīd seng rā - ferāḥ dūht cāme rā* / taşnı yokdı - sırdı tonrı - teçidi - /

3. hemlece'l-feresu ve huve himlācun (Z) telmeze <feres cevād> / *reh-vār reft esb - ve īn esb-i reh-vār - şāgirdī kerd ū rā* / at yorğa boldı - yorğa at - şākirdlik kıldı aṅga - /

4. **lehū (R) ba' sera'l-ḳubūra ve ba' serahā cemhera's-** / *ṣūrānīd kūr-hā rā - gird kerd* / uşaladı - cem' kıldı - /
5. **şey'e ve hiye cemhūru's-şey'i zābera's-** / *çīz rā - ve īn ehl-i çīz - pā ber reh kerd* / nerseniḡ kamuḡı - ton örü bērdi - /
6. **şevbe ve ze'bera bi nefsihī ve huve'z-zebīru** / *cāme - ḡod bā ber zeh-i kuştī cāme - ve īn ber zeh-derūz* / kendü örü bērdi - örü bērmek - /
7. **zemcera'l-esedu (S) dahmese's-şey'e** / *ey zār bi-ḡurrīd şīr - pinhān kerd çīz rā* / kükredi - kizledi - /

315a

1. **EŞ-SĀLİŞ 'AŞRİN ḳartase'r-rāmī hendese ve huve'l muhendisu (Ṭ)** / *tīr ber nişāne zed tīr-endāz - hendese kerd - ve īn hendese-kunende* / taḳı hendese kıldı - hendese kılgan - atḡan tegürtmekke tegürdi - iş oḡardı - oḡargan - /
2. **ḳarṃeṭa'l-meşye ve ḡaṭṭun muḳarṃetun berḳa'a'd-dābbete** / *kām-i ḡod kerd - ḡaṭ teng nebeşte - cem-bend nihād ber çahār-pāy* / kiçig attı yörimek içinde - ḡaṭ - sık ḡaṭ - yüzlük urdı - /
3. **ferḳa'a eşābi'ahū (F) zaḡrafehū ve huve'z-zuḡrufu** / *bi-enguştān āvāz kerd - bi-yārāsteş - ve īn ārāyeş* / çıtlattı - bezedi anı - bezemek - bezek - /
4. **ve'z-zehārifu (Ḳ) zābeḳa'd-derāhime (L)** / *sīm-āb endūd direm-hā rā* / sīmāb türtti yarmaḳḳa - /
5. **besmele serbelehū ve huve's-sirbālu ve's-serābīlu <ḳāle bi'smillāhi-r raḡmāni-r raḡīm>** / *bi'smillāh ḡuft - pīrāhen pūşānīd - ve īn pīrāhen* / köḡlek keydürdi aḡa - köḡlek - /
6. **ḡabrale't-turābu (M) terceme kelāmehū ve huve't-** / *bi-bīḡt ḡāk rā - terceme kerd suḡan rā - ve īn* / ḡalburladı - terceme kıldı - /
7. **tercumānu (N) ṭa'menehū EL-MUDĀ'AFU (E) <muḡā'af mukerrer>** / *terceme-kunende - ārām dādeş* / dildem - ḳarār kıldurdı anı - /

315b

1. **ta`ta`e ra`sehū lā lā (B) kabkabe`l-baṭnu** / *furū-dāšt sereş rā - āvāz kerd şikem / eṅdi - ҡarnı ҡuldradı - /*
2. **kebbehū `alā vecihī (Ş) haşhaşe`l-meyle fi`l-`ayni** / *ber vey efkendeş - keşīd mīl rā der çeşm / közi içinde mīlni çewründürdi - /*
3. **`ac`ace leclece`l-mudgate fi feyhi zahzehahū <eyyi şāhe>** / *bāng zed - cunbānīd ḥābīde rā der dehāneş - bānīlā binişest ḥarfḥā kitāb rā - dūr nihādeş / tepretti çiynemiş aşı ağızı içinde - ҡarışturu bitidi - yırak ҡıldı - /*
4. **taḥtaḥahū şarşara`l-bāzī `az`aze`l-mā`e fi ḥalkihī** / *helāk kerdeş - bāng zed bāz - gird āmed āb der gelūş / helāk ҡıldı - ün ҡıldı *talas - ğarğara ҡıldı - /*
5. **ve ğarğara bi`d-devā ҡarḳarati`l-ḥamāmetu (S) `as`ase`l-** / *der dehān dāšt dārū rā - destān zed kebūter - tārīk şud şeb / tepretti dārūnı ağızı içinde - attı - tün ҡaraṅğku boldı - /*
6. **leylu (Ş) başbaşa bi zenebihī haşhaşa`l-ḥaḳḳa** / *dum cunbānīd - peydā şud ḥaḳ / tepretti - /*
7. **maḍmaḍa`l-mā`e fi feyhi naḍnaḍeti`l-ḥayyetu lisānehā** / *girdānīd āb rā der dehāneş - bīrūn kerd mār zebāneş rā / suwnı ağızı içinde tepretti - yılan tilin yıratı - /*

316a

1. **ca`ca`ati`r-raḥā za`za`ahū şa`şa`a`l-** / *bāng zed - āsiyā cunbānīdeş - āmīht / ün ҡıldı - tepretti - ҡarış[t]urdu - /*
2. **ḥamra ḍa`ḍa`ahumu`d-dehru ҡa`ka`ati`l-esliḥatu** / *şarāb rā - furū-māye kerd īşān rā rüz-i kār - ruzġār - bāng zed silāh-hā / rüzġār anlarnı tardı - silāḥlar ün ҡıldı - /*
3. **rafrafe`t-ḫā`iru `aleyhi ve refrafe`d-dīku** / *kuşt - ḥurūs /*
4. **ve refrafe`d-dīku ḥavle`d-decāceti ve refrafe** / *mākiyān - mihrebānī kerd / çewründi erkek tağuḳ tişi ҡatında - raḥmet ҡıldı anıṅ üze - /*

5. ‘aleyhi sefsefe’l-‘amele ve emrun sefsāfun / *ber vey bed kerd kār rā - kār-i bed* / ‘amelni qadrsiz kıldı - qadrsiz iş - /
6. **kefkefehū (K) baqbaqati’l-ḥamāmetu ve baqbaqa’l-kūzu** / *bāz-dāšteş - bāng zed kebūter - bāng kerd* / yıgđı anı - körgercegün ötti - bardağ suw içinde boqurdadı - /
7. **fi’l-mā’i raqraqa’l-mā’e şaqşaka’l-‘uşfuru <eyyi defeka>** / *der āb - bi-rīht āb rā - bāng kerd guncişk / tökti - seçek ötti - /*

316b

1. **naqnaqa’đ-đıf’u (L) celcele’l-culculu ve celcele’r-** / *bāng kerd ceğer - āvāz kerd zenek - gurrīd* / baqa ötti - çinğrağı çinğradı - küldüredi /
2. **ra’du ḥalḥalehū ‘an mekāniḥi zelzeleti’l-arđu** / *şedīd ey ra’d - engīhteş ez cāyeş - bi-cunbīd zemīn* / ötgün - könderdi - /
3. **zilzālen teltelehū selsele’l-ḥaṭṭa şelşele’l-mā’e** / *cunbānīd - bi-hem āmīhte nebeşt ḥaṭ rā - çikānīd āb rā* / tepretti anı - muselsel bitidi - tamzurdı - /
4. **şalşale’l-ḥadīdu kaqqaqalehū helhele’n-nesce (M)** / *bāng kerd āhen - cunbānīdeş - yeng bāft* / çinğredi - tepretti - qarārsız kıldı - yufqa toqıdı toqumaqını - /
5. **cemceme’l-kelāme demdema’llāhu ‘aleyhim ve demdeme’l** / *puresīd suḥan rā - helāk kerd ḥudāy īşān rā - ber-efrūht* / belgüsüz sözledi - teñgri yoqattı - öwke kıldı - /
6. **ğaqbānu zemzeme’r-ra’du taṃtame’l-ḥaṭṭāfu** / *ḥeşm-nāk - bāng kerd bender - bāng kerd ber āsūk* / öwke qılğan - küldüredi kök - qırlağuş ötti - /
7. **nemneme’l-kitābe (H) dehdehe’l-ḥacera qaḥqahe <eyyi zānehu>** / *ḥoş nivişt nāme rā - bi-ğeltānīd seng rā - bi-āvāz-i bulend ḥandīd* / bezedi - yuwdı taşını - uluğ keldi - /

317a

1. **nehnehe ‘ani’ş-şey’i EL-MU’TELLU’L-FĀ MĪNE’L-MUḌĀ’AF <eyyi mene’ahu ‘ani-ş şey’i> (S)** / *bāz-dāşt ū rā ez çīzī* /

2. **vesvese** 'r-raculu ve vesvese ileyhi 'ş-şeytānu ve huve 'l- / *pinhānī suhan guft - vesvese efkend ber vey dīv <dīv der dileş>* / vesveselig boldı - vesvese - vesvese kemişti - /
3. **vesvāsu** ve vesvese 'l-ḥuliyyu ve 'l-kaşabu / *āvāz kerd pirāye rā - āvāz kerd ney* / iblīs - ün kıldı itig - /
4. **ve vesvāsu** 'l-ḥuliyyi (‘) va‘ va‘ a ‘z-zi ‘bu / *bāng kerd gurg rā* / kırt ulıdı - /
5. **velveleti** 'l-mer 'etu EL-MU‘TELLU‘L-LĀMİ‘Ş-ŞĀNİYETİ MĪNHU (D) **dehdā** 'l- / *vāveylā guft - bi-gerdānīd* / vāveylā tidi ‘ avrat - /
6. **ḥacera** EL-MU‘TELLU‘L-‘AYNİ‘Ş- ŞĀNİYETİ MĪNHU (D) **devdā** ‘ş- / *seng rā - ḥāvāze kerdend* / taşnı yuwdı - oğlan salınçaq kıldı - /
7. **şıbyānu** ve hiye ‘d-devdātu (D) **ḍavdā** 'l-kaşamu / *kūdekān - ḥāvāze - bāng kerdend merdumān* / salınçaq - ḥalklar çoğladılar - /

317b

1. **ve hiye** ‘d-ḍavdā ‘u (K) **kaşate** ‘d-decācetu ‘ inde 'l- <eddeccācetu kaşka ‘at - el mu‘teli-l ‘ayni bi-l vāv> / *ve ĩn bāng ve meşgaleh <bāng kerd mākiyān>* / ün çağı - kegildedı - tawuq kegildedı /
2. **beydı** (B) **cevrabehū** (R) **sevçera** 'l-kelbe <eyyi ḡalaqa ‘s-sācur> / *bīş-ḥāye - cūrab pūşānīd ū rā - gerdan-bend nihād seg rā* / yumurtlamak katında - yip etük kedti - ḥalka urdı itke - /
3. **ve huve** ‘s-sācūru (S) **kaşnese** ‘d-dābbetu (‘) **kaşze** ‘ a ‘d- / *gerden-bend - miyān-ı do gūş zed sutūr rā - bi-gurīht ḥurūs ez ceng* / it ḥalkası - pürçekin tuttu - erkek tawuq kaştı - /
4. **dīku** (K) **ḥavleka** (L) **tevbele** 'l-ḳıdra / *dīk ferār kerd* - guft lā havle ve lā kuvvete illā billā ‘hil-aliyy ‘il-azīm / lā havle ve lā kuvvete illā billā ‘hil-aliyy ‘il-azīm tidi - çoğ kemişti küweçke - /
5. **ḥavşale** ‘t-tā ‘iru **ḥavkale** ‘r-raculu EL-MU‘TELLU‘L- / *ber-gerd murğ mi‘de rā - saht ḍa‘ ĩf şud merd* / murğ toldurdı kırsaşın - za‘ ĩf boldı cimā‘ dın - /

6. ‘AYNİ BÎ’L-YĀ (R) beytara ’l-beytāru seyṭara ’r-raculu / *mu‘ālece kerd sutūr rā - gumāšte şud / tamar açtı - er erklig boldı halk üze - /*
7. ‘ale’l-ḳavmi (S) ṭaylesehū ve huve ’ṭ-ṭaylesānu / *ber gurūh - redā ber vey efkend - ve ĩn redā / örtüg - /*

318a

1. (‘) eyde‘ a’ş-şevbe ve huve’l-eyde‘ u (L) ḥay‘ ale <eyyi şabağa bi-z za‘ ferān - ḳāle ḥayye ‘ala-l felāh> / *reng kerd cāme rā bi-za‘ ferān - za‘ ferān - ĩn reng-i za‘ ferān /*
2. (N) feycene’l-ḳidra heymene ‘aleyhi ve huve’l-muheymīnu / *sedāb kerd der dīg - negāh-bānī kerd ber vey - negāh-bānī / sedāb ḳattı küweçke - saḳladı - saḳlağan teŋgri - /*
3. EL-MU‘TELLU’L-ŪLĀ BÎ’L-VĀV (C) ehvece’ş-şivā’e (Z) / *tamām biryān kerd biryānī rā / ḥām bişürdi - /*
4. şa‘ veze’r-raculu ve huve’ş-şa‘ veziyyu (R) cehvera’l- / *bu’l-‘acebī kerd merd - merd-i bu’l-‘aceb - bulend kerd suḥan rā / bu’l-‘aceblük boldı - bu bu’l-‘aceb - sözni yüksek ḳıldı - /*
5. kelāme ve huve cehveriyyun dehvera’l-luḳmete / *buzurg kerd loḳma rā / yüksek ünlüg er - loḳmanı uluğ ḳıldı - /*
6. neşverati’d-dābbetu (L) servelehū <elbesehu-s serāvīle> / *nuşḥār kerd sutūr <serāvīd pūşānīd ū rā> / onḥar ḳıldı - ya‘nī yiyip saŋgı ḳodtı - /*
7. hervele (N) ‘anvene’l-kitābe ve ‘alvenehū / *bi-devīd - ‘unvān kerd nāme rā / ewdi - nişān ḳodtı kitābga - /*

318b

1. EL-MU‘TELLU’L-LĀMĪ’L-ŪLĀ BÎ’L-YĀ (T) ğazyeta’r-raculu / *ḥadeş kerd - merd ender cimā‘ / er cimā‘ ḳatında teselluḥladı - /*
2. ve huve’l-ğazyūtu (R) ‘aşyera’l-fārisu (F) / *merd-i kīz-kunende ender cimā‘ / cimā‘ ḳatında teselluḥlagan er - /*

3. şeryefe'z-zer' u ve şeryefe'z-zer' a EL-MU' TELLU'L-LĀMĪ'Ş-ŞĀNĪYE / *nisāh zed - kest bustān efkend* / butaklandı - /
4. (S) *ḳalsāhu selḳāhu BĀBU TEFA'LELE YETEFALU TEFA'LULEN* / *kulāh ber vey pūşānīd* / börük örtti aṅga - arḳan kemişti - /
5. (B) *tecelbebe ve huve'l-cilbābu ve'l-celābību* /
6. *teda'lebe (C) tedahrace (R) tebaḥtera (C)* / *pinhān bi-gurīht - bi-ḡaltīd - ḥurāmīd* / *ḳaçtı busunmak için - yuwlundı - küwenü yöridi - /*
7. *teberḳa' a teferḳa' at eşabi'uhū (Ḳ)* / *burḳa' pūşīd - ez enguşṭān-i vey āvāz āmed* / *burḳa' örtti - barmaḳnı çıtlattı - /*

319a

1. *tecezeleḳa tezendeḳa ve huve'z-zindīḳu <ellezi lā yu'minu bi-yevmi'l-ḳiyāmeti>* / *ustādī nimūd - zindīḳ şud* / *lāf urdı - zindīḳ boldı - /*
2. *teḳartāḳa (K) teşa'leke'r-raculu ve huve'ş-* / *gurne kūşīd - derviş şud merd* / *yektā kedti - derviş boldı - /*
3. *şu'lūku ve'ş-şa'ālīku (L) tesarbele <lebese'l-ḳamişa>* / *derviş <pīrāhen pūşīd>* / *derviş - /*
4. (M) *tela'şeme (N) teṭa'mene EL-MUDĀ'AFU (E)* / *ender kār bişitād - ārām girift <çādur pūşīd - çādur>* / *tutundı - ḳarār ḳıldı - /*
5. *teṭa'ta'e tele'le'e'l-berḳu (B) tezebeze beyne'l- <eyyi taḥayyara beyne'l-emreyni - tecellebe ve huve'l-cilbābu ve'l-celābību>* / *ser furū-kerd - bi-dirahşīd dirahşīş - bi-cunbīd miyān-i <cādir pūşīd-cādir>* / *eṅdi - yıldıradı yıldırım - /*
6. *emrayni (C) teracrace'r-ridfu ve huve* / *dū kār - bi-cunbīd serin - vā-pesīn* / *teprendi art - /*
7. *racrācun (H) tezaḥzeḥa tenaḥneḥa (R)* / *yıraḳ boldı - öksürdi - /*

319b

1. **teğarğara** (‘) teta‘te‘a fiel-kelāmi tera‘ra‘a’ş- / *ğarğara kerd - girifte şud der suhan - binālīd / ğarğara kıldı - yutdı kelām içinde - ulğandı - /*
2. **şabiyyu tesa‘sa‘a’ş-şeyhu teđa‘đa‘a’r-** / *kūdek - ğor şud / alçaq boldı - /*
3. **raculu** (K) **terakrağa** ‘l-mā’u ‘ale’l-arđı (L) / *merd - rīhte şud āb der zemīn / suw tüküldi - yığıldı suw yēr üze - /*
4. **teħalħale teħalħalet tezelzele teğalgale** / *bi-cunbīd - pāy-i berencīn der pāy kerd - bi-cunbīd - dūr reft / teprendi - adaq bağın urundı - teprendi - yitig kirdi iş içiñge - /*
5. **fi’l-emri teğalkale temelmele ‘alā firāşihī** <teħerreke tezelzele> / *der kār - bī-ārām şud ber bister / çewründi töşeki üze bir yandın yana bir yanıñga - /*
6. **tedeħdeħe EL-MU‘TELLU’L-‘AYNĪ tecevrabe EL-MU‘TELLU’L-LĀM** / *cūrab pūşīd / yip etük kedti - /*
7. (C) **teleħvece** ‘l-laħmu (L) **teservele EL-MU‘TELLU’L-LĀMĪ’Ş-ŞĀNĪYE** <lebese’s-servāl> / *nīm-puħte şud ğuş - serāvīl pūşīd / et ğām bişdi - cilā söklündi - tizton kedti - /*

320a

1. (S) **teğalsā** (K) **teselķā BĀBU TEMEF‘ALE** / *kulāh pūşīd - seyyār bāz uftād / börük örtti - arķan tüşti - /*
2. (N) **temeskene ve huve** ‘l-miskīnu (‘) <ellezī lā şey’e lehu - aşlehi misk dīdet - ettā’u fi evvelihi ve ‘n-nūnu fi āħirihi> / *miskīn şud / miskīn boldı - /*
3. **temedra‘a medra’atun** (F) **temetrafe BĀBU İF‘ANLELE** /
4. **YEF‘ANLELU İF‘İNLĀLEN** (E) **iħbença’e** (R) **iş‘ancera’l-** <imtele’e mine’l-ğammi> / *ber ğaşm keşt <furū-rīht āb> / öwke toldı - tüküldi suw - /*
5. **mā’u işanfera fi kelāmihī** (Z) **icrammeze** / *revān ğuft suhan rā - ferāhem āmed / söz içinde revān boldı - çoķtı - /*
6. (Ş) **icranfeşe’d-dīku** (K) **ibranşeka** <eyyi maraħa ve đahaka> / *ħurūs müyeş ber-efrūht - şād şud bi-đū / *yalın ürkütti - sewündi - /*

7. **EL-MU‘TELLU’L-LĀMU’L-ŪLĀ (L)** ismev’ele’z-zıllu / *kūtāh şud sāye* / kölige kısga boldı - /

320b

1. **BĀBU İF‘ALELLE YEF‘ALİLLU İF‘İLĀLEN (B)** itle’ebbe’l-emru / *rāst şud kār* / êwdiler - köni boldı - /

2. **işra’ebbe (R)** ibde‘arrū izbeerra izmeherra’l- / *ser efrūht - perākende şudend - mūy ber pā şud - saht şud sermā* / başın kaldırdı - yadıldılar - sawuq katıg boldı - /

3. **berdu ve huve’z-zemherīru isbeṭarra** / *sermā-yi saht - keşide şud* / katıg sawuq - köni boldı - /

4. **ismederra’l-başaru ve huve’s-semādīru** / *hīre şud çeşm - hīregī-hā* / hıyre boldı - közünüñg hıyrelikı - /

5. **ismeherra işfeterra işmaḥarra** / *rāst şud - perākende şud - bulend şud* / tüz boldı - yadıldı - kıldı - /

6. **ikşa‘arra ikmaṭarra’l-yevmu ve huve ḳamṭarīrun** <yevmin ‘aşīb> / *ferāhem şud - sehm-nāk şud rüz - rüz-i saht* / çoqtı - katıg boldı kün - katıg kün - /

7. **ikfeherra vechuhū (Z)** işme’ezze ‘ani’l-emri / *turş şud rüyeş - nev-mīd şud ez kār* / açığ yüzlüg boldı - yıgıldı - /

321a

1. **(L) işmeelle’z-zıllu işma‘alle’ş-** / *kūtāh şud sāye - yā derāz şud - şitāft - dūr şud* / çıgrıldı - kölige uzun boldı - êwdi - yoyıldı - /

2. **şey’u (M) idlehemme’l-leylu (N) irceḥanne** / *tārīk şud şeb - bi-çerbīd* / çerb boldı - /

3. **itme’enne ve hiye’ṭ-ṭam’eniṇetu ikşe’enne’ş-şeyḥu** / *ārām girift - ārām - bi-ğāyet-i pīrī resīd* / qarār kıldı - bu qarār - egildi şeyḥ - /

4. **BĀBU’L-EF‘ĀLİ ĞAYRİ’L-MUTAŞARRİFETİ** ni‘me’r-raculu zeydun / <çe nīk-merd est zeyd> / neme yaḥşı er zeyd - /

5. **ni‘ me raculen zeydun bi’se ’r-raculu zeydun bi’se raculen zeydun / *çe bed-merd est zeyd / neme yawuz er zeyd - /***
6. **‘asā zeydun en yeķūme ‘asā en yaķūme zeydun te‘ āle / *bāşed ki ber-ħīzed zeyd - biyā / bolğay kim zeyd ķopsa - kel - /***
7. **hebnī fe‘ altu kezā yenbağī leke en tef‘ ale kezā / *inkār ki kerdem fulān kār - turā bāyed ki fulān kār kunī / tutğıl kim ķıldım fulān işni - eyle kerek kim saᅇga fulān işi ķılsaᅇg - /***

321b

1. **kāde zeydun yağribu ve yekādu mekādeten ve mekāden <yağrib - đarben - maşdar> / *ħāst zeyd ki zened / zeyd uruyazdı - /***
2. **ve kevden kerabe zeydun yef‘ alu kezā evşeke zeydun / *nezdīk şud ki kuned zeyd / zeyd yawuķ boldı ķılmaķķa - /***
3. **yef‘ alu mā zāle zeydun ķā’imen ve mā yezālu <meşelihi> / *hemīşe ber pāy est zeyd / zeyd peyveste örde turur - /***
4. **ve mā fetīye ‘amrun ķā‘ıden ve mā feti’ e ve mā yefte’u <meşelihi> / *peyveste nişeste est ‘amru / peyveste ‘ömrü ötrür - /***
5. **me’nfeke bekrun ħāricen ve mā yenfekku mā beraħa <meşelihi> / *hem-vāre burūn est zeyd - hemīşe ber pāy est zeyd / peyveste bekir ķıķğan turur - /***
6. **zeydun ķā’imen tařıķa yef‘ alu kezā yařfıķu <muđāri‘> / *fulān kār kerden girift / ķılmaķķa başladı fulān işni - /***
7. **ve yařfuķu tařķan ‘alıķa yef‘ alu kezā <meşel - meşelihi - maşdar> /**

322a

1. **leyse zeydun zāhiben ve bi zāhibin hāti kezā / *nīst zeyd revende - biyār fulān ċīz rā / zeyd barğan ermes - ketürgil maᅇga fulān nerseni - /***
2. **temmeti’l-ef‘ ālu /**
3. **bi ħamdi’l-lāhi ve mennihī /**

4. li şāhibihi 's-sa' ādetu ve 's-selāmetu /
5. ve ṭūlu 'l-'umri mā nāḥat ḥamāmetun /

3. HAREZM TÜRKÇESİ SÖZ VARLIĞINDA BULUNMAYAN FİİLLER ÜZERİNE NOTLAR

Harezmi Türkçesi, Orta Asya Türk yazı dilleri arasında önemli bir yere sahiptir. Bu dönem yazılan eserlerin çoğu dinî içerikli olsa da *Mukaddimetü'l-Edeb* gibi kapsamlı bir sözlük de yazılmıştır. Bu bakımdan eser, Harezmi Türkçesinin söz varlığının tespit edilmesinde kullanılabilir en önemli kaynaklardan biridir. Kelime hazinesi oldukça geniş olan metnimiz üzerinde fiil bölümünü incelemeyi düşündük. Amacımız o dönem eserlerinde karşılaşmadığımız fiillerin tespitini gerçekleştirmek ve bu kelimeleri incelemektir. Bu amaçla Harezmi Türkçesi ile yazılmış bütün temel eserler taranmış, dil tarihimizde mevcut olup bu dönem metinlerinde rastlamadığımız fiillerin, metnimizle karşılaştırma yoluyla tespiti gerçekleştirilmiştir.

Bu karşılaştırmayı yaparken oldukça fazla fiil biçimi olması nedeniyle bazı kısıtlamalara gitmek zorunda kaldık. Birleşik fiilleri ve Arapça-Farsça kök ve gövde yapılarıyla kurulan fiilleri çalışmanın dışında tuttuk. Karşılaştırmaya konu olan yayınlar ve künyeleri şu şekildedir:

1. Argunşah, Mustafa, Recep Toparlı (2008), *Mu'înü'l-Mürîd*, Ankara: TDK.
2. Ata, Aysu (1997), *Kıssaşü'l-Enbiyâ (Peygamber Kıssaları) II Dizin*, Ankara: TDK.
3. Battal, Aptullah (1997), *İbn-i Mühennâ Lûgati*, 3. Baskı, Ankara: TDK.
4. Eckmann, Janos (2014), *Nehcü'l-Ferâdis Uştmağlarıñg Açuq Yolu Mağmūd Bin 'Alî*, (Yay. Semih Tezcan-Hamza Zülfikar / Dizin-Sözlük Aysu Ata), Ankara: TDK.
5. Hacıeminoğlu, Necmettin (2000), *Kutb'un Husrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri*, Ankara: TDK.
6. Şanlı, Cevdet, Nesrin Kaya Günay (2009), *Muhtasar Mukaddimetü'l-Edeb, İnceleme-Metin-Kelime Dizini-Ek Dizini-Tıpkıbasım*, Sakarya: Sakarya Üni. Yay., No: 53.
7. Şimşek, Yaşar (2019), *Harezmi Türkçesi Kur'an Tercümesi (Meşhed Nüs. [293 No.], Giriş - Metin - Dizin)*, Cilt 1-2, Ankara: Akçağ Yay.

8. Toparlı, Recep, Mustafa Argunşah (2008), *Mu'înü'l-Mürîd*, Ankara: TDK.
9. Yüce, Nuri (1993), *Mukaddimetü'l-Edeb Hvârizm Türkçesi İle Tercümeli Şuşter Nüshası*, Ankara: TDK.
10. Sağol, Gülden (1996-1999), *Harezmi Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi/Giriş, Metin, Sözlük ve Tıpkıbasım*, (Ed. Őinasi Tekin, G. Alpay Tekin), Cambridge: Harvard Üniversitesi.

3.1. FİİL TAHLİLLERİ

ağırçağlan-: “kadının göğsünün belirip büyümesi” (Ar. *ke'ibet*)

emcek ağırçağlandı (115b/3)

'avrat emceki ağırçağlandı (119b/2)

ağırçağlandı (246a/1)

Eski Türk dili tarihi metinlerimizde bu fonetik biçimiyle örneğine rastlayamadığımız kelime, metnimizde üç farklı yerde geçmektedir. Metnimizdeki yapıya en yakın kullanım *Derleme Sözlüğü*'nde Niğe, Tekke, Çivril-Denizli bölgelerinde kullanıldığı belirtilen *ađırŝaklanmak* ‘meme belirmeye, büyümeye başlamak: göğsü ađırŝaklanmış’ (DS, 2009, s. 92), *Tarama Sözlüğü*'nde *ađırŝaklanmak* ‘yumrulanıp kabarmak’ ve *Yeni Tarama Sözlüğü*'nde *ađırŝaklanmak* ‘(Erinlik çağında kızlarda) meme yumrulanıp kabarmak’ (Dilçin, 2013, s. 15) şeklindedir.

Etimolojik sözlüklerde rastlamadığımız fiil, Türk Dil Kurumu'nun sanal *Güncel Türkçe Sözlük*'ünde de benzer anlamda *ađırŝaklanmak* ‘ergenlik döneminde çıbanda veya memede ağırşak biçiminde bir tümsek oluşmak’ şeklinde açıklanmıştır. Metnimizdeki fiilin, bu fiilin eski varyantı olduğu açıktır. Yine *Derleme Sözlüğü*'nde Yakaköy/Gelendost-Isparta yörelerinde kullanıldığı belirtilen *ağırşak 3* ‘memenin etli, ŝiŝkin kısmı’ isim gövdesi mevcuttur (DS, 2009, s. 92). Kelimemiz, *ağırçağ* isim gövdesine getiren *+Ian-* isimden fiil yapma ekiyle türetilmiş edilgen bir fiildir: *<ağırçağ+lan-*.

bağda-: “çelme takmak” (Ar. *şağrabehū* - Far. *pāy ez pes-i pāy nihād*)

küreşmek içinde bağdadı (314a/7)

Metnimizde mastar *bağdamak* ve geçmiş zaman *bağdadı* şeklinde iki farklı yerde geçmektedir. Erdal, fiilin *bağ* isim gövdesine *+da-* isimden fiil yapım eki getirilerek türetildiğini belirtmişlerdir (Erdal, 1991, s. 455). *Divanü Lûgati'-t-Türk*'te *ba-* ‘bağlamak’, *bagda-/badga-* ‘güreşte sarmaya almak, çelme takmak’ fiilleri mevcuttur (Atalay, 2013, s. 58-59). Metnimizde geçen fiil de bu yapıyla paralellik gösterir ve etimolojisi açıktır: <*ba-ğ+da-*.

Clauson, *bağda-* ‘çelme takmak; to trip (someone Acc.)’ Osm. *bağda-* ‘bacakları çapraz geçirmek, bağdaş kurup oturmak; to cross the legs, sit cross-legged’ fiilinin Güney-Batı Osmanlı Türkçesine ait bir fiil olabileceğini belirtmiş, Karahanlı Türkçesinde kullanılmış olan *bağdaş* ‘bağdaş’ kelimesinin de bu fiille ilişkili olduğunu vurgulamıştır (Clauson, 1972, s. 313). Ancak *Yenisey Yazıtları*'nda geçen *ban-* ‘bağlanmak’ fiili, kök fiilimizin dönüşlülük eki (*-n*) ile türetilmiş şeklidir ve fiilin çok daha arkaik olduğunun göstergesidir (Şirin, 2016, s. 445). Clauson, bu fiilin yine Karahanlı Türkçesinde ve eski Kırgızcada kullanıldığını belirtir: *ban-* ‘birini bağlamak, bağlı olmak; to bind on oneself; to be bound’ (Clauson, 1972, s. 347-348).

Hem isim hem fiil gövdesi olarak kullanılan fiil, *Türkçe Sözlük*'te *bağdamak* ‘1. birkaç şeyi birbirine geçirerek bağlamak’ (TDK, 2005, s. 176) şeklinde açıklanmıştır ve kelimenin çağdaş Türk lehçelerinde kullanımını aynı ve farklı biçimlerde devam ettirmektedir: Kzk. *bağdaş* ‘bağdaş kurmak’, Az. *bağdamaq* ‘bağlamak’, *bağdaş/badaş/bardaş* ‘dizleri büküp, baldırları çaprazlama toplayarak oturmakla alınan biçim’, Özb. *bog'lamoq* ‘bağdamak’, Kk. *bağdaş qur-* ‘bağdaş kurmak’, KTTü. *bağdaş* ‘bağdaş’.

bakır-: “bağırnak” (Ar. *hedere-l ba'ire* - Far. *uşter bāng kerd*)

tëve bakırdı (70a/6, 90b/5, 156a/3)

Metnimizde üç farklı yerde aynı cümle içinde geçen fiil için Räsänen, ‘*ba*’ yansıma köküne *+kIr-* eki getirilerek türetildiğini belirtmiştir: *bakyr* ‘yüksek çığlık sesle çığlık atmak, çağırmaq; laut schreien, rufen’ <*bā* + yansıma Suffix *-kyr* ; vgl. *cā-kyr-* (Räsänen, 1969, s. 58). Clauson, fiilin batı Türkçesine (Oğuz) ait olduğunu belirtir (Clauson, 1972, s. 318). Atalay da çalışmasında kelimenin Oğuz kökenli olduğunu vurgulamıştır: *bakır-* ‘bağırmaq (Oğuzca)’, (Atalay, 2013, s. 63).

Erdal, *+kIr-* ekiyle kurulmuş fiil yapıları hakkında kanıtların az olduğunu ve kesinlik taşımadığını belirtmiştir. *bakır-* fiilinin *Divanü Lûgati’-t-Türk*’ten önce tespitinin yapılamadığını, kelimenin Oğuz kökenli olabileceğini vurgulamıştır. Günümüz Türkçesi ‘*bar bar bağır-*’ yapısına dayanarak sondaki ‘*r*’nin disimilasyon yoluyla düştüğünü belirtmiştir (Erdal, 1991, s. 465-466). Nişanyan da bu görüşü benimseyenlerdendir: **barkır-* yansıma *bar* bağırma sesi *+kIr-* (Nişanyan, 2018, s. 91). Ek hakkında en detaylı açıklamayı Tekin yapmış, “On the Structure of Altaic Echoic Verbs in {-*KIrA*}” adlı makalesinde ekle ilgili görüşleri ve ihtimalleri açıklayıp fiilin Türk dili ve lehçelerde farklı biçimlerde kullanıldığını (*+KIrA*, *+KIr-*, *-ginA*) gösterip ekin *-KI-* köküne *-rA-* suffix eklenerek oluştuğunu ve yansıma sözcüklerden fiil türettiğini belirtmiştir (Tekin, 2003, s. 149-162).

Dilimizde temel ve yan anlamlarla kullanımı devam eden fiil, çağdaş lehçelerde de yaygın olarak varlığını sürdürmektedir: Kzk. *bakıru* ‘bağırmaq’, Az. *bağırmaq* ‘yüksek ses çıkarmak, sesini yükseltmek, haykırmak, nara atmak, ağlamak, feryat etmek, yüksek sesle azarlamak, Kırg. *bakır-* ‘bağırmaq’, Özb. *baqırmoq* ‘bağırmaq; haykırmak, çığlık atmak; yüksek sesle konuşmak’, Kk. *bağır-* ‘bağırmaq’, KTTü. *bağırmaq* ‘bağırmaq’, Tat. *bakıruv* ‘bağırmaq’, Ur. *bağır-/bağrıy*, *bağırır* ‘bağırmaq, çağırmaq’, Bşk. *bağır-* ‘güçlü şekilde bağırmaq (koyun, keçi, sığır için), öfkeyle bağırmaq (insan için)’.

bitiş-: “birbirine dokunacak kadar yan yana gelmek, bitişmek” (Ar. *teḳārabū* - Far. *bi-yek-dīger nezdīk şudend*)

bitiştiler (298a/2)

Clauson'un açıklaması, metnimizdeki anlamla paralellik gösterir niteliktedir. Clauson, fiilin kökünün *büt-* olduğunu, fiilin Osmanlıcada ve Türkmencede kullanıldığını belirtip kelimeyi 'bir diğerine yapışık olmak, katılmak, yapışmak' şeklinde açıklar (Clauson, 1972, s. 309). Fiil hakkında genel görüş, *büt-* fiil köküne +*Iş-* karşılıklılık (reciprocite) eklenerek türetildiği şeklindedir: <*bit-iş-*.

Güncel Türkçe Sözlük'te *bitişmek* 'birbirine dokunacak kadar yanaşmak' olarak açıklanan ve kullanımı devam eden fiil, farklı lehçelerde de varlığını sürdürmektedir: Kzk. *bitişmek* 'bitişmek', Az. *bitişdirmek* 'birbirine eklemek, yapıştırmak, Özb. *bitishmoq* 'bitişmek, bitişik olmak', Kk. *bitişik* 'bitişik', KTTü. *bitişmek* 'bitişmek', Bşk. *bitiş-* 'sıkışmak, tıklamak; doluşmak'.

böge-: “suyun önüne bent yapıp toplanmasını sağlamak, toplamak” (Ar. *sedde 'l-beşka - Far. best bend-i guşāde rā*)

bögetni bügedi (136b/2)

bögenledi (75a/7)

Metnimizde tek örnekte geçen bu fiilden türeyen başka bir örnek de *bögenle-* 'bir şeyin önünü engelle tutmak' fiilidir. Fiil, *Tarama Sözlüğü*'nde *büğemek* 'önünü engel ile tutarak suyu yükseltmek', *bügen-* 'bir şeyin önü engel ile tutulmak' şeklinde açıklanmıştır (TS, 2009, s. 735-736). Kelime, sözlüklerde *böge-/büge-* olarak farklı şekillerde geçmektedir ancak Tekin, fiilin doğru okunuşunun *büge-* değil, *böge-* şeklinde olması gerektiğini belirtmiştir. Tekin bu görüşü için herhangi bir açıklamada bulunmamıştır (Tekin II, 2013, s. 382).

Fiilin kökü hakkında farklı görüşler mevcuttur. Gülensoy, fiili *böge-* şekliyle açıklamıştır. Kelimenin *boğ* isim kökünden, isimden fiil yapım eki *-a-* ile türetildiğini belirtmiştir (<*boğ+a-*) ve Anadolu ağızlarında sözcüğün hangi şekillerde geçtiğinin örneklerini vermiştir (Gülensoy, 2007, s. 170). Ancak bu tespit genel görüşe ters düşmektedir. Fiil, *böğ-* köküne *-A-* fiilden fiil yapım ekiyle türetilmiştir. Korkmaz, bu ekin Eski Türkçeden beri kullanılan *-A-* fiilden fiil yapım eki olduğunu, fiilden

pekiştirme fiil türeten eklerden olduğunu ve kullanımının pek yaygın olmadığını belirtmiştir (Korkmaz, 2014, s. 181).

Clauson, fiili *bög-* ‘toplamak, bir araya getirmek (insan veya eşya) ve özellikle toplamak ya da akan suyu engelle tutmak; to collect, gather together (people or things) and in particular to collect, or dam up (running water)’ şeklinde açıklar ve fiilin Kırgızca (*bögö-*) ve Kazakçada (*böge-*) kullanıldığını belirtir (Clauson, 1972, s. 324). Eren, fiilin yerel ağızlarda kullanıldığını belirtip, *böge-* + *-t* eki, *bögemek* (> *bügemek* > *büvemek*) ‘suyu önüne bent yaparak toplamak’ şeklinde açıklamıştır (Eren, 1999, s. 66).

Derleme Sözlüğü’nde fiilden türemiş farklı biçimlere yer verilmiştir: *böet/bögem/böget/bönget/böreñ/bövet* ‘derin ve durgun su’ (DS, 2009, s.757). *Güncel Türkçe Sözlük*’te fiilin halk ağzında kullanıldığı belirtilmiş ve fiil *bügemek* ‘önüne bent yaparak suyu toplamak’ olarak açıklanmıştır. Fiilin çağdaş lehçelerde kullanımı devam etmektedir: Kzk. *böget* ‘engel, suyun akıp gitmemesi için, bir şeyin bir tarafa gitmemesi, yapamaması için engel, set’, *bögetüv* ‘engelletmek’, *bögev* ‘engellemek, durdurmak’, Az. *boğmaq* ‘yolunu daraltarak suyunu azaltmak’, Kırg. *bögö-* ‘yolu kapatmak, engel olmak’, Kklp. *böge-* ‘önüne engel koymak, set çekmek, tıkamak’, Özb. *büget* ‘kolmak’, Bşk. *büge-* ‘kesmek, engellemek, mani olmak’.

çağıl-: “(su için) çağıldamak, ses çıkarmak” (Ar. *ḥarra ’l mā ’u* - Far. *āvāz kerd āb*)

suw çağıldı (91b/7)

Çim/gayın/lam harf sırasıyla yazılmış olan fiil, metnimizde tek örnekte belgelenmiştir. *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te kelimenin *çağ çuğ* ‘gürültü, çar çır’, *çağı* ‘gürültü’, *çağıla-* ‘bağırarak, çağırarak’, *çağıla-* (*jagıla-*, *şagıla-*) ‘çağlamak’ biçimleri mevcuttur (Atalay, 2013, s. 129). Fiilimizin de ses taklidi *çağ* kelimesinin *-ıl-* eki genişlemesiyle türetildiği açıktır. Clauson, kelimenin *çağ/çak* ‘ses taklidi kelimelerden’ olduğunu belirtmiş, Eski Türkçeden beri kullanılan bu kelimenin 15. ve 16. yüzyıllar Osmanlı metinlerinde yaygın olarak kullanıldığını vurgulamıştır (Clauson, 1972, s. 403-404). Gülensoy, fiilin *çağıla-* ‘bağırarak, çağlamak’ biçiminin Orta Türkçede kullanıldığını belirtmiş, fiili

<*çağ+ıl(+da-) şeklinde çözümlenmiştir (Gülensoy, 2007, s. 210). Nişanyan da fiil kökünü Eski Türkçeye dayandırır: çağlamak <ETü çağıla- veya çoğla- ‘(akarsu) sesli akmak’ <ETü çağ/çaw/çoğı ‘ses’ +IA- <yansıma — çağır- (Nişanyan, 2018, s. 163).

Derleme Sözlüğü’nde kelimenin çağlamak, çağıldamak, cavlamak, cığıldamak, cığıştamak ‘su ses çıkarmak, çağlamak’ şeklinde varyantları sıralanmıştır ve bu kelimelerin hangi yörelerde kullanıldığı belirtilmiştir (DS, 2009, s. 845). *Güncel Türkçe Sözlük*’te çağılmak fiil olarak bulunmasa da bu fiilden türemiş çağıl çağıl, çağıldama, çağıldamak, çağıldayış, çağıltı, çağıltılı yapıları mevcuttur. Kelime, çağdaş lehçelerden Kazakça ve Azerbaycan Türkçesinde farklı yapılar içinde olsa da varlığını sürdürmektedir: Kzk. çağıl çağıl ‘çağıl çağıl akmak’, Az. çağıldamaq ‘su şarıldamak, şarıl şarıl akmak, şırl şırl akmak, çağlamak, ses çıkararak akmak’, çağıltı ‘taşlara, engellere, kayalara çarparak düşen suyun çıkardığı ses’.

çarp-: “vurmak” (Ar. *sāṭa ʾd-dābbetu* - Far. *bi-zed sutūr rā*)

çarptı (147b/7)

Bu yazım şekliyle dönemin diğer metinlerde geçmeyen fiillerden birisi de çarp- fiilidir. Metnimizdeki tek anlamı ‘vurmak’ şeklindedir. *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te çarp- ‘yüzmek; arı çamurla sıvamak; (Uygurca) vurmak’ (Atalay, 2013, s.135) anlamları kaydedilmiştir. Fiilin, arkaik şeklinin ‘çarp-’ olduğu, r ünsüz türemesiyle metnimizdeki halini aldığı açıktır. Kelime, *Tarama Sözlüğü*’nde çarpmak ‘sıvamak, sürmek, bulaştırmak’, *Derleme Sözlüğü*’nde çarpmak ‘at koşturmak’ anlamlarıyla açıklanmıştır.

Clauson, fiil kökünün ilk olarak XI. yüzyılda Karahanlı Türkçesinde kullanıldığını, fiilin ses taklidi olduğunu ve farklı şekillerde anlamlandırıldığını belirtmiştir (Clauson, 1972, s. 394). Nişanyan da fiilin Eski Türkçede kullanıldığını belirtip günümüzdeki biçimlerini sıralamış ve fiilin fonetik olarak istikrarsızlık gösterdiğini vurgulamıştır: “çarpmak <ETü çalp- / çap- ‘vurmak, çalmak, yağmalamak, bulaştırmak’ — çap-. ETü çal- ve çalp- biçimleri arasındaki yapısal ilişki muğlaktır. Erken TTü çal-, çalka-, çarp-,

çap- biçimleri yaklaşık eş anlamlı olarak kullanılır. Fonetik istikrarsızlık belki onomatope yapısının sonucudur” (Nişanyan, 2018, s. 166).

Metnimizin Şuşter nüshasında *çap-* ‘el vurmak; (at) koşmak’ anlamları kaydedilmiştir (Yüce, 1993, s. 110). Tietze de *çarp-* I ‘vurmak’ fiilinin sadece Oğuz grubunda kullanıldığını belirtmiş, Eski Türkçe *çap-* fiilinin gelişmesi sonucu oluştuğunu vurgulamıştır (Tietze, 2016, s. 157). *Güncel Türkçe Sözlük*’te *çapmak* ‘koşturmak; akın etmek, koşmak’, *çarpmak* ‘hızla değmek, vurmak; etkisiyle birdenbire hasta etmek’; varlığına inanılan bir gücün öfkesine uğramak’; el çabukluğu ile çalmak, dolandırarak elde etmek; kurnazlıkla ele geçirmek; kalp, hızlı hızlı vurmak; matematikte çarpma işlemi; darbetmek; şaşırtmak’ anlamlarıyla açıklanmıştır. Fiilin çağdaş lehçelerde kullanımı da benzer anlamlarla devam etmektedir: Kzk. *çarpışmak* ‘çarpışmak, düşmanla çarpışmak’, Az. *çarpmak* ‘kuvvetle ve şiddetle dokunmak, değmek, vurmak’, Kk. *çap-* ‘çarpmak, vurmak’, KTTü. *çarpmaq* ‘çarpmak’, Ur. *çarp-* ‘çarpmak, çırpmak, vurmak’.

çığ-: “yüz ekşitmek, yüz çevirmek” (Ar. *zava vechehu* - Far. *mā hem kerd rūyeş rā*)
yüzün çığıdı (112b/7)

Metnimizde tek örnekte tanıklanan kelime, *çim/gayın* harf sırasıyla yazılmıştır. Etimolojik sözlüklerde ve yazılı kaynaklarda kelimenin kökeniyle ilgili herhangi bir açıklamaya tesadüf edilmemiştir. Kelime, bu anlamıyla sadece *Kutadgu Bilig*’de isim haliyle (kālı birse begler er atqa açığ, tegürse anı bolmasa yüzde çığ, 2807) *çığ* ‘memnuniyetsizlik, yüz ekşitme’ (Arat, 1979, s. 129) şeklinde ve *Drevnetyurkskiy Slovar*’da *çığ bol-* ‘yüz ekşitmek; mimiklerle memnuniyetsizliğini göstermek’ birleşik fiil haliyle açıklanmıştır (Nadelyayev ve Nasilov, 1969, s. 147).

çığıla-:“(yağmur için) çiselemek” (Ar. *istehelle’l-maṭaru* - Far. *birīht bārān*)
yağmur çığıladı (309b/4)

Metnimizde tek sefer tanıklanan fiillerdendir. Clauson, metnimizdeki örneğe en yakın fiil olarak *çıklan-* ‘nemli olmak, ıslanmak’ fiilini alıp Kazan-Tatar kuzey-batı dil grubunda kullanıldığını belirtmiştir (Clauson, 1972, s. 408). Fiil, *Drevnetyurkskiy Slovar*’da *çığıl-* ‘vurmak; çiselemek’ olarak açıklanmıştır (Nadelyayev ve Nasilov, 1969, s. 148). Tıpkı *çağıl-* örneğinde olduğu gibi bu fiil de ‘ses taklidi kelimelerdendir ve *-il-* genişlemesi ile türetilmiştir. Zülfikar, çalışmasında *çığıl çığıl* ‘suyun akarken çıkardığı ses, yavaş yavaş tatlı ve ince su sesini anlatır’ ikilemesine yer vermiştir (Zülfikar, 1995, s. 388). Fiilimiz, bu gövdeye getirilen *+A-* isimden fiil yapım ekiyle türetilmiştir: <*çığ+(ı)l+-A-*.

çıtlat-: “çıt sesi çıkarmak, çıtlatmak” (Ar. *teferka‘at eşabi‘uhū* - Far. *ez enguštān-i vey āvāz āmed*)

barmağını çıtlattı (318b/7)

Bu fiille ilgili en kapsamlı açıklama Tietze sözlüğünde yer almaktadır. Tietze, kelime kökünü ses taklidi *çıt* olarak alıp isimden fiil yapan *-la-* genişlemesi ve ettirgenlik eki *-t-causativum* (ettirgenlik) ekiyle türetildiğini belirtmiştir (Tietze, 2016, s. 221). Diğer etimolojik sözlüklerde kelimeyle ilgili herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir. Redhouse, kelimenin *çıt* kökünü verip ‘hafif bir ses, tek bir kelime veya fısıltı’ anlamlarını vermiştir (Redhouse, 1890, s. 742). <*çıt* ‘yansıma’ <*çıt+la-t-*.

Tarama Sözlüğü’nde karşılaşmadığımız fiil, *Güncel Türkçe Sözlük*’te temel anlamıyla *çıtlatmak* ‘1. bir şeyden ‘çıt’ sesi çıkarmak’, *Derleme Sözlüğü*’nde *çıtlatmak* ‘fıstık gibi şeylerin ağzını, kabuğu yarılacak kadar kırmak’ şeklinde açıklanmıştır. Fiilin çağdaş lehçelerde de kullanımı devam etmektedir: Kzk. *çıtlatmak* ‘çıtlatmak, Az. *çıtıldamaq* (*çatırdamak/çirtıldamak*) ‘çatır çatır ses çıkarmak’, Kk. *çıtırda-* ‘çıtırdamak’, Tat. *çirtlatuv* ‘çıtlatmak’, Ur. *çıtırda-* ‘çıtırdamak, gıcırdamak, şakırdamak’.

çise-: “(yağmur için) ince ince, toz gibi yağmak, çisemek” (Ar. *taşseti ‘s-semā’u* - Far. *bārān bārīd āsımān*)

kök çisedi (138b/2)

Eski Türkçe *çi* ‘nem, yaşlık’ sözcüğünden Türkiye Türkçesinde *+sA-* isimden fiil türetme ekiyle türetilmiştir. Korkmaz, *+sA-* ekinin, eklendiği adın ve genellikle sıfatlardan ‘gibi görmek, gibi saymak’ anlamında fiiller türettiğini belirtip şu örnekleri vermiştir: *çiğse-* ‘soğumak, soğur gibi olmak’, *çirkinse-* ‘çirkin bulmak’, *çoksa-* ‘çok bulmak, çok gibi bulmak’, *garipse-*, *hafifse-*, *ıraksa-*, *köpekse-* ‘köpek gibi olmak’, *mühimse-*, *umursa-* vb. (Korkmaz, 2014, s. 180).

Fiilin türetimiyle ilgili farklı görüşler vardır. Nişanyan, fiilin *çiy* isim kökünden sürekli ve kararsız eylem belirten *-ele-* ekiyle oluştuğunu belirtir (Nişanyan, 2002, s. 78). Tietze, fiilin *çiğse-/çiğsi-/çise-* biçimlerini alıp *çiğ/çiy II* isim kökünden isim/sıfattan fiil yapan *-se/-si* genişlemesi ile türetildiğini belirtmiştir (Tietze, 2016, s. 227).

Güncel Türkçe Sözlük’te *çisemek* ‘çiselemek’ olarak geçen fiil, *Derleme Sözlüğü*’nde *çiçelemek/çiçeklemek/çiğilemek/çiğselemek/çiğsemek* ‘yağmur çiselemek’ ve *Tarama Sözlüğü*’nde *çise* (*çisek*, *çisenti*) ‘yağmur serpintisi’ şeklinde yer almaktadır (DS, 2009, 1203; TS, 2009, s. 926). Zülfikar, çalışmasında *çi* ‘nem, yaşlık’ kökünden türeyen biçimlere yer vermiştir: *çise/çisek* ‘ince yağmur’, *çiselemek* ‘(yağmur) ince ince yağmak’ [*çiseme*, *çisemek*, *çisemük*, *çisen*, *çisenlemek*, *çisenti*, *çisin*, *çisinti*, *çiskin*, *çiskinlik*, *çiskünlük*, *çisnikli*, *çiş*, *çişe*, *çisengi*, *çişelemek*, *çişenti*, *çiş etmek*, *çişi gelmek*] (Zülfikar, 1995, s. 410-411). Fiil, çağdaş lehçelerden Kazakça ve Azerbaycan Türkçesinde varlığını sürdürmektedir: Kzk. *çise/çiselemek* ‘çise-çiselemek’, Az. *çisemek/çiselemek/çiselemek* ‘yağmur ince ince yağmak, yavaşça yağmak’.

çopla-: “toplamak, biriktirmek” (Ar. *iḥterafe* ’s-*ṣimāra* - Far. *mīve ez duraht bār kerd*)

çopladı (269a/7)

Harezmi Türkçesi söz varlığı içinde tanımlayamadığımız kelimelerden birisi de *çopla-* fiilidir. Metnimizde tek yerde geçen fiile bu okuyuş şekliyle en yakın Redhouse’ta *chuplanmek* ‘yüklenmiş ya da çöple kirletilmiş olmak; to become encumbered or soiled with rubbish’ şeklinde rastladık (Redhouse, 1890, s. 734).

Kelime, *Codex Cumanicus*'ta *çöple-* 'bir araya toplamak, bağlamak' ve Garkavets'in çalışmasında *çöplä-* 'toplamak, biriktirmek; temizlemek' biçimiyle bulunmaktadır (Argunşah ve Güner, 2015, s. 459; Garkavets, 2010, s. 403). Kelime (*çopla-/çöple-*) her iki okuyuşa da açıktır.

Derleme Sözlüğü'nde yer alan *çoplan [çopul]* 'su biriken yer', metnimizde geçen bu fiilden türemiş olmalıdır (DS, 2009, s.1269). Günümüz Türkçesinde kullanımı görülmeyen fiil, çağdaş lehçelerden Kırım Karaycası ve Kumuk Türkçesinde varlığını sürdürmektedir: Kk. *çöple-* 'toplamak', KuT. *çöplemek* 'toplamak'.

çök-: 2) "çiftleşmek, başına çullanmak" (Ar. *daraba-l feḥlu nāḳata* - Far. *kişni kerd kişin uştur mādē rā*)

buğra inġenke çökti (62b/5)

Bu anlamıyla metinde tek sefer tanıklanan fiil, Clauson'da *çök-* 'diz çökmek, özellikle deve için, fakat aynı zamanda insanlar için ve daha nadir olarak batmak, çökeltmek, çökmek ...vb.; to kneel down, esp. of a camel, but also of human beings, and more vaguely 'to sink, subside, collapse', and the like' temel ve yan anlamlarıyla geçmektedir (Clauson, 1972, s. 413). *Güncel Türkçe Sözlük*'te yer alan anlamlar arasında yine metnimizdeki anlam bulunmamaktadır. Fiil, metnimizdeki anlama en yakın şekliyle *Drevnetyurkskiy Slovar*'da *çoq-* 'başına çullanmak' biçimiyle ve *çök-* 'küsmek' anlamlarıyla açıklanmıştır (Nadelyayev ve Nasilov, 1969, s. 153-154).

Metinde *çim/vav/kef* harf sırasıyla yazılmış olan kelimeye bu anlamıyla taradığımız diğer metinlerde karşılaşmadık. Eski Türkçeden beri temel anlamıyla farklı dönem ve metinlerde kullanılan fiil, metnimizde 'çiftleşmek' manasında mecaz anlam kazanarak kullanılmış olmalıdır. Fiil, metnimizdeki anlamıyla olmasa da temel anlamlarıyla çağdaş lehçelerde varlığını sürdürmektedir: Kzk. *çökmek* 'çökmek', Az. *çökmek* 'olduğu yerden aşağı inmek, çukurlaşmak; aniden çömelip oturmak', Kırg. *çök-* 'çökme; deve, sığır vb. olduğu yere oturmak, Özb. *chokmoq* 'çökmek', Kk. *çök-* 'çökmek', KTTü. *çökmek* 'çökmek', KuT. *çökmek* 'çökmek, çömelmek', Ur. *çök-*

‘çökmek, oturmak, basmak’, KMTü. *çökmek* ‘çökmek, oturmak, çömelip oturmak’, YUyg. *çökmek* ‘çökmek, dalmak, batmak’.

debert-: “eşelemek, kabartmak” (Ar. *ḥabaṭa-l be‘īru* - Far. *be-dest zed uştur*)

têwe adakı birle yèrni debertti (75b/1)

Metnimizde tek sefer tanıklanan fiillerdendir. *Tarama Sözlüğü*’nde *debertmek* ‘eşelemek, kurcalamak, araştırmak’ ve *Derleme Sözlüğü*’nde *debertmek* ‘eşelemek, kabartmak, karıştırmak /toprağı kazmak’ olarak anlamlandırılan fiil, metnimizdeki kullanımla aynı bağlamda açıklanmıştır (TS, 2009, s. 1033; DS, 2009, s. 1393).

Fiilin etimolojisi üzerinde sadece Tietze durmuş, fiilin metatez şeklini (*debret-*) gösterip ettirgenlik eki (*-t*) ile türetildiğini belirtmiştir (Tietze, 2016, s. 330). Ancak kelimenin kökü hakkında bir açıklama getirmemiştir. ME’nin Şuşter nüshasında *depnüş-* ‘tepişmek’ fiili mevcuttur: ‘depnüşdi iki buğra’ (Yüce, 1993, s. 74, 113). Zülfikar, çalışmasında fiili *depret-* [*<depiret-*] ‘kıvıldatmak’, *teperet-* [*<tepiret-*] ‘beşik sallanmak’ anlamlarıyla açıklamıştır (Zülfikar, 1995, s. 128). Kaydedilen bütün fiillerin ortak kökünün *dep-/tep-* olduğu açıktır: *<dep-er-t*.

Günümüzde de kullanımı devam eden fiil, çağdaş lehçelerde de farklı biçimlerde varlığını sürdürmektedir: Kzk. *debelenmek* ‘debelenmek’, Az. *tepmek* ‘kazmak (toprağı); ayakla baskı yaparak yuvarlamak’, Kırg. *tebele-* ‘tepelemek, ayaklar altında ezmek, çiğnemek’, KuT. *tebermek* ‘harekete geçirmek, hareket ettirmek, kıvıldatmak, yerini değiştirmek, (yerinden) oynatmak’.

emit-: “eğilmek, meyletmek” (Ar. *rakene ‘l-emra*)

işke emitti (170a/5)

Elif/mim/te harf sırasıyla yazılmış kelimeye etimolojik sözlüklerde sadece anlam verilmekle yetinilmiştir. Kelimenin kökenine dair herhangi bir açıklama mevcut değildir ancak kelimenin eski Uygurcada *ämitmäk* ‘eğilmek, eğmek’ (Caferoğlu, 2011, s. 71) ve

Karahanlı Türkçesinde *emit-* ‘eyilmek, meyletmek’ (Arat, 1979, s. 149) şeklinde kullanımda olması, oldukça arkaik bir yapıya sahip olduğunun göstergesidir. Harezmi Türkçesi eserlerinde en yakın anlam, yine ME’nin Şuşter nüshasında “geh aṅga geh muṅga emeldi”, *emel-* ‘eğilmek, yönelmek’ şeklindedir (Yüce, 1993, s. 51, 119). *Drevnetyurkskiy Slovar*’da fiil *emit-* ‘eğilmek, bükülmek; gönü kaymak, meyletmek; çevirmek, yönelmek’ şeklinde farklı kullanımlarıyla da açıklanmıştır (Nadelyayev ve Nasilov, 1969, s. 173). *Güncel Türkçe Sözlük*’te bulunmayan fiil, çağdaş lehçelerde de tespit edilememiştir.

ḥorla-: “horlamak” (Ar. *faḥḥa ʿn nā’imu* - Far. *ḥurak keṣīd ḥufteh*)

ḥorladı (93a/2), uđıḡan ḥorladı (91a/3)

Eski Türkçe metinlerinde tespit edemediğimiz fiil, metnimizde iki kez “ḥorladı (horladı)” ve “uđıḡan ḥorladı (uyuyan horladı)” cümlelerinde geçer. Fiil, dönemin diğer eserlerinde bu anlamıyla tespit edilememiştir. *Güncel Türkçe Sözlük*, *Derleme Sözlüğü* ve *Tarama Sözlüğü*’nde de *hor* köküne bu anlamıyla yer verilmemiştir. *Tarama Sözlüğü*’nde *ḥorlaşmak* ‘horuldaşmak, hep beraber horuldamak’ işteşlik haliyle açıklanan fiil, Nişanyan’ın çalışmasında *hor* yansıma ‘horlama sesi’, ve *Redhouse*’ta *khor* ‘burundan soluma sesi, horlama sesi; a snorting noise; a snoring noise’, şeklinde *hor* yansıma köküyle açıklanmıştır (Nişanyan, 2002, s. 174; Redhouse, 1890, s. 871).

Zülfikar, çalışmasında *ḥor* kökünden türemiş yapılara yer vermiştir: *ḥorıldamak* ‘horuldamak’, *horlamak* ‘uyurken hor hor diye ses çıkarmak’, *ḥorlaşmak* ‘horuldaşmak’, *horulamak*, *horuldamak*, *horul horul*, *horultu* (Zülfikar, 1995, s. 510). Fiil, *ḥor* yansıma kökünden *+la-* isimden fiil yapım ekiyle türetilmiştir: <*ḥor* ‘yansıma’ <*ḥor+la-*. Kullanımı dilimizde devam eden fiil, Azerbaycan Türkçesinde *horuldamağ*, Başkurt Türkçesinde *hırlıdav/gırlıdav*, Kazak Türkçesinde *korıldav*, Özbek Türkçesinde *horlāmak*, Tatar Türkçesinde *hurlav*, Uygur Türkçesinde *horlimak* şeklinde varlığını sürdürmektedir (Kültür Bakanlığı, 1991, s. 346).

idle-: “tabaklamak” (Ar. *debeḡa-l cilde* - Far. *pīrāst pūst rā*)

terini idledi (77a/5)

Metnimizde tek örnekte karşılaştığımız bu fiil, *elif, zel, lam-elif* harf sırasıyla yazılmıştır. Kelime kökü, *iz* ‘yerde ve deride uzunlamasına olan çizik’ (Doerfer, 1965, s. 53) şeklinde kaynaklarda mevcuttur ancak bu yapıyla fiil, Harezmi Türkçesiyle yazılmış eserlerde tespit edilememiştir: < *ad+la-*. Taradığımız sözlük ve metin çalışmalarında tanımlayamadığımız fiile, bu fonetik yapıyla çağdaş lehçelerde de rastlamadık.

kağır-: “karga ötmek, bağırarak” (Ar. *ne‘ebe-l gurābu* - Far. *bāng kerd kelāg*)

kağır kağır (63b/4)

Harezmi Türkçesi söz varlığı içinde tespit edemediğimiz bir diğer fiil de *kağır-* fiilidir. Metnimizde tek sefer geçen fiil hakkında en teferruatlı açıklama, Gülensoy tarafından yapılmıştır. Gülensoy, kelimenin kökünü *kā* yansıma isim köküne dayandırmaktadır. İsim kökünün *+KIr-* yansıma addan fiil yapan ekiyle türetildiğini vurgulamıştır: <*kā* ‘yansıma’ (*+KIr-*) ‘yansıma addan fiil yapan ek. *kağır-* (Kırg.), *gāğır-* (Trkm.) < **kāğır-* < **kar-ğır-* (Gülensoy, 2007, s. 451).

Türk Dil Kurumu’nun sanal *Derleme Sözlüğü*’nde *kağırarak* ‘karga ötmek, seslenmek, çağırarak’ gibi anlamlarla açıklanan fiil, *Tarama Sözlüğü*’nde *kağırarak* ‘balgam çıkarmak için öksürmek’ anlamıyla açıklanmıştır. *Drevnetyurkskiy Slovar*’da fiil, *qağır-* ‘bağırarak’ anlamının yanında *qağır-* ‘balgam çıkarmak’ anlamıyla da açıklanmıştır (Nadelyayev ve Nasilov, 1969, s. 405, 422). Fiilin türetim yapısı, yine metnimizde geçen *bağır-* fiiliyle paralellik göstermektedir. *Güncel Türkçe Sözlük*’te bulunmayan fiil, çağdaş lehçelerden sadece Özbekçede tespit edilmiştir: Özb. *kakırlamoq* ‘keklik gibi ses çıkarmak, vızıldamak, şakımak, ıslık gibi ses çıkarmak’.

kaşan-: “işemek” (Ar. *şağıra ‘l-kebu* - Far. *pāy ber-dāst seg der vaqt-i hīziden*)

it butın kötürdi kaşanmak için (189a/4)

Metnimizde tek sefer tanımlanan fiillerdendir. Redhouse, kelimenin isim halini *qashan* olarak vermiştir: *qashan* ‘the ejected urine of a beast / kaşanı gelmek for a horse, etc.’

(Redhouse, 1890, s. 1414). Sevortyan, kelimeyi *kaşan/kaşan-* ‘sidik/işemek’ şeklinde hem isim, hem fiil gövdesi olarak açıklamıştır (Sevortyan, 1974, s. 348). *Türkçe Sözlük*’te kelime isim haliyle *kaşan* ‘hizmet veya binek hayvanları durup işeme’ şeklinde açıklanmıştır (TDK, 2005, s. 1101). *Derleme Sözlüğü*’nde fiilin *kaşanmak/kaşanmağ/kaşanvermek/koşanmak* ‘at, eşek işemek’ şeklindeki varyantları verilmiştir (DS, 2009, s. 2679). *Tarama Sözlüğü*’nde de fiil *kaşanmak* ‘(büyük baş hayvanlar) işemek’ şeklinde diğer kaynaklardaki açıklamalara paralel anlamda açıklanmıştır (TS, 2009, s. 2328).

Eski Uygurca ve Karahanlı metinlerinde de kullanılan fiil, *Husrev ü Şirin*’de şu şekilde yer almaktadır: “topuzlar zağmıdın kalkan uşandı, uşol heybetde atlar kan kaşandı” (Hacıeminoğlu, 2000, s. 284). Ancak çalışmanın sözlük-dizini bulunmaması ve Harezmi Türkçesi sözlük çalışmalarında kelimenin anlamının verilmemiş olması nedeniyle kelimeyi incelememize dahil ettik.

ğuldra-: “ses çıkarmak, guruldamak” (Ar. *ğabğabe ’l-bağnu* - Far. *āvāz kerd şikem*)

ğarnı ğulduradı (315b/1)

Metnimizde tek sefer tanıklanan kelime, isim haliyle Redhouse’ta *kyuldur/gyuldur* ‘a loud noise of a heavy fall and roll (paldır küldür yuvarlanmak-to go rolling down with thumps and bumps)’ şekliyle geçer (Redhouse, 1890, s. 1600). Clauson, fiili *külre-/küldre-* ‘taş kuduğda külredi/the stone made a noise of this sort’ şeklinde açıklayıp *külre-*’nin *küldre-* fiilinin kısaltması olabileceğini ve fiilin Karahanlı metinlerinde kullanıldığını vurgulamıştır (Clauson, 1972, s. 720).

Güncel Türkçe Sözlük’te kelime *guruldamak* ‘sindirim yollarından bir sıvı geçerken ‘gur gur’ diye ses çıkarmak’, zarf durumunda *paldır küldür* ‘kaba bir gürültü çıkararak, gürültü yaparak’ ve *küldür küldür* ‘çok gürültü ederek, yüksek ses çıkararak’ şeklinde açıklanmıştır. Bu açıdan bakıldığında kelimenin < *ğuldur+a- şeklinde türetildiği açıktır. Ercilasun, +A- isimden fiil yapım ekinin yalnız ünsüzle biten isim kök ve gövdelerine eklendiğini belirtip geçişli ve geçişsiz fiiller türettiğini belirtmiştir. Ekin taklidi isimlere

getirilmesi ve vurgusuz orta hece dar ünlüsünün düşürülmesiyle fiil türetildiğini belirtip *kökre-* ‘gürlemek’ örneğini vermiştir (Ercilasun, 2014, s. 34-35). Metnimizde geçen *kuldra-* fiili de bu bağlamda türetilmiş fiillerdendir. Fiil, çağdaş lehçelerden Kırgızcada tespit edilmiştir: Kırg. *kaldıra-* ‘paldır küldür etmek, gürültü etmek’.

kügül-: “takdis edilmiş olmak, işi onaylanmak” (Ar. *cāde* ‘*ameluhū* - Far. *nīkū šud kār-ī ū*)

‘ameluhu kügüldi (144b/6)

Etimolojik sözlüklerde yer verilmeyen ve metinde tek sefer “‘ameluhu kügüldi (iş tasdik oldu, onaylandı)” cümlesi içinde geçen fiil, taradığımız metinler içinde sadece *Drevnetyurkskiy Slovar*’da *kügül-* ‘yükselmek; takdis edilmiş olmak; işi onaylanmak’ (Nadelyayev ve Nasilov, 1969, s. 325) ve Caferoğlu’nun çalışmasında belirttiği üzere Gabain’in *Die uigurische Übersetzung der Biographie Hüen-tsangs* yayınında geçmektedir. Sözlükte anlam edilgen yapıdadır, bu da kelimenin türemiş bir yapıya sahip olduğunun göstergesidir. Yine Caferoğlu’nun yayınında *Türkische Turfan-Texte*’de geçtiğini belirttiği *küg* ‘şöhret, ün’ ve *İyi ve Kötü Prens Öyküsü*’nde geçen *kü* ‘ün, söylenti, haber’ kökleri mevcuttur (Caferoğlu, 2011, s. 120-121; Hamilton, 2015, s. 198). Fiilimizin bu isim kökünden türemiş olması kuvvetle muhtemeldir. Fiil, isimlerden hem edilgen hem dönüşlü fiiller türeten *+(U/I)l-* ekiyle türetilmiştir: *<*küg+(ü)l-*.

küwür-: “götürmek, bırakmak, koyvermek” (Ar. *mellekehu* ‘ş-şey’e - Far. *mulk gerdānīdeş*)

mülkiñge küwürdi (246a/3)

Metnimizde tek sefer tanıkladığımız fiillerdendir. Tietze, kelimenin *Derleme Sözlüğü*’nde geçen *küver-/küre- / küv ver-/ küvle-* biçimlerini verip *koyver-* fiilinin bir varyantı olduğunu belirtmiştir (Tietze, 2016, s. 496). *kef/çift dudak v’si/vav/re* harf sırasıyla yazılmış fiil için en yakın okuyuş *Codex Cumanicus*’ta “dağı yekniñg sinamakına bizni küwürmegil / bizni yürgen yollarıñga küwürüp yétkirgil Yesusga”

cümlelerinde iki kez, *küvür-* ‘yöneltmek, doğrultmak, girdirmek’ anlamıyla geçmektedir (Argunşah ve Güner, 2015, s. 770). Redhouse fiili, *gevermek* ‘koymak, itmek, sokmak; to put or push in, to insert’ şeklinde açıklanmıştır (Redhouse, 1890, s. 1588). Günümüzde kullanımını yitiren fiile çağdaş lehçelerde de rastlamadık.

mırla-:“(kedi için) mırıltılı sesler çıkarmak” (Ar. *dağatī’l-hirratu* - Far. *bāng kerd gurbe*)

çetük mırladı (156a/5)

Yansıma sestten türetilmiş olan fiil, metnimizde tek sefer belgelenmiştir. Tietze’de *mırla-* ‘mır mır gibi ses çıkarmak (kedi hakkında)’ < ses taklidi fiillerden’ şeklinde açıklanan fiil, *Derleme Sözlüğü*’nde *mırlaşmak* ‘kediler, dövüşüp bağırışmak’ işteş haliyle açıklanmıştır (Tietze, 2018, s. 221; DS, 2009, s. 4597). Kelime, isimlerden fiil yapan ve çok işlek olarak kullanılan *+IA-* ile türetilmiştir: <*mır* ‘yansıma’ <*mır+la-*.

Metnimizde “çetük mırladı” cümlesinde hayvan için kullanılan fiil, *Dede Korkut*’ta “baya mırlar-idi, şimdi hırlamağa başladı” cümlesinde insan için kullanılmıştır (Ergin, 2014, s. 179). Aynı çalışmanın indeks kısmında kelime *mırla-* ‘mırlamak, mırıldanmak’ şeklinde açıklanmıştır (Ergin, 2009, s. 215). Garkavets *mırmırlan-* ‘ses çıkartmak; homurdanmak’ ve Zülfikar *mırlamak* ‘mırıltılı ses çıkarmak’ şeklinde fiili genel anlamıyla insan veya hayvana ait olma özelliğinden bağımsız olarak anlamlandırmışlardır (Garkavets, 2010, s. 978; Zülfikar, 1995, s. 571). *Güncel Türkçe Sözlük*’te *mırlamak* ‘kedi ‘mır mır’ diye ses çıkarmak’ şeklinde metnimizdeki anlama paralel olarak açıklanan fiilin çağdaş lehçelerde de kullanımı devam etmektedir: Az. *mırlamak* ‘mırıldamak, alçak ve güç anlaşılır bir sesle bir şeyler söylemek’, Tat. *mırlav/mırıldav* ‘mırlamak’, Bşk. *mırla-* ‘mır mır etmek’.

oranla-: “ölçmek, hesaplamak” (Ar. *hazerehu* - Far. *endāze kerdeş*)

oranladı anı (67a/4)

kāleni oranladı (151a/2)

Fiil hakkında genel görüş, kökünün *Divanü Lûgati't-Türk*'te de geçen *or-* 'kesmek, biçmek, vurmak, urmak' fiilinden türediği şeklindedir (Atalay, 2013, s. 440). Bu durumda fiilin *+An* ekiyle türetildiği düşünülebilir ancak gramer kitaplarını incelediğimizde fiilden isim yapım eki olarak *+An* ekini göremeyiz. Bu nedenle sözcüğün türetim şekli üzerinde sadece tahmin yürütülmüştür. Özyetgin ve Gülensoy, kelimeyi *<*or-an+la-* şeklinde sorunlu olarak işaretleyip çözümlenmişlerdir ancak eklerle ilgili bir açıklama yapmamışlardır (Özyetgin, 2011, s. 587; Gülensoy, 2007, s. 629).

Nişanyan, fiil kökünün Eski Türkçe *or-* 'kesmek' olabileceğini, *orum* 'kesim, tutam' kelimesinin bu kökten türediğini ve *-An* partisip eki söz konusu olamayacağını belirtip sözcüğün ek yapısının açık olmadığını ifade etmiştir (Nişanyan, 2018, s. 661).

Eren, fiilin isim halini ele alıp şu şekilde açıklamıştır: "*oran* 'ölçü, nispet, derece'. Dankoff (ALT D 58) Ermenice *ōren* 'law, custom, usage, rule' biçimiyle birleştirmiştir. Eserinin bu bölümünde Dankoff, Ermenice etimolojisini spekülatif saydığı veya çürük gördüğü örnekleri vermiştir. Türkçe *oran*'ın yalnız Anadolu alanında kaldığı göze çarpıyor. Eski ve yeni diyaleklerde geçmemesi de düşündürücüdür" (Eren, 1999, s. 308).

Güncel Türkçe Sözlük'te *oranlamak* '1. ölçmek, hesaplamak, hesap etmek' olarak açıklanan fiil, *Derleme Sözlüğü*'nde *oranlamak* 'yaklaşık olarak söylemek, değer biçmek' ve *Tarama Sözlüğü*'nde *oranlamak(orannamak)* 'tahmin, takdir etmek, ölçüp biçmek' şeklinde açıklanmıştır (DS, 2009, s. 3287; TS, 2009, s. 3007). Fiilin çağdaş lehçelerde kullanımı tespit edilememiştir.

otan-: "odun atmak, ateşlemek" (Ar. *şecere 't-tennūra* - Far. *bi-tāft tenūr*)

tamdurnı otandı (121b/2)

Metnimizde tek sefer geçen kelimeye etimolojik sözlüklerde rastlamadık. *Elif/vav/te/elif/nun* harf sırasıyla yazılmış kelimeyi farklı okumak, *ot* 'ateş' kökünden türediğini bildiğimiz için mümkün değildir. Kelime, isim şekliyle çağdaş lehçelerden

Uygur Türkçesinde *otan* ‘odun’ olarak kullanılmaktadır (Necip, 2008, s. 299). Kelimeye, metnimizdeki kullanıma en yakın şekilde *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te *ota-* ‘ısınmak, yakmak’ fiilinde görüyoruz (Atalay, 2013, s. 444). Metnimizdeki fiil, bu fiilin dönüşlülük ekiyle (-n-) türetilmiş kullanımı olmalıdır: < **ot+a-n-*.

otula-: “kaynatmak, yakmak” (Ar. *maḥaḍa-l lebene* - Far. *becūšānīd šīr rā*)

sütüni otuladı (75a/3)

Metnimizde tek sefer tanıklanan kelimelerden olan fiil, *elif/te/vav/lam-elif* harf sırasıyla yazılmıştır. Erdal, çalışmasında “*biz önrä v(ı)rxar sänräm sanlıg sögütin bıçtı(ı)z ärdi, otungu otunun altımız ärdi* (Maitr 201 r8 / BT IX 250)” örneğinden yola çıkarak fiilin *ot* kelimesinden **ot-u-* şeklinde türemiş, *otun-* fiilinin ise *otun* kelimesinden bir türetme olabileceğini vurgulamıştır (Erdal, 1991, s. 609). Ancak fiile metnimizde geçen fonetik yapı ile herhangi bir kaynaktan rastlamadık. *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te geçen *otul-/utul-* ‘ekini bozan bitkiler kesilmek, başı vurulmak’ fiili, anlam olarak metnimizdeki fiilden farklı olduğu için kelimeimizden ayrı bir fiil olmalıdır (Atalay, 2013, s. 446). Fiili, etimolojisi sorunlu kelimelerden kabul edebiliriz: < **ot-u-la-*.

ögre-: “çiftleşmek” (Ar. *bāke ’l-ḥımāru ’l-etāne* - Far. *cimā’ kerd ḥer-i ner ḥer-i māde rā*)

eşgek ögreği (149a/2)

Harezmi Türkçesi söz varlığı içinde tespit edemediğimiz kelimelerden biri olan fiil, metnimizde tek örnekte belgelenmiştir. Metnimizdeki anlama en yakın kullanım, *Derleme Sözlüğü*’nde *öğür IV* ‘dişi sığırın çiftleşme zamanı’, *öğür aldirmek* ‘döl almaları için hayvanları çiftleştirmek’, *öğür almak* [*öğürünü almak*] ‘hayvan gebe kalmak’ ve Zülfikar’ın çalışmasında *öngürmek* ‘(çiftleşmek isteyen dişi sığır) bağirmek, böğürmek’ yapılarında geçer (DS, 2009, s. 3323; Zülfikar, 1995, s. 583).

Diğer yazılı kaynaklarda fiille ilgili bir açıklamayla karşılaşmadık ancak fiilin Eski Uygur ve Karahanlı döneminde de kullanılan *ögür* ‘hayvan sürüsü, bölük’ kelimesinden vurgusuz orta hece düşmesi ve +A- isimden fiil yapım ekiyle türetilmiş olabileceği kuvvetle muhtemeldir: < *ög(ü)r+e-.

öp-: 2) “içmek” (Ar. *seffe* ’d-devā ’e/ *teḥassā* ’l-merḳate - Far. *dārūy-ı hoşk der dehān endāht/ şübā āşāmīd*)

dārūnı öpti (173b/7)

şorbanı öpdi (296a/7)

Metnimizde beş yerde geçen fiil için yukarıdaki iki örneği aldık. Bu fiil kökünden türeyen başka bir yapı metnimizde tespit edilememiştir. Ancak *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te *öp-/op-* fiil köküyle birlikte bu fiilden türeyen *öprül-* ‘içilmek’, *öprüş-* ‘içişmek, höpürdetişmek, içmekte yardım ve yarış etmek’, *öpül-* ‘içilmek’, *öpün-* ‘içer gibi görünmek’, *öpür-* ‘içirmek’, *öpürt-* ‘içirtmek’ biçimleri mevcuttur (Atalay, 2013, s. 439-460). Nişanyan ise fiili “*ET öpmek* ‘yudumlamak, biraz yutmak, öpmek’ <yansıma *öp* ağız sesi” şeklinde açıklamış ve kökünün *öp* ağız sesi onomatope olduğunu belirtmiştir (Nişanyan, 2002, s. 339). Bu anlamıyla *Güncel Türkçe Sözlük*’te bulunmayan fiile çağdaş lehçelerde de rastlamadık.

saḳmala-: “sekmek, aksamak” (Ar. *ḥacele-l gulāmu* - Far. *cehān cehān reft kuzek*)

oğlan taḳı saḳmalayu yörیدی (83b/1)

Metnimizde *sin/kaf/mim/lam-elif* harf sırası ile yazılmış ve tek sefer belgelenmiş zarf-fiil durumunda bir fiil mevcuttur. İkinci sıradaki ünsüzün kalın yazılması nedeniyle fiil kalın ünlülü okunmuştur ancak kef yerine kaf yazılmış olması da bir yazım hatası olabilir. Kelimenin *sek-* fiil kökünden türemiş olması muhtemeldir. Harezmi Türkçesi söz varlığında tespit edilmiş *sekir-*, *sekirt-*, *sekriş-* fiil gövdeleri de bu kökten türemiştir. Ancak bu fonetik yapıyla kelime, herhangi bir kaynaktan tespit edilememiştir. Fiil, -mA fiilden isim yapım ve isimden fiil yapım eki +IA- ile türetilmiş olmalıdır: < *saḳ-ma+la.

saş-: “şaşmak, acele etmek” (Ar. *zāğa ʿş saʿlebu*)

saşa kaçtı (148a/5)

Metnimizde tek sefer belgelenen ve etimolojisi sorunlu kelimelerden birisi de *şaş-* fiilidir. Fiili, Clauson **sa-ş-* ‘şaşmış olmak, korkmuş; to be astonished, startled’ ve Gülensoy <**sa-* ET. **sa-* “söylemek” +*-ş-*, şeklinde açıklamışlar ve fiil kökünün *sa-* olabileceğini belirtmişlerdir (Clauson, 1972, s. 856; Gülensoy, 2007, s. 740). Ancak kaynaklarda *sa-* fiilinin ‘saymak ve söylemek’ten başka ‘şaşmak, acele etmek, yanılmak’ gibi anlamları tarafımızdan tespit edilememiştir. Bu nedenle fiil etimolojisi, farklı bir metinde bu bağlamıyla belgelenene kadar öngörü olarak kalacaktır.

Nişanyan, fiilin *şaşalamak* biçiminden türemiş olabileceğini belirtir (Nişanyan, 2002, s. 428). Çalışmasının yeni baskısında kelimenin isim halini Eski Türkçeye (*saş* ‘ürkek, şaşkın’), fiil halinin Orta Türkçeye (*şaş-* ‘ürkmek, hayret etmek’) ait olduğunu ve *şaşakal-*, *şaşala-*, *şaşıl-*, *şaşır-*, *şaşırt-*, *şaşırtıcı*, *şaşırtma*, *şaşkın* biçimlerinin bu kökten türediğini belirtmiştir (Nişanyan, 2018, s. 832). Ancak *saş-* fiili, eski Türk yazıtlarından biri olan *Moyun Çor (Şine Usu)* yazıtında “bir(i)ki ş(a)ş(ı)p kälti” cümlesinde kullanılmıştır (Şirin, 2016, s. 653), dolayısıyla kelimenin Eski Türkçeden beri kullanımı devam etmektedir.

Kullanımı günümüzde de devam eden fiil, farklı çağdaş lehçelerde de varlığını sürdürmektedir: Kzk. *şaşmak* ‘şaşmak’ Az. *saş* ‘mec. dinsizler, azgınlar’, Kırg. *şaş-* ‘acele etmek, telaş etmek’, Kklp. *sas-* ‘şaşmak, şaşırmaq’, Kk. *şaşır-* ‘şaşırmaq’, KTTü. *şaşmaq* ‘şaşmak’, Ur. *şaş-* ‘şaşmak, şaşırmaq, afallamak, afallaşmak’, KMTü. *şaş-* ‘delirmek, aklını oynatmak; şaşırmaq’, YUyg. *şaşmaq* ‘acele etmek, telaşlanmak, şaşırmaq’.

sekle-: “sekmek, seke seke yürümek” (Ar. *hacele-ṭ tā ʿru* - Far. *murğ cihān cihān refī*)

kuş sekleyü yörیدی (83a/7)

Harezm Türkçesi söz varlığı içinde bu fonetik yapıyla tanımlayamadığımız fiillerden birisi de *sekle-* fiilidir. *Divanü Lûgati'-t-Türk'*te fiil, metnimizdeki fiille aynı kökten türeyen *sekit-* 'sektirmek', *sekit-* 'sıçratmak, atlatmak' fonetik yapılarla geçmektedir (Atalay, 2013, s. 503-504). *Derleme Sözlüğü*'nde fiilin farklı biçimlerine yer verilmiştir: *sekelemek/sekdelemek/sekellemek/sekkeldemek/sekkelemek/sekkellemek/selemek/sektirmek/seldirmek* 'tek ayak üstünde sıçrayarak yürümek, aksamak, topallamak' (DS, 2009, s. 3569-3570). *sek-* fiil kökünden türeyen fiil, sıklık çatısı eklerinden *-le-* ile türetilmiştir: <*sek-le-*.

sekle- fonetik yapısıyla *Güncel Türkçe Sözlük*'te bulunmayan fiil, *sekmek* 'tek veya iki ayak üzerinde sıçramak' olarak açıklanmıştır. Fiil, çağdaş lehçelerde yine farklı fonetik yapılarla varlığını sürdürmektedir: Az. *sekmek* 'tek veya iki ayak bitişik şekilde sıçrayarak hareket etmek; sıçraya sıçraya ilerlemek', Kzk. *sekiruv* 'sekmek', Kırg. *sekir-* 'zıplamak, yukarı fırlamak', Kklp. *sekir-* 'sıçramak, fırlamak, seğırtmek', Özb. *sakramoq* 'sekmek', KTTü. *sekir-mek* 'atlamak; sıçramak; hoplamak; sekmek', KMTü. *sekir-mek* 'atlamak, sıçramak, zıplamak, atılmak, fırlamak, fırlayıp kalkmak', YUyg. *sekrimek* 'sıçramak, atlamak'.

sırala-: "sıralamak" (Ar. *neḳade 'd-derāhime* - Far. *ser-kerd dirhemhā rā*)

sıraladı yarmaqlarını (119b/1)

yarmaqını sıraladı (266b/6)

Metnimizde iki kez belgelenen fiil hakkında tek etimolojik görüş, Nişanyan'ın çalışmasında yer almaktadır. Nişanyan, sözcüğün Yunanca *sira*, Eski Yunanca *seira* 'sıra, dizi' sözcüğünden alıntılanmış olduğunu belirtir. Fiili, *Yun sīrā* σεῖρά 'dizi, silsile, yazıda satır', <*EYun seirā* σεῖρά 'zincir, urgan, ip' şeklinde açıklar (Nişanyan, 2018, s. 789). Bunun dışında *sıra* ve *sıralamak* kelimeleri, Türk Dil Kurumu'nun sanal *Tarama Sözlüğü*'nde bulunmayıp *Derleme Sözlüğü* ve *Güncel Türkçe Sözlük*'te temel ve yan anlamlarıyla açıklanmıştır. Sözcüğün etimolojisi açıktır: <*sıra* 'dizi, düzen', <*sıra+la-*.

Fiil, çağdaş lehçelerde de varlığını isim ve fiil kullanımlarıyla sürdürmektedir: Kzk. *sıralamak* ‘sıralamak’, Az. *sıralamak* ‘sıraya dizmek, sıraya koymak, sıra sıra dizmek, peş peşe dizmek’, Kk. *sırala-* ‘sıralamak’, KTTü. *sıra* ‘sıra’, KuT. *sıra* ‘sıra, saf; çizgi, hat’, Ur. *sırala-* ‘sıralamak, dizmek, düzene koymak’.

sırı-: “sağlamca dikmek” (Ar. *şemrace* ’s-şevbe - Far. *ferāḥ dūht cāme rā*)

sırıldı tonnu (314b/2)

Metnimizde *sin/re/ye* harf dizisiyle yazılmış fiil, tek sefer belgelenmiştir. Etimolojik sözlüklerde fiille ilgili anlam dışında bir açıklama mevcut değildir. Herhangi yazılı bir kaynakta bu anlamda bir *sır/sır-* isim ya da fiil köküne rastlamadık. Ancak tıpkı *yıd* ‘koku’, *yıdı-* ‘kokmak’ fiilinde olduğu gibi bir türetim söz konusu olabilir: <**sır-+ı-*.

Eski Türkçe dönemine ait fiil, *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te *sırı-* ‘sık dikişle dikmek’ (Atalay, 2013, s. 517) şeklinde açıklanmış, takip eden dönemlerde de kullanımı devam edegelmiştir. Türk Dil Kurumu’nun sanal *Güncel Türkçe Sözlük*’ünde *sırımak* ‘yorgan, şilte vb.ni iri ve aralıklı dikmek; sağlam ve sıkıca dikmek’, *Tarama Sözlüğü*’nde ‘sağlamca dikmek’ ve *Derleme Sözlüğü*’nde ‘yorgan, şilte vb. iri iri, aralıklı dikmek; sağlam ve sıkıca dikmek, çitirmek; özensiz dikmek, ilıştirmek; yamamak; sıkı, sağlam dikmek vb.’ anlamlarla açıklanan fiil, çağdaş lehçelerde de varlığını sürdürmektedir: Az. *sırımak* ‘sırımak, yamamak; içine yün veya pamuk konan mitile kaba dikiş atmak’, Kklp. *sırı-* ‘(yorgan, yastık vb.) yol yol, nakış nakış dikmek, sırımak’, KuT. *sırımak* ‘bir şeyi dikmek; dikilmek, dikişle tutturulmak’.

sızla-: “sızlamak, ağrımak” (Ar. *ḍarabe-l curḥu* - Far. *be-cust riş*)

baş sızladı (62b/5)

Metnimizde üç kez tanıklanan fiil için yukarıdaki tek örneği aldık. Harezmi Türkçesi söz varlığında tespit edilen *sız-* fiil kökü, ‘sızmak, hafifçe akmak, erimek, bitkin hale düşmek’ manalarında kullanılmış olup metnimizdeki kullanımla anlam bağlantısı bulunmamaktadır. Räsänen, *sız-* fiil kökünün Orta Türkçede kullanıldığını belirtip

‘zayıflamak, güçsüzleşmek’ şeklinde açıklamış ve bazı lehçelerde ne şekilde geçtiğini göstermiştir: mtü. *sız-* ‘ağrılı olmak; schwach werden’; mtü. osm. krm. *sız-la-* ‘ağrımak; schmerzen’, bar. *sis-la-*, oir. usw. *sis-ta-* id.; tel. *sis* ‘ağrı; Schmerz’, osm. *sızı*, osm. krm. *sizi* id. (Räsänen, 1969, s. 420). Fiilin Eski Uygur Türkçesinde de kullanımda olduğunu biliyoruz. Caferoğlu, fiilin *Türkische Turfan-Texte*’de *sızlamak* ‘sızlamak’ şeklinde geçtiğini ve *sıslağ/sızlağ* ‘sızıntı, ağrı’ isim gövdesinin de bu dönem metinlerinde kullanıldığını belirtir (Caferoğlu, 2011, s. 205). Clauson da kelimenin Uygur ve Karahanlı Türkçesinde kullanıldığını belirtip fiilin hem isim hem fiil şekillerini göstermiştir: *sızla-ğ/sızla-/sızlav/sızlaw* ‘ağrı; an ache’ (Clauson, 1972, s. 862).

Nişanyan, sözcüğün *sız/cız* ‘yanma ve acıma sesi’ olduğunu, *+IA-* isimden fiil yapım ekiyle türetildiğini ve *sızı*, *sızıltı*, *sızlan*, *sızlat-* yapılarının bu kökten türediğini belirtmiştir (Nişanyan, 2018, s. 791). Gülensoy, fiili *sızla-* ‘sızı ortaya çıkmak, sızısı olmak’, <**sızı+la-* şeklinde sorunlu olarak işaretleyip açıklamıştır (Gülensoy, 2007, s. 777).

Eski Türkçeden beri kullanımı devam eden fiil, çağdaş lehçelerde de varlığını sürdüren fiillerdendir: Kzk. *sızdav* ‘sızlamak’, Az. *sızlamaq/sızıldamaq* ‘hafifçe ağrımak, sızı vermek’, Kırg. *sızda-* ‘sızlamak,ağrımak’, Kklp. *sızla-* ‘sızlamak’, *sızlat-* ‘sızlatmak, acıtmak’, Özb. *sırqiramoq, zirqiramoq* ‘sızlamak’, Kk. *sızlat-* ‘sızlatmak, canını acıtma’, KTTü. *sızlamaq* ‘sızlamak’, Tat. *sızlav* ‘sızlamak’, Ur. *sızla-* ‘acı çekmek, ızdırap çekmek’, KMTü. *sızlamak* ‘sızlamak, ağrımak’, YUyg. *sızlam* ‘sızı, ağrı’.

sowukla-: “ishal olmak, üşütmek” (Ar. *şalaṭa-l ba‘īru şalṭen* - Far. *reğ zed uşter*)

têwe sowukladı (75a/7)

Metnimizde bir sefer geçen fiil hakkında genel görüş, *sowu-* fiil gövdesinden türediği şeklindedir. Harezmi Türkçesi söz varlığında mevcut olan *sowu-*, *sovu-*, *sovuğ*, *sowuğ*, *sowukluk*, *sovuğluk*, *sovut-* biçimleri de bu fiil gövdesinden türemiştir ancak dönemin eserlerinde bu fonetik ve Arapça-Farsça çevirisinden hareketle ‘ishal olmak’ anlamını

da içeren bir yapıyla karşılaşmadık. Metnimizde aynı zamanda *sowur-* ‘soğutmak’ anlamında kullanılmış bir fiil de mevcuttur: “küwecini sowurdı (184a/1)”. Kelime, fiilden isim türeten *-k* ve isimden fiil türeten *+IA-* ekiyle türetilmiştir: <*sowu-k+la-*.

Eski Uygur Türkçesinde *soğımak* ‘soğumak’, *soğıtmaq* ‘soğutmak’ şeklinde kullanılan fiil, *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te farklı yapılarla kullanılmıştır: *sogun-* ‘üşümek’, *soguş-* ‘soğumaya yüz tutmak’, *soguklan-* ‘soğuk bulmak veya soğuk saymak’ (Atalay, 2013, s. 526-527). Eski Türkçeden beri kullanılan fiil, çağdaş lehçelerde de varlığını devam ettirmektedir: Kzk. *suviqtav* ‘üşütmek’, Özb. *sovimoq* ‘soğumak, serin olmak’, Kk. *suvuqlan-* ‘üşütmek’, Tat. *suvituv* ‘sağutmak’, Ur. *suvuqlanmaḥ* ‘soğuk algınlığı’, KMTü. *sorukmak* ‘soğumak, yemeğin soğuması’, YUyg. *soğuk* ‘soğuk’.

sowur-: 2) “emmek, sormak” (Ar. *cerra* ‘ş-şey’e - Far. *furū-keşīd çīz rā*)

nərseni sowurdı (137a/3)

Bu fonetik yapıyla dönem eserlerinde tanımlayamadığımız bir diğer fiil de *sowur-* fiilidir. Metinde tek sefer belgelediğimiz fiil, dönem eserlerinde *sor-* ‘sormak, emmek, somurmak’ kök biçimiyle bulunmaktadır. Taradığımız sözlüklerde fiilin köküyle *suğ-*, *sōr-*, *soğ-* biçimleriyle de karşılaştık. Fiille ilgili diğer türetimler, bu köklerden gerçekleşmiştir. *Divanü Lûgati’-t-Türk*’de fiil, *sograş-* ‘sormak, emmek’, *sogul-* ‘-su-toprağa sızıp kaybolmak, soğulmak, -su, süt çekilmek, azalmak’, *sogulgan* ‘daima çabuk soğulan, sızıp kaybolan’ biçimlerinde geçmektedir (Atalay, 2013, s. 526-527).

Nişanyan, fiil hakkında detaylı bir açıklama yapmıştır. Fiil kökünü Eski Türkçe *sōr-* ‘emmek’ şeklinde belirtmiş, kelimenin halk ağızlarına özgü olduğunu ve Dil Devrimi döneminde Fransızca *absorber* karşılığı olarak yazı diline alındığını vurgulamıştır. Fiilin hâlâ Anadolu ağızlarında *sormuk* ve *sormaç* ‘bebek emziği’, *soruş-* ‘emişmek, kuruyup buruşmak’, *sorun-* ‘yutkunmak’ (*sormaç*, *sormuk*, *soruş-*) biçimlerinde varlığını sürdürdüğünü belirtmiştir (Nişanyan, 2018, s. 804).

Clauson, fiilin *suğur-/suğ-/sağur-* ‘boşalmak; to drain off’ biçimlerini verip *sağur-* yapısında hece hatası olabileceğini vurgulamış, kelimenin Kırgızca, Kazakça, Karakalpak, Kumuk, Nogay, Özbek, Karahanlı ve Karluk dillerinde fiilin nasıl ve hangi anlamlarda kullanıldığını örneklerle açıklamıştır (Clauson, 1972, s. 816).

Gülensoy, fiili Orta Türkçeye konumlandırmış ve fiili *soğ-ra-ş-*, <*sō-ğ-, *soğru* ‘emmek’ <*soğ-ru-*.<*sō-ğ- şeklinde çözümlenmiştir ancak *sō-* şeklinde bir kök, yazılı metinlerde tespit edilememiştir (Gülensoy, 2007, s. 790-791). Räsänen de fiilin *sör, sor, sor-öl, sor-al, soru, surül, sorül* biçimlerini alıp ‘emmek, höpürdetmek; saugen, aussaugen, einschlürfen, aufsaugen, einschlürfen’ şeklinde açıklamış, Moğolca, Teleütçe, Kalmukça ve Türkmencede de kullanıldığını belirtmiştir. Fiili Orta Türkçeye atfedip Çağatay ve Osmanlı Türkçesinde kullanıldığını vurgulamıştır (Räsänen, 1969, s. 429).

Güncel Türkçe Sözlük’te fiil, *soğurmak* ‘bir madde, bir sıvıyı içine çekmek; katı veya sıvı bir madde soğurma yoluyla bir gazı içine almak, emmek, massetmek, absorbe etmek’ şeklinde açıklanmıştır. Fiilin bu fonetik kullanımı *Derleme Sözlüğü* ve *Tarama Sözlüğü*’nde tespit edilememiştir. Ancak *sormak* biçimi, her üç sözlükte de ‘emmek’ anlamıyla geçmektedir. Fiilin çağdaş lehçelerde de kullanımı farklı fonetik yapılarla devam etmektedir: Kzk. *soruv* ‘emmek, sormak’, Kklp. *sorğit-/sorğız-* ‘emdirmek, emzirmek; sömürtmek’, Özb. *sorib olmoq* ‘soğurmak’, Tat. *suvıruv* ‘soğurmak’, YUyg. *Soğurmaq* ‘çekip çıkarmak, çekmek, çıkarmak’.

suçı-: “sıçramak, şaha kalkmak” (Ar. *şemeseti* ’d- *dābbetu* - Far. *tevsenī kerd sutūr*)

kölik suçıdı (125a/1)

Tarama Sözlüğü’nde fiilin *sucımak, suçımak, sücümek* ‘serkeşlik etmek, birdenbire sıçramak’ biçimleri mevcuttur (TS, 2009, s. 3567). Clauson, fiilin 11. yüzyılda Karahanlı Türkçesinde kullanıldığını belirtip 14-16. yüzyıllar arasında Osmanlı Türkçesinde de yine büyük baş hayvanlar için ‘şaha kalkmak, tekmelemek’ anlamında kullanıldığını belirtmiştir (Clauson, 1972, s. 795). Dankoff, kelimeyi *suci* ‘at için şaha

kalkmak’ olarak açıklamıştır (Dankoff, 1985, s. 168). Metnimizdeki kullanım da bu açıklamalarla paralellik gösterir niteliktedir.

Divanü Lûgati’-t-Türk’te fiilin hem *suçı-* ‘sıçramak’, hem de bu fiilden türeyen *suçıt-* ‘sıçratmak’ yapıları mevcuttur (Atalay, 2013, s. 537). KB’de de iki kez tanıklanan fiil, *suçıt-* ‘sıçratmak’ manasıyla yine büyük baş hayvanlar için (fil ve tosun) kullanılmıştır: “çibun boldı duşman yaŋanğa bedük/ısırsa yaŋanıĝ suçıtur ked ök” ve “adaş koldaşımğa sevüg can teg erdim/yaĝım boldı erse tosun teg suçıttım” (Arat, 2007, s. 342/645).

taķırda-: “takırdamak, takırtılı sesler çıkarmak” (Ar. *ceffe’l feresu* - Far. *āvāz kerd esb der reften*)

aķ taķırdadı (93a/4)

Metnimizde yansıma sözcüklerden türeyen fiillerden birisi de *taķırda-* fiilidir. Gülensoy, fiilin *tā* yansıma kökü ve yansıma addan fiil türeten ve metnimizde de birkaç örnekte karşılaştığımız *+kır-* eki ve fiilden fiil yapım eki *-dA-* ile türetildiğini belirtmiştir (Gülensoy, 2007, 852). Nişanyan, fiilin Eski Türkçe döneminden itibaren kullanıldığını, yansıma sözcükten türediğini belirtip bu sözcükten türeyen biçimleri vermiştir: *taķırdamak*, *taķırtı* <<ETü *taķır* nal sesi, çoklu sert darbe sesi <yansıma — TAK >> *taķır taķır*, *taķır tukur*, *taķırda-*, *taķırtı*, *tamtakır*. Yansıma kökünün Gülensoy’un aksine *tā* değil, *tak* olduğunu belirtmiş, *taķır* kelimesini de ‘çoklu sert darbe sesi’ olarak tanımlamıştır (Nişanyan, 2018, s. 852).

Zülfikar, ‘vurma, çarpma’ anlamlarında ön seste *d*, *t* seslerinin *k* (*g*, *h*) sesleriyle ortaklaşa kurdukları birincil biçimlere dayanan türevler ve ikilemeler için verdiği örneklere *taķırda-* ‘*tak tak* diye ses çıkarmak’ fiilini de eklemiş ve bu gövdeden türeyen *taķırdaşmak* ‘birlikte takırtılı ses çıkarmak’, *taķırdatmak* ‘*tak tak* diye ses çıkarmak’ biçimleri de çalışmasına dahil etmiştir (Zülfikar, 1995, s. 45, 635).

Hacıeminoğlu, *-ır/-ir-* ekinin çeşitli sesleri taklit eden fiiller türettiğini, genellikle tek başına hiçbir mana taşımayan ‘sözde isim’ tabanlarına geldiğini belirtmiş ve *bakır-*, *bırkır-*, *çakır-*, *kakır-* örneklerini vermiştir (Hacıeminoğlu, 2016, s. 221). Korkmaz, *+da-* isimden fiil türeten ek için birkaç tek heceli ad dışında ses yansımali sözlerden ses yansımali fiiller türeten bir ek olduğunu ve ses yansımali ikincil köklerden genellikle ‘etmek’ anlamında geçişsiz fiiller türettiğini belirtmiştir (Korkmaz, 2014, s. 175). Bu yorumlardan hareketle şu türetimi yapmak mümkündür: *<tağ+ır-da-*.

Güncel Türkçe Sözlük’te *takırdamak* ‘takırtı’ sesi çıkarmak’ şeklinde günümüzde de kullanımı devam eden fiil, *Derleme Sözlüğü*’nde *takıramak* I ‘1. kapı çalmak. 2. bir şey takır takır ses çıkarmak’ fonetik yapısıyla geçmektedir (DS, 2009, s. 3811). Fiil, çağdaş lehçelerde de varlığını farklı yapılarla sürdürmektedir: Kzk. *takır takır* ‘takır takır etmek’, Az. *taqqıldamaq* ‘takırdamak; takırtı sesi çıkarmak’, Kırg. *takılda-* “‘tak tak” diye ses çıkarmak’, Kklp. *taqılda-* “‘tak tak” diye ses çıkarmak’, Özb. *taqırlamoq/taqıllamoq* ‘takırdamak’, KTTü. *takır takır* ‘takır takır’, KuT. *taqır-tuqur* ‘takırtı, takırtı tukurtu’, Ur. *takırda-* ‘takırdamak, tıkırdamak, (ayağını) yere vurmak’, Bşk. *taqılda-* ‘takıldamak, tak tuk etmek, tak tuk gelmek’, YUyg. *taqıldimaq* ‘takırdamak’.

ṭalabı-: “sallanmak, çırpınmak” (Ar. *ḥafāḫati-r rāyetu* - Far. *belerzīd* ‘alem’)

‘alem ṭalabıdı (80b/5)

Metinde tek sefer tanıkladığımız fiil için Clauson, fiilin *talpı-* ‘çırpınmak, çarpmak, nabız atmak; to flutter, palpitate, pulsate’ biçimini verip Teleütçede *talbı-*, Kıpçak sahasında ve Osmanlıcada 14. yüzyıldan itibaren *talabı-*, ve 16. yüzyılla birlikte *dalabı-* şeklinde de kullanıldığını belirtmiştir. Bu fiil dışında *talpın-* ‘çabalamak’, *talpır-* ‘çırpınmak’, *talpış-* ‘birlikte çırpınmak’ biçimlerini de sözlüğüne alıp bu fiillerin Karahanlı döneminde kullanıldığını vurgulamıştır (Clauson, 1972, s. 493). Fiil, *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te *talbın-/talpın-/talpış-/talpır-* ‘kuş dalbınmak, çırpınmak, kanat çırpamak, kanat çırpışmak’ şeklinde açıklanmıştır (Atalay, 2013, s. 563-566). Tietze, fiili Eski Osmanlıcaya atfedip fiilin *dalbın-/dalabış-* ‘çırpınmak’, *dalbış-/dalabış-* ‘hep beraber çırpınmak’ biçimlerini vermiştir (Tietze, 2016, s. 291).

Derleme Sözlüğü'nde de yine aynı gövdeden türeyen biçimlere yer verilmiştir: *dalabımak* (*dalabumak*) 'ateşli hastalıklarda sayıklamak, çırpınmak', *dalabımak* (*dalbımak, dalbınmak, dallanmak, delebimek*) 'bir yere tutunarak sallanmak, iki tarafı sabit ağaç veya tahtanın ortası sallanmak, esnemek, asılmak' (DS, 2009, s. 1334). *Tarama Sözlüğü*'nde de benzer şekilde aynı fiil kökünden türeyen yapılar sıralanmıştır: *dalabımak* (*dalabumak, talabımak, talabumak, talbımak, talbumak*) 'çarpmak, çırpınmak, oynayıp sıçramak' (TS, 2009, 978).

Fiil, Harezmi dönemi eserlerinden *Ḳıṣṣü'l-Enbiyā*'da *talpın-* 'çırpınmak; saldırmak' şeklinde geçmektedir (Ata, 1997, s. 592). Özyetgin de çalışmasında fiili *talapı-* 'çırpınmak', <**talpı-* 'kanat çırpınmak' (Gsiz F.) Kİ, **talpın-* 'çırpınmak; saldırmak' şeklinde açıklamış, fiilin *talapı-* şeklinin çağdaş lehçelerde dönüşlü çatı ekiyle (*talpın-*) kullanılmaya devam ettiğini belirtmiştir (Özyetgin, 2001, s. 648).

tam-: 2) "yanmak, tutuşmak" (Ar. *kefē'l beytu* - Far. *bi-çikīd ḥāne*)

ew tamdı (99a/5)

Uygur döneminden itibaren kullanılan fiil, Harezmi Türkçesi söz varlığında tespit edilememiştir. Caferoğlu, *Türkische Turfan Texte*'de geçtiğini belirttiği fiili *tammaḳ* 'yanmak, tutuşmak' şeklinde açıklamıştır (Caferoğlu, 2011, s. 223). Taradığımız sözlüklerde sadece anlamı verilen fiil için Räsänen, aynı kökten türemiş, Orta Türkçe (*tam-dur, tam-du, tam-duk* 'ateş yanığı; Feuerbrand'), Uygurca (*tam* 'гореть'), Kazan-Tatar (*tam-yz* 'ateş yakmak; Feuer anzünden') ve Yakutçada (*tymyt, tymyt* 'горячиться' / *tym-tyk* 'лучина') olmak üzere farklı biçimleri sözlüğüne almıştır (Räsänen, 1969, s. 459). *Güncel Türkçe Sözlük*'te bulunmayan fiilin Azerbaycan Türkçesi ve Kırgızcada kullanımı devam etmektedir: Az. *tamdımaq* 'yakmak; yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak', Kırg. *tam-* 'tutuşmak, yanmak, alevlenmek'.

teçi-: "dikmek" (Ar. *şemrace 'ş-şevbe* - Far. *ferāḥ dūḥt cāme rā*)

teçidi (314b/2)

Metinde tek sefer tanıkladığımız fiil, yakın anlamıyla sadece *Derleme Sözlüğü*'nde *tecemek/tecimek* 'bulup buluşturmak, derleyip toplamak' şeklinde karşımıza çıkmaktadır (DS, 2009, s. 3858). Yine metnimizde geçen *sırı-* 'sağlamca dikmek' fiilinin eş anlamlısı olarak verilen fiil, diğer kaynaklarda belirlenememiştir. Fiilin, çağdaş lehçelerden Azerbaycan Türkçesinde *tefcimek* 'yamamak; yama yapmak, yamalamak' anlamında kullanımı devam etmektedir.

têwin-: “utanmak, naz yapmak” (Ar. *ifteħara* ‘aleyhi - Far. *bi-nâzîd ber vey*)

têwindi (267b/3)

Metnimizde tek örnekte ve geçmiş zaman çekimiyle yer alan fiil, Gabain'in *Alttürkische Grammatik* adlı çalışmasında isim haliyle (*täv* 'fesat, hile, kandırma') bulunmaktadır (Gabain, 1950, s. 340). *Divanü Lûgati'-t-Türk*'te fiilin isim haliyle birlikte (*tef/tew* 'al, hile, aldatma') fiil (*tewin-* 'tasalanmak, utanmak, sıkılmak') hali de kullanılmıştır (Atalay, 2013, s. 592-609). Räsänen, çalışmasında isim kökünü **tâb* olarak almış, Uygurca *tâw* 'aldatmaca', Orta Türkçe *täv, täf*, Eski Türkçe *täblig* 'hasım, kandırmalı' ve Kazakçada *täüöp* 'büyücülük, fal bakmak' şeklinde kelimenin kullanımını açıklamıştır (Räsänen, 1969, s. 468). Kelimenin dönüşlülük ekiyle türetildiğini varsayarsak hem fiil, hem isim ortak kök olarak kullanıldığı düşünülebilir. Ancak kelimenin şu ana kadar *tef-/tew-/täb-* şeklinde fiil kökü olarak kullanıldığı bir örnek yazılı kaynaklarda tespit edilememiştir: <**têw-+in-*.

tişe-: “bilemek, delmek” (Ar. *naħara* 'r-raħā - Far. *tîz kerd āsiyāb rā*)

tişedi tegirmenni (124a/3)

Yine sadece *Divanü Lûgati'-t-Türk*'te tespit ettiğimiz *tişe-* 'dişemek' fiilinin *tişel-* 'bilenmek, dişenmek', *tişet-* 'dişetmek', *tişlen-* 'dişlenmek; dişenmek, bilenmek' şeklinde türemiş biçimleri de eserde madde başı olarak yer almıştır (Atalay, 2013, s. 626-627). Fiil, *Divanü Lûgati'-t-Türk*'te *değirmen dişedi* 'değirmen taşını dişedi, dişlerini keskinleştirdi' ve *ol orgak tişedi* 'o, orak dişedi' (Atalay, 2013, C.3, s. 266-67) cümlelerinde metnimizdeki anlamıyla paralel şekilde kullanılmıştır. Fiil türetiminin

<**tış+e-* şeklinde olduğu düşünülebilir ancak Erdal, kelimenin kökünün *tooth* ‘diş’ kelimesinden farklı olabileceğini belirtmiştir (Erdal, 1991, s. 424).

Derleme Sözlüğü’nde *terşi/tiše* ‘yün eğirmeye yarayan araç, iğ’ kelimeleri vardır (DS, 2009, s. 3897). İsim şekliyle açıklanan kelimelerden *tiše*, fiilimizin isimleşmiş kullanımı olabilir. Günümüzde kelimenin bu fonetik yapıyla kullanımı ortadan kalkmıştır ancak fiil, çağdaş lehçede varlığını sürdürmektedir: Ur. *tışe-* ‘yontmak, yongalamak’, KMTü. *tışe-* ‘kırmak, parçalara ayırmak; sivrileşmek, sivrilmek; bilemek’, Bşk. *tış-* ‘deşmek, delmek; yarmak, yarık açmak’.

tit-: “(yün için) titmek” (Ar. *nefeşe* ’ş-*şūfe* - Far. *bi-zed peşm rā*)

yüñgni titti (125a/5)

Harezmi Türkçesi söz varlığında tanımlayamadığımız fiillerden birisi de *tit-* fiilidir. Caferoğlu, fiili *titmak/tıdmağ* ‘parçalamak, ayırmak’ şeklinde çalışmasına dahil etmiştir (Caferoğlu, 2011, s. 238). Räsänen, kelimenin farklı diyalektlerdeki yakın anlamlarını da sözlüğüne dahil etmiştir: ‘vazgeçmek, delmek, ayrılmak, yırtmak, dövmek, yolmak’ (Räsänen, 1969, s. 482). *Derleme Sözlüğü*’nde sadece fiilden türeyen ikilemeye *titik titik* ‘parça parça, didik didik’ yer verilmiştir (DS, 2009, s. 4766). *Drevnetyurkskiy Slovar*’da da fiil, benzer anlamda *tit-* ‘titmek; bölmek; ayırt etmek’ anlamlarıyla açıklanmıştır (Nadelyayev ve Nasilov, 1969, s. 564). KB’de geçen *tit-* ‘direnmek, karşı koymak’ fiili, anlam açısından farklı olduğu için fiilimizden farklı olmalıdır.

Clauson, fiili *tit-* ‘parçalara ayırmak’ olarak anlamlandırıp Hakaşça ve Kırgızcada *tit-*, Kazakçada *tüt-*, Osmanlı Türkçesinde *dit-*, Türkmencede *dit-/tüyt-* ve farklı yerlerde *tit-* şeklinde kullanıldığını belirtmiştir (Clauson, 1972, s. 450). Fiil, *Güncel Türkçe Sözlük*’te *dit-* ‘yün, pamuk vb.ni tellere ayırarak kabartmak; elle çok küçük parçalara ayırmak’ şeklinde açıklanmıştır. Günümüzde de kullanımı devam eden fiil, çağdaş lehçelerde de varlığını sürdürmektedir: KMTü. *tit-* ‘lif lif ayırmak, karıştırmak; parçalamak’, YUyg. *titmak* ‘ditmek’.

toḡ-: “uzaklaşmak, aşmak, geçmek” (Ar. *ne ’ā ‘anhu* - Far. *dūr şud ez vey*)

toḡdı andın (196a/5)

Metnimizde iki kez belgelediğimiz fiil için yukarıdaki örneği aldık. Fiil, *Orhon Yazıtları*’nda *tog-* ‘aşmak, geçmek’ şeklinde metnimizdeki anlamla paralel olarak kullanılmıştır (Tekin, 2014, s.175). Uygur dönemi eserlerinden *Üç İtigsizler*’de temel anlamıyla *toḡ-* ‘doğmak’ olarak açıklanan fiil, *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te, *toḡ-* ‘doğmak, meydana çıkmak, belirlemek; yükselmek, havalanmak, göğe ağmak’ anlamlarıyla açıklanmıştır (Barutçu, 1998, s. 186; Atalay, 2013, s. 631). *Divanü Lûgati’-t-Türk*’teki kullanıma paralel olarak KB’de de fiil, *toḡ-* ‘doğmak, meydana çıkmak, yükselmek’ şeklinde kullanılmıştır (Arat, 1979, s. 456).

Harezmi dönemi eserlerinde temel anlamıyla *toḡ-* ‘doğmak’ olarak kullanılan fiil, sadece metnimizde ‘uzaklaşmak, aşmak, geçmek’ anlamlarıyla belgelenmiştir.

Redhouse’ta *doghmaq* ‘geçmeye gelmek, meydana gelmek; to come to pass, to happen’ şeklinde açıklanan fiil, Clauson’da *tug-* ‘doğmak; to be born’ temel anlamıyla metnimizdeki anlamdan farklı olarak açıklanmış, fiilin tarihi Türk dilleri ve lehçelerde nasıl kullanıldığı örneklerle detaylı bir şekilde anlatılmıştır (Redhouse, 1890, s. 1257; Clauson, 1972, s. 465-466). Türk Dil Kurumu’nun sanal *Güncel Türkçe Sözlük*’ünde *doḡmak* ‘dünyaya gelmek; güneş, ay, yıldız ufuktan yükselerek görünmek; düşünce, hayal vb. zihinde birdenbire oluşmak; ortaya çıkmak, sonucu olmak’, *Derleme Sözlüğü*’nde *doḡmak* ‘<ET toḡmak: doğmak; doğurmak’ olarak açıklanan fiil, *Tarama Sözlüğü*’nde tespit edilememiştir.

töple-: “(kalp için) çarpmak, tepelemek” (Ar. *ḥafaḡ-l fū ’ādu* - Far. *biṭabīd dil*)

yürek töpledi (80b/4)

Aynı cümle yapısı içinde iki kez tanıkladığımız fiil gövdesi, Gülensoy sözlüğünde *töpürde-* ‘(hlk.) yürek çarpmak’ biçimiyle açıklanmıştır. Gülensoy, fiili <**tö* ‘yansıma’ +*p-ür-de-* şeklinde çözümlenmiştir (Gülensoy, 2007, s. 927). *Drevnetyurkskiy Slovar*’da

fiil, *töpülä-* ‘vurmak; çarpmak’ şeklinde açıklanmıştır (Nadelyayev ve Nasilov, 1969, s. 680). *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te bulunan *tüple-* ‘diplemek, kökten aramak’ ve bu fiil kökünden türeyen diğer yapılar, anlam itibariyle metnimizdeki fiilden farklıdır. Aynı şekilde Harezmi Türkçesi söz varlığında tespit ettiğimiz *tüple-* ‘bitirip tüketmek, kökünü kazımak, dibinden sökmek’ fiili de *Divanü Lûgati’-t-Türk*’teki anlamla paralellik içermektedir ve metnimizdeki kullanımla ilgisi bulunmamaktadır. Erdal da çalışmasında fiili *Divanü Lûgati’-t-Türk*’teki anlamıyla alıp *tüp+lä-* ‘araştırmak, incelemek’ şeklinde açıklamıştır (Erdal, 1991, s. 448). *Derleme Sözlüğü*’nde bulunan *tüplemek* ‘korkudan ya da heyecandan yürek çok çarpmak’, hem fonetik hem anlam olarak metnimizdeki fiil ile paralellik göstermektedir (DS, 2009, 4014).

Zülfikar, çalışmasında *tüp* (*tab/tap/tep/tıp/tip/top*) ‘parıltılı ve düzensiz adım atmayı, ayakla tepmeyi, elle itmeyi, tepinmeyi, basmayı, vurmayı, çarpmayı anlatan kök’ yansıma köklerine yer vermiş ve bu kökten türeyen fiilleri sıralamıştır: *tüplüdemek*, *tüplürdemek* ‘(yürek) hızlı hızlı çarpmak’, *tüplürtü 2* ‘yürek çarpıntısı’ (Zülfikar, 1995, s. 264-266/663).

tület-: “derisini yüzdürmek, soydurmak, üttürmek” (Ar. *’ebere-l naḥlete* - Far. *bārdād direḥt-i ḥurmā*)

ḥurmā yığacın tületti (66b/7)

Metnimizde tek sefer belgelediğimiz fiillerdendir. Räsänen, Teleütçede bulunan *tül* ‘pişirme, kaynatmak için kaba koyma’ kökünden bahseder. Ayrıca kelimenin Uygurcada *tol*, Yakutça *tüläsä*, *tüläsi*, Teleüt, Lebed ve Şorcada *tülä*, Moğolca *tüli*, Orta Türkçe *tülä*, Orta Türkçe, Çağatayca ve Osmanlı Türkçesinde *tülä-k* şeklinde kullanıldığını belirtir (Räsänen, 1969, s. 504). Fiilin bu isim kökünden +A- isimden fiil yapım ekiyle türetildiği açıktır. Toprak, çalışmasında ekin isimlerden hem etken-geçişli, hem de oluş bildiren geçişsiz fiiller türeten, Eski Türkçeden itibaren kullanılan işlek bir ek olduğunu vurgulamıştır (Toprak, 2005, s. 77). Ettirgenlik (-t-) ekiyle genişlemiş fiilin günümüz Türkçesinde kullanılan biçimi *ütülemek* ‘alevde tüylerini veya kabuğunu yakıp gidermek’ şeklindedir. *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te de fiilin, *üti-* ‘-kıl- ütülemek’, *ütük* ‘ütü’ biçimleri mevcuttur (Atalay, 2013, s. 719).

Fiil, *Divanü Lûgati'-t-Türk*'te *tüle-* 'tüyünü dökmek' ve *Codex Cumanicus*'ta yine aynı fonetik yapıyla *tüle-* 'tüy dökmek, tüy değiştirmek' şeklinde kullanılmıştır (Atalay, 2013, s. 669; Argunşah ve Güner, 2015, s. 857). Fiil, *Drevnetyurkskiy Slovar*'da metnimizdeki kullanımla paralel olarak ettirgenlik çekimiyle açıklanmıştır: *tölät-* 'derisini soymak; (koyun) derisini kesmek' (Nadelyayev ve Nasilov, 1969, s. 589).

Derleme Sözlüğü'nde *tülemek* 'kuş, tavuk vb. kanatlı hayvanlar tüy dökmek' anlamıyla birlikte 'sıçramak, kumarda ya da ticarete para yitirmek, kumarda yenmek, yoksul düşmek' gibi yan anlamlarla da kaydedilmiştir. Fiilin ettirgenlik ekiyle türetilmiş hali *tületmek* 'yüzmek; kumarda karşısındakinin parasını almak' şeklinde açıklanmıştır (DS, 2009, s. 4009-4010). *Tarama Sözlüğü*'nde ise fiil *tülemek* 'tüy değiştirmek' kullanımıyla kaydedilmiştir (TS, 2009, s. 3869).

Tietze, çalışmasına fiilin sıfat halini alıp *tülek //dülek* 'tüylü, tüylüce; tüyü dökülmüş kuş ya da kümes hayvanı; tüy değiştirmiş; haarig, wollig' şeklinde açıklamış ve kökünü *tü* olarak kaydedip isimden isim yapan *-lek* ekiyle türetildiğini belirtmiştir (Tietze, 2019, s. 292). Türk Dil Kurumu'nun *Güncel Türkçe Sözlük*'ünde bu fonetik yapıyla bulunmayan fiilin çağdaş lehçelerdeki kullanımı devam etmektedir: Az. *tülemek* 'tüy dökmek; solmak', Kklp. *tüle-* 'hayvanların, yaz günlerinde tüyünü dökmesi, tüy dökmek', KuT. *tülenmek* 'tüy atmak, tüy dökmek', YUyg. *tülimek* 'tüy atmak, tüy dökmek'.

tünle-: "bir yerde geceleme, geceyi geçirmek" (Ar. *meclisu kul'atin* - Far. *ve İn nişest-gāh bī-ārām est*)

tünledi (193a/7)

Metnimizde fiil haliyle tek örnekte tespit ettiğimiz kelimenin zarf olarak kullanıldığı örnekler de vardır. Fiil, metnimizin Şuşter nüshasında *tünle* 'gece, geceleyin', *tüneş-* 'birlikte geceleme' anlamlarıyla kullanılmıştır (Yüce, 1993, s. 192). Harezmi dönemi eserlerinden *Nehcü'l-Ferādīs* ve *Ḳıṣaṣü'l-Enbiyā*'da fiil, *tüne-* 'geceleme, geceyi geçirmek', *tünle* 'gece, geceleyin' şeklinde geçmektedir (Eckmann, 2014, s. 441; Ata,

1997, s. 659). Ancak bu fonetik yapıyla fiil, dönemin diğer eserlerinde tespit edilememiştir. Fiil, *tün* ‘gece’ isim köküne isimden fiil yapım eki *+IA-* eklenerek türetilmiştir.

Caferoğlu, çalışmasında Eski Uygur Türkçesinde *tün* ‘gece, karanlık’, *tünärmäk* ‘karanlık basmak’, *tünlä* ‘geceleyin’, *tünlük* ‘pencere’ anlamlarıyla kelimenin kullanıldığını kaydetmiştir (Caferoğlu, 2011, s. 258). *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te de *tün* ‘gece’ isim köküyle beraber bu kökten türemiş *tünle* ‘geceleyin’, *tüne-* ‘gecelemek’, *tünek* ‘hapisane, zindan’, *tüner-* ‘karanlık olmak, kararmak, gece olmak’, *tünerik* ‘karanlık; mezar’ *tünet-* ‘geceletmek’, *tünġlük* ‘pencere’ biçimleri mevcuttur (Atalay, 2013, s. 670-671). KB’de de benzer kullanımlarla karşılaşırız: *tün* ‘gece’, *tüne-* ‘gecelemek’, *tünek* ‘zindan’, *tüner-* ‘kararmak’, *tünerig* ‘karanlık’, *tünert-* ‘karartmak’ (Arat, 1979, s. 479).

Nişanyan, *tüne-* fiilinin *tün* ‘gece, dün’ kökünden *+(g)A-* ekiyle türetildiğini, fiilin Türkiye Türkçesinde *düne-* iken önseste ötümsüzün korunmasıyla *tüne-* şeklini aldığını belirtmiş, *tünek* ‘kuşların geceleme yeri’ biçiminin de bu fiilden anlam kayması yoluyla oluştuğunu vurgulamıştır (Nişanyan, 2018, s. 911). *Güncel Türkçe Sözlük*’te fiil, *tünemek* ‘1. kuşlar, kanatlı evcil hayvanlar, uyumak için bir dala veya sırığa konmak’ manasıyla sadece hayvanlar için kullanıldığı belirtilmiştir. Kelime, çağdaş lehçelerde de varlığını sürdüren fiillerdendir: Kzk. *tün* ‘gece’, Kırg. *tün* ‘tün, gece’, Kklp. *tüne-* ‘gecelemek, geceyi geçirmek’, *tünlet-* ‘geceleyin yürütmek, gece yolculuğu etmek’, Özb. *tunamoq* ‘uyumak, geceyi geçirmek’, Kk. *tünle* ‘tan vaktinde’, KMTü. *tün* ‘gece’, YUyg. *tünimek* ‘gecelemek’.

üşi-: “üşüme” (Ar. *kurra* - Far. *sermā yāft*)

üşidi (208a/5)

Metnimizde tek sefer belgelenen fiil hakkında anlamı dışında tek açıklama Tekin tarafından yapılmıştır. Tekin, fiilin *üş* isim kökünden *-i-* ile türetildiğini, Yakutçada da benzer şekilde fiilin *ülüy-* <*ül-i-*> şeklinde türetildiğini belirtmiş ancak *üş* kökü için bir

anlamlandırma yapmamıştır. Kelimenin Moğolcada *ölcir* ‘soğuktan korkmayan ya da soğuğa dayanabilen; (one) who is not afraid of the cold or is able to stand the cold’ < **öl-cir*) şeklinde kullanımını göstermiştir (Tekin, 2003, s. 225).

Fiil, *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te *üşü-üşü-* ‘üşümek, soğuktan üşümek’, *üşüt-* ‘üşütmek, soğutmak için soğuğa koymak’ ve *Codex Cumanicus*’ta da *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te olduğu gibi *üşü-üşü-* ‘üşümek’ anlamlarıyla açıklanmıştır (Atalay, 2013, s. 718; Argunşah-Güner, 2015, s. 459). Türk Dil Kurumu’nun sanal *Tarama Sözlüğü*’nde bulunmayan fiil, *Derleme Sözlüğü*’nde *üşümek* ‘soğumak, sevgisi sönmek’ olarak kaydedilmiştir (DS, 2009, s. 4080). *Güncel Türkçe Sözlük*’te *üşümek* ‘ısı yokluğundan, azlığından veya ısı kaybından etkilenmek, soğğun etkisini duymak’ olarak açıklanan fiilin çağdaş lehçelerde de kullanımı devam etmektedir: Az. *üşümek* ‘üşümek; soğuktan titremek, soğğun etkisini hissetmek’, Kırg. *üşü-* ‘üşümek’, Kk. *üşü-* ‘üşümek, donmak’, KTTü. *üşümek* ‘üşümek’, Tat. *öşüv* ‘üşümek’, KuT. *üşümek* ‘üşümek, buz kesilmek, donmak’, Ur. *üşü-* ‘üşümek, soğuk almak’, KMTü. *üşü-* ‘üşümek’, YUyg. *üşşümek* ‘donmak, soğuk almak, üşümek’.

yıraqsın-: “uzak bulmak” (Ar. *isteb’adehū* - Far. *dūr nemūdeş*)

yıraqsındı (304b/5)

Metnimizde tek örnekte belgelediğimiz fiil, Harezmi Türkçesi söz varlığında bu fonetik yapıyla tespit edemediğimiz kelimelerdendir. *yıra-* ‘uzaklaşmak’, *ırağ/yırağ* ‘uzak, ırak’, *yıraklık* ‘uzaklık, mesafe’, *yırat-* ‘göndermek, uzaklaştırmak’, dönemin metinlerinde geçen yapılardır. Bu yapılarla ortak kökten türemiş fiilimiz, *+sIn-* isimden fiil yapım ekiyle türetilmiştir.

Kelimenin etimolojisi hakkında sadece Gülensoy öneride bulunmuştur. Kelimenin kökünü *yır-* ‘yırıp ayırmak’ olarak belirtmiş, diğer biçimlerin bu kökten türediğini vurgulamıştır (Gülensoy, 2007, s. 1143). Ancak bu görüş, anlam açısından sıkıntılı görünmektedir. ‘Uzaklaşmak, uzak olmak’ anlamında *yır-* fiil kökü, yazılı metinlerde şu ana kadar tespit edilememiştir. Ancak *ir/yır/yırı/yir* ‘orada, solda, kuzey’ isim kökleri

mevuttur (Gabain, 2007, s. 310-311). Fiilimizin bu kökten isimden fiil yapım eki *+A-* ile türetilmiştir: *<yır+a-k+sı-n-*.

Orhon Türkçesinde isim haliyle *ırak* ‘ırak, uzak’ kullanılan kelime, Eski Uygur Türkçesinin metinlerinde de sadece isim haliyle *yırağ/ırağ* ‘ırak, uzak’ kullanılmıştır (Tekin, 2014, s. 141; Caferoğlu, 2011, s. 294). Kelime, *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te *yırak* ‘uzak, ırak’, *yıraklan-* ‘uzak bulmak’, *yırat-* ‘uzaklaştırmak’ ve KB’de *yırağ* ‘uzak’, *yırat-* ‘uzaklaştırmak’ şeklinde hem isim, hem fiil olarak geçmektedir (Atalay, 2013, s. 786; Arat, 1979, s. 540-541).

Redhouse, fiili metnimizdeki yapıyla aynı şekilde alıp *ıraqsınmaq* ‘uzak görmek; to deem distant’, *ıraqlashdırmaq* ‘mesafe koymak, uzak görünmek; to make or let become or appear distant’ şeklinde açıklamış ve bu kökten türeyen yapıları (*ıraqlashmaq/ıraqlıq/ıraqlamaq/ıraqlanmak*) sıralamıştır (Redhouse, 1890, s. 292-293). *Güncel Türkçe Sözlük*’te *ıraksınmak* ‘uzak bulmak’ olarak varlığını sürdüren fiil, çağdaş lehçelerde de farklı biçimlerde kullanılmaya devam etmektedir: Özb. *yiroqlik* ‘ıraklık’, Kk. *yıraq* ‘ırak, uzak’, KTTü. *yırak* ‘ırak’, Tat. *yırak* ‘ırak’, KuT. *yırak* ‘uzak’, Ur. *yırağ* ‘ırak, uzak’, *yırağla-* ‘ıraklaştırmak, uzaklaştırmak’, Bşk. *yıraklaş-* ‘uzaklaşmak’.

yüg-: “(haciz için) kaldırmak” (Ar. *fekke r-rahne* - Far. *bāz ested gerū rā*)

bu tutıgını yügdi (140b/2)

Metnimizde tek örnekte belirlediğimiz fiil, *ye/kef* harf sırasıyla yazılmıştır. Fiil, *Divanü Lûgati’-t-Türk*’te *yüg-* ‘toplamak’ (Atalay, 2013, 821) ve Gabain’in çalışmasında *yüg-* ‘yıkılmak (kişi)’ (Gabain, 2007, s. 313) şeklinde açıklanmıştır. Bu iki kullanım da anlam itibarıyla metnimizdeki kullanımdan farklıdır. Kelime hakkında etimolojik sözlüklerde herhangi bir açıklama mevcut değildir. “bu tutıgını yügdi (bu esiri serbest bıraktı, esir üzerindeki haczi kaldırdı)” bağlamında kullanılan fiilin anlamı, Redhouse’taki *yuk* ‘borçları telafi etmek; to make up into loads’ anlamıyla paralellik göstermektedir (Redhouse, 1890, s. 2217).

4. SÖZLÜK-DİZİN

A, Ā, ‘A, ‘Ā

- āb** <Far. su
ā. 79a/3
- ābādān bol-** <Far.+T. bakımlı olmak, bayındır olmak krş. *ābzān bol-*
ā.-dı 122b/3
- ābdān** <Far. mamur, bakımlı krş. *ābzān*
ā. sarāy 122b/4
ā. yēr 71b/4
- ābdān kıl-** <Far.+T. imar etmek krş. *ābzān kıl-*
ā.-dı 236b/6, 285a/2
- ābdest kıl-** <Far.+T. abdest almak
ā.-dı 292b/4
- ābdest kıldur-** <Far.+T. abdest aldirmek
ā.-dı 250a/5
- ābdestlik** <Far.+T. tuvalet, hela
ā. 2a/7
- ābkāme** <Far. bir tür yiyecek, hamurdan yapılan bir yiyecek
a. 39a/3
- ābnūs** <Far. abanoz ağacı
ā. 8b/5
- ābrūysız** <Far.+T. haysiyetsiz, değersiz, kirli
ā. boldı 286b/1
- ābzān** <Far.+T. mamur, bakımlı krş. *ābdān*
a. sarāy 83a/2
- ābzān bol-** <Far.+T. bakımlı olmak, bayındır olmak krş. *ābādān bol-*
a.-dı 83a/2
- ābzān kıl-** <Far.+T. imar etmek krş. *ābdān kıl-*
a.-dı 83a/3
- ābzān kılğan** <Far.+T. imar eden
ā. er 83a/3
- ābzān kılın-** <Far.+T. imar edilmek
a.-mı 83a/4
- ‘acebā** <Ar. acaba, hayret, gariplik, şaşılacak şey
‘a. 58a/7
- ‘acemce** <Ar.+T. yabancı dil krş. *‘acemice*
‘a. sözledi 134a/2
- ‘acemī** <Ar. yabancı, Arap olmayan
‘a. 211b/6
- ‘acemīce** <Ar.+T. yabancı dil krş.
‘acemce
‘a. sözledi 261b/4
- ‘āciz bol-** <Ar.+T. gücü yetmemek
‘ā.-dı 70b/7, 182a/4, 242a/1
- ‘āciz bolğan** <Ar.+T. çaresiz olan, aciz olan
‘ā. 182a/5
- ‘āciz kıl-** <Ar.+T. aciz bırakmak
‘ā.-dı 215a/4, 242a/6
- aç** aç
a. 114a/4
a. kıldı 114a/3
- aç- 1** açmak, açıklamak
a.-mağ 310a/4
a.-tı 66b/1, 67a/5, 68a/6, 96b/2, 117a/4, 185a/2, 186a/6, 186b/4, 189b/3, 192a/3, 192a/4, 193b/1, 215a/3, 217a/1, 226a/2, 232a/5, 233b/6, 234b/1, 238b/4, 239a/4, 242a/3, 254b/6, 255b/7, 266a/4, 266b/5, 312a/6, 317b/6
- aç- 2** acıkmak
a.-tı 114b/7, 125b/3, 148a/2, 182a/3
- aç- 3** cilalamak, parlatmak
a.-tı 131b/4, 147a/4, 157b/5
- aça bër-** açivermek
a.-di 261b/6
- açğan** acıkan, acıkmış olan
a. 115a/1, 182a/3
- açğu** ateş, kıvılcım
a.+nı 5a/6
- açığ 1** acı, ekşi
a. boldı 40a/1, 40a/2, 126a/2, 133a/5, 187a/3, 224a/6, 234b/5
- açığ 2** (yüz için) asık
a. yüzlüg 120a/5, 204a/2, 320b/7
- aç(ı)ğ 3** intikam
a.+ım 188b/1
a.+ın 188b/1, 267b/6, 269b/7, 271b/5
- açığ sirke** acı, keskin sirke
a. 40a/1
- açığ yoğurt** ekşi yoğurt
a. 40a/2
- açıl- 1** açılmak
a.-dı 96b/4, 107b/1, 144a/6, 144a/7, 153b/1, 185a/3, 189b/3, 232a/6, 232b/6, 254b/7, 277b/7, 278b/6, 284a/3, 284a/7, 292b/2, 312a/6
- açıl- 2** cilalanmak
a.-dı 157b/6
- açlık** açlık, aç olma
a. 148a/2
- aç tut-** aç tutmak, aç bırakmak
a.-tı 294a/6
- açuk 1** açık
a. boldı 203a/1, 204b/3, 211b/5,

- 214a/3, 289a/2, 309b/4
a. kıldı 189a/4, 224b/5, 232b/7,
235a/1, 239a/3, 240a/2, 305a/5
a. nêrse 106b/1
a. turur 157b/6
- açuk 2** (yüz için) parlak, aydın
a. yüzlüğ 19a/5, 203a/1, 305a/5
- açukluk** açıklık
a. 238b/5
- açur-** acıktırmak, aç bırakmak
a.-dı 252b/5
- ağak** ayak krş. *ayağ*
a. 149a/4, 180a/5
a.+ı 72a/1, 75b/1, 89a/4, 126a/3,
147a/6, 180a/5, 181b/2, 262b/7
a.+ıñga 149a/4
a.+ındın 125a/6
- ağak bağı** halhal, ayak bileziği krş. *ayağ
bağı*
a.+n 319b/4
- âdemî** <Ar. insan, insanoğluna ait
â. 10a/6, 178a/2
â.+niñg 14b/6
- âdemî necâseti** <Ar.+T. insan dışkısı,
insanoğluna ait pislik
â. 152b/6
- ‘adetlüğ** <Ar.+T. adet gören kadın
‘a. tişı 104a/6
- ağır-** ayırmak, uzaklaştırmak krş. *açur-
ayır-, oğur-*
a.-dı 81b/4, 84a/6, 85a/3, 87b/4,
87b/6
a.-madı 87b/3
a.-mağ 313a/7
- ağrıl-** ayrılmak krş. *ayrıl-*
a.-dı 106a/7, 268b/6
- ağrılmış** ayrılmış, uzaklaşmış
a. oğlan 87b/5
a. torum 44a/4
a. turur 84a/7
- açur-** ayırmak, uzaklaştırmak krş. *ağır-
ayır-, oğur-*
a.-dı 274a/5
- âfitâb** <Far. güneş
â. 96a/6, 251b/7
- ‘afv kııl-** <Ar.+T. bağışlamak, affetmek
‘a.-dı 156b/6, 186b/2, 187b/5, 234b/2
- ağ** ağ, tuzak, örümcek ağı
a. 32b/1, 102b/7
- ağıl** barınak, ağıl
a. kıldı 267a/2
- ağın** dilsiz, konuşamayan
a. 159b/2, 168a/2, 170b/5
- a. boldı 159b/1
a. kııldı 215b/2
- ağır** ağır, çok
a. 143a/2, 203a/6, 217b/6, 217b/7
a. boldı 144b/2, 168a/1, 170b/4,
203a/5, 246a/6
a. emledi 134a/1
- ağırçaklan-** kadının göğsünün belirip
büyümesi
a.-dı 115b/3, 119b/2, 246a/1
- ağırıl-** saygı göstermek, ağırlamak
a.-dı 138a/1, 221b/7, 222a/5, 224a/7,
241a/6, 244b/2, 247b/1, 247b/4,
250b/3
a.-mağ 222a/5
- ağırlık 1** kalas, ahşap yapılarda kiriş olarak
kullanılan kalın biçilmiş uzun tahta
a. 2b/3
- ağırlık 2** ağırlık
a.+ındın 216a/3
- ağ(ı)z** ağız
a. 13b/5, 86a/4
a.+ı 127b/5, 168b/1, 177b/6, 247b/2,
313a/4, 315b/3, 315b/5, 315b/7
a.+ın 189b/3
a.+ıñga 97b/4, 214b/4, 226a/7
a.+ındın 76b/3, 81b/7, 123a/7
- ağız aç-** oruç açmak krş. *ağızın aç-*
a.-tı 214b/3, 241b/4
- ağız açđu** oruç açmak için yenilen şey
a. nêrse 214b/3
- ağız buğı** ağız kokusu
a. 13b/5
- ağız eğri bolmağı** yüz felci olma, ağızın eğri
olması
a. 36b/7
- ağızlığ** ağızlı
a. 177b/6
- ağ közi** ağın gözü, ağın yuvarlağı
a. 32b/2
- ağnat-** otlatmak
a.-tı 244a/6
- ağrığ** ağrı, sızı
a.+ı 36b/5
- ağrıt-** ağrıtırmak, sızlatmak
a.-tı 244a/2
- ađrıtđan** ağrıtın, sızlatan
a. 167b/7
- ağruk** yük
a. 246a/6
- ağu** zehir
a. 50a/2, 108a/5
a. bêrdi 141b/3

- a. kattı 141b/3
a.+sı 49b/5
- ağuz** doğum sonrası ilk süt
a. 40a/1
- ağzı açık** ağzı açık kalmış, nutku tutulmuş
a. 174b/2, 204b/4
a. boldı 174b/1, 204b/3
- ağzı eğri** eğri ağızlı
a. 168b/2, 208b/7
a. boldı 168b/2, 208b/7
- ağzın aç-** oruç açmak krş. *ağız aç-*
a.-tı 241b/4
- ağzınğa koyğu** ağza konulan
a. dārū 97b/5
- ağzı yıdılg** ağzı kokan
a. 168b/2
- ‘ahd** <Ar. söz, söz verme, and, yemin
‘a. 27a/1
‘a.+din 149b/3
‘a.+i 257b/4
‘a.+ni 116b/7, 126a/6, 213b/7
- ‘ahdka vefa kııl-** <Ar.+T. sözünde durmak
‘a.-dı 67b/5, 112a/1
- ‘ahd kııl-** <Ar.+T. sözleşmek, antlaşmak
‘a.-dı 257b/3, 257b/4
- āheste** <Far. yavaş, ağır, sakin
ā. 57b/6
ā. okıdı 246a/7
ā. tün 203a/2
- āh(i)r** <Ar. son, ahir
ā.+i 54a/6
ā.+inde 211b/2, 211b/3
ā.+ka 187b/7
- aħmak** <Ar. akli kıt, anlayışsız
a. 164b/2, 170b/6
a. ‘avrat 205b/4
a. boldı 164b/1, 205a/3
a. er 205a/4
a.+ka 245a/2
- aħsentī** <Ar. bravo, aferin
a. 58a/7
- aħsur-** aksırmak, tınsırmak
a.-dı 72a/6
- aħsurğan** aksıran
a.+ğa 238a/6
- aħşam** akşam
a.+dın 180a/1
a.+un 228b/5
- aħşam aşı** akşam aşı, akşam yemeği
a.+n 255b/2
- aħşam şarābı** <T.+Ar.+T. akşam şarabı
a.+n 129b/5
- aħşār** <Far. potas ve soda gibi suda eriyen kimyasal madde
a. 38a/1
- āhū** <Far. ceylan, karaca
ā. 47b/7
- āhūr** <Far. ahır krş. *aħur*
ā. 2a/6
- aķ** ak, beyaz
a. 11b/2, 19a/6, 47a/6, 47a/7, 47b/1, 53a/6, 210a/5
a. at 248b/3
a. bādem 37a/7
a. etmek 39b/4
a. ıwuk 48a/2
a. siŋgir 11b/2
a. yüzlüg 18b/5
- aķ-** akmak, gitmek
a.-maz 150b/5
a.-tı 78a/2, 91b/7, 95b/5, 102a/4, 105b/4, 108a/1, 110b/4, 156b/5, 159b/4, 278a/7
- aķas** kakum, sansargiller familyasından bir gelincik türü
a. 31a/3
- aķ bal** petekdeki bal
a. 37b/2
- ‘aķd** <Ar. sözleşme, anlaşma
‘a. 257b/3
‘a.+i 245a/7
- ‘aķd bağla-** <Ar.+T. sözleşme yapmak, anlaşma yapmak
‘a.-dı 257b/3
- aķğan** akan
a. burun 95b/5
a. suw 102a/4
- ‘aķ(i)l** <Ar. akıl
‘a. 201b/7, 208a/2
‘a.+ı 143a/4, 175b/7
- aķın** akın, sel
a. 110b/4
a.+ka 212b/4
- aķır-** anırmak, bağırmak
a.-dı 64b/3, 81a/6, 82a/3
- aķıt-** akıtmak
a.-tı 241b/3, 254b/5, 285b/1
- ‘aķibet** <Ar. son, sonuç
‘ā. 54a/4
- ‘aķil** <Ar. aklını iyi kullanabilen, akıllı
‘ā. boldı 84b/2
- aķ kerges** ak akbaba
a. 51b/1
- ‘aķlı kitgen** <Ar.+T. aklını yitiren
‘a. tişi 175b/7
- aķru** yavaş, sessiz krş. *aķrun*

- a. 58a/2
a. yöridi 78a/1
akrun yavaşça, sessizce krş. *akru*
a. okıdı 257a/5
a. sözledi 88a/7
a. yöridi 151b/5
a. yürimek 151b/6
‘**aksince** <Ar.+T. aksi olarak, tersine
‘a. kıldı 72b/1
aķtur- akıtmak, aktırmak
a.-dı 230b/2, 233b/1
aķur ahır krş. *āhūr*
a. 46a/2
aķ yılan engerek yılanı
a. 49b/6
al- almak
a.-dı 63a/2, 63a/3, 64a/5, 84b/3,
88b/1, 107a/4, 119b/3, 122b/2,
124b/4, 125a/1, 133b/3, 152a/1,
153b/4, 183a/5, 197a/1, 224b/2,
226a/1, 231b/1, 245a/6, 267b/6,
268a/3, 268a/6, 269a/3, 269a/5,
269b/7, 270a/2, 271b/5, 271b/6,
275b/1, 275b/5, 306b/7, 307a/2,
310a/2, 310a/4, 311a/6, 313a/5,
313b/2
a.-dım 183a/3, 188b/1
a.-mış 25b/7, 103b/1
ala ala
a. ābnūs 8b/5
a. boldı 161a/2
a. karġa 52b/6
a. koy 47a/6
a. kögercin 52b/4
a. saç 12a/4
a. saçlıġı 161b/4
a. toġamıķ 51a/6
a. yılan 49b/7
alaçuk göçebe çadırı, kulübe
a. 2a/1, 32b/3
alçak soysuz, namert
a. boldı 162b/3, 319b/2
alçaklık kıı- alçak gönüllülük göstermek
a.-dı 190b/7
alçu alçı
a. birle 102b/6, 249a/7
alda- aldatmak, kandırmak
a.-dı 83b/6, 89a/6, 114b/4, 153a/7,
190b/6, 263a/1
a.-maķ 190b/7, 256a/2
aldaġan aldatan
a. iblīs 137b/4
a. yıldırım 114b/5
aldaş- karşılıklı birbirini aldatmak,
kandırmak
a.-tı 259b/2, 260b/4
a.-tılar 299b/1, 300b/7
‘**alef** <Ar. hayvan yemi
‘a. bērdi 79a/2, 269b/4
‘**alem** <Ar. sancak, bayrak
‘a. talebdi 80b/5
‘**alemçi** <Ar.+T. nakışçı, cami kubbelerine,
minarelere alem yapan veya takan
kimse
‘a. 31b/3
‘**alemlig** <Ar.+T. damgalı, işaretli krş.
‘*alemlüg*
‘a. burd 253a/1
‘**alemlüg** <Ar.+T. damgalı, işaretli krş.
‘*alemlig*
‘a. ton 254b/1
‘**alemlüg kıı-** <Ar.+T. damgalamak,
işaretlemek
‘a.-dı 231b/2, 242a/6
al(i)n alın
a. 12b/4, 12b/5, 180b/5
a.+ı 90b/4
a.+ın 238a/1
a.+ınġ 12b/5
a.+ķa 118b/3
alın- almak, edinmek
a.-mış 75a/5, 87a/7
alın çizıġı alın çizgisi
a. 12b/6
‘**ālim** <Ar. ilim sahibi olan, bilen
‘ā. 232b/3
alnaş- karşı karşıya gelmek, karşılaşmak
a.-tı 194a/1
alp cesur, yiġit
a. 207a/2
a. boldı 201b/2, 203a/4, 207a/1,
287b/2
a. er 254b/2
a.+ler 201b/2
alpaġut yiġitler, askerler
a. 203a/4
alplık cesurluk, yiġitlik
a.+ķa 243b/7
alpluk kıı- yiġitlik göstermek, cesurca
davranmak
a.-dı 258b/7
altı altı
a. 44a/7, 46b/2, 47a/5
a.+da 125a/1
altın alt taraf, ařaġıda, altında
a. 3a/3

altıncı altıncı krş. <i>altınç</i> a.+sı 72a/1	112b/1, 118b/6, 120a/6, 124a/1, 124a/2, 125b/1, 125b/2, 127a/3, 129a/1, 129a/3, 129b/2, 129b/5, 130b/5, 132a/3, 132b/3, 142a/6, 143a/4, 143b/3, 143b/7, 145a/4, 145b/1, 145b/4, 145b/5, 146a/3, 147a/1, 148a/1, 148a/3, 148a/7, 148b/5, 150b/2, 152b/2, 152a/5, 152b/7, 153b/1, 153b/2, 154a/7, 155b/7, 156a/7, 162a/3, 162b/4, 163a/7, 163b/6, 164a/4, 164b/3, 165a/5, 165a/6, 168a/3, 169b/2, 169b/6, 172b/2, 173a/4, 173a/5, 175a/6, 179a/5, 180a/1, 180b/4, 186b/5, 187a/4, 189b/5, 190a/5, 190b/2, 192a/6, 193a/6, 193a/7, 193b/3, 194a/7, 195b/1, 195b/2, 195b/5, 196a/4, 197a/5, 198b/2, 199b/4, 202b/5, 208a/7, 209a/4, 209a/7, 210b/5, 210b/7, 212a/6, 212b/1, 213a/1, 213a/4, 213a/5, 213a/7, 213b/2, 214a/3, 216b/4, 216b/7, 217a/1, 217a/3, 217a/5, 217a/7, 217b/3, 217b/4, 217b/5, 218a/3, 218b/3, 219a/2, 219a/6, 219b/1, 219b/2, 220a/1, 220a/2, 220a/5, 220b/7, 221a/2, 221b/5, 221b/7, 222a/1, 222a/2, 222a/6, 222a/7, 222b/3, 222b/4, 222b/6, 222b/7, 223a/1, 223a/2, 223b/6, 223b/7, 224b/2, 224b/5, 225b/2, 226a/1, 226a/2, 226a/4, 226a/6, 226b/3, 226b/7, 227a/3, 227a/6, 228a/1, 228a/5, 230a/7, 230b/4, 231a/1, 231b/1, 232a/6, 232a/7, 232b/3, 233a/1, 233b/1, 234a/4, 234b/5, 235a/7, 236a/3, 237a/6, 240a/1, 240a/4, 240a/6, 240b/3, 241b/2, 242b/2, 242b/3, 243a/3, 243b/5, 244a/3, 244b/1, 245b/1, 245b/7, 246a/3, 246a/5, 246b/1, 247a/2, 248a/3, 248b/1, 248b/4, 249a/4, 250a/2, 250a/6, 250b/2, 250b/4, 251a/6, 251a/7, 252b/5, 253a/6, 254b/4, 255a/6, 255b/2, 255b/4, 256a/5, 256b/7, 257a/5, 257b/2, 258b/1, 259b/1, 261b/6, 262a/3, 262a/7, 262b/7, 263a/4, 263a/7, 263b/7, 264b/7, 266a/7, 266b/2, 266b/4, 267b/2, 267b/6, 269a/2, 269b/5, 270a/4, 270b/2, 271a/4, 274a/2, 275a/5, 285a/1, 292a/2, 292b/4, 302b/6, 303b/3,
altınç altıncı krş. <i>altıncı</i> a.+ke 44a/7	
altun altın a. 25a/4, 75a/3 a. suw 253b/7 a. suwı 210a/3 a.+nı 78a/7, 82a/6	
altıncı altından süs ve ziynet eşyası yapan veya satan kimse, sarraf a. 148b/1 a.+lar 32a/7	
altunla- altınla işlemek, yaldızlamak a.-dı 237b/2	
alu bér- alıvermek a.-dim 188b/1	
am dişilik organı a. 18a/2	
amān tile- <Ar.+T. himaye edilmek istenmek a.-di 308a/3	
āmāze bol- <Far.+T. hazır olmak ā.-dı 308b/2	
‘amel <Ar. amel, hizmet, iş ‘a. bérđi 256b/1 ‘a. tuttı 285a/4 ‘a. üçün 244a/5 ‘a.+i 161a/7, 224a/4 ‘a.+in 264a/1 ‘a.+ni 316a/5	
‘ameluhu <Ar. onun işi ‘a. 144b/6	
āmīn <Ar. dilendiği gibi olsun ā. 248a/1	
aṅg 1 yanak, avurt a. 13b/6	
aṅg 2 yok, hayır a. 58a/3	
aṅg- anmak, hatırlamak a.-dı 285b/3	
ana ana, anne a. 22a/6, 22b/7 a.+dın 12b/1 a.+sındın 85a/3, 87b/4	
aṅga ona a. 56a/7, 61b/3, 62b/6, 63a/6, 63b/1, 63b/3, 65a/2, 65a/7, 65b/4, 66a/5, 66b/2, 71a/4, 74a/7, 74b/3, 78b/7, 81a/3, 87a/3, 94a/4, 95b/3, 96a/2, 99b/4, 100b/3, 103a/1, 104b/4, 105a/6, 107a/6, 107b/1, 109a/3, 109b/1, 109b/5, 110b/3, 111b/7,	

- 304a/2, 304b/1, 304b/3, 304b/4,
305a/1, 305b/4, 306a/5, 306b/6,
307b/2, 307b/5, 308b/7, 310a/3,
311a/3, 311a/6, 311b/2, 312a/4,
312a/5, 313b/1, 314b/3, 315a/5,
318b/4
- aṅgaru berü** öte, öteye, ileri, sağa sola
a. oturıldı 146b/4
a. yöridi 103a/7, 148a/5
- and** yemin, ant
a. 72b/4, 77b/3, 172b/3
a.+ı 172b/3, 261a/7
a.+ını 59a/1
- anda** onda, orada
a. 56a/3
- andağ** öyle, onun gibi, böylece
a. 58a/3, 58a/6, 58b/6, 223a/5
- andaş-** anlaşmak, sözleşmek
a.-tılar 303a/6
- andın** ondan
a. 63a/2, 63a/3, 64a/2, 78a/6, 78a/7,
81a/4, 85b/3, 91b/5, 104a/3, 106a/7,
106b/3, 111b/1, 115a/4, 116a/6,
119b/3, 130b/4, 132a/3, 135a/6,
149b/5, 149b/7, 152b/6, 156b/6,
162b/6, 165a/3, 165b/4, 166b/3,
168a/5, 173a/1, 177a/6, 178a/2,
179a/3, 179b/7, 180a/2, 181b/1,
186b/2, 187b/5, 191a/1, 191a/3,
191a/7, 194a/6, 196a/5, 199b/2,
214b/4, 215b/6, 217a/4, 219a/1,
221b/1, 238a/4, 238b/4, 241b/3,
255a/4, 256b/1, 256b/6, 258a/2,
261a/7, 264b/4, 267b/7, 271a/4,
271b/6, 285a/6, 296a/1, 297b/2,
297b/6, 300a/7, 303b/2, 304a/4,
304a/7, 304b/3, 304b/5, 304b/6,
305b/3, 307a/1, 310b/3, 311a/4,
313a/1, 313b/4
- and iç-** and içmek, yemin etmek
a.-ti 77b/3, 222a/4, 234b/7, 261a/6,
276b/1
- and içgen** and içen, yemin eden
a. er 77b/3
- and içiş-** anlaşmak, karşılıklı yemin etmek
a.-ti 260a/3
a.-tiler 299b/4, 300b/5
- and içür-** and içirmek, yemin ettirmek
a.-di 217b/5, 244b/1, 306b/4
- ‘āne** <Ar. kasık kılı
‘ā.+sini 308b/1
- anı** onu
a. 62a/2, 62a/3, 62a/4, 62a/5, 62b/1,
62b/3, 63a/4, 63a/6, 64a/2, 66b/2,
67a/4, 69a/4, 72b/4, 73a/3, 73a/4,
73a/6, 75b/5, 76a/2, 76a/4, 76b/5,
77b/6, 78a/6, 78b/2, 83b/6, 86b/4,
87b/2, 89a/3, 89b/7, 93a/6, 97b/2,
98b/5, 99a/4, 99b/7, 100a/1, 100a/3,
102b/4, 109a/1, 110b/3, 111a/1,
113b/5, 113b/7, 114a/2, 118b/5,
119b/4, 119b/5, 120a/4, 120b/5,
120b/6, 121a/1, 121a/2, 121a/7,
121b/1, 122b/5, 123b/7, 124a/4,
126a/1, 126a/5, 126a/6, 127b/1,
128b/7, 130a/3, 133a/6, 135b/1,
135b/5, 136a/2, 136b/4, 137a/2,
137a/3, 137b/5, 137b/6, 138a/1,
138a/2, 138a/3, 139a/3, 139a/4,
139b/5, 141b/1, 142a/6, 142a/7,
143a/1, 145a/6, 147b/6, 148a/2,
148b/7, 150b/3, 153a/3, 153a/4,
153a/7, 153b/6, 162a/2, 163b/4,
166a/1, 168b/6, 169b/6, 169b/7,
173a/4, 178a/2, 179b/6, 179b/7,
184b/3, 184b/4, 184b/7, 185a/1,
185a/4, 186b/7, 187a/4, 187a/5,
188a/2, 188a/3, 188a/6, 188b/6,
189a/4, 190a/3, 190b/1, 190b/6,
191a/7, 193a/3, 193a/7, 193b/4,
194b/7, 195b/4, 195b/5, 195b/6,
196a/3, 196a/7, 196b/3, 197a/6,
209a/5, 209b/6, 210a/3, 210a/4,
211a/3, 211a/7, 211b/1, 212a/4,
213a/1, 213a/2, 213b/1, 213b/3,
214b/3, 214b/7, 215b/1, 216b/1,
216b/7, 217a/2, 217a/3, 217b/2,
217b/4, 218a/6, 218b/6, 219b/5,
220a/2, 220a/4, 220b/1, 220b/5,
220b/6, 221a/5, 221b/7, 222a/7,
222b/6, 223a/1, 223a/4, 224a/4,
224a/5, 224a/7, 225a/1, 225b/6,
226a/2, 226a/3, 226a/5, 227a/3,
227a/4, 227a/5, 227b/3, 229b/5,
230b/7, 233a/6, 233b/6, 234a/1,
234b/1, 235a/5, 236a/4, 236b/3,
236b/6, 236b/7, 237a/1, 237b/1,
237b/3, 237b/4, 237b/7, 238a/5,
238b/6, 239a/2, 239b/1, 240b/2,
240b/3, 242b/6, 243a/1, 243a/3,
244a/2, 244b/2, 244b/3, 245a/4,
245b/2, 245b/7, 246a/4, 246b/5,
246b/6, 247a/3, 247b/1, 247b/2,
248a/7, 248b/1, 248b/2, 248b/3,
248b/7, 249a/2, 249a/3, 249a/4,
249a/6, 249b/1, 249b/3, 250b/1,

- 250b/3, 251b/6, 252a/4, 253a/3,
253a/5, 253b/3, 254a/1, 254a/4,
254a/7, 254b/5, 256a/2, 257a/1,
257b/3, 257b/5, 258a/1, 258a/3,
258b/4, 260a/3, 261b/3, 262a/2,
263a/1, 263a/6, 264b/2, 264b/3,
264b/5, 265a/6, 265b/2, 265b/5,
265b/6, 266a/1, 267a/6, 268a/2,
268a/7, 268b/3, 270a/3, 271b/1,
271b/5, 271b/7, 272a/6, 272a/7,
274a/4, 274b/5, 276b/2, 276b/6,
285a/3, 297b/1, 297b/2, 304a/3,
304a/4, 304a/5, 304a/6, 304b/1,
305b/4, 306a/6, 307a/7, 308a/5,
308a/6, 308b/6, 308b/7, 309a/3,
309a/6, 309a/7, 309b/5, 311a/2,
312a/3, 312a/5, 313a/1, 313a/4,
313a/6, 313a/7, 313b/4, 315a/3,
315a/7, 316a/6, 316b/3
- anıṅ** onun
a. 56a/4, 56a/5, 56b/2, 74b/7, 101b/2,
105a/3, 105b/4, 110a/1, 142b/3,
150a/5, 157b/3, 157b/6, 165b/1,
182b/2, 188b/1, 195a/1, 210a/6,
237a/5, 253a/7, 257b/6, 257b/7,
258a/3, 258b/7, 260b/4, 260b/6,
261a/7, 264b/2, 310b/5
a. birle 56a/6, 71b/2, 111a/5, 244a/3,
256b/6, 256b/7, 257a/5, 257b/1,
257b/3, 257b/4, 257b/6, 257b/7,
258a/3, 258b/7, 259a/1, 259b/6,
259b/7, 260a/4, 261a/5, 261a/6,
261b/4, 262a/1, 262a/4, 262b/1,
262b/2, 262b/4, 263a/4, 263a/5,
263a/6, 264a/7, 264b/1, 264b/7,
265a/5, 271b/7, 305a/5, 306b/2
a. tapa 64b/7, 70b/6, 99b/6, 134a/2,
138a/4, 156a/4, 184a/3, 184b/6,
209b/2, 213a/3, 220b/2, 233a/5,
234a/2, 234b/6, 236a/7, 247b/3,
252b/4, 259b/5, 266b/1
a. için 59a/3
a. üye 69b/1, 75b/7, 83b/3, 94a/5,
106b/5, 108a/4, 109a/3, 109a/6,
111a/1, 120b/5, 131a/1, 142a/4,
144b/4, 146a/4, 149b/2, 151a/6,
151b/4, 153b/7, 155b/5, 155b/7,
163a/6, 180b/1, 183b/3, 184a/4,
189a/5, 189b/2, 217b/1, 220b/6,
222a/3, 222a/5, 223a/7, 225a/1,
227a/3, 232b/6, 233a/3, 235a/6,
235b/1, 237a/1, 238b/7, 239a/4,
242a/5, 242b/1, 242b/4, 243b/4,
244a/1, 248a/7, 257a/5, 266a/4,
266b/4, 300a/4, 304a/5, 307a/2,
307a/4, 307b/3, 308a/5, 309a/6,
312a/1, 316a/4
- anıṅıt** ördeğe benzeyen bir yaban kuşu,
angut
a. 52a/7
- anlar** onlar
a. üye 209b/7, 250b/6
a.+ıṅ 207b/6
a.+ka 211a/1, 225a/4, 239a/2, 308b/4
a.+nı 77b/4, 131b/3, 248a/5, 262a/3,
316a/2
a.+nıṅ 68a/7, 145a/3
- anuk** hazır
a. 212b/6
- anıṅuk** değirmen deliği
a. 3b/5
- anuk kıl-** hazırlamak
a.-dı 212b/5, 223b/3, 254a/1
- anukluk** hazırlık
a. 223b/3
a. kıldı 242a/6
- anut-** hazırlamak
a.-mağ 212b/6
a.-tı 251a/7
- ar-** yormak, yorulmak, yorgun düşmek
a.-dı 67a/7, 95a/2, 180a/6, 181b/2,
305b/1
a.-mış 67a/7
- ara** ara, mesafe
a.+larında 124a/7
a.+sı 1b/4, 54b/5, 238b/5
a.+sın 63a/5
a.+sıṅa 305a/6, 305a/7
a.+sında 56a/7, 56b/1, 68a/7, 77a/6,
89b/1, 98b/4, 103a/4, 124a/6, 129b/5,
147a/2, 149b/2, 238b/5, 244a/6,
245b/3, 251a/1, 254a/6, 254b/5,
263a/6, 264a/5, 265a/1, 270b/5
a.+sını 238b/4
- arabça** <Ar.+T. Arapça krş. a'rabī
a. 222b/1
- a'rabī** <Ar. Arapça krş. a'rabça
a. sözledi 210b/3
- arabī** <Ar. Araplara ait
a. 9b/1
- aran** <Moğ. ağıl, ahır
a. 2a/2
- āraste** <Far. süslü, bezenmiş
ā. 7b/7
- ard** art, arka krş. art
a.+ıṅa 71a/4

- a.+ınka 157b/3
ārdāv <Far. gulyabani
 ā. 10a/7
ardın ardın arka, kıçın kıçın
 a. 74a/4
ardur-yormak
 a.-dı 225a/6
arğa dokuma tezgahında ilmekten sonra
 enine geçirilen iplik, atkı krş. *arğaç*
 a. 31a/7
arğaç dokuma tezgahında ilmekten sonra
 enine geçirilen iplik, atkı krş. *arğa*
 a. 40b/1
arğan ağrıyan, sızlayan
 a. 180a/5
arğuz-yormak, yorgun düşürmek
 a.-dı 67a/6
arı bēggi kraliçe arı
 a. 50b/6
arığ temiz, arı
 a. 122b/1, 180b/5, 202b/2
 a. teŋgri 239a/1, 242b/3
 a. yēr 171b/5
arığ bol- temizlenmek, arınmak
 a.-dı 122a/7, 157a/4, 171b/4, 180b/5,
 202b/1, 285b/6
arığ kıl- temizlemek
 a.-dı 239a/6, 241a/5, 243a/1, 244b/7,
 255b/4, 255b/7
arığla- (Allah için) tenzih etmek
 a.-dı 239a/1, 242b/3
arığlık (Allah için) her türlü kusur, araz ve
 beşeri niteliklerden uzak ve arınık
 olma
 a. 242b/3
arıgsız arsız, terbiyesiz
 a. 201a/7
 a. boldı 201a/7
ar(ı)k kanal, sulama hendeği
 a. 137a/1
 a.+a 271b/3
 a.+ka 222a/2
 a.+larını 241b/3
 a.+nı 72b/6
arın- arınmak, temizlenmek
 a.-dı 305a/7
arış dokumanın yanlamasına atılan ipleri,
 çözgü
 a. 31a/7
arıt- 1 arıtmak, temizlemek
 a.-mış 217b/2
 a.-tı 140b/4, 149a/3, 292a/7
arıt- 2 kısırlaştırmak
 a.-tı 109a/1
arıtgu arıtacak, temizleyecek (alet) krş.
arıtguç
 a. 8b/1
arıtguç arıtacak, temizleyecek (alet) krş.
arıtgu
 a. birle 140b/5
 ‘**arım** <Ar. inatçı, dik kafalı
 ‘a. kıldı 216b/4
 ‘**āriyet bēr-** <Ar.+T. ödünç vermek
 ‘ā.-di 229a/7, 263a/3
arqa arka, sırt
 a. 16a/2
 a. yüki 83b/4
 a.+n 318b/4, 320a/1
 a.+sı 47a/7, 83b/2, 247a/7
 a.+sın 69a/3, 212b/3, 305b/3
 a.+sınga 149b/1
 a.+sındaki 45b/7
arqa ortası sırt ortası
 a. 16a/3
arqa yağı eye ve kaburga kemikleri
 arasındaki yağ
 a. 38a/7
arğun yavaş, alçak sesle
 a. sözleştiler 298a/3
arçuru çapraz, çaprazlama
 a. çıktı 143a/6
 a. kayış 30b/1
 a. kodtı 74b/3
 a. turdı 268b/1
 ‘**ārlangan** <Ar.+T. ar sahibi olan, utangaç
 ‘ā. er 163b/3
arpa 1 arpa
 a.+nı 169b/1
 a.+sı 46a/4
arpa 2 fal, büyü
 a. 129b/2
 ‘**ārsız** <Ar.+T. utanmaz
 ‘ā. 24a/5
arслан aslan
 a. 48a/6, 48a/7
 a. enüki 48a/7
 a. kükredi 68a/1
 a. tırnağı 48a/7
 a. yırttı 72b/4, 268a/3
 a.+dın 58b/6
arşun arşın, insanın dirseği ucundan orta
 parmağının ucuna kadar olan miktar
 a. 15a/6
arşunla- arşınla ölçmek
 a.-dı 191a/5
art arka krş. *ard*

- a. 17b/1, 45b/5, 152b/6, 207a/6,
319a/6
a.+ınca 263b/5
- art-** artmak
a.-tı 102b/5, 110b/2
- artaru** arkaya, geriye krş. *artgaru*
a. bağladı 244b/6
- artgaru** arkaya krş. *artaru*
a. 55b/7
- artı** tüm, tamamıyla
a. 159a/6
- artuk** fazla, artık
a. 105b/3
- artukluk** üstünlük, fazlalık
a. 25b/1, 131b/6
- artukrak** daha fazla, daha üstün
a. 56a/5, 60a/5
- artuksı** fazladan, nafile
a. 26b/7, 294a/6
- artur-** arttırmak, çoğaltmak
a. 58a/3
a.-dı 102b/4, 232b/2, 235b/2, 238b/7,
240a/7, 246b/5, 250b/5
- ‘ār tut-** <Ar.+T. utanmak, haya etmek
‘ā.-tı 163b/2, 307a/1
- art yügi** kuşun arka yekeği
a. 53a/4
- aruk** zayıf, arık
a. 19b/7, 181a/4, 182a/2, 202b/1
a. inġen 44b/4
a. koy 90a/7
a. kölik 85b/6
- aruk bol-** zayıflamak, güçsüzleşmek
a.-dı 85b/5, 90a/5, 93b/2,
93b/4, 164a/1, 167b/2, 181a/4,
182a/2, 202b/1, 203b/4
- aruk bolġan** zayıflayan, güçsüzleşen
a. 167b/3
- aruk kıl-** zayıflatmak, güçsüzleştirmek
a.-dı 85b/4, 93b/3, 218b/1, 234a/4,
235b/3
- ‘arza kıl-** <Ar.+T. sunmak, göstermek
‘a.-dı 74b/3, 146a/5
- ārzū** <Far. istek
ā.+ların 176a/2
- ārzū kıl-** <Far.+T. arzulamak, istemek
ā.-dı 77a/4
- ārzūla-** <Far.+T. arzulamak, istemek
ā.-dı 146b/7, 148b/7, 176a/1, 253a/2,
276b/6, 287b/4, 294b/1
- ārzūlat-** <Far.+T. arzulatmak, istetmek
ā.-tı 256a/5
- ārzūluġ** <Far.+T. istekli, hevesli
ā. boldı 95b/3, 106a/4, 148b/4,
152a/2, 169a/7, 171a/2, 171b/7,
312a/5
ā. er 106a/5
- as-** asmak
a.-tı 62b/1, 148a/1, 237b/4, 245b/2
- ‘aşā** <Ar. değnek, dervişlerin taşıdıkları
sopa
‘a. 43a/4, 292b/4
- āsān** <Far. kolay
ā. 151b/5, 203b/4
ā. iş 206b/5
- āsān bol-** <Far.+T. kolay olmak krş. *āsānet
bol-*
ā.-dı 159b/4, 293b/2, 310b/3
- āsānet bol-** <Far.+T. kolay olmak krş. *āsān
bol-*
ā.-dı 203b/4, 206b/4
- āsānetlik kıl-** <Far.+T. kolaylık sağlamak
krş. *āsānlik kıl-*
ā.-dı 215b/7
- āsān kıl-** <Far.+T. kolaylaştırmak
ā.-dı 246b/2, 251a/5, 252b/5
ā.-ġıl 253b/6
- āsānlik** <Far.+T. kolaylık
ā. 58b/5
- āsānlik kıl-** <Far.+T. kolaylık sağlamak krş.
āsānetlik kıl-
ā.-dı 260b/6, 262b/5
- ‘asel** <Ar. bal
‘a. birle 135b/5
‘a.+ni 165b/2
- asıġ** fayda, yarar
a. buldı 306b/2
a.+ka 211b/5
- aş(ı)l** <Ar. asıl, esas
a.+ı 188a/4, 232a/7
- asılmış** asılmış, asılı
a. bardaġ 6a/6
- aşıl** <Ar. asalet sahibi, soylu, necip
a. boldı 203a/2
- asra** öte, öteye, aşağı
a. 238b/7
- astın** aşağı, alt krş. *aşak, aşakı*
a. 13b/6, 42a/3, 55b/7, 131a/7,
270a/4
- astın tamuġ** cehennemden bir tabakası
a. 29b/7
- astın taşı** aktarların malzeme ezme için
kullandıkları alt taş
a. 33b/7
- ‘aţţārlarınġ üstün taşı** <Ar.+T. aktarların
malzeme ezme için kullandıkları üst

- taş
a. 33b/7
- aş** yemek, yiyecek
a. 38b/5, 88b/5
a. yidi 168b/2
a.+ga 227a/4
a.+ı 315b/3
a.+ın 255b/2, 296a/4
a.+ka 86a/2
a.+nı 86b/6, 88b/4
- aş-** aşmak, geçmek
a.-tı 113b/2, 117a/3, 128a/7, 180b/3,
189a/6, 239b/6, 276a/6
- aşağısuz** soysuz
a. boldı 206a/1
- aşak** aşağı krş. *astın*, *aşakı*
a. kıldı 74a/5
- aşakı** aşağı, alçak krş. *astın*, *aşak*
a. yér 146b/2
- ‘aşık** <Ar. aşık, birine, bir şeye tutkun
‘â. 164a/4, 171b/7
‘â. er 254b/6
‘â. erür 227a/3
- ‘aşık bol-** <Ar. aşık olmak, sevmek
‘â.-dı 106a/6, 164a/4, 165a/1,
171b/7, 194a/2, 271b/6, 312a/5
- ‘aşık kıl-** <Ar.+T. aşık etmek
‘â.-dı 106a/2, 227a/3, 312a/5
- ‘aşıklık** <Ar.+T. aşıklık
‘â.+ı 227a/3
- ‘aşk** <Ar. aşk, sevgi
‘a. 153a/1
- âşkâre** <Far. belli, açık
â. 134b/5
- âşkâre bol-** <Far.+T. belli olmak, açık
olmak
â.-dı 104b/5, 134b/4, 155a/6
- âşkâre kıl-** <Far.+T. açıklamak, açığa
vurmak
â.-dı 222b/6, 231b/5, 258a/1, 260a/4
- aşlan-** kaynaşmak, eklenmek
a.-dı 271b/3
- aşlık 1** buğday, zahire
a. kârvânı 1b/7
a.+nı 80a/1, 105b/6, 105b/7, 255a/6,
267a/3, 274a/5
- aşlık 2** yiyecek, yemek
a.+nı 124b/5
- aşnu** önce, ön
a. 55b/6, 64a/7, 128b/6, 220b/5,
222a/3, 247b/3, 307b/6
- aşnu bérilmiş nêrse** önden verilen şey,
kapora
a. 26a/1
- aşru** ileri, uzak, öte
a. nêrse 186b/3
- aş sîngürgen** sindirimi kolaylaştıran
a. ot 36a/6, 86b/6
- aşur-** aşırmaq, geçirmek
a.-dı 238b/3, 304b/1
- aş yıdığı** yemek kokusu
a. 38b/3
- at** ad, isim
a. 53b/5, 71a/4, 256a/3
a.+ı 156a/1
a.+ın 211a/1
- at** hayvan, at
a. 75b/3, 89a/4, 93b/4, 95a/5, 103a/7,
117b/3, 128a/5, 130b/1, 131b/2,
144b/7, 148a/3, 149a/6, 149b/1,
151b/1, 185a/7, 219a/6, 241a/5,
247b/1, 248b/3, 250b/7, 281a/7,
314a/2, 314b/3
a. kaçtı 186b/4
a. kişnedi 84a/1
a. öğredi 129b/1
a. sürçti 152a/3
a. taqırdadı 93a/4
a. yıldı 89b/4
a. yügürdi 153b/5
a.+dın 76b/1
a.+ka 68b/6, 210a/4, 243b/3, 249b/5,
314a/5
a.+lar 145a/1, 186b/2, 253b/1
a.+ları 210a/1
a.+nı 75b/3, 114a/1, 147a/5, 187a/3,
192b/5, 213b/5, 233b/1, 305b/1
a.+nıñ 157a/7, 177a/1, 181b/2
- at-** atmak
a.-tı 62a/5, 79a/3, 110b/1, 136a/2,
155b/4, 210b/6, 213a/2, 234b/6,
252b/4, 264b/5, 315a/2, 315b/5
- ata** ata, baba
a. 22a/6, 22b/7
a.+ñgı 58a/7
a.+sı 10a/5
a.+sıñga 108b/5, 115b/6
a.+sındın 197a/1
- ‘atâ** <Ar. bağış, ihsan
‘a. 25a/3, 65a/3
‘a. tilerdi 65b/6
- ata-** söylemek, söz vermek
a.-mağ 263a/7
- ‘atâ bér-** <Ar.+T. bağış vermek, bağışlamak
‘a.-di 65a/2, 153b/2, 220a/5
- ataniñg er qarındaşı** babanın erkek kardeşi,

- amca
a. 22a/7
- atanın kız karındaşı** babanın kız kardeşi,
hala
a. 22b/1
- atasız** babasız, kimsesiz, yetim
a. 95a/3
- atasız oğulsuz** babasız ve oğulsuz,
kimsesiz
a. er 95a/4
- ataş** adaş
a. 23b/5
- āteş** <Far. ateş
ā. 226a/6, 270b/3, 273b/1
- atğan** atan
a. 315a/1
- atğu yılduz** kayan yıldız
a.+lar 132b/4
- atğulağ** tüfeğin tetik bileziği
a. 33a/5
- atış-** atışmak
a.-tılar 303b/3
- aş irmin bağlağı** atın ağzını bağlamak
için kullanılan şey, boyunduruk
a. nêrse 34b/7
- atku taş** atılacak taş
a. 62a/6
- atlığ** atlı, süvari
a. 200b/4
a. boldı 200b/3
- atlığ çavlığ** adı sanı bilinen, tanınan
a. 206a/2
a. boldı 206a/1
- atsız barmak** yüzük parmağı
a. 15b/4
- ‘**attābī kılıçı** <Ar.+T. dokuma aleti
‘a. 31a/5
- atu bér-** atıvermek
a.-di 186b/5
- at yaruğı** atın savaşta giydiği zırh
a. 43b/3
- aw** av
a.+ga 179a/6
- ‘**avān** <Ar. yardımcı
‘a. 24b/5
- awçı** avcı
a. 2a/1, 32a/7
- awıncalığ 1** bayındır, sulak yer
a. boldı 200b/2
- awıncalığ 2** alışma, alışkanlık
a. boldı 286a/7
- aw iti** av köpeği
a. 49a/2
- awla-** avlamak
a.-dı 73a/7, 74a/1, 102b/6, 185a/6,
268a/4, 268a/7, 274a/4, 286b/7
a.-dılar 295a/1
- awlağan** avlayan, avcı
a. 218b/4
a. kuş 185a/6
- awlan-** avlanmak
a.-dı 289b/2
- awlanmış** avlanmış
a. kédik 72b/5, 74a/2
- ‘**avrat** <Ar. kadın
‘a. 56b/4, 119b/2, 119b/3, 122a/7,
125b/4, 125b/6, 129b/3, 136b/2,
158b/4, 158b/5, 159a/6, 159b/7,
160b/3, 160b/4, 160b/7, 162b/1,
164a/1, 164b/6, 166a/4, 166a/5,
166b/1, 167a/1, 167a/2, 167b/1,
168b/4, 168b/5, 172a/2, 172b/4,
174a/2, 175b/7, 176b/1, 177b/6,
178b/1, 179b/2, 180a/1, 180b/6,
180b/7, 181a/3, 182a/1, 188b/6,
192b/6, 197a/5, 198a/7, 198b/1,
199a/1, 203b/6, 205a/6, 205b/2,
205b/4, 214b/2, 216b/6, 220b/5,
222b/2, 223b/3, 225a/1, 227b/5,
230b/3, 232a/4, 232a/5, 242a/7,
312a/5, 317a/5
‘a. üze 178a/6
‘a.+ge 244a/4, 250b/2, 252a/5
‘a.+ı 110b/7
‘a.+lar 125b/7, 161a/1, 166a/5
‘a.+nı 63b/1, 73a/3, 248b/6
- avuç** avuç krş. *awuç*
a.+ı 269b/4
- awuç** avuç krş. *awuç*
a. 75a/1, 79a/3
a.+ı 74b/7, 79a/3
- awuçla-** avuçlamak
a.-dı 79a/3, 102a/7
- awujgun** deri sepilemekte kullanılan
palamut meyvesi
a. 37b/4
- avun-** 1 alışmak, avunmak krş. *awun-*
a.-dı 71b/2
- avun-** 2 eğlenmek, işi uzatmak
a.-dı 90b/6
- awun-** alışmak, avunmak krş. *awun-* 1
a.-dı 306a/3
a.-dılar 299a/2
- awuncalığ kıl-** arkadaşlık etmek, teselli
etmek, avutmak
a.-dı 215a/7

- awuncasız bol-** alışmamak, ürkemek
a.-dı 226b/4, 310a/6
- avungan** tembel, işi erteleyen
a. 90b/7
- awurdalık** ebelik krş. *awurtalık*
a. 132a/1
- awurtalık** ebelik krş. *awurdalık*
a. kıldı 131b/7
- ay 1** ay, hilal
a. 279a/6, 308b/5, 311b/4
a. köründü 225b/1
a.+nı 309b/3
a.+nıñ 309b/3
- ay 2** bir aylık zaman dilimi, takvim ayı
a. 187b/7, 225a/4, 269b/6
- ay 3** balyoz ya da balta
a. 34b/6
- ay-** söylemek, konuşmak
a.-dı 124a/7, 129a/7, 133a/3, 138b/7,
191b/5, 228a/6, 230a/6, 240b/6,
246b/5, 251b/1, 267b/7
a.-mışı 222b/7
- aya** avuç
a. 15b/1
a.+sı 232a/2
- ayaça** avuç içi kadar
a. 60a/6
- aya çizığı** avuç içindeki çizgi
a. 15b/2
- aya içi** avuç içi
a. 15b/2
- ayağ** ayak krş. *adağ*
a. 18b/1, 52a/7
a.+ı 47b/1
a.+nı 147a/3
- ayağ bağı** halhal, ayak bileziği krş. *adağ*
bağı
a. 1a/5, 18a/7
- ayağça** aşağı doğru, enine
a. yöridi 213b/4
- ayağ igi** ayak hastalığı
a. 37a/1
- ayağ kurulmağı** bıcılğan denilen iltihaplı
yara, ayak uyuşması
a. 37a/3
- ayağ teri** ücret, işçi ücreti
a. 24b/6
- ayağ yüzi** ayağın yüzü, ayak derisi
a. 18b/2
- ‘ayâl** <Ar. eş, aynı çatı altında oturup
geçimleri aynı kişi tarafından
sağlanan topluluk, aile
‘a.+i 217a/6, 241b/6
- ‘a.+iñge 151b/4
- ‘ayb** <Ar. ayıp
‘a. 53b/6, 62a/3, 135b/1, 254b/1
- aybañg** kel, saçsız
a. 180b/6
a. ‘avrat 180b/6
a. boldı 180b/6
a. er 180b/6
- ‘ayb kııl-** <Ar.+T. ayıplamak, suçlamak
‘a.-dı 71a/3, 71a/7, 101a/6, 106a/2,
106b/7, 108a/4, 195b/7, 254a/7
- ‘ayb kılgan** <Ar.+T. ayıplayan, suçlayan
‘a. er 101a/6
- ‘aybla-** <Ar.+T. ayıplamak
‘a.-dı 62a/2
- ‘ayblik kııl-** <Ar.+T. kusurlu hale getirmek
‘a.-dı 248a/6
- ‘aybsuz** <Ar.+T. eksiği ve kusuru olmayan,
ayıpsız
‘a. 8b/6
- aydu bér-** söyleyivermek krş. *aytu*
bér-, *ayu bér-*
a.-dı 213a/5, 304b/3
a.-mek 304b/3
- āyet** <Ar. ayet, Kuran’dan bir cümle
ā.+ğa 294b/2
- ayğuçı** söyleyen, hatip
a. 191b/5
- ayıd-** söylemek, anlatmak
a.-tı 121b/5
- ayığ** ayı
a. 48b/4
- ayığ oğlanı** ayı yavrusu
a. 48b/5
- ayıl- 1** ayılmak, kendine gelmek
a.-dı 153a/2
- ay(ı)l- 2** söylenmek, denilmek
a.-ur 95b/4
- ayır-** ayırmak, uzaklaştırmak krş. *adır-*,
adur-, *ayız-*, *odur-*
a.-dı 254b/5, 263b/6, 263b/7, 274a/6,
313a/6
- ayırt 1** fark
a. kemişti 124a/6, 129b/6, 149b/2,
245b/3
- ayırt 2** ayırıcı, engel
a. bar 124a/7
- aylağ** hizmetçi
a. idti 254a/1
- aylık** aylık, bir ay için
a. 44b/3, 258a/6
- ayran** yoğurdun sulandırılması ile elde
edilen bir içecek, ayran

- a. 75a/4, 75a/5
ayrıl- ayrılmak krş. *adrl-*
a.-dı 91b/5, 279b/1
a.-dılar 270a/3, 289a/5
ayrış- birbirinden ayrılmak
a.-mağ 260b/1
ayt- demek, söylemek krş. *ayd-*
a.-tı 75a/2, 105b/3, 209b/4, 236b/4
a.-ur 145b/4
aytu bér- söyleyivermek krş. *aydu bér-*,
aydu bér-
a.-di 248a/5
a.-mek 305a/1
ay tutul- ay tutulmak, Ay'ın Güneş'le
Dünya arasına girmesi
a.-dı 77b/5
ayu bér- söyleyivermek krş. *aydu bér-*,
aytu bér-
a.-di 240a/7
az az
a. 94b/7, 122b/6
a. boldı 170b/6, 200b/1
a. kaldı 73b/6
a. kördi 309a/2, 309b/1
a. nêrse 95a/1, 200b/1
a. toğurğan 21b/4
az- azmak, yoldan çıkmak
a.-dı 94b/4, 113a/4
‘azāb <Ar. işkence, keder
‘a. 200b/3
‘a. birle 184b/4
‘a. indi 94a/5
‘a.+nı 241b/3
‘azāb ferīṣesi <Ar.+Far.+T. azap meleği
‘a. 9a/3
āzād <Far. hür, serbest
ā. 81b/2, 172b/6
ā. merd 24a/1
ā. tişi 24a/1
ā.+lar 81b/2
āzād bol- <Far.+T. hür olmak, serbest
olmak
ā.-dı 81b/1, 172b/5
āzād kııl- <Far.+T. azat etmek, serbest
bırakmak
ā.-dı 219a/6, 249a/4
āzār <Ar. Arap kadınların giydikleri uzun
entari
ā.+nı 220b/3
āzārla- <Far.+T. incitmek
ā.-dı 81a/5, 140a/3, 179a/3
āzārlat- <Far.+T. birini azarlama işini
başkasına yaptırmak, acıtmak
ā.-tı 233a/6, 238b/6
āzārlatğan <Far.+T. azarlayan
ā. 179a/4
azdur- azdırmak, yoldan çıkarmak
a.-dı 77a/7, 225a/3, 236b/3, 249b/7,
309a/7, 313b/4
azğan zalim, azmış
a. er 113a/4
azğır azgın, utanmaz
a. 122a/1
a. boldı 121b/7
azıg azı dişi krş. *azıg tiş*
a. 14a/3
azıgılg kēdik yırtıcı av hayvanı
a. 48a/6, 74a/6
azıg tiş azı dişi krş. *azıg*
a. 14a/4
azıq yiyecek, erzak
a. 252a/2, 293b/7
a.+ı 220b/3, 236b/3
azıq kııl- azık hazırlamak
a.-dı 293b/7
azın azın azar azar
a. aşurdu 238b/3, 304b/1
a. indürdi 246b/7
āzīne <Far. cuma günü, cuma namazı
ā. kılduğ 243b/5
‘azīz <Ar. aziz, yüce
‘a. 92b/1
‘azīz bol- <Ar.+T. aziz olmak, yüce olmak
‘a.-dı 92a/7, 292a/1
‘azīz kııl- <Ar.+T. yüceltmek
‘a.-dı 249a/6
‘azīzlik <Ar.+T. yücelik, büyüklük
‘a.+i 200a/6
‘a.+inde turur 70b/6
‘azm <Ar. kasıt, niyet, karar
‘a. 216b/7
azvāy <Far. bitki, öd ağacı, sarısabır
a. 36b/1

B

- bāb** <Ar. kitapların bölümlerinden her
biri
b. kıldı 251b/2
badacı sığır çobanı
b. 46a/7
bādem <Far. gülgillerden 6-8 m. boyunda
meyvesi sert kabuklu bir meyve
ağacı, badem
b. 37a/7
bādiye <Ar. çöl, kır
b. 9b/1

- b.+de 153b/2
- bāğ** <Far. bahçe
b. 122b/7
- bağarsuğ** bağırsak krş. *bağirsuğ*
b. 17a/3
- bağarsuğ kıl** en kalın tel, bam teli
b. 32b/5
- bağda-** çelme takmak
b.-dı 314a/7
b.-mağ 314b/1
- bağ(ı)r** bağır, ciğer
b. 17a/2
b.+ı 42a/6
- bağirsuğ** bağırsak krş. *bağirsuğ*
b. 17a/4
- bağırtlak** kıl kuyruk kuşu
b. 52a/4
- bağışla-** bağışlamak, vermek
b.-dı 195b/5
- bağla-** 1 bağlamak, anlaşma yapmak
b.-dı 63a/1, 75b/3, 76a/5, 79a/7,
84b/4, 86b/3, 86b/5, 91b/2, 121b/4,
136b/3, 211b/3, 215a/6, 219b/1,
219b/7, 221a/1, 226a/5, 227a/5,
236a/6, 237a/1, 239b/7, 244b/6,
245b/3, 245b/5, 258b/1, 270a/4,
275a/2, 298b/5, 307a/2, 307b/3,
310b/1
- bağla-** 2 (ishal için) durdurmak, engel
olmak
b. 84b/5
- bağlan-** 1 bağlanmak
b.-dı 211b/3, 220b/5, 270b/6
- bağlan-** 2 cevapsız kalmak, konuşamamak
b.-dı 307a/2, 307b/4
- bağlan-** 3 eksiltmek, kısaltmak
b.-dı 214b/4
- bağlan-** 4) giymek, takmak
b.-dı 266b/7, 285b/4
- bağlangan** bağlayan, durduran
b. dārū 84b/6
- bağlanmış** bağlı, bağlanmış
b. aṭ 75b/3
- bağlıg** bağlı
b. boldı 158b/6
- bağu** kırık çıkık sarmakta kullanılan sargı
bezi, alçı, çubuk tarzı araç
b. 35a/6
- bağuçı** bağlayıcı, birleştirici
b. 35a/6, 240b/1
- bahā** <Far. fiyat, bedel, değer, kıymet
b.+dın 246b/2, 306a/4
b.+қа 265a/3
- b.+sındın 309a/1
- bahāne** <Far. bahane, sebep
b. kitti 102a/2
- bahāne kıl-** <Far.+T. bahane bulmak
b.-dı 273a/3
- bahāsız** <Far.+T. çok değerli, paha biçilmez
b. yinçü 176b/3
- bağıl** <Ar. cimri, hasis
b. boldı 90b/7
b. er 96a/1
b. erenler 91a/1
- bağillik kıl-** <Ar.+T. cimrilik etmek
b.-dı 95b/7, 166a/3, 220a/2
b.-ur 261b/7
- bağillik kılğan** <Ar.+T. cimrilik eden kimse
b. er 166a/4
- bağillik kılış-** <Ar.+T. karşılıklı cimrilikte
bulunmak
b.-tılar 301a/2
- bağış kıl-** <Ar.+T. bahsi geçmek, hakkında
konuşmak
b.-dı 257b/1
- bağış** <Far. bağış, bahşiş
b. 150b/2, 150b/3, 153b/3, 194b/6,
212b/5, 234a/5
b.+din 86b/1, 147b/4
b.+ni 269a/1
- bağış bér-** <Far.+T. bahşiş vermek,
ihanda bulunmak krş. *bağışle-*
b.-di 99b/5, 194b/5, 212b/5, 212a/5,
233a/1, 253a/7
- bağışle-** <Far.+T. bahşiş vermek, ihanda
bulunmak krş. *bağış bér-*
b.-di 223a/6
- bağış tile-** <Far.+T. ihsan istemek
b.-di 304b/6, 310a/3, 311a/4, 313a/1
- baht** <Far. talih, şans, uğur
b. 208a/3
b. boldı 304b/6
- bahtlıg** <Far.+T. talihli, şanslı
b. 180a/5
- bahtlıg bol-** <Far.+T. talihli olmak, şanslı
olmak
b.-dı 208a/3, 276a/1
- bahtlıg kıl-** <Far.+T. talihli kılmak, şanslı
kılmak
b.-dı 212b/1
- bahtlık** <Far.+T. talihlilik, şanslı olma
durumu
b. tiledi 304b/6
- bahtsızlık** <Far.+T. talihsizlik, şanssız olma
durumu
b.+ı 260a/2

- bāk** <Far. korku
b. 266a/1
b. tutmadım 100a/7
b.-ım 264b/4
- bağ-** bakmak, görmek
b.-a 218a/5, 230a/2
b.-mağ 183b/5, 306b/5
b.-tı 106a/3, 124a/1, 129a/3, 137b/4,
186b/3, 187a/4, 190b/2, 196a/4,
224b/5, 244b/7, 259b/1, 260a/6,
265b/2, 267b/6
- bağa** kara kurbağa, kurbağa
b. 94a/2
b. ötti 316b/1
- bağaçuk** eğe kemikleri ile kol arasındaki
kemik parçası
b. 15a/4
- bağa kod-** göstermek, açıklamak
b.-tı 217a/2
- bağanak** geniş getiren hayvanların
tırnakları, iki tırnaktan her biri
b. 46b/3
- bağa tur-** bakadurmak, bakmaya devam
etmek
b.-dı 230a/2, 236a/6, 260a/3, 269a/2
- bağır-** bağırarak
b.-dı 70a/6, 90b/5, 156a/3
- bağış-** bakışmak
b.-tı 152a/2, 258b/5
- bākī** <Ar. ebedi, sonsuz
b. 189a/1, 214a/2
b. kaldı 131a/1, 180b/2
b.+si 11a/5
- bağtur-** baktırmak
b.-dı 214a/7
- bal** bal
b. 37b/1
b.+nı 146a/4
- balaban** doğan, atmaca
b. 51a/4
- balçağ** yapışkan ve koyu kıvamlı çamur,
killi çamur, balçık krş. *balçık*
b.+ğa 284b/2
- balçık** yapışkan ve koyu kıvamlı çamur,
killi çamur, balçık krş. *balçağ*
b.+ğa 175b/3, 293b/5
- balçıkka tüşgen** balçığa düşen
b. 175b/4
- balçıklığ** balçıkla sıvanmış
b. boldı 163a/4
- baldır** bacağın diz kapağı ile ayak bileği
arasında kalan kısım
b. 18b/2
- balık** balık
b. 39a/2, 156b/5
- bālīg bol-** <Ar.+T. bülüğa ermek, ergin hale
gelmek
b.-dı 219b/4, 227b/4
- ballıg arı** bal üreten arı, bal arısı
b. 50b/6
- balsuz** balsız
b. 50b/5
- balta** balta
b. 8a/5
- bamuğ** pamuk
b. 64a/7
b.+nı 64a/6, 79b/6, 84b/6
- bañır-** bağırarak
b.-dı 89b/7, 100b/2, 156a/3, 185a/1,
188b/2
- bañgla-** yüksek sesle bağırarak, seslenmek
b.-dı 247b/7
- bañsız** zengin, eksiksiz
b. er 217b/4
b. kıldı 213b/3, 217b/3
- bar 1** var, mevcut olan
b. 81a/3, 103a/5, 120a/1, 124a/7,
136b/6, 143a/1, 146a/2, 173a/4,
211b/2, 226a/3, 227a/3, 248a/4,
263a/5
b. erken 232a/3, 232a/4
- bar 2** ırmak, nehir
b. yıkıldı 177a/4
- bar-** gitmek, varmak
b.-dı 113a/3, 144a/6, 184a/3, 185b/6,
190a/5, 212b/4, 213b/4, 227a/6,
245a/5, 276a/2
b.-up 269b/1
- barbağ** bir tür çalgı, arp
b. 32b/4, 79a/5
- barbağçı** arp çalan kimse
b. 32b/3
- bardak** bardak, testi
b. 6a/6, 6b/7, 247b/2, 316a/6
- barğan** giden, varan
b. ermes 322a/1
- barğu** gidilecek, varılacak
b. tün 70a/6
- barmak** parmak
b. 15b/3, 105a/2, 144a/4, 229a/6
b. birle 66a/4, 73b/5
b.+dın 84b/1
b.+ı 229a/6, 232a/2
b.+lar 136b/2
b.+ların 73b/4, 246a/1
b.+larınınığ 238b/4

- b.+larını 218a/4, 220a/3, 237b/1,
254b/3
b.+nı 318b/7
- barmak boğunu** parmak boğumu
b. 15b/5
- barmak süngüki** parmak kemiği
b. 15b/5
- bars** pars, kaplan
b. 48b/5
- bas-** basmak
b.-tı 174b/5, 216a/2, 220a/4
- başgak** vali, tahsildar
b. 24b/4
- başığ** basık, cılız, zayıf
b. boldı 255b/5
b. er 255b/6
- basınlaç** dikkat gerektiren bir tür el oyunu
b. oynadı 263a/5
- basrukmağ** kâbus, karabasan
b. 10a/7
- bāsūr** <Ar. basur
b. 207a/5
- baş 1** baş
b. 11b/5, 62b/5, 141a/7, 185a/5,
294b/7
b. üze 137a/3
b. yüki 83b/4
b.+ı 42a/6, 47a/6, 118a/6, 146a/2,
264b/1
b.+ın 90b/3, 110a/4, 110a/5, 118a/6,
125a/3, 130b/2, 141a/7, 211b/7,
219a/5, 227a/4, 238b/7, 244a/2,
268b/5, 320b/2
b.+ıñğ 36b/5
b.+ıñga 187b/1
b.+ınıñğ 17b/7
b.+қа 113a/5, 134a/1, 144a/4
b.+ların 245a/2, 256b/3
b.+larını 239a/7
b.+nı 63a/1, 80b/2, 98b/6, 210a/7,
216a/2
- baş 2** yara
b. 37a/1, 37a/4
b.+қа 66a/3
b.+nı 121a/7, 139a/6, 140a/5, 154b/4,
184a/2
- başak** okun başına geçirilen demir, ok
temreni
b. 42b/1
b.+ın 188a/7
- başakçı** başakçı, başak toplayan
b. 42b/2
- baş bağı** başa bağlanan ya da sarılan şey
b. 1a/3, 63a/1
- baş barmak** baş parmak
b. 15b/3
b.+ı 175a/7, 175b/1
- baş diyeti** yaralama diyeti
b. 54b/4
- baş ıgi** baş ağrısı
b. 36b/5
- baş kōngakı** kepek
b. 12a/4
- baş kōni** kafa derisi
b. 11b/7
- başla-** başlamak
b.-dı 119b/4, 182a/7, 194a/4, 209a/3,
209b/5, 214b/2, 265a/4, 269a/6,
306b/4, 321b/6
- başlığ 1** başlı, canlı
b. 18b/4, 19a/3, 170b/7
b. boldı 170b/7
b.+nı 215a/3
- başlığ 2** yaralı
b. 272a/3
b. kıldı 88a/3, 185a/4
b. kişi 88a/3
- başmağ** ayakkabı
b. 30b/2
- başmağçı** ayakkabıcı
b. 30b/2
- baş mili** yara derinliğini ölçmeye yarayan
araç
b. 8b/1
- baş sağrakı** kafatası
b. 11b/7
- baş tamarı** baş damarı
b. 15b/1
- baş tapı** yara izi
b. 37a/5
- baş tōngüllügi** baş dönmesi
b. 210b/1
- baş üstüni** başın tepe kısmı
b. 12a/3
- baş yarukı** baş yarası
b. 37a/4
- baş yülügüçi** berber
b. 35a/4
- bat-** batmak, gözden kaybolmak
b.-mağқа 115b/2
b.-tı 72b/3, 83a/1, 96a/5, 101b/2,
112b/3, 114b/5, 115a/7, 128b/6,
130a/5, 143a/2, 147b/1, 165a/2
- bāıl** <Ar. batıl, boş, beyhude
b. birle 73a/2
b. iş 220a/4

- b. yoğaldı 194a/3
b.+nı 193b/5
- bâtil bol-** <Ar.+T. batıl olmak, boşa gitmek
b.-dı 130b/7, 190a/6
- bâtil kııl-** <Ar.+T. boşa çıkarmak
b.-dı 215a/3, 215b/6, 216a/3,
220a/3
- batır-** batırmak
b.-dı 72b/2, 72b/3, 139b/1, 210b/7,
219a/7
- bay** zengin
b. 225a/6, 274b/2
b. er 227a/1
- bay bol-** zengin olmak
b.-dı 97a/1, 103a/5, 175a/4, 181a/5,
209b/5, 214b/6, 226b/7, 227b/2,
233a/7
- bay kııl-** zenginleştirmek
b.-dı 235b/4
- baykuş** baykuş
b. 52b/1
b. ötti 109b/4
- baylık** zenginlik
b. 227b/2, 233b/1
- baymak** ustalık, rehberlik
b. 225a/1
- bayram** milli veya dini bakımdan önemli
olan ve kutlanan gün veya günler
b. kıldılar 254a/5
- bâzâr** <Far. pazar, çarşı
b. 24b/3, 119a/3
- bâzîrgân** <Far. tüccar
b. 120b/1, 133a/1, 245a/5
- bâzîrgânlık** <Far.+T. tüccarlık
b. kıldı 120b/1
- becegü yipi** gemide kullanılan halat
b. 31b/6
- bedbaht** <Far. kötü talihli, kutsuz
b. 180b/4
- bedbaht bol-** <Far.+T. bedbaht olmak
b.-dı 180b/3, 208a/4, 211b/6, 260a/2
- bedbaht kııl-** <Far.+T. bahtsız kılmak
b.-dı 234b/4
- bedel** <Ar. karşılık, bedel
b. 220a/3
- bedel bër-** <Ar.+T. bir şeyi başka bir şeyle
değiştirmek
b.-di 217b/6, 246a/5
- bedel kııl-** <Ar.+T. bir şeyi başka bir şeyle
değiştirmek
b.-dı 220a/2, 307a/6
- bêg** bey, emir
b. 24a/7, 120a/3, 192a/6, 236a/3,
243b/7, 244a/1, 246a/6, 247b/3
b.+ke 97a/7, 97b/6, 287b/2, 308a/2
b.+ler 120a/4
- bêglik** beylik, idare
b. birdi 240a/1
- bêglik kııl-** beylik yapmak, idare etmek
b.-dı 120a/2, 285a/6
b.-mağ 120a/3
- begni** beyin, ilik
b.+siñge 141a/7
- bekâret** <Ar. bekaret, kızlık
b.+in 64a/5
- bekçi** bekçi
b.+ler 124b/4
- bekçilik kııl-** bekçilik yapmak
b.-dı 212a/6, 259a/7
- bekir** <Ar. özel isim
b. 321b/5
- bekle-** korumak, saklamak,
sağlamlaştırmak, pekitmek
b.-di 76a/2, 87b/2, 110b/1, 112a/1,
114b/6, 123b/3, 124b/3, 138a/5,
147a/5, 147b/6, 151b/3, 162a/1,
183b/4, 234b/3, 264b/2, 286b/1,
287a/6, 305a/2, 305b/4
b.-mek 313a/1
b.-sün 58a/7
- beklegen** bekleyen, koruyan
b. 114b/6, 138a/5, 162a/1
b. ferîsteler 162a/1
- belâ** <Ar. içinden çıkılması güç, sakıncalı
durum
b. 85b/1, 123a/1, 136a/3, 136a/4,
141b/6, 143b/4, 150a/7
b. yoğattı 150a/7
- belâbâz** <Ar.+Far. belalı, uğursuz
b. 147a/7
- belâlıg** <Ar.+T. belalı
b. boldı 200b/1
- bêl bağı** kemer, kuşak
b. 40b/6
- belgülug** belli, açık seçik
b. er 59b/4
b. yarmağım 59b/4
- belgülug kııl-** belirlemek, açık etmek
b.-dı 79b/3, 189a/4, 241a/3
- belgür-** belirlemek
b.-di 115b/3
b.-miş 115b/4
- belgüsüz** belirsiz
b. sözledi 316b/5
- belgüsüz bol-** belirsiz olmak, bilinmemek
b.-dı 286a/5

- belgüsüz kıl-** belirsiz olmak, kaybolmak
b.-dı 221a/7
- béli yinçke** beli ince kimse krş. *bıkmı yinçke*
b.   avratlar 125b/7
b. er 125b/7, 247b/7
- bend** <Far. bend, bağ
b. 28b/5
- bende** <Far. kul, köle
b. 25a/5
- beñgzeş-** benzeşmek
b.-mişlerdin 184a/7
- bér-** vermek
b.-di 65a/2, 72b/5, 75a/1, 79a/2, 94b/5, 98b/4, 106b/4, 108b/5, 119b/1, 119b/6, 129a/1, 130b/5, 140a/1, 141b/3, 143b/7, 145a/5, 147b/4, 150b/2, 151b/7, 153b/2, 191a/3, 210b/5, 211a/1, 211b/5, 212a/1, 212a/5, 213b/2, 215b/3, 217b/6, 218b/4, 219a/6, 220a/1, 220a/2, 222a/1, 222a/6, 225b/2, 227a/6, 228a/2, 230b/4, 231b/1, 232b/2, 232b/3, 233a/1, 234a/4, 234b/4, 235a/1, 240a/1, 241b/2, 244a/4, 245b/1, 251b/5, 252b/4, 253a/6, 253a/7, 255a/6, 255b/2, 256b/1, 256b/5, 257a/7, 263b/5, 265a/2, 269b/4, 305a/4
b.-diler 231b/3
b.-medi 242b/1
b.-sün 59a/1, 260b/1
b.-ti 245a/2
- beräber** <Far. beraber
b. 23b/4
- beräber kıl-** <Far.+T. beraber kılmak, denkleştirmek
b.-dı 262a/3, 265a/2
- beräberlik** <Far.+T. beraberlik
b. kıldı 263a/4
b. kılıştılar 304a/1
- berdelik** <Far.+T. esirlik, kölelik
b. kız 237a/3, 240b/3, 240b/7
- berduşvârlık** <Far.+T. berduşvarlık
b. 137b/2
- bere** <Far. kuzu
b. 47a/4
- bereket** <Ar. bolluk
b. 260b/2
b. børsün 260b/1
- bereketlîğ** <Ar.+T. bereketli
b. er 176b/4
- bereketsiz** <Ar.+T. çabuk tükenen, bereketsiz
b. kıldı 194a/3
- berhâş** <Far. savaş, kavga
b. 260b/3
- berhâş kıl-** <Far.+T. savaşmak
b.-dı 261a/3, 262a/4
- berhâş kılış-** <Far.+T. birlikte savaşmak
b.-tılar 300b/3
- berhordârlık** <Far.+T. mutluluk, mesut olma
b. kıldı 244a/3
- bêriş-** verişmek
b.-tiler 303b/1
- berk** sıkı, sağlam
b. böget 136b/3
b. il 205a/7
b. yerde 215a/4
- berk bağla-** sıkıca bağlamak
b.-dı 227a/5
- berk bol-** sıkı olmak, sağlam olmak
b.-dı 205a/6, 206b/2
- berkinç** <Far. susamlı ve bej renginde bir helva türü
b. 39b/2
- berkinççi** <Far.+T. berkinç helva ustası
b. 39b/2
- berkindür-** sağlamlaştırmak
b.-di 244b/2
b.-ür 263a/6
- berkit-** sağlamlaştırmak
b.-ti 239b/1, 250b/1
- berk kıl-** sağlamlaştırmak
b.-dı 222b/1
- bertük bağıcu** kırık çıkık işiyle uğraşan kimse
b. 35a/6, 240b/1
- bertük bağı yıgaç** kırık kemiğe bağlanan tahta, sargı
b. 35a/6
- berü** beri, ileri, buraya
b. yöridi 146b/4, 148a/5
- bêş** beş
b. 44a/7, 46b/2, 47a/5
b.+de 124b/4
b.+din 9b/7
- beşâret birgen** <Ar.+T. müjde veren
b. 120a/6
b.-inğ 120a/7
- beşâret biriş-** <Ar.+T. müjdeleşmek
b.-tiler 298b/4
- bêşinci** beşinci krş. *bêşinç*
b. 71b/6
- bêşinç** beşinci krş. *bêşinci*

- b.+ke 44a/7
- bêş mûngüşluğ** beş köşeli
b. nêrse 242a/7
- bet** <Far. çulhaların ipliğe sürdükleri cila
b. 31a/6
- bey** <Ar. satma, satış
b. 83a/6, 89a/6
b. bozuldı 278a/1
b.+ni 188a/2, 230b/4
b.+niñ 245a/7
- beyân kıl-** <Ar. açıklamak, delil göstermek
b.-dı 62b/1, 243a/1
- beyhüde** <Far. boşuna, yararsız
b. sözledi 70a/7, 107b/7
- beyt** <Ar. beyit
b. 28b/7, 124a/7, 124b/1, 236b/4,
267b/7
- beytleş-** <Ar.+T. karşılıklı şiir okumak
b.-tiler 298b/2
- bez** etle deri arasında bulunan kabarcık,
çıban, beze
b. 11b/1
- beze-** süslemek
b.-di 100a/2, 106b/6, 110a/2, 111b/6,
124a/3, 125a/6, 210a/3, 240b/1,
242b/6, 253a/6, 253b/7, 254b/7,
255b/1, 289b/3, 315a/3, 316b/7
b.-mek 315a/3
- bezek 1** süs, ziynet
b. 106b/6, 315a/3
- bezek 2** sıtma nöbeti, ateş krş. *bezgek*
b. 219a/5
- bezen-** süslenmek krş. *bezgen-*
b.-di 284a/3, 295b/5
b.-miş 276b/2
- bezenmedin körklüg** süslenmeden
güzel olan
b. urağut 21b/6
- bezgek** sıtma nöbeti, ateş krş. *bezek 2*
b. 36b/3, 36b/4, 89b/6, 219a/4
- bezgeklig** sıtma nöbetli, ateşli
b. boldı 208b/1
- bezgen-** süslenmek krş. *bezen-*
b.-miş 157b/4
- bıçak** bıçak
b. 35a/1, 42b/7, 43a/1
b. tuttu 189a/5
b.+ı 43a/1
b.+nı 137b/3, 224a/5
- bıçakçı** bıçakçı
b. 42b/7
- bıçğu** bıçkı, testere krş. *bıçkı*
b. 30a/7, 34b/4
- bıçığ** anlaşma, sözleşme
b. 27a/1, 67b/6
- bıkm** bel, böğür
b. 16a/6
b.+ı 47b/1
b.+ıñga 47b/1
- bıkmı yinçke** beli ince kimse krş. *béli yinçke*
b. ‘avrat 125b/4, 125b/6
b. boldı 122a/6, 125b/5, 172a/1,
178b/2, 241a/5, 267a/7
b. er 125b/6, 240b/3
- bıkm içi** leğen kemiğinin çevrelediği
organlar
b. 16a/7
- bıkmılığ** belli, belirtilen nitelikte bele sahip
olan
b. 178b/2, 172a/2
- bırak-** bırakmak krş. *burağ-*
b.-tı 74a/6
- bıskır-** gülümsemek, iş vermek, çalıştırmak
b.-dı 69b/7, 86a/4, 271a/3
- bışığ kerpiç** pişmiş kerpiç, tuğla
b. 30a/5
- bışığ râyliğ** <T.+Ar.+T. olgun görüşlü
b. 205b/3
b. boldı 205b/3
- bışku** bıçkı, testere krş. *bıçğu*
b. 34b/5
- bıyık** bıyık
b. 14b/3
b.+ın 137b/2, 234a/7
b.+ların 247a/4
b.+nı 138b/6
- bı’at** <Ar. uyma, birinin egemenliğine
girme
b. 263b/5
b. birdi 263b/5
- *bican** asla, hiç
b. 56a/3
- biç-** biçmek
b.-esi 212a/4
b.-mesdin 128b/6
b.-ti 118a/2, 137b/7, 157a/3
- biçilmiş** biçilmiş
b. ekin 118a/2
- biçin** maymun
b. 49a/1
b.+ge 188a/3
- bi-hüş** <Far. sersem
b. 175b/7, 208b/6
- bi-hüş bol-** <Far.+T. kendinden geçmek
b.-dı 164b/7, 208b/5

- bî-hüşlük** <Far.+T. baygınlık, sersemlik
b.+din 230a/4
- bî-hüş otı** <Far.+T. uyuşturucu etkisi olan
bir tür ot
b. 36a/7
- bil-** bilmek
b.-di 78b/2, 108a/3, 122a/2, 139b/7,
168b/6, 169a/4, 169b/6, 171a/5,
176a/5, 224b/1, 227b/6, 267a/6
b.-diler 159a/5
b.-medi 159a/5, 166a/7, 182a/5
b.-sedim 122a/3
b.-ür 222b/1
- bildür-** bildirmek
b.-di 221b/7, 233b/1, 241a/2
- bilegü** bilegi
b. 35a/5
b.+ke 142a/4
- bilek** bilek
b. 15a/7
- bilezük** bilezik
b. 15a/7, 252a/5
- bilgen** alim, bilgin
b. 168b/6, 305a/6
b. boldı 169a/5, 171a/6
- *bilgen endām** <T.+Far. beş duyu
b. 12b/1
- bilmegen** bilmeyen, cahil
b. 182a/5
b. er 166b/1
- bîmār** <Far. hasta olan, sayrı
b. 145a/6, 161a/5
- bî-meze** <Far. tatsız tutsuz, yavan
b. boldı 90a/7
b. söz 90b/1
- binā** <Ar. bina, yapı
b.+nı 80a/2, 126a/6, 138b/6, 254a/4
- binā kıı-** <Ar.+T. yapmak, inşa etmek
b.-dı 110b/6, 276b/4
- binā konuqluı** <Ar.+T. yeni ev için
düzenlenen yemek
b. 38a/4
- bir** bir sayısı
b. 1b/3, 2a/1, 2b/7, 12a/1, 12b/4,
14b/6, 20a/3, 23b/7, 26a/4, 28a/7,
28b/5, 29a/1, 44a/5, 46b/1, 47a/7,
56b/6, 60a/4, 62a/3, 68b/2, 75a/1,
79a/3, 103a/5, 124b/4, 125a/1,
133b/3, 141b/5, 146a/2, 244a/4,
247a/5, 251a/5, 256b/5, 258a/4,
258a/6, 258a/7, 258b/3, 261b/5,
262b/7, 263b/1, 264b/6, 266a/7,
266b/7, 270b/5, 292b/4, 319b/5
b.+ni 244a/2
- birbiri** iki veya daha fazla şey yâhut
kimsenin yerini tutar, biri öteki,
yekdiğer
b.+ñge 245b/4, 264a/5
- birer birer** birer birer, tek tek
b. 123b/1
- birı** bir tanesi, bir teki, bir kimse
b. 47a/7, 66b/3, 133a/2, 285a/4,
303b/4
b.+n 122b/2, 236a/3, 303b/4
b.+ñge 285a/4
b.+si 145a/6
- birik-** birikmek, artmak
b.-ti 306a/6
- birin birin** birbirini ardınca, birer birer
b. 60a/3
- birle** ile, vasıtasıyla, birlikte krş. bile
b. 25b/7, 56a/6, 56a/7, 62a/5, 62b/3,
63a/1, 65a/4, 66a/4, 70b/7, 71a/1,
71b/2, 71b/4, 72a/1, 73a/2, 73b/4,
73b/5, 75b/1, 75b/2, 76a/1, 76a/5,
79a/3, 81a/5, 84b/4, 84b/7, 86b/3,
87a/7, 89a/4, 93a/6, 97b/7, 98a/6,
100a/2, 101a/5, 101b/4, 102b/6,
105a/2, 105a/5, 108a/1, 108b/2,
110a/4, 110a/7, 110b/1, 110b/7,
111a/5, 111a/6, 111a/7, 111b/1,
113b/5, 114b/4, 116b/2, 116b/4,
117b/7, 119b/4, 119b/7, 120a/2,
121a/5, 121a/6, 121a/7, 126a/3,
129a/3, 129b/1, 132b/4, 134b/1,
135b/5, 138a/3, 140a/4, 140b/5,
143b/2, 144b/4, 147a/4, 147a/6,
148a/1, 149a/3, 154a/4, 154b/1,
155b/2, 156a/1, 161a/4, 165b/2,
165b/3, 166a/3, 168b/1, 173b/1,
174b/1, 183b/6, 184b/3, 184b/4,
186b/3, 187a/3, 188a/1, 189a/4,
189b/1, 190b/2, 192a/7, 193a/1,
193b/2, 210a/1, 210a/3, 214a/5,
215a/1, 217a/6, 221a/1, 221a/6,
223b/6, 226b/1, 229a/6, 230a/7,
236b/7, 238a/5, 239a/3, 239b/4,
242a/6, 242a/7, 244a/3, 245b/2,
248a/2, 249a/7, 249b/1, 253a/2,
253b/7, 255b/1, 256a/2, 256b/6,
256b/7, 257a/1, 257a/5, 257b/1,
257b/2, 257b/3, 257b/4, 257b/5,
257b/6, 257b/7, 258a/3, 258b/7,
259a/1, 259a/4, 259b/5, 259b/6,
259b/7, 260a/4, 261a/5, 261a/6,
261b/4, 262a/1, 262a/4, 262b/1,

- 262b/2, 262b/4, 263a/4, 263a/5,
263a/6, 263b/6, 264a/7, 264b/1,
264b/7, 265a/5, 269b/4, 271a/2,
271b/7, 274b/5, 277a/2, 283b/1,
285a/3, 285b/2, 288a/7, 289b/7,
298a/1, 304a/3, 305a/5, 305a/7,
306a/3, 306b/2, 306b/5, 307a/6,
308a/7, 309b/7, 311b/6, 312b/6
- birle-** bir etmek, tek kılmak, birleştirmek
b.-di 250a/7
- birök** yine de, şimdi
b. 242b/3
- bir yığaç yêr** uzunluk ölçü birimi, yaklaşık
beş kilometrelik uzaklık ölçüsü
b. 1b/3
- biş-** pişmek
b.-di 319b/7
b.-miş 141a/5, 237a/5
b.-ti 227b/4, 237a/1
- bişik** beşik
b. 7b/1
- bişik közlüg** gece körlüğü, göz rahatsızlığı
b. 161a/1
b. boldı 161a/1
- bişür-** pişirmek
b.-di 117b/6, 211b/5, 318a/3
- bit** bit
b. 50a/6
b.+ni 193a/4
- biti-** yazmak
b.-di 68a/2, 111b/3, 115a/7, 133a/1,
139a/7, 140a/7, 188a/3, 211a/1,
239a/6, 241a/3, 245b/6, 249a/5,
265b/4, 266a/6, 267a/6, 304b/5,
315b/3, 316b/3
b.-mek 304a/7, 304b/5
b.-meki 223a/5
b.-mekke 210b/5
- bitig** kitap, mektup
b. 99b/4, 213a/1, 238b/2
b. bêrdi 119b/6
b.+ler 303b/7
- bitigüçi** yazıcı, katip
b. 28a/6
- bitiş-** 1 yazışmak, yazmakta yardım ve
yarış etmek
b.-ti 257a/4, 298a/2
- bitiş-** 2 birbirine dokunacak kadar yan yana
gelmek, bitişmek
b.-tiler 298a/2
- bitiyü bêr-** yazıvermek
b.-di 246b/1
- bitle-** ayıklamak, bit ayıklamak
b.-di 110a/5
- bitlig** üzerinde bit olan, bitlenmiş
b. boldı 167a/6
- bitürgen** bitiren
b. 221b/6
- biz 1** biz
b. 55a/2, 55b/4, 56b/7, 57a/2
b.+ke 55a/5, 117a/1
b.+niñ 55b/2, 56a/6, 56a/7
- biz 2** bez, kumaş
b. 30a/7, 77b/6
- bizâr bol-** <Far.+T. uzaklaşmak, ilgisini
kesmek
b.-dı 209a/3
- bizâr kıl-** <Far.+T. temize çıkarmak
b.-dı 237a/2
- boğag** boya krş. *boyag*
b. 37b/6, 127a/5
b. birle 253a/2
- boğagliğ** boyalı, renkli
b. yüñg 47b/6
- boğluğ 1** boyunlu krş. *boyunluğ*
b. 177a/2, 177a/4, 178a/3, 178a/4
- boğluğ 2** boylu
b. 19a/1, 202b/5
- boğun** bodun, millet, halk
b.+lar 72a/1, 90b/5, 93a/6, 97a/7,
116a/1, 120a/2, 128a/4, 133b/3
b.+larga 70b/3, 114b/2
b.+lariñg 69a/1
b.+larğa 71b/6, 99b/4, 141b/6
- boğ-** boğmak
b.-dı 123a/2, 128b/7, 245a/4
- boğaz** boğaz
b. 14a/7
b.+ı 173b/1
b.+iñga 164b/7, 173a/7
b.+iñka 224a/5
- boğazlağı** boğazlanacak (hayvan) krş.
boğuzlağı
b. nêrse 185b/2
- boğazlaş-** boğazlaşmak, kıyasıya dövüşmek
b.-tiler 298a/5
- boğaz uci** boğaz ucu, gırtlak
b. 14b/1
- boğuk** (ses için) boğuk, kısılmış
b. ünlüg 172a/5, 172a/6
- boğul-** boğulmak
b.-dı 123a/2, 279a/3
b.-miş 245a/4
- boğuzla-** bir canlıyı boğazını kesmek
suretiyle öldürmek, kurban etmek
b.-dı 67a/4, 76a/4, 185b/1, 189b/7,

- 255b/6
b.-mağ 255b/6
- boğuzlağı** boğazlanacak (hayvan) krş.
boğazlağı
b. 67a/3
- boğ** yeşil küf
b.+1 32a/3
- *boğalık** gemi direği
b. 31b/6
- boğça** bohça
b. 34b/3
- boğuk** kuş kursağı
b.+1 53a/2
- boğurda-** fokurdamak
b.-dı 316a/6
- bol-** olmak
b.-dı 61b/4, 63b/5, 64a/4, 65a/1,
69a/1, 69b/1, 70b/7, 71b/6, 72a/1,
72a/2, 73b/5, 81b/1, 83a/2, 84b/2,
85a/5, 85b/5, 87b/1, 89a/6, 89b/4,
90a/3, 90a/4, 90a/5, 90a/7, 90b/7,
91a/5, 91a/6, 91b/6, 92a/5, 92a/7,
92b/1, 92b/2, 92b/6, 93a/7, 93b/2,
93b/4, 93b/7, 94a/1, 94a/2, 94a/4,
94a/6, 94b/7, 95a/1, 95a/3, 95a/4,
95a/5, 95a/6, 95b/3, 95b/5, 96a/7,
97a/1, 97a/2, 98a/1, 98a/2, 98a/5,
98b/4, 99a/1, 99a/2, 99b/2, 101a/5,
103a/5, 104a/1, 104a/4, 104b/5,
105a/1, 105a/6, 106a/1, 106a/4,
106a/5, 107a/1, 107a/2, 107b/5,
108b/7, 109b/1, 109b/2, 111a/5,
111a/6, 111b/5, 112a/2, 113b/4,
114a/3, 114b/3, 116b/2, 116b/3,
117a/2, 117b/7, 118a/3, 118a/4,
119a/3, 120a/3, 120a/5, 121a/2,
121b/7, 122a/6, 122a/7, 122b/3,
122b/6, 123b/5, 124b/2, 124b/6,
125b/1, 125b/5, 126a/2, 126a/4,
127a/1, 127a/3, 127b/6, 128a/4,
128b/3, 129a/4, 129b/4, 130a/2,
130b/7, 131a/7, 132a/5, 132b/1,
132b/6, 133a/5, 133b/2, 134a/5,
134b/4, 134b/6, 140a/2, 142b/7,
144a/5, 144b/1, 144b/2, 144b/7,
145b/2, 146a/5, 146a/6, 148b/5,
149b/5, 150a/1, 150a/6, 150b/4,
150b/5, 151a/7, 151b/3, 151b/4,
152a/1, 152a/2, 152a/3, 152b/7,
154a/1, 154a/5, 155a/1, 155a/6,
155b/3, 156b/4, 156b/5, 156b/7,
157a/4, 157b/7, 158a/4, 158a/7,
158b/1, 158b/4, 158b/5, 158b/6,
159a/1, 159a/3, 159a/6, 159b/1,
159b/2, 159b/4, 159b/5, 159b/7,
160a/1, 160a/4, 160b/3, 160b/5,
161a/1, 161a/2, 161b/4, 161b/7,
162a/2, 162a/4, 162b/3, 162b/5,
162b/7, 163a/1, 163a/2, 163a/4,
163a/5, 163a/6, 163b/4, 163b/5,
164a/1, 164a/4, 164b/1, 164b/4,
164b/6, 165a/1, 165b/5, 166a/1,
166b/1, 166b/2, 166b/4, 166b/7,
167a/2, 167a/4, 167a/5, 167a/6,
167b/1, 167b/2, 167b/6, 168a/1,
168a/3, 168b/2, 168b/4, 169a/5,
169a/7, 169b/4, 170a/4, 170a/5,
170a/6, 170b/3, 170b/4, 170b/5,
170b/6, 170b/7, 171a/1, 171a/2,
171a/4, 171a/6, 171a/7, 171b/2,
171b/3, 171b/4, 171b/5, 171b/6,
171b/7, 172a/1, 172a/2, 172a/3,
172a/5, 172a/6, 172a/7, 172b/5,
172b/6, 173a/2, 173a/3, 173b/3,
173b/4, 173b/6, 174a/1, 174a/2,
174a/5, 174a/6, 174a/7, 174b/1,
174b/3, 174b/7, 175a/1, 175a/2,
175a/3, 175a/4, 175a/7, 175b/1,
175b/5, 175b/7, 176b/1, 176b/5,
176b/6, 177a/1, 177a/2, 177a/3,
177a/5, 177a/6, 177b/1, 177b/2,
177b/3, 177b/5, 177b/6, 178a/2,
178a/3, 178b/1, 178b/2, 179a/7,
179b/1, 180a/1, 180a/5, 180a/6,
180b/3, 180b/6, 180b/7, 181a/2,
181a/3, 181a/4, 181a/5, 181a/7,
181b/4, 181b/6, 182a/2, 182a/4,
182a/6, 182b/3, 182b/7, 183b/3,
184a/4, 185a/7, 186b/6, 187a/3,
188a/1, 189b/6, 190a/2, 190a/6,
190b/1, 192a/5, 193b/6, 194a/2,
195b/3, 197a/5, 197b/2, 197b/3,
197b/4, 197b/6, 197b/7, 198a/1,
198a/2, 198a/3, 198a/5, 198a/6,
198b/2, 198b/3, 198b/4, 198b/5,
198b/6, 198b/7, 199a/2, 199a/3,
199a/4, 199a/5, 199a/6, 199a/7,
199b/1, 199b/2, 199b/3, 199b/5,
199b/6, 199b/7, 200a/1, 200a/2,
200a/3, 200a/4, 200a/5, 200a/7,
200b/1, 200b/2, 200b/3, 200b/5,
200b/6, 201a/1, 201a/2, 201a/5,
201a/6, 201a/7, 201b/2, 201b/3,
201b/4, 201b/5, 201b/6, 202a/1,
202a/4, 202a/5, 202a/6, 202b/1,
202b/2, 202b/3, 202b/5, 202b/6,

- 203a/1, 203a/2, 203a/4, 203a/5,
203a/6, 203b/1, 203b/2, 203b/4,
203b/6, 204a/1, 204a/2, 204a/4,
204a/5, 204a/6, 204a/7, 204b/1,
204b/3, 204b/4, 204b/5, 205a/1,
205a/2, 205a/3, 205a/4, 205a/5,
205a/7, 205b/2, 205b/3, 205b/5,
205b/6, 205b/7, 206a/1, 206a/2,
206a/3, 206a/4, 206a/7, 206b/1,
206b/3, 206b/4, 206b/6, 206b/7,
207a/1, 207a/3, 207a/4, 207a/5,
207a/6, 207b/2, 207b/3, 207b/5,
207b/7, 208a/1, 208a/2, 208a/3,
208a/5, 208a/6, 208a/7, 208b/1,
208b/2, 208b/4, 208b/5, 208b/6,
208b/7, 209a/4, 209b/2, 209b/5,
209b/6, 210a/1, 210b/3, 210b/4,
211b/5, 211b/6, 212a/4, 214a/3,
214b/1, 214b/3, 214b/6, 215b/3,
216a/5, 217a/3, 217a/6, 219b/2,
219b/4, 220a/4, 220b/4, 221a/2,
221b/1, 222b/2, 222b/4, 222b/7,
224a/6, 224b/7, 225a/6, 225b/6,
226b/2, 226b/4, 226b/7, 227a/5,
227b/2, 227b/4, 229a/6, 229b/4,
232a/3, 233a/4, 233a/7, 234b/5,
235b/3, 235b/4, 237a/5, 241a/2,
241a/5, 241a/7, 242a/1, 242b/1,
248a/7, 249b/7, 252b/1, 252b/3,
253b/4, 255b/5, 260b/1, 265b/3,
266a/1, 267a/2, 267a/7, 267b/3,
270a/4, 271a/6, 271b/6, 272a/4,
273a/2, 273a/5, 273b/2, 275a/1,
275a/7, 275b/3, 276a/1, 276b/6,
277a/2, 277b/7, 278a/2, 278a/4,
279b/3, 280a/5, 281a/6, 281a/7,
281b/1, 284a/5, 284a/6, 284b/5,
285a/3, 285a/5, 285b/6, 286a/1,
286a/3, 286a/4, 286a/5, 286a/7,
286b/1, 286b/2, 287a/5, 287b/2,
289a/2, 290a/7, 292a/1, 292b/1,
292b/5, 292b/6, 293b/2, 293b/7,
294a/1, 294a/5, 294b/5, 295a/1,
295b/2, 295b/7, 296a/6, 297a/5,
297b/2, 299b/5, 300b/1, 300b/2,
301a/5, 303b/7, 304a/5, 304b/6,
305a/6, 306a/6, 307b/3, 308a/7,
308b/1, 308b/2, 308b/3, 308b/4,
309a/5, 309b/4, 310a/1, 310a/6,
310b/2, 310b/4, 310b/6, 311a/5,
311b/4, 312a/2, 312a/5, 312b/1,
313a/4, 313a/5, 313a/7, 313b/3,
313b/6, 313b/7, 314a/2, 314a/5,
314b/3, 317a/2, 317b/6, 318a/4,
319a/1, 319a/2, 319a/7, 319b/2,
320a/2, 320a/7, 320b/1, 320b/2,
320b/3, 320b/4, 320b/6, 320b/7,
321a/1, 321a/2, 321b/2
b.-dılar 269b/2
b.-ğay 105b/5, 321a/6
b.-madı 229b/5
b.-mağ 214a/1, 241a/6
b.-miş 26a/4
b.-sa 176a/2
b.-sun 58a/3, 58b/3
borç borç
b. 26a/1, 106b/5
b.+ı 257a/1
b.+ın 113a/7
b.+ındın 209a/3
b.+ka 183b/5, 263b/7
b.+nı 255a/5
b.+niñ 94a/5
borç bér- borç vermek
b.-di 232a/6
borç bérgen borç veren
b. er 106b/4
borçluğ borçlu, borcu olan
b. 113a/7
b.+ka 113a/7
borç tile- borç istemek
b.-di 106b/3, 312a/6
bordlacı kıl- (deve için) yavrulamak
b.-dı 211b/7
borsuğ porsuk
b. 49a/4
boşa- boşamak, salıvermek
b.-dı 245b/1
botala- devenin üremesi, doğurmak
b.-dı 64b/5
botalad- doğurtmak, çoğaltmak
b.-tı 64b/4
boya- boyamak
b.-dı 62a/7, 127a/4, 237b/1, 265b/1
boyağ boya krş. *bodağ*
b. 37b/4, 37b/5
b.+ı 62a/7, 132a/7
boynağı itaatsiz, asi
b. 118b/7
boynuz boynuz krş. *moynuz*
b. 46b/2
boy(u)n boyun
b. 12a/1, 14b/4, 52b/4
b.+ı 47a/7, 177a/1, 177a/3, 178a/3
b.+ın 98b/1, 111a/1
b.+nuñ 12a/1

boyun çukurçukı boyun çukuru
b. 14b/5

boyunduruk ornu iki kürek aralığı, boynun
arkaya kavuştuğu yer
b. 14b/7

boyunla- boyuna vurmak, boynunu kırıp
öldürmek
b.-dı 192b/2

boyunluğ boyunlu krş. *bodluğ 1*
b. 175a/3, 175a/4

boyun söküci boyun kopartacak şekilde
şiddetli tokat, şamar
b. 26b/2, 192b/3

boyun sü- boyun eğmek, itaat etmek
b.-di 106b/2, 145b/1, 148a/3, 190b/7,
192b/1, 211a/2, 221b/4, 222b/3,
292b/1, 307b/4, 311a/6
b.-medi 152a/6, 263a/4, 312b/7

boyun sügen itaat eden
b. 229b/7

boyun sümez boyun eğmez
b. 199b/4
b. boldı 199b/3

boyun sümezlik kııl- itaatsizlik etmek
b.-dı 118b/6, 196b/5, 234a/7, 257b/4

boz- bozmak
b.-dı 116b/7, 126a/6, 139a/4, 140b/1,
188a/2, 213a/2, 213b/7, 230b/4
b.-mağ 312a/2

bozul- bozulmak
b.-dı 118b/7, 119a/1, 268b/2, 278a/1

bozulğan bozulan, yıkılan
b. 119a/1

bozulmuş bozulmuş, yıkılmış
b. nêrse 119a/2

bögelek at sineği
b. 51a/1

böge- suyun önüne bent yapıp toplanmasını
sağlamak, toplamak
b.-di 136b/2

bögen bir tür örümcek, büğü
b. 50b/3

bögenle- bir şeyin önünü engelle tutma
b.-di 75a/7

böget göl, baraj
b. 121b/5, 136b/3
b.-ni 128a/7, 136b/2

bögrek böbrek
b. 17a/3

bögür- böğürmek
b.-di 146a/1

bölün pay, hisse, ganimet
b. 228a/2

bölüş- bölüşmek, pay etmek
b.-tiler 303b/6

börük çarşaf
b. örtti 318b/4, 320a/1

böy bir tür zehirli örümcek
b. 49b/1, 49b/2

bu bu
b. 56b/3, 56b/4, 57a/7, 61b/5, 62a/1,
62a/4, 62a/6, 62a/7, 63b/7, 64a/7,
64b/6, 65a/3, 65b/3, 65b/6, 66a/2,
66a/3, 66b/4, 66b/6, 66b/7, 67a/2,
67a/7, 67b/2, 67b/6, 68a/7, 68b/1,
68b/4, 69a/2, 69a/3, 69b/2, 69b/3,
70a/2, 70b/1, 70b/2, 70b/5, 71a/3,
71a/4, 71a/6, 71a/7, 71b/3, 71b/7,
72a/7, 72b/1, 72b/6, 73a/1, 73b/4,
74a/1, 74a/3, 74b/1, 74b/6, 74b/7,
75a/2, 75a/4, 75a/5, 75b/2, 75b/3,
75b/4, 75b/7, 76a/7, 76b/2, 76b/5,
77a/6, 77b/3, 77b/6, 78b/1, 78b/7,
79a/1, 79a/3, 79a/7, 79b/6, 80a/3,
80b/3, 80b/7, 81b/2, 81b/4, 82a/7,
82b/2, 82b/3, 83a/2, 83b/3, 83b/6,
84b/4, 84b/6, 85a/1, 85a/2, 85b/1,
86a/5, 87a/1, 87a/3, 87a/7, 87b/2,
87b/5, 88a/3, 88a/7, 88b/5, 89a/3,
89b/1, 89b/2, 90a/2, 90b/7, 91a/1,
91a/2, 91a/2, 92a/2, 92b/1, 93a/7,
93b/5, 93b/7, 94a/1, 94a/3, 94a/4,
94b/1, 95a/1, 95a/2, 95a/4, 95a/6,
95b/1, 95b/5, 95b/6, 96b/2, 97a/2,
97a/6, 97a/7, 97b/1, 97b/2, 97b/5,
97b/6, 98a/4, 99b/1, 99b/2, 100a/4,
100a/5, 100b/1, 101a/2, 102b/7,
103b/5, 104a/5, 104a/6, 106b/5,
106b/6, 107b/6, 109a/2, 109b/6,
110b/1, 110b/7, 111a/2, 111a/7,
112a/3, 112b/1, 113a/2, 113a/4,
113b/2, 113b/5, 114a/4, 114b/4,
114b/6, 115a/1, 115a/3, 115a/6,
115b/4, 116a/1, 116a/4, 116b/3,
117a/1, 117a/7, 117b/2, 118a/3,
118a/5, 118b/5, 118b/7, 119a/1,
119a/2, 120a/3, 120b/4, 121a/1,
121b/1, 121b/5, 122a/1, 122b/1,
122b/7, 123b/6, 124a/4, 124b/3,
125a/4, 125b/2, 126a/5, 126b/1,
126b/3, 126b/6, 127b/2, 127b/3,
128a/4, 128a/5, 130a/7, 130b/4,
130b/6, 131b/6, 132b/4, 132b/6,
132b/7, 133b/5, 134a/6, 134a/7,
134b/5, 135b/1, 135b/7, 136a/2,
136a/7, 136b/1, 136b/2, 137a/4,

- 137a/6, 138a/2, 138a/5, 138a/6,
138b/1, 139a/7, 140a/2, 140a/7,
140b/2, 140b/6, 141a/6, 141a/7,
142a/6, 142b/3, 142b/7, 143a/2,
143a/6, 143b/7, 145a/5, 145b/5,
146a/2, 146a/7, 147b/2, 147b/5,
148b/1, 149a/3, 150b/3, 151a/1,
151a/5, 151b/2, 151b/5, 152a/7,
153a/3, 153b/3, 154a/7, 154b/2,
154b/5, 155a/3, 155b/5, 156b/4,
157a/3, 157a/4, 157a/7, 157b/3,
157b/6, 158a/2, 158a/4, 158b/7,
159a/1, 160a/6, 160b/1, 160b/2,
160b/6, 161a/6, 161b/6, 162a/6,
162b/6, 163a/3, 163b/2, 163b/4,
164a/1, 164a/4, 164a/5, 164b/1,
164b/2, 164b/5, 165b/1, 166b/7,
167a/5, 167b/5, 168b/2, 169b/5,
170b/5, 170b/7, 173a/1, 174a/6,
175b/5, 176b/6, 177b/2, 177b/5,
178b/7, 180a/3, 180b/1, 181a/2,
183a/2, 184a/7, 184b/1, 185a/4,
187a/1, 191a/1, 191a/2, 192a/2,
193a/6, 194a/7, 195a/4, 195b/1,
195b/2, 195b/6, 197b/7, 198b/1,
198b/6, 201a/4, 201b/6, 202b/4,
203b/2, 203b/5, 205b/4, 207b/6,
210a/1, 213a/4, 215a/1, 216a/3,
216b/7, 218b/1, 218b/3, 220a/3,
220b/5, 225a/1, 227b/6, 228a/4,
229a/2, 230b/1, 238b/2, 238b/6,
239b/7, 242b/7, 243a/5, 244a/1,
250a/4, 257a/7, 257b/3, 258a/5,
259a/4, 259b/2, 260b/6, 261a/7,
264a/3, 264b/2, 264b/3, 265a/2,
269b/6, 271a/1, 283a/5, 293b/7,
295b/4, 309b/3, 309b/6, 310a/5,
311a/3, 317b/4, 321a/3
b.+larını 235a/2
b.+larınıġ 263a/5, 142a/5, 146a/2,
250a/1, 263a/6
- buğı aruğ** baldırı zayıf, zayıf kalçalı
b.   avrat 174a/2
- buğı etsiz** baldırı etsiz, baldırı zayıf
b. 174a/2
b. boldı 174a/2
- buğ** buğu, buhar
b. 38b/3
- buğday** buğday
b. 130b/2, 167b/6, 167b/7
b.+ka 132b/5
b.+nı 108a/3, 110a/7
- buğday biti** buğday biti
- b. 50b/6
- buğday enđlig** esmer, buğday tenli
b. 19a/5
- buğra** erkek deve, buğra
b. 62b/5, 154b/4, 211b/7
b. huşyesi 45a/3
b. köpüki 44b/1
b. töşi 45a/3
b. zekeri 45a/2
- buğursamış** (dişi deve için) kızışmış
b. deve 44b/5
- buğağu** köstek, bağ, zincir
b. 66a/2, 78a/3
b.+ka 248a/5
- buğağula-** ayağına zincir takmak,
zincirlemek
b.-dı 66a/2, 254a/5
- buğağuluğ** bağlı, köstekli
b. esİR 246b/6
- bul-** bulmak
b.-dı 96b/5, 158b/1, 163b/4, 172b/1,
178b/3, 234b/3, 260a/3, 272a/6,
304a/6, 306b/2, 310b/7, 313a/4
b.-duğ 220a/2
b.-madı 168b/3, 218b/4
b.-mas 175a/6
- bu'1-  aceb** <Ar. acayip, şaşılacak şey
b. 318a/4
- bu'1-  aceblük** <Ar.+T. acayıplik,
şaşılacak durum
b. boldı 318a/4
- bulamak** bulamaç
b. 38b/7
- bular** bunlar
b. 136b/5
- buldurçın** bıldırçın
b. 52b/3, 52b/5
- bulđa-** karıştırmak, bulamak, bulaştırmak
b.-dı 188a/2, 237a/6, 238b/3, 241b/1,
243b/2, 246a/7, 251b/4, 256a/3
- bulđan-** bir şeye sürünmek, bulanmak
b.-dı 102b/1, 103b/6, 107b/2, 181a/1,
284b/3, 286a/1, 293b/5
- bulđanuđ** bulanık
b. suw137a/1
- bulđanuđ bol-** bulanık olmak, karışmak
b.-dı 159a/2, 159a/3, 164b/3,
286a/4
- bulđanuđ kıl-** bulamak, bulandırmak
b.-dı 242a/2
- bulđař-** karışmak, bulaşmak
b.-tı 284b/2
- bulıt** bulut

- b. 128b/1, 184a/1, 214b/2, 219a/3, 224b/4
 b. açıldı 278b/6
 b. kapladı 295b/3
 b. kıldı 232a/5
 b.+dın 308b/4
 b.+nı 209b/4, 225a/6, 249b/7, 308b/4
- bulutluğ** bulutlu, bulutla kaplanmış olan
 b. 106a/5
- bulna-** esir etmek
 b.-dı 107a/5
- bulun** tutsak, esir
 b. 24a/3, 107a/5, 169a/3
 b.+ka 305a/4
- bulun kıl-** tutsak etmek, esir etmek
 b.-dı 107a/5, 169a/3, 271b/2
 b.-mağ 305a/4
- bur-** bir şeyi kendi eksenini etrafında döndürerek bükmek, sarmak
 b.-dı 130b/1
- burak-** bırakmak krş. *bırağ-*
 b.-tı 66b/6, 76b/4
- burd** <Far. Yemen diyarına mahsus bir tür kumaş
 b. 253a/1
- burğu** matkap, burğu krş. *burğu*
 b.+nı 124a/4
- burka^c** <Ar. örtü, peçe
 b. 318b/7
- burku** matkap, burğu krş. *burğu*
 b. 34b/5
- burnı kesük** burnu kesilmiş, burunsuz
 b. 190b/5
- burnı suwluğ** sümüklü
 b. er 95b/6
- burtar-** surat asmak, buruşmak
 b.-dı 72a/6
- burtaruğ** (yüz için) asık ve ekşi, buruşuk
 b. yüzlüğü 19a/5
- bur(u)n** burun
 b. 13b/2, 13b/3, 13b/4, 70a/2, 72a/7, 95b/5, 128a/3
 b.+ı 95b/5, 95b/5, 128a/1, 159b/2, 163b/5, 163b/6, 188a/1
 b.+ın 190b/4, 268b/5, 271b/4
 b.+ınğa 126a/7, 191a/7, 307a/3
- burunduğ** yular, gem
 b. 45a/6, 87a/1
 b. tahtı 141b/3
 b. yipi 45a/7
- burun kapaşı** burun kemiği
 b. 13b/2
- burunluğ** burunlu, belirtilen nitelikte
 buruna sahip olan
 b. 159b/2, 159b/7, 160a/1
- burunluğ bardağ** emzikli bardak
 b. 6a/6
- burun yumşakı** burnun yumuşak kısmı
 b. 13b/4
- busun-** sığınmak, gizlenmek
 b.-dı 71b/6, 134b/7
 b.-mağ 318b/6
- buşuğ-** kızmak
 b.-tı 183a/1
- but 1** baldır, kalça
 b.+ı 17b/2, 270b/5, 305a/6, 305a/7
 b.+ın 189a/4
- but 2** put
 b. 29b/5
- buta** deve yavrusu
 b.+sın 64a/7
- buta-** biçmek, budamak krş. *uta-*
 b.-dı 65b/5, 86a/6, 87a/4, 127b/1, 136a/5, 237b/4, 238a/1
- butağ** dal
 b. 111a/3, 284b/5
 b.+a 101a/3
 b.+dın 135b/3
- butağlan-** budaklanmak, tomurcuklanmak
 b.-dı 318b/3
- butanmış** budanmış
 b. butağ 111a/3
- buyur-** emretmek
 b.-dı 236a/3, 247b/3
 b.-mağ 305a/5
- buz** buz
 b. eridi 143a/7
- buzağı** buzağı, süt emen sığır yavrusu
 b. 46b/1
 b. bañırdı 188b/2
 b.+sı 48a/3
- bühtân kıl-** <Ar.+T. yalan yere suçlamak, iftira atmak
 b.-dı 184b/3
- bük** <Rum. sepet, kap
 b.+i 8a/5
- büken** işkembe
 b. 17a/1
- bükre-** eğilmek, bükülmek
 b.-di 152a/6, 252b/3
- büksek** kadında gerdanlık takılan yer
 b.+i 115b/3, 115b/4
- büktür-** bükmek, kıvrıtmak
 b.-di 85a/1, 113a/6, 221a/6, 224a/7, 231b/2
- bülgü-** (su için) çıkmak, püskürmek

- b.-di 77a/2
bürçek pürçek, iki kulak arası
 b. 12a/6
 b.+indin 191b/7
bürge pire
 b. 50a/6
bürünçük bürüncek, örtü
 b. 244a/3
 b. sarındı 267a/4, 285b/2
büstahlık kıl- <Far.+T. küstahlık etmek,
 edepsizlik etmek
 b.-dı 283a/5, 298b/4
büyük büyük
 b. 203a/6

C

- cabā** <Ar. bedava verilen şey, bahşiş
 c. 270a/2
cāhil bol- <Ar.+T. bilgisiz olmak, cahil
 olmak
 c.-dı 300a/4
cāhillik <Ar.+T. bilgisizlik, cahillik
 c.+ka 246a/6
cā'ize bër- <Ar.+T. armağan etmek,
 ödüllendirmek
 c.-di 229b/2
cān <Far. can, ruh, hayat
 c. 11a/4
 c.+ı 164b/5
 c.+ımka 59a/1
 c.+ıngka 59a/2
 c.+nıng 11a/5
cān alguçı <Far.+T. Hz. Azrail (a.s.)
 c. 9a/2
cān bër- <Far.+T. can vermek
 c.-ti 144b/5
cānı çıkmış <Far.+T. canı çıkmış, ölmüş
 c. ten 164b/6
cānlıg <Far.+T. canlı
 c. 10b/3
cānsız <Far.+T. cansız
 c. 10b/3
cān-vār <Far. canlı hayvan, canavar
 c. 10b/2, 49a/6, 50a/4
cāvizāne bol- <Far.+T. sonsuz olmak
 c.-dı 118a/3
cāvizāne kıl- <Far.+T. ebedileştirmek
 c.-dı 212a/5, 239b/3
cāzūluk kıl- <Far.+T. büyülemek
 c.-dı 189a/3
cehd kıl- <Ar.+T. çalışıp çabalamak, gayret
 göstermek
 c.-dı 91a/4
 c.-dılar 266a/6
cehūd <Ar. Yahudi
 c. 29b/3
 c. boldı 145b/2, 294a/1
 c.+lar 63b/7
celd <Ar. atik, çevik
 c. 202a/6, 204a/7
 c. boldı 193b/6, 284b/5
cem' bol- <Ar.+T. cem olmak, bir araya
 gelmek
 c.-dı 72b/7, 306a/7, 313b/7
 c.-dılar 268b/6
cem' kıl- <Ar.+T. toplamak, bir araya
 getirmek
 c.-dı 108b/1, 108b/3, 112b/2, 142a/1,
 146b/6, 237a/6, 243b/5, 253b/4,
 267b/7, 276b/5, 311b/4, 314b/4
 c.-ınmış 108b/1
cemmāzeci <Far.+T. deveye binen,
 deveyi güden
 c. 70b/3
cenābet <Ar. cenabet
 c. 114a/2
cenābetlīg <Ar.+T. cenabetlik, cünüp
 c. boldı 197b/6, 210a/1
cerb <Ar. rahat, geniş; terazinin iki
 kefesinden birinin ağır veya hafif
 gelmesi
 c. boldı 65a/1, 99a/2, 150a/1, 150a/6,
 284a/6, 321a/2
 c. kölige 99a/2
cevāb <Ar. cevap
 c. 228a/4, 228a/6
cevāb ay- <Ar.+T. cevap vermek
 c.-dı 150b/1
cevāb bër- <Ar.+T. cevap vermek
 c.-di 238a/6, 262b/7
cevāb kıl- <Ar.+T. cevaplandırmak
 c.-dı 228a/4
 c.-dılar 301b/5
cevelān kıl- <Ar.+T. dolaşmak, gezinmek
 c.-dı 149a/7
cezā <Ar. ceza
 c. kıldı 106b/3
 c.+sın 108b/5, 256b/5
cezā bër- <Ar.+T. ceza vermek
 c.-di 264a/7
cez̄m kıl- <Ar.+T. Arapçada kelime
 sonundaki harfi sakın okumak
 c.-dı 86a/7
cilā <Ar. parlaklık, parlatma
 c. 319b/7

- cimā'** <Ar. cinsel birleşme, çiftleşme
c. 318b/1, 318b/2
c.+dın 317b/5
- cimā' kı1-** <Ar.+T. cinsi münasebette bulunmak
c.-dı 73a/3, 105b/4, 110b/7, 174b/6, 180a/2, 190b/3, 257b/7, 259b/1, 262b/2
- cimā' kılgan** <Ar.+T. cinsi münasebette bulunan
c. 221a/5
- cināyet** <Ar. cinayet
c. kıldı 235b/3
c.+ka 253b/4
- coğda** devenin uzamış tüyü, deve yünü
c. 47b/5
- cömerd** <Far. cömert, eli açık
c. 161b/2, 186a/4
c. er 144b/4
- cömerdlik** <Far.+T. cömertlik, eli açıklık
c. kıldı 144b/3, 153a/5, 186a/2
c.+dın 232a/2
- cübbe** <Ar. cübbe
c. 291b/2
- cüft** <Far. çift, iki tane, eş
c. 21b/2, 23a/1, 23a/2, 83a/4
c. kıldı 192a/7, 228b/4, 262b/7
c.+indin 268b/6
c.+ni 165b/6, 219b/7
- cüftlen-** <Far.+T. çiftlenmek, eş olmak
c.-diler 301b/6
- cüftlük** <Far.+T. çift olma, birleşme
c.+ke 251b/5
- cüjek** <Far. kuş yavrusu
c. 53a/1, 53a/5, 100b/4, 212a/2, 239a/7
c.+inçe 140a/1
- cümle** <Ar. toplam, yekün
c. kıldı 220a/6
c.+din 84a/6
c.+si 66a/5
- Ç**
- çadan** çiyen, akrep
ç. kudrukı 49b/3
ç. soktı 66b/6, 193b/3, 193b/6
- çadan neşteri** <T.+Far.+T. akrep iğnesi
ç. 66b/7
- çadır sakızı** <Far.+T. kuzu sarmaşığı, çadır çiçeği, amonyak sakızı
ç. 36b/1
- çağı** gürültü
ç. 317b/1
- çağıl-** (su için) çağıldamak, ses çıkarmak
ç.-dı 91b/7
- çaķ-** çakmak, kıvılcım vermek
ç.-tı 128b/2
- çaķal** çakal
ç. 49a/3
- çaķıldak** kabuğu çıkmış arpa
ç. 40a/4
- çaķır** bir gözü mavi bir gözü siyah olan krş. *çaķur*
ç. közlüg 164b/4, 178b/1
- çaķır-** çağırarak, ses çıkarmak, bağırarak
krş. *çıkır-*
ç.-dı 90b/5, 91a/3, 209b/7
ç-ıp 230b/3
- çaķır kuş** doğan ile atmaca arası, iri ve keskin pençeli bir avcı kuş
ç. 51a/4
ç. indi 278a/6
- çaķırmak** çığlık
ç. 230b/3
- çaķmak** çakmak
ç. 5a/5, 5a/6, 111b/5, 152a/3
ç.+dın 187a/2, 236a/2
- çaķmak taşı** çakmak taşı
ç. 5a/5
- çaķur** bir gözü mavi bir gözü siyah olan krş. *çaķır*
ç. közlüg 177a/6
- çal-** sürmek, sürtmek, çalmak
ç.-dı 224a/5
- çalan** kuş kanadının uç kısımları
ç.+ı 53a/3
- çalguç** mızrap
ç. 32b/5
- çalış adaklıg** çarpık ayaklı
ç. 174a/1
- çanak** kase, çanak
ç. 5b/1, 5b/2, 108b/2
ç.+nı 160a/3, 184a/6
- çap- 1** vurmak, el vurmak
ç.-tı 62b/2, 79b/6, 255a/5
- çap- 2** yüzmek
ç.-tı 151a/3
- çapın-** dövünmek
ç.-dı 88a/4
- çäre** <Far. çare, çözüm yolu
ç. yok 60a/1
- çarp-** vurmak
ç.-tı 147b/7
- çāşnī** <Far. lezzet, tat, çeşni
ç. 26a/1

- çat 1** (kaş için) çatık
ç. kaşlıgı 170b/3
- çat 2** (alın için) iki şeyin birbirine
değdiği, genişerek birleştiği uç kısım
ç.+1 12b/5
- çat- 1** çatmak, bağlamak, vurmak
ç.-tı 63a/5, 81a/2, 238a/1, 239a/5,
242b/1, 245a/7, 286b/1
- çat- 2** süslemek
ç.-tı 252a/5, 270a/1
- çatuk** toplanmış, yapışık
ç. boldı 170b/3
- çaw** şan, şöhret, ün
ç. 53b/6
- çawlıg** şöhretli, tanınmış
ç. boldı 206a/1
- çawşa-** fısıldamak, sır söylemek
ç.-dı 73a/6
- çay** çaylak, atmaca
ç. 51a/5
- çek** senet, ödeme emir belgesi
ç. bitidi 140a/7
- çek-** çekmek
ç.-ti 187a/3
- çeke** hareke, nokta, mih
ç. urdı 243b/4
- çekeg** kulp
ç. 241a/2
- çekik** nokta
ç. 126b/6
ç. urdı 126b/5
- çekmen** çadır, cibinlik, çuldan yapılmış bir
tür yağmurluk
ç. 7b/3
- *çektür-** aydınlanmak, nurlanmak
ç.-ti 294a/4
- çeküç** çekiç
ç. 32a/4, 32a/5
- çekürge** çekirge
ç. 50b/4, 50b/5
- çelik** çelik, çelik çomak oyunundaki kısa
değnek
ç. 33a/2
- çelipäk** <Far. haç
ç. 29b/2
- çeng** zil, bir çeşit saz
ç. 32b/5
- çenber** <Far. çember, halka
ç. 4a/3, 45b/3, 253a/2
- çengber ağusu** def pulu, zil
ç. 32b/7
- çenberçi** <Far.+T. çemberci
ç. 4a/3
- çengçi** saz ustası, çengi
ç. 26a/3, 32b/5
- çerâg** <Far. yağ kandilinin fitili, fitilli
lamba, mum
ç. 7a/2, 7a/3
ç. söndü 277a/7
ç. yaradı 189a/1
ç.+nı 209a/6, 252b/2, 304b/2
- çerâglik** <Far.+T. kandil konulan nesne ya
da oyuk
ç. 7a/2
- çerig** asker
ç. 83b/3, 194a/1, 311b/4
ç.+ke 194a/1, 223b/4
ç.+ni 88b/3, 221a/2, 237a/3, 255a/2
- çerik** keklik
ç. 52a/2, 52a/3
- çerrik** kambur, yaşlılıktan beli bükülmüş
ç. 252b/3, 313b/6
- çeşme** <Far. çeşme
ç.+ler 286a/2
- çetük** kedi
ç. 49a/4, 49a/5, 71b/1, 268a/6
ç. körsedi 220a/5
ç. közlüg 164b/4
ç. mırladı 156a/5
- çevgân** <Far. el ve elbise temizliğinde
kullanılan bir tür bitki, çöven otu
ç. 38a/2
ç. satğuçı 38a/2
- çevgân ezgü idiş** <Far.+T. çöven otunun
ezildiği ya da ıslatıldığı kap
ç. 6b/5
- çevrin-** kendi etrafında sürekli dönmek,
kıvrılmak
ç.-di 105a/6
- çevrül-** çevrilmek, döndürülmek krş.
çewrül- 1, éwrül-
ç.-di 149a/6
- çevrül- 1** çevrilmek, döndürülmek
krş. çewrül-, éwrül-
ç.-di 283b/6
- çevrül- 2** (yıl için) dönmek
ç.-di 149b/2
- çevrün-** devretmek, dönmek, çevresinde
dolaşmak
ç.-di 149b/1, 245a/1, 252a/1, 265b/7,
311b/1, 316a/4, 319b/5
ç.-diler 218b/3, 238a/4, 269b/5
ç.-mek 263a/5
- çevründür-** döndürmek
ç.-di 315b/2
- çevür-** çevirmek, değiştirmek, döndürmek

- krş. *éwür-*
ç.-di 64a/2, 78a/5, 82a/5, 93a/6,
137b/5, 215b/6, 229a/1, 230a/5,
242a/7, 253a/5, 263a/1, 292a/1,
305b/3
- çıban** çıban, yara
ç. 37a/1
- çıbuçı** pamuk çırpan kişi, hallaç
ç. 36a/2
ç. yası 36a/2
- çibun** karasinek, sivrisinek krş. *çibin*
ç. 100a/2
- çıç barmak** serçe parmağı
ç. 15b/4
- çığ-** yüz ekşitmek, yüz çevirmek
ç.-dı 112b/7
- çığıla-**(yağmur için) çiselemek
ç.-dı 309b/4
- çığıt** çil, leke
ç. 164a/5
- çığıtlıg** çilli, lekeli
ç. boldı 164a/4
- çığıla-** ses çıkarmak
ç.-dı 93a/1
- çıgrıl-** kısılmak, buruşmak
ç.-dı 321a/1
- *çığık** eğer, semer
ç. 46a/5
- çijlaŋ** cırcır böceği
ç. 50b/7
- çık-** çıkmak
ç.-dı 123a/7
ç.-tı 81b/5, 94a/6, 117a/3, 124a/5,
129b/6, 129b/7, 143a/6, 153a/2,
164b/5, 179a/5, 183a/7, 183b/4,
196b/3, 214a/4, 254a/3, 256a/4
ç.-tılar 153b/2, 299a/1
- çıkan** yeğen, hala veya teyze oğlu
ç. 23a/5
- çıkar-** çıkarmak, göndermek
ç.-dı 102a/5, 125a/6, 130b/7, 138b/3,
140b/1, 140b/7, 146a/4, 187a/2,
191a/4, 195b/4, 211b/1, 212a/2,
213a/6, 216a/7, 228b/5, 236a/2,
239a/7, 254a/6, 273a/2, 275a/3,
291b/5, 304b/1, 306a/5, 306a/6,
308b/4, 313b/5
ç.-mağ 10b/4
ç.-sun 239a/3
- çıkgan** çıkan krş. *çıkgan*
ç. 321b/5
ç. ün 216a/3
- çıkır-** çağırarak, ses çıkarmak, bağırarak
krş. *çakır-*
ç.-dı 70a/4, 78b/3, 91b/3, 117b/5,
256b/7, 309b/3
- çıkgan** çıkan krş. *çıkgan*
ç. söz 123b/1
- çıkla-** gıcırdamak
ç.-dı 92a/1
- çıklık** gıcirtı
ç. 92a/2
- çıkmağ** çıkma
ç.+ka 113b/1
- çıkırat-** gıcırdatmak
ç.-tı 80b/1
- çıkırç** yün didikleme aleti
ç. 36a/1
- çıkırç-** birlikte ses çıkarmak, bağırarak
ç.-tılar 266a/5
- çıkuk** normal hizasında olmayıp dışarı
doğru taşkınlık yapan, çıkıntılı
ç. boldı 190b/1
ç. közlüg 190b/2
- çılpuğ** çapak
ç. boldı 161a/2
- çingla-** çınlamak
ç.-dı 96a/1
- çingra-** çınlamak, şingırdamak
ç.-dı 316b/1, 316b/4
- çingrağ** küçük zil, çingırak krş. *çingrağ*
ç. 316b/1
- çingrağ** küçük zil, çingırak krş. *çingrağ*
ç. 45a/7
- çirman-** elbisenin kollarını katlamak,
sarıp sarmalanmak
ç.-dı 241a/3, 285b/5
- çitlat-** çit sesi çıkarmak, çitlatmak
ç.-tı 315a/3, 318b/7
- çızıg** çizik
ç. 45b/7
- çibek it** avcı, yırtıcı köpek
ç. 49a/2
- çibin** karasinek, sivrisinek krş. *çibun*
ç. 96a/1
- çiçek 1** çiçek
ç. 141b/5
ç. açıldı 284a/7
- çiçek 2** çiçek hastalığı
ç. çıktı 179a/5
- çiçeklen-** çiçek açmak
ç.-di 214a/1, 252b/2
- çigin** omuz başıyla boyun arası
ç.+indin 79a/7
- *çikin** boyanmış deri, cilalanmış deri
ç. 30b/5

- çile** <Far. eziyet, sıkıntı
ç. kıldı 306b/5
- çimke** bacak kemiği
ç. 18a/6
- çin-** vurmak, dövmek
ç.-di 140a/6
- çini** <Far. çini
ç. 8b/3
- çifili** sığırların arkasında gezip onların yiyeceğini toplayan, beyaz, siyah ve sarı renkli küçük bir kuş
ç. 51a/7
- çise-** (yağmur için) ince ince, toz gibi yağmak, çisemek
ç.-di 138b/2, 141a/1
- çit kalkın** tahta kalkan
ç. 43b/6
- çiwün** sırt
ç. 16a/3
- çiwüt** mavi renkli çamaşır boyası
ç. 37b/7
- çiyne-** çiğnemek
ç.-di 127a/7, 130b/1, 149a/6
ç.-miş 315b/3
- çiyenmiş** çiğnenmiş
ç. et 11a/6
- çocuk** çocuk, yavru
ç.+1 48b/7
- çoğ 1** ateş koru
ç. 317b/4
- çoğ 2** güneşli yer
ç.+da 178b/6
- çoğanlık** tencere, çoğan kabı
ç. 4b/3
- çoğı** ses, gürültü
ç. 210a/1
- çoğla-** bağırmak, kötü söz söylemek
ç.-dı 244a/1
ç.-dılar 317a/7
- çoğlan-** örtünmek, bohçalanmak
ç.-dı 289b/5
- *çoğlîğ** baharatlı
ç. kıldı 240a/5
- çoğluğ** güneşli, sıcak
ç. boldı 72a/2
- çoğu** kabahat, kötü söz
ç. 244a/1
- çoğ-** 1 toplanmak, yığılmak
ç.-tı 320a/5, 320b/6
- çoğ-** 2 oturmak, yığılmak
ç.-tı 86a/6
- çolğan-** bürümek, örtmek
ç.-dı 269b/5
- çomak** değnek, asa, çomak
ç. 33a/3, 43a/3
- çon** dalsız, budaksız ağaç gövdesi
ç. 140a/2
- çon-** çörmek, ısınmak
ç.-dı 276b/2
- çopân** <Far. çoban
ç. 82a/2
- çopla-** toplamak, biriktirmek
ç.-dı 269a/7
- çovlu** süzgeç, elek
ç. 5b/1
- çök- 1** çökmek, oturmak
ç.-e 152a/7
ç.-ti 62b/5, 130a/3, 311a/4
- çök- 2** çiftleşmek
ç.-ti 62b/5
- çöker-** çöktürmek
ç.-di 228b/7
- çökergü** oturtacak, çöktürecek (yer)
ç. yer 228b/7
- çökgen** çöküp oturan, çöken
ç. 152a/7
- çöküş-** oturmak, birlikte oturmak
ç.-ti 264a/2
- çömçe** büyük ağaç kaşık, kepeç
ç. 5a/7
- çömel-** çörmek
ç.-di 234a/6
ç.-e 310a/5
- çömlek** çömlek, toprak tencere
ç. 82a/7
- çöngge** körelmiş
c. boldı 95a/1
c. kılıç 41b/2, 95a/2
- çöp** <Far. çöp
ç. 13b/1
- çöplüg** <Far.+T. içinde çöp bulunan, çöp karışmış olan
ç. kıldı 233a/6
- çöpür** keçi kılı, keçi kılından yapılmış çuval
ç. 47b/5
- çörek** çörek
ç. 39a/6
- çörek süt** peynir
ç. 40a/4
- çözün-** çözmek
ç.-di 88b/6
- çuçul-** soyunmak, elbisesini çıkarmak
ç.-dı 155b/3
- çukur** çukur
ç. 108b/3
ç. kıldı 249a/3

- çul** elbise, kıl döşek
ç. urdı 249b/5
- çulğa-** örtmek, bohçalamak
ç.-dı 139b/6
- çuvāl** <Far. çuval
ç. 8a/2
- çuvāldüz** <Far. ucu yassı, biraz eğri büyük iğne
ç. 8a/6
- çük** erkek cinsiyet organı
ç. 17b/4, 17b/7
ç.+i 17b/4
- çük başı** penis başı
ç. 17b/5
- çüri-** çürümek, bozulmak
ç.-di 95b/1, 103b/3, 133a/7, 159a/4,
170b/2, 223a/1, 228b/6
- çürük** çürük
ç. 95b/1
- çürinġen** çürüyen
ç. süngük 159a/4
- çüwüt** dövme, boya
ç. birle 100a/2
- D, Ğ**
- dād** <Far. adalet
d. 218b/1
d. tiledi 312b/4
- dād bër-** <Far.+T. adaletli davranmak
d.-di 218b/1
- dād kııl-** <Far.+T. adaleti uygulamak,
adaletli davranmak
d.-dı 84a/3, 216a/6, 233a/3
- dāġ basġu temür** <Far.+T. daġ yapmak için
kullanılan demir krş. *taġ basġu temür*
d. 100a/1
- dāġla-** <Far.+T. vücutta bulunan herhangi
bir yarayı ortadan kaldırmak veya
kanı dindirmek için kızgın bir metalle
yakmak, daġlamak
d.-dı 100a/1
- *daġuġ** (saç için) düz, kolay taranan krş.
taġluġ
d. 161b/1
- daġ** daha çok
d. 208a/7
- dal-** dalmak
d.-dı 67b/1
- dārū** <Far. ilaç
d. 36a/4, 36a/5, 84b/5, 84b/6, 97b/5,
137a/4, 165b/2
d. bërdi 265a/2
- d. tiledi 310a/7
d.+ka 148b/2
d.+nı 97b/4, 126a/7, 137a/4, 148b/2,
173b/7, 226a/7, 315b/5
d.+sı 49b/5
- dārū kııl-** <Far.+T. ilaçlamak, ilaçla tedavi
etmek
d.-dı 257a/6, 304a/1
- dārūluġ** <Far.+T. enfiye kutusu
d. 126b/1
- da' vetka ünde-** <Ar.+T. davet etmek
d.-di 156a/2, 252b/3, 305b/2
- da' vî** <Ar. hak arama, hakkının
korunmasını isteme
d. kııldı 271a/1
d. üze 217b/5
- dāvūd kitābı** <Ar.+T. Zebur
d. 29b/3
- dāye** <Far. süt nine, dadı
d. 26a/5
- dāyre** <Ar. daire
d. 146a/2
- debert-** eşelemek, kabartmak
d.-ti 75b/1
- def kııl-** <Ar.+T. def etmek, gidermek
d.-dı 135a/6, 191a/3, 259b/2
- defter** <Ar. defter
d. 28b/2
- deken** leġen
d. 6b/4
- delil kıod-** <Ar.+T. ispat etmek, tanıklarla
göstermek
d.-tı 309a/6
- delil sırçası** <Ar.+T. tetkik için idrarın
konulduġu şişe
d. 6b/2
- delü** deli
d. kııldı 287a/3
- dere** dere
d. töküldi 291b/3
- derece** <Ar. derece, rütbe
d. 25b/2
- dermān** <Far. bir hastalığı iyileştiren ilaç,
çare
d.+u 242b/1
- derviş** <Far. derviş, yoksul
d. 103a/5, 124b/3, 267b/4, 319a/3
d. boldı 124b/2, 214b/1, 214b/3,
219b/2, 225a/6, 229b/4, 267b/3,
319a/2
d. bolġay 105b/5
d. kııldı 221b/7, 229b/5
- dervişlik** <Far.+T. Allah için alçak

- gönüllüğü ve fukaralığı kabul etme,
dervişlik
d. 25a/6, 58b/3, 267b/4
- deryā** <Far. deniz, derya
d. 188b/7, 212b/1, 249a/1
- deste** <Far. bir avuç dolusu, demet
d. 141b/5
- dest-māl** <Far. mendil
d. 5a/6, 40b/7
- destür** <Far. izin, ruhsat, müsaade
d. 24b/1
d. tiledi 308a/1, 308a/2
- destür bër-** <Far.+T. izin vermek, müsaade etmek
d.-di 169b/6
- deve** deve krş. *téwe*
d. 44b/5
- devlet** <Ar. devlet, baht, kut
d. 25b/2, 149b/5, 149b/6
- devletlig** <Ar.+T. devletli, talihli
d. boldı 149b/5
d. kıldı 230b/1
- devlügeç** çaylak kuşu
d. 51a/6
- dig** gibi, kadar krş. *teg 1*
d. 206a/1
- dildem** <Far. tercüman, çevirmen
d. 315a/7
- dīn** <Ar. din
d. 248b/1
d.+i 127a/5
d.+indin 183a/7
- dirre** <Ar. kırbaç, kamçı
d. 43a/7
- dīvān** <Far. divan edebiyatı şairlerinin
şiiirlerini topladıkları eser
d. 211a/1
- dīvāne** <Far. deli divane
d. 208b/2
- dīvāne bol-** <Far.+T. deli divane olmak,
kendinden geçmek
d.-dı 207b/1
- divīt** <Ar. divit
d. 29a/2
d. telüki 29a/3
d.+ge 308b/3
- diyānet** <Ar. dindarlık, din duygusu
d. 295b/4
- diyet** <Ar. diyet, kan bahası
d. 54b/3, 84b/4
- diyet al-** <Ar.+T. diyet almak
d.-dı 84b/3
- diyet bër-** <Ar.+T. diyet vermek
d.-di 84b/3, 111b/4
- doru** (at için) doru, kızıl kahve
d. boldı 314a/2
- dost** <Far. dost, yakın arkadaş
d. 23a/6, 23b/1, 131a/4, 262a/4
d.+ı 142b/3, 264b/2
d.+ları 142b/4
d.+larım 125b/2
- dostlaş-** <Far.+T. arkadaşlık etmek
d.-tı 261b/6, 262a/4
- dostluk** <Far.+T. dostluk
d. 87a/6, 260a/7, 262a/5
d.+nı 87a/5, 234b/2
- dostluk kııl-** <Far.+T. dostluk etmek krş.
dostluk kıılış-
d.-dı 264b/7
- dostluk kıılış-** <Far.+T. dostluk etmek krş.
dostluk kııl-
d.-tı 260a/6
- dost tut-** <Far.+T. dost edinmek krş. *dost tutun-*
d.-tı 142b/2, 163a/7, 165a/2, 182a/6,
197a/6, 223a/4, 297b/2
- dost tutun-** <Far.+T. dost edinmek krş. *dost tut-*
d.-dı 266b/6
- dost tutğan** <Far.+T. dost edinen
d. 182a/6
- du' ā** <Ar. dua, talep, istek
d.+sını 310b/5
- du' ā-kār barmağ** <Ar.+Far.+T. işaret
parmağı
d. 15b/4
- du' ā kııl-** <Ar.+T. dua etmek
d.-dı 155b/7, 237b/3, 251b/2
- du' ā kılgan** <Ar.+T. dua eden
d. 251b/2
- duruğ** temiz, saf
d. boldı 127a/1, 156b/4
d. kıldı 259a/5
- duruğluk** temizlik, saflık
d. kılıştı 264b/1
d. kılıştılar 303b/1
- dūşāb** <Far. üzüm veya hurma pekmezi
d. 37b/1
- duvāl-ı şemşir** <Far. kılıç kayışı
d. 41b/4
- dünyāning fāydesi** <Ar.+T. dünya malı
d. 25b/5
- dürüst** <Far. dürüst, tam, mükemmel
d. 91a/2
d. kıldı 249a/2
d. kişi 110b/7

- dürüst bol-** <Far.+T. dürüst olmak, doğru ve uygun olmak
d.-dı 91a/2
- düşmān** <Far. düşman krş. *düşmen*
d. 213b/4
d.+dın 230b/1
d.+inğa 178b/4, 196b/3
d.+ka 211a/3
d.+lar 254a/3
d.+larını 258a/2
- düşmānlık** <Far.+T. düşmanlık krş. *düşmenlik*
d.+ı 260a/4
- düşmānlık kıl-** <Far.+T. düşmanlık yapmak krş. *düşmenlik kıl-*
d.-dı 243a/2, 257b/1, 262a/4, 264a/3, 264a/5, 265a/3
- düşmen** <Far. düşman krş. *düşmān*
d. 23a/7, 165b/5, 165b/7, 288b/1
d. üze 189a/7, 227a/2, 304b/2
d.+i 264a/6
d.+ka 141b/3
d.+ler 72b/7
d.+leri 123b/3
d.+lerini 110a/1, 141a/2
d.+ni 159a/5
- düşmenlik** <Far.+T. düşmanlık krş. *düşmānlık*
d.+nı 258a/1
- düşmenlik kıl-** <Far.+T. düşmanlık yapmak krş. *düşmānlık kıl-*
d.-dı 63b/3, 262a/1
- düşmen tut-** <Far.+T. düşman edinmek
d.-tı 110a/6, 116b/1, 215b/5
- düşmen tutğan** <Far.+T. düşman edinen
d. urağut 165b/7
- düşvār** <Far. güç, zor
d. boldı 98a/1, 140a/2, 158b/1, 198a/2, 200b/2, 217a/3, 241a/7, 304a/5
d. iş 54b/2, 158b/3, 198a/3
d. işni 147b/3
- düşvārlik** <Far.+T. güçlük, zorluk
d. 250b/3
d. kıldı 258b/2
- E**
- ebir-** etrafını çevirmek, dolanmak
e.-di 103b/2
- ebleh** <Ar. akılsız, bön krş. *ebleh*
e. boldı 170b/5
- ebleh** <Ar. akılsız, bön krş. *ebleh*
e. 202b/3
e. boldı 202b/2
- ebrū** <Far. kaş
e. 12b/7
- edeb** <Ar. terbiye, edebi bilgi
e. 284a/4
e. öğrendi 282b/7
e. öğretti 237a/6
e.+inğ 260a/2
e.+tin 260a/2
- eder** eyer
e. 69a/3
- ederle-** eyer takmak
e.-di 211b/4
- edersiz** eyersiz
e. 314a/5
- edgü** iyi
e. 24a/6, 186a/5, 310a/3
e. bağladı 310b/1
e. bişmiş 237a/5
e. boldı 109b/1, 113b/4, 195b/3, 224b/6, 300b/2
e. cezā 106b/3
e. hālīfe 127b/2
e. hūluğ 21b/6
e. iş 27a/5
e. kıldı 228b/7, 252a/2
e. kılguçı 27a/7
e. pīle 31b/2
e.+ni 185a/5
- edgü bolğan** iyi olan, iyileşen
e. 195b/4
- edgülük** iyilik
e. 25b/4, 107a/6, 233a/2
e. için 173a/6
e.+ke 173a/5
- edgülük kıl-** iyilik etmek krş. *idgülük kıl-*
e.-dı 172b/2, 222a/7, 225a/2, 227a/1, 236a/7, 269a/2, 311a/3
e.-dım 114a/6
- edgülük kılğan** iyilik eden
e. 172b/2
e.+lar 172b/2
- edīm** <Ar. tabaklanmış deri
e.+ni 128b/6
- edle-** beslemek
e.-di 135a/6
- edlenmedük kōn** işlenmemiş, ham deri krş. *idlemedük teri*
e. 30b/4
- efsār** <Far. yular
e. urdı 68b/6
e.+nı 191a/2

- eg-** eğmek krş. *eng-*
e.-di 78b/7, 111a/1, 111a/3, 281a/2
e.-diler 256b/3
- egil- 1** eğilmek, bükülmek
e.-di 252b/3, 321a/3
- egil- 2** yönelmek, meyletmek
e. 64b/7
- égin** omuz
è. 14b/6
è.+ke 12a/7
- egir-** çevirmek, kuşatmak
e.-di 258a/2
- eglegen** bekleyen
e. iş 74b/2
- egme** (kaş için) hilal
e. boldı 172a/5
e. kaşlıgı 172a/5
- égri** eğri
è. 47b/2, 176b/6
è. bodluğ 177a/4
è. boldı 167a/5, 168b/2, 176b/5,
176b/6, 177a/1, 177a/3, 177b/3,
293b/7
è. esti 176b/7
è. kıldı 251b/6
è. tüzeldi 277a/4
è.+ni 230b/6, 253b/3
- égri közlüg** şaşı kimse
è. 19a/7, 167a/6
- eh(i)l** <Ar. eş, karı kocadan biri
e.+ine 77a/4
- ejderhâ** <Far. büyük yılan, korkunç ve
hayali bir hayvan
e. 49b/7
- *ejen** hardal ve kuru üzüm karışımı bir
besin
e. 39a/3
- ekin** ekin
e. 118a/2, 212a/4, 306a/6
e.+i 157a/3
e.+ni 118a/2, 137b/7
- ekin ek-** ekin ekmek
e.-ti 191b/2
- ékiz** ikiz, ikisi bir arada doğan çocuk
è. 23b/2
è. oğlan 221a/7
- eksil-** eksilmek
e.-di 104a/6, 126a/1, 146b/1, 268a/7
- eksit-** eksiltmek krş. *eksüt-*
e.-ti 101b/5, 103b/1, 104a/7, 268a/7
- eksük** eksik
e. 10a/3, 211a/7, 216a/4
e. boldı 150a/1
- e. kıldı 249b/3
e. kitab 240a/4
e. ölçti 213b/7
- eksündü** alevli odun parçası
e. 5a/5
- eksüt-** eksiltmek krş. *eksit-*
e.-ti 63b/4, 92b/4, 97b/3, 126a/1,
190a/1, 214b/4, 241b/3
- éktile-** beslemek, büyütme krş. *éktüle-*
è.-di 248b/4
- éktilegüçü** besleyen, doyuran
è. 8b/6
- éktüle-** beslemek, büyütme krş. *éktile-*
è.-di 132a/4, 135a/6, 238b/7, 255a/1
è.-mek 192b/5
è.-miş 192b/4
- el** el krş. *el(i)g, il(i/ü)g*
e. 3b/6
- él** il, yurt, memleket
è. 104b/3, 174b/3, 205a/6, 205a/7,
259a/7
è.+de 293b/1, 310b/2
è.+din 254a/6
è.+ge 169a/6, 174b/3
- ele-** elemek
e.-di 132a/7
- elek** elek
e. 4a/4
- elgi açuk** cömert kimse
e. er 161b/2
- el(i)g** el krş. *el, il(i/ü)g*
e. 15a/1, 15a/2, 19a/1, 132a/6
e.+i 158b/6, 178b/4, 182b/3, 257a/7,
287a/5
e.+in 74b/6, 74b/7, 100a/2, 140b/1,
173b/2, 189b/7, 236b/5, 242a/7,
244b/6, 245a/7
- elmâs** <Far. elmas, değerli taş
e. 32a/5
- em** dert, sıkıntı
e.+leriñ 256b/4
- em-** emmek
e.-di 76b/7
e.-mek 306b/1
- emcek** meme
e. 16b/3, 16b/4, 115b/3
e.+i 16b/3, 119b/2
e.+ni 76b/7
- emceki ağırçaqlangan** göğsü büyüyen
e. ˆ avrat 119b/3
- emgedil-** eziyet edilmek
e.-miş 97b/3
- emgek** acı, sıkıntı

- e. 54b/4, 238b/6
e.+din 228b/5
e.+in 264b/1, 264b/5
e.+ke 211a/3, 256a/5
- emgeklig** ıstıraplı, acılı
e. boldı 181a/4
- emgen** emen
e. oğlan 20a/3, 232a/4
- emgen-** zahmet çekmek
e.-di 136b/7
- emgen tiş** süt dişi
e. 14a/1
- emget-** yormak, zahmet vermek, acı çektirmek
e.-ti 83b/4, 97b/2, 136b/7, 166a/1, 188a/6, 209b/6, 218a/6, 222a/7, 225a/5, 225a/6, 236b/7, 238b/6, 244b/3
- emîn** <Ar. güvenilir, inanılır
e. 246a/5
- emîn bol-** <Ar.+T. güvenilir olmak
e.-dı 169b/7, 170a/1
- emîn kııl-** <Ar.+T. güvende kıılmak, korumak
e.-dı 222b/6, 244a/2
- emînlik** <Ar.+T. güvenilirlik, eminlik
e.+i 246a/5
- emîn tut-** <Ar.+T. güvenmek, emniyet etmek
e.-tı 169b/7, 271b/5
- emîr** <Ar. sultan, başkan
e. 192a/6
- emîr-i bâzâr** <Ar.+Far. zabıta
e. 24b/3
- emit-** eğilmek, meyletmek
e.-ti 65a/1, 103a/2, 170a/5
- emüzgen** emziren
e. ^ç avrat 216b/6
- emzür-** emzirmek, meme vermek
e.-di 216b/5, 232a/3
- eñg** yanak, elmacık kemiği
e. 12b/6
- eñg-** eğmek krş. *eg-*
e.-di 315b/1, 319a/5
- endām** <Far. vücut, beden, endam
e. 11a/7, 11b/3, 17b/1
e.+ı 207a/6
e.+ındın 140b/1, 183b/4
- endāmı kesilmiş** <Far.+T. hadım edilmiş
e. 18a/2
- endāmlıg** <Far.+T. boyu posu yerinde, yakışıklı
e. er 244a/4
- endāze** <Far. ölçü
e. 69b/4
e.+si 69b/5
- endāze kııl-** <Far.+T. miktarını belirlemek, oranlamak
e.-dı 69b/3, 102a/2, 154a/4, 231a/5, 241b/6
- endek** <Far. az, azıcık
e. 200b/1
- endişe** <Far. endişe, kaygı
e. 241b/5, 251a/7
e. birle 285b/2
- endişe kııl-** <Far.+T. endişelenmek, kaygılanmak
e.-dı 241b/5, 251a/7, 310a/3
- eñgek** çene, avurt
e. 13b/6, 14b/2
- eñgek çukurçukı** çene çukuru
e. 14b/2
- eñglik** yanaklı
e. 167b/7
- eñglik** boyacılıkta kullanılan kökü kızıl bir ot
e. 38a/1
- eñgrez** alet
e. 35b/1
- enük** hayvan yavrusu, enik
e. 49a/3
e.+i 48a/7, 48b/2, 48b/4
- er** erkek, kişi krş. *erkek*
e. 9a/6, 9a/7, 16b/3, 18a/1, 41a/1, 41a/2, 41a/3, 41a/4, 54a/5, 55a/1, 55a/6, 55a/7, 55b/2, 55b/3, 55b/5, 56a/5, 56b/3, 56b/5, 56b/6, 57a/1, 57a/3, 57a/5, 57a/6, 57b/1, 57b/4, 59b/2, 59b/3, 59b/4, 59b/5, 60a/1, 67b/4, 73b/4, 77b/3, 79b/6, 83a/3, 85b/4, 91a/1, 92a/3, 92b/3, 94a/7, 94b/1, 95a/3, 95a/4, 95a/7, 95b/5, 95b/6, 96a/1, 97a/2, 98a/2, 98a/3, 98a/4, 100a/4, 101a/6, 102a/4, 104a/1, 105a/3, 106a/5, 106b/4, 106b/7, 111b/4, 112a/2, 113a/4, 115b/7, 116a/6, 117b/4, 118a/5, 118a/7, 119a/4, 122a/3, 122b/5, 124a/2, 125b/4, 125b/6, 125b/7, 126b/2, 128a/6, 128b/1, 129b/7, 131b/1, 133a/3, 133b/2, 133b/5, 134a/6, 134b/3, 144b/4, 146b/2, 149a/5, 150a/6, 150b/5, 153b/5, 154a/3, 155a/2, 155a/4, 155b/1, 157a/4, 158a/2, 158a/6, 160b/1, 160b/7, 161a/6, 161b/1, 161b/2,

- 161b/4, 161b/6, 161b/7, 162a/5, 162b/1, 162b/4, 162b/5, 162b/6, 163a/2, 163b/1, 163b/3, 163b/5, 164a/1, 164a/5, 164a/6, 164b/1, 165a/5, 165a/6, 165b/4, 166a/3, 166a/4, 166a/5, 166b/1, 166b/4, 166b/7, 168a/7, 169a/5, 170a/1, 170a/7, 171a/1, 171a/3, 171a/6, 171a/7, 171b/1, 171b/3, 172a/2, 172a/3, 172b/1, 172b/4, 172b/7, 174a/6, 174a/7, 174b/4, 175a/4, 175b/2, 176b/4, 176b/6, 176b/7, 177a/3, 178a/5, 178a/7, 179a/1, 179b/1, 179b/6, 180a/5, 180a/6, 180a/7, 180b/6, 181b/7, 182a/1, 182a/4, 186b/4, 191b/5, 192b/5, 193a/1, 195a/7, 196a/7, 197a/5, 197b/7, 198b/4, 199a/4, 199b/1, 200a/3, 200b/5, 202b/7, 203b/5, 204a/2, 204b/1, 205a/4, 205b/2, 205b/4, 206a/5, 207a/3, 208a/6, 208b/4, 208b/5, 208b/7, 209b/5, 214b/6, 216b/4, 217b/4, 217b/6, 220a/4, 220b/7, 222a/1, 226b/7, 227a/1, 229b/1, 229b/4, 231a/2, 231a/3, 232a/2, 232b/1, 236b/6, 238b/5, 238b/7, 239a/5, 240b/3, 241a/5, 244a/4, 245b/1, 246a/3, 246b/3, 246b/4, 247b/7, 248a/6, 250a/1, 253b/7, 254b/2, 254b/6, 255b/6, 260a/2, 264b/1, 267a/2, 271b/6, 277a/6, 294a/1, 300a/6, 301a/5, 307b/6, 317b/6, 318a/5, 318b/1, 318b/2, 321a/4, 321a/5 e. üze 169a/6, 236a/1 e.+din 153b/5 e.+i 1b/6, 24a/3 e.+in 264b/6 e.+inġe 71a/5 e.+ke 55a/3, 55a/4, 84b/1, 155a/2, 216b/4 e.+lerinde 263a/5 e.+ni 74a/1, 79a/7, 178b/2, 305a/3 e.+niġ 181b/2
- er-** olmak, imek (cevheri fiil)
e.-mes 322a/1
e.-se 56a/2, 57a/5, 73b/3
e.-sedin 88b/1
e.-seni 66b/6, 69b/3, 83b/2
e.-ür 173a/1, 227a/3
- er'âhu** <Ar. "onu gösterdi"
e. 232a/7
- erdem**erdem
- e. 28a/3
e. kıldı 235a/1
- eren** kişi, insan
e.+ler 9a/7, 57a/4, 57b/3, 70a/5, 71b/4, 91a/1, 161a/1, 166a/5, 178a/7, 204a/1
e.+leri 1b/5
e.+lerni 65b/1
- ergen** bekar, evli olmayan
e. 198a/6
e. boldı 198a/6
- ergenlik** bekarlık
e. birle 283b/1
- eri-** erimek
e.-di 104b/7, 143a/7
- er karındaş** erkek kardeş
e. 22b/5
- erkek** erkek, kişi krş. *er*
e. 10b/1, 21b/4
e. biçin 49a/1
e. çekürge 50b/5
e. çerik 52a/3
e. çetük 49a/4
e. irk 46b/5
e. keftâr 48b/4
e. kögercegin 51b/7
e. kumrı 52a/1
e. tawışğan 48a/4
e. tewe 44a/2
e. toquk 186b/1
e. torum 44a/5, 44a/6
e. toy 52a/5
e.+i 48b/3, 52b/1, 52b/2, 52b/5
- erkek tağuk** horoz krş. *erkek taquk, erkek tawuq*
e. 316a/4
- erkek taquk** horoz *erkek tağuk, erkek tawuq*
e. 109b/4, 191b/7
- erkek tawuq** horoz *erkek tağuk, erkek taquk*
e. 317b/3
- erken** iken zarfı
e. 63a/4, 76a/4, 232a/3, 232a/4, 267a/4
- erklen-** hakim olmak, hükmetmek
e.-di 82b/2
- erklig** sahip, yetkili, malik
e. 24b/1, 277a/2, 313b/3, 317b/6
e.+i 197b/1
- erklig bol-** sahip olmak, hükmetmek
e.-dı 145a/3, 197b/1
- erklig kııl-** güçlü kılmak, muktedir yapmak
e.-dı 243b/1, 247a/3, 254a/6
- erlikke yaqın bolmış** bülüğ çağına

- yaklaşmış
e. 20a/5
- érte** sabah, erken
è. 153b/7, 239a/2, 240a/7, 242b/2,
255a/6, 257b/7, 264a/6, 266a/3
è.+ge 211b/5, 223a/5, 239a/3
- érte aş** sabah aş
è. 38a/7
è. bêrdi 255a/6
- erüş-** erişmek, kavuşmak
e.-tiler 270a/2
- erüşte** <Far. erişte
e. 39a/1
- es-** esmek
e.-ti 78b/5, 88a/6, 135b/2, 176b/7
- eşer kı** <Ar.+T. nişan bırakmak, tesir
etmek
e.-dı 105b/3, 108a/5, 240a/4
- esgen** esen
e. yêl 78b/6
- esik** çukur yer, vadi, uçurum
e. 136b/6
- esir** <Ar. esir, tutsak
e. 67a/2, 246b/6
e.+ni 140b/2, 219a/5
- esir kı** <Ar.+T. esir etmek, esir almak
e.-dı 67a/1
- esirlik** <Ar.+T. esirlik, tutsaklık
e.+din 107b/3
- eski** eski
e. 202b/3, 202b/4, 202b/6
e. boldı 90a/4, 124b/6, 202b/3,
202b/5, 204b/4, 222b/4
e. hamr 245b/1
e. kıldı 212a/3
e. mâl 25a/5, 212a/3
e. ton 90a/5, 201b/7, 202b/6
e. tonlar 202b/4
e. yanlık 30b/7
- eskir-** eskimek, eskitmek
e.-di 72a/5, 121a/5, 156b/7, 180b/6,
314a/3
- eskirt-** eskitmek
e.-ti 124b/6, 156b/6, 218b/4, 222b/4,
235a/2
e.-tim 218b/5
- esnemek** ağzı genişçe açarak soluk alıp
vermek, esnemek
è. 36b/5
- esrü** kaplan, pars
e. 48b/5
- esrüçi** parsa av öğreten kişi
e. 48b/5
- esrük** sarhoş
e. er 155b/1, 158a/2
e. urağut 158a/3
- esrük bol-** sarhoş olmak
e.-dı 155a/7, 158a/2, 275b/5
- esrüklük** sarhoşluk
e. 106b/5
e.+din 153a/2, 230a/4
e.+i 158a/3
- eş** eş, arkadaş
e. 121a/3
- eşek** eşek krş. eşgek
e. 46a/5, 88a/1
- eşen** bir çeşit hastalık, kurdeşeni
e. çıktı 179a/5
- eşgek** eşek krş. eşek
e. 45b/6, 45b/7, 46a/3, 70a/2, 79b/1,
81a/6, 82a/3, 94b/1, 94b/2, 99a/7,
99b/1, 99b/2, 137b/1, 144a/3, 149a/2,
174a/1, 247a/7
- eşgek kurtu** eşek kurdu, evliya devesi
e. 50b/1
- êşik** giriş, eşik
è. 3a/3, 3a/4
- eşkbây bağla-** <Far.+T. sabır kılmak,
tahammül etmek
e.-dı 240b/7, 255a/7
- eşkbâysız** <Far.+T. sabırsız, tahammülsüz
e. boldı 162a/4
- eşlen-** bir eşe sahip olmak, kendine eş
edinmek
è.-di 120b/3
- êşleştür-** eşleştirmek, uyumlu kılmak
è.-di 120b/2, 184a/6, 240b/1
è.-mişdin 104b/1
- et** et
e. 11a/6, 11b/1, 14a/3, 17b/1, 38b/1,
66b/6, 89b/6, 168a/5, 179a/7, 186a/7,
228b/6, 237a/5, 284b/2, 319b/7
e.+ke 169a/7
e.+ni 66b/5, 245a/5
- etçi** kasap
e. 34b/7
- eteklig** etekli, eteği olan
e. terinçek 254b/4
- eteksiz** eteksiz
e. ‘avrat 167a/2
e. boldı 167a/2
- et koyğu idiş** et konulan kap, heybe
e. 45b/5
- etlig** etli, eti olan
e. 205a/2
e. boldı 205a/2

- etmek** ekmek
e. 35a/2, 39a/6, 39b/4, 39b/5, 70b/3,
118a/1, 141a/5, 155b/5, 284a/5
e.+ni 88b/4, 118a/1, 141a/5, 252a/1
- etmekçi** ekmekçi
e. 35a/1
- etük** ayakkabı, çizme
e. 30b/1, 292a/4
e.+i 45a/4
e.+ke 221a/5
e.+ni 70b/4, 130a/4
- etükçi** ayakkabıcı
e. 30b/2
- éw** ev, han
è. 2a/3, 2b/5, 7b/6, 99a/5, 121a/5,
131a/4, 156b/7, 173b/1, 192a/5,
251a/7, 276b/4
è.+de 134b/1, 134b/7
è.+deki 3b/3
è.+din 93b/1, 117a/3, 309b/2
è.+e 278b/1
è.+inġe 140b/3
è.+ke 131a/2, 244a/2, 293b/4
è.+ler 147a/2
è.+lerinden 157b/5
è.+ni 68a/6, 73a/1, 88b/2, 94b/5,
99a/5, 110b/6, 124b/6, 141b/1,
142a/1, 156b/6, 233b/3, 253a/2,
257b/6, 275b/3
è.+ning 2a/1
- éw-** acele etmek
è.-di 91b/2, 99a/3, 120a/4, 167a/1,
216b/7, 217a/7, 259b/5, 287b/1,
307b/1, 318a/7, 321a/1
è.-diler 267a/1, 298b/3, 320b/1
è.-e 93b/2
è.-gil 58a/1
- évdi-** (meyve için) toplamak
è.-di 111a/2
- éwdi-** acele ettirmek, evdirmek krş. *éwdür-*
è.-di 276b/5
- éwdür-** acele ettirmek krş. *éwdi-*
è.-di 220b/5, 307a/7
- éwe bér-** acele edivermek
è.-di 246b/2
- éwek** aceleci, acele
è. yalawaç 212a/3
è. yörimek 135b/6
- éweklik** acele davranma, acelecilik
è. üze 310a/5
- éwgen** aceleci
è. 58a/2, 167a/1, 201b/1
è. boldı 201a/7
- éwning aranı** evin avlusu, giriş kısmı
è. 2a/2
- éwning töri** evin başköşesi
è. 2a/1
- ewrüse** <Far. bal ile undan yapılan
bir tür un helvası
e. 39a/7
- éwrül-** çevrilmek, döndürülmek krş. *çevrül-*
, *çewrül-*
è.-di 149a/6, 283b/4
- éwür-** çevirmek, değiştirmek, döndürmek
krş. *çewür-*
è.-di 63a/6, 148a/6, 188a/3, 210a/6,
213b/7, 237b/5, 238a/2, 244b/2,
256b/1, 297b/2, 311a/5
è.-mek 311a/5
- éwüş-** acele edişmek, çabuklukta yarışmak,
çabuk olmak, birini bir şeyde geçmek
i.-ti 257b/6, 259a/1
- evvel** <Ar. her şeyden önce, ilk önce
e.+din 59b/7
e.+i 20a/7, 54a/6, 270b/7, 309b/3
e.+inde 241a/3
- ey** ey, hey
e. 177b/5
- eyegü** hayvan veya insanın kaburgası, eğe
kemiği
e. 16a/1
e. ucı 16a/5
- eyegü eti** böğür
e. 16a/6
- eyle-** 1 yapmak, yerine getirmek
e. 321a/7
e.-di 230a/3
- eyle-** 2 eğlemek, durmak
e.-miş 185b/7
- eyletü bér-** iletivermek, gönderivermek
e.-diler 272b/5
- ezā** <Ar. eziyet, sıkıntı verme
e. 179a/3
e.+nı 231b/4
- ez' arlık kııl-** <Ar.+T. korkusuz olmak,
cesur davranmak, yüzsüzlük etmek
e.-di 135a/2
- eze** teyze, hala
e. 22b/1
- ezil-** 1 ezilmek
e.-di 179a/2
- ezil-** 2 sulanmak, bir sıvı içinde karıştırmak
suretiyle eritilmek
e.-di 273a/2
- ezilgen** ezilen, kolay ezilme özelliği olan
e. 179a/3

ezme meyve ve sebzeleri ezerek yapılan yiyecekler
e. 34a/5

***ezwağ** saçın ikiye ayrıldığı yer
e. 12a/1

F

fāhiş <Ar. fazla, ahlaka uygun olmayan
f. sözledi 154a/1
f. tillig 154a/1

fāhiş bolğan <Ar.+T. fazla olan, iğrenç olan
f. 163a/1, 200b/6

fağih <Ar. bilgin, fıkıh bilgini
f. 171a/7

fāl <Ar. fal, kura
f. 290a/1

f.+ı 185a/3, 186a/5

fāl kıl- <Ar.+T. fal bakmak
f.-dı 105a/5, 121a/7

fāriğ bol- <Ar.+T. boş olmak, boş kalmak
f.-dı 127a/6, 149b/4

fāriğ bolğan <Ar.+T. boş olan, boş kalan
f. 149b/4

fāriğ kıl- <Ar.+T. boş bırakmak, ilgiyi kesmek
f.-dı 244a/5

farıza kıl- <Ar.+T. farz kılmak
f.-dı 74b/4, 243a/6, 268b/2

fāsıklık <Ar.+T. dinsizlik, fasıklık
f.+ka 245b/3

faşih <Ar. açık ve anlaşılır konuşan, konuşması düzgün
f. 112b/5
f. boldı 170b/4, 199a/4, 201b/3

faşihlig <Ar.+T. açık ve anlaşılır konuşma yeteneğine sahip
f. er 253b/7

fāyde <Ar. fayda, yarar
f. 131a/1, 145a/5, 231b/1
f. aldı 231b/1
f. bérdi 231b/1, 235a/1
f. yok 150a/5

fāydesiz <Ar.+T. faydasız, yararsız
f. söz 54b/5

fażl <Ar. erdem, artık, fazlalık
f. 201a/7, 242a/5
f.+ı 201a/6

fedā kıl- <Ar.+T. gözden çıkarmak, feda etmek
f.-dı 255a/6

fehmlüg <Ar.+T. anlayışlı
f. er 169a/5

felç <Ar. felç
f. iglig 207a/4
f. ‘illetlig 207a/4

ferište <Far. melek
f. 9a/1
f.+ler 162a/1
f.+si 9a/3

fermān <Far. ferman, emir
f. bolsun 58b/3
f.+ıdın 81b/5
f.+ınga 192b/1, 307b/4

fermānla- <Far.+T. emretmek, fermanlamak
f.-dı 226b/3, 285a/1

fesād <Ar. bozukluk, fesat
f. 83b/6
f. kemişti 77a/7

fesād kıl- <Ar.+T. bozgunculuk yapmak
f.-dı 152b/1

feth <Ar. üstün
f. birle 114b/4

fetvā <Ar. fetva
f. tiledi 312b/2

fetvā bér- <Ar.+T. fetva vermek
f.-di 232b/3

fevt bol- <Ar.+T. kaybolmak, elden çıkmak
f.-dı 143b/6

fırلاغuç fırıldak, topaç
f. 33a/4

fişkur- fişkirmek
f.-dı 258b/5

fi‘l <Ar. fiil, hareket, iş
f. 143a/1
f.+i 86a/7, 142b/7
f.+ige 151b/1
f.+ingē 110a/1
f.+ini 108a/4, 212a/4
f.+ni 239a/5

filāte <Far. koyun sütü ile yapılan bir tür tatlı
f. 37a/7

fi‘llig <Ar.+T. iş başında olan, eylemli
f. 142b/7, 201b/5

fitne <Ar. arabozma, karışıklık
f. 89b/1, 101b/7
f.+din 312b/2
f.+ge 89a/7
f.+ni 229a/3

fitne kıl- <Ar.+T. fitneye düşürmek, zarar vermek
f.-dı 248b/1

fukḳā‘çi <Ar.+T. bira satan kimse
f. 34a/1

f.+ler 8a/5
fulān <Ar. herhangi bir şahıs, belirsiz bir şey
 f. 57b/7, 62b/3, 63b/1, 75a/1, 76b/4, 81b/7, 88b/1, 99b/5, 101b/4, 106a/7, 106b/2, 110b/5, 111a/6, 111a/7, 112a/6, 120a/2, 120b/6, 130b/4, 134b/7, 142a/6, 152a/5, 153a/7, 157a/5, 162a/6, 165b/3, 169b/7, 170b/1, 174a/3, 175a/6, 176a/2, 178b/5, 179a/3, 188b/2, 189a/2, 189a/4, 209b/5, 211a/7, 211b/1, 211b/2, 213b/4, 215a/1, 223a/5, 226b/3, 226b/6, 247b/4, 248a/4, 248a/7, 253a/6, 254a/7, 254b/4, 257a/7, 259b/7, 260b/3, 263a/5, 263a/7, 269b/1, 271b/5, 272a/7, 274a/1, 275a/2, 278b/6, 295a/7, 304b/7, 308b/2, 321a/7, 321b/6, 322a/1
 f. üze 83b/5, 131a/3, 140a/2, 189b/1, 261b/7, 312b/4
 f.+dın 178a/6, 224b/2
 f.+inġ 229b/4
 f.+ça 157a/5, 269b/1, 276a/7
 f.+niniġ 192b/4

G, Ğ

ġāfil <Ar. gafil
 ġ. 178b/6, 246b/4
 ġ. er 248a/6
ġāfil bol- <Ar.+T. gafil olmak, ihmal etmek
 ġ.-dı 131b/4, 166b/3, 178b/5, 300a/7
ġāfil kııl- <Ar.+T. habersiz kıılmak, gaflete düşürmek
 ġ.-dı 220b/1
ġalaṭ <Ar. yanlış, hata
 ġ.+ça 243b/2
ġalbur <Ar. kalbur
 ġ. 4a/2
ġalburla- <Ar.+T. kalburlamak, kalburdan geçirmek
 ġ.-dı 315a/6
ġālib <Ar. galip, üstün
 ġ. er 241a/5
ġālib bol- <Ar.+T. galip olmak, üstün gelmek
 ġ.-dı 106b/5, 137a/2, 138a/1, 188a/7, 189a/7, 189b/4, 214a/6, 223b/6, 237b/7, 257a/3, 311a/7
 ġ.-up 63a/3
ġālib kııl- <Ar.+T. galip kıılmak

ġ.-dı 237b/7
ġam <Far. keder, tasa
 ġ. 281a/1
ġammaz <Ar. çekiştirerek ara bozuculuk eden, söz taşıyıcı
 ġ. kııldı 256a/4
ġammazlık kııl- <Ar.+T. kovculuk etmek, gammazlamak
 ġ.-dı 95b/2, 110b/4, 111b/7
ġanīmet <Ar. düşmandan alınan mal, ganimet
 ġ. 218b/4
 ġ.+din 141a/1
ġarāt <Ar. yağmalar, akınlar
 ġ.+dın 132a/2
ġāret <Ar. yağma, akın
 ġ. 184b/1
 ġ. tiledi 311b/3
 ġ.+ça 211a/1
 ġ.+ni 142a/5
ġāret kııl- <Ar.+T. yağma yapmak, baskın yapmak
 ġ.-dı 184a/7, 229b/1, 263a/3
 ġ.-dılar 265b/7, 298a/3
 ġ.-inmiş 114a/4, 184b/2
ġāret kıılġan <Ar.+T. yağma yapan, yağmacı
 ġ. er 229b/1
ġarġara kııl- <Ar.+T. gargara yapmak
 ġ.-dı 315b/4, 319b/1
ġarīb <Ar. yabancı, zavallı
 ġ. buldı anı 304a/6
 ġ. sözlüg 198b/2
ġarīb bol- <Ar.+T. yabancı olmak, kimsesiz olmak
 ġ.-dı 198a/7, 198b/1
ġāyb <Ar. göz önünde olmayan, kayıp
 ġ. kııldı 254a/2
 ġ.+lar 101b/1
ġāyb bol- <Ar.+T. kaybolmak, uzaklaşmak
 ġ.-dı 62b/7, 101a/7
ġayr <Ar. başka kimse, diğeri
 ġ.+ni 193b/2
ġazel <Ar. gazel, şiir
 ġ. 167a/3
ġelye <Far. et kavurma
 g. 38b/6
ġenc <Far. hazineyle ilgili, hazine
 g. 25a/4
ġıbr küçük çingirak, fırlıdak
 ġ. 33a/4
ġolan hayvanın eyer ya da semerini bağlamak için göğsünden aşırarak

- bağlanan yassı kemer
ğ.+1 217b/2
- ğoz** <Far. ceviz, koz
ğ.+nı 185b/3
- gül** <Ar. suçlu kimsenin boynuna veya
ellerine takılan halka, kelepçe
ğ. urdı 141a/2
- ğuncla-** <Far.+T. nazlanmak
ğ.-dı 195a/7
- güne** <Far. renk
g.+si 115a/3
- gur** Afganistan'da bir şehir adı
ğ.+ka 146b/2
- gurbetluk** <Ar.+T. gurbetlik, ayrılık
ğ. kıldı 265b/3
- gusul kıl-** <Ar.+T. yıkanmak, boy abdesti
almak
ğ.-dı 270b/6
- güft** <Far. söz, laf
g. 167a/3
- gülengübîn** <Far. gül ve balla yapılan tıbbi
bir macun
g. 36a/5
- gül-semîn** <Far. gelin, değerli
g. 220a/1
- gümân** <Far. sanma, şüphe
g. birle 248a/2
g.+ka 249b/5
- gümânlîğ** <Far.+T. şüpheli, emin
olunmayan
g. boldı 275b/3, 310b/6
g. iş 231a/3
g. kıldı 101a/1
g. söz 247a/4
- gümân tut-** <Far.+T. sanmak, şüphe etmek
g.-tı 108b/4
- günâh** <Far. suç, yazık
g. 210a/2
- gürz** <Far. ateşli silahların icadından önce
savaşlarda kullanılmış ucu topuzlu
bir silah, topuz
g. 43a/3

H, Ĥ, Ħ

- haber** <Ar. haber
h. 60a/2
h. keldi 276b/6
h. saldı 311b/6
h. şordı 292a/2
h. tegdi 303b/3
h. tiledi 304a/4, 305b/3
h.+in 196b/4

- h.+ni 129a/7, 256a/4, 312b/7
- haber bër-** <Ar.+T. haber vermek,
bildirmek
h.-dı 213b/6, 222b/4, 233b/1, 237a/4,
240b/3
- habîş** <Ar. kötü, soysuz
h. 198b/7
h. boldı 198b/6
- *habta** ince deriden yapılmış çizme ya da
ayakkabı
h. 30b/3
- hâc** <Far. haç, put
h. 29b/2
- hacc** <Ar. hac ibadeti
h.+ını 223b/7
- haccâm** <Ar. hacamat yapan kimse
h. 76a/1
- haccâm neşteri** <Ar.+Far.+T. haccam
neşteri
h. 35a/4
- hâce** <Far. hoca, üstad, yaşlı
h. 20b/2, 24b/2, 78a/1, 152a/6
- hacel** <Ar. utanma, utanç
h. boldı 166b/2
- hâcet** <Ar. istekler, ihtiyaçlar
h. 53b/7, 194a/7
h.+i 199b/1
h.+inçe 223a/7
h.+ler 221a/6
- hâcet kıl-** <Ar.+T. ihtiyaç gidermek
h.-dı 152b/6
- hâcetlîğ** <Ar.+T. gerekli, lazım
h. kıldı 210b/1, 228b/3
- hâcetsiz** <Ar.+T. gereksiz, lazım olmayan
h. boldı 181a/5, 235b/4
- hâcı** <Ar. hac ibadetini yerine getirmiş
müslüman, hacı
h. 241b/7
h.+lar 70a/6
h.+larını 213b/4
- hacîl kıl-** <Ar.+T. utandırmak, mahcup
etmek
h.-dı 241b/3, 252a/6
- had** <Ar. emir, yasak
h. urdı 136a/6
h.+ni 182b/6
- hadd** <Ar. sınır
h.+in 216a/5, 218a/3
h.+ları 136a/7
- hadeşlik** <Ar.+T. bedenden çıkan ve pis
sayıldığı için abdesti bozan şey
h. 310b/7
- hâdım** <Ar. cinsiyet bezleri çıkarılmış veya

- köreltilmiş olan erkek
h. 18a/1, 109a/2
- hadîs** <Ar. hadis, haber
h. 119b/7, 212b/3
h. kıldı 211a/6
h.+ni 119b/6, 212b/2
- hakikat** <Ar. gerçek, hakikat
h. 93b/7, 187b/3
- hakim bol-** <Ar.+T. hakim olmak,
hükmedebilmek
h.-dı 204a/3
- hakık** <Ar. doğru, gerçek, hisse, pay
h.+ın 97b/3, 188a/5, 196a/7, 226a/1,
313b/2
h.+ını 63b/4, 275b/6
h.+nı 73a/2, 79b/3, 224b/5
- hakikâ** <Ar. gerçekten, şüphesiz
h. 60a/1
- hak kıl-** <Far.+T. kazımak, kabartmak
h.-dı 140a/4
- hâl** <Ar. hal, durum
h.+ini 249a/4
- hal'** <Ar. tahttan indirme, yapıp bitirme
h. 191a/3
h. kıldı 191a/2
- hâlât** <Ar. durumlar, halet
h. 54a/7
- hâlî** <Ar. boş
h. 158a/7
- hâlî bol-** <Ar.+T. yalnız kalmak
h.-dı 112b/2, 112b/3, 158a/7, 214b/4,
235a/3, 236b/3
- halife** <Ar. birinin yerine geçen kimse,
halife
h. 127b/1, 127b/2, 127b/3, 127b/4,
306b/5
- halîm** <Ar. yumuşak huylu, yumuşak
h. 204a/4
- halîm bol-** <Ar.+T. yumuşak huylu olmak
h.-dı 204a/4
- hâliş** <Ar. samimi, halis
h. 125b/2
h. dostlarım 125b/2
h. nêrse 239a/3
- hâliş kıl-** <Ar.+T. samimi olmak, içten
davranmak
h.-dı 215b/5, 306a/3
- halk** <Ar. halk
h.+lar 144a/5, 317a/7
h.+larını 182b/1
h.+nı 69a/5
- halka** <Ar. halka, tasma
h. 317b/2
- h.+sı 33a/4, 49a/3, 317b/3, 317b/6
- hâm** <Far. ham, pişmemiş
h. bişti 318a/3, 319b/7
h. boldı 168a/1
h. kerpiç 30a/5
h. kıldı 273b/3, 310b/2
- hamayil** <Ar. sağ omuzdan sol kalçaya
kadar uzanıp ucuna kılıç takılan kayış
h. 1a/2
- hâmil** <Ar. gebe, hamile
h. urağut 83b/3
- hamîr** <Ar. hamur, maya
h. 35a/2
- hamle kıl-** <Ar.+T. saldırmak, hücum
etmek
h.-dı 83b/3, 136b/3, 137b/5, 150a/3
- hamlık** hamlık, hazımsızlık krş. *hamluğ*
h. 139b/3
- hamluğ** hamlık, hazımsızlık krş. *hamlık*
h. 36b/6
- hamr** <Ar. şarap, içki
h. 245b/1
h. satğuç 34a/2
h.+nı 183a/5, 258b/3
- hamrak** <Ar. hamur mayası, maya
h. 67b/7, 122b/7
- hamraklığ** <Ar.+T. mayalı
h. un 39b/6
- hamraksız** <Ar.+T. mayasız
h. un 39b/7
h. yoğurdu 122b/7
- hancere kıl-** <Ar.+T. gırtlaktan konuşmak,
sesini kısmak
h.-dı 243b/6
- h'âne** <Far. çadır direği
h. 4a/6
- hanür** <Far. tencere, kap
h. 8a/2
- hanûğ** <Ar. ölüyü tahnit etmekte kullanılan
ilaç
h. türtti 243b/1
- hâr** <Far. diken
h. 206a/1
- h'âr** <Far. hor, hakir krş. *hor*
h. 162b/3
h. boldı 162b/3, 206a/1
h. er 162b/4
- harâb** <Ar. viran, yıkık
h. yêrni 236b/6
- harâb kıl-** <Ar.+T. yıkmak, tahrip etmek
h.-dı 237b/1
- harâc** <Ar. vergi, haraç
h. 25a/1

- h.+nı 107a/4
ḥarāc alḡuḥ <Ar.+T. haraḥ toplayan
 h. 24b/5
ḥarām <Ar. haram, dini yasak
 h. 132b/2
 h. boldı 132b/1
 h. iş 27a/4
 h.+nı 225a/1, 309a/6
ḥarām kıl- <Ar.+T. yasaklamak, haram
 kılmak
 h.-dı 121a/1, 247a/3
ḥarām-zāde <Ar.+Far. zinadan doğan çocuk
 h. 22b/4
ḥarc kıl- <Ar.+T. harcamak, vermek
 h.-dı 219b/3
ḥarem <Ar. Mekke ve civarı
 h. 213a/3, 221b/2
ḥarf <Ar. harf
 h. 247a/5
 h.+din 77b/2
 h.+lerni 255a/3
 h.+ni 63b/3, 71b/1, 77b/2, 140a/4
ḥāric <Ar. hariḥ, dıḥ, bir şeyin dışında
 kalan yer
 h.+ler 130a/1
ḥaridārlik kılıḥ- <Far.+T. alışveriş yapmak,
 pazarlık etmek
 h.-tılar 263b/1
ḥarīf <Ar. sonbahar
 h. boldı 163b/4
ḥarīḳ <Ar. yakıcı, ateḥ
 h. 38b/2
ḥāḥ kıl- <Ar.+T. ait ve mahsus hale
 getirmek
 h.-dı 138b/4, 234b/2, 308b/7
ḥaḥbeliḡ <Ar.+T. kızamık hastalığı krḥ.
hasbeliḡ
 h. boldı 207a/3
hasbeliḡ <Ar.+T. kızamık hastalığı krḥ.
ḥaḥbeliḡ
 h. 207a/3
ḥaseb <Ar. nesil, soy
 h.+ge 134b/3
ḥased kıl- <Ar.+T. haset etmek, kıskanmak
 h.-dı 65a/7
ḥāḥıl kıl- <Ar.+T. meydana getirmek,
 ortaya çıkarmak
 h.-dı 246a/6
ḥāḥı kıl- <Ar.+T. hadım etmek
 h.-dı 275b/6
ḥasīs <Ar. cimri, pinti
 h. 203b/7
ḥaḥiye <Ar. er bezi, testis
 h.+sin 195b/4
ḥaḥḥa <Ar. patiska
 h.+sı 208b/6
ḥaḥ <Ar. yazı
 h. 139a/7, 263b/3, 315a/2
ḥaḥā <Ar. hata, yanlış
 h.+ḳa 237a/3, 244b/2, 248a/5, 249a/5
ḥaḥā kıl- <Ar.+T. hata etmek, kusur işlemek
 h.-dı 209a/4
ḥaḥar <Ar. tehlike, güvensizlik
 h.+ḳa 258a/2
ḥaḥır katır
 h. 45b/6
ḥaḥıb <Ar. camide hutbe okuyan, güzel ve
 düzgün konuşan kimse
 h. 114b/2
 h. boldı 114b/3
ḥaḥıbluḳ <Ar.+T. hatiplik, camide hutbe
 okuma işi
 h. 114b/4
ḥaḥkeḥ <Ar.+Far. cetvel
 h. 121b/4
ḥaḥlıḡ <Ar.+T. çizgili, yazılı
 h. 249b/2
ḥatm <Ar. baştan sona okuma, bitirme
 h. 80a/5
ḥatm kıl- <Ar.+T. baştan sona
 okumak, hatmetmek
 h.-dı 86b/7
havā <Far. hava
 h.+da 245a/1
ḥavāle <Ar. gönderme, havale etme
 h. 230b/1
ḥavāle kıl- <Ar.+T. yollamak, göndermek
 h.-dı 230a/7
havut yük taşıma amacıyla devenin sırtına
 vurulan semer, deve semeri
 h.+ı 45b/5
ḥavz <Ar. havuz
 h. 108b/3
 h. tapa 126b/2
ḥayāl <Ar. hayal
 h. körüdi 254b/4
ḥayme <Ar. çadır
 h. 7b/5
ḥaymeḥi <Ar.+T. çadırcı
 h. 7b/4
ḥayme eteki <Ar.+T. çadırın etek kısmı
 h. 7b/6
ḥayme ḳazuḳ <Ar.+T. çadır direḡi
 h. 7b/5
ḥayme öresi <Ar.+T. çadır direḡi
 h. 7b/4

- hayme yipi** <Ar.+T. çadırın kazığa bağlandığı ip
h. 7b/4
- hayr** <Ar. iyi, iyilik, hayır
h. birle 239a/3, 255b/1
h. kapsadı 131b/3
h. sızdı 286b/2
h. tegürdi 141b/6
h. üze 191b/3, 231a/5
h.+ka 246a/4
h.+nı 313b/1
- hayr kıl-** Ar.+T. iyilik yapmak, faydalandırmak
h.-mağ 312a/3
- hayrsız** <Ar.+T. hayırsız
h. boldı 233a/4
- hayz** <Ar. kadınlarda adet hâli, aybaşı krş.
hāyż
h. 209b/1
- hāyż** <Ar. kadınlarda adet hâli, aybaşı krş.
hāyż
h. kiçti 116b/6
- hāyż bol-** <Ar.+T. adet olmak
h.-dı 104a/5, 116b/5, 209b/1
- hayzlıg** <Ar.+T. kadınlarda adet hali durumu
h. boldı 160b/3
- hāzır bol-** <Ar.+T. bulunmak, hazır olmak
h.-dı 120b/6
h.-dılar 267a/1
- hāzır kıl-** <Ar.+T. hazırlamak
h.-dı 213b/5
- hāzırlık** <Ar.+T. hazırlanma, hazır olmak için gerekli şeyleri yapma
h.+ı 120b/6
- hazıne** <Ar. hazine, devlet malının veya parasının saklandığı yer
h. 89a/3
- hazır kıl-** <Ar.+T. göz kararı ile tahmin etmek
h.-dı 125b/1
- hecā kıl-** <Ar.+T. hicvetmek, yermek
h.-dı 295b/7
- hecele-** hecelelemek
h.-di 255a/3
- hecr kıl-** <Ar.+T. ayrılmak, terk etmek
h.-dı 120b/5
- hediye** <Ar. hediye, armağan
h. 25b/4
h. izti 233a/5
h. tiledi 312b/5
- hediye bér-** <Ar.+T. hediye vermek, armağan etmek
h.-di 217b/3
- hediye tabakı** <Ar.+T. hediye tabak
h. 6a/4
- helāk** <Ar. mahvolma
h. 240b/5
- helāket** <Ar. yok olma
h.+ka 221b/4, 222a/3
- helāk kıl-** <Ar.+T. helak etmek, yok etmek
h.-dı 64a/2, 83b/5, 107a/6, 120b/2, 153a/3, 240b/3, 307a/5, 315b/4
- helāklıg** <Ar.+T. yok olmak, mahvolma durumu
h. 58b/4
h.+a 227a/2
- helāl** <Ar. haram olmayan şey, helāl
h. boldı 94a/4, 94a/6, 224b/7
h. er 94a/7
h. kördi 309a/6
- helāl kıl-** <Ar.+T. meşru kılmak
h.-dı 225a/1, 249b/5
- helāl-zāde** <Ar.+Far. helal süt emmiş, dürüst kişi
h. 22b/4
- helile** <Ar. helile otu
h. 36a/7
- hem** <Far. hem, yine
h. 18a/1, 81b/2
- hemze** <Ar. hemze
h. kıldı 71b/1
- hendese** <Ar. geometri
h. kıldı 315a/1
- hendese kılğan** <Ar.+T. geometriyle uğraşan
h. 315a/1
- *herāze** <Far. ağırlık ölçü birimi
h. 62a/3
- hers** <Far. ayı
h. 48b/4
- hezimet bol-** <Ar.+T. bozguna uğramak, yenilmek
h.-dı 104a/5
h.-mağ 214a/1
- hezimet kıl-** <Ar.+T. hezimete uğramak, yenilmek
h.-dı 141a/2
- hıdmet kıl-** <Ar.+T. hizmet etmek
h.-dı 132b/3, 134a/6, 135a/3
- hıdmetkār** <Ar.+Far. hizmet eden kimse, hizmetçi
h. 26a/5, 65b/3
h.+lar 65b/3, 271a/5
h.+ları 134a/7
- hırla-** hırlamak

- h.-dı 70a/2, 92a/6
hırşlık <Ar.+T. kuvvetli istek durumu,
 hırslılık
 h. kıldı 171a/2
hışım <Ar. akraba
 h.+lar 261a/4
***hıstanç** mihri pahalı kadın
 h. 24a/2
 h. oğlanları 24a/2
hıyānet kıl- <Ar.+T. ihanet etmek, hainlik
 etmek
 h.-dı 151b/2, 69a/4, 103b/3, 138b/2,
 274b/7
hıyānetlîğ <Ar.+T. hainlik eden
 h. kıldı 308b/7
hıyre bol- <Far.+T. bulanık olmak,
 karışmak
 h.-dı 95a/3, 128b/3, 241a/2, 320b/4
hıyrelik <Far.+T. bulanıklık, karmaşıklık
 h.+ı 320b/4
hicāb <Ar. örtü, utanma
 h. tiledi 309a/1
 h.+ka 265a/6
 h.+nı 246b/2
hicāmet <Ar. hacamat
 h. kıldı 271a/3
hicret kıl- <Ar.+T. bir yerden başka yere
 göç etmek, yer değiştirmek
 h.-dı 258b/6
hicv ayğān <Ar.+T. hicveden, eleştiren
 h. 153a/1
hicv kıl- <Ar.+T. yermek
 h.-dı 152b/7
hicv kılğān <Ar.+T. hicveden, eleştiren
 h. boldı 152b/7
hiç <Far. hiç, katiyen, asla
 h. 100a/7, 113a/6, 232a/2, 243a/6
hikāyet idiş- <Ar.+T. birbirine hikaye
 anlatmak
 h.-ti 264b/4
hikāyet kıl- <Ar.+T. hikayeleştirmek,
 hikaye haline getirmek
 h.-dı 109b/7
hilāf bol- <Ar.+T. ters düşmek, zıtlaşmak
 h.-dılar 269b/1
hilāf kıl- <Ar.+T. muhalefet etmek,
 zıtlaşmak krş. *hilāf kılış-*
 h.-dı 217b/5
hilāf kılğān <Ar.+T. muhalefet eden
 h. er 217b/6
hilāf kılış- <Ar.+T. muhalefet etmek,
 zıtlaşmak krş. *hilāf kıl-*
 h.-tı 260a/3
hilāşa <Ar. birinin yanında ve hizmetinde
 bulunan kimse
 h. 26a/5
hil' at <Ar. padişah ve vezirler tarafından
 birine iltifat veya mükafat olarak
 giydirilen, kürklü veya işlemeli
 kıymetli kaftan
 h. 191a/1
 h. keydürdi 190b/7
hile kıl- <Ar.+T. hile yapmak
 h.-dı 123a/6
hisāb <Ar. hesap
 h.+nı 220a/6
hiṭāb kıl- <Ar.+T. hitap etmek, seslenmek
 h.-dı 256b/6
hon <Ar. sofrā
 h. 5b/7
hon destārī <Ar.+Far.+T. peçete
 h. 6a/1
hor <Far. hor, hakim krş. *h'ār*
 h. 199b/7, 203b/7
 h. er 94b/1, 158a/6
 h. erenler 204a/1
 h. nākes 203b/2
hor bol- <Far.+T. zelil olmak, alçalmak
 h.-dı 67b/3, 94a/7, 158a/6, 179b/3,
 188b/4, 199b/6, 203b/7
hor kıl- <Far.+T. zelil hale getirmek,
 alçaltmak
 h.-dı 225a/2, 231a/2, 233b/2, 233b/4,
 240b/2, 249b/7
hor kör- <Far.+T. bir kimseye değersiz
 gözle bakmak, hor görmek
 h.-dı 305b/2, 305b/4, 309a/6
horāsānī <Far. Horasan'la ilgili,
 Horasan'dan gelmiş olan
 h. tēwe 44b/7
horla- 1 <Far.+T. hor görmek, küçümsemek
 h.-dı 67b/3, 267a/3, 309a/2
horla- 2 horlamak
 h. 91a/3, 93a/2
hoste <Far. şamdan, sokak feneri
 h. 7a/1
hoş <Far. güzel, iyi, tatlı
 h. 152a/5
 h. birle 101a/5
 h. boldı 101a/5, 117a/2, 198a/5,
 204a/4
 h. buldı 310b/7
 h. kıldı 231a/4, 254a/2, 256a/6
 h. kölige 250a/1
 h. mezālîğ 304a/6
 h. ot 130a/4, 245a/3

- h. söz 54b/5
h. suw 198a/5
h. tab' lıg 171a/7, 171b/1
h. ün 204a/5
h. yıd 33b/3
h. yıdıgılg 241b/1, 244b/4
- hoşlan-** <Far.+T. memnun olmak, hoşlanmak
h.-dı 291b/1
- hoşluk** <Far.+T. memnun olma durumu, hoşnutluk
h. 58b/1, 58b/4
h. kıldı 263b/3
h.+ı 25b/3
- hoşnüd bol-** <Far.+T. razı göstermek, memnun olmak
h.-dı 180a/2
- hoşnüd bolğan** <Far.+T. razı olan, memnun olan
h. 180a/3
- hoşnüd kııl-** <Far.+T. memnun olmak, rıza göstermek
h.-dı 210b/1, 234a/1, 275b/6
h.-mağ 304a/6
- hoşnüdlük** <Far.+T. memnun olma durumu, hoşnutluk
h. 180a/4, 210b/2
h. tiledi 312b/7
- hudây** <Far. Allah, Tanrı
h. 289b/2
- hū kuş** <Ar.+T. ishak kuşu, hu kuşu
h. 52b/7
- hūluğ** <Far.+T. huylu
h. boldı 159b/5
h. er 165a/6
h. urağut 21b/6
- humârlıg** <Far.+T. uyku sersemliğı, sarhoşluk
h. boldı 207a/7
- hunbere** <Far. küçük küp, testi
h. 5b/5, 5b/6
- hüne** <Far. üzerine et konulan tahta, kütük
h.+si 35a/1
- hırcıne** <Far. hurç, heybe
h. 8a/3
- hırmâ** <Far. hurma
h. 8a/5, 66b/7, 86a/6, 128b/4, 237b/4
h. birle 226b/1
h. yığacı 226b/1
h.+nı 87a/4, 125b/1, 287a/5
- hurmet** <Ar. hürmet, saygı
h. 27a/1
h.+ni 270a/6
- hürmetlig** <Ar.+T. saygılı, hürmetli
h. 199b/7, 202a/1, 203b/7, 206b/4
h. boldı 199b/7, 202a/1, 203b/6, 206b/3
- hürmet tut-** <Ar.+T. hürmet etmek, saygı göstermek
h.-tı 271a/4
- hurūs** <Far. horoz
h. 53a/1
- huşümet** <Ar. düşmanlık
h. 172a/6
h.+ni 85a/1
- huşye** <Ar. er bezi, haya
h.+si 45a/3
- huşbe** <Ar. hutbe, konuşma
h. 114b/4
h. oğıdı 114b/2
- hūy** <Ar. yaratılıştan gelen karakter, mizaç
h. 20b/4
- hüccet** <Ar. delil, belge
h. 140b/6
h. birle 184b/3, 238a/5
h.+ni 235a/4
- hüccet kııl-** <Ar.+T. delil getirmek
h.-dı 272a/3
- hüccet kıılış-** <Ar.+T. karşılıklı delil sunmak
krş. *hüccetleş-*
h.-tılar 301a/1
- hüccetleş-** <Ar.+T. karşılıklı delil sunmak
krş. *hüccet kıılış-*
h.-ti 261b/7
- hüküm** <Ar. hüküm, emir
h. 84a/3, 109a/4
- hüküm kııl-** <Ar.+T. hüküm vermek, karar kılmak
h.-dı 109a/3, 132b/2, 242b/2, 246b/1, 271a/5
- hüküm kıılğan** <Ar.+T. hüküm veren
h. 132b/3
- hündüvânî** <Ar. Hindistan'da yapılan bir kılıç
h. 41a/6
- hüner** <Far. beceriklilik, ustalık
h. 28a/3
- haseb** <Ar. kişinin kendine mahsus olan ve kendi hasletlerinden doğan değeri, asalet
h.+i 110b/3

1. boldı 198a/1
ıçkır- bağırarak, seslenmek
 1.-dı 82a/1
ıd- göndermek, vermek
 1.-tı 107b/6, 117a/6, 138a/4, 139b/4,
 150b/7, 184b/6, 185b/5, 212a/3,
 213a/1, 219a/5, 220b/2, 221a/5,
 226a/6, 230b/5, 233a/2, 233a/5,
 234a/2, 235a/3, 235b/6, 239a/2,
 256a/1, 256a/3, 260b/4, 307a/3,
 307a/6
 i.-mağ 239a/2
 1.-tım 213a/7
ıdmış gönderilmiş, serbest bırakılmış
 i. esir 219a/5
ımızğan- uyuklamak, pinekleme
 1.-dı 64a/1, 100a/3, 125a/2
ımızğanğan uyuklayan, pinekleyen
 1. urağut 100a/5
ımızğanmış uyuklamış, pineklemiş
 1. er 100a/4
ımka dağ keçisi
 1. 48a/5
ınçgılığ hıçkırık
 1. 36b/6
ınçkır- hıçkırarak ağlamak, bağırarak
 1.-dı 68a/3, 81a/6, 149a/1
ınğadsız savunmasız, dayanağı olmayan
 1. 259b/3
ır gazel, şarkı
 1. 33a/1
ırak uzak krş. *yırak*
 1. 54b/5, 199b/2
 1. kodı 257b/2
ırak <Ar. Irak ülkesi
 ı. +ka 219a/6
ırak bol- uzak olmak, ayrı olmak
 1.-dı 190a/7, 266b/7
ırla- şarkı söylemek
 1.-dı 118b/3
 1.-mağ 195a/7
ırlağuçı şarkı söyleyen, şarkıcı
 1. 33a/1
ırlat- şarkı söyletmek
 1.-tı 256a/5
ısrın- ısınmak
 1.-dı 134a/4, 304a/3
ısrır- ısırmak
 1.-dı 88a/1, 133a/5, 173b/2
ısrırka küpe
 1. 1a/6
ısıt- ısıtmak
 1.-tı 209a/5, 248a/3

ısıtma ısıtma
 1. 36b/3, 126a/5, 208b/1
ısmarla- bırakmak, emanet etmek
 1.-dı 247a/6, 247a/7
ıta- kaybolmak
 1.-dı 115a/3
ıwık kırlarda, taşlı yerlerde yaşayan geyik,
 ceylan
 1. 47b/7, 48a/1, 48a/2, 72b/7

İ

ıbâret <Ar. ibare, söz, laf, şerh
 ı. kıldı 241a/6
ıblis <Ar. iblis, kötü, lanetli
 i. 10a/7, 71b/7, 137b/4, 317a/3
ıbret <Ar. ibret, ders
 ı. 267b/1
ıcâbet kıl- <Ar.+T. kabul etmek, icabet
 etmek
 i.-dı 255a/2, 265b/6
 i.-ur 58b/1
ıcâzet bér- <Ar.+T. izin vermek, mücadele
 etmek
 i.-di 229b/2
ıç herhangi bir durumun, cismin veya
 alanın sınırları arasında bulunan bir
 yer, dahil
 i. 17a/4, 18b/3, 189a/6
 i.+i 11b/5, 13b/3, 16a/7, 37a/7,
 131a/4
 i.+inde 58b/1, 62b/2, 69a/7, 70a/7,
 74b/7, 78a/3, 80a/7, 83b/3, 83b/4,
 84a/3, 89a/6, 91b/2, 94b/3, 104b/3,
 105a/3, 105b/4, 106a/6, 107a/2,
 108b/3, 114b/5, 129a/2, 130a/5,
 134b/7, 149b/1, 153b/1, 161b/5,
 165b/3, 166b/2, 172b/3, 175b/6,
 182b/2, 186b/6, 189b/7, 191a/6,
 195a/6, 195a/7, 209a/3, 209a/4,
 210b/3, 211a/1, 211b/2, 213a/3,
 218a/7, 220a/2, 222b/7, 223b/1,
 224a/1, 224b/6, 226b/3, 226b/6,
 228a/6, 230b/7, 235a/7, 236a/4,
 237a/5, 238b/7, 242a/5, 242b/1,
 243b/1, 243b/6, 248a/4, 248b/1,
 250b/6, 257a/2, 257a/7, 259a/4,
 260b/3, 260b/5, 261b/1, 262a/3,
 263a/5, 263a/7, 263b/2, 263b/3,
 266b/5, 295a/7, 308a/1, 313a/4,
 314a/7, 314b/1, 315a/2, 315b/2,
 315b/3, 315b/5, 315b/7, 316a/6,

- 319b/1, 320a/5
i.+inġe 101b/2, 122b/7, 192a/1,
278b/5, 319b/4
- iç- 1** içmek
i.-ti 78a/5, 94b/6, 135b/2, 139a/1,
162a/4, 167b/5, 258b/3, 266a/3,
269b/4, 270a/3, 276a/3
- iç- 2** (and için) içmek
i.-mek 306b/4
- içiş-** birlikte içmek
i.-ti 256b/7
- iç kâmet** <T.+Ar. namaz kılmak için
okunan ezan
i. kıldı 230b/7
- içkur** kuşak, kemer
i. 43b/4
- içkur bağla-** kuşak ya da kemer
bağlamak
i.-dı 245b/5, 270a/4
- içük** samur, hayvanların derisinden
yapılan kürk
i. 31a/2
- içükçi** kürk yapan kimse, kürkçü
i. 31a/2
- içür-** içirmek
i.-di 94b/5, 109b/5, 129b/5, 186b/1
- id-** yapmak, etmek krş. *it- 1*
i.-ti 254a/1
- idâm** <Ar. katık, ekmekle beraber yenen
şey
i. 269a/6
- ‘iddet** <Ar. boşanma veya ölüm yoluyla
kocasından ayrılan kadının tekrar
evlenebilmesi için beklemesi gereken
süre
‘i. tuttu 272a/5
- idgölük kıl-** iyilik etmek krş. *edgölük kıl-*
i.-dı 259b/5
- idig** Tanrı
i. 250b/4
- idiş** kadeh, tas, bardak, tencere gibi her
nevi kab
i. 8a/1, 175a/2
i. üze 74b/2
i.+ga 98b/6
i.+ni 183b/3
- idlemedük teri** işlenmemiş, ham deri krş.
edlenmedük kön
i. çüridi 170b/2
- ig 1** hastalık
i. 36b/3
i.+din 195b/4
i.+i 161a/5
- i.+indin 308a/6
- ig 2** iğ, kirmen
i. 35b/7
i.+inġ 35b/7
- igçi** iplik eğiren
i. 35b/6
- ige** demir törpüsü
i. 32a/6
i. birle 117b/7
- ige-** eğelemek, törpülemek
i.-di 117b/7, 188a/7
- iging kowuşı** iğın parlatıldığı oluk
i. 35b/7
- igir-** döndürmek, eğirmek
i.-di 84b/6
- igış** (at veya herhangi bir yük ve binek
hayvanı için) inatlaşan, zıtlaşan
i. 32a/6
- iglig** acı veren şey, hastalık
i. 170a/6, 174b/7, 207b/4
- iglig bol-** hasta olmak, hastalanmak
i.-dı 167b/7, 170a/6, 174b/6, 175a/4,
207a/3, 207a/4, 207b/4
- iglig kıl-** hastalanmak, sızlanmak
i.-dı 193a/2, 226b/5
- iglik** iğ kutusu
i. 36a/1
- ihrâm** <Ar. hacıların Kabe’yi tavaf için
Mekke haricinde örtünmeye mecbur
oldukları dikişsiz bürgü, çarşaf
i.+dın 94a/6
- ihrâm bağla-** <Ar.+T. hac için ihram
giymek,
ihrama girmek
i.-dı 221b/2
- ihsân kılğan** <Ar.+T. iyilik eden, ihsanda
bulunan
i. turur 202a/7
- ihtilâm** <Ar. bulug, ergenlik çağına erişme
i. boldı 271a/6
- ihtiyâr** <Ar. seçme, kendi arzusuyla hareket
etme, seçenek
i. 103a/3
i. tiledi 311b/1
- ihtiyâf kıl-** <Ar.+T. tedbirli almak, ihtiyatlı
davranmak
i.-dı 274b/1
- ikâmet kıl-** <Ar.+T. bir yerde oturmak,
yerleşmek
i.-dı 230b/6
- ikegü** ikisi bir arada, her ikisi
i. 304a/1
- iki** iki

- i. 1b/4, 12a/1, 12b/5, 42a/2, 44a/5, 44a/6, 46b/1, 47a/5, 54b/5, 56b/3, 56b/4, 56b/5, 56b/6, 56b/7, 57a/1, 57a/2, 57a/3, 57a/4, 57a/6, 57b/2, 57b/4, 59a/4, 59b/3, 59b/5, 59b/6, 63a/5, 67a/5, 73b/5, 117a/6, 122a/1, 124a/6, 126a/3, 129b/5, 137b/1, 218a/6, 224a/3, 238b/5, 244a/2, 244b/3, 244b/7, 245a/7, 245b/3, 247a/5, 251a/1, 254a/6, 254b/5, 256a/4, 258a/6, 258b/2, 260a/4, 265a/1, 268b/1, 270b/4
i.+din 57b/4
i.+si 77a/6, 89b/1, 103a/4, 149b/2
i.+sini 256a/2
i.+siniṅ 264a/5
- iki but arası** iki but arası, kasık
i. 18a/4
- iki endām arası** <T.+Far.+T. apış arası
i. 18a/3
- ikinç** ikinci krş. *ikinçi*
i. 94b/5
- ikinçi** ikinci krş. *ikinç*
i. 14a/2, 112a/4
- ikişer** ikişer, her ikisi
i. 248a/5
- ikrār** <Ar. saklamadan söyleme, itiraf etme
i. keldi 142b/5
- ikrār kııl-** <Ar.+T. kabul etmek, gerçeği söylemek
i.-dı 142b/5, 224a/4, 269b/2
- ilā'** bağla- <Ar.+T. yemin etmek
i.-dı 234b/7
- 'ilāc** <Ar. ilaç, çare
'i. 308a/6
- ilerü** ileri, önce
i. 47b/2, 55b/7, 133a/6
- ilet-** iletmek, götürmek, ulaştırmak
i.-ti 84a/2, 228a/1, 259b/4, 261a/3
- iley** ön, ön taraf, huzur
i.+i 14b/5
i.+inde 132a/4
- iley endām** <T.+Far. önde bulunan organ, endam
i. 17a/7
- iley tiş** ön diş
i. 14a/1
- il(i/ü)g** el krş. *el, el(i)g*
i.+i 174a/2
i.+ine 246a/2
- 'illet** <Ar. hastalık, sakatlık
'i. 102a/2, 111b/6
'i.+қа 257a/6
- 'illetliḡ** <Ar.+T. hasta, hastalıklı krş.
'*illetlig*
'i. boldı 181b/4, 181b/6, 207a/5, 208a/7, 208b/1
- 'illetlig** <Ar.+T. hasta, hastalıklı krş.
'*illetliḡ*
'i. 207a/4
'i. er 181b/7
- illig** devletli, hükümdar
i. 23b/7
- 'ilm** <Ar. bilgi, ilim
'i. 72b/5, 215b/3, 229b/6, 268a/3, 290b/6, 292b/3, 311a/6
'i.+din 153b/4
'i.+e 79b/6
'i.+ni 112a/1
- imām** <Ar. önde bulunan, önderlik eden kimse
i. 141a/6
i.+қа 186b/5
i.+lar 128a/4
- 'imāme** <Ar. din adamlarının giydiği sembolik başlık, destar, sarık
'i. sardı 250a/3, 273a/4, 292b/2
'i. üçün 283a/3
'i.+ni 144a/4, 146b/3
- imāmetlik** <Ar.+T. imamlık
i. kııldı 141a/6
- İmān** <Ar. inanma, inanç
İ. ketürdi 222b/7
İ.+nı 248b/4
- 'imāret** <Ar. bayındırlık, onarım
'i. tiledi 309b/6
- 'imāret kııl-** <Ar.+T. onarmak, bayındırlaştırmak
'i.-dı 122b/3
'i.-maḡ 305b/6
- 'imāret kılgan** <Ar.+T. imar eden
'i. er 122b/5
- imlā** <Ar. usulüne uygun olarak yazma, yazdırma
i. 225a/7
- imlā kııl-** <Ar.+T. bir dili belli kurallara göre doğru olarak yazıya geçirmek, söyleyip birine yazdırmak
i.-dı 235a/6
i.-maḡ 313a/6
- imle-** göstermek, işaret etmek
i.-di 134a/1
- in** en, genişlik
i.+ince 139b/2
- in-** inmek
i.-di 76b/3, 85a/7, 94a/5, 140b/3,

- 278a/6, 278b/5, 293b/4
i.-diler 153b/2
- ‘**ināl** kendisine inanılan, güvenilen kimse
‘i.+larıñğa 219b/3
- indür-** indirmek
i.-di 111b/4, 216b/1, 221a/4, 221a/5,
224b/7, 225b/3, 233a/7, 235b/5,
246b/7, 307b/2
- inek** inek
i. 46a/7, 74b/4, 74b/6
- inġen 1** çok
i. 27a/6, 53a/6, 69b/7, 85b/1, 101a/6,
106b/7, 134b/3, 149b/3, 162b/2,
183b/3, 200b/1
- inġen 2** dişi deve
i. 44a/3, 44b/2, 44b/3, 44b/4, 44b/5,
64a/7, 69a/2, 70b/2, 95b/3, 130b/6,
147a/6, 149b/4, 150a/1, 150a/3,
162b/3, 200a/3
i.+ke 62b/5, 154b/4, 194a/6
i.+ni 64b/4, 108b/4, 189b/6, 211b/7,
265b/1
- inġen ġirri** <T.+Ar.+T. dişi deve üreme
organı
i. 45a/2
- inkār kıl-** <Ar.+T. inkar etmek
i.-dı 159a/5, 215a/2
- inġre-** inlemek, kükremek
i.-di 68a/4, 95b/1, 95b/3, 95b/6
- ip** ip, iplik krş. *yip*
i. 40b/1
- ipek** ipek krş. *yipek*
i. 40b/1
- ipi çıkmış urġan** ipi çıkmış halat
i. 117a/1
- iptik** <Yu. hipotek
i. 26a/1
- ir** er, erken
i. keldi 257b/7, 264a/6
- ir-** varmak, ulaşmak
i.-ürdi 242b/2
- i‘rāb 1** <Ar. Arapça kurallara uygun olarak
isim çekimi yapma
i. 131b/2
i. urdı 131b/2
- i‘rāb 2** <Ar. düzgün söz söyleme, açıklama
i. urdı 254a/5
- ‘**irfān** <Ar. bilme, anlama, anlayış
‘i.+dın 231b/3
- irig** kaba, sert
i. 170a/3, 201a/5
i. köründi 308a/3
- irig bol-** kaba ve sert olmak
i.-dı 170a/2, 224b/3, 253a/4, 314a/4
- iriglik kıl-** kaba ve sert davranmak
i.-dı 164a/1, 243b/4, 244b/5, 261b/3
- irik** eskimiş, yıpranmış
i.+i 204b/4
- iriktür-** yüksek sesle korkutmak, ürkütmek
i.-di 226b/4
- iriġ 1** irin, iltihap
i. 11b/2, 30a/1
- iriġ 2** kötü huylu, kaba
i. 173b/6, 173b/7
- irindük** boyunduruk
i. 34b/7
- iriġlen-** iltihaplanmak
i.-di 294b/7
- irk** dört yaşlarında koyun, koç
i. 46b/5
- irkeç** erkek keçi
i. 46b/7
- irkil-** birilmek, toplanmak
i.-di 120a/7
- ‘**isā kitābı** <Ar.+T. İncil
‘i. 29b/3
- isig** sıcak, ısı
i. boldı 91b/6, 134a/5, 134a/6,
175a/1, 180b/7
i. kiydürdi 187a/4
i. köndürdi 144a/7
i. kün 72a/4, 175a/1
i. suw 30a/1, 130a/5, 134a/4
i. ter 309b/6
i.+inde 242a/5
- isig köġüllüg** yakın dost, hısım
i. 22a/1
- isim** <Ar. isim, ad
i.+ni 240b/5, 244b/5
- isitilmiş** ısıtılmış
i. şorba 134a/5
- iske-** çimdik atmak, sıkmak
i.-di 73b/5
- islām** <Ar. islam dini
i. 192a/3
i.+ğa 107b/5, 186a/6, 221b/3
i.+nı 192a/3
- ism-i cem‘** <Ar. çoġul isim
i. 121b/6
- isnād kıl-** <Ar.+T. dayandırmak,
desteklemek
i.-dı 110b/3, 212b/1
- iste-** istek duymak, arzulamak
i.-di 109a/6, 115a/4, 119a/6, 150b/7,
257a/1, 263a/6, 266a/6, 267b/7,
269a/4

- i.-mek 269a/4
i.-mişin 229b/5
istibrā kııl- <Ar.+T. hayızlı kadınla yatmak
i.-dı 304a/3
istincā kııl- <Ar.+T. pislikten temizlenmek
i.-dı 310b/7, 312b/3
istişnā kııl- <Ar.+T. ayrıcalık göstermek
i.-dı 249b/6, 264b/1
iş iş
i. 24a/4, 27a/4, 27a/5, 54a/7, 54b/2,
74a/7, 74b/2, 91b/1, 94a/4, 96b/4,
111a/5, 111a/6, 115b/1, 116b/3,
119b/5, 121b/6, 129a/2, 131a/4,
133b/5, 139a/4, 139b/2, 141b/7,
143b/3, 144b/2, 149a/6, 153b/1,
154a/7, 158b/1, 158b/3, 162b/7,
163a/1, 165a/5, 174a/3, 176b/6,
178b/3, 180b/1, 192b/4, 195b/2,
197b/1, 198a/2, 198a/3, 200b/2,
201a/1, 201a/4, 206b/2, 206b/5,
209a/3, 217a/3, 220b/5, 222b/1,
223b/1, 226b/3, 237a/1, 243b/1,
248a/7, 250a/2, 254a/3, 263a/5,
273a/5, 286a/1, 293b/1, 294a/5,
304a/5, 307b/3, 308a/1, 308a/5,
310b/2, 310b/3, 314a/2, 315a/1,
316a/5, 319b/4
i. boldı 104a/4, 151b/3
i. bolsa 176a/2
i. kııldı 167a/3, 187a/3, 192b/3,
220a/4, 231a/3, 262b/2
i. için 306a/5
i. üze 57b/7, 87b/1, 135b/6, 150b/5,
153b/4, 179a/3, 222b/2, 251a/3,
259b/7, 262b/2
i.+din 77a/4, 111a/1, 139a/5, 148b/7,
153b/6, 163b/2, 184b/5, 193b/4,
196b/7, 234b/2, 243a/7, 293a/4
i.+i 106a/7, 106b/2, 245b/7, 321a/7
i.+iñg 54a/6, 151a/5
i.+iñge 168a/2
i.+ke 94b/2, 115b/6, 119a/6, 119b/4,
134b/5, 135a/3, 142a/2, 161b/6,
170a/5, 182a/7, 197b/1, 209a/3,
214a/7, 236a/4, 240b/4, 248b/5,
260b/4, 277a/2, 297b/2, 308b/2,
310b/4, 311b/7
i.+leri 306a/6
i.+ni 86a/7, 99b/6, 110b/5, 111b/2,
112a/6, 133a/3, 138b/7, 147b/3,
161b/3, 166a/7, 169a/4, 175a/6,
176a/5, 182a/5, 194b/4, 196a/5,
209a/5, 209b/5, 214a/7, 222b/4,
234a/3, 234b/6, 247a/2, 247b/4,
252b/6, 265a/4, 288a/7, 321a/7,
321b/6
i.+niñg 82b/4
i.+ün 96a/2
iş- koşmak
i.-ti 260b/4
işâret kııl- <Ar.+T. işaret etmek
i.-dı 70b/6, 71a/1, 111b/3, 225b/7,
229a/5, 236a/7
işâret kıılğan <Ar.+T. işaret eden, gösteren
i. barmak 229a/6
işâret kıılış- <Ar.+T. işaretleşmek
i.-tılar 299a/1
işçi işçi, sanatkar
i. ‘avrat 192b/6
i. er 192b/5
işinğe sezâ <T.+Far. işine layık, işini
hakkıyla yapan
i. boldı 208a/6
i. er 208a/6
işit- işitmek, duymak
i.-mek 162a/7, 169b/7, 211a/5,
228b/7, 234a/6
i.-ti 162a/5, 270a/2
i.-tim 81b/7
işitgen işiten
i. 162a/6
işittür- işittirmek
i.-di 216b/7
işkil bir şeyin bağı, boyunduruğun demir
kısımını bağlayan kayış
i. 34b/7
işle- bir işi yapmak, çalışmak, imal etmek
i.-di 184a/4
işlegen işleyen, çalışan
i.+niñg 167a/4
işlet- bir işi yaptırmak, imal ettirmek
i.-ti 69b/5, 220b/6, 270a/7, 271b/7,
307b/1
işlig işi olan, çalışan
i. er 200a/3
‘işret <Ar. içki içme
‘i. 258b/3
it köpek
i. 49a/1, 98b/6, 179a/6, 182b/5,
189a/4, 220a/5, 227a/4, 305a/7
i. çömeldi 234a/6
i. halkası 317b/3
i. hırladı 92a/6
i. kuygusu 51a/1
i. ürdi 65a/4
i.+ke 252a/1, 317b/2

i.+lerni 242b/5
it- 1 yapmak, etmek, düzenlemek krş. *id-*
i.-ti 99b/6
it- 2 itmek, iteklemek
i.-ti 101b/2
‘itāb kııl- <Ar.+T. azarlamak, paylamak
‘i.-dı 257a/1
iterçi <Moğ. doğancı, kuşçu
i. 49a/2
i‘tibār kııl- <Ar.+T. itibar etmek, önem
vermek
i.-dı 267b/1
itig süs, bezek
i. 317a/3
i.+ler 256a/1
i.+ni 148b/1
itiglig süslü
i. ‘avrat 180b/7
i. boldı 180b/7
i‘timād <Ar. güvenme, itimat
i. 83b/5, 266b/3
i‘timād kııl- <Ar.+T. güvenmek, itimat
etmek
i.-dı 238b/3, 253a/7, 266b/3, 266b/4
i.-inmiş 197a/5
i‘timādılığ <Ar.+T. güvenilir, itimatlı
i. boldı 197a/5
itinmiş itilmiş, sürülmüş
i. tēwe 44a/2
it kıuyğusu it sineği
i. 51a/1
‘ivaż <Ar. değış tokuş, takas
‘i. 147b/5
‘i. tiledi 311b/5
‘ivaż bér- <Ar.+T. karşılık vermek,
mükafatlandırmak
‘i.-di 147a/1, 147b/4, 217b/6, 252b/4
iweyūk güvercingillerden bir kuş türü,
üveyik krş. *ögeyūk*
i. 51b/6
iz iz
i. 1b/3
i.+in 255b/3
izāfet kııl- <Ar.+T. iki şey arasındaki
bağlantı kurmak, ilişkilendirmek
i.-dı 231b/7
izār <Ar. peştemal
i. 128a/6, 266b/7
izgilik yöneticilik, idarecilik
i. boldı 297b/2
izinçe ardınca, arkasından
i. yöridi 139a/1, 157a/1, 275a/7,
276a/5

i. yörittı 255b/3
idle- tabaklamak
i.-dı 77a/5
idlenmiş tabaklanmış
i. teri 77a/6

K, K

ķabar- kabarmak
ķ.-dı 152a/2
ķabarķuk kabarcık, sivilce
ķ. 36b/7, 47b/4
ķ. boldı 132a/5, 161b/7, 287a/5
ķabarķukluğ sivilceli
ķ. boldı 182b/3, 207a/6
ķ. er 161b/7
ķabarmış kabarmış, şişmiş
ķ. elig 132a/6
ka‘be <Ar. Ka‘be
k. 148b/3
k.+ge 135b/7, 233a/5
k.+niñ 134a/7
kābīn <Far. nikah parası, mehir
k. 219a/3
kābīn bér- <Far.+T. nikah parası, mehir
k.-di 189b/5, 214b/7, 219a/2
ķabukı éwrūk (göz kapağı için) dönmüş,
çevrilmiş
ķ. 158a/4
ķ. boldı 158a/4
ķabūl bol- <Ar.+T. kabul olmak, razı olmak
ķ.-dı 208a/4
ķabūl kııl- <Ar.+T. kabul etmek, razı olmak
ķ.-dı 143a/4, 167a/5, 223b/7, 243b/7
ķabūl kıılğan <Ar.+T. kabul eden
ķ. 167a/5
ķaburķaklığ baķa kaplumbağa
ķ. 49b/1
ķabz kııl- <Ar.+T. almak, teslim almak
ķ.-dı 74b/6
ķaç- kaçmak, firar etmek
ķ.-tı 70a/4, 80a/4, 91b/4, 92a/3,
116a/4, 147b/1, 148a/5, 186b/4,
317b/3, 318b/6
ķ.-tılar 306a/2
ķaçan ne zaman, -diğında/-diğinde
ķ. 56a/4
ķaçğan kaçan, kaçak
ķ.+ķa 219b/5
kāķīk <Far. bulamaç
k. 39b/1
ķaçur- kaçırmak

- .-dı 140b/7, 239b/5, 306a/2
adaşlı kardeşlik
 . ıldı 256b/7
adeh <Ar. bardak, kadeh
 . 34a/7
 .+ni 218b/2
adersiz <Ar.+T. kadersiz, bahtsız
 . boldı 170b/6
 . nersede 170b/7
adgu kaygı, can sıkıntısı, fke
 . 105a/4, 139a/5, 141b/7, 148a/5,
 170b/1, 193a/7, 210a/7, 226a/2,
 243b/5, 281a/1
 .+dın 99b/7, 190b/3, 210b/1, 268b/1
 .+larını 79b/3
 .+nı 117a/4, 238b/4, 242b/4,
 261b/6, 287a/7
 .+sındın 175b/7
adguluę kaygılı, dűřünceli
 . er 133b/5, 179b/6
adguluğ bol- kaygılanmak, tasalanmak
 .-dı 96b/7, 152b/5, 170a/7, 179b/5,
 265b/4, 288a/2
 .-dum 133b/6
adguluğ ıl- kaygılanmak, tasalanmak
 .-dı 139a/4, 141b/7, 142b/6, 152b/5,
 217b/2, 222a/7, 225b/3, 268b/1
adguluęluk kaygılı, dűřünceli olma
 durumu
 . 265b/4
adın ana kaynana
 . 23a/4, 23a/5
adı <Ar. kadı, hakim
 . 85a/1, 185a/7, 242b/2, 299b/2,
 312b/6
 .+a 259b/4, 261a/3
 .+si 29b/2
adıyye <Ar. dava
 . 259b/4
adrlığ <Ar.+T. nitelikli, dereceli
 . boldı 92b/1
adrsiz <Ar.+T. niteliksiz, derecesiz
 . boldı 92b/2, 131a/7, 203b/2,
 205b/7
 . er 92b/3, 126b/2, 131b/1
 . ıldı 316a/5
āfir <Ar. Allah'a kűfreden, kafir
 k. 228a/2
 k. birle 257b/2
 k.+ler 154b/1, 193a/1
 k.+lerni 187a/1
 k.+ni 187a/1
āğıd <Far. kağıt
- k. 28b/3, 28b/5
 k.+ı 33b/2
ağır- karga tmek, bağırmak
 .-dı 63b/4
ağun kavun
 .+nı 239b/6
ahād <Ar. kıtlık, alık krş. *ağt*
 . boldı 159a/3
āhil <Ar. erişkin, tembel
 k. 167a/7
 k. ' avrat 167b/1
 k. boldı 167a/6
āhillık ıl- <Ar.+T. tembellik etmek
 k.-dı 300b/1
ağt <Ar. kıtlık, alık krş. *ahād*
 . 216a/6
 . boldı 207b/2, 207b/3, 216a/5
āk <Far. bir eşit örek, kek
 k. 39b/4
ak kuru, kurutulmuş nesne
 . et 38b/1
akı- korkutmak, fkelenmek, tehdit etmek
 .-dı 62b/6, 118a/7, 128b/1, 226a/5,
 249a/4, 250a/7
 .-mağ 226a/5
akıla- bağırmak
 .-dı 249a/4
akır- yűksek sesle baęırmak
 .-dı 64b/3, 82a/2, 251b/3
aklı su birikintisi, ay
 . 92b/5
al- kalmak
 .-dı 73b/6, 89b/6, 122b/5, 131a/1,
 141b/5, 180b/2, 189a/1, 191b/6,
 214a/2, 223a/5, 224a/1, 285a/5
 .-dılar 270b/1
 .-mış 180b/2, 246b/4
al'a <Ar. kale, hisar
 .+dın 307b/2
 .+a 248a/2, 291a/5
alan toprak vergisi
 . 25a/1
ālbűd <Far. gűvde, beden, insan veya
 hayvan cesedi
 k. 11a/2
aldur- kaldırmak
 .-dı 209b/4, 224a/3, 242b/5, 320b/2
āle <Far. mal, eşya
 k. 3b/2, 25a/3, 25b/5, 25b/6, 130a/2,
 151a/6, 309a/1
 k. birle 259a/4
 k.+ge 263b/1
 k.+ni 151a/2, 236a/4, 275b/1

- kāle alınmasda burun birgen bahā**
 <Far.+T.+Far. alışverişte mal
 almadan önce verilen para, kapora
 k. 26a/1
- qalem** <Ar. kalem
 q. 29a/1, 92a/1, 308b/3
 q.+ni 108a/1
 q.+niᅇ 29a/1
- qālem-dān** <Ar.+Far. hattatların kalem
 koymak için kullandıkları koruyucu
 kutucuk, kalemlik
 q. 28b/7
- qalem kesgü yıgaç** <Ar.+T. kalem
 yontmaya yarayan ağaç, kemik
 q. 29a/2
- qalem-tirāş** <Ar.+Far. kalemtıraş
 q. 29a/1
 q. birle 108a/1, 140a/4
- qalğan** kalan
 q. 180b/2
- qalıᅇ** kalın
 q. 205a/4
 q. boldı 202b/6, 205a/3
 q. nārᅇin 40b/3
 q. ton 202b/7
- qalıᅇ etmek** somun, yufka
 q. 39b/2
- qalış-** sıçramak, sıçraşmak
 q.-tı 271b/4
- qalkān** kalkan
 q. 43b/5
 q. birle 277a/2, 309b/7
- qalkānçı** kalkan yapan ve satan kimse
 q. 43b/5
- qalkānlıᅇ** kalkanlı, kalkanı olan
 q. er 41a/2
- qalkānsız** kalkansız, kalkanı olmayan
 q. er 41a/3
- qaltaban** <Far. namuzsuz, düzenbaz
 q. 145b/1
- qaltāq** iffetsiz, namussuz
 q. 24a/5
- qaltāqlıᅇ** iffetsizlik, namussuzluk
 q. kıldı 145b/1
- kām** <Far. damak, aᅇzın üstü
 k. 13b/6
- qamaş-** dişlerde meydana gelen uyuşma,
 kamaşmak
 q.-miş 159b/7
 q.-tı 159b/7
- qamçı** kamçı
 q. 43a/5, 148a/1
 q. birle 193b/2, 230a/7
- qamçıla-** kamçı ile vurmak
 q.-dı 65a/6
- qāmet** <Ar. iç ezan, kamet
 q. kıldı 230b/7
- qamlıᅇ qıl-** kahinlik yapmak
 q.-dı 135a/1
- qamruᅇ** er bezi, haya
 q. 17b/7
- qamruᅇ kabı** haya torbası
 q. 17b/7
- qamuᅇ** hepsi
 q. 57a/4, 57a/5, 59b/2
 q.+ı 220a/6, 314b/5
 q.+lar 59a/7, 60a/3
- qan** kan
 q. 11a/5, 11a/6, 30a/1, 183a/4
 q. töküldi 90b/2, 277b/1
 q.+ı 128a/3
 q.+qa 181a/1, 238b/3, 243b/2, 256a/3
 q.+nı 82a/7
 q.+nıᅇ 138b/1
- qan-** doymak
 q.-dı 181b/7, 297b/3
- qana-** kanamak
 q.-dı 128a/1
- qanā' at qıl-** <Ar.+T. kanaat kılmak,
 yetinmek
 q.-dı 163a/2
- qanā' at qılğan** <Ar.+T. yetinen, kanaat
 kılan
 q. er 163a/2
- qanat** kanat
 q.+ı 53a/3
- qan çıkmalıᅇ** kan kaybetme, kan çıkması
 q. 79b/7
- qanda** nerede?
 q. 136b/6
- qandur-** doyurmak
 q.-dı 236b/1
 q.-dum 256b/2
- qanᅇan** kanan, doyan
 q. ' avrat 182a/1
 q. er 182a/1
- qanlıᅇ** kanlı
 q. 181a/2
- kap 1** çanak, tabak
 k.+ı 30a/5
- kap 2** kap, deri krş. *qap*
 k. 30b/6
- qap** kap, kabuk, deri krş. *qap*
 q.+ı 12b/4, 17b/7, 37b/6, 49b/6,
 153a/3
 q.+ın 69b/6, 153a/3, 241b/7

- kap-** kapmak, almak, kapıp almak
 k.-mak 115a/3
 k.-tı 77b/6, 115a/3, 137b/6, 259a/1,
 265b/2, 266a/2, 268a/2, 269a/7,
 272b/2
- kapak** kapak
 k. 13a/2, 13a/4
 k.+ı 29a/3
- kapğan 1** kapan, tuzak
 k. 32b/3
- kapğan 2** alan, kapan
 k. 78a/1
- kapğar-** kabartmak
 k.-dı 215b/5
- kapla-** kaplamak, kapatmak
 k.-dı 295b/3
- kaplağucu** ciltçi, kitaplara kap geçiren kimse
 k. 28a/7
- kaplañg** kaplan
 k. 48b/6
- kapşa-** kapsamak, sarmak
 k.-dı 131b/3, 219a/3, 225a/4, 229b/6,
 285a/3, 310a/2
- kapu** kapı krş. *kapuğ*
 k.+sı 13b/2
- kapud** dar ve derin vadi, geçit
 k. boldı 252b/1
- kapuğ** kapı krş. *kapu*
 k. 3a/1, 3a/2, 244a/2, 248b/6
 k. açıldı 277b/7
 k. çıktı 92a/1
 k.+ka 241a/2
 k.+larını 245b/3, 239a/4
 k.+nı 117a/4, 186b/4, 192a/4, 217a/2,
 310b/1
- kapuğ arkasıka urulğan yassı nêrse** kapının
 arkasında bulunan yassı kol demiri
 k. 3a/5
- kapuğ ökçesi** kapı eşiği
 k. 3a/5
- kapuğ ökçesini soñku telük** kapı eşiğinin
 bulunduğu oyuk
 k. 3a/4
- kar** kar
 k. yağdırdı 117a/1
- kara** kara, siyah, karanlık
 k. 19a/6, 29a/3, 47a/6, 47a/7
 k. boldı 174a/5, 177a/2, 181a/3,
 181b/4
 k. boyag 37b/5
 k. çizig 45b/7
 k. er 174a/6,
 k. ew 7b/6
 k. qarga 52b/6
 k. kıldı 252a/3
 k. 18b/6, 177a/3
 k. kurut 40a/4
 k. kün 30b/5
 k. saç 12a/4
 k. sıçğan 50a/2
 k. tutaklıg 18b/6
 k. tütün 5a/3
 k. yağız 181b/5
 k. yılan 49b/6
- karabaş** cariye
 k. 20a/5, 26a/3, 26a/4
 k.+dın 226a/6
 k.+nı 107a/5
- karâbet** <Ar. akrabalık, yakınlık
 k.+ni 235a/4
- karagu** kör
 k. boldı 146a/5, 146a/6
 k. köz 146a/7
- karak** göz bebeği, gözün renkli yeri
 k. 13a/4
- kara kızgu** kara sinek
 k. 96a/1
- kara kuş** kara kuş, kartal
 k. 51a/5
- karangku** karanlık, siyahlık
 k. kıldı 215b/4
 k. tün 125a/1
 k.+sı 152b/4
 k.+sında 242b/2
- karangku bol-** kararmak
 k.-dı 96b/1, 124b/7, 142a/2, 152b/2,
 154b/6, 221b/6, 225b/5, 315b/5
- karangku kıl-** karartmak
 k.-dı 215b/4
- karäre** <Ar. çuval, kutu
 k. 8a/2
- karâr kıl-** <Ar.+T. sabit olmak, durmak,
 yerleşmek
 k.-dı 92a/3, 98a/3, 152b/5, 262a/2,
 308b/5, 319a/4, 321a/3
 k.-madı 152a/4
- karâr kıldur-** <Ar.+T. yerleştirmek
 k.-dı 224a/4, 224a/5, 248a/3, 249a/5,
 251a/3, 315a/7
- karâr kılğan** <Ar.+T. karar veren
 k. er 98a/4
- karârsız** <Ar.+T. kararsız, kendinde
 olmayan k. er 165a/5
- karârsız bol-** <Ar.+T. kendinde olmamak,
 karar verememek
 k.-dı 165a/4

- karârsız kıl-** <Ar.+T. sarsmak, yerinden oynatmak
 k.-dı 219b/1, 308b/6, 309a/3, 316b/4
- karğa** karga
 k. 52b/2, 52b/5, 52b/6
 k. kağırdı 63b/4
 k. kağırdı 64b/3, 82a/2
- karğa-** beddua etmek
 k.-dı 155b/7
- kâr-gâh** <Far. iş yeri, fabrika, atölye
 k. 35b/2
- kâr-gâh ağırlığı** <Far.+T. atölyede tezgahta bulunan ok
 k. 35b/3
- karğuy** atmaca
 k. 51a/6
- karı** yaşlı, ihtiyar
 k. 21b/1, 44b/1, 101a/2, 159a/1
 k. inek 74b/6
 k. inġen 44b/3
- karı bol-** yaşlanmak, ihtiyarlamak
 k.-dı 74b/4, 101a/1, 102b/3, 117b/3, 169b/5, 225b/6, 242a/7, 247b/6, 254a/2, 254a/4, 255b/5, 308b/6
- karılık** yaşlılık, ihtiyarlık
 k. 20b/3
- kar(ı)n** insan ve hayvanlarda gövdesinin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi
 k. 16b/7, 47a/7, 109b/6, 233b/7
 k.+ı 109b/6, 112b/3, 114b/7, 125b/3, 162a/7, 168a/1, 182a/3, 208a/1, 313a/4, 315b/1
 k.+ın 111b/6, 120a/7
 k.+ında 232a/3, 232a/4
 k.+ındın 86b/3
 k.+ını 84b/5
- karın bağı** kemer, kuşak
 k. 1a/1
- karınġa yumurtkası** karınca yumurtası
 k. 50a/5
- karındaşlık** kardeşlik
 k. 264a/5
- karın içindeki nêrse** bağırsak
 k.+lar 16b/7
- karın içindeki oġlan** rahimde bulunan çocuk
 k. 20a/2
- karınlıġ** karınlı
 k. 19a/1, 205a/3
 k. boldı 205a/2
- karış** açılmış ve gerilmiş durumdaki elin baş ve serçe parmak uçları arasındaki uzaklık
 k. 15b/7
- karış-** karışık hale gelmek, karışmak
 k.-tı 98b/3, 121b/6, 143b/2, 144a/5, 243b/1, 259a/1, 259a/7, 268b/3, 314a/2
- karışça** karış kadar
 k. 60a/6
- karışığ** karışık krş. *karışık*
 k. katık 117a/7
- karışık** karışık krş. *karışığ*
 k. 75b/2
- karışla-** bir şeyin uzunluğunu karışla ölçmek, karışlamak
 k.-dı 68b/1
- karıştur-** karıştırmak
 k.-dı 63a/4, 64b/4, 73a/2, 75b/2, 117a/7, 135b/5, 143b/2, 148b/2, 243b/1, 258a/3, 266a/3, 316a/1
 k.-u 315b/3
- karını aç** karnı doymamış kimse, aç
 k. er 125b/4
- karını hām** <T.+Far. hazımsız
 k. boldı 175b/5
 k.+lar 175b/5
- karısaġ** bozkır tilkisi
 k. 31a/3
- karşu 1** karşı
 k. 59b/6
 k. sözleşti 261b/4
- karşu 2** karşı, -e doġru
 k. 56a/1, 56a/7, 212b/4, 217a/1, 307b/1
- karşu bolġan** karşı olan, muhalif olan
 k. 243a/4
- karşu eġle-** karşı durmak
 k.-di 96a/2
- karşu eġlegen** karşı duran
 k. 74b/2
- karşu kel-** karşılaşmak, karşılamak
 k.-di 74a/7, 186a/4
- karşu koç-** yöneltmek, çevirmek
 k.-tı 220b/7, 243a/3, 251a/4, 293b/2
- karşu tur-** karşılık vermek, karşı koymak
 k.-dı 262b/4
- karşu turuş-** karşılık vermek, savaş düzenine geçmek
 k.-tı 261a/1
- kārvān** <Far. kervan
 k. 1b/6
 k.+ı 1b/7
- kārvān beklegüci** <Far.+T. kervan bekçisi
 k. 67b/7

- kaşd kıl-** <Ar.+T. niyet etmek, karar vermek
 k.-dı 173a/5, 266b/4, 292b/4
- kaşd kılğan** <Ar.+T. niyetlenen, kasdeden
 k. 173a/6
- kāse** <Far. cam, çini porselen
 k. 218b/6
 k.+ni 218b/5
- kaşık** vücudun uyluk kemikleri ile karın arasında kalan bölümü
 k. 17b/3
 k.+t1 18a/2
- kaşide** <Ar. kaside
 k.+ni 210b/5, 240b/1
- kaşmı** eskiden halk hekimliğinde spazmlara karşı ilaç olarak kullanılan, maydonozgillerden bazı bitkilerden elde edilen zamk sakızı, baldırgan zamkı
 k. 36b/1
- kaş** gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar
 k. 12b/7, 175b/1
 k.+t1 171b/6, 172a/4
- kaşan-** işemek
 k.-mağ 189a/4
- kaşı-** kaşımak
 k.-dı 138a/3, 140a/5
- kaşıguç** kaşık krş. *kaşuğ*
 k. birle 138a/3
- kāşki** <Far. keşke
 k. 122a/3
- kaşlığ** kaşlı
 k. 170b/3, 171b/6, 175b/2
- kaşsız yüzük** kaşı olmayan halka yüzük
 k. 1a/4
- kaş süngüki** kaş kemiği
 k. 13a/1
- kaşuk** kaşık krş. *kaşıguç*
 k. 5a/7
 k. birle 165b/2
- kat 1** nezd, huzur
 k.+ımda 56a/4, 56a/6
 k.+ımızda 56a/6
 k.+ında 56a/4, 56a/5, 94b/4, 120b/6, 150a/5, 157b/6, 165b/1, 192a/6, 195a/1, 253a/7, 309b/3, 316a/4, 317b/2, 318b/1, 318b/2
 k.+ıngda 56a/6
- kat 2** kat, defa, kez
 k. 218a/6, 244b/3, 256a/5
- kat-** katmak, sokmak, eklemek
 k.-tı 67b/7, 86a/2, 141b/3, 227a/4, 238a/2, 239b/4, 248a/5, 249b/3, 280a/5, 318a/2
- katgu** katacak, katılacak, eklenecek (şey)
 k. 143a/6
- katıg** katı, sert, zor, güç
 k. 198a/4
 k. 'azāb 200b/3
 k. boldı 155a/1, 174a/7, 198a/3, 272a/4, 284a/5, 308b/4, 313b/7, 320b/2, 320b/6
 k. emgek 238b/6
 k. esgen 78b/6
 k. esti 78b/5
 k. isig 180b/7
 k. iş 220b/5
 k. kıldı 212b/6
 k. köngül 155a/2
 k. küldi 304a/7
 k. kün 314a/1, 320b/6
 k. melāmet 244a/1, 244a/2
 k. oğdı 188b/3
 k. öwke 164a/1
 k. sawuğ 320b/3
 k. sökel 161a/4, 163b/5
 k. titrendi 128a/1
 k. tuttı 73a/6
 k. ünlüg 199b/6
 k. yel 176b/7, 212b/7
 k. yıgaç 69b/7
 k. yüzlüg 18b/5, 202b/7
- katıgılan-** katlanmak, tahammül etmek
 k.-dı 305a/2
- katıgılık kıl-** zorluk çıkarmak, meşakkate sokmak
 k.-dı 140a/2, 223a/7, 234b/1, 262a/1
- katık** katılmış, karıştırılmış
 k. 117a/7
- katıksuz** katıksız, saf
 k. yoğurt 40a/2
- katılış-** birbirine karışmak, birbirine katılmak
 k.-tı 257a/2
- katır** melez bir yük hayvanı, katır
 k. ağırdı 64b/3
- katırcı** katırları ile taşımacılık yapan veya katırlarını kiraya vererek işleten kimse, katırcı
 k. 45b/6
- katış karış** karmakarışık, karışık
 k. 60a/4
 k. yawuğluğ 270a/5
- kat-kara** kapkara
 k. 53a/7

- kat kat** kat kat, birkaç misli
k. 54b/5, 218a/6
- katlan-** katlanmak, çabalamak
k.-dı 168a/2, 223b/1
- kaçralığ** <Ar.+T. damla, az miktarda
k. 99b/3
- katuş-** katışmak, katılmak
k.-tılar 207b/3
- kav** ateş tutuşturmaya yarayan süngerimsi madde, ateş
k. 5a/6
- kaw-** kovmak, iteklemek
k.-dı 139b/3
- kawak** içi boş, oyuk
k. 252b/7
- kavî** <Ar. güçlü, kuvvetli
k. 44b/4, 67a/3
k. köngüllüg 75b/4
k. yaratılmış 250b/7
- kavî bol-** <Ar.+T. güçlü olmak, kuvvetlenmek
k.-dı 308b/6
- kavî kıl-** <Ar.+T. kuvvetlendirmek
k.-dı 91b/2, 254a/1
- kavm** <Ar. kavim, boy
k.+indin 309a/3
- kawşurma** katlama, birleştirme
k. 244a/2
- kawuk** sidik yolu, mesane
k. 17a/4
- kawur-** kavurmak
k.-dı 110a/7
- kawuş** oluk, tahta
k. 3a/1
- kay- 1** caymak, vazgeçmek, geri dönmek
k.-dı 149b/3
- kay- 2** yaklaşmak, yönelmek, meyletmek
k.-dı 154b/4, 312a/4
- kayda** nerede, nereye?
k. 56a/2
- kaygana** omlet
k. 38b/1
- kaygu** kaygı, keder
k. 115b/2
- kayış** kayış
k. 30a/7, 30b/1, 43a/7
k.+ı 31a/1, 41b/4
- kayış-** karşı gelmek, saymamak
k.-tı 259a/6
- kayış çukı** kayış tokası
k. 43a/7
- kaykı** eğri, bükük
k. 47b/1
- kaymak** sütün yüzeyinde toplanan, açık sarı renkli yağ katmanı
k. 40a/3
- kayna-** kaynamak
k.-dı 92a/7, 103b/6, 110a/4, 146b/2
- kaynat-** kaynatmak
k.-tı 235a/6
- kayt-** dönmek, geri dönmek, caymak
k.-tı 76b/6, 100b/5, 122a/4, 132a/2, 236b/4, 248a/2
k.-tılar 231b/3
- kaytar-** geri çevirmek, geri döndürmek
k.-dı 76b/5, 136b/1, 145a/1, 214a/5, 221a/2, 237a/2, 249a/3, 259b/3, 269a/1
- kaytgu** dönülecek (yer)
k. 122a/5
- kayu** hangi, her kim?
k. er 57b/4
k.+sı 57b/4
- kayuk** kayık, sal
k. 31b/5
- kaz 1** yabani ve evcil bir kuş türü, kaz
k. 52a/7
- kaz 2** her ağacın kabuğu
k. 31b/1
- kaz-** kazmak
k.-dı 67b/3, 126a/3, 136a/7, 213a/3, 267a/2
- kazâ kıl-** <Ar.+T. vaktinde eda edilmeyen bir ibadeti sonradan yerine getirmek
k.-dı 109a/4
- kazgan** kazan, tencere
k. 4b/2, 4b/4
k. kulpu 4b/5
- kazgan-** kazanmak
k.-dı 63a/7, 185a/5, 265b/2, 265b/5, 266a/3, 269b/5
k.-dılar 218a/6
- kazganu bér-** kazanıvermek
k.-di 63b/1
- kazı** şişmanlıktan insan karnındaki girinti ve çıkıntılar
k. 17a/2
- kazmık** pişerken kaba yapışan yemek, çökelti
k. 40a/5
- kazuk** kazık, direk
k. 94b/4
k.+ça 178b/4
- *keb** diğer kuşları çekmek için tuzak olarak kullanılan kuş, bir tür baykuş
k. 32b/2

- kebd** <Far. iri ve kaba adam
k. 19a/2
- kebirçek** kıkırdak
k. 11a/6
- kebze** maşa, ateş karıştırmaya yarayan odun veya demir
k. 5a/7
- kecâbe** <Far. devenin üzerine konulan bir tür oturacak sepet, mahfe
k. 7b/2
- kecim** <Moğ. savaşlarda giyilen zırh
k. 43b/3
- kêç** geç
k. 238b/2
k. köründi 304a/2
- keç-** geçmek, aşmak
k.-mek 218a/3
k.-miş 128a/4
k.-ti 109a/5, 122b/1, 122b/5, 128a/3, 133a/6, 137b/6, 146b/5, 147b/2, 153b/5, 187b/7, 216a/5, 218a/3, 222a/3, 247b/3, 250a/2, 254b/6, 263a/3, 283b/1, 296a/3, 307b/6
k.-tiler 157b/5
- kêçe** gece
k.+ge 255b/1
- kêçelig** gecelik
k.+i 101b/5
- keçgen** geçen, giden
k. 128a/4
k.+ler 157b/5
- keçi** keçi
k. 46b/6, 80a/4, 100b/2, 312b/2
- keçit-** geciktirmek
k.-ti 101b/6
- kêç kal-** geç kalmak, gecikmek
k.-dı 112b/1, 181a/6, 223a/4, 230b/5, 242b/1, 297b/6
- keçür-** geçirmek, bağışlamak
k.-di 101b/4, 104b/3, 105a/3, 132b/1, 152a/5, 174a/3, 211a/6, 217a/1, 220b/5, 229b/3, 230b/4, 231a/5, 234a/1, 236b/7, 247b/3, 255a/2, 255a/6, 263b/3, 274a/6, 274b/2, 295a/7, 307b/6
k.-medi 185a/6
k.-mek 312a/3
- keçürgen** affeden, bağışlayan
k.-di 304a/3, 311a/1
- keçüt kemisi** geçit gemisi, küçük gemi
k. 31b/5
- ked-** giymek
k.-gesi 155a/4
k.-ti 155a/3, 160a/2, 258b/2, 271a/2, 275b/1, 283a/5, 286b/6, 291b/2, 292a/4, 307b/7, 317b/2, 319a/2, 319b/6, 319b/7
- kedgü** giyilecek elbise, giysi
k. 160a/2
- kêdik** geyik
k. 47b/7, 72b/5, 74a/2, 210b/5
k.+i 185a/6
- kedil-** delinmek, oyulmak
k.-di 141a/3
- kedük** gedik, yarık, oyuk
k. 86a/5, 229a/7
k. boldı 229a/6, 273a/2, 279b/3, 290a/7, 292b/1
k.+i 120a/1, 141a/4
- kedüklük** oyma işlemeli
k. kılıç 141a/4
- kefen** <Ar. gömülmeden önce ölünün sarıldığı beyaz bez
k.+ge 248a/5
- keftâr** <Far. sırtlan
k. 48b/4
k. enüki 48b/4
- kegilde-** (tavuk için) geğildemek
k.-di 317b/1
- kejji** <Far. ipekten örülmüş herhangi bir kumaş, kumaş çeşidi
k. 40b/1
- kekre** acı ile ekşi arası, buruk
k. 271a/5
- kel-** gelmek
k. 321a/6
k.-di 60a/4, 74a/7, 97a/7, 100b/3, 107a/6, 126b/3, 127a/1, 129b/2, 133a/7, 136a/4, 142b/5, 143a/4, 144a/6, 153b/7, 169a/6, 174b/3, 183a/7, 184b/2, 185a/3, 186a/4, 186a/5, 189a/2, 195b/2, 209b/3, 210b/5, 221a/1, 221b/4, 225a/4, 239a/2, 257b/7, 262a/7, 264a/6, 264b/7, 276b/6, 316b/7
k.-diler 60a/3
k.-gil 58a/1
k.-medi 152a/5, 189a/2
k.-mez 223a/5
k.-sün 95b/4
k.-üp 269b/1
k.-ür 12a/7
- kelâg** <Far. siyah karga, kuzgun
k. 52b/5
- kelâm** <Ar. söz, kelime
k. 319b/1

- keldür-** getirmek
k.-di 267a/5
- kelebek** kelebek
k. 50b/7
- keleḡü** tarla faresi, köstebek
k. 50a/3
- kelep** iplik çilesi, boyunduruk
k.+ke 217b/2
- kelgen** gelen
k. 169a/7, 243a/4
k. keldi 221a/1
k.+ler 97a/7
- kelin** gelin
k. 21b/2, 23a/5, 107b/6
k.+ni 107b/6, 157b/4, 272b/5, 276b/2
- kelin konuḡluğu** düḡün misafirligi, düḡün yemeḡi
k. 38a/4
- kelinluk** gelinlik
k. kıldı 227a/7
- keltesekele** kertenkele
k. 49b/2
- keltür-** getirmek krş. *ketür-*
k.-di 62a/4
- keltürülmiş** getirilmiş
k. nêrse 62a/5
- kem** <Far. eksik, kem, az
k. ‘aḡl 208a/2
- keme** büyük sıçan, sincap
k. 50a/3
- kemi** gemi
k. 108a/2, 189b/4, 212b/4, 213b/4, 249a/1
k.+ke 226b/1
k.+ni 77b/1, 195a/3, 209a/6
- kemiçi** gemici
k. 31b/3
k.+ler 31b/3
- kemiş-** geçmek, atmak, koymak, bırakmak, yanılmak, çıkarmak, meydana gelmek, damlatmak, somurtmak, düşürmek, kapatmak, sebep olmak, girmek, ortaya çıkarmak, paha biçmek, yapmak
k.-di 242a/1
k.-ti 65a/2, 76b/3, 77a/7, 77b/2, 89a/7, 124a/6, 125a/3, 129b/2, 129b/6, 135b/2, 140b/3, 142a/4, 149b/2, 182b/6, 185a/4, 186b/3, 188a/6, 192b/2, 211a/3, 216a/4, 217b/2, 220b/3, 221b/4, 222a/2, 222a/3, 226b/3, 227a/2, 227a/7, 232b/7, 234b/5, 235a/4, 239b/3, 239b/4, 241a/1, 244a/6, 245b/3, 246a/6, 247a/5, 247b/1, 249a/5, 249b/5, 250b/3, 251a/1, 256a/5, 258a/2, 259b/7, 261a/7, 264a/5, 265a/1, 271b/3, 317a/2, 317b/4, 318b/4
k.-tiler 269a/3, 299b/3
- kemişilmiş** atılmış, bir yana bırakılmış
k. nêrse 234b/5
- kemi yonḡuçu** gemi yapımıyla uğraşan kimse
k. 31b/4
- kemük** kemik krş. *süḡük*
k. 81b/4
- kemür-** kemirmek krş. *keḡir-*
k.-di 81b/3
- *kemürt** yağ ve bakla ile yapılan bir tür yemek
k. 39a/2
- keḡ** geniş, çok
k. boldı 167b/1, 175a/4, 178a/2, 186b/6, 210a/1, 277b/7
k. ḡalbur 4a/2
k. kıldı 175a/6
k. köz 167b/2
k. közlüg 167b/1
k. sançmaḡ 167b/2
k. tiriglik 25b/3
k. yêr 186b/7
k. yol 1b/1
- keḡ bolḡan** geniş olan
k. 175a/5
- kend** <Soḡ. kent, şehir
k.+leri 270a/5
- kendü** kendi
k. 64b/5, 65b/2, 67a/7, 67b/3, 70b/5, 72b/3, 76b/6, 77a/4, 78b/2, 79b/2, 83b/4, 85b/5, 94b/6, 99a/4, 99b/7, 101a/5, 102a/1, 102b/5, 107b/5, 114a/3, 115a/2, 120b/3, 122b/3, 123a/2, 123a/4, 123b/2, 124b/6, 126a/1, 133a/4, 136a/3, 136b/4, 136b/7, 139b/5, 141a/3, 146a/6, 152b/5, 155a/3, 156b/7, 182b/5, 185a/3, 185b/6, 186a/1, 189b/3, 190b/3, 196b/2, 210b/2, 217b/7, 226b/2, 227a/2, 228a/1, 231b/1, 232a/6, 235a/2, 247b/3, 254b/7, 255b/2, 255b/5, 257b/7, 267a/5, 268a/2, 268a/7, 268b/5, 270a/7, 272a/6, 275b/6, 286a/3, 294a/6, 303b/2, 304a/1, 305a/3, 306a/3, 306a/5, 307b/1, 308b/1, 308b/7,

- 312a/6, 312b/6, 314b/6
k.+lerin 236b/4
k.+si 59b/2, 59b/3
- kendük** topraktan yapılmaya büyük kap, küp
k. 6b/2, 6b/6
- kene** <Far. kene
k. 50a/7
- keñgir-** kemirmek krş. *kemür-*
k.-di 289a/3
- keñgizək** geniz
k. 13b/4
k.+i birle 174b/1
- keñglik** geniş, verimli
k. 25b/1, 42b/2, 58b/5, 186b/5,
210a/2, 242b/7
- keñglik kıl-** bollaştırmak, genişletmek
k.-dı 242b/7, 250b/5, 273b/2, 293a/2
- kerek** gerek
k. 321a/7
- kerem** <Ar. cömertlik, ihsan
k. boldı 204b/5
- keremsiz** <Ar.+T. cömert olmayan, iyilik
yapmayan
k.-di 178b/2
- kerey** saç tıraş edilen ustura
k. 35a/5
- keres** akbaba
k. 51a/7, 51b/1
- kerim** <Ar. eli açık, cömert
k. 204b/6
k. kişi 81b/2
k. kökniñg 257b/3
- kerime** <Ar. kız evlat
k. 204b/6
- kerin-** gerinmek, uzamak
k.-mek 36b/4
- kerki** keser, büyük balta
k. 34b/4
- kerpiç** ilkel ve pişmemiş tuğla, kerpiç
k. 2a/2, 30a/5
- kerpiççi** kerpiç yapan ve satan kimse
k. 30a/5
- kerpiç kabı** kerpiç kabı
k. 30a/5
- kersen** ağaçtan hamur teknesi
k. 5b/3
- kes-** 1 kesmek
k.-ti 62a/6, 63a/4, 69a/2, 75a/1,
78b/5, 79a/6, 83a/5, 86b/4, 87b/7,
89b/7, 97b/7, 108b/1, 113a/2, 120a/4,
135a/5, 136b/6, 137a/3, 137a/7,
137b/2, 138a/1, 138b/6, 139b/2,
142a/7, 190b/4, 193a/4, 234a/7,
241b/7, 244a/7, 245b/6,
246a/4, 247b/4, 265b/1, 269b/3
- kes-** 2 bitirmek, noktalamak
k.-ti 85a/1, 87a/5
- kesābica** <Ar.+T. karlı, bereketli
k. 83a/6
- kesgen 1** kesen, keskin
k. kılıç 41a/6, 86b/4, 120a/4
- kesgen 2** bitiren, noktlayan
k. 85a/2
- kesil-** kesme işi yapılmak, kesilmek
k.-di 261a/6, 278b/6, 279b/2
k.-miş 79a/7, 87a/6, 193a/5
- kesiş-** (ilgiyi) kesmek, koparmak
k.-ti 261a/6
- kesmelik** tahta kilit
k. 3a/6
- kesük** kesik, kesilmiş
k. elig 19a/1
k. kulaklıg 19b/3, 47b/2
- ket-** gedik açmak
k.-ti 86a/5, 140b/3, 141a/3, 247a/2
- ketür-** getirmek krş. *keltür-*
k. 57b/7, 58a/1
k.-di 97b/1, 97b/5, 103a/7, 104b/2,
115b/1, 123a/5, 126b/3, 148b/6,
210b/2, 210b/5, 210b/7, 211a/7,
214a/1, 215b/2, 216a/4, 216b/1,
218b/2, 219b/3, 221a/7, 222b/7,
225a/6, 242b/3, 243a/4, 247a/1,
256a/2, 264b/5, 270b/2, 274a/5
k.-gil 322a/1
- ketürgen** getiren
k. 243a/5
- ketürgü** getirilecek
k. vaqt 97b/2
- ketürülmüş** getirilmiş
k. ta'ām 103a/7
- keviş** geviş
k. 272a/7
- kewşe-** gevşemek, çözülmek
k.-di 272a/6
- keyd kıl-** <Ar.+T. hile yapmak, tuzak
kurmak
k.-dı 103a/1, 242b/1
- keyd kılış-** <Ar.+T. karşılıklı tuzak kurmak
k.-tı 263b/3
- keydür-** giydirmek krş. *kiydür-*
k.-di 190b/7, 315a/5
- keyrük** kaburga kemiklerinin alttan birinci
ve ikinci çifti
k. 16b/3
- keyük** güvercin, kepenek

- k. 52a/2
- kez** gez, ok için kiriş üzerine açılan çentik
k. 42b/4
k. kıldı 253a/3
k.+i 177b/1
- kez-** gezmek, dolaşmak
k.-e 252a/1
- keziklik** <Far. yayın kiriş yeri krş. *keznik*
k. 177b/2
- keznik** <Far. yayın kiriş yeri krş. *keznik*
k.+i 42a/6
- kıble** <Ar. Mekke şehrinin ve Kâbe'nin bulunduğu yön
k.+ka 307b/1
- kıl** tel, saz teli
k. 32b/4, 32b/5, 45a/6
- kıl-** yapmak, kılmak, etmek, eylemek
k.-dı 63b/3, 71a/2, 71b/1, 72b/1, 74a/5, 74b/3, 78b/7, 79b/7, 80a/7, 84a/4, 86a/2, 86b/2, 88a/3, 97b/2, 98a/5, 101a/1, 101a/5, 105a/1, 106b/3, 109b/2, 110b/2, 110b/3, 111b/4, 114a/3, 117b/7, 118b/3, 118b/6, 120b/1, 122a/1, 123b/7, 130a/7, 131b/7, 133b/7, 136a/6, 139a/4, 141a/6, 144b/3, 145b/1, 153a/5, 162a/6, 167a/3, 171a/2, 175a/6, 183b/4, 184a/1, 185a/4, 186a/2, 187a/1, 187a/3, 188a/7, 188b/4, 189a/4, 191a/2, 192a/7, 192b/3, 194a/3, 194a/4, 194b/4, 209b/3, 210a/7, 210b/1, 211a/5, 211a/6, 212a/3, 212b/5, 212b/6, 213a/1, 213b/3, 214a/3, 214a/6, 214b/1, 214b/5, 215b/2, 216b/4, 217a/7, 217b/3, 218a/2, 218a/6, 220a/4, 220a/6, 220a/7, 220b/1, 221a/2, 221b/7, 222a/7, 222b/3, 222b/5, 223a/1, 223a/5, 223b/1, 224a/6, 224b/5, 224b/7, 225a/5, 225b/2, 226a/3, 227a/7, 227b/1, 228a/1, 228b/1, 228b/3, 228b/4, 228b/7, 229b/3, 229b/5, 230a/1, 230b/1, 230b/3, 230b/7, 231a/3, 231a/4, 231a/7, 232a/5, 232a/6, 232b/7, 233a/6, 233b/2, 233b/6, 234a/1, 234b/1, 234b/3, 235a/1235a/5, 235b/2, 235b/3, 235b/4, 236a/7, 237b/7, 238a/7, 238b/2, 239a/3, 239b/2, 239b/3, 239b/7, 240a/2, 240a/5, 240b/2, 240b/5, 241a/6, 241a/7, 241b/1, 241b/2, 242a/2, 242a/4, 242a/6, 242b/1, 242b/2, 242b/4, 243a/2, 243a/4, 243b/3, 243b/5, 243b/6, 244a/2, 244a/3, 244b/3, 244b/4, 244b/5, 244b/7, 245a/5, 245b/7, 246a/6, 246b/7, 247b/4, 247b/6, 248a/1, 248b/4, 249a/2, 249a/3, 249a/6, 249b/2, 249b/3, 249b/4, 250a/1, 250a/2, 250a/3, 250a/5, 250b/4, 251b/2, 251b/5, 251b/6, 251b/7, 252a/2, 252a/3, 252a/6, 253a/4, 253b/5, 253b/6, 254a/2, 254a/4, 254a/5, 254a/7, 254b/3, 255a/1, 255a/7, 256a/1, 256a/5, 256a/6, 256b/3, 256b/7, 257a/3, 257a/4, 258a/6, 258b/2, 259a/3, 259a/5, 260a/4, 261b/3, 262a/1, 262b/7, 263a/4, 263b/4, 264a/2, 264b/4, 264b/5, 265a/5, 265b/3, 266b/5, 267a/2, 267b/5, 271a/1, 271a/2, 271a/3, 273b/3, 274a/1, 275a/4, 276a/5, 285a/5, 287a/3, 288a/7, 293b/1, 303a/7, 305b/7, 306b/3, 306b/5, 306b/6, 307b/2, 308a/7, 308b/7, 309b/5, 310a/5, 310b/2, 311a/5, 313a/7, 315a/1, 315b/3, 316a/5, 317a/6, 318a/4, 318a/5, 318a/6, 320b/5
k.-dılar 254a/5
k.-dım 321a/7
k.-duğ 243b/5
k.-durdı 211a/1
k.-gül 253b/6
k.-inmiş 38b/6
k.-mağıl 58a/6
k.-mağ 311a/5
k.-mağça 247b/4, 321b/2, 321b/6
k.-mışınğa 106b/3
k.-sa 106a/7
k.-sağ 106b/2, 110b/5, 175a/6, 321a/7
k.-u 174a/3, 194a/4, 209b/5
k.-ur 59a/1, 112a/6
- kılavuz** kılavuz
k. 140b/6
- kıldur-** kıldırmak, yaptırmak, ettirmek
k.-dı 250a/5, 315a/7
- kılguç** kılıcı, yapıcı
k. 24a/6, 27a/7
- kılıç** kılıç
k. 33a/5, 41a/5, 41a/6, 41a/7, 41b/2, 86b/4, 91a/6, 91a/7, 95a/1, 95a/2, 120a/4, 141a/4, 152a/4, 292b/1

- k. birle 105a/2, 110a/4, 155b/2,
 263b/6, 298a/1
 k.+nı 66a/7, 147a/4
 k.+nıñg 41a/7, 62b/4, 141a/4
kılıçlıg kılıcı bulunan, kılıca sahip olan
 k. 41a/2
kılıcsız kılıcı bulunmayan, kılıca sahip
 olmayan
 k. er 41a/2
kılık huy, yaratılış
 k. 194b/5
kılınç fiil, hareket
 k. 27a/5
kılış- beraber ya da karşılıklı yapmak
 k.-tı 264b/1
 k.-tılar 303b/1, 304a/1
kıl murunduk kıldan yapılmış yular
 k. 45a/6
kılu bër- kılıvermek, yapıvermek
 k.-di 186b/5, 225a/7, 228b/4, 252a/2,
 255a/2
kın 1 kın, kılıç gibi kesici aletlerin kabı
 k. 43a/2
 k.+ı 41b/3
 k.+ıñga 66a/7, 212b/7
kın 2 işkence, ceza
 k. 237b/5
kına <Ar. kına
 k. 37b/7
 k.+ka 237b/1
kına- cezalandırmak, işkence etmek
 k.-dı 237b/5
kındur- yönlendirmek, teşvik ettirmek
 k.-dı 213b/5, 233b/3
kırâat <Ar. okuma, okumak işi
 k. 260b/5
kırang kenar, kıyı, çevre
 k.+ı 13a/2
kırğıl kır saçlı insan, sakalına saçına
 ak düşmüş
 k. saçlıg 161b/4
kırğıllık sakalına ak düşme zamanı ve
 durumu
 k. 98b/3
kırk- kırkmak, kesmek
 k.-tı 137b/7
kırkında çıkmaduk doğumundan sonra kırk
 gününü tamamlamayan
 k. oğlan 160b/4
kırklıg davar ve koyun kırkmaya yarayan
 makas, kırkı
 k. 47b/6
kırlağuç kırlangıç
 k. 51b/5
 k. ötti 316b/6
kıs- kısmak
 k.-tı 305a/6, 305a/7
kısarla- kısıtlamak, sıkıştırmak, mecbur
 etmek
 k.-dı 190b/1, 211a/7, 237a/4, 272a/7
kışās <Ar. öç, kısas
 k. 229a/2
 k. üçün 229a/1
kışās al- <Ar.+T. öç almak
 k.-dı 224b/2
kışga kısa krş. *kışga*
 k. beyt 124a/7, 124b/1, 267b/7
 k. boldı 73b/5, 159b/2, 206a/7,
 320a/7
 k. boyunluğ 175a/3, 175a/4
 k. burunluğ 159b/2
 k. tişlig 173a/4
kışgaç kışgaç, küçük boyunduruk
 k. 32a/6
kışıg (göz için) kısık, yumuk
 k. közluğ 206a/4, 206a/5
kısır üreme yeteneği kalmamış, kısır
 k. 168b/6
 k. ‘ avrat 158b/5, 168b/5
 k. boldı 158b/4, 168b/4
kışka kısa krş. *kışga*
 k. boldı 200a/4
 k. kulaklıg 18b/4
 k. tişlig 173a/3
 k. yarığ 43b/2
kışmet kıl- <Ar.+T. bölmek, pay etmek
 k.-dı 261a/6, 307b/7
kışrak kısırak, dişî et
 k.+ka 151b/1
kış kış mevsimi
 k. 152a/5
kış- dönmek, sapmak
 k.-tı 64b/7, 84a/5, 130a/5
kıştur- (yol için) döndürmek, saptırmak,
 meylettirmek
 k.-dı 111a/1, 230b/4
kıt-kızıl kıpkızıl, kırmızı
 k. 53b/1
kıwurçuk kıvırcık
 k. boldı 173b/4, 199b/2
 k. kıldı 239b/3
 k. saç 173b/4, 199b/3
 k. saçlıg 19a/4
kıy- kıymak, eziyet etmek
 k.-dı 156a/7
kıyâmet kün <Ar.+T. kıyamet günü krş.

- kıyāmet küni*
k. 67b/2, 86b/4, 136a/4
- kıyāmet küni** <Ar.+T. kıyamet günü krş.
kıyāmet kün
k. 196a/3
- kıyās kıl-** <Ar.+T. karşılaştırmak, kıyas etmek
k.-dı 103b/3
- kıyın** kıyı, sınır
k.+dın 153b/5
- kıymet** <Ar. değer, paha, kıymet
k. 253b/3
- kıymet kıl-** <Ar.+T. değerlendirmek, fiyatını arttırmak
k.-dı 253b/2
- kıyş-** yönelmek, eğilmek, sapmak
k.-tı 100b/5, 102b/4, 103a/2, 104a/1, 104a/3, 104b/7, 105b/7, 116a/2, 134a/2, 145a/4, 145b/7, 149b/7, 152a/4, 156a/4, 158a/5, 213a/3, 263b/7
- kıyştur-** çevirmek, döndürmek
k.-dı 241a/4, 258a/7, 312a/3
- kız 1** kız
k. 20a/6, 21a/7, 21b/1, 22b/3, 22b/6, 22b/7, 23a/6, 237a/3, 240b/3, 240b/7, 242b/1, 267a/3
k. aldı 313a/5
k.+ın 96b/5, 114b/1
k.+nınġ 64a/5
- kız 2** pahalı, kıymetli
k. boldı 280a/5
k. kâle 25a/3
k. kıldı 235a/3
- kız-** kızmak, ısınmak
k.-dı 180b/7
- kızamuk** kızamık
k. 37a/2, 207a/3
- kızğur-** cezalandırmak, kızdırmak
k.-dı 163a/6, 268a/1
- kızğurğan** kızdıran, öfkelendiren
k. 163a/7
- kızıl** kırmızı
k. 183b/3
k. bodağ 37b/6
k. boldı 183b/3, 281b/1, 292b/6
k. boyag 37b/5
k. ruwuk 48a/2
k. kıldı 240b/2
k. yanğak 250a/7
k.+ka 210a/5
- kızıl boğaz** yemek borusu
k. 14b/1
- kızılça kurt** kuduz böceği
k. 50b/4
- kızılça torğay** kaya kuşu
k. 51b/2
- kızıt-** ısıtmak, kızdırmak
k.-tı 235a/7
- kız karındaş** kız kardeş
k. 22b/6
- kız kuşu** farklı renklere sahip bir kuş türü
k. 51b/3
- kızlık** kızlık, bekaret
k. 21b/1
k.+ın 269a/3
- kızmış** alevlenmiş, ısınmış
k. ot 181a/1
- kiç-** geçmek, bitmek
k.-ti 116b/6, 209a/3
- kiçe 1** gece
k. 233b/6, 270a/3
- kiçe 2** patika, dar yol ve sokak
k.+ke kirdi 233b/5
- kiçe aş** gece aş
k. 38a/7
- kiçgen** geçen, giden
k. boldı 197b/2
- kiçgü yer** yolculuk esnasında mola verilen yer
k. 230b/6
- kiçig** küçük
k. 163b/6, 200a/1, 305b/4, 315a/2
k. ağırlık 2b/3
k. başlıg 18b/4
k. boldı 163b/5, 200a/1
k. oğlan 220b/4
k. ögür 10a/3, 44a/2
k. yanlık 31a/1
k. yaşlıg 198b/6
k. yılan 50a/2
- kiçik-** gecikmek
k.-ti 284a/2
- kidgen** giyen, giyinen
k. er 155a/4
- kifāyet** <Ar. yeterlilik
k. kıldı 109b/2
- kiginç** kin, ölç
k.+in 88b/1
- kigür-** sokmak, girdirmek
k.-di 122b/7, 220b/1
- kigzül-** sokulmak
k.-di 210a/5
- kihāl** <Ar. sürme
k. 6b/6
- kilim** <Far. kilim

- k. 220b/1, 249b/2
k.+ni 220a/7
- kim** kim, kimse
k. 57a/5, 57a/7, 106b/2, 133b/5,
165b/2, 165b/4, 175a/6, 176a/2,
223a/5, 321a/6, 321a/7
k. erse 57a/5
- kimerse** kimse, bir kimse
k.+ge 113a/6
- *kimisi** satranç taşlarından kale
k. 33b/1
- kināyet kııl-** <Ar.+T. dolaylı anlatmak,
kapalı söz söylemek
k.-dı 111b/1, 256a/6
- kinġ bolġan** geniş olan
k. 175a/5
- kindik** insan göbeği, göbek
k.+in 137a/7
- kindik yıpar** ceylanın göbeğinden çıkan
misk
k. 33b/5
- kīne** <Far. gönülde tutulan düşmanlık, kin
k. 21a/3, 21a/4
- kīneliġ bol-** <Far.+T. düşmanlık etmek,
kindar olmak krş. *kīneliġ bol-*
k.-dı 97b/4
- kīneliġ** <Far.+T. düşmanlık, kinli
k. er 271b/6
- kīneliġ bol-** <Far.+T. düşmanlık etmek,
kindar olmak krş. *kīneliġ bol-*
k.-dı 94b/7, 266a/7
- kīne tut-** <Far.+T. düşmanlık, kin gütmek
k.-tı 65b/4
- kir** kir
k.+ler 159b/3
k. kıldı 242b/1
- ķir tür-** <Far.+T. bir şeye kara sakız veya
zift sürmek
ķ.-di 254b/1
- kir-** girmek, dahil olmak
k.-di 72b/7, 96b/3, 99b/6, 130b/5,
131a/2, 131a/3, 147b/3, 149a/4,
149a/5, 70b/1, 192a/1, 211b/5,
214a/2, 221b/3, 231b/3, 232b/6,
233b/5, 260b/4, 265a/6, 270b/2,
278b/4, 278b/5, 291a/5
k.-ip 147b/2
k.-mekke 308a/2
k.-miş 44a/6, 44a/7, 44b/1, 130b/6
- kirāyıcı** <Ar.+T. kiralayan kimse
k. 45b/6
- kirgüt-** girdirmek, sokturmak krş. *kirgüt-*
k.-di 226a/2
- kirgüt-** girdirmek, sokturmak krş. *kirgüt-*
k.-ir 147b/2
- kiriş** saza takılan sinir, yay
k. 250b/2
k.+i 36a/3, 42a/5
- kirit** anahtar, kilit
k. 3a/6, 3b/1
- kirliġ** kirli
k. 174b/7
k. boldı 159b/2, 170a/4, 174b/7
- kirpi** kirpi
k. 49a/7, 193a/2
- kirpük** kirpik
k. 13a/3
- kirpük tartġu** cımbız
t. 8a/7
- kirşen** yüze sürülen allık, üstübeç
k. 37b/7
- kirtek** gerdek
k.+ke 215b/2
- kisat** <Ar. kesat, alışverişte durgunluk
k. bāzār 119a/3
k. boldı 119a/3, 151a/7
- kīstān** <Far. yayık
k. 35b/3
k.+daķı 35b/1
- kiş 1** derisinden kürk yapılan bir hayvan,
samur kürk
k. 31a/3
- kiş 2** ok torbası, ok kılıfı
k. 42b/5
- kişen** baġ, köstek
k. 34b/7, 131b/1
- kişi** kişi, kimse, adam, insan
k. 9a/4, 81b/2, 88a/2, 88a/3, 89a/7,
93b/5, 98a/5, 106b/4, 110b/7, 142b/7,
150b/4, 213b/2, 219a/2, 219b/2,
229b/2, 258b/3
k.+ler 56a/7, 56b/1, 59b/2, 71b/4,
98b/4, 153b/2, 156b/7, 172a/7,
173b/1, 182b/3, 204b/6, 207b/3,
207b/6, 209b/6, 214a/5, 263a/6,
267a/6, 278b/3, 293a/1, 306a/7
k.+lerde 24a/4
k.+lerge 64a/4, 190a/2, 196b/4,
264a/1
k.+lerni 67b/1, 139b/4, 183a/2,
237b/4, 240a/7
k.+niġ 71a/4, 71a/7
- kişilerinġ uluġu** önder, lider
k. 259b/2
- kişmiş** <Far. küçük taneli, çekirdeksiz siyah
üzüm

- k. 37b/1
- kişne-** (at için) bağırarak, kişnemek
k.-di 84a/1
- kit-** gitmek; yok olmak
k.-ti 71a/5, 102a/2, 116a/6, 132a/7,
149b/5, 149b/6, 175b/7, 182b/5,
217a/4, 281a/1
- kitâb** <Ar. kitap
k. 211b/2, 226b/6, 240a/4, 241a/3,
244b/3, 248a/4, 250b/6, 280b/7,
291a/6
k.+ga 239a/6, 318a/7
k.+larını 259a/1
k.+nı 124b/5, 211b/2, 226a/4, 235a/6,
259a/1
- kitabının evveli** <Ar.+T. kitabın başlangıcı
k. 241a/4
- kitabının kabalığı** <Ar.+T. kitabın hacmi
k. 28a/6
- kiter-** gidermek, kaldırmak
k.-di 76b/1, 117a/4, 191a/2, 210a/3,
231a/6, 231b/4, 235a/5, 238b/4,
242b/4, 244b/1
- kiwrül-** girmek, karışmak
k.-di 210a/6
- kiwür-** girdirmek, sokmak
k.-di 217a/1
- kiydür-** giydirmek krş. *keydür-*
k.-di 108a/6, 142a/4, 148a/4, 155a/2,
185a/1, 187a/4, 193b/2, 215b/3,
215b/6, 218b/3
- kiyesi ton** giyilecek elbise
k. 270a/7
- kizle-** gizlemek
k.-di 89a/1, 133a/6, 138a/4, 188b/5,
215a/4, 267a/4, 313a/2, 314b/1,
314b/7
- kizlen-** gizlenmek
k.-di 182b/4, 303b/5
k.-miş 182b/4
- kizlençü** gizlenecek, saklanacak şey
k. nêrse 188b/5
- kizlengü çukur** gizlenilecek, saklanılacak
çukur
a. 2a/1
- kizlengü yer** gizlenilecek, saklanılacak yer
k. 2a/4, 135a/1
- ko-** koymak, bırakmak, yerleştirmek krş.
kod-, koy-, kod-
k.-di 226a/7, 255a/4, 257b/2
- koç** koç
k. 46b/5, 174a/5
k.+lar 266a/5
- kod-** koymak krş. *ko-, koy-, kod-*
k.-dı 244a/2
k.-ğül 57b/7, 58b/7, 262b/6
k.-madı 250b/4
k.-tı 184b/3, 215a/4, 244b/2, 246a/3,
250b/6, 256a/2, 261b/3, 264b/5
- kod-** koymak krş. *ko-, kod-, koy-*
k.-dı 244a/2
k.-maz 195b/5
k.-tı 66b/3, 74b/3, 99b/7, 111b/1,
124a/4, 130a/3, 131a/2, 142a/5,
189b/7, 194b/7, 195b/6, 211a/2,
212b/3, 219b/7, 222a/1, 222b/5,
225a/1, 226a/1, 226b/6, 234a/7,
237b/2, 238a/5, 238b/2, 239b/2,
239b/5, 248a/4, 258b/4, 262a/3,
283a/3, 283a/4, 307a/4, 310a/7,
313a/2, 313b/4, 318a/6, 318a/7
- *kodı sok-** mahcubiyetten boyun eğmek
krş. *kodı sok-*
k. 219a/5
- kodü bër-** koyuvermek
k.-di 96b/2, 103a/3, 250a/6, 250b/1,
262b/1
- *kodü sok-** mahcubiyetten boyun eğmek
krş. *kodü sok-*
k.-tı 125a/3, 251b/3
- koç** toz, pislik
k.+ı 12b/2
- kol** kol, taraf, yan
k. 15a/3, 15a/5
k.+ı 47b/1
k.+ını 67a/5
- kol çevrûki** vadi kıvrımı
ç. 111a/4
- koldaş** yoldaş, arkadaş
k. 89b/2, 129a/2, 260a/5
k. birle 306a/3
k.+ı 74b/7
k.+ınığ 262b/6
k.+ınığ 196a/7
- koldaş bol-** dost ve arkadaş olmak
k.-dı 271b/7
k.-dılar 265b/2
- koldaş kıl-** yaklaştırmak, yakın olmak
k.-dı 210a/6, 304a/5
- koldaşlık kıl-** arkadaşlık etmek
k.-dı 89b/1, 260a/5, 261b/4
- kol eti** kas, adale
k. 15a/5
- koltaçı** yük taşıyan
k. boldı 99b/2
k. eşgek 99b/2

- koltuk** omuz başlarının altında, kolun gövde ile birleştiği yer, koltuk altı
k. 15a/3
- koltuk yıdığı** koltuk altı kokusu
k. 15a/3
- komalak** koyun ve keçinin gübresi
k. 45a/5
- kon-** konmak, geceyi geçirmek
k.-dı 196a/1
- kondur-** kondurmak, yerleştirmek
k.-dı 233b/1
- konğsı** komşu
k. 23b/6
k.+m 59b/7
k+sı 165b/1
- konğsılık kıl-** komşuluk etmek
k.-dı 263a/2, 264a/7
- konuk** konuk, misafir
k. 38a/5
k.+ları 108b/2
k.+nı 305b/2
- konukla-** konuklamak, ağırlamak
k.-dı 254b/3
- konukluk** ziyafet ve misafirler için yapılan yemek
k. 2a/3, 38a/3
- konukluk kıl-** konuk edip ağırlamak
k.-dı 105a/3, 227a/7, 231b/6
- konuk ta'âmı** <T.+Ar.+T. misafir için hazırlanan yemek
k. 221a/4
- kop-** kalkmak, yükselmek, bir işe kalkışmak, meydana gelmek
k.-sa 321a/6
k.-tı 102a/1, 145b/6, 151a/4, 190a/5, 190a/6, 191b/6
- kopar-** 1 kapatmak, koparmak, meydana getirmek krş. *kopğar- 1*
k.-dı 101b/7, 111a/1, 113a/2, 211b/4, 257a/5
- kopar-** 2 yıkmak, kaldırmak krş. *kopğar- 2*
k.-dı 80a/2
- kopar-** 3 tamir etmek, onarmak
k. 141b/2
- koparılmış** kapatılmış
k. kuduğ 113a/2
- kopğar-** 1 kurmak, meydana getirmek krş. *kopar- 1*
k.-dı 215a/6
- kopğar-** 2 yıkmak, kaldırmak krş. *kopar- 2*
254a/4
- kopgur-** sökmek, kökünden çıkarmak
k.-dı 193a/7
- kopuzcu** kopuz çalan kimse
k. 32b/3
- kor** kor, köz
k. 5a/1, 5a/3, 152a/1
k. boldı 118a/3, 144b/1
k.+ğa 141a/5
- korçak** oyun, eğlence
k. 33a/2
- korçak oynayguçu** oyun oynayan, oyuncu
k. 33a/1
- korı-** korumak
k.-dı 220b/3
- korķ-** korkmak
k.-ğül 58b/6
k.-tı 162b/6, 165a/3, 175b/2, 177a/6, 179b/7, 219a/1, 276b/7
k.-tılar 150b/3
k.-up 78b/3
- korķğan** korkan, korkak
k. 165a/4
k. ' avrat 188b/6
k. er 162b/6, 175b/2
- korķıt-** korkutmak krş. *korķut-*
k.-tı 252b/7
- korķunç** korkunç, korku, şiddetli
k. 308b/6, 309a/3
k. kıldı 230a/1
k. tuttu 258a/2
k. tüşti 226b/3
k.+dın 244a/2, 246a/5, 305b/4
k.+tı 162b/7
- korķunçlıg kıl-** korkutmak, korku vermek
k.-dı 253a/7
- korķut-** korkutmak, uyarmak krş. *korķıt-*
k.-tı 119b/5, 148a/2, 150b/3, 178a/2, 179b/7, 184a/5, 188b/6, 210a/4, 214b/7, 217a/3, 237b/4, 240b/2, 244a/2, 249a/4, 252b/5, 256b/6, 294a/7, 304a/5
- korķutğan** korkutan, korkutucu
k. 215a/1
- koş-** (Allah'a ortak) koşmak
k.-mağ 219b/6
k.-tı 219b/6
- koşlan-** kendine hayvan yedek koşmak
k.-dı 114a/1
- kowa** kova
k.+nı 77a/3, 235a/3
- koş** koyun krş. *koş(u)n*
k. 46b/4, 46b/5, 47a/1, 47a/6, 47b/3, 90a/5, 90a/7, 125a/5
k. bañırdı 156a/3, 185a/1
k. kıldı 249a/6

- . k zl g 166b/7
 .+lar 47a/1
 .+nıng 129a/6
oy- koymak krş. o-, od-, od-
 .-dı 97b/4, 126a/7
 .-ma 306a/5
 .-mış 2a/2
oyaca koyacak (kap), sepet
 . 8a/5
oy biti koyun biti, kene
 . 50a/7
oygan ortaya koyan, meydana getiren
 . iş 116b/3
oygaş- koynuna girmek
 .-ma 259b/6
oygu koyacak, koyulacak (yer)
 . 97b/5
oymat oban
 . 82a/1, 196b/1
oymatsız obansız
 . 125a/5
oyuğ koyu
 . boldı 121a/2
 . an 11a/6
oy(u)n koyun krş. oy
 . 166b/7, 255b/6
 . k zl g 166b/7
 .  ze 138b/3
 .+t 101b/6, 185b/1
 .+a 82a/1
 .+nı 196b/1, 255a/3
k bek g bek
 k. 17a/1
k  1 g 
 k. 163a/6
k  2 mal, m lk, ev eşyası
 k.+ n 103b/1
k - g mek, taşınmak
 k.-mek 271a/2
 k.-ti 194a/5, 195a/4, 270b/3, 271a/2
 k.-tiler 93b/1, 309b/2
k ebe g ebe
 k. 195a/5
k  ıl- g  etmek, yer değiştirmek
 k.-dı 103b/1, 105a/1, 106a/3
k ge tavan, atı
 k. 2b/2
k ger- filizlenmek, ıkmak
 k.-di 99a/1
k gercegin g vercin krş. *k gercik n,*
k gercin, k rgercegin
 k. 51b/6
 k.  tti 239b/7
k gercegin c jeki g vercin yavrusu
 k. 51b/7
k gercik n g vercin krş. *k gercegin,*
k gercin, k rgercegin
 k.  tti 191b/5
k gercin g vercin krş. *k gercegin,*
k gercik n, k rgercegin
 k. 52b/4
k gsi ıku ıkık g ğ sl 
 k. 160a/1, 177a/3
 k. boldı 160a/1, 177a/3
k g( )s g ğ s krş. *k g z*
 k.+i 160a/1, 177a/3, 314b/1
 k.+inde 189b/7
k g z g ğ s krş. *k g( )s*
 k. 16a/7
k g z s ng ki kaburga kemiği
 k. 16b/2
k g z  st ni boyun ukuru
 k. 16b/1
k g z y resi g ğ s b lgesi, g ğ s ortası
 k. 16b/2
k hne bakımsız kalmış, eski
 k. 202b/3, 202b/6, 212a/3
k k 1 g ky z 
 k. 52b/3, 99b/3, 106a/5,
 117a/1, 123a/6, 144b/2, 225a/5,
 232a/5, 295b/3, 316b/6
 k. isedi 138b/2
 k. k ld redi 90b/6, 118a/7
 k. yıldıradı 218b/2
 k.+lerni 216b/3
 k.+ni 219a/3
 k.+niing 257b/3
k k 2 g k, mavi
 k. boldı 281a/6
k k 3 soy, k k
 k. 10a/3, 10a/4
k kegin argas b ceği, g k sinek
 k. 51a/2
k k aręa arı kuşu
 . 52b/2
***k k k rleg ** alacalı kuş
 k. 52b/3
k k reing mavi renkli
 k. ton 170a/4
k ks z k k  olmayan, dayanaksız
 k. ıldı 187a/1
k l bokaşı balııl kuşu
 k. 52b/6
k lge g lge krş. *k lige*
 k.+sinde 309a/7
k lige g lge krş. *k lge*

- k. 73b/5, 73b/6, 99a/2, 100b/5, 249b/7, 250a/1, 320a/7, 321a/1
k. kıldı 225a/5
- kölik** binek hayvanı krş. *kölük*
k. 85b/5, 85b/6, 125a/2, 171a/4, 191a/6
k. suçıdı 125a/1
k. teñđdi 151a/7
k. tıñđdı 133b/3
k. yoqaldı 130a/2
k.+ler 171a/5
k.+ni 85b/4, 86b/3, 117a/6, 138a/3, 146a/5, 244a/6, 310a/1
k.+niñg 96b/2
- kölik bağlağı yıgaç** hayvan bağlanan ağaç
k. 46a/2
- kölük** binek hayvanı krş. *kölik*
k. 70a/4
- kölük otaçısı** veteriner
k. 34b/6
- köm-** gömmek
k.-di 69a/6, 72b/6, 89a/3, 96b/5, 138a/4, 141a/5
- kömdür-** gömmek
k.-di anı 214b/3
- kömse** mal, hazine
k. 71a/3
- kömse kıl-** mal ve hazine biriktirmek
k.-dı 71a/2
- kömülgen yılan** bukalemun
k. 49b/3
- kömür** kömür
k. 32a/7
- kön** deri, gön
k. 11b/4, 30b/4, 30b/5
k.+in 76b/1
k.+nünđ 11b/5
- könçi** derici
k. 30b/5
- könder-** göndermek, uzaklaştırmak
k.-di 316b/2
- köndür- 1** yöneltmek, çevirmek
k.-di 107b/4, 107b/5, 128b/5, 147b/3, 254b/2
- köndür- 2** yanmak, yandırmak
k.-di 144a/7, 245a/1
- köni** doğru, düzgün
k. boldı 320b/1, 320b/3
k. moynuzluğ 47b/2
k. süñgü 41b/6
- könülük** doğruluk, gerçeklik
k. tiledi 304b/5
- köni müselmän** <T.+Ar. gerçek müslüman
k. 26b/4
- köni yol** doğru yol
k. 27a/1, 312b/5
- köni yolluğ** doğru yolda olan
k. boldı 107b/5, 118a/4, 275a/7
k. er 118a/5
- köñlek** gömlek
k. 100b/6, 286b/6, 315a/5
k.+ke 137a/5, 143a/6, 248a/2
- köñ(ü)l** kalp, gönül
k. 16b/4, 153a/7, 155a/2
k.+i 94b/7, 99a/1, 101a/5, 103b/6, 107b/1, 117a/2, 121a/6, 155a/1, 257b/7, 305b/4, 308b/6, 312a/4
k.+ige 210a/6
k.+inde 214a/6, 236a/5
k.+iñge 73a/5, 121a/3, 193a/1, 226b/3, 227a/7
k.+ini 75b/4, 148a/5, 186a/6
k.+ler 244a/6
- köñül köyüki** gönül yarası, sıkıntı
k. 21a/3
- köñüllüđ** gönüllü, gönül sahibi
k. 22a/1, 75b/4, 127b/6
- köp** çok, fazla
k. ‘atā 25a/3
k. külgenler 165b/5
k. māl 25a/2
k. talāq bergeñ 245b/1
k. yağlığ 245b/4
- köpe-** çoğalmak
k.-di 76a/4
- köpleş-** çoğalışmak, artışmak
k.-ti 258b/5
- köpük** köpük
k. 38b/4, 152a/2
k.+i 40a/3, 44b/2
- köpüklen-** köpüklenmek
k.-di 212b/1
- kör** kör, görme yetisini kaybetmiş
k. 247a/7
- kör-** görmek, saymak, anlamak
k.-di 142b/4, 196a/3, 213b/3, 215a/7, 220b/4, 228b/5, 251b/3, 257b/3, 264a/1, 264b/1, 309a/2, 309a/6, 309b/1, 310b/6
k.-diler 309b/3
k.-düm 258a/1
k.-medi 76b/2
k.-mege 260a/5
k.-mek 162a/6, 306b/1
k.-miş 232b/1
- körgercegün** güvercin krş. *kögencin*,

- kögercegin, kögercikün, kögercin*
k. 316a/6
- körgez-** göstermek krş. *körket-, körküt-*
k.-di 240a/6
- körüş-** görüşmek, vedalaşmak
k.-ti 250b/4
- körk** güzel
k. 239a/4
- körket-** göstermek krş. *körgez-, körküt-*
k.-ti 157b/4
- körklüg** güzel
k. 181b/1, 203b/1, 222b/1, 234b/7,
308a/3
k. at 148a/3
k.   avrat 205a/6
k. bodlüg 202b/5
k. boldı 123b/5, 166a/1, 181a/7,
199a/3, 202b/5, 203b/1, 205a/5
k. erenler 71b/4
k. eş 222b/1
k. h b 205a/5
k. h luğ 165a/6
k. iş 27a/4, 192b/4
k. kıldı 123b/7, 220a/6, 248a/1
k. sa y 196b/3
k. ter 27a/5
k. ton 189b/2
k. urağut 21b/6, 71b/3
k. yaŋağlığ 166a/3
k. y z 124a/2
k. y zl g 124a/2, 199a/3, 204b/5,
206a/2, 206a/3
- k rks z**  irkin
k. 19a/5, 199a/2, 199a/6
k.   avrat 177b/6
k. boldı 171b/2, 199a/5
k. kıldı 253b/6
k. sıdı 304b/4
k. y zl g 95a/7, 171b/3
- k rk t-** göstermek krş. *k rgez-, k rket-*
k.-ti 232a/7, 264a/1, 276b/2
- k rk tgen** g steren, rehber
k. er 232b/1
- k rmes k z** k r g z, g remeyen g z
k. 146b/1
- k rmez** k r, g rme yetisini kaybetmiş
k. 180a/1
k.   avrat 180a/1
k. boldı 180a/1
k. kıldı 233b/6, 235b/2, 252a/6
- k rse-** şehveti artmak, g rmek istemek
k.-di 99a/7, 162b/2, 220a/5
k.-mek 257a/7
- k rsegen** şehvetli
k. eşgek 99b/1
k. iŋgen 162b/3
- k r k** ateşi canlandırmak i in kullanılan,
deriden yapılmış alet
k. 32a/6
k.+i 32a/7
- k r n-** g r nmek, g z kmek
k.-di 105a/4, 225b/1, 254b/4, 302b/6,
304a/2, 304b/4, 305b/4, 306b/6,
307b/5, 308a/3
- k se-** ateş karıştırmak
k.-di 116b/4
- k seg ** ucu yanmış odun, ateş karıştırmaya
yarayan odun veya demir
k. 4a/5, 116b/4
- k sre** bileği, bileği taşı
k. 32a/4
- k stek** hayvanın ka masını  nlemek i in iki
ayağını uzun adım atamayacak
biçimde bağlanılan ip
k. 34b/7
- *k s r** k se, sakalı az
k. 18b/7, 173b/3
k. boldı 173b/3
- k şe** <Far. iki duvarın bir a ı meydana
getirerek birleştiği girinti veya  ıkıntı
k. 243b/6
- k şek** bir yaşından k çük deve yavrusu
k. 218a/5
- k şik** sa   rg s 
k. 68b/4
- k şk** <Far. k şk, saray
k.+ni 102b/6
- k ter-** taşımak, y kseltmek
k.-di 230b/2
k.-ti 252a/1
- k t  kılğan** k t l k eden
k.+lar 145b/5
- k t r-** g t rmek
k.-di 83b/2, 99b/1, 110b/3, 143a/2,
150a/2, 153a/7, 189a/4, 190a/3,
191b/1, 211b/7, 217a/5, 230b/2,
235a/5, 240b/6, 268b/7, 309b/1
- k t rgen** g t ren
k. iŋgen 150a/3
- k t r l- 1** g t r lmek, uzaklaştırılmak
k.-di 272a/3
k.-diler 270b/1
k.-miş 22b/5, 126b/4
- k t r l- 2** y kselmek
k.-di 269a/1
- k y-** yanmak

- k.-di 268b/1, 270a/1, 311b/6
k.-mek 270a/1, 306a/1
- köyük** yanmış, yanık
k. 21a/3
k. odt 218b/3
k.+ini 276a/3
- köyür-** yakmak
k.-di 224b/3
- köz 1** göz
k. 13a/1, 64b/2, 106b/7, 146a/7, 167b/2
k.+i 47a/7, 63a/5, 64b/1, 67b/1, 71a/1, 86a/1, 92a/5, 95a/3, 146b/1, 161a/2, 167a/5, 167b/1, 177a/2, 177b/3, 186b/3, 190b/1, 190b/2, 233a/6, 268b/1, 315b/2
k.+in 139a/3, 147a/7, 234a/1, 243a/5
k.+inġe 132a/2
k.+ler 128b/3
k.+ni 211b/7, 235b/1
k.+ümüz 241a/2
k.+ününġ 320b/4
- köz 2** kızıl ateş parçası, kor
k. 5a/2, 5a/5
- köz akı** göz akı, gözün beyaz kısmı
k. 13a/7
- köz bebegi** göz bebeği
k. 13a/5
- közdemçi** gözcü, bekçi
k. 183a/1
- közdemle-** gözlemek
k.-di 183a/1
- közdemlegü** gözlenecek, korunacak (yer)
k. 183a/2
- közgü** ayna krş. *közünġü*
k.+ni 157b/5
- köz igi** göz hastalığı
k. 36b/5
- közünġü** ayna, gözgü krş. *közgü*
k. 8b/2, 8b/3
k.+ni 131b/4
- közünġü açku** ayna parlatan, cilacı
k. 8b/3
- közi yaşı** gözyaşı krş. *yaş 2*
k. 86a/1, 134a/6
k. aqtı 78a/2
k. isig 134a/5, 134a/6
- közke tüşgen** göze giren, göze düşen
k. çöp 13b/1
- köz kıpruķı** gözün kenar kısmı
k. 13a/4
- közlüġ** gözülü, belirtilen nitelikte göze sahip olan
k. 18b/6, 160b/5, 164b/4, 166b/7, 167b/1, 177a/3, 177a/5, 177a/6, 178b/1, 186b/4, 190b/2, 206a/4, 206a/5, 244a/4
- köz münġüşi** gözün köşesi, göz pınarı
k. 13a/3
- közni kapġan** gözü alan, gözü kamaştıran
k. yıldırım 78a/1
- köz orni** göz çukuru
k. 12b/1
- közsüz** gözsüz, kör
k. 19a/7, 177b/6, 181a/2
k. boldı 173a/2, 177b/5, 181a/2, 208a/5
- közsüz çetük** köstebek
k. 50a/3
- köz tegürġen** nazar deġdiren
k. er 106b/7
- köz yum- 1** göz yummak, görmezden gelmek
k.-dı 215b/7
- köz yum- 2** uyumak
k.-madım 243a/6
- ķubar** verimsiz tarla, henüz yağmur düşmemiş kuru toprak
ķ. 237a/5
- ķubar-** bir araya getirmek, artırmak
ķ.-dı 229a/3
- ķubartıcı** toplayıcı, bir araya getiren
ķ. 26b/3
- ķuç-** kucaklamak
ķ.-tı 270a/3
- ķuçuş-** kucaklaşmak
ķ.-tı 260a/7
ķ.-tılar 300a/1
- ķudruk** kuyruk, uç
ķ. 47b/3
ķ.+ı 49b/4, 53a/4, 190b/2
ķ.+ın 67b/4, 150a/2, 150a/3, 157a/7
ķ.+ını 305a/7
- ķudruk ġarıķı** <T.+Ar. erimiş kuyruk yağı
ķ. 38b/2
- ķudrukluġ** kuyruklu
ķ. ķoy 47b/3
- ķuduġ** kuyu
ķ. 80a/1, 95a/5, 95a/6, 107a/2, 113a/2, 246b/4
k. ķazdı 267a/2
ķ.+dın 77a/3, 187a/5
ķ.+ķa 113b/2
ķ.+nı 67b/3, 113a/2

- *kukur** bir kuş türü, balıkçıl kuşu
 k. 52a/7, 52b/6
- kul** kul, köle, insan
 k. 20a/4, 26a/2, 26a/4, 80a/4, 81b/1, 82b/2, 172b/5, 199b/3, 311b/7
 k.+ı 55a/6, 55a/7, 55b/1
 k.+larınga 192a/3, 202a/7
 k.+nı 224b/6, 240b/4, 309a/5
 k.+um 55b/2
 k.+umuz 55b/2
- kulaç** gerilerek açılmış iki kolun parmak uçları arasındaki uzunluk, kulaç
 k. 15a/6
- kulak** kulak
 k. 12b/1
 k.+ı 62b/3, 175a/2
 k.+ın 129a/6, 130b/1, 136a/3, 137b/1, 224a/3
 k.+ınga 243b/2
 k.+ka 12a/7
 k.+ların 245b/6
- kulaç bér-** kulak vermek, dinlemek
 k.-di 211a/5
- kulaç koçd-** kulak vermek, dinlemek
 k.-tı 169b/7, 228b/6, 234a/5
- kulaçlıg** kulaklı, belirtilen nitelikte kulağa sahip
 k. 18b/4, 19b/3, 47b/2
- kulaç yumşakı** kulak memesi
 k. 12b/2
- kulan** yaban eşiği, yabani at, kısırak
 k. 44b/7, 45b/7, 46a/1, 73b/7
- kulağ** kemer, kayış
 k. birle 86b/3
- kulan kudukı** sıpa
 k. 46a/1
- kulavuzluk** kılavuzluk
 k. 140b/7
- kul bol-** kul olmak, hizmet etmek
 k.-dı 199b/3
- kuldra-** ses çıkarmak, guruldamak
 k.-dı 315b/1
- kulice** <Far. bir çeşit küçük ve yuvarlak kek, küçük çörek
 k. 39b/5
- kul kıl-** köle etmek, köle edinmek
 k.-dı 143a/4
- kulluk** kulluk
 k. 224b/6
 k.+da 309a/5
- kulluk kıl-** kulluk etmek, kölelik yapmak
 k.-dı 118b/6, 285a/1, 311a/7
- kulp** kulp
 k.+ı 4b/5
- kulpsuz** kulpsuz
 k. bardak 6b/7
- kum** kum
 k. 136b/6, 271b/4, 295b/2
 k.+nı 106a/1
- kumār** <Ar. ortaya para vb. değerli şey konularak oynanan talih oyunu
 k. 100b/1, 100b/2
- kumār okı** <Ar.+T. kumar oku
 k. 33b/2
- kumār oyna-** <Ar.+T. kumar oynamak
 k.-dı 100b/1
- kumār oynas-** <Ar.+T. birlikte kumar oynamak
 k.-tı 258b/4
 k.-tılar 298b/6
- kumrī** <Far. küçük bir güvercin türü, kumru
 k. 52a/1, 85b/4
- kuncāre** <Far. posa, küspe
 k. 35b/1
- kunduz** kunduz
 k. 31a/4
- kur 1** kuşak, kemer
 k.+nı 237b/2
- kur 2** sert, kuru ve sıcak toprak, duvar taşlarında bir sıra
 k.+ga 141a/5
- kur-** kurmak, hazırlamak
 k.-dı 217a/2
- kur'a** <Ar. kura
 k. kemişti 259b/7, 261a/5
 k. kemiştiler 269a/3, 299b/3
- kur'an** <Ar. İslam dininin mukaddes kitabı
 k.+nı 80a/5, 157b/3, 209a/7, 304b/3, 305b/4
- kurban** yay kutusu
 k. 42a/5
- kurban** <Ar. kurban
 k. 94a/6, 233a/5, 255a/4
- kurban kıl-** <Ar.+T. kurban etmek
 k.-dı 82b/5, 130b/3, 237b/7, 255a/3
- kurbanī** <Ar. kurbanlık
 k. inğen 44b/4
 k. tewe 130b/3
- kurı-** kurumak krş. *kuru-*
 k.-dı 93a/3, 112b/5, 174a/2, 176a/5, 182b/3
- kurit-** kurutmak
 k.-tı 248b/4, 249b/2
- kursak** kursak, mide
 k. 17a/3
 k.+ı 53a/2

- ķ.**+ın 317b/5
- ķurt** kurt
ķ. 48b/1, 48b/2, 101b/6, 304a/2
ķ. ulıdı 113a/3, 317a/4
ķ. yũgũrdi 85b/1
ķ.+lar 304a/2
- ķurt** kurt, bũcek
ķ. 50b/2
- ķurtar-** kurtarmak, selamete eriştirmek
ķ.-dı 212a/1, 228b/2, 229a/4, 242b/6,
247a/5, 255a/3, 305a/2
- ķurtarķan** kurtaran, kurtarıcı
ķ. 212a/2
- ķurtķa** ihtiya kadın, yaşlı kimse
ķ. 21b/1
- ķurtul-** kurtulmak
ķ.-dı 99b/3, 147b/1, 152b/6, 168b/1,
211b/6
ķ.-maķ 211b/7, 247a/6, 264b/2,
304b/4, 311b/1
- ķurtulķan** kurtulan, ȳzgũr
ķ. 168b/1
- ķuru-** kurumak krş. *ķurı-*
ķ.-dı 102a/1
- ķuruķ** kuru
ķ. 110b/1, 176a/6
ķ. etmek 39b/5
ķ. otun 176a/7
ķ. ũzũm 37a/7
ķ. yȳr 176a/6
- ķuru ķalķan** kuru kalan (yer)
y. yȳr 26b/5
- ķurut** keş, ȳkelek, peynir
ķ. 40a/4
- ķus-** kusmak
ķ.-tı 72b/6, 99b/5
- ķustur-** kusturmak
ķ.-dı 254a/1
- ķusuk** kusuntu, kusmuk
ķ. 72b/6
- ķuř** kuş
ķ. 51a/3, 65b/7, 83a/7, 124a/3,
140a/1, 185a/6, 196a/1, 224b/4,
240a/1, 245a/1
ķ. birle 105a/5, 121a/7
ķ. oktı 86a/6
ķ. sıkırdı 157b/1
ķ. sańgladı 81a/1
ķ.+lar 51a/3, 51b/1
- ķuřluk** kuşluk vakti
ķ.+ķa 232b/6
- ķuřluk aşı** kuşluk vakti yenilen yemek,
akşam yemeķi
- ķ.+n yidi 296a/4
- ķuř sańķı** kuř pisliķi
ķ. 186a/1
- ķũt** <Ar. rızık, yiyecek
ķ. 228b/2
ķ. bȳrdi 143b/7
ķ. ķıldı 228b/1, 274a/1
- ķutar-** kurtarmak krş. *ķutķar-*
ķ.-dı 191b/3
- ķutķar-** kurtarmak krş. *ķutar-*
ķ.-dı 211a/4, 213a/7, 232b/5
- ķuvanıř-** ȳvũnũşmek, kıvanışmak
ķ.-tılar 303b/4
- ķuvvetliķ** <Ar.+T. kuvvetli, gũçlũ
ķ. boldı 182a/6
- ķuyķu** sinek, karasinek
ķ. 51a/1
- ķuymak** helva, yumurta, un ve peynirle
yapılan bir eşit omlet
ķ. 39a/7
- ķuytu** kuytu, gizlenilecek yer
ķ. 142a/6
- ķuzı** kuzu
ķ. 47a/2, 47a/4
- ķũben** dış tarafı şayaktan, ii deriden
yapılmış yaķmurluk, ul
k. 35b/2
- ķũ** gũ, gũlũk, zulũm
k. 223a/3
k. birle 25b/7, 87a/7, 274b/5
k.+i 157b/2, 222b/6, 230a/3, 269a/2,
308b/6
k.+in 213b/3, 266a/4
k.+ũm 114a/6
k.+ũn 63a/2, 69b/5, 218a/7, 223a/7
- ķũey** zor, gũ
k. 98a/2, 98a/3
k. boldı 286a/1
k. ķıldı 239b/7
k. yol 98a/2
- ķũeylik** zorluk, gũlũk
k. yũkledi 218b/6
- ķũi yet-** gũcũ yetmek, ũstesinden gelmek
k.-ti 222b/6, 230a/3, 269a/2
- ķũ ķıl-** zulmetmek, haksızlık etmek
k.-dı 76a/5, 78b/4, 87a/6, 87b/3,
109a/6, 153b/7, 223a/2, 224b/4,
265b/3, 266b/2, 269b/3, 300a/4
- ķũ ķılıř-** birbirine zulmetmek, atışmak
k.-tı 265a/3
- ķũlũg** gũlũ
k. 200a/2, 205b/6
k. boldı 200a/1, 205b/6, 295a/1

- k. iblīs 10a/7
k. kıldı 249a/3, 254a/4, 256b/3
k. tēwe 44b/4
- küç tegür-** yardım etmek, desteklemek
k.-di 151a/1
- küdegü** yeni evli erkek, damat
k. 21b/2, 23a/4
k.+ke 242b/1
k.+si 107b/6
k.+siñge 74a/2, 139b/4, 157b/4,
189a/3, 272b/5
- *küdüzlig** kahvaltı krş. *ta‘ām uşaqı*
k. 38a/6
- küfr** <Ar. küfür, sövüp sayma
k. 123a/5
- küfre** <Ar. kilit, sürgü
k. 3a/7
k. birle 221a/1
- küfreçi** <Ar.+T. anahtarçı
k. 3a/7
- küfre kiriti** <Ar.+T. anahtar
k. 3b/1
- küfre tili** <Ar.+T. kilit dili, kilit yeri
k. 3b/1
- küge** tavan, çatı
k.+ni 103a/3
- kügül-** takdis edilmiş olmak, işi
onaylanmak
k.-di 144b/6
- kükre-** kükremek
k.-di 68a/1, 314b/7
- kül** kül
k. 5a/3
k.+ge 239b/3
- kül-** gülmek
k.-di 165b/4, 304a/7
k.-erler 165b/4
- küldür-** güldürmek
k.-di 219b/6
- küldüre-** gürlemek
k.-di 90b/6, 118a/7, 212a/7, 316b/1,
316b/6
- külgen** gülen
k.+ler 165b/5
- külgen tiş** gülünce beliren dişler, azı ile
sivri dişler arasında olan dişler
k. 14a/3
- *külüm** tutkal, yapıştırıcı
k. 37b/4
- kümüş** gümüş
k. 6a/4, 25a/4
k. birle 245b/2, 249b/1
k.+ni 82a/6
- kün** gün, gündüz, güneş
k. 67b/2, 72a/4, 79b/2, 86b/4, 103a/5,
115a/6, 121a/4, 127b/4, 129a/5,
136a/4, 175a/1, 251b/1, 313b/7,
314a/1, 320b/6
k. batmağça 115b/2
k. battı 83a/1, 96a/5, 101b/2, 115a/7,
130a/5
k. keçürdi 174a/3
k. kıyştı 149b/7
k. toğdı 126b/6, 127a/2, 129a/5
k.+de 36b/4
k.+ge 264b/6
k.+lerni 255a/2, 263a/6
k.+ni 79b/2
k.+nüñg 269b/5
k.+ümüz 72a/2, 91b/6
- kün aşa** gün aşırı
k. kıaldı 89b/6
k. tutğan 36b/4
k. tuttı 89b/6
- künc** <Far. halka
k. 146a/2
- künde tutğan** her gün tutan
k. bezgek 36b/4
- küni** kuma
k. tişi 23a/3
- künile-** kıskanmak, imrenmek
k.-di 178a/5
- künilegen** kıskanan, kıskanç
k. ‘avrat 178b/1
k. er 178a/7
k. erenler 178a/7
- künyet** <Ar. takma ad
k. birle 111b/1
k. kıodtı 111b/1
- künyetlig** <Ar.+T. künyeli, takma adlı
k. 23b/5
k. boldı 276b/6, 297a/5
- küp** toprak kap, küp
k. 6a/7, 6b/1
- küpe** küpe
k. 1a/6, 244b/2
- küpeçük** küçük küp, kavanoz
k. 6a/7
- küpe taq-** küpe takmak
k.-tı 243b/2
- küpe ur-** küpe takmak
k.-dı 287a/4
- küp tuvaqı** küp kapağı, örtü
k. 4b/1
- küreş-** güreşmek
k.-mek 256b/4, 314a/7, 314b/1

k.-ti 259b/5
kürrāse <Ar. el yazması bir kitabın sekiz sayfalık forması, kağıt ölçüsü
 k. 28a/1
 k.+ge 126b/5
küs- küsmek
 k.-ti 71a/5, 74a/2
küsgen çok küsen, alingan
 k. urağut 71a/6, 74a/3
küsmen kayık küreği
 k. 31b/7
küsmenle- kürek çekmek
 k.-di 77b/1
küweç güveç, çömlük
 k. 4b/1, 37b/3
 k. kaynadı 92a/7, 103b/6, 110a/4, 146b/2
 k.+ini 183b/1
 k.+ke 38b/1, 39a/2, 65a/2, 212a/2, 317b/4, 318a/2
 k.+ni 147b/6, 240a/5
küweç ayakı sacayağı
 k. 4b/5
küweç karası tencere siyahı
 k. 4b/2
küweçke bişmiş güveçte pişmiş
 k. balık 38b/2
 k. et 38b/1
küweç tutası ocak, şömine
 k. 4b/2
küwen- 1 güvenmek
 k.-ü yördi 67b/4, 103b/5, 131a/5, 318b/6
küwen- 2 övünmek
 k.-dim 189b/1
küweniş- iddialaşmak
 k.-ti 258b/4, 264b/5
küwenğli övünen, mağrur
 k. 189b/2
küwenğü övünülecek (şey)
 k. 189b/2
küwür- içine koymak, girdirmek
 k.-di 246a/3
küy- gözetmek, görmek
 k.-di 124a/2
küye güve
 k. 50b/1
küyele- güvelenmek, bozulmak krş.
 küyene-
 k.-di 167b/4, 252b/2
küyene- güvelenmek, bozulmak krş.
 küyele-
 k.-(i)di 167b/4

küzen gelincik, sansar
 k. 49a/4

L

lāf <Far. söz, boş laf
 l. sattı 288a/6
lāf ur- <Far.+T. söz etmek, bahsetmek
 l.-dı 163b/7, 319a/1
lāğ kııl- <Far.+T. şaka yapmak, latife etmek
 l.-dı 85b/4, 167a/4, 187a/7, 260b/7, 289b/7
lāğ kıılış- <Far.+T. şakalaşmak, birbirine latife etmek krş. *lāğlaş-*
 l.-tı 256b/6, 257b/1
lāğlaş- <Far.+T. şakalaşmak krş. *lāğ kıılış-*
 l.-tı 261b/5
lağv <Ar. ortadan kaldırma, hükümsüz bırakma
 l. 156a/7
lağv kııl- <Ar.+T. ortadan kaldırmak, hükümsüz bırakmak
 l.-dı 156a/5
lā havle ve lā kuvvete illā billā 'hil-aliyy 'il-azīm <Ar. güç ve kuvvet, sadece yüce ve büyük olan Allah'ın yardımıyla elde edilir
 l. tidi 317b/4
laḥd <Ar. üstü kapak taşı ile örtülü, iç kenarlarına taş veya tuğla ile duvar örülmüş mezar
 l. 213a/3
lā ilāhe illāllah <Ar. Allah'tan başka ilah yoktur
 l. tidi 250a/1
lā 'imlūk <Ar.+T. kinlik, nefretlik durum
 l.+niṅ 257b/4
laḥab ur- <Ar.+T. takma ad vermek, lakap takmak
 l.-dı 238a/3
la'net <Ar. Allah'ın mağfiretinden mahrumluk, lanet
 l. 195b/2, 270b/1
la'net kııl- <Ar.+T. lanet etmek, beddua etmek
 l.-dı 195b/1
la'netleş- <Ar.+T. karşılıklı lanet okumak
 l.-tiler 270b/1
latan <Lat. gizil eşcinsel, kadın gibi davranan
 l. 18a/1
laḥif <Ar. nazik, hoş
 l. boldı 202a/6

- lāyık** <Ar. uygun, münasip
l. vaqt 267b/7, 268a/1
- lāzım kıl-** <Ar.+T. gerekli olmak, lazım olmak
l.-dı 222a/5
- le'īm** <Ar. alçak, cimri
l. 205a/1
l. boldı 205a/1
- leñger** <Far. gemi demiri
l. 31b/7
- loķma** <Ar. lokma
l. 130b/4
l.+nı 76b/3, 169b/2, 318a/5
- lūṭ** <Ar. Lut peygamber ve kavmi
l. 236b/4
- luṭf kıl-** <Ar.+T. iyilik etmek, ihsan etmek
l.-dı 260a/4
- luṭf kılğan** <Ar.+T. iyilik eden, lütufta bulunan
l. 202b/1
- lūṭī** <Ar. Lut kavminden olanlar
l.+ler 270a/5
- M**
- ma' den** <Ar. ekonomik değer taşıyan mineral veya fosil, maden
m. 25a/4
- mağrib** <Ar. batı, batı tarafından olan ülkeler
m.+қа 237b/7
- mağrūr** <Ar. kendini beğenen, kibirli, gururlu
m. er 92a/3
- mağrūr bol-** <Ar.+T. mağrur olmak, gururlanmak
m.-dı 92a/2, 272b/1
- mağrūr kıl-** <Ar.+T. gururlanmak, kibirlenmek
m.-dı 137b/3
- mağzlu helvā** <Far.+T.+Ar. pişmaniye denen bir çeşit helva
m. 39b/2
- mahāl** <Ar. laf taşıma, dedikodu
m. aydı 230a/6
- mahrem** <Ar. nikah düşmeyen, haram
m. 94a/6
- mahrūm kıl-** <Ar.+T. mahrum etmek, yoksun bırakmak
m.-dı 86b/1
- maķşūd** <Ar. istenilen, maksat
m. 53b/7
- māl** <Ar. servet, mal
m. 25a/2, 25a/5, 114a/4, 212a/3, 258a/7, 285a/5
m. bağışladı 195b/5
m. bērdi 227a/6, 253a/6
m. birdi 130b/5, 191a/3, 219a/6, 232b/3
m. birle 223b/6, 259b/6
m. ḳodtı 226a/1
m. tiledi 194a/6
m. yıgđı 294b/4
m.+ı 144b/4, 166a/3, 236a/4
m.+ın 183a/3, 235b/2
m.+ındın 122b/2, 124b/4, 125a/1, 133b/3
m.+ını 219b/3, 228a/2
m.+nı 63a/7, 71a/2, 81a/4, 87b/5, 89a/1, 99b/2, 123a/4, 169a/3, 197a/1, 212a/3, 222a/1, 243b/5, 260a/4, 276b/5
- mālīğ** <Ar.+T. malı olan, mal sahibi
m. 57b/1, 57b/2
m. er 57b/1
m. erenler 57b/3
m. urağut 57b/2
m. urağutlar 57b/3
- man-** banmak, batırmak
m.-dı 269a/5, 308b/3
- mañga** bana
m. 55a/5, 57b/7, 75a/1, 193a/6, 264b/4, 322a/1
- mañgla-** ötmek, bağırmak
m.-dı 186b/1
- ma' rife** <Ar. bilgi, beceri
m. ḳıldı 244b/5
- maşara** <Ar. alay, dalga geçme
m. 124b/1
- maşara kıl-** <Ar.+T. alay etmek, dalga geçmek
m.-dı 158a/1, 241a/1, 305b/3
- *masmur** aspir bitkisi
m. 37b/6
- maşrıḳ** <Ar. Güneş'in doğduğu yer, doğu
m.+қа 245a/5
- māşūrā** <Far. makara, iplik yumağı krş.
māşūre
m. 31a/7
- māşūre** <Far. makara, iplik yumağı krş.
māşūrā
m. 31a/7
- *māşūre şevcaki** <Ar.+Far.+T. ince kamıştan yapılmış sepet
m. 8a/5
- matara** <Ar. yolculukta kullanılan deriden

- yapılma su kabı
m. 31a/1
- māye** <Far. maya
m. 39b/7
- māyelîg** <Far.+T. mayalı
m. kıldı 235b/4
- māzū** <Far. servigiller familyasının
kozalaklılar takımından, her
mevsimde yeşil, yapraklı, yassı dallı
bir orman ve süs ağacı, mazı
m. 37b/4, 141b/5
- ma'zūl kıl-** <Ar.+T. görevinden alınmak,
işine son verilmek
m.-dı 84a/7
- ma'zūr** <Ar. herhangi bir konuda geçerli
ve zorlayıcı bir özrü bulunan,
mazeretli
m. kıldı 214b/1
- ma'zūr tut-** <Ar.+T. mazur tutmak, özür
olarak kabul etmek
m.-tı 68b/7
- me'būnluğ** <Ar.+T. homoseksüellik
m. 208a/1
- meclis** <Ar. oturma, toplantı, meclis
m. 173b/1, 186b/6
- meded** <Ar. yardım, medet
m. 223b/4
- medh** <Ar. övgü, medh
m. 266a/5
- medh kıl-** <Ar.+T. övmek
m.-dı 212a/4
- mekâtib** <Ar. mektepler, okullar
m. kıldı 257a/4
- mekke** <Ar. Kabe'nin bulunduğu şehrin adı,
Mekke
m.+ge 70a/6
- mekr** <Ar. hile, aldatmaca
m. 105a/6
- mekr kıl-** <Ar.+T. hile yapmak, aldatmak
m.-dı 258b/5
- melah** <Ar. çekirge
m. 50b/4
- melāmet** <Ar. ayıplama, azarlama
m.+ka 230b/7
- melāmet kıl-** <Ar.+T. ayıplamak, kınamak
m.-dı 84a/5, 142a/1, 151b/1, 153a/4,
244a/1, 244a/2
- melāmet kılgan** <Ar.+T. ayıplayan,
azarlayan
m. 151b/2, 153a/3
- melbek** küçük bakır sahan
m. 8b/4
- melbekçi** melbek yapım işiyle uğraşan
kimse
m. 8b/4
- melik** <Ar. mülkün sahibi, hükümdar
m. 265a/6
- melik kıl-** <Ar.+T. uzun ömür vermek
m.-sun 256b/3
- mel'ün** <Ar. melun, Allah tarafından
lanetlenmiş
m. 195b/2
- men** ben krş. *miñg*
m. 55a/2, 55b/4, 56b/6, 56b/7, 58b/1,
58b/7, 59a/1, 145b/4, 189b/2, 218b/5,
261b/7, 266a/1
m.+din 62b/7, 84a/7, 143b/6
m.+i 133b/5, 148b/6, 218b/2, 221a/5,
235b/5
m.+im 266b/1
m.+iñg 55b/2, 56a/6, 59a/1, 59a/3,
59b/7, 125b/2, 188b/2
- meñg** yüzdeki ben, benek
m. 12b/7
- mencer 1** <Ar. kapıdan önce konulan
örgülü kafes, ahşaptan yapılmış
veranda
m. 2a/2
- mencer 2** <Ar. marangoz atölyesi
m. 34b/4
- menfa'at** <Ar. çıkar, fayda
m. 217a/6
m. istedi 269a/4
- menfa'at al-** <Ar.+T. faydalanmak
m.-dı 269a/5
- menfa'at bër-** <Ar.+T. fayda sağlamak
m.-di 217a/5
- menhūs** <Ar. uğursuz
m. 160b/2
- meni** <Ar. meni
m.+ni 130b/2
- meñgiliglig** ebedilik, mutluluk
m. 58b/2
- meñgiz** yüz, görünüş
m. 10b/5, 196a/5
- meñglic** benli, beni olan kimse
m. 18b/5
- meñgze-** benzemek
m.-di 109b/7, 223a/1, 260b/6
m.-meslerdin 143a/2
- meñgzeş-** benzeşmek
m.-ti 257a/5, 259a/1, 259b/6, 261a/2,
264b/6
- meñgzeşik** benzeşik, benzer
m. 23b/2, 223a/2, 229b/4, 261a/2
- meñgzeşiksiz** farklı

- m. 23b/4
meñgeşiksizlik farklılık
 m. kıldı 262a/1
meñget- benzetmek
 m.-miş 10b/5
 m.-ti 223a/1, 248a/7
menzil <Ar. mesafe, gidilecek yer
 m. 190a/7
menzil-gâh <Ar.+F. konak, ev, yer
 m. 1b/5
merci <Ar. başvurulacak yer, dönülecek yer
 m.+ler 209a/6
merd <Far. insan, kişi
 m. 24a/1
merdüm <Far. insan, şahıs
 m. 9a/4
merg <Far. ölüm, mevt
 m. 297b/2
merhem yak- <Ar.+T. merhem sürmek
 m.-tı 66a/3
mescid <Ar. mescid, cami
 m.+ge 237a/7
meşel <Ar. örnek, misal, terbiye ve ahlaka
 faydalı olan hikaye
 m. 62b/1
meşelsiz <Ar.+T. örneksiz, emsalsiz
 m. 176b/3
mesh kıl- <Ar.+T. abdest alırken ıslak elle
 başı ve boynu sıvazlamak,
 meshetmek
 m.-dı 187b/1
meşgûl bol- <Ar.+T. oyalanmak, bir işle
 uğraşmak
 m.-dı 181b/1, 270b/4, 300a/6
meşgûl kıl- <Ar.+T. meşgul etmek,
 oyalanmak
 m.-dı 194b/3, 235b/5
meşveret <Ar. bir konu hakkında birinin
 görüşünü alma, danışma
 m. 229a/5
 m. tiledi 305a/5, 311b/2
meşveret kıl- <Ar.+T. bir konu hakkında
 birinin görüşünü almak, danışmak
 m.-dı 229a/4, 263a/2
meşveret kılış- <Ar.+T. bir konu hakkında
 fikir alışverişinde bulunmak
 m.-tı 257b/6
mevdu‘ l-cevâz <Ar. izin verme durumu
 m. 229b/3
meydân <Ar. meydan, alan
 m. 149b/1
meyl <Ar. eğilim
 m. 121b/1
meyl kıl- <Ar.+T. yönelmek, meyletmek
 m.-maz 113a/7
meymûn <Ar. maymun
 m. 49a/1
mevve <Far. yemiş, meyve
 m. birle 226b/1
 m.+ni 111a/2, 276b/5
meyvelen- <Far.+T. meyvelenmek
 m.-di 213b/3
mezâlig <Far.+T. tatlı, lezzetli krş. *mezâlig*
 m. boldı 272a/6
 m. buldı 272a/6, 304a/6
meze <Far. tat, lezzet
 m. 168b/2
mezâlig <Far.+T. tatlı, lezzetli krş. *mezâlig*
 m. boldı 172a/7, 172b/1, 308b/3
mezesiz <Far.+T. meze gerektirmeyen,
 tatsız, lezzetsiz
 m. kıldı 243a/2
mezi <Ar. erkek cinsel organından gelen
 meniye benzer koyuca beyaz su
 m. indürdi 233a/7
mıh <Far. büyük çivi
 m. urdı 193a/2
mırıla- (kedi için) mırıltılı sesler çıkarmak
 m.-dı 156a/5
mihr <Ar. müslüman bir erkeğin evlilik
 anında eşine verdiği veya vermeyi
 taahhüt ettiği para ve mal, mehir
 m.+ni 140b/1
mihrbânlık <Far.+T. merhametlilik,
 güler yüzlülük
 m. 79a/1
 m. kıldı 78b/7
mîl <Far. çeşitli işlerde kullanılan ince,
 uzun metal çubuk
 m.+i 8b/1
 m.+ni 315b/2
mînâ <Ar. Mina dağı
 m. 70a/6
minnet <Ar. iyilik
 m. 236a/1
minnet kod- <Ar.+T. iyilik etmek,
 lutfetmek
 m.-tı 142a/7, 150a/4, 220b/6, 222a/6,
 290a/1, 294b/3, 312a/1
 m.-tum 236a/1
minnet kodğan <Ar.+T. yardım eden
 m. er 220b/7
mîr <Far. kumandan, vali
 m.+ge 223a/6
mîrâş <Ar. miras
 m. 197a/3, 200a/6

- mîrâş al-** <Ar.+T. miras almak
m.-dı 197a/1
- mîrâş alğan** <Ar.+T. miras alan
m. 197a/2
- mîrâş bér-** <Ar.+T. miras bırakmak
m.-di 250a/6
- miskîn** <Ar. aşırı derecede tembел, uyuşuk
m. boldı 320a/2
- misvâk** <Ar. misvak, diş fırçası
m. 149a/3
m. birle 149a/2
m. kıldı 253a/4
m. türtti 274b/4
- mişvar** <Ar. hayvanların satıldığı meydan
m.+da 146a/5
- moynuz** boynuz krş. *boynuz*
m.+ı 47b/1
- moynuzluğ** boynuzlu
m. 47b/2
- moynuzsuz** boynuzsuz
m. boldı 174a/5
m. çoç 174a/5
- mu** bu
m. 58b/6
m.+nğa 109b/2, 142b/7
m.+nda 56a/2
m.+ndın 105b/3
m.+nı 238b/7
m.+nuñ 165b/1
- mu'âmelet kıılış-** <Ar.+T. anlaşmak,
sözleşmek
m.-tı 260b/7
- mu'âyene** <Ar. yoklama, gözden geçirme
m. 264a/1
- mu'ayyen** <Ar. belli, açık seçik
m. er 59b/4
m. vaqt 96b/2
- mu'ayyen kııl-** <Ar.+T. belirlemek
m.-dı 255a/1
- muğğa** <Ar. et parçası, cenin, embriyo
m.+nı 245a/3
- mūğ** <Far. ateşe tapan, mecusi
m. 29b/4
m. boldı 286b/2
- muḥâb** <Ar. indirim, eksiltme
m. 139a/7
m. tiledi 139a/6, 306a/4
- muḥâbâ** <Ar. korku, çekinme
m. kıldı 264a/2
- muḥâl bol-** <Ar.+T. imkansız olmak,
mümkün olmamak
m.-dı 312a/1
- muḥammed** <Ar. Hz. Muhammed (sav)
m. 250b/4
- muḥarref** <Ar. bozulmuş, tahrif edilmiş
m. 244a/7
- muḥâtlıg** <Ar.+T. sümüklü
m. boldı 95b/5
- muḥkem** <Ar. tahkim edilmiş, sağlam
m. fi' illig 201b/5
- muḥkem bol-** <Ar.+T. sağlam olmak, sabit
ve muhkem olmak
m.-dı 307b/3
- muḥkem kııl-** <Ar.+T. sağlamlaştırmak,
sabit ve muhkem kılmak
m.-dı 138b/6, 221b/2
- muḥtaşar** <Ar. kısaltılmış olan, kısa
m. boldı 226b/2
m. söz 206a/7, 226b/3
- muḥtaşar kııl-** <Ar.+T. kısaltılmak
m.-dı 226b/2, 267a/4
- muḥtelif** <Ar. çeşitli, türlü
m. beyt 236b/4
- muḥâbele kııl-** <Ar.+T. karşılık vermek
m.-dı 259a/5
- muḥâbele kıılış-** <Ar.+T. birbirine karşılık
vermek
m.-tı 261a/1
- mukâbere kıılış-** <Ar.+T. karşılıklı haddini
bilmezlik etmek, karşılıklı arsızlık
etmek
m.-tı 258b/4
- muḥkamir** <Ar. kumarbaz
m. uttı 146b/7
- muḥâta'a** <Ar. eskiden devlete ait bir gelir
veya araziyi kira karşılığında ve
başkasına satmamak şartıyla
geçici mülk olarak bir kimseye
devretme, kesime verme
m. tiledi 306b/2
- muḥâta'a bér-** <Ar.+T. kesime vermek,
devretmek
m.-di 217a/3
- muḥâta'a béril-** <Ar.+T. kesime verilmek,
devredilmek
m.-miş 217a/4
- muḥâta'a kııl-** <Ar.+T. kesime vermek,
devretmek
m.-dı 259b/7
- muḥîm** <Ar. yerleşen, bir yerde oturan
m. 182b/3
- muḥîm bol-** <Ar.+T. yerleşmek, ikamet
etmek
m.-dı 182b/2
m.-dılar 259a/7
- mūm** <Far. mum

- m. 37b/2
- *muṅgak 1** üzüm, asma
m. tikti 242b/5
m. urdı 73b/2
- *muṅgak 2** merhamet, empati
m. 78b/7
- munça** bunca, bu kadar
m. 56a/1, 265a/3
m.+ğa 151a/6
- muṅlan-** dert yanmak, kederlenmek
m.-dı 223a/7
- muṅsuz** dertsiz, sıkıntısız
m. 181a/6
m. boldı 313a/7
- muṅsuzluk** ihtiyaçsızlık, sıkıntısızlık
m. 181a/6, 235b/4
- muṅgul** sıkıntı
m. kıldı 210a/7
- murdar** <Ar. murdar, pis
m. 103b/3, 158b/7
- murdar bol-** <Ar.+T. murdar olmak, pis
olmak
m.-dı 160a/5
- murğ** <Far. kuş
m. 317b/5
- muşadere kııl-** <Ar.+T. mal varlığına el
koymak
m.-dı 258a/7
- musâfir** <Ar. misafir, yolcu
m. 1b/7, 245a/5, 251b/1
m.+ler 258a/4
- mūsâ kitâbı** <Ar.+T. Tevrat
m. 29b/3
- muselsel** <Ar. bütün mısraları birbiriyle
zincirleme kafiyeli olan beyitlerden
meydana gelen manzume
m. bitidi 316b/3
- muşhaf** <Ar. kitap, Kuran-ı Kerim
m.+ka 241b/1
- muşib** <Ar. isabetli, doğru, yanılmayan
m. birle 255b/1
- muşibet** <Ar. başa gelen felaket, sıkıntı
m.+ka 68b/2
m. tegdi 228a/5
- muşle kııl-** <Ar.+T. cezalandırmak
m.-dı 132a/5, 247a/1
- muşevveş** <Ar. düzensiz, karışık
m. 294a/5
m. boldı 294a/5
- mut' a** <Ar. mihir, kocasından boşanan
kadına verilen yardım
m. 244a/4
m. bêrdi 244a/4
- muṭâla' a kııl-** <Ar.+T. etraflıca düşünmek,
incelemek
m.-dı 259b/7
- mu' tekif bol-** <Ar.+T. bir ibadethaneye
çekilerek vaktini ibadetle geçirmek
m.-dı 269b/3
- mu' temed** <Ar. inanılır, güvenilir
m. er 246b/3
- muvâfaqat** <Ar. uygun, uygunluk
m. kemişti 244a/6, 261a/7, 265a/1
- muvâfaqat kııl-** <Ar.+T. uymak
m.-dı 260a/7, 262a/6, 262b/3
- muẓâri'** <Ar. Arapçada şimdiki ve geniş
zamanı ifade eden fiil kipi
m.+ni 86a/7
- mübâlağat kııl-** <Ar.+T. abartmak
m.-dı 260a/1
- mübâh** <Ar. işlenmesinde sevap ya da
günah olmayan şey
m. 228b/4
- mübâh kııl-** <Ar.+T. işlenmesinde sevap ya
da günah olmamak, mübah olmak
m.-dı 311a/2
- mübârek bol-** <Ar.+T. çok saygıdeğer
olmak, övülmeye layık olmak
m.-dı 176b/3
- mücâbet ayt-** <Ar.+T. nazire yapmak
m.-tı 229b/4
- müdebber kııl-** <Ar.+T. tedbir almak, tedbirli
olmak
m.-dı 240b/4
- mü'enneş** <Ar. dışı, dişil
m. kıldı 238a/7
- müflis** <Ar. iflas eden
m. boldı 215b/3
m. kâdî 242b/2
- müflislik** <Ar.+T. iflas etme
m.+ke 242b/2
- müher** <Ar. kaburga, kaburga eklemi
m.+gin 123a/1
- mühim** <Ar. önemli, ehemmiyetli
m. boldı 273a/5
- mühlet** <Ar. bir işin yapılması için verilen
zaman, bir işi belli bir zaman için
geri bırakma
m. 215a/2, 221a/4
m. tiledi 307b/2
- mühlet bêr-** <Ar.+T. bir iş veya borç için
belirli bir süre vermek
m. 57b/5
m.-di 221a/3, 235a/7, 246b/7
- mühr** <Far. mühür, imza
m. birle 193a/1

- m.+ni 139a/4
mühre <Far. ciltlenecek kitaba yapıştırılacak deriye şekil vermekte kullanılan cam veya kemik isteka m. 34b/3
mühr kıl- <Far.+T. mühürlemek m.-dı 193a/7
mühr ur- <Far.+T. mühürlemek, mühür basmak m.-dı 86b/7, 132b/5, 132b/6, 192b/7, 193a/1
mührük <Far. omurga dizisinden her biri, omurga kemiği m. 16a/4
müj <Far. kirpik m. 13a/3
müjde bér- <Far.+T. müjde vermek m.-di 120a/6, 240a/6
mülk <Ar. mal, mülk, ülke m.+inġe 246a/3
mün- binmek, çıkmak m.-di 65b/7, 314a/5
münâfık <Ar. münâfık m. boldı 260b/1
mündür- bindirmek m.-di 210a/4
münġeş- birinin arkasında oturmak, birlikte binışmek m.-ti 163b/6
münġeşgen arka arkaya oturan, takip eden m.+ler 163b/6
münġeştür- birinin arkasına oturtmak, yığmak, biniştirmek m.-di 133a/2, 218a/1
münġeştürülmüş toplanmış, bir araya getirilmiş m. 133a/2
münġeşük eşit, aynı hizada olan m. 175b/1 m. boldı 175a/7
münkir <Ar. inkar eden, Allahsız m. nêrse 159a/6
münġü inġen binek devesi m. 44b/6
münġüş köşe m. 2a/3
münġüşlüġ köşeli, köşelik m. 243b/6
mürted bol- <Ar.+T. reddetmek, İslam dininden dönmek m.-dı 272a/4
müsâmahat kıl- <Ar.+T. hoşgörülü davranmak, affetmek m.-dı 257a/6
müselmân <Ar.+Far. İslam dinine inanan, müslüman m. 26b/4, 221b/3 m.+ı 192a/3 m.+larġa 228a/2
müselmânlık <Ar.+ Far.+T. müslüman olma durumu m.+nınġ 192a/2
müstecâb kıl- <Ar.+T. kabul etmek m.-dı 310b/5
müsteġaza bol- <Ar.+T. kadının âdet süresinin uzaması durumu m.-dı 311b/5
müşkil <Ar. güç, zor m. boldı 220b/4
müştebeh <Ar. zor, karışık m. boldı 184a/4, 248a/7, 307b/3
müteferriġ kıl- <Ar.+T. ayrılmak, dağılmak m.-dı 235a/2
müteġayyir <Ar. şaşmış, şaşırılmış, hayrete düşmüş m. 160b/5, 160b/6, 171a/2 m. er 171a/3, 178a/5
müteġayyir bol- <Ar.+T. şaşırarak, şaşkına dönmek m.-dı 106a/6, 107a/2, 178a/4, 254b/5 m.-miş 160b/6
müteġayyir kıl- <Ar.+T. şaşırtmak, şaşkına çevirmek m.-dı 215b/4, 254a/6
mütekebbir <Ar. kendini beġenmiş, kibirli m. kıldı 158a/5
mütekebbirlik kıl- <Ar.+T. büyüklük taslamak, kibirlenmek m.-dı 107a/2
müzekker <Ar. erkek olan, eril m. 240b/6 m. kıldı 240b/5
- N**
- nâdir** <Ar. benzeri az bulunur, ender n. boldı 210b/4
nafaġa <Ar. geçinmek için gerekli olan yiyecek, iġecek ve bunun için sarfedilen para n. 219b/3, 266b/5
nâġâh <Far. vakitsiz, ansızın, birden bire n. keldi 126b/3, 127a/1, 133a/7, 183a/7, 184b/2, 195b/2, 209b/3 n. söz 123a/7 n. tüştü 227a/2, 254a/2

- nāgāh çıkkan** <Far.+T. ansızın, istemsizce çıkan
n. söz 123b/1
- nā-ḥoş** <Far. hoş olmayan, çirkin
n. boldı 162a/2, 198b/7
n. söz 54b/4
- naḥvetlīg** <Ar.+T. kibirli, gururlu
n. boldı 208b/4
- naḥd** <Ar. nakit, peşin
n. bérđi 119b/1
- nākes** <Far. erdemsiz, alçak
n. 203b/2
- nākes bol-** <Far.+T. hor görülmek
n.-dı 182b/7
- naḥş kıl-** <Ar.+T. nakşetmek, süslemek
n.-dı 241b/1
- na‘1** <Ar. at, eşek gibi binek ve yük hayvanlarının tırnaklarının aşınmasını önlemek için ayaklarına çakılan demir parçası, pençe
n. birle 154a/4
n. kedti 275b/1
n.+ını 77b/5, 154a/4
n.+nı 271a/2
- na‘līn** <Ar. ayakkabı
n. 30a/6
- na‘līnçi** <Ar.+T. ayakkabıcı
n. 30a/6
- na‘1 kayışı** <Ar.+T. nal kayışı
n. 30b/1
- na‘1 ur-** <Ar.+T. pençe takmak, pençelemek
n.-dı 221a/5
- namāz** <Far. namaz
n. 26b/5, 26b/7, 189b/7
n.+қа 96b/1
n.+nı 74b/4, 109a/4, 242b/2
- namāz kıl-** <Far.+T. namaz kılmak
n.-dı 256a/2, 294a/7
- namāzlıq** <Far.+T. üzerinde namaz kılınan halı, kilim, dokuma vb. cinsi şey
n. 118b/3
- nāme** <Far. mektup, kitap
n. 28a/3
- nār** <Far. bir tür meyve, nar
n. 37b/6
- nā-resīde** <Far. toy, büluğa ermemiş
n. qarabaş 20a/5
n. kul 20a/4
n. oğlan 20a/2
- narḥ** <Far. fiyat, kıymet, değer
n. 200b/6, 200b/7, 280a/5
n. kemişti 241a/1
- *nārḥın** ipekli kumaş
n. 40b/3, 40b/4
- *nārḥınçı** ipekli kumaş işiyle uğraşan kimse
n. 40b/5
- naşb** <Ar. Arapçada bir gramer kuralından dolayı bir kelimenin son harfinin üstün ile işaretlenmesi
n. kıldı 63b/3
- naşīhat** <Ar. öğüt, nasihat
n. 203b/3
- naşīhat kıl-** <Ar.+T. öğüt vermek, nasihat etmek
n.-dı 187b/2, 257b/2
- nāy** <Far. ney
n. 32b/6, 68a/5
- nāyibluq kıl-** <Ar.+T. vekillik etmek, birinin yerine geçmek
n.-dı 311a/1
- nāz kılgan** <Far.+T. nazlanan, naz eden
n. ‘avrat 225a/1
- ne** ne, hangi, neden krş. *ni*
n. 69b/3, 83b/2, 88b/1, 131a/1
- necd** <Ar. yardım, kurtuluş
n. 213a/4
n.+ke 213a/4
- necis** <Ar. pis, murdar
n. 159b/4, 160a/7
n. er 160b/1
- necis bol-** <Ar.+T. pis, murdar
n.-dı 158b/7, 159b/3, 160b/1
- necis kıl-** <Ar.+T. pislemek, murdar etmek
n.-dı 215b/4
- necislik** <Ar.+T. pislik, murdar olma durumu
n.+ler 160b/2
- neçe** kaç, nice
n. erse 56a/2
n. yöridi 264b/1
- nedāmet** <Ar. yaptığı bir işin kötü sonuç verdiğini görüp pişmanlık duyma, pişman olma
n. 210b/4
n.+ni 224a/1
- nedīmlük kıl-** <Ar.+T. arkadaşlık yapmak, dostluk etmek
n.-dı 261b/1
- nefāslīg** <Ar.+T. lohusalık
n. ‘avrat 160b/4
n. boldı 160b/3
- negūsār** <Far. boynu bükük
n. kıldı 242b/4
- nekre** <Ar. müphem ve gayrimuayyen olma
n. kıldı 242a/4
- neme** ne, ne şey, nice

- n. 321a/4, 321a/5
- nenġ** herhangi biri, nesne, şey
n. 57a/7
- nerse** şey, nesne krş. *nerse*
n. 25b/7, 309a/5
n.+ni 123a/1, 309b/1, 310a/2, 310b/7,
311a/5, 311b/3
- nerse** şey, nesne krş. *nerse*
n. 27a/1, 34b/7, 53b/5, 53b/6, 54b/5,
57a/5, 62a/5, 73a/5, 85a/7, 86b/7,
88b/5, 91a/5, 93a/7, 93b/6, 94a/1,
94a/4, 94b/7, 95a/1, 96a/5, 96a/7,
97a/6, 98a/5, 98a/6, 104b/7, 106b/1,
106b/6, 107a/1, 109b/2, 112a/2,
117a/1, 119a/2, 124a/6, 125b/1,
125b/2, 126b/4, 127a/3, 129b/5,
130b/4, 134a/4, 135b/4, 136a/5,
144b/6, 147b/7, 148b/6, 153b/1,
157b/6, 158b/7, 159a/6, 160a/7,
162a/2, 162a/6, 165b/3, 169a/1,
170b/2, 170b/6, 170b/7, 172a/7,
173b/7, 181a/2, 180b/2, 184b/2,
185b/2, 188b/5, 189b/2, 193a/5,
195b/7, 198b/5, 200b/1, 201a/4,
202b/3, 208a/7, 209a/4, 211b/2,
212b/6, 214a/6, 214b/3, 216b/2,
218b/2, 218b/4, 222b/2, 224a/6,
229b/2, 232b/1, 234b/5, 237a/1,
238b/1, 239a/3, 242a/7, 243a/4,
243b/6, 245b/3, 248a/4, 250b/1,
251a/1, 252a/5, 252b/7, 254a/6,
254a/7, 254b/4, 254b/5, 257a/4,
260b/3, 265a/1, 265a/2, 278b/6,
285a/4, 292a/5, 294b/5, 300b/1,
309a/2, 312a/2, 313a/4
n. birle 62b/3, 75b/2, 101b/4, 110b/1,
111a/6, 120a/2, 165b/3, 189a/4,
189b/1, 192a/7, 215a/1, 307a/6
n. tapa 186b/3, 236b/5, 272a/7
n. için 266a/7
n. üze 79a/1, 169b/7, 193a/1, 213b/4,
223a/3, 248b/2, 257a/7, 271b/5
n.+din 68b/6, 70b/7, 75a/1, 76a/6,
78b/3, 153a/7, 176a/3, 178b/5,
180a/7, 194a/7, 215b/7, 286a/3,
n.+ge 84a/4, 141b/5, 155b/6, 170b/1,
202b/4, 217b/2, 230a/2, 231b/7,
238b/3, 246a/2, 252a/4, 243a/3,
248a/7, 303a/6, 306b/5
n.+ler 91a/5, 136b/6, 193b/3, 243a/5
n.+ni 57b/7, 63a/2, 63a/3, 63b/1,
63b/2, 69b/6, 70a/3, 72a/4, 74a/5,
74a/6, 74b/3, 74b/6, 75b/2, 76b/4,
79a/5, 80b/6, 81a/2, 81b/4, 81b/6,
82b/2, 84a/4, 84b/7, 86b/5, 86b/7,
87b/3, 87b/6, 92b/1, 96b/5, 97a/5,
99b/3, 99b/5, 101b/5, 111a/7, 117b/6,
117b/7, 119b/3, 122a/1, 125a/6,
126b/4, 133a/2, 136a/2, 136b/3,
137a/3, 141b/5, 142a/6, 148a/1,
148b/5, 150b/7, 151b/7, 168b/3,
171b/1, 172b/1, 184a/6, 184b/6,
188b/5, 192a/7, 192b/1, 193a/4,
194a/4, 195a/1, 210b/2, 213a/7,
219b/7, 221b/5, 226b/6, 227a/7,
228b/1, 231b/7, 232a/7, 233b/5,
233b/7, 234a/7, 234b/5, 236a/5,
239a/3, 240b/2, 241a/3, 241b/6,
253a/6, 253a/7, 255b/2, 255b/4,
256a/4, 256a/6, 263a/7, 266a/2,
266a/4, 268b/3, 294a/1, 305a/3,
306a/3, 306a/5, 307a/4, 307a/6,
308b/2, 310a/4, 322a/1
n.+niġ 69b/5, 94a/3, 112a/3, 139b/7,
200a/6, 204b/2, 238b/5, 314b/5
- neseb** <Ar. ata, soy
n. 197b/7
- neseb bilgen** <Ar.+T. özüne bağlı, soyunu
sopunu bilen
n. er 115b/7
- neseblüg** <Ar.+T. soylu
n. boldı 197b/7
n. er 197b/7
- neşâtlüg** <Ar.+T. sevinçli
n. kıldı 243b/3
- neşter** <Far. iğne, diken, hançer vb. delici
ve batıcı sivri şeyler
n. 34b/7
n. birle 76a/1, 97b/7
n.+i 49b/4, 66b/7
- neteg** nasıl, ne şekilde?
n. 60a/2
- nevâle** <Ar. gerekli yiyecek ve içecek
şeyler, azık
n. 38a/3, 245b/4
- nevbet** <Ar. sıra, sıra ile görülen iş
n. 257a/2, 257a/3
- nevmîz** <Far. ümitsiz
n. 76a/7
- nevmîz bol-** <Far.+T. ümitsiz olmak,
ümidini kesmek
n.-dı 76a/6, 100b/7, 176a/3, 215a/7,
310b/3
- nevmîz kııl-** <Far.+T. ümitsiz olmak,
umudu kalmamak
n.-dı 216a/7, 227b/3, 231b/3, 254a/1

nevmizlik <Far.+T. ümitsizlik
n. 58b/4

neẓr kııl- <Ar.+T. adak adamak
n.-dı 70a/3

niyâbet kııl- <Ar.+T. vekillik etmek, yerine
geçmek
n.-dı 143b/5

nijdağ bileği taşı
n. 32a/4
n. birle 147a/4

ni ne, hangi, neden krş. *ne*
n. 66b/6, 73b/3

nihân <Far. gizli, saklı, gizlenmiş
n.+ı 119b/1

nikâh <Ar. nikah, evlenme
n. 220a/2
n.+ğa 212a/1

nikâh kııl- <Ar.+T. nikahlanmak, evlenmek
n.-dı 65a/6

ni' met <Ar. nimet, ihsan, bağış
n.+ge 119a/3
n.+ğa 122a/3
n.+ler 169b/5

ni' metlig <Ar.+T. nimetli, ihsanlı
n. 169b/5
n. boldı 169b/4
n. kıldı 247b/6

nîm-kâse <Far. bir çeşit tabak, ağaçtan
yapılmış kase
n. 5b/3

nisbet kııl- <Ar.+T. nisbet etmek,
kıyaslamak
n.-dı 108b/5, 115b/6, 237a/3, 243b/2,
243b/7, 245a/2, 245a/5, 245b/3,
246a/6, 247a/1, 248a/5, 248a/7,
253b/4, 265b/6, 275b/4

nişân <Far. belirti, nişan
n. 1b/2, 214a/4
n. kodtı 318a/7
n.+ca 271a/7

nişâne <Far. işaret
n. 42b/4

nişân kııl- <Far.+T. işaretlemek, damga
basmak
n.-dı 132b/5

nişânlığ kııl- <Far.+T. işaretlemek, damga
basmak
n.-dı 133a/1, 214a/4, 273b/4

nişânsız <Far.+T. nişânsız, işaretsiz
n. nêrse 53b/6

nişânsız kııl- <Far.+T. işaretsizleştirmek,
belirsizleştirmek
n.-dı 220b/6

niyyet <Ar. niyet
n.+i tapa 113a/3

niyyet kııl- <Ar.+T. niyet etmek
n.-mış 113b/2

noқта <Ar. nokta
n. 131b/2
n. urdı 221b/6

nürsuz <Ar.+T. yüzünde manevi güzellik
bulunmayan, sevimsiz
n. boldı 199a/2

***nûru-** <Ar.+T. aydınlanmak, parlamak
n.-dı 228a/1

nû-sipâslık kııl- <Far.+T. nankörlük etmek
n.-dı 119a/3

nuşret <Ar. yardım
n. tiledi 304b/2

nuşret bér- <Ar.+T. yardım etmek
n.-dı 123b/3

nuşret biriş- <Ar.+T. yardımlaşmak
n.-tiler 298b/7

nükte <Ar. ince bir anlam taşıyan, zeka
eseri olduğu için hoş giden zarif ve
düşündürücü söz, espri
n. 238a/7

nükte kııl- <Ar.+T. espri yapmak
n.-dı 238a/6

O

oba bir soydan kimselerin oluşturduğu
topluluk, kabile
o.+sındın 109b/3, 193a/5

ocak ateş yakılan yer, ocak
o. 4b/7

ocak tegresindeki yıgaç saç ağacı
o. 2a/2

odağ uyanık, uyumayan
o. 'avrat 176b/1
o. boldı 158a/4, 164b/1
o. er 164b/1
o. kıldı 214a/3, 244b/7

odağlık uyanık olma durumu, uyanıklık
o. birle 236b/6
o. kıldı 118b/3, 285a/5

odğan- uyanmak
o.-dı 176a/7

odğanğan uyuyan
o. 176a/7

***odı-** katılaşmak, kıvama gelmek
o.-dı 143b/1

***odut-** mayalamak, kıvama getirmek
o.-tı 251b/2

odt ateş krş. *ot 1*

- o. 218b/3, 245a/1
- oğur-** ayırmak, uzaklaştırmak krş. *adır-*, *adur-*, *ayır-*
o.-dı 215a/5, 265b/5, 265b/6, 275a/1, 276a/4, 295a/2, 305a/3, 308a/5
- oğa bër-** borçlanmak, kefalet yoluyla borçlanmak krş. *oğka bër-*
o.-di 246b/7
- oğa kir-** borçlanmak, kefil olmak krş. *oğka kir-*
o.-di 133a/2, 248a/3
- oğ eri** kefil kişi, borçlanan
o. 85a/5, 132a/4
- oğırşak** ağırşak, yün veya iplik eğrilen iği ağırlaştırmak için alt ucuna geçirilen yarım küre biçiminde, ortası delik ağaç veya kemik parça
o. 31a/6
- oğka bër-** borçlanmak, kefalet yoluyla borçlanmak krş. *oğa bër-*
o.-di 221a/2
- oğka kir-** borçlanmak, kefil olmak krş. *oğa kir-*
o.-di 85a/4, 132a/3, 170b/1, 290a/2
- oğka kirgen** borçlanan, kefil olan
o. er 133a/3
- oğlak** keçi yavrusu, oğlak
o. 47a/2, 47a/3, 47a/4, 133b/6, 133b/7
o.+ı 48a/1
- oğlan** oğlan, çocuk, yavru krş. *oğ(u)l*
o. 17b/4, 20a/2, 20a/3, 22b/4, 22b/5, 26a/4, 26a/7, 76b/7, 83b/1, 84b/2, 87b/1, 87b/5, 89b/4, 97b/1, 130b/6, 160b/4, 161a/5, 166a/5, 183b/7, 193b/6, 193b/7, 210b/7, 211a/7, 216a/4, 216a/5, 219b/4, 220b/4, 221a/7, 226a/6, 227b/5, 227b/6, 232a/3, 232a/4, 250b/2, 260a/5, 309b/3, 317a/6
o.+dın 149b/3
o.+ı 49a/6, 50a/3, 175b/7
o.+ın 242b/7
o.+ındın 149b/4, 276a/5
o.+ını 166a/4
o.+ka 26a/5, 131b/6
o.+ları 24a/2, 65b/3, 182b/2
o.+larınka 150a/5
o.+nı 68b/6, 76a/5, 85a/2, 87b/4, 166a/5, 191b/3
o.+nınğ 137a/7
- oğlan konukluğu** bebek doğumu için hazırlanan yemek daveti
o. 38a/5
- oğlanlıg** çocuklu, çocuğu olan
o. 109a/1, 220b/5
o. boldı 108b/7, 232a/3
- oğlan törütgen suw** meni, er suyu
o. 80a/3
- *oğlatmaq** tavşan yavrusu
o. 48a/4
- oğrı** hırsız
o. 24a/5
- oğrı bezgek** şiddetli sıtma
o. 36b/3
- oğrılık** hırsızlık
o.+ka 245a/5
- oğrılık kıl-** hırsızlık yapmak
o.-dı 292a/4
- oğ(u)l** oğlan, çocuk, yavru krş. *oğlan*
o. 22b/2, 65b/3, 182b/2
o.+ındın 109b/3
- oğulcân** <T.+Far. ana rahmi, döl yatağı
o. 17a/5
- oğul oğlı** torun
o. 22b/2
- oğulsuz** çocuksuz, evlatsız
o. boldı 95a/3
o. er 95a/4
- oğurla-** çalmak, hırsızlık yapmak
o.-dı 81a/4, 141a/1
o.-yu 260a/6, 270a/2
- oğşa-** benzemek, andırmak
o.-dı 266a/1, 305a/5
o.-mağ 305a/5
- oğşağan** benzeyen, andıran
o. 173a/6
- oğ** ok
o. 42a/6, 80b/3, 101a/3, 104a/1, 129b/6, 177b/1, 188a/7, 228a/6
o.+nı 103b/7, 242a/7
- oğ çekimi yer** uzunluk ölçüsü, ok atımı
mesafe
o. 1b/4
- oğçı** okçu
o. 42a/7
- oğı-** okumak
o.-dı 109b/4, 114b/2, 124b/5, 157b/3, 183b/1, 183b/2, 188b/3, 246a/7, 252a/4, 257a/5, 285b/3
o.-dılar 299a/2
o.-mağ 195a/6, 304a/4
o.-mağını 243a/6
- oğıgan** okuyan
o. 183b/2
- oğınmış** okunmuş, okunan

- o. şî' r 213a/5
- okıt-** okutmak
o.-tı 209a/7
- oklaşu** oklava
o. 4a/7
- oklaş-** ok atışmak
o.-tı 261a/3
- ok yılıanı** bir tür engerek yılıanı
o. 91a/3
- ol** o (3. tek. şahıs zamiri)
o. 55a/1, 55a/3, 55a/6, 55a/7, 55b/2, 55b/3, 55b/5, 56b/5, 56b/6, 57a/5, 57a/6, 57b/4, 59b/2, 59b/3, 59b/5, 59b/6, 59b/7, 62a/3, 62b/4, 84a/7, 157b/6, 165b/2, 165b/4, 173a/1, 227a/3, 248b/6, 249a/6, 266b/1
- oloğ** işte o, hemen o
o. 56a/2
- omuz** omuz
o. 14b/7
- on** on
o. 44b/3, 301a/5
o.+da 122b/2
o.+dın 10a/3
o.+ğa 9b/7
- oñg-** işi iyi gitmek, gelişmek
o.-dı 117b/1
- ona-** onaylamak, uygun bulmak
o.-madı 161b/3, 196a/5, 295b/6
o.-maz 264b/3
- oñgal-** iyileşmek, düzelmek
o.-mış 117b/3
- onamağan** onaylamayan, uygun bulmayan
o. 161b/4
o. er 196a/6
- oñgar-** iyileştirmek, düzeltmek, onarmak
o.-dı 87a/2, 211b/6, 221a/6, 232a/1, 315a/1
o.-sun 256b/4
- oñgarğan** onaran, tamir eden
o. 315a/1
- oñgarğan miyāncı** <T.+Far.+T. tamir eden, arabulucu kimse
o. 68b/1
- oñğan** iyileşen, düzelen
o. 117b/2
- onhar** geviş, lokma
o. 46a/3
o. kıldı 318a/6
- onuncı** onuncu
o.+sı 69a/1
- oñgurka** omurga
o. 16a/3
- onuş-** barışmak, uyuşmak
o.-tı 261b/7
- oranla-** ölçmek, hesaplamak
o.-dı 67a/4, 151a/2
- orna-** yerleşmek, oturmak
o.-dı 89a/5
- orta** orta, orta derece
o. 206b/1
o. boldı 206b/1
o. kıldı 250b/4, 266b/5
o. yaşlıg 20b/1, 21b/1, 242b/3, 253b/4, 271a/1
o.+sı 1b/2, 16a/3, 47a/7
o.+sıñga 249a/1
o.+sında 293a/1
- orta barmaq** orta parmak
o. 15b/4
- orta bodluğ** orta boylu
o. 19a/1
- ortak bol-** ortak olmak
o.-dı 165b/3
o.-dılar 270a/6
- ortak kıl-** ortak etmek
o.-dı 165b/3, 219b/5
- ortak koş-** şirk koşmak, eş koşmak
o.-mağ 219b/6
o.-tı 219b/6
- ortaklık kıl-** ortaklık yapmak
o.-dı 259b/5, 260b/3
- *ortalık** gerdanlıgın ortasındaki kıymetli mücevher taş
o. 1a/2
- orta sağal** çene ile alt dudak arasındaki kıllar
o. 14b/2
- oru** köprücük kemiği
o. 15a/1
- oruğ** yol, patika, sınır
o.+dın 296a/3
o.+ın 136a/6
o.+ka 303b/5
- or(u)n** yer, makam
o. 195b/6, 313b/7
o.+ga 175a/5
o.+ı 13a/1, 15a/7, 255b/7
o.+ındın 71a/5
o.+ka 99b/2
- orunluğ bol-** yer ve mevki sahibi olmak
o.-dı 205b/7
- orunluğ kıl-** yer ve mevki sahibi yapmak
o.-dı 248a/5
- osguç** bıçak, çakı vb. kesme aracı
o. 30a/7

- ot 1** ateş krş. *odt*
o. 4b/7, 72b/5, 110a/3, 116b/1, 116b/4, 133b/7, 144b/1, 180b/7, 181a/1, 187a/2, 215a/7, 236a/2
o. söndü 118a/3, 119b/3
o. yandı 96b/3, 97b/1,
o.+ka 110a/3, 276b/2, 297a/2
o.+nı 117b/6, 138a/7, 189a/3, 220b/4, 226a/6, 310a/4
- ot 2** ilaç, çare
o. aldı 268a/3
o. satğuçı 36a/3
o. tiledi 113b/6, 310a/7
- ot 3** ot
o. 36a/6, 86b/6, 99a/1, 130a/4, 131a/5, 152a/1, 245a/3
o. kurudu 102a/1
o. türtti 110a/3
o+nı 135b/1
- otala-** tedavi etmek
o.-dı 154b/4
- otan-** odun atmak, ateşlemek
o.-dı 121b/2
- ot katıu** ilacın aslı, nebati kök
o. 36a/4
- otla-** otlamak, beslenmek
o.-dı 125a/5, 191a/6, 196b/2
o.+mağka 276a/2
- otlağ** otlak, mera krş. *otlağ, otluğ*
o. 191a/6, 196b/2, 269a/4
o. boldı 209b/2, 210b/3, 217a/6
o.+da 151a/1
o.+ka 117a/6, 150b/7, 185b/5, 230b/5
- otlağ** otlak, mera krş. *otlağ, otluğ*
o. 221a/5
- otlat-** otlatmak
o.-tı 196b/1
- otluğ 1** otluk, ot olan yer krş. *otlağ, otlağ*
o. boldı 220a/4, 313b/6
- otluğ 2** ateşli
o. boldı 111b/5
- otluğ** enfiye kutusu
o. 6b/4
- otruğ** yatalak
o. 213a/3
- otruğ bol-** yatalak olmak
o.-dı 213a/2
- otsuz** ateşsiz
o. boldı 152a/3
o. kıldı 212b/5
- otukmuş** (kuzu, oğlak, buzağı vb. yavru hayvanlar için) ot yemeye başlamış
o. oğlak 47a/4
- otula-** kaynatmak, yakmak
o.-dı 75a/3
- *otulanmış** ısı işlemi görmüş, ısıtılmış
o. yoğurt 75a/5
- otun** odun
o. 176a/7
o. kesti 62a/6, 265b/1
- otunluk** odunluk, depo
o. 2a/5
- otur-** oturmak
o.-dı 71b/5, 119a/2, 152a/7, 164b/7, 178b/6, 218a/5, 256b/5, 262a/6, 266b/7, 270b/5, 285b/6, 293a/1, 307b/1, 310a/5
o.-ıdı 146b/4
o.-mağ 270b/5
- oturğu** oturulacak, yerleşilecek yer
o. 293b/1
- oturma divit** <T.+Ar. divit, hokka
o. 29a/4
- oturt-** oturtmak
o.-tı 213a/2, 215b/1
- oturuş** oturuş, meclis
o. 193a/7
- oturuş-** birlikte oturmak, bakışmak
o.-tı 258b/7
o.-tılar 303b/3
- ot yel-** alevlenmek, tutuşmak
o.-dı 90b/1, 157a/2, 265b/5, 267a/6, 271b/1, 292b/4, 311b/2
- ov-** ovarak temizlemek, ovalamak krş.
ow-
o.-dı 130b/2
- ow-** ovarak temizlemek, ovalamak krş.
ov-
o.-dı 130b/2
- oy-** oymak, delmek
o.-a bezedi 124b-a/3
o.-dı 100b/6, 239b/6, 252a/7, 268b/6
o.-tı 147a/1
- oyna-** oynamak
o.-dı 125b/7, 154b/1, 263a/5, 283b/5
- oynat- 1** oynatmak, yerini değiştirmek
o.-tı 244b/1, 254b/1
- oynat- 2** oynatmak, oynamasını sağlamak
o.-tı 242b/7
- oyundu** delik, oyuk
o.+sı 252a/7
- oz-** öne geçmek
o.-dı 81a/3, 126b/2, 131b/5, 140b/3, 143b/6, 149a/1, 242a/5
- ozğan** önde giden, öne geçen
o. 81a/3, 126b/3

ozuk sınır, son
o. tapa 81a/3

Ö

öçek dam, çatı
ö. 2b/5
ö.+ke 180b/3, 189a/6

öçekdeki âbdestlik <T.+Far.+T. evin üst kısmında bulunan tuvalet
ö. 2b/1

öçeş- bahis tutuşmak, yarış etmek
ö.-ti 222b/4, 258a/3, 261b/4, 262b/2

ödleñ öğlen vakti
ö. 242a/5

ödründü seçkin, seçilmiş
ö. 210b/7

ödür- seçmek, ayırmak
ö.-di 276a/7

öfke kııl- öfkelenmek krş. *öwke kııl-*
ö.-di 274b/1

öfken akciğer
ö. 17a/3

ög- övmek
ö.-di 63b/1, 187a/5, 235b/2, 240a/2, 243b/5, 248b/6, 284b/1
ö.-mek 187a/6, 235b/3
ö.-mekke 119a/4, 212a/4

ögdülmiş övülmüş krş. *ögdülmiş*
ö. 119a/5
ö. er 246a/3

öge vekil, müşavir
ö.+sinġe 142b/5

ögedik etmeki öğütülmüş undan yapılmış ekmek
ö. 39b/4

ögey üvey
ö. ana 22b/7
ö. ata 22b/7
ö. kız 22b/6, 22b/7

ögey ana oġlanları aynı baba farklı anneden olan çocuklar
ö. 23a/1

ögeyük üveyik kuşu krş. *iweyük*
ö. 51b/6

ögnüş- hayır yapmakta yarışmak
ö.-ti 263b/3

ögre- 1 çiftleşmek
ö.-di 149a/2

***ögre-** 2 at koşarken nalını ya da tırnağını taşa deġdirmek, tökezlemek
ö.-di 129b/1

ögren- öğrenmek, alışmak

ö.-di 80a/5, 94b/1, 119a/6, 133b/6, 135a/3, 147b/3, 163a/7, 179a/6, 215b/3, 229b/6, 268a/3, 282b/7, 290b/6, 292b/3, 294a/1

ögrengen öğrenen, alışan
ö. it 179a/6
ö. oġlaġ 133b/7

öğrenmiş öğrenmiş, alışmış
ö. eşgek 94b/2
ö. kıoy 47a/1

öğret- öğretmek, alıştırmak
ö.-mek 307b/5
ö.-miş 238b/2
ö.-ti 72b/5, 214a/3, 217b/2, 237a/6, 237b/1, 238b/2, 244b/4, 247b/1, 252a/4, 260a/1

öğü- öğütme
ö.-di 195a/3

öğülmüş övülmüş krş. *ögdülmiş*
ö. er 239a/5

öğün- yarışmak, meydan okumak
ö.-di 260b/5

öğür heyet, elçi, aynı boy ve yaşıta olan kimse
ö. 9b/4, 10a/3, 44a/2, 47a/1, 226a/6
ö. erenler 70a/5
ö.+i 10a/2

öğür tewe deve sürüsü
ö. 44a/2

öğüt öğüt
ö. 187b/3

öğütle- öğüt vermek, nasihat etmek
ö.-di 187b/2

ökçe topuk, saban demirinin geçtiği ağaç parçası
ö. 18b/3
ö.+si 42a/2

öksür- öksürmek
ö.-di 194b/2, 319a/7

öksürük öksürük
ö. 194b/3

öksüz öksüz, annesi olmayan
ö. 176b/2
ö. boldı 176b/1

***ökşerik** öğütülüp küspesi ayrılmış susam
ö. 35b/1

ökün- pişman olmak
ö.-di 169b/3

öküngen pişman olan
ö. 169b/3

öküz öküz
ö. 46a/7
ö. böğürdi 146a/1

- ö. siᅇdi 193b/3
ö. süsti 65a/5
ö.+i 48a/3
- öl-** ölmek
ö.-di 103a/1, 104b/3, 109a/5, 144a/1,
145a/6, 164b/7, 207b/3, 267a/4
ö.-mişdin 107b/1
- ölç-** ölçmek
ö.-ti 100a/3, 187b/1, 213b/7, 263b/7
- ölçek** ölçek
ö. 103b/5
ö. yipi 30a/4
- ölçüş-** ölçüşmek
ö.-ti 262b/4
- öldür-** öldürmek
ö.-di 82b/1, 109a/5, 110a/1, 132a/1,
138a/3, 190b/3, 213a/2, 215a/3,
228b/2, 229a/1, 274b/5, 297b/1
ö.-gü 236b/2
ö.-mek 308b/4
ö.-mişi 84b/3, 111b/3
- öldürgen** öldüren
ö. 111b/3
ö.+din 84b/3, 188b/1
- öldürük** katran
ö. 62a/1
ö. türtti 61b/5
- öldürül-** öldürülmek
ö.-miş 132a/1
- öldürüş-** savaşmak
ö.-ti 261a/1
- ölüg** ölü
ö. 144a/2, 164b/6, 164b/7
ö.+ke 115b/5, 213a/4, 243b/1, 255a/3
ö.+ni 69a/6, 123b/1
ö.+nüᅇ 196b/4
- ölüg haberni tegürgen** <T.+Ar.+T. ölü
haberini getiren
ö. 196b/5
- ölügke çıkarmak** ağıt, feryat
ö. 10b/4
- ölügke türtgü ot** ölüye bozulup kokmaması
için sürülen ot
ö. 38a/1
- ölügse** kesilmeden ölen hayvan, ceset
ö. 144a/2
- ölüm** ölüm
ö. 10b/3
ö.+ke 267a/2
ö.+niᅇ 158a/3
- ölümeci** ölüme mahkum, çok hasta
ö. 161a/5
ö. kıldı 97b/2
- ömgün tamar** boyun damarı
ö. 14b/5
- ömr** <Ar. ömür
ö. 122b/6, 235a/7, 241b/2
ö.+ü 321b/4
ö.+üᅇ 128a/6
- öᅇ** ön, önce
ö. 259a/6
- öndi-** düğümlemek, bağlamak
ö.-di 76b/2
- öndime** düğümlemiş, ilmek
ö. tügün 76b/2, 216b/1
- önegen** karşı koyan, inatlaşan
ö. 172a/6
- önegü** inatçı, ters kimse
ö. 172a/7
ö. boldı 172a/6
- öᅇger- 1** sağlamaştırmak, iyileştirmek
ö.-di 222a/6
- *öᅇger- 2** divite su veya mürekkep ilave
etmek
ö.-di 223b/4
- öᅇgin** başka, diğer, çeşitli krş. öᅇgü
ö. 60a/2
ö. er 54a/5
ö. kişi 98a/5, 106b/4, 213b/2, 219b/2,
229b/2
ö. nêrse 106b/6
ö. nêrseni 233b/7
ö. sözni 271a/1
ö. tişi 54a/6
ö. üze 213b/1
ö.+ler 189a/2
- öᅇgü** başka, diğer, çeşitli krş. öᅇgin
ö. nêrse 173b/7
- öᅇgürtgen** ileri geçen, önde giden
ö. 222a/4
- öp- 1** öpmek
ö.-mek 246b/6
ö.-ti 169b/1, 246b/6
- öp- 2** içmek
ö.-di 296a/7
ö.-mek 154b/5
ö.-ti 154b/5, 173b/7, 275b/5
- ör-** örmek
ö.-di 68b/3
- ördek** ördek krş. örtek
ö. 51b/6
- örde tur-** ayakta durmak
ö.-dı 321b/3
- öre** yüksek, dik, duvar
ö. 2b/4
ö. tikti 63b/2

- ö. turdı 89a/4, 132a/4
ö. urdı 66a/6
öre kılınmış êw çadır, çardak
ö. 2b/5
örelen- düzeltilmek, düzgün biçim almak
ö.-di 128b/6
örelık kıl- bir işi yapmak, bir işe önem vermek
ö.-dı 151a/4
ö.-ğü 151a/4
örgeın urgan, keçi kılından yapılmış ip
ö. 100a/6
ö.+ni 100a/5
örküc hörküc
ö.+i 45a/5
örs üzerinde demiri döverek şekil vermeye yarayan kalın, sağlam çelik kütle, örs
ö. 32a/3
ört- örtmek, gizlemek
ö.-mek 307b/7
ö.-ti 142a/6, 212a/2, 218a/7, 224a/1, 225b/6, 226a/4, 233b/6, 255a/3, 255a/5, 255b/2, 255b/3, 256a/4, 261a/7, 264b/7, 318b/4, 318b/7, 320a/1
örtek ördek krş. *ördek*
ö. 52a/6
örtü bér- örtüvermek
ö.-di 244a/3
örtüg örtü
ö. 317b/7
örtüglüg örtülmüş, gizli, saklı krş. *örtüglüg*
ö. 123a/6, 264a/3
ö. boldı 126a/4
ö. kıldı 243a/4
örtül- örtülmek
ö.-di 180b/1, 267a/5, 272a/1, 285b/4, 308b/5
ö.-miş 214a/7
örtülg örtülü, gizli, saklı krş. *örtülg*
ö. 180b/1
ö. sözledi 243a/6
ö.+ni 246b/5
örü otlak, çayır
ö.+nde 152a/5
örü bér- örüvermek
ö.-di 314b/5, 314b/6
ö.-mek 314b/6
örül- örülmek, gizlenmek
ö.-di 133b/3
örülmüş saç örülmüş saç
ö. 12a/5
ö.+ı 12a/5
örümçük örümcek
ö. 50b/1
öründü yücelmiş, yüksek, seçilmiş
ö. boldı 198b/3
ö. er 198b/4
örüng kuş ak doğan
ö. 51a/5
ösür- büyütme, yükseltme
ö.-di 240a/2
‘öşır algıçı <Ar.+T. öşür vergisi toplayan
‘ö. 24b/4
öt safra, acılık
ö. 17a/4
öt- 1 ötmek
ö.-ti 79a/6, 85b/4, 96a/1, 100b/4, 109b/4, 191b/5, 191b/7, 239b/7, 316a/6, 316a/7, 316b/1, 316b/6
öt- 2 bitmek, sona ermek
ö.-ti 119b/5
öte öbür taraf, ileri
ö. 129b/6, 213a/6
öte- ödemek
ö.-di 255a/5
ö.-mek 255a/5
ötenmiş tirki yemek sofrası, ziyafet
ö. 5b/6
ötetlük iki farklı sokağa çıkışı olan iki kapılı ev
ö. 2a/1
ötgen 1 öten
ö. kuş 240a/1
ötgen 2 geçerli, mümkün, caiz
ö. boldı 144a/5
ö. kıldı 229b/3, 251b/5
ötgün gök gürültüsü
ö. 79a/6, 316b/2
ötsüz arsız, utanmaz
ö. boldı 201a/7
ötünç ödünç, istek
ö. 216a/1
ö. tiledi 306a/4
ötünç bér- ödünç vermek
ö.-di 215b/7
öt(ü)r- (zaman için) geçirmek
ö.-ür 321b/4
öwke öfke
ö. 116a/6, 216b/2
ö. birle 311b/6
ö. toldı 320a/4
ö.+ge 104b/2, 115b/1, 210b/5, 216a/4, 216b/1
ö.+sin 88a/1, 88a/2

- öwke kı́l-** öfkelenmek krş. *öfke kı́l-*
ö.-dı 96b/7, 161b/2, 163a/6, 164a/1,
243b/4, 249a/6, 257a/3, 283a/7,
316b/5
- öwke kı́lgan** kızan, ökelenen kimse
ö. 163a/7, 164a/3, 316b/6
ö. er 161b/4
- öwkelig** öfkeli
ö. boldı 158a/7, 207b/7
ö. kıldı 214a/6
- öwkesin yutğan** öfkesini yutan, öfkesini
saklayan
ö. kışı 88a/2
- öwün** yemek, öğün
ö.+ni 124a/3, 138a/6
- öygen** gem
ö. 245b/2, 249b/1
ö. urdı 222a/5
ö.+ni 149a/6
- öyün** yemek, öğün
ö. 143b/7
- öyür-** döndürmek, çevirmek
ö.-di 213b/1
- öz 1** kendi, öz
ö. 264b/1, 309a/3
ö.+i 265b/5, 306a/3, 307a/2
ö.+in 83b/4, 190b/3, 227a/2, 247a/7,
248b/2, 249a/5, 255a/4, 255b/1,
258a/2, 271b/3, 303b/2, 312b/6
ö.+indin 155b/4, 306a/5
ö.+inġe 253b/6, 271a/1, 304a/1,
305a/3, 308b/7
ö.+inġe 99b/7
ö.+ini 222a/3, 275b/6, 286a/3, 294a/6
ö.+ni 122b/1, 139a/4, 309b/7
ö.+ün 166a/3, 176b/6, 176b/7,
202b/5, 207b/4
ö.+ünni 78b/2
- öz 2** yürek ve karnın içindeki nesne
ö. 38b/3
- ‘özr** <Ar. bir kusur veya suçun hoş
görülmesini gerektiren sebep
‘ö.+ni 235a/1, 240a/2
- ‘özr kı́l-** <Ar.+T. özür dilemek
‘ö.-dı 267b/1
- öz yörünmeki** istifra etme
ö. 36b/6
- öz yörıtgen ot** müşhil
ö. 36a/6
- p**
- pādşāhlık** <Far.+T. padişahlık, hükümdarlık
p. 82b/3, 256b/4
- pāj** <Far. vergi, haraç
p. 24b/5
- pālān** <Far. çoğunlukla eşeklere vurulan
kaşsız, geniş ve yumuşak eyer, semer
p. 45b/3, 45b/4
p. çıġladı 93a/1
p. urdı 194a/6
p.+ı 46a/5
- pālān ileyi** <Far.+T. semerin ön kısmı
p. 45b/4
- pālān yıġaġı** <Far.+T. semerin ağaç kısmı,
semerin tahtası
p. 45b/5
- pālūze** <Far. nişasta ve şeker ile yapılan
pelte tatlısı
p. 39a/7
- pāre** <Far. parça, bölük
p. çon 140a/2
p. etmek 35a/2, 39b/5
p. kesilmiş 193a/5
p. ot 72b/5
p. yip 45b/2
p.+si 32a/3
- pāre pāre kı́l-** <Far.+T. parça parça etmek,
parçalara ayırmak
p.-dı 135b/4, 244a/3, 248b/7
- pārsā** <Far. zahid, sofu
p. 79a/4
p. er 203b/5
p. ‘ avrat 203b/6
- pāfile** <Far. tencere, kazan
p. 4b/2
- pazı** oklava
p. 4a/6
- pelīd** <Far. lanetli, pis
p. 160a/7
- pelīte 1** <Far. lamba, kandil vb. fitili
p. 7a/3, 7a/4, 7a/5
- pelīte 2** <Far. yaranın derinliğini ölçmeye
yarayan tıbbi bir alet, yaraların
akıntısını boşaltmakta kullanılan fitil
p. birle 121a/7
- peltek** tutuk biçimde, titrek konuşan
kimse
p. 163a/5
p. boldı 163a/5
- pençe** <Far. pençe, el ayası
p. 15b/1
- pend** <Far. öğüt, nasihat
p. 98b/4
- pengān** <Far. leġen
p. 6b/7

- perde** <Far. perde
p.+ni 220b/3
p.+si 16b/6
p.+sin 82b/6
- perhâş** <Far. savaş, kavga
p. 25b/7
- perhîz kıl-** <Far.+T. perhiz yapmak, dince yasak edilen şeylerden uzak kalmak
p.-dı 93b/4, 197a/4, 293a/2, 309a/4
- perhîz kılgan** <Far.+T. perhiz yapan
p. 197a/4
p. kişi 93b/5
- perhîzlig** <Far.+T. perhizli
p. boldı 205a/7
p. urağut 205b/1
- peri** <Far. doğaüstü bir güce sahip olduğu sanılan hayali dişi varlık, peri
p. 10a/6
p.+ler 10a/5, 78b/3
- pervâne** <Far. geceleri ortaya çıkararak ışık etrafında dönen gece kelebeklerinden pul kanatlılara halk arasında verilen ad
p. 50b/7
- peşimân** <Far. yaptığına üzülop hayıflanana, pişman
p. er 164a/5
p. yapdı 164a/6
- peşimân bol-** <Far.+T. pişman olmak
p.-miş 164a/6
- peygâamber** <Far. peygamber
p. 9a/4
p.+ka 212b/2
- peygâamberlik** <Far.+T. peygamberlik
p. 9a/4
p.+nı 244a/5
- peyk** <Far. haberci, peygamber
p. 26b/1
- peykân** <Far. okun ucundaki sivri demir, temren
p. 42b/1
- peyveste** <Far. devamlı, daima, hep, ulaşmış
p. 55a/5, 55b/4, 94b/5, 102a/4, 112a/6, 116a/6, 161a/6, 195a/7, 219a/5, 220b/7, 221b/6, 229b/1, 229b/7, 240a/1, 312a/3, 321b/3, 321b/4, 321b/5
p. açtı 258b/3
p. ağı 91b/7, 159b/4
p. boldı 96a/7, 150b/4, 303b/7
p. tur- 57b/7
p. tuttu 219a/4
- p. yığıdı 221a/7
- peyveste kıl-** <Far.+T. bir işi devamlı yapmak, vazgeçmemek
p.-dı 230b/5, 262b/1
- peyvestelik** <Far.+T. devamlılık, erişmişlik
p. 263b/1
- peyvestelik kıl-** <Far.+T. devam etmek, vazgeçmemek krş. *peyvestelik kıl-*
p.-dı 250a/2
- peyvestelik kıl-** <Far.+T. devam etmek, vazgeçmemek krş. *peyvestelik kıl-*
p.-dı 79a/1, 150b/5, 184a/3, 222b/2, 223a/6, 224a/3, 257b/7, 262a/7
- pîl sünğüki** <Far.+T. fil kemiği
p. 8b/5
- pîle** <Far. ipek kozası
p. 31b/1, 31b/2
- pîl oğlanı** <Far.+T. fil yavrusu
p. 48b/6
- pîl-pâ** <Far. sarhoşlar arasında deve tabanı denilen büyük kadeh
p. 34a/6
- pîstân** <Far. meme
p. 45a/1
- pîş** <Far. ön, ön taraf
p. 55b/6, 192a/6
- pîşe** <Far. sanat, meslek
p. 269a/7
p.+si 80a/7
- pîşe kıl-** <Far.+T. sanat icra etmek, mesleğini yapmak
p.-dı 269a/6
- pişek yağı** tereyağı, yayıktan elde edilen yağ
p. 40a/3
- piyâze** <Far. satrançta piyon
p. 33a/7
- puhtâ** <Far. olgun, sağlam
p. kıldı 245b/7
- puhtalık** <Far.+T. olgunluk, sağlamlık
p. 246a/1
- pülâz** <Far. çelik
p. 32a/2
- puruva** kılıcın sap olan bölümü; ön bölüm; baş
p. 43a/2
- pürçek** alından veya şakaktan sarkan saç, saç buklesi
p.+in 317b/3

R

rabbânî <Ar. Allah'a ait, ilahi

- r. 194a/3
rağbet <Ar. istek, arzu
 r. 161b/6
rağbet kııl- <Ar.+T. rağbet etmek, yönelmek
 r.-dı 161b/6, 259a/3
rağbet kıldur- <Ar.+T. rağbet ettirmek,
 yöneltmek
 r.-dı 237b/3
rağbetliğ <Ar.+T. istekli, arzulu
 r. 243a/3
 r. er 161b/7
rağbetsiz kııl- <Ar.+T. isteksiz olmak, uzak
 durmak
 r.-dı 239b/4
râhat <Ar. üzüntüsüz ve sıkıntısız olma
 durumu, huzur
 r. 117a/5, 228b/6, 311a/3
 r. boldı 117a/2
râhatlan- <Ar.+T. rahat etmek
 r.-dı 64a/1, 311a/3
rahîm <Ar. rahmet eden, acıma gösteren
 r. boldı 168a/3
rahîm köngüllüğü <Ar.+T. merhametli,
 affedici
 r. 127b/6
rahmet <Ar. acıma, rahmet
 r. kelsün 95b/4
 r. tiledi 306b/7
 r.+i 285a/3, 311a/3
 r.+indin 187a/1
rahmet kııl- <Ar.+T. rahmet etmek,
 bağışlamak, acımak
 r.-dı 95b/4, 107b/1, 127b/6, 156b/1,
 168a/3, 316a/4
rahmet kılgan <Ar.+T. rahmet eden,
 bağışlayan, acıyan
 r. 127b/7, 156b/3, 168a/4
 r. teŋri 168a/4
rahmetu'llah <Ar. Allah'ın esirgemesi,
 koruması
 r. 311a/3
ra' iyyet <Ar. bir hükümdârın yönetimi
 altında olan, vergi veren ve devlet
 tarafından korunan halk
 r.+ni 147a/5
râst <Far. doğru, gerçek, düzgün
 r. 91b/2, 249b/3
 r. and 172b/3
 r. söz 91b/1
 r. sözlüg 129a/7
râst bol- <Far.+T. doğru olmak, doğrulukla
 davranmak
 r.-dı 91a/7, 91b/1, 172b/3, 203b/5,
 266b/2, 270b/4, 272a/4, 310b/1
râstka tut- <Far.+T. onaylamak, doğru
 bulmak
 r.-tı 222b/6, 245a/6
rây <Ar. görüş, fikir
 r. 153b/1, 306b/1
 r. birle 308a/7
 r. tiledi 306b/1
 r.+dın 266a/6
 r.+ındın 82a/5
 r.+nı 310b/6
râygan <Far. karşılıksız, bedava
 r. 26a/1
râyliğ <Ar.+T. görüşlü, görüşünde olan
 r. boldı 89a/6, 160b/5, 171a/2
râz <Far. sır
 r. 224a/2, 264a/3
râzdaş <Far.+T. sırdaş
 r. 264a/3
 r.+lar 264a/4
râzlaş- <Far.+T. sır söyleşmek
 r.-tı 262a/1, 264a/3
 r.-tılar 275a/3
redd kııl- <Ar.+T. geri döndürmek, geri
 çevirmek
 r.-dı 308b/2
reŋg <Far. renk
 r. 127a/1
 r.+i 93b/1, 127a/1
reŋlig <Far.+T. renkli
 r. boldı 167b/6, 170a/4
 r. kıldı 253b/5
 r. ton 170a/4
resîde <Far. yetişmiş, olgunlaşmış
 r. ' avrat 214b/2
resîde bol- <Far.+T. yetişmek, olgunlaşmak
 r.-dı 214b/1
resîde bolgan <Far.+T. yetişen, olgunlaşan
 r. 227b/4
revâ bolgan <Far.+T. uygun olan
 r. 199b/1
revâ kııl- <Far.+T. uygun görmek, reva
 görmek
 r.-dı 212a/1, 215a/5, 218a/3, 252b/6
revâ kör- <Far.+T. uygun görmek, layık
 görmek
 r.-di 311b/3
revân <Far. yürüyen, giden, (söz için) akıcı
 r. 143b/3
revân bol- <Far.+T. akmak, akıp gitmek
 r.-dı 320a/5
ribâ <Ar. bir akitte karşılıksız olan
 herhangi bir fazlalık, faiz

r. birdi 232b/2
r.+ya 152a/1
ric'at <Ar. geri dönme, geri çekilme
r. 259b/4
ridā <Ar. hırka, derviş postu
r. örtti 255a/5
ridā kııl- <Ar.+T. giymek, giyinmek
r.-dı 275a/4
risālet <Ar. insanları dine davet etme işi,
peygamberlik
r. 220b/2
rivāyet kııl- <Ar.+T. rivayet etmek,
nakletmek
r.-dı 112b/7, 119b/6, 139a/2
r.-inmiş 119b/7
rivāyet kııldur- <Ar.+T. rivayet ettirmek,
naklettirmek
r.-dım 256b/2
rūz <Far. gün, gündüz
r. 314a/1
rūze tut- <Far.+T. oruç tutmak
r.-tı 151a/2
rūze tutğan <Far.+T. oruç tutan
r. 241b/4
r.+nıñ 127b/5
rūz-ı kıyāmet <Far.+Ar. kıyamet günü
r. 136a/4
rūzı 1 <Far. yiyecek, rızık
r. bērdi 129a/1
r.+sin tiledi 307a/1
rūzı 2 <Far. gündüzle ilgili, güne ait
r. 314a/1
rūzı indürgüçi <Far.+T. rızık indiren,
Hz. Mikail (a.s.)
r. 9a/2
rūzsız bol- <Far.+T. bahtsız olmak,
kısmetsiz olmak
r.-dı 260a/2
rūzsızlık <Far.+T. bahtsızlık, kısmetsizlik
r. 260a/2
rūcū' kııl- <Ar.+T. sözünden dönmek, geri
dönmek
r.-dı 259b/3
rūkū' <Ar. öne doğru eğilme, eğilerek
saygı gösterme
r. 238b/7
rūkū' kııl- <Ar.+T. namazda elleri dize
dayayıp öne doğru eğilmek
r.-dı 191b/2
rūsvā kııl- <Far.+T. rezil etmek
r.-dı 186b/7
rūşvet al- <Ar.+T. rüşvet almak
r.-dı 275b/5

rūşvet bēr- <Ar.+T. rüşvet vermek
r.-dı 155a/5
rūşvet tile- <Ar.+T. rüşvet istemek
r.-dı 312b/6
rūzgār <Far. zaman, rüzgar
r. 316a/2

S, Ş, Ş

sā'at <Ar. saat
s. 60a/4, 262b/7
saban daha çok bir çift öküze çektirilen
demir uçlu çift sürme aleti, saban
s. 33a/4
sabın mızrak, saban
s. birle 129a/3
şabr <Ar. sabır
ş. bērdi 222a/6
ş. tiledi 308a/1
ş.+ı 208b/4
ş.+nı 217b/1
şabr bağla- <Ar.+T. sabretmek krş. *şabr*
kııl-
ş.-dı 256a/2
şabr kııl- <Ar.+T. sabretmek krş. *şabr bağla-*
ş.-dı 258a/7, 285b/6
şabrsız <Ar.+T. sabırsız
ş. 163a/4
ş. er 162a/5
sabuğ kalıp
s.+ı 248a/2
saç saç
s. 12a/4, 12a/7, 12b/1, 161b/1,
173b/4, 199b/3
s.+ı 12a/5, 90a/3, 161b/5, 180b/5
s.+ın 79b/5
s.+ındın 241b/7
s.+nı 62a/7, 68b/3, 239a/2
saç- saçmak, serpmek, yaymak
s.-ası 137a/4
s.-tı 65a/4, 90b/3, 106a/1, 107a/7,
120a/5, 123a/6, 137a/4, 138b/1,
243b/1
saçak saçak, püskül
s. 220a/7
saçaklıg saçaklı, püsküllü
s. kııldı 220a/7
s. kilim 220b/1
saç bağı saç bağı, örülüp ucu sarkıtılan saç
bağı
1a/1
saç boyağı saç boyası
s. 62a/7

- saçı tökülmiş** saçı dökülmüş, kel
s. er 161b/6
- saçlıg** saçlı
s. 19a/3, 19a/4, 161b/1, 161b/4,
162b/5, 162b/6
- saçnıñ uruķı** saçın ön ve arka kısmının
bitiş noktaları, başta kıl bitmeye
başlayan kısım
s. 12a/7
- saçul-** saçılmak, dağılmak
s.-dı 191a/1
- şadaķa** <Ar. karşılık beklenmeden sadece
Allah rızası için fakirlere verilen
para, mal vb.
ş. 83a/6
- şaf bol-** <Ar.+T. sıralanmak, dizilmek
ş.-dılar 139b/5, 262a/3
- şaf kıl-** <Ar.+T. sıralamak, sıralanmak
ş.-dı 139b/4
- şāfi bol-** <Ar.+T. saf olmak, katışıksız
olmak
ş.-dı 201a/4
- şāfilıķ** <Ar.+T. halislik, açıklık
ş. 259a/4
- şāfilıķ kılış-** <Ar.+T. birbirine sadakatte
bulunmak, sadakatli davranmak
ş.-tılar 303b/1
- sağ 1** sağ, canlı
s. erken 76a/4
- sağ 2** sağ (yön)
s. yanın 301b/4
s.+da 56b/2
- sağ yağ** katıksız yağ, tereyağı
s. 40a/4
- sağ-** sağmak
s.-dı 108b/4, 114a/7, 265b/1, 275b/4
- sāgar** <Far. kadeh
s. 6a/5
- sağ elig** sağ el
s. 15a/1
s.+in 189b/7
- sağılğan** sağılan, sağılmaya müsait
s. inġen 44b/5
- sağılık** sağılmaya müsait, sağmal hayvan
s. 47a/1
s. koy 46b/4
- sağır** sağır
s. 19a/4
s. er 174a/7
- sağır bol-** sağır olmak krş. *sağır bol-*
s.-dı 175a/2, 301a/5
- sağır bol-** sağır olmak krş. *sağır bol-*
ş.-dı 174a/6
- sağır kıl-** sağırlandırmak krş. *sağır kıl-*
s.-dı 225b/3
- sağır kıl-** sağırlandırmak krş. *sağır kıl-*
ş.-dı 136a/3
- sağlıg solluğ** sağlı sollu, her iki elini de
kullanabilen
s. 18b/7
- sağraķ** tas, kadeh
s. 34a/7
- sağraķ koğgu yer** büyük kadeh
s. 34b/1
- sağrı** hayvanın ve özellikle atın beliyle
kuyruğu arasındaki dolgun yuvarlak
kısım
s. 30b/4
- sağula-** ölçeklemek, ölçekle ölçmek
s.-dı 105b/6, 274b/6
- saħsağan** siyahlı beyazlı, uzun kuyruklu,
sekerek yürüyen, zeki ve acayip
ötüşlü bir kuş, saksagan kuşu
s. 52b/7
- saħsıķ** çömlek, saksı
s. sađuġı 6b/1
- saħt** <Far. katı, güç
s. 314a/1
- sāht** <Far. kumaş dokuma tezgahı
s. 31a/5
- saķ-** ağıt yakmak
s.-tı 107b/1, 115b/5, 144a/7, 247b/7
- saķal** sakal
s. 14b/2, 172a/4
s. çıkardı 130b/7, 275a/3
s.+ı 172a/3
- saķal boyağı** sakal boyası
s. kitti 132a/7
- saķalsız** sakalsız, sakalı olmayan
s. 20a/5
- saķal uġı** sakal ucu
s. 14b/4
- saķāye** <Ar. su küpü, su tulumu
s. 109b/6
- saķış** hesap
s. 161b/5, 175b/6, 262a/3
s.+dın 227a/7
s.+ķa 100a/7, 272a/4
s.+nıñ 66a/5
- saķış kıl-** hesap etmek, hesap sormak
s.-dı 66a/4, 114a/5, 136b/5, 256b/6
- saķız** sakız
s. 37b/3
s. çiyinedi 127a/7
- sākin koç-** <Ar.+T. sakinleştirmek
s.-tı 222b/5

- sakla-** saklamak, gizlemek, ayırmak
s.-dı 89a/2, 112a/2, 113b/7, 196a/7, 226a/1, 237a/7, 248b/2, 264b/4, 265a/6, 277a/2, 286a/3, 303b/2, 309b/7, 318a/2
- saklağan** saklayan, koruyan
s. 114b/6
s. tenğri 318a/2
s.+ı 112a/3
- saklağuçı** bekçi, koruyucu
s. 109b/3
- saklamakı vâcib** <T.+Ar. saklanması
gerekli olan şey
s. nêrse 27a/1
- saklan-** saklanmak, uzak durmak
s.-dı 267b/7, 268a/2, 308a/4
s.-dılar 299b/4
- sakmala-** sekmek, aksamak
s.-yu 83b/1
- sakna** hançerin eli kesmemesi için sapı ile keskin kısmı arasına konulan koruyucu kısım krş. *sakne*
s. 43a/1
- sakne** hançerin eli kesmemesi için sapı ile keskin kısmı arasına konulan koruyucu kısım krş. *sakna*
s. 43a/2
- sakurka** kene
s. 50a/7
- sal** sal
s. 32a/1
- sal- 1** bırakmak, azat etmek
s.-dı 64a/7
- sal- 2** göndermek
s.-dı 311b/6
- şalâh** <Ar. iyileşme, barış
ş.+ka 149a/6
- şalavât** <Ar. namazlar, salatlar
ş. 256a/3
- salçı** sal yapımıyla uğraşan kişi
s. 32a/1
- salığ** bir vergi türü
s. 24b/5
- salınçak** salıncak
s. 33a/3, 317a/7
s. kıldı 317a/6
- salķum** salkım
s. 79a/7
- sañg** dışkı
s.+nı 318a/6
- sañg-** dışkılamak krş. *sañgla-*
s.-dı 193b/3
- sañga** sana
- s. 58b/1, 58b/2, 58b/3, 58b/4, 58b/5, 58b/7, 59a/1, 59a/2, 59a/7, 106a/7, 106b/2, 109b/3, 110b/5, 128a/6, 175a/6, 321a/7
- sanç-** vurmak, delmek, mızraklamak
s.-mağ 167b/2
s.-tı 70b/7, 76a/1, 98a/6, 134b/1, 195b/4
- sançgan** yaralayan, saplayan
s. er 134b/3
- sançgu** saplayacak, kesecek (alet)
s. 42a/1
- şandukçe** <Ar.+Far. küçük sandık
ş. 8b/3
- sañgla-** dışkılamak krş. *sañg-*
s.-dı 81a/1, 144a/3, 151a/3, 186a/2
s.-mağ 186a/2
- sap** bitkilerde yerden yukarıya doğru başak veya çiçeğe kadar uzayan düz ve dik kısım, sap
s. 43a/2
s.+ı 3b/7, 4a/1, 8a/5, 41b/3
- sap-sarığ** sapsarı
s. 53b/1
- sar-** sarmak
s.-dı 144a/4, 146b/3, 250a/3, 273a/4, 292b/2
- sarây** <Far. hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük ve gösterişli bina
s. 83a/2, 122b/4, 136a/7, 165b/1
s.+nı 185b/7, 309b/1
- sârevân** <Far. at ve deve gibi büyükbaş hayvan bakıcısı
s. 70b/3
- şarf kıl-** <Ar.+T. harcamak, kullanmak
ş.-dı 78a/7
- *sargalduk** sarı kuş, sarıasma kuşu
s. 51b/4
- sarığ** sarı
s. 11a/5
s. bodag 253a/2
s. boyag 37b/4
s. kıldı 240b/2
s. siñir 11b/2
s. suw 11b/1
s. ot 245a/3
s.+ı 53a/5
- sarığ suw** yaradan akan sarı su, irin
s. 11b/1
- sarın-** sarınmak, bürünmek
s.-dı 267a/4, 285b/2
- sark-** sarmak

- s.-tı 290a/5
sarkanağ işkembe, işkembenin bir parçası
s. 17a/1
sarkuk sarkık, sarkmış olan
s. tutaklığı 18b/6
sarnıç <Ar. deve derisinden yapılan tulum,
ağaçtan oyulmuş kap
s. 5b/4
s.+ı 5b/4
şarrâf <Ar. altın, madeni ve kağıt paraları
birbiriyle değiştirmeyi, bozmayı,
tahvil alış verişini yapmayı meslek
edinmiş kimse
ş. 78b/1
sars- sarsmak
s.-tı 121a/7
sarsıt- incitmek, kötü muamele etmek
s.-tı 189b/7
saş- şaşmak, acele etmek
s.-a kaçtı 148a/5
sat- satmak
s.-mağ 311b/7
s.-tı 104b/4, 263b/7, 288a/6
sataştur- kavuşturmak, ulaştırmak
s.-dı 255b/4
satğaş- görüşmek, rastlamak
s.-dım 276a/7
s.-tı 180b/4, 264b/3
s.-tılar 303b/2
s.-tım 123b/1
satğın al- satın almak
s.-dı 183a/5, 275b/1
satğuçı satıcı
s. 6b/1, 31b/1, 33b/3, 34a/2, 36a/3,
38a/2, 40a/1, 40a/7, 40b/1
satığ kıl- alışveriş yapmak
s.-dı 108a/7, 259a/4
şavâb <Ar. doğru, gerçek, uygun
ş. aydı 228a/6
ş. istedi 266a/6
ş. kördi 251b/3, 310b/6
savaş- savaşmak
s.-tılar 271a/7
sawuk soğuk
s. 320b/2, 320b/3
s. boldı 117b/7
s. kıldı 117b/7
sawur- savurmak
s.-dı 108a/3, 109b/1, 255a/6
sa'y <Ar. çalış, çabalama, gayret etme,
emek, geçinmek için iş işleme
s. 196b/3
say- 1 saymak, hesap etmek
s.-dı 249a/3
say- 2 addetmek, kabul etmek
s.-dı 304b/4
saya- saymak, hesap etmek
s.-dı 233b/7
***sayrak** boğaz çukuru
s. 16b/2
sâz <Far. silah
s. 30a/3, 41a/4
sâzlığı <Far.+T. silahlı
s. er 41a/3
sâzsız <Far.+T. silahsız
s. er 41a/4
sebak <Ar. ders, bahis
s. 28a/7
sebeb <Ar. neden, sebep
s.+i 242a/6
sebeb kıl- <Ar.+T. sebep olmasını
sağlamak, sebep yaratmak
s.-dı 248b/5
sebîl kıl- <Ar.+T. bağışlamak, adanmak
s.-dı 215b/1, 246b/1
***sebül** büyük baston
s. 43a/4
sec^c <Ar. düzyazıdaki kafiye, sözün
kafiyeli olan sonlarından her biri
s. aydı 191b/5
secde kıl- <Ar.+T. secde etmek
s.-dı 91b/6, 118b/2
seç- seçmek, ayırmak
s.-ti 292a/3
seçe bér- seçivermek
s.-di 71a/1
seçek serçe krş. serçe
s. 51b/1
s. ötti 316a/7
sedâb <Far. sedef otu
s. kattı 318a/2
sefer <Ar. yolculuk, sefer
s. 2a/5, 258a/5
sefer kıl- <Ar.+T. sefere çıkmak, savaşa
çıkarmak
s.-dı 258a/4
sefer konukluğu <Ar.+T. seferden dönenler
için hazırlanan yemek
s. 38a/5
sefih <Ar. sefahate düşkün, malını
mülkünü zevk ve eğlence yolunda
harcayan, adi kimse
s.+ge 248a/7
sefihlik kıl- <Ar.+T. düşüncesizlik etmek,
cahillik etmek
s.-dı 261b/5, 291a/7

- seg** <Far. köpek
s. 49a/1
- seg(i)r-** koşmak
s.-di 73b/7, 149b/1
- seğriş-** birbirine seğırtmek, hücum etmek
s.-tiler 301a/7
- seher aşısı** <Ar.+T. seher vakti yenilen
yemek
s.+n yidi 285b/5
- seher vakti** <Ar.+T. seher vakti
s.+nde 214a/2
- sekisınç** sekizinci
s.+ke 44a/7
- sekkiz** sekiz
s. 44b/1
s.+de 133b/3
s.+in 130b/5, 130b/6
- sekle-** sekmek, seke seke yürümek
s.-yü 83a/7
- *seksenek** kalbur, elek
s. 4a/4
- *seksenekle-** ayıklamak
s.-di 80a/1
- selām** <Ar. selam
s. okıdı 183b/2
- selām kııl-** <Ar.+T. selam vermek,
selamlamak
s.-dı 247a/6
s.-mağ 209a/7
- selem** <Ar. vadeli satış
s. 218a/5, 221b/3
s. bērdi 218a/4
s. birle 306b/5
- selem bağla-** <Ar.+T. vadeli satış yapmak
s.-dı 218a/4, 221b/3
- selle** <Ar. sepet
s. 8b/3
- semrüt-** semirtmek
s.-ti 248a/3
- semüz** semiz, besili
s. 19b/7
s. boldı 170a/6
s. er 170a/7
s. kııldı 222b/5
- sen** sen krş. *sin*
s. 55a/1, 55a/2, 55a/4, 55a/7, 55b/1,
55b/3, 57a/1, 57a/2, 106a/7, 145b/4
s.+i 58a/7, 250b/4, 256b/3
s.+inğ 59a/2, 56a/6, 59a/3
- senbüse** <Far. ince yufka ile yapılan bir tür
tatlı
s. 39a/4
- señgek** çam ağacından yapılma su testisi,
tahta testi
s. 6a/7
- senet** <Ar. senet
s. koğtı 142a/5
- señg(i)r-** hafif kımıldamak, seğırmek krş.
sig(i)r-
s.-di 64b/1, 68b/4, 71a/2, 96a/4,
122a/6, 146a/3, 154b/2, 154b/3,
155b/5
- señgırlık** köşelik, köşe
s. nērse 238b/1
- señgrimek ‘illeti** <T.+Ar.+T. seğıirme,
titreme hastalığı
s. 154b/3
- *serac** el değırmeni kolu
s. 3b/6
- serçe** ötücü kuş, serçe krş. *seçek*
s. 51b/3
- serheng** <Far. bekçi, asker
s. 26a/6
s.+ler 43a/1
- serī** <Ar. hızlı, çabuk
s. boldı 171a/4
s. kölik 171a/4
s. kölikler 171a/5
- seş-** açmak, çözmek
s.-ti 140b/4
- sew-** sevmek
s.-medi 74a/1, 165b/6
s.-mek 223a/4
- şevāb** <Ar. sevap
ş. 228a/4, 265a/7
ş. tiledi 310b/5
ş.+nı 218a/6
- şevāb bēr-** <Ar.+T. sevap vermek,
mükafatlandırmak
ş.-di 67a/1, 228a/3
- sevgen** seven
s. 21b/2
- sewin-** sevinmek krş. *sewün-*
s.-di 166a/6
- sewüglüg** sevgili, sevilen
s. er 60a/1
- sewüglük** dostluk
s. 83b/5, 93b/3
s. kııldı 248b/4
s.+i 210a/6
- sewün-** sevinmek krş. *sewin-*
s.-di 274a/2, 305a/5, 320a/6
- sewünç** sevinç
s. 120b/4, 210a/7
s.+din 210b/1
- sewünçlüğ kııl-** sevindirmek, neşelendirmek

- s.-dı 213b/2
sewüdüür- sevindirmek
s.-dı 120b/4, 211a/7, 211b/6, 213b/2,
220a/5, 239a/4
sewüngen sevinçli, mutlu
s. 166a/6
s. tişi 166a/7
seyrek aralıklı, seyrek
s. kelmez 223a/5
s. kıldı 223a/5
s. tişlig 238b/5
***seyük** buğday biti
s. 50b/6
sez- sezmek, şüphelenmek
s.-dı 142a/6, 293b/1
sezâ <Far. münasip, uygun
s. 8b/6, 59a/2, 60a/7
sezâ bol- <Far.+T. layık olmak, yaraşmak
s.-dı 119a/4, 142b/5, 179a/4, 199b/4,
202b/4, 208a/7, 212a/4, 230b/7,
309a/4, 310a/2
sezâ bolğan <Far.+T. layık olan, yaraşan
s. 179a/5, 199b/5, 202b/5
sezâ kıl- <Far.+T. uygun olmak, yaraşmak
s.-dı 246a/4
***sezek** dehliz, üstü kapalı, dar ve uzun
geçit
s. 2b/1
sı- 1 kırmak
s.-dı 69b/6, 79a/5, 86b/5, 87b/3,
87b/6, 104b/1, 137a/2, 139a/3,
184a/6, 185b/3, 270a/6
sı- 2 yenmek
s.-dı 88b/3
sıçğan sıçan, fare
s. 50a/2, 75a/1
s.+nı 71b/1
sıçra- sıçramak, kurtulmak
s.-dı 152a/4
s.-mağı 138b/1
şıfat kıl- <Ar.+T. vasıflandırmak
ş.-dı 99a/3, 184b/4
sığ- sığmak
s.-dı 175a/5
sığın- sığınmak
s.-dı 99b/2, 112b/1, 145b/2, 145b/3,
145b/4, 162b/7, 188b/2, 229a/2,
263a/2, 265a/5, 267b/2, 294a/1,
311a/7
s.-ur 58b/7, 145b/4
sığındur- sığındırmak
s.-dı 209b/2, 236b/1
sığınğu yer sığınılacak, saklanılacak yer
s. 99b/2, 112b/1
sığırçuk sığircık
s. 51b/5
sık sık
s. 202a/6
s. boldı 90a/3, 172a/3, 175b/1,
202a/6, 299b/5, 306a/6
s. hağ 315a/2
s. kaşlığ 171b/6, 175b/2
s. sağal 172a/4
sık- 1 sıkmak
s.-tı 69a/1, 193a/4, 248a/2
***sık- 2** ölçmek
s.-tı 187b/1
sıka- el ile sığalamak, okşamak
s.-dı 73a/3, 138a/2, 173a/4, 262a/2
sıkağı yer okşanacak, ovulacak yer
s. 138a/3
sıkır- ıslık çalmak, ötmek
s.-dı 68b/3, 157b/1
sıkun yaban sığırı, dağ keçisi
s. 48a/2
***sılığla** dağınık, parçalanmış, düzensiz
s. turur 58a/2
sın- kırılmak
s.-dı 258b/5, 278a/6
sına- denemek, sınamak
s.-dı 121a/2, 121a/7, 157b/2, 237a/7,
267a/3, 271b/7, 276b/2
s.-mak 157b/2, 271b/7
sınamaduk denenmemiş, tecrübesiz
s. boldı 200a/3
s. er 246b/4
s. iş 24a/4
s. işlig 200a/3
sınğan kırılan, kırılğan
s. yıgaç 69b/7
sınğar tek
s. közlüg 244a/4
sındu makas
s. 35b/6
sındur- kırmak, yenmek
s.-dı 230a/5
sınuğ kırık, kırılmış
s. kezik 177b/2
sırala- sıralamak
s.-dı 119b/1, 266b/6
sırça cam, şişe
s. 6b/1
sırçaçı cam yapan ve satan kimse
s. 6b/2
sırı- sağlamca dikmek
s.-dı 314b/2

- sırıġan** yamacı, terzi
s. 156b/4
- sırr** <Ar. kimseye söylenmemesi gereken, gizli tutulan şey, sır
s. 224a/1
s. ayıztı 234a/2
s.+ını 261a/7
- *sıtġala-** karıştırmak, tencerede pilav ya da buğdayı karıştırmak
s.-dı 105b/7
- sıyıncaġ** kaygan
s. 164b/5
- sızġur-** arıtmak, sızdırmak
s.-dı 82a/6, 148b/1, 183a/6, 189a/6, 228a/5
- *sızırġuġ** som altın, kalıp halindeki gümüş veya altın
s. çömlek 82a/7
- sızla-** sızlamak, ağrımak
s.-dı 62b/5, 180a/6, 223b/5
- si-** işemek, su dökmek
s.-di 149a/7
- si' âyet** <Ar. dedikodu, adam çekiştirme
s. tiledi 313a/2
- sibek** el değirmenlerinde değirmen taşının üstünde döndüğü alt taşa çakılı küçük kazık veya sivri demir
s.+i 3b/5
- sicilnâme** <Ar.+Far. hüküm belgesi
s. 121a/1, 246b/1, 246b/2
- *sift** lika, mürekkep hokkalarına konulan ham ipek
s.+i 29a/3
- sigil** siġil
s. 37a/2
- sig(i)r-** hafif kımıldamak, seğirmek krş.
seġg(i)r-
s.-di 71a/6, 75a/5, 262a/7, 266a/2
s.-nü 78a/3
- sigirgen** segiren
s. köz 64b/2
- sigreş-** 1 birlikte sıçramak, zıplamak
s.-ti 262a/7
- sigreş-** 2 birlikte saldırmak
s.-ti 263a/6
- silâġ** <Ar. silah
s.+lar 316a/2
- silâġlıġ** <Ar.+T. silahlı
s. er 41a/1
- silik-** silkmek
s.-ti 75b/1, 126a/4, 138b/3
- silkilmiş** silkilmiş
s. tirgek 126a/5
- silkin-** silkinmek, ürpermek
s.-di 268b/2
- simâb** <Far. civa
s. türtti 315a/4
- simurg** <Far. İran mitolojisinde geçen otuz kuş büyüklüğünde efsanevi bir kuş, Zümrüdüanka
s. 52b/5
- sin** sen krş. *sen*
s.+i 239a/3, 255b/1
- siġ-** sinmek, sindirilmek
s.-di 61b/3, 92b/5, 148a/7
s.-medi 139b/2
- sindür-** sindirmek, eğdirmek
s.-di 98b/1
- siġek** sinek, sivrisinek
s. 51a/2
- siġgen** iyi hazmedilen krş. *siġürgen*
s. boldı 61b/4, 197b/4
s. ta'âm 61b/5
- siġgenlik** hazım
s. 58b/5
- siġil** küçük kız kardeş
s. kız 23a/6
- siġir** sinir
s. 11b/2, 18b/1
s.+i 69a/2, 147a/6
s.+in 69a/2
- siġiri kesük** damarı kesilmiş
s. inġen 69a/2, 147a/6
- siġle-** inilti sesler çıkarmak
s.-di 100a/2
- *siġlegü** çırcır, pamuğu çekirdeġinden ayırmaya yarayan alet
s. 36a/2
- *siġlegüçi** hallaç
s. 36a/1
- siġlegü taġtası** çırcır tahtası
s. 36a/2
- siġre-** sinirlenmek, üzüntüsünden gizli ve yavaş ağlamak
s.-di 237a/6
- sinük** sümük
s.+i 13b/4
- siġür-** sindirmek
s.-di 86b/6, 88b/4, 229b/7
- siġürgen** iyi hazmedilen krş. *siġgen*
s. nêrse 88b/5
- siriş** <Far. tutkal
s. 37b/4
- sirke 1** <Far. sirke
s. 40a/1
s. birle 271a/2

- s. boldı 249b/7
s. kılınmış 38b/6
s. satğuç 40a/1
s.+ge 269a/5
- sirke 2** bit yumurtası
s. 50a/6
- sirkelik** sirkeli, sirke üretimine uygun
s. 39a/2
s. soğan 39a/3
- sitük** sidik
s. 17a/5
s.+i 159b/4, 207a/4
- siwilçü** sivilce
s. 37a/3
- siz** siz
s. 57a/1
- siz-** sezmek, tahmin etmek
s.-di 71b/5
- sizgen** sezen, tahmin eden
s. boldı 200b/5
s. er 200b/5
- sizik** şüphe, seziş
s. 228a/1
s. birle 132b/4
- soğan** soğan
s. 39a/3
- sok-** 1 sokmak, koymak
s.-tı 66a/7, 98b/6, 124a/3, 130a/6,
134a/3, 212b/7, 219a/5, 236a/4,
238b/7
- sok-** 2 (hayvan için) iğnesini sokmak
s.-tı 66b/6, 190a/4, 193b/3, 193b/6
- soku** kapı sürgüsü
s. 3b/7, 4a/1
- *sokun** iki kulaklı uzun ok
s. 42b/1
- *sokuş** mekik, çulha aleti
s. 31a/7
- sokuştur-** sokuşturmak
s.-dı 246a/1
- sol** sol
s. elgin 189b/7
s. elig 15a/2
s. yanın 301b/4
s.+da 56b/3
- sol-** solmak, silinmek
s.-dı 131a/5, 278a/7
- solı-** sık ve kesik soluk alıp vermek
s.-dı 186b/2
- sonğ** son
s. 115a/6, 259a/6
s.+ınça 115a/6, 121a/4, 127b/4,
148b/4, 163b/6, 210b/4, 237b/6,
266b/7, 285a/5
s.+unda 266a/2
- sonğra** sonra
s. 55b/7, 60a/4, 107b/1, 180a/1,
244b/2
- sor- 1** sormak, içine çekmek
s.-dı 164a/6, 184a/6, 269b/2, 292a/3,
308b/4
- sor- 2** birine soru yöneltmek herhangi bir
konuda bilgi istemek, sual etmek krş.
şor-
s.-dı 180a/7, 184b/5, 194a/7, 238a/4,
242b/6, 312b/7
- şor-** birine soru yöneltmek herhangi bir
konuda bilgi istemek, sual etmek krş.
sor- 2
ş.-dı 292a/2
- sorğan 1** soru soran
s. er 180a/7
- sorğan 2** soran, emen
s. yér 164a/7
- sowukla-** ishal olmak, üşütmek
s.-dı 75a/7
- sowur- 1** soğutmak
s.-dı 183b/1
- sowur- 2** emmek, sormak
s.-dı 137a/3
- soy-** soymak
s.-dı 69b/6, 76b/1, 153a/3, 184a/2,
187b/6, 241b/7
- soyul-** soyulmak
s.-dı 278a/5
s.-miş 187b/7
- sög-** sövmek, küfretmek
s.-mek 87a/3
s.-ti 79a/4, 87a/3, 135a/7, 264a/5
- söggen barmak** işaret parmağı
s. 15b/3
- sögül-** yakmak, ateşte dövmek
s.-di 66b/5, 81a/5, 110a/2, 110a/3,
113a/1, 235a/4, 297a/2
- sögülmiş** kebab edilmiş, pişmiş
s. et 66b/6
- sögüş-** sövüşmek
s.-ti 261a/5
s.-tiler 272a/2
- sökel** hasta
s. 157a/6, 161a/6, 217b/6, 217b/7,
250a/1, 314b/1
s. er 161a/6, 163b/5, 168a/7
s.+ge 66a/7, 145a/5, 157a/6, 243a/7,
250a/5
- sökel bol-** hasta olmak, hastalanmak

- s.-dı 161a/4, 161a/5, 163b/5, 168a/6, 217b/7
- sökel kı1-** hasta etmek, hastalanmak
s.-dı 216a/1, 217b/6, 221b/2, 250a/1
- sökel kılğan** hasta eden
s. 217b/7
- sökellik** hastalık
s. 166a/1
s.+din 109b/1, 157a/6, 195b/3, 207b/2, 230a/4, 276a/4
- söklün-** sökülme, çözülmek
s.-di 319b/7
- söklünçi** kebab
s. 38a/7, 243b/6
- söklünçü kı1-** (bir şeyi) çevirerek kızartmak, kebab etmek
s.-dı 277a/6
- sökti** kepek krş. *söktü*
s. 35a/2
- söktü** kepek krş. *sökti*
s. 39b/6
- söktü kuymağı** kepekli kuymak
s. 39a/7
- sökül-** sökülme
s.-di 279a/5
- sökülmüş** sökülmüş, parçalanmış
s. nêrse 117a/1
- sön-** sönme
s.-di 118a/3, 119b/3, 277a/7
- söndür-** söndürme
s.-di 209a/6, 212a/6
- söz** söz, kelime
s. 54b/4, 54b/5, 70a/7, 76b/5, 90a/7, 90b/1, 91b/1, 105b/4, 123a/7, 123b/1, 126a/4, 166b/2, 206a/7, 209a/4, 210b/3, 226b/3, 240a/1, 247a/4, 247b/5, 278b/5, 320a/5
s. tegürdi 235b/5
s.+din 182a/4
s.+i 91a/7, 94b/3, 111a/7, 198b/1, 258a/6, 259a/6
s.+inġe 229b/4
s.+ke 147b/3, 219b/3, 231b/3
s.+ler 199a/7, 245b/4
s.+ni 72b/1, 73a/6, 95b/2, 109b/7, 110b/3, 112b/7, 215a/6, 232a/5, 239b/7, 243a/6, 244b/1, 247b/5, 250a/3, 259a/6, 270a/1, 271a/1, 292a/1, 307b/7, 311a/6, 318a/4
- söz baġla-** söyleyecek sözü kalmamak, nutku tutulmak
s.-dı 307a/2
s.-ndı 211b/3, 307b/4
- söz kı1-** söz söylemek
s.-dı 239a/5
- sözle-** söylemek
s. 58a/3
s.-di 64a/4, 70a/7, 76b/4, 81b/7, 88a/7, 107b/7, 124a/5, 132b/4, 134a/2, 154a/1, 174b/1, 200b/5, 210b/3, 211b/6, 214b/6, 239a/4, 243a/6, 248a/2, 261b/4, 287a/6, 294b/6, 316b/5
s.-me 58a/3
- sözlegen** söyleyen
s. 71a/4, 71a/7, 174b/1, 211b/3
s.+ler 121b/6
- sözleş-** sözleşmek, konuşup anlaşmak
s.-ti 247b/5, 257a/5, 258a/5, 261b/3, 261b/4, 263a/2, 263a/7
s.-tiler 298a/3, 298a/4
- sözleşgen** müzakere eden, konuşan
s. 247b/5
- sözlüg** sözlü, söyleyen kişi
s. 129a/7, 198b/2
- söz sözle-** söylemek, ifade etmek
s.-di 151b/6
s.-dim 120b/7
s.-medi 73a/4
- su ’âl** <Ar. sorma, soruşturma
s. 150b/1
- *subġaġ** durum, mesele
s. 194b/2
- şubı** uzun ve sivri nesne
ş. yüzlüġ 18b/5
- suçı-** sıçramak, şaha kalkmak
s.-dı 125a/1
- suçıġan** sıçrayan
s. boldı 185a/7
s. kölik 125a/2
- suçul-** (elbise için) çıkarmak, soyunmak
s.-dı 79b/4
- suġul-** su çıkarmak, sulanmak
s.-dı 63b/3, 146b/1
- suġtu** bumar dolması
s. 38b/7
- suġ** aç gözlü, alçak
s. er 73b/4
- suġluk kı1-** çok istemek, çok arzulamak
s.-dı 73b/3
- *suġrut-** kiraya vermek, kiralamak
s.-tı 223b/7
- şulġ kı1-** <Ar.+T. barış yapmak, sulh yapmak
ş.-dı 68a/7
ş.-dılar 266a/4

- şulh kılış-** <Ar.+T. karşılıklı barış anlaşması
yapmak
ş.-tı 257a/7
- sultân** <Ar. hükümdar, sultan
s. kamçıladi 65a/6
s. tapa 84a/2
s.+dın 312b/4
- sun-** sunmak
s.-dı 155b/6, 230b/4, 236b/5, 263a/7,
286b/2, 303a/6
- sunğsar** sansar
s. 31a/3
- sûre** <Ar. sure
s. 27b/3
s.+niñg 243a/6
- şûret** <Ar. suret, şekil
ş. 10b/5
- şûret kıl-** <Ar.+T. şekil vermek,
şekillendirmek
ş.-dı 245a/3, 246b/7, 252a/6
- surnâ** <Far. zurna
s. 33a/5
- şûr ürgüçi** <Ar.+T. Hz. İsrâfil (a.s.)
ş. 9a/3
- sûsmâr** <Far. kertenkele
s. 49a/7
s.+nı 268a/4
- suw** su
s. 11b/1, 30a/1, 62b/2, 85a/1, 102a/4,
108b/1, 114b/5, 118b/1, 122b/5,
130a/5, 134a/4, 137a/1, 143b/2,
146b/1, 150b/5, 150b/6, 156b/5,
164b/3, 164b/7, 192a/1, 198a/5,
199b/1, 277b/1, 316a/6, 319b/3,
320a/4
s. aqtı 102a/4, 105b/4, 278a/7
s. bêrdi 94b/5, 234b/4
s. bêriştiler 303b/1
s. birle 65a/4, 84b/7, 143b/2, 253b/7
s. bülkürdi 77a/2
s. çağıldı 91b/7
s. çıkardı 216a/7
s. çözüldi 88b/6
s. çüridi 133a/7
s. izti 307a/3
s. kaldı 110b/2, 141b/5, 189a/1,
214a/2
s. kattı 280a/5
s. kigürdi 122b/7
s. suğuldu 63b/3
s. tamdı 80a/2
s. tarttı 187a/5
s. taştı 104b/1, 120b/3, 188a/4,
196b/6
s. tımdı 123a/3
s. tiledi 313a/4
s. toñgıdı 118a/1
s. töküldi 319b/3
s. tükedü içti 135b/2
s. yöresinde 150b/4
s.+dın 122a/4, 145a/1, 229b/3,
237a/2, 256b/2, 297b/3
s.+ı 10b/7, 92b/5, 210a/3
s.+ka 72b/2, 97a/4, 147b/1, 147b/2,
165a/2, 165a/3, 217a/1, 226a/3,
242b/2
s.+nı 78a/5, 79a/3, 80a/1, 80b/7,
90b/3, 102a/7, 108b/1, 109b/5,
115a/2, 138b/1, 142a/4, 162a/4,
164a/6, 185b/7, 189b/4, 217b/2,
231b/7, 233b/1, 304a/6, 315b/7
- suwa-** sıvamak, boyamak
s.-dı 102b/6, 249a/7, 253a/2, 254b/7
- suwağ balçıķı** samanlı sıva çamuru
s. 30a/4
- suwağuç** mala
s. 30a/4
- suwçı** su veren, sucu
s. 30b/7
- suw içgü yer** su içilen yer, çeşme
s. 97a/5, 192a/2
- suwka batğan** suya batan, suya batmış
s. 165a/3
- suwluğ** sulu, suyu bol
s. boldı 95a/5, 95b/5, 107a/2
s. kıldı 239b/2
s. kuğuğ 95a/6
s. yoğurt 40a/2
- suwsa-** susamak
s.-dı 160b/7, 172b/4, 179a/1, 208b/3
- suwsağan** susamış, susayan kimse
s. ‘avrat 160b/7, 172b/4,
s. er 160b/7, 172b/4, 179a/1
s. erenler 161a/1
s. tişi 179a/2
- suwsamış** susamış
s. kişi 150b/4
- suwsat-** susatmak
s.-tı 209a/7
- suwsuz** susuz, kurak
s. boldı 199a/7, 209b/6, 221a/2
s. yer 221a/3
- suwsuzluğ** susuzluk, kuraklık
s. 209b/7
- sübse** süpürge
s. 8a/5, 141b/1

- süçüd** <Ar. secde etme, secde
s.+dın 118b/3
- süçig** tatlı, hoş
s. 39a/5
s. boldı 157b/7, 313a/4, 314a/5
s. buldı 313a/4
s. kıldı 256a/1
- *süçüg baş** çocuklarda çıkan ve suluca
çıban denilen sivilce
s. 37a/1
- süglün** sülün kuşu
s. 52a/4
- sül** irin, cerahat
s. 208b/1
- sülük** denizlerde ve tatlı sularda yaşayan
kam emici halkalı solucanların genel
adı, sülük
s. 50b/2
- sümkür-** sümkürmek
s.-di 268b/5
- sün-** sünmek, uzamak
s.-di 272a/5
- sünği** süngü krş. *sünğü*
s. 42a/1
- sünnet kıl-** <Ar.+T. sünnet etmek
s.-dı 68b/6, 88b/7, 271b/5
- sünnet konukluğu** <Ar.+T. sünnet
misafirligi, sünnet düğünü yemeği
s. 38a/4
- sünnetsiz** <Ar.+T. sünnetsiz
s. 17b/6
- sünğü** süngü krş. *sünği*
s. 41b/5, 41b/6, 42a/2, 67b/5, 205b/5,
237b/3, 283a/4
s. birle 134b/1
s. halkası 33a/4
s. itti 101b/2
s. ökçesi 42a/2
s. sıdı 104b/1
s. temüri 42a/1
s. teprendi 84b/1
s. torı 60a/6
s. ucı 42a/2
s.+ler 41b/6
s.+ni 70b/5
- sünük** sümük
s.+i 95b/5
- sünğük** kemik krş. *kemük*
s. 11a/7, 63b/7, 95b/1, 104b/1,
159a/4, 292a/3, 291b/4
s. çıktı 183b/4
s. çüridi 95b/1, 159a/4
s.+lerni 240b/1
- s.+ni 63b/6, 81b/3, 104b/1, 289a/3
- sünğüksüz** kemiksiz
s. 243b/6
- sünğüle-** süngülemek, süngü ile dürtmek
s.-di 64a/6
- sünğülenmiş** süngülenmiş, süngü ile
dürtülmüş
s. bamuğ 64a/7
- sünğülüg** süngülü, süngüsü olan
s. er 41a/2
- sünğüsüz** süngüsüz, süngüsü olmayan
s. er 41a/2
- sünğüş** baş parmakla şahadet parmağı uçları
arasındaki mesafe, sere
s. 16a/1
- süpürdü** süpürülmüş şey, çöp
s. 141b/1, 142a/1
- süpür-** süpürmek, temizlemek
s.-di 68a/6, 73a/1, 141b/1, 142a/1
- sür- 1** sürmek, kovmak, sevk etmek
s.-di 118b/5, 148b/6, 153b/3, 154a/5,
182b/5
- sür- 2** (toprak için) sürmek
s.-di 115b/1, 116b/4, 229a/3
- sür- 3** sürtmek, değıdirmek
s.-di 140a/5
- sür-** 4) (hayvan için) sürmek
s.-di 183b/6
- sürç-** sürçmek, düşmek, tökezlemek
s.-ti 68b/4, 152a/3, 157a/1
- sürçek** gece toplantısı, müsamere, masal
s. 121b/5, 215a/6
s.+lerni 265b/4
- sürhî** <Far. kızılılık, kırmızılık
s. 281b/1
- sürme** sürme, göze sürülen boya
s. 37b/6
- sürme kat-** sürme sürmek
s.-tı 270b/7
- sürmelik** sürme konulan kap, sürme hokkası
s. 8a/7
- sürme sok-** sürme sürmek
s.-tı 132a/2
- sürt-** sürmek, sürtmek, değıdirmek
s.-ti 130a/4
- sürtün-** sürtünmek
s.-ü 89b/3
- sürülmüş** sürülmüş, kovulmuş
s. 118b/5
- süs-** (boynuzlu hayvanlar için) boynuzu
ile vurmak, toslamak
s.-ti 65a/5
- süst** <Far. gevşek, zayıf, sağlam olmayan

- s. kıldı 236a/7
- süst bol-** <Far.+T. zayıf olmak, güçten düşmek
s.-dı 112a/7
- süstlük kıl-** <Far.+T. zayıflık göstermek, ihmal etmek
s.-dı 100a/6
- süt** süt
s. 40a/1, 40a/4, 91b/7, 114b/1, 121a/2, 143b/1, 276a/3
s. emzürdi 232a/3
s. kaymak 40a/3
s. kazmık 40a/5
s. köpüki 40a/3
s. sarnıcı 5b/4
s. tulkuğu 5b/4
s.+ge 106a/4
s.+i 232a/5
s.+ça 143b/2
s.+ke 47a/2
s.+ni 75a/3, 143b/2, 251b/2
- süt berge**n süt veren
s. 232a/4
- sütlüg** sütlü, sütü olan
s. boldı 200a/2
s. inġen 200a/3
s. koylar 47a/1
- sütlüg tuturġan** sütlaç
s. 39a/1
- sütsüz** sütsüz
s. boldı 150a/1
s. inġen 150a/1
- süyek 1** tahta kapının kenar tahtası
s. 3a/3
- süyek 2** kırık kol veya bacağı oynamaz hale getirmek için üzerine bez sarılarak üstten bağlanan tahta, mukavva vb. maddeden yapılma cetvel parçası, cebire
66a/7
- süz-** süzmek, ayıklamak
s.-dı 238a/5, 245a/6, 253a/1, 255b/3
s.-e 78a/5, 139a/1
- süzme** süzme, süzme yoġurt
s. 40a/3
- Ş**
- şabla** tokat, sille
ş. urdı 192b/2
- şād** <Far. sevinçli, memnun krş. *şazi*
ş. boldı 266a/1
- şādmānlik** <Far.+T. sevinçli olma durumu
krş. *şāzmānelik*
ş. 256b/4
- şāh** <Far. boynuz
ş. 5b/6
- şahış** <Ar. şahıs, kişi
ş. 105a/4
- şā'ir** <Ar. şair, ozan
ş. 124a/7, 152b/7
- şākird** <Far. öğrenci, çırak
ş. 26a/6, 26a/7, 238b/2
- şākirdlik kıl-** <Far.+T. öğrencilik yapmak, öğrenim görmek
ş.-dı 314b/3
- *şalça** parça parça olmuş, kemiğinden ayrılmış
ş. et 186a/7
- *şalça kıl-** paramparça etmek
ş.-dı 186a/6
- şām** <Ar. Şam şehri
ş.+ça 221b/4
- şā'r** <Ar. kıl, keten
ş. ton 40b/2
- şarāb** <Ar. şarap
ş. 148a/7, 261b/1
ş. içürdi 94b/5
ş.+in 129b/5, 186b/1
ş.+nı 63a/4, 117a/7, 167b/5, 245a/6, 266a/3, 270a/3
- şarāb-dār** <Ar.+Far. saki, içki dağıtan kimse
ş. 34a/1
- şarāb iġgen** <Ar.+T. şarap içen
ş.+ler 99b/6
- şart** <Ar. şart
ş. 75b/7
- şart kıl-** <Ar.+T. şart koşmak, belli bir koşula bağlamak
ş.-dı 75b/6, 268b/3
- şart kılış-** <Ar.+T. birbirine şart koşmak
ş.-tılar 259a/7
- şāzı** <Far. sevinçli, memnun krş. *şād*
ş. er 171b/1
- şāzı bol-** <Far.+T. mutlu olmak, şen olmak
krş. *şāzmān bol-*
ş.-dı 173a/5
- şāzı kıl-** <Far.+T. mutlu etmek, sevindirmek
ş.-dı 137a/5
- şāzmān bol-** <Far.+T. mutlu olmak, şen olmak
krş. *şāzı bol-*
s.-dı 171a/7
- şāzmānelik** <Far.+T. sevinçli olma durumu
krş. *şādmānlik*
ş. 137a/6

- şe'âm** <Ar. mum
ş. 37b/2, 37b/3
- şefâ'at** <Ar. bir suçun başışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olma
ş.+in 243b/7
- şefâ'at kıl-** <Ar.+T. şefa'at etmek
ş.-dı 287b/2
- şefâ'at kılğan** <Ar.+T. şefa'at eden
ş. 192a/6
- şefâ'at tile-** <Ar.+T. şefa'at istemek
ş.-di 306b/1
- şefî' kıl-** <Ar.+T. şefa'at etmek
ş.-dı 119a/7, 213a/6, 257b/5
- şefkat** <Ar. merhamet, şefkat
ş. 219a/2, 234b/4
- şefkat kıl-** <Ar.+T. merhametli olmak, şefkat göstermek
ş.-dı 219a/1, 234b/3
- şefkatlıg** <Ar.+T. şefkatli
ş. kişi 219a/2
- şefte** <Ar. evin tavan kısmı, çatı
ş.+ni 103a/3
- şehîd bol-** <Ar.+T. şehit olmak
ş.-dı 304b/7
- şehîdlik** <Ar.+T. şehit olma durumu
ş. 305a/1
- şehr** <Far. şehir, belde, ülke
ş. 205a/7
- şehvet** <Ar. cinsel istek, bir şeye karşı aşırı istek, nefis
ş.+i 164b/6
- şek** <Ar. şüphe
ş.+ke 101a/1
- şek bürü-** <Ar.+T. şüphelenmek
ş.-di 277b/5
- şeker** <Far. şeker
ş. 37a/6
- şekerbîre** <Far. un, şeker ve yumurta ile küçük yuvarlaklar şeklinde hazırlanıp fırında pişirilen bir hamur tatlısı çeşidi
ş. 39a/6
- şekîbây kıl-** <Far.+T. sabretmek
ş.-dı 68b/2
- şekîbâysızlık kıl-** <Far.+T. sabırsızlık etmek
ş.-dı 163a/3
- şeklig bol-** <Ar.+T. şüphe etmek, kuşkulananmak
ş.-dı 273b/7
- şek tüş-** <Ar.+T. şüphelenmek, şüpheye düşmek
ş.-ti 140a/6
- şel bol-** <Ar.+T. çolak olmak
ş.-dı 174a/2
- şenbele-** <Far.+T. cumartesi gününün yasaklarına uymak
ş.-di 63b/7
- şer** <Ar. kötülük, şer
ş. 173a/1
ş. kıopardı 111a/1
ş.+din 237a/7
- şer kıl-** <Ar.+T. kötülük etmek
ş.-dı 262a/2
- şerbet kadehi** <Ar.+T. şerbet kadehi
ş. 6a/5
- şerh kıl-** <Ar.+T. açıklamak, şerh etmek
ş.-dı 186a/5
- şerlig** <Ar.+T. şerli, kötü tabiatlı
ş. er 172b/7
- şerrek** <Ar.+T. daha kötü, daha beter
ş. erür 173a/1
- şeyh** <Ar. yaşlı kimse, en yüksek reis
ş. 321a/3
- şeytân** <Ar. şeytan
ş. 77a/7, 132b/4, 287a/3, 313b/5
- şifâ bér-** <Ar.+T. iyileştirmek, şifa vermek
ş.-di 109b/1
- şifâ tile-** <Ar.+T. iyileştirmesini istemek
ş.-di 276a/4, 313a/3
- şikâyet kıl-** <Ar.+T. şikâyet etmek
ş.-dı 157a/5
- şikâyet küni** <Ar.+T. şikâyet günü, mahşer günü
ş. 87a/7
- şî'r** <Ar. şiir
ş. 75a/2, 213a/4, 213a/5
ş.+e 211a/4
ş.+ni 256b/2, 305a/1
- şîr** <Far. aslan
ş.+din 112a/2, 113b/7
- şî'r ay-** <Ar.+T. şiir söylemek, şiir okumak
krş. *şî'r ayt-*
ş.-dı 122a/3
- şî'r ayt-** <Ar.+T. şiir söylemek, şiir okumak
krş. *şî'r ay-*
ş.-tı 75a/2, 105b/3, 209b/4
- şîre** <Far. üzüm şırası, şıra
ş. 37b/1
- şîreçi** <Far.+T. üzüm şırası yapan veya satan kimse
ş. 37b/1
- şî'r okı-** <Ar.+T. şiir okumak
ş.-dı 213a/4
- şîr-puht yağı** <Far.+T. susam yağı

- ş. 35a/7
- şiş** metal ya da ahşaptan yapılma ucu sivri her türlü araç
ş. 4b/6
- şiş-** şişmek, genişlemek
ş.-ti 109b/6, 197a/6, 216a/7, 277b/6, 293a/7, 313a/4
- şişe** <Far. içine sıvı konulan dar boğazlı, geniş gövdeli uzunca cam kap
ş. 6b/2
s. urdı 132b/1
- şişe ornu** <Far.+T. şişe yeri, hacamat şişesi
ş. 35a/4
- şişmiş** şişmiş durumda olan
ş. karın 109b/6
- şişuk** şişik, şişmiş
ş. 238b/5
ş. boldı 208a/1
- şişür-** şişirmek
ş.-di 251a/3
- şol** şu
ş. 262b/6
- şorba** <Far. çorba
ş. 38b/2, 38b/5, 134a/5
ş.+nı 275b/5, 296a/7
- şorbaçı** <Far.+T. çorba yapan ya da satan kimse, çorbacı
ş. 38b/2
- şüh** <Far. (kadın için) serbest ve neşeli tavırlı, işveli, cilveli
ş. 19a/2, 122a/1
ş. boldı 87b/1
- şühluğ kıl-** <Far.+T. güzellik yapmak, hoş davranmak
ş.-dı 218a/7
- şüm** <Ar. uğursuz, şom
ş. 207b/6
- şüm bol-** <Ar.+T. uğursuz olmak
ş.-dı 207b/6
- şür** <Far. tuzlu, kekremsi, acı
ş. kıldı 211b/7
ş. suw 199b/1
- şükr kıl-** <Ar.+T. şükür kılmak, sabretmek
ş.-dı 122a/3, 123a/5
ş.-mağınğa 226b/7
- T, Ṭ**
- ta'ām** <Ar. yemek
ṭ. 61b/3, 61b/4, 61b/5, 103a/7, 197b/4, 221b/6, 273b/3
ṭ. birle 108b/2, 173b/1
ṭ. ketürdi 103a/7
- ṭ. tiledi 307b/4
ṭ.+dın 168a/1
ṭ.+ça 86a/2, 141b/3
- ta'ām uşakı** <Ar.+T. kahvaltı krş. *küdüzlig*
ṭ. 38a/6
- ta'at** <Ar. itaat, ibadet
ṭ. üçün 310b/1
ṭ.+dın 129b/7
- ta'at kıl-** <Ar.+T. itaat etmek, ibadet etmek
ṭ.-dı 82b/5, 116a/7, 130b/3, 229b/6
ṭ.-mağğa 251a/5
- tab** hızlı, derhal
t. öldürdi 215a/3
- tāba** <Far. tava
t. 4b/4
- tabağ** <Ar. tabak
ṭ. 6a/4
- tabağ örtüğü** <Ar.+T. tabak örtüsü
ṭ. 40b/6
- taban** ayağın yere basan alt yüzü
t. 18b/2, 180a/6
t.+ı 45a/4, 94b/2
- tabbala-** ayıplamak, alay etmek
t.-dı 211a/3
- tāb-hāne** <Far. konukevi
t. 2b/6
- tabīb** <Ar. hekim, doktor
ṭ. 172a/1
- tabl-bāz** <Ar.+Far. davulcu
ṭ. 33a/1
- tab' lıg** <Ar.+T. herhangi bir yaradılıştā, huyda olan
ṭ. 171a/7, 171b/1
- tāc** <Far. taç
t. 243b/7, 251b/5
- ta' dīl kıl-** <Ar.+T. doğru hale getirmek, doğrultmak
t.-dı 246b/3
- tafşīl** <Ar. bir şeyi bütün ayrıntılarıyla açıklama
t. üze 246b/5
- *tafşat-** parçalamak, ufalamak
t.-tı 63b/7
- tağ** dağ
t. 188a/1
t. aştı 239b/6
t.+ındın 70a/6
t.+ça 113b/2
- tağar** ağzı geniş toprak küp, çuval
t. 5b/5
- tağarçuk** dağarcık, heybe
t. 8a/4
- tağay** dayı

- t. 22b/1
tağ bas- dağlamak
 t.-tı 235b/1
tağ basğu temür dağ yapmak için kullanılan demir krş. *dāğ basğu temür*
 t. 113a/5
tag kırılağucu dağ kırılacağı
 t. 51b/6
tağlanmış dağlanmış
 t. atlar 253b/1
tağuk tavuk krş. *tağuk, tawuğ*
 t. 104a/5
 t. yumurtgaladı 104a/4
tağır <Ar. tatlı olmayan, acı
 t. 173a/3, 224a/6
 t. boldı 173a/2
 t. kıldı 224a/6
 t. nêrse 224a/6
tāhir <Ar. temiz, pak
 t. 209b/1
tāhir bol- <Ar.+T. temiz olmak
 t.-dı 209b/1
tāhir kıl- <Ar.+T. temizlemek
 t.-dı 214a/7
taht <Far. taht
 t. 7a/7
taht-ı ārāste <Far. süslenmiş taht
 t. 7b/7
tahta <Far. kalınlığı az, geniş, düz ve uzun biçilmiş ağaç parçası
 t. 29a/5
tāk <Ar. binaların ön cephelerinde kullanılan çıkıntılı nakış, kemer krş.
tāk
 t.+ka 73b/2
tāk <Ar. binaların ön cephelerinde kullanılan çıkıntılı nakış, kemer krş.
tāk
 t. 2a/4
tağ- takmak
 t.-tı 71a/4, 87a/1, 141b/3, 243b/2, 250b/2
tākāt <Ar. güç, dayanma gücü
 t. eyledi 230a/3
takdir kıl- <Ar.+T. takdir kılmak, uygun görüp belirlemek
 t.-dı 111b/2
tağı dahi, hem, ve
 t. 10a/6, 25a/4, 25a/5, 30a/1, 56a/1, 72b/5, 73b/5, 73b/6, 82a/6, 83b/1, 87b/3, 87b/6, 90b/2, 92a/1, 93b/4, 93b/6, 95a/3, 96a/1, 100a/7, 100b/1, 101b/7, 106b/6, 109b/3, 109b/4, 110a/5, 111b/3, 112b/3, 117b/6, 118b/1, 123b/5, 125b/7, 126a/6, 138b/1, 139a/4, 146a/2, 147a/5, 150a/6, 153b/5, 161a/1, 162a/7, 166a/4, 166a/5, 172a/5, 177a/1, 181b/2, 183a/4, 183a/6, 184a/7, 185a/5, 187a/1, 191b/5, 191b/6, 192a/2, 196a/1, 197a/5, 202b/5, 210a/7, 210b/1, 211b/7, 213a/1, 215b/3, 217b/2, 219b/4, 220a/5, 220b/3, 224b/4, 229a/3, 230a/4, 233b/7, 234b/1, 236a/3, 239b/7, 247b/5, 248a/3, 251a/3, 252a/4, 256b/4, 261b/3, 264a/3, 277b/1, 310a/1, 315a/1
tağıl- dağılmak
 t.-dı 267b/5
tağırda- tağırdamak, tağırtılı sesler çıkarmak
 t.-dı 93a/4
tağıt- dağıtmak
 t. 193a/3
***tağluk** (saç için) düz, kolay taranan krş.
dağuk
 t. saçlığı 19a/4, 161b/1
tağşır <Ar. bir işi eksik yapma, kusur
 t.+ka 303b/1
tağşır kıl- <Ar.+T. kusur etmek, suç işlemek
 t.-dı 112a/6, 157b/1, 241b/7, 243b/2, 276b/1, 303b/7
 t.-madı 157b/2
***tağ** kapı çerçevesi, giriş
 t. 2b/3
tağuk tavuk krş. *tağuk, tawuğ*
 t. 53a/1, 186b/1
 t. sağıladı 151a/3
tal dal, ağaç
 t. 72b/1
tağabı- sallanmak, çırpınmak
 t.-dı 80b/5
talak dalak
 t. 17a/2
tağāk bērgen <T.+Ar.+T. boşayan, boşanan
 t. er 245b/1
tağāk bēril- <Ar.+T. boşanılmak
 t.-miş 136b/2
tağāk bol- <Ar.+T. boşamak, boşanmak
 t.-dı 129b/2
tağāk bolğan <Ar.+T. boşanan
 t. ‘avrat 129b/3
***talas** doğan, şahin
 t. 315b/4

- talēb kıl-** <Ar.+T. talep etmek, istemek
t.-mışım 188b/2
- talğa-** dalamak, ısırmak
t.-dı 101b/6
- talkan** kavrulmuş, dövülmüş arpa, un
t. 37b/2
t.+nı 135b/5
- tam** bina, duvar, dam
t. 279b/3, 290a/7, 309b/6
t.+ça 66a/6, 212b/3, 249a/6
t.+nı 86a/5, 87a/2, 116a/2, 141b/2,
254b/7
- tam- 1** damlamak
t.-dı 80a/2, 123a/3, 123a/4
- tam- 2** yanmak, tutuşmak
t.-dı 99a/5
- tamağ** damak
t. 13b/6
- tamām** <Ar. bütünlüğü bozacak bir eksiği olmayan, bütün
t. 175a/5
t. boldı 273b/2
- tamar** damar krş. *tamur*
t. açtı 266b/5, 317b/6
t. sigirdi 75a/5
t.+ın 96b/2
t.+nı 66b/1, 86b/5
- tamar bağı** sargı bezi
t. 40b/7
- tamar kanı** damar kanı, damardan gelen kan
t. 66b/1
- ṭamaṭ tut-** <Ar.+T. arzu etmek, ummak
ṭ.-tı 162b/4
- ṭamaṭ tutğan** <Ar.+T. tamah eden
ṭ. er 162b/5
- tamdur** ekmek ocağı, tandır
t. 4a/5, 4b/7
t.+nı 121b/2
- tamdurluğ** aş evi, mutfak
t. 2a/5
- tamuğ** <Sğd. cehennem
t. 29b/6
- tamuğ kapuğçısı** <Sğd.+T. cehennem bekçisi, cehennem kapısında bekleyen melek
t. 9a/3
- tamur** damar krş. *tamar*
t. 11b/3
- *tamzuğ** küçük taş
t. 62a/6
- tamzum** nutfe, meni
t. 17a/5
- tamzur-** damlatmak
t.-dı 214b/4, 242a/1, 316b/3
- taṅg 1** şafak vakti
t. açıldı 284a/3
t. yörüdü 214a/2
- taṅg 2** hayret, şaşkınlık
t. boldı 202a/4
t. nêrse 136a/5, 216b/2
t.+ça 148b/6, 218b/2
- tan-** inkar etmek, reddetmek
t.-dı 109b/3, 188a/5, 193a/5, 276a/5
- tana** dana
t. 46b/1
- tāne** <Far. tane, adet
t. birle 110a/7
- taṅg bırağ-** hayrette bırakmak, şaşırtmak
t.-dı 210b/2
- ṭaṭ n kıl-** <Ar.+T. ayıplamak, kınamak
ṭ.-dı 134b/3, 187a/2
- taṅg kıl-** şaşırmak, hayret etmek krş. *taṅgla-*
t.-dı 306a/6
- taṅgla-** şaşırmak, hayret etmek krş. *taṅg kıl-*
t.-dı 210b/2
t.-mağ 210b/3
- taṅglaṅçı** hayret verici, ilginç
t. 202a/5
- tanuğ** tanık
t. ḳodtı 212b/3
t.+larını 246b/3
t.+ı 185a/7
- tanuğluğ bér-** tanıklık etmek, şahit olmak
t.-mek 304b/6
- tap** kafî, yeter
t. 58a/4, 59a/7, 109b/3
t. boldı 209a/4
t. ḳıldı 265a/5, 267b/5, 276a/5
- tapa** -a/-e doğru
t. 64b/7, 70b/6, 81a/3, 84a/2, 99b/6,
107b/6, 113a/3, 126b/2, 134a/2,
136b/6, 138a/4, 143a/5, 156a/4,
184a/3, 184b/6, 186b/3, 192a/4,
209b/2, 211b/1, 213a/3, 217a/2,
220b/2, 233a/5, 234a/2, 234b/6,
236a/7, 236b/5, 247b/3, 252b/4,
259b/5, 266b/1, 272a/7
- tapuğ** kulluk, hizmet
t. aldı 271b/6
- tapuğçı** hizmetçi
t. oğlan 26a/7
- tapun-** tapınmak, tapınma
t.-mağça 8b/6, 60a/7
- tar** dar, kısık
t. 165b/6, 177a/5
t. boldı 105a/6, 165b/5, 309a/5

- t. kıldı 254b/3
t. közlüg 160b/5, 177a/5
- tār** <Far. ip, iplik
t. 31a/7
- tar-** dağıtmak, savurmak
t.-dı 248b/7, 316a/2
- tara-** taramak
t.-dı 126b/5, 239a/2, 268b/5
t.-madı 239a/6
- tarak** tarak
t. 8b/2
- taraklık** içine tarak konulan bez kese,
taraklık
t. 43b/5
- tārīḥ** <Ar. tarih
t. bitidi 239a/6
- tarla-** dar etmek, bunaltmak
t.-dı 185b/2
- tarlık** darlık, kıtlık
t. 25a/6
- tarlık kıl-** kıtlık meydana getirmek
t.-dı 69a/7, 241b/6
- tarpla-** kalbi sert bir şekilde atmak, çarpmak
t.-dı 99a/1
- ṭarrār** <Ar. hırsız, yankesici
ṭ. 171b/6
ṭ. boldı 171b/5
- tart-** çekmek, çıkarmak, asılmak
t.-tı 62a/3, 77a/3, 136b/7, 187a/5,
265a/6, 269a/5
- tartım** çekim, yük miktarı
t. 62a/3
- taşgır kıl-** <Ar.+T. küçültmek, daraltmak
t.-dı 241a/4, 241a/6
- taşnif kıl-** <Ar.+T. sınıflara ayırmak,
sınıflandırmak
t.-dı 244a/6, 244b/3
- taş** taş
t. 174a/7
t. birle 62a/5, 79a/3, 305a/7
t. çanak 5b/1
t. küweç 4b/2
t. töşedi 237a/7
t. tütük 33a/5
t.+ını 129b/2
t.+ça 140a/5
t.+nı 138a/2, 140a/5, 314b/2, 316b/7,
317a/6
- taş-** taşmak, aşmak
t.-tı 104b/1, 120b/3, 137a/1, 188a/4,
188b/7, 196b/6, 286a/2
- taşığ** taşmış su, dalga
t. 137a/1
- taşla-** taş atmak, fırlatmak
t.-dı 132b/4
- taşlanmış** taşlanmış
t. şeytân 132b/4
- taşlığ** taşlı
t. boldı 208b/6
- taşṭ** <Far. leğen
ṭ. çinğladı 96a/1
- tat-** tatmak
t.-tı 148b/5, 168b/2
- tatur-** tattırmak
t.-dı 230a/2
- tawar** mal mülk, eşya
t. 25a/2
- ṭavāf kıl-** <Ar.+T. etrafını dolaşmak, tavaf
etmek
ṭ.-dı 148b/3, 253a/1
- tāvān** <Far. para cezası, borç
t.+ça 222a/1, 247b/1
- tāvān kıl-** <Far.+T. günah işlemek, günaha
girmek
t.-dı 169a/1
t.-mağ 169a/2
- tāvān kıldur-** <Far.+T. ödetmek,
borçlandırmak
t.-dı 248a/3
- tāvān kılğan** <Far.+T. kefil olduğu borcu
yüklenen, borçlanan
t. 169a/2
- tawışğan** tavşan
t. 48a/3, 48a/4
- ta'vīz** <Ar. muska
t. 1a/2
- tavla** <Ar. at ve katır cinsi hayvanların
barındırıldığı özel ahır
t. 2a/1
- tawuk** tavuk krş. tağuk, tağuk
t. kegiledi 317b/1
- taya-** dayamak
t.-dı 212b/3
- tayak** değnek, baston
t. 43a/4, 43a/5
t. birle 155b/2, 183b/6
- tayan-** dayanmak, sığınmak
t.-dı 266b/1, 273a/6, 292b/4
- tayanç** destek, yardım
t.+ım 266b/2
- ṭayı** dayı
ṭ. 22b/1
- tayın-** kaymak, sürmek
t.-dı 94b/2, 164b/4, 285b/7
- tayındur-** kaydirmek
t.-dı 218b/6, 219b/2, 309a/7

- taz** kel, dazlak
t. 19a/3, 163a/2
t. boldı 163a/1
- tāze** <Far. taze, körpe
t. 40a/2
t. boldı 99a/1, 179a/7
t. butağ 111a/3
t. süt 114b/1
- tāzī** <Far. Arapça krş. *tāzīce*
t.+ğa 237b/5
- tāzīce** <Far.+T. Arapça krş. *tāzī*
t. 211b/6
- ta' zīm kıl-** <Ar.+T. saygı göstermek,
hürmet etmek
t.-dı 246a/5
- ta' zīr ur-** <Ar.+T. azarlamak, kızmak
t.-dı 241a/7
- tāziyāne** <Far. kırbaç, kamçı
t. 43a/5
- tebāhe** <Ar. omlet
t. 38b/1
- teçi-** dikmek
t.-di 314b/2
- tedārük kıl-** <Ar.+T. hazırlamak, araştırıp
bulmak
t.-dı 303b/1
- tedbīr kıl-** <Ar.+T. düzenlemek, idare
etmek
t.-dı 240b/4, 285b/2
- tefsīr kıl-** <Ar.+T. açıklamak, tefsir etmek
t.-dı 241b/4, 253a/4, 294b/2, 305b/7
- teg 1** gibi, kadar krş. *dig*
t. 44b/7, 142b/5, 200a/5, 247a/7
- teg 2** uslu, akıllı, sessiz
t. 184b/3
t. 211a/2, 222a/1, 222b/5,
238a/5
t. turdı 99b/7, 116a/5, 116a/7, 134a/7
t. turğan 116a/6
- teg-** isabet etmek, değmek, ulaştırmak krş.
tig-
t.-di 80b/3, 94a/6, 97a/4, 101a/3,
105a/4, 119b/6, 125b/2, 127a/3,
128a/6, 139a/5, 140a/6, 143b/3,
146b/2, 147a/3, 147a/7, 154a/7,
164b/3, 165a/6, 168a/5, 178b/3,
178b/4, 179a/3, 180a/1, 187b/7,
213a/4, 219a/6, 219b/1, 228a/5,
237b/7, 241a/2, 249a/1, 269b/5,
269b/6, 271b/3, 303b/3, 303b/5
t.-mez 265a/3
- tegen** ulaşan, değen
t. belā 143b/4
- t. yēr 118b/3
- tegi** -e kadar, dek
t. 9b/7, 141a/7
- teğirmen** değirmen
t. 3b/4, 3b/5, 76b/4, 311b/1
t.+i 3b/5, 3b/6
t.+ni 124a/3
- teğirmenlik** değirmenlik
t. 3b/4
- teg ıodğan** sakinleşen, sessizleşen
t. er 222a/1
- teğme** her, bir bir
t. 262b/7
- teğrū** kadar, değin
t. 47b/1, 248b/3
- teğrūmiş** ulaştırılmış
t. 212b/3
- teğūr-** değdirmek, dokundurmak, ulaştırmak
t.-di 106b/7, 141b/6, 151a/1, 174a/4,
178b/4, 211b/7, 217a/7, 219b/2,
221a/6, 226a/2, 226a/3, 226a/4,
227a/6, 235b/5, 244a/5, 250b/2,
256a/7, 263b/7, 315a/1
t.-mek 244a/5
t.-sün 255b/1
- teğūr-** ulaştırmak, isabet ettirmek
t.-mekdin 104a/1
t.-mege 228a/6
t.-mekke 315a/1
- te 'hīr kıl-** <Ar.+T. geciktirmek, ertelemek
t.-dı 113a/7, 132a/6, 183b/5, 209a/5,
209b/3, 232b/4, 240a/4, 252b/7,
261a/2
- tekbīr** <Ar. tekbir, "Allahu ekber" deme
t. üçün 241a/4
- tekbīr kıl-** <Ar.+T. tekbir getirmek
t.-dı 188a/1
- teke** keçinin yetişkin ve damızlık erkeği
t. 46b/7, 312b/2
t. bañırdı 89b/7
- tekebbūr kıl-** <Ar.+T. büyülenmek,
kibirlenmek
t.-dı 305b/7
- tekebbūrlik kıl-** <Ar.+T. kibirlenmek,
büyüklük taslamak
t.-dı 117b/4, 158a/5, 258a/7
- tekellūf** <Ar. gösterişe kapılma, bir işi
gösterişli bir duruma koymak için
uğraşma
t. birle 288a/7
- teklif** <Ar. görüş sunma, öneri
t. 244b/6
t. birle 289b/7

- tekne** içinde çeşitli şeyler yapılan, yekpare taş veya tahtadan uzun geniş kap
t. 4a/6, 30a/6
- tel-** delmek
t.-di 116a/2, 129a/6, 239b/6
- telim** çok, fazla
t. edgölük 227a/1
- telük** delik
t. 47b/2, 113b/5, 136a/7, 136b/1
t. kazdı 136a/7
t. kulaklığı 47b/2
t.+i 3b/5, 12b/2, 17b/3, 29a/3, 70a/2
t.+iniñ 17b/3
- telve** deli
t. boldı 208b/2
- temmüz** <Far. temmuz, temmuz ayı
t. keçürdi 104b/3
- temregü** kol, bacak ve yüzde çıkan üzeri pürtüklü bir mantar hastalığı
t. 37a/2
- temür** demir
t. 4b/7, 32a/2, 33a/5, 100a/1, 113a/5, 198b/4, 198b/5, 237b/3, 283a/4
t. boķı 32a/3
t. kazuk 94b/4
t. pāresi 32a/3
t. şiş 4b/6
t. topuz 30a/1
t.+i 42a/1
t.+ni 117b/7, 129b/1, 142a/4, 235a/7
- temür çekelig** demir kulplu
t. қапуғ 248b/6
- temürçi** demirci
t. 32a/2
- temürlüg** demirli, demir sahibi
t. 43a/5
- temür soķu** demir dibek, havan
t. 4a/1
- ten** <Far. beden, vücut, nefis
t. 10b/7, 164b/6
t.+i 93b/2, 167b/2, 252b/6
t.+in 251a/3
t.+inde 179a/5
- teng** <Far. darlık, sıkıntı
t. boldı 200b/1
- teñg 1** denk, eşit, güzel
t. ʿaķıl 201b/7
t. baħt 304b/6
t. baħtlik 304b/6
t. ķıldı 84a/4
t.+i 25a/6, 260b/6
- teñg 2** çuval
t. 8a/3
- teñg-** havaya yükselmek, dik durmak
t.-di 133b/3, 151a/7
- teng-çeşm** <Far. açgözlü
t. 19b/1
- tenhā** <Far. ıssız, içinde az insan bulunan (yer)
t. 60a/7
- teñgiz** deniz krş. *teñiz, tiñiz*
t.+ni 240b/7
- teñiz** deniz krş. *teñgiz, tiñiz*
t.+ni 121b/2
- teñgle** dölengeç kuşu
t. 51a/6
- teñgles-** bölüşmek, denkleşmek
t.-tiler 298b/2
- tenlig** etli, canlı
t. boldı 133b/2, 204a/1
t. er 133b/2
- teñglik kıl-** eşitlemek, denk tutmak
t.-dı 260b/6
- *teñgrasaķra** kertenkele, çöl kertenkelesi
t. 49a/6, 49b/2
t.+ni 73a/7
- teñgri** Tanrı, Allah krş. *teñgri teʿālā*
t. 8b/6, 58a/7, 58b/1, 59a/1, 60a/7, 64a/2, 67a/1, 67a/3, 67b/1, 69a/4, 69a/5, 74b/4, 75b/4, 77b/3, 77b/4, 79b/2, 79b/3, 80b/6, 81b/5, 87b/2, 91b/2, 96b/1, 103a/3, 104a/7, 109b/3, 117a/6, 118b/5, 119b/4, 142b/5, 143a/4, 153a/1, 153a/3, 168a/4, 182b/1, 183b/4, 184b/4, 186a/6, 187a/1, 188a/3, 191b/3, 192a/3, 192b/1, 192b/7, 193b/5, 194a/3, 196a/7, 200a/5, 202a/7, 209b/3, 212b/1, 216b/3, 217b/5, 226b/7, 228a/2, 234b/7, 235a/7, 235b/1, 235b/2, 236b/4, 239a/1, 239a/3, 240b/7, 242a/2, 242b/3, 245a/3, 249b/7, 251a/5, 255b/1, 256b/4, 260b/1, 263a/6, 264b/2, 285a/1, 285a/3, 297b/1, 303b/2, 307b/4, 316b/5, 318a/2
t.+din 58b/6, 158a/5, 276b/7, 304b/2, 305b/6, 310b/1, 310b/5, 311b/1
t.+ķa 82b/5, 91b/6, 116a/7, 118b/6, 123a/5, 130b/3, 145b/2, 145b/3, 145b/4, 188b/2, 219b/6, 242b/3, 270a/7, 287b/3, 294a/1, 308a/1, 311a/7
t.+ni 119a/7, 213a/6, 239a/1, 240a/2, 242b/3, 250a/7, 257b/5
t.+niñ 127a/5, 204b/2, 311a/3

- teṅgrilik** tanrılık
t. için 246a/4
- teṅgri te'ālā** <T.+Ar. Tanrı, Allah krş.
teṅgri
t. 123b/1, 123b/3, 123b/7
- ten tamarı** baş ve gövde damarı
t. 15a/7
- teṅgtüs** eş, denk
t. 197b/4
t. boldı 197b/4
- teṅgür bol-** akraba olmak, dünür olmak
t.-dı 214a/5, 258b/1
- tenvîn** <Ar. tenvin
t. kıldı 253b/5
- tep-** tepmek
t.-ti 72a/1, 130a/6, 185b/4
- tepe** tepe, başın tepesi
t. 12a/2
- tepin-** (hayvan için) tepinmek krş. *tepin-*
t.-di 131a/6
- teprek** hallaç tokmağı, kürek
t. 4a/3
- tepren-** yerinden oynamak, kımıldanmak
krş. *titre-*
t.-di 67b/5, 75a/6, 84b/1, 284b/5,
319a/6, 319b/4
- teprengen** yerinden oynayan, kımıldayan
t. cān-vār 10b/2, 49a/6
t.-ni 222b/5
- tepret-** yerinden oynatmak, kımıldatmak
t.-di 103a/3
t.-ti 136a/1, 137b/6, 138a/1, 147b/6,
216a/2, 245b/6, 315b/3, 315b/5,
315b/6, 315b/7, 316a/1, 316b/3,
316b/4
t.-mek 245b/7
t.-mekke 245b/7
- tepretgü** karıştırıcak (nesne)
t. nêrse 147b/7
t. yığaç 29a/2
- tepin-** (hayvan için) tepinmek krş. *tepin-*
t.-di 126a/3
- ter 1** ücret, kira
t. 27a/5, 264b/6, 305a/3
t.+i 167a/4
t.+ke 310a/2
- ter 2** ter
t. 309b/6
- têr-** dermek, toplamak, yığmak
t.-di 65b/1, 67b/1, 79b/3, 190b/5,
287a/5
- terāzū** <Far. terazi
t. 65a/1, 150a/6, 284a/5
- t.+nı 213b/7
- terceme kııl-** <Ar.+T. tercüme etmek
t.-dı 315a/6
- ter eri** ücretli çalışan, ücretli işçi
t. 24a/3
- terhîm kııl-** <Ar.+T. bir kelimeyi kısaltarak
okuyuşu kolaylaştırmak
t.-dı 247a/5
- teri** deri
t. 11b/5, 30b/4, 30b/6, 77a/6
t.+nı 77a/5
- têrilmiş** toplanmış, bir araya getirilmiş
t. 90a/2
- teriṅ** derin
t. boldı 129b/4
t. yêr 129b/5
- terinçek** bürüncek, örtü, iki parçadan
yapılan kadın carı
t. 254b/4
t. örtti 255a/3
- terke bêr-** kiraya vermek, kiralamak
t.-di 213b/1, 233b/3, 257b/6, 263b/1,
305a/3, 309b/1
t.-mek 213b/2
- terken** bir tür ok
t. 42b/1
- terke tut-** ücretle çalıştırmak
t.-tı 258a/6, 261b/5, 264b/6, 275b/3,
305a/3
- terkîb** <Ar. terkip
t.+i 110b/7
- terle-** terlemek
t.-di 165a/1, 309b/6
- ters** gübre
t. 239b/5
t. kıoytı 239b/4
- tersâ** <Far. hıristiyan
t. 29a/7
t. boldı 286a/5
- tersâ bayramı** <Far.+T. paskalya
t. 29b/3
- tersâ danışmanı** <Far.+T. keşiş
t. 29b/1
- tertib** <Ar. dizme, sıralama
t.+çe 237b/2
- tertib kııl-** <Ar.+T. dizmek, sıralamak
t.-dı 243a/7
- tesbîh** <Ar. Allah'ı övme, anma
t. aydı 251b/1
- tesbîhkar barmak** <Ar.+Far.+T. işaret
parmağı
t. 15b/4
- tesbîh moncuğu** <Ar.+T. tesbih boncuğu

- t. 1a/3
tesbîh ornı <Ar.+T. boyunda gerdanlık geçirilecek yer
t. 14b/6
teselluħla- <Ar.+T. silahlanmak
t.-dı 318b/1
teselluħlagan <Ar.+T. silahlanan
t. er 318b/2
tesmîr <Ar. çivileme, mıhlama
t. birle 119b/7
testere <Far. keskin dişli kesici alet, testere
t. 34b/4
teş- deşmek, delmek
t.-üp 193b/1
teşt <Far. büyük leğen
t. 6b/3
teştçi <Far.+T. leğen yapan ve satan kimse, leğenci
t. 6b/3
tetiri sumak, sumak ağacı
t. 37a/7
tevbe <Ar. tövbe
t. 187b/3
t. tiledi 310b/5
t.+sini 143a/4
tevbe kıl- <Ar.+T. tövbe etmek
t.-dı 143a/3, 267b/1
têwe deve krş. *deve*
t. 44a/1, 44a/2, 44b/4, 44b/7, 67b/4, 75b/1, 99b/1, 130b/3, 130b/5, 130b/6, 147a/6, 150a/2, 156a/3, 211b/7
t. bakırdı 90b/5, 156a/3
t. çökti 130a/3, 311a/4
t. kaçtı 91b/4
t. suwuqladı 75a/7
t. ürđi 95a/2
t. ürkti 66a/1
t. yaķardı 70a/6
t. yügürđi 70b/2, 83b/7, 97a/3
t.+ge 61b/5, 87a/1, 141b/3
t.+ler 44a/1, 98b/7, 185b/7
t.+lerni 153b/3, 185b/5, 237a/2
t.+ni 67a/4, 67a/6, 76a/4, 84b/4, 228b/7
t.+niñg 76b/1, 177a/1
têweçi deveci, deve çobanı
t. 44a/3
têwekuş deve kuşu
t. 52a/5
têwelig deve sahibi
t.+ler 10a/2
tevfik <Ar. yardım, başarıya ulaştırma
t. kemişti 251a/1
t. tiledi 310b/1
tevfik bër- <Ar.+T. kolaylaştırmak, barıştırmak
t.-dı 226b/7, 250b/7, 251a/5
têwin- utanmak, naz yapmak
t.-dı 267b/3
tevkî ur- <Ar.+T. işaretlemek, nişan koymak
t.-dı 250b/5
tez <Far. acele, hızlı
t. boldı 164b/6
tezek tezek
t. 46b/3, 144a/3
t.+i 46a/3
t.+ni 79b/1
tezgin- gezmek, gezinmek, dönmek
t.-dı 145b/7, 146a/1, 146a/2, 150b/4, 230a/1, 253a/5, 253b/1
t.-diler 147a/2
tezgindür- gezdirmek, döndürmek
t.-dı 229a/4, 249a/5
tezkîr kıl- <Ar.+T. hatırlamak, anımsamak
t.-dı 138b/7
tıkaç tıkaç, tıpa
t.+ı 29a/4
tıkıl- sıkışmak, kilitlenmek
t.-dı 161a/4, 173a/7
tıkılğan tıkılan, sıkışan
t. 173b/1
tılak kadının cinsel organı, avret yeri
t. 18a/3
tımâr <Far. bakım, tedavi etme
t. tuttu 150a/5
tımâr kıl- <Far.+T. bakmak, onarmak
t.-dı 151b/4
tımâr kılğan <Far.+T. hizmet eden, hizmetçi
t. tişi 26a/5
tımârlıg <Far.+T. tımar sahibi
t. boldı 111a/5, 111a/6
t. iş 111a/6
tın nefes, can
t. 11a/4
tın- yorgunluk gidermek, dinlenmek krş. *tınan-*
t.-dı 311a/3
tınan- yorgunluk gidermek, dinlenmek krş. *tın-*
t.-dı 95a/5
tınandur- dinlendirmek, rahatlatmak
t.-dı 251b/6
tıñgla- dinlenmek
t.-dı 234a/6

- tırāz** <Far. giysilerin yaka, kol ya da etek kenarlarını sırma ile yapılan işleme, süs
t. 137b/3
- tırma-** tırmalamak
t.-dı 73a/7
- tırnağ** tırnak
t. 15b/6
t.+ı 48a/7, 53a/3
t.+ların 210b/7, 247b/4
t.+nı 87b/7, 138b/6
- tırnağ akı** tırnaktaki ak benek
t. 15b/7
- tırnağ igi** tırnak yakınında olan bir verem hastalığı
t. 37a/2
- tırnağ kesgü** tırnak makası
t. 8a/6
- tış** dış
t. yanı 18b/3
t.+ı 11b/5
t.+ında 259a/7
- tıwaçlıg** tıpa, bardak ağızlığı krş. *tuwaçlıg*
t. 247b/2
- ti-** demek, söylemek
t.-di 142a/5, 248a/1, 250a/1, 317a/5, 317b/4
- tig-** değmek, ulaşmak krş. *teg-*
t.-di 99b/4
- tik- 1** dikmek, yamamak krş. *tüg- 1*
t.-ti 63b/2, 70b/4, 77b/5, 104b/2, 147a/6, 187b/4
- tik- 2** doğrultmak, dikmek
t.-ti 70b/5, 137b/1
- tik- 3** (ağaç için) dikmek
t.-ti 72b/1, 116b/2, 242b/5
- tik- 4** tayin etmek
t.-ti 127b/1, 236a/3, 306b/5
- tiken** diken
t. kirdi 149a/4
t.+ge 149a/5
t.+ni 125a/6
- tiken çıkarğu** diken çıkarmaya yarayan alet
t. 8a/6
- tikenlig** dikenli
t. adağ 149a/4
- tikgü** dikilecek
t. tal 72b/1
- til** dil
t. 14a/5, 14a/6, 151a/1
t.+i 81a/5, 121a/5, 270b/6, 285b/7
t.+in 89a/1, 191a/4, 315b/7
- til-** delmek
t.-e yöridi 189b/4
- til-āver** <Far. cesur, yürekli, yiğit
t. 18b/7
- tile-** dilemek, istemek
t.-di 108b/1, 111a/7, 113b/5, 113b/6, 114b/1, 139a/6, 177b/7, 193b/1, 194a/6, 209a/7, 218a/7, 223a/7, 229a/1, 266a/4, 275b/6, 276a/5, 304a/4, 304a/6, 304a/7, 304b/2, 304b/3, 304b/4, 304b/5, 304b/6, 305a/1, 305a/4, 305a/5, 305b/3, 305b/6, 306a/1, 306a/4, 306a/5, 306b/1, 306b/2, 306b/4, 306b/5, 306b/7, 307a/1, 307b/2, 307b/4, 307b/5, 307b/6, 307b/7, 308a/1, 308a/2, 308a/6, 309a/1, 309a/3, 309b/6, 310a/4, 310a/7, 310b/1, 310b/5, 311a/5, 311b/1, 311b/2, 311b/3, 311b/5, 311b/7, 312a/2, 312a/3, 312b/2, 312b/4, 312b/5, 312b/7, 313a/1, 313a/2, 313a/4, 313a/6
t.-mekdin 309a/4
t.-rdi 65b/6
- tilegüçi** dileyen, isteyen
t. tiledi 193b/1
t.+ni 190a/1
- *tilegür** açık ve düzgün konuşma yeteneği olan
t. 170b/4
- tilek** dilek
t. 111a/7, 194a/7, 218a/7
t. bolmağ 241a/6
t.+i 199b/1
t.+ni 158b/1
- tilkü** tilki
t. 31a/4, 48b/3, 148a/5
- tillig** dilli, dili belirtilen nitelikte olan
t. 21b/7, 154a/1, 154a/3
- til ulmağı** konuşma bozukluğu, pelteklik
t. 36b/6, 207b/4
- tilwelik** delilik, aptallık
t.+din 230a/4
t.+indin 173a/5
- tiñg-** dinmek, durmak, susmak
t. 58a/2
t.-di 99a/4, 118b/2, 151a/7, 217a/4
- tiñgdür-** dindirmek, durdurmak
t.-di 99a/4, 225b/2
- tiñiz** deniz krş. *tenğiz, teñiz*
t.+ni 117a/6
- tirek** direk
t. 31b/6

- tirgek** toplanacak nesne
t. 126a/5
- tirgür-** canlandırmak, ihya etmek krş. *tirilt-*
t.-di 123b/2, 215a/1
- tirig** diri
t. 181b/5
t. kodtı 313b/4
- tirigle** diri diri, canlı iken
t. 96b/5
- tiriglik** canlılık, dirilik, hayat
t. 25a/7, 25b/3, 69a/7, 159a/3,
165b/6, 259a/4
t.+i 165b/5, 258b/3
t.+niñg 25b/3
- tiriglik kıl-** geçimini sağlamak
t.-dı 258b/3
- tiril-** dirilmek, sağ kalmak
t.-di 104a/2, 123b/2, 181b/5
- tirilt-** canlandırmak, ihya etmek krş. *tirgür-*
t.-ti 236b/6
- tirki** sofrası
t. 5b/6
- tirnek** topluluk, dernek
t. 190b/5
- tirse** dirsek
t. 15a/5
- tirse** **süñgüki** dirsek kemiği, bilek ile
dirsek arası
t. 15a/6
- tiş 1** diş
t. 13b/7, 14a/1, 14a/2, 14a/3, 75a/6,
86a/4
t.+i 3b/1, 159b/7
t.+in 80b/1, 97b/7, 140b/4, 149a/2,
292a/7
t.+iñge 137b/4
t.+iniñg 120a/1
t.+leri 159b/7
t.+lerni 120a/1
- tiş 2** rütbe, derece
t. 2b/7
- tiş akı** diş eti
t. 14a/5
- tiş arıguç** kürdan krş. *tiş arutgu*
t. 140b/5
- tiş arutgu** kürdan krş. *tiş arıguç*
t. 8b/1
- tişe** <Far. keser, kazma, balta, nacak
t. 34b/4
- tişe-** delmek
t.-di 124a/3
- tişegü** keser, kesici ve delici alet
t. 124a/4
- tişegüçi** değirmen ustası
t. 3b/4
- tiş eti** diş eti
t. 14a/5
- tişi** diş
t. 9a/6, 10b/2, 18a/1, 21b/4, 23a/2,
23a/3, 24a/1, 54a/6, 74a/1, 99b/2,
104a/6, 166a/7, 175b/7, 179a/2,
316a/4
t. arslan 48a/7
t. biçin 49a/1
t. butı 17b/2
t. çetük 49a/5
t. eşgek 45b/7, 99a/7
t. hatır 45b/6
t. hizmetkâr 26a/5
t. ımka 48a/5
t. ıwık 48a/1
t. irk 46b/5
t. kasuķı 18a/2
t. keçi 46b/6, 80a/4, 100b/2
t. koç 46b/5
t. koñģı 23b/6
t. koy 46b/5
t. kögercegin 51b/7
t. kulan 46a/1
t. kurt 48b/2
t. oğlaķ 47a/3, 133b/6
t. tawıģan 48a/4
t. tewe 44a/2
t. toñguzan 50b/3
t. torum 44a/5, 44a/6
t.+ler 9a/5
t.+niñg 12a/5, 175b/7
t.+si 48b/3
t.+siñga 65b/7
- tişi art endāmı** <T.+Far.+T. kadının arka
endāmı
t. 17b/1
- tişi seyrek** seyrek dişli
t. er 238b/5
- tişlig** dişli, belirtilen nitelikte dişe sahip
olan
t. 173a/3, 173a/4, 177b/1, 238b/5
- tit-** (yün için) titmek
t.-ti 125a/5
- titig** akıllı, zeki
t. oğlan 193b/7
- titre-** yerinden oynamak, kımıldanmak krş.
tepren-
t.-di 266a/7, 268a/5
t.-mek 266b/1, 268a/5
- titregen** titreyen, kımıldayan

- t. boldı 208b/5
- titren-** titremek, titrenmek
t.-di 128a/1, 265b/3
t.-mek 128a/1
- titret-** titremesine neden olmak, titremesini sağlamak
t.-mek 208b/5
t.-ti 67b/4, 126a/5
- titretgen** titreten
t. bezgek 36b/4
- tiv** <Far. keza anlamındaki zarf, demek ki
t. 176a/2
- tiyîng** sincap
t. 31a/3
- tiz** diz
t.+iñge 248b/3
- tiz-** dizmek
t.-di 130a/1
- tiz bağı** diz bağı
t. 45b/3, 84b/4
- tiz çanağı** diz, diz kapağı
t. 18a/5
- tizgin ur-** dizginlemek, yular takmak
t.-dı 243b/3
- tizi çalış** çarpık bacaklı, ayakları birbirine çarpan
t. eşgek 174a/1
- tizig** dizi, sıra
t.+i 130a/1
- tizil-** dizilmek
t.-di 266a/1
- tizton** şalvar
t. kedti 319b/7
- toğ** toz
t. 229a/3
t.+nı 101b/7
t. kıoptı 191b/6
- toğ-** doğmak
t.-dı 126b/6, 127a/2, 129a/5, 143a/2, 218b/7
t.-mağ 309b/3
t.-miş 12b/1, 44a/4, 44a/5, 47a/2, 126b/2, 227b/6
- toğa közsüz** anadan doğma kör
t. 171b/3
t. boldı 171b/3
- toğanık** doğan kuşu
t. 51a/6
- toğdarı** bir tür kuş
t. 51b/6
- toğku yer** güneşin doğduğu yer
t. 126b/7
- toğra-** doğramak
t.-dı 88b/4, 118a/1
- toğranmış** doğranmak, dilimlenmek
t. etmek 118a/1
- toğur-** doğurmak
t.-dı 227b/5
t.-miş 160b/4
- toğurğan** doğuran
t. 21b/4
- toğurt-** doğurtmak
t.-tı 226a/6, 250b/2
- toğ** tok, doymuş
t. ‘avrat 162b/1
t. er 162b/1
- toğ-** uzaklaşmak, aşmak, geçmek
t.-dı 93a/1, 196a/5
- *toğat-** kemirmek, harap etmek
t.-tı 111b/6
- toğı-** dokumak krş. *toğı-*
t.-dı 105b/1
- toğısınç** dokuzuncu
t.+ke 44b/1
- toğkuz** dokuz
t. 44b/1
t.+iñga 130b/5, 130b/6
- toğlı** bir yaşında koyun
t. 47a/2
- toğmak** tokmak, sopa
t.+ı 34b/2
- toğsan** doksan
t.+ka 245a/4
- toğı-** dokumak, vurmak krş. *toğı-*
t.-dı 64b/6, 65b/6, 100a/5, 316b/4
- toğumak** dokuma
t.+nı 316b/4
- toğunmuş** dokunmuş, örülmüş
t. 64b/6
t. örgen 100a/6
- toğuş** savaş, muharebe
t. 101b/7, 154b/2, 171b/2, 180b/5
t.+nı 257a/5
- toğuş kıl-** savaşmak
t.-dı 154b/1, 256b/5
- tol-** dolmak
t.-dı 173b/1, 265a/5, 305b/4, 314a/3, 320a/4
- tolan-** dolaşmak, bürünmek
t.-dı 93b/6, 268a/5, 289b/5
- tolan-** (gönül için) bağlanmak, dolanmak
t.-dı 99a/1
- tolandur-** dolandırmak, gezdirmek
t.-dı 190a/3
- toldur-** doldurmak, tamamlamak

- t.-dı 63b/5, 121b/2, 155a/4, 195a/3,
216a/2, 216b/4, 218b/2, 218b/5,
222a/2, 240b/7, 317b/5
t.-miş 44a/3
- tolğa-** çevirmek, dolamak
t.-dı 224a/1
- toluğ** dolu
t. kâse 218b/6
t. meclis 173b/1
t. sağrağ 34a/7
- tomruk** biçilmeye hazır ağaç gövdesi, kütük
t. 97b/1
- tomşuk** kuş gagası
t.+ı 53a/2
- ton** elbise, giyecek
t. 40a/6, 40a/7, 40b/2, 66b/4, 73b/6,
90a/4, 90a/5, 127a/3, 155a/2, 155a/4,
160a/2, 170a/4, 189b/2, 193a/6,
201b/7, 202b/6, 202b/7, 215b/3,
242b/1, 258b/2, 314b/5
t. birle 304a/3
t. kiydürdi 155a/2, 215b/3
t. örtti 218a/7
t. satğuçı 40a/7, 40b/1
t.+dın 130b/2, 233b/2
t.+ı 93b/2, 283a/5, 312b/6
t.+ın 79b/4, 110a/5, 156b/2
t.+ındın 179b/1, 239b/2
t.+la 193b/4, 233b/2
t.+lar 202b/4
t.+nı 64b/6, 66b/3, 68b/1, 75a/1,
80b/2, 105b/1, 111b/6, 123a/3,
126a/4, 127a/4, 231b/2, 133a/1,
137a/1, 147a/6, 156b/3, 160a/2,
187b/4, 191a/5, 191b/1, 241a/3,
242b/1, 244b/7, 245a/2, 275a/4,
283a/5, 305a/6, 314b/2
- ton kuşu** çoban aldatan kuşu
t. 51b/4
- tonğmiş** donmuş
t. suv 150b/6
- tonğuz** domuz
t. 48b/7
- tonğuzan kırtı** domuzlan böceği
t. 50b/3
- ton yuğuçı** elbise yıkayan, çamaşırcı
t. 34b/2, 123a/3
- top** top, yuvarlak
t. 33a/3
t. oynadı 154b/1
- topalak** havlican denilen kök
t. 36a/4
- topla-** sökmek, çıkarmak
t.-dı 184b/4, 271b/1, 272a/3
- toprak** toprak
t. 132b/7
t. birle 239b/4
t.+ı 184b/5
t.+ğa 102b/1, 237a/6, 241b/1, 286a/1
t.+nı 107a/7, 109b/1
- topraklıg** topraklı, tozlu
t. boldı 132b/6, 278a/4
t. kıldı 241b/2
t. ters 239b/5
- topuk** insan ayağının toparlakça olan alt
arka bölümü, topuk
t. 18b/1
- topuz** bir ucu top gibi olan zincire bağlı
silah
t. 30a/1, 43a/3
- tor** ağ, tuzak
t.+ı 60a/5, 59b/6
- torgay** tarla kuşu, serçe
t. 51b/2
- toru** doru krş. *toruğ*
t. boldı 281a/7
- toruğ** doru krş. *toru*
t. kıldı 234b/1
- torum** deve yavrusu
t. 44a/3, 44a/4, 44a/5, 44a/6
- torumtay** <Moğ. karagöz cinsinden bir alıcı
kuş
t. 51a/7
- tosun** süttten kesilen erkek buzağının ilk süt
dişini atıncaya kadar aldığı ad, genç
boğa
t. 133b/4
t.+nı 147b/3
- toy** av kuşu, toy kuşu krş. *toy kuş*
t. 52a/5
- toy-** doymak
t.-dı 162a/7
- toy kuş** av kuşu, toy kuşu krş. *toy*
t. 52a/4
- toymış** doymuş
t. kuzı 47a/2
- toynak** at ve eşek gibi hayvanların
parmaklarının uç bölgesinde, ön
tarafını korumaya yarayan boynuzsu
kısım, toynak
t.+ı 45a/4
- tög- 1** dövmek, ezmek
t.-di 124b/5, 129b/1, 193a/3
- tög- 2** çamaşır, halı vb'ni tokaç, sopa gibi
şeylerle vurarak temizlemek,
yıkamak

- t.-di 123a/3
- tögülmüş** dövülmüş, parçalanmış
t. tuz 6a/3
- tö Ahmet kıl-** <Ar.+T. suç işlemek
t.-di 273b/4
- tök** homoseksüel, edilgin eş cinsel erkek
t. boldı 207b/7
- tök-** dökmek
t.-di 115a/2
t.-ti 80b/7, 82a/7, 86a/1, 135b/1,
136a/2, 142a/4, 185b/7, 231b/7,
316a/7
- töküç** çekiç
t. birle 129b/1
- tökül-** dökülmek
t.-di 86a/1, 90b/2, 99a/7, 115a/2,
133a/4, 136a/3, 161b/5, 183a/4,
186a/1, 221a/7, 277b/1, 278a/3,
291b/3, 319b/3, 320a/4
t.-miş 139b/7
- tölek** ağırbaşlı, dürüst, usta
t. ' avrat 205b/2
t. boldı 98a/2, 205b/2, 206a/3, 310a/1
t. er 205b/2
t. müselmân 26b/4
t.+din 151a/5
- töleklük 1** ağırbaşlılık, dürüstlük
t. 134a/7
- töleklük 2** elverişlilik, uygunluk
t.+i 151a/5
- tölen- 1** sabitlemek, sabit durmak
t.-di 116a/5, 154b/6, 187b/6, 291b/7
- tölen 2** ayağı sürçene kalkması için
verilen emir, edilen dua
t. 58a/3
- tölendür-** sağlamlaştırmak, sabit
durdurmak
t.-di 211a/1, 233b/5, 238a/5
- tölendürgen** vekalet eden
t.+i 151a/5
- tön-** dönmek, geri dönmek
t.-di 143a/5
- tönder-** döndürmek krş. *töngder-*, *töndür-*,
töngdür-
t.-di 140b/5
- töngder-** döndürmek krş. *tönder-*, *töndür-*,
töngdür-
t.-di 183b/3, 215b/2
- töndür-** döndürmek krş. *tönder-*, *töngder-*,
töngdür-
t.-di 135b/6, 139a/2, 212a/6
- töngdür-** döndürmek krş. *tönder-*, *töngder-*,
töndür-
t.-di 236b/4
- töple-** (kalp için) çarpmak, tepelemek
t.-di 80b/4, 96a/6
- tör** evin veya odanın en iyi yeri, baş köşe
t.+de 285b/6
- tört** dört
t. 36b/4, 44a/7, 46b/1, 47a/5, 243b/6
- törten** raf, postin
t. 2ba4
- törtinç** dördüncü
t.+ke 44a/6
- tört yüglü ok** dört yelekli ok
t. 42b/1
- törüt-** yaratmak, türetmek, meydana
getirmek
t.-ti 216b/2, 245a/3
- töş** göğüs, döş
t. 16b/1
t.+i 45a/3
- töşe-** döşemek
t.-di 237a/7, 240a/3
- töşek** döşek, yatak
t. 125a/3, 125a/4, 206a/3, 250a/5
t.+din 156b/1
t.+i 319b/5
t.+indin 303a/7
t.+ni 188a/6, 240a/3, 310a/1
- tübne** <Far. torba
t. 46a/4
- tul** dul
t. 21b/4, 84b/1
t. boldı 106a/1, 295b/2
- tulkuç 1** deriden yapılmış tulum
t. 34b/1
t.+ı 5b/4, 5b/5
t.+nı 117b/6
t.+nıng 138b/3
- tulkuç 2** kurbanlık hayvan
t.+nı 135a/6
- tulung** saç lülesi
t. 12a/6
t. saç 12a/5
- tuman** duman
t. saçıldı 191a/1
- tumağı** nezle
t. boldı 207b/5
- tur- 1** durmak, beklemek, görünmek
t. 57b/7, 58a/1
t.-di 89a/4, 99b/7, 113a/1, 116a/5,
116a/7, 132a/4, 134a/7, 134b/1,
134b/7, 262b/7, 265b/7, 268b/1,
309a/7
t.-madı 188a/1

- t.-ur 70b/6, 74b/7, 136b/6, 165b/1, 223a/5, 310a/5
- tur-2** yardımcı eylem
t.-ur 58a/2, 84a/7, 143a/2, 157b/6, 184a/7, 188b/2, 192b/4, 202a/7, 303b/2, 321b/5
- turağ** koyulaşmış süt
t. 40a/5
- turğan** duran
t. er 116a/6
- turğu** durulacak yer, mesken
t. yer 227b/1, 310b/2
t. yerlerindin 235a/2
- turna** turna, göçmen kuş
t. 52a/7
- turuğluk kı1-** doğru davranmak, ihlaslı hareket etmek
t.-dı 259a/4
- turuş-** baş kaldırmak, savaşmak
t.-tı 259a/2
t.-tılar 303a/5
- tut-** tutmak, kiralamak, edinmek
t. 58a/4
t.-a 59a/1, 77b/3, 89b/6, 217b/5
t.-abilmez 232a/2
t.-ğıl 58b/7, 321a/7
t.-madım 100a/7
t.-maz 266a/1
t.-sun 58b/1
t.-tı 73a/6, 73b/4, 74b/7, 80a/1, 83a/4, 89b/6, 118a/6, 119b/4, 150a/5, 161a/5, 189a/5, 191b/7, 207a/4, 210b/6, 213b/3, 214a/6, 219a/4, 219b/7, 224b/6, 236a/5, 240a/1, 248b/6, 257b/5, 258a/2, 268a/4, 270b/5, 272a/4, 272a/5, 285a/4, 301b/4, 309a/5, 317b/3
t.-tılar 301b/4
- tutağ 1** dudak
t. 13b/5
t.+ı 18a/3, 168b/7, 169a/1, 290a/5
- tutağ 2** kabza, tutacak
t. 41b/3, 42a/5
- tutakı kara** kara dudaklı
t. ˆ avrat 181a/3
t. boldı 181a/3
- tutaklıg** dudaklı, dudağı olan
t. 18b/6
- tutaşı yağgan** aralıksız yağan
t. yağmur 85b/7
- tutgan** tutan, edinen
t. 36b/4, 162b/5, 165b/7, 219a/5
t.+nıng 127b/5
- tutıg** rehin, esir krş. *tutıg*
t.+nı 140b/2
- tutmaç** makarna veya şehriye ile yapılan yoğurtlu bir çorba
t. 38b/7
- tutuğ** rehin, esir krş. *tutuğ*
t. 195a/1
t. kodtı 194b/7
- tutul-** tutulmak, yakalanmak
t.-dı 207a/6, 270a/5
- tutun-** tutunmak, edinmek
t.-dı 79b/2, 319a/4
t.-madı 172b/3
- tutundur-** (güneş için) tutundurmak
t.-dı 79b/2
- tutunmağan** tutulamayan, güçlü
t. tewe 44b/4
- tuturğan** pirinç
t. 39a/1
- tuvağ** duvak, peçe
t. 4a/7
t.+nı 212a/2
- tuvağlıg** tıpa, bardak ağızlığı krş. *tuvağlıg*
t. bardağ 247b/2
- tuyan** şişman, semiz
t. oğlan 227b/5
t. toğmuş 227b/6
- tuygusuz** duygusuz, acımasız
t. öldürdi 82b/1
- tuz** tuz
t. 6a/3
t. kattı 86a/2
t. kemişti 65a/2
- tuzak** tuzak
t. 32b/2
- tuzluğ 1** tuzlu
t. 199a/7
t. boldı 199a/6
t. köründi 304b/4
- tuzluğ 2** tatlı, güzel
t. sözler 199a/7
- tuzluk 1** tuzluk
t. 6a/3
- tuzluk 2** katık, ekmek katığı
t. 39b/7, 86a/3
t. kıldı 86a/2, 271a/2
- tüfkür-** tükürmek, üfleme krş. *tüwkür-*
t.-di 83a/6, 128b/4, 128b/5, 252a/4
- tüg-** düğüm atmak, yamamak, bağlamak
krş. *tik-* 1
t.-di 66a/4, 137a/7, 157a/7, 252a/5
- tügdi-** yamamak
t.-di 156b/3

- tügdigan** yamacı, terzi
t. 156b/4
- tügme** düğme, düğüm
t. urdı 137a/5, 224a/1
- tügüm** düğüm krş. *tügün*
t. 224a/7
- tügün** düğüm krş. *tügüm*
t. 76b/2, 157a/7, 216b/1
t. urdı 113a/5
t.+ke 64a/6
t.+ler 136a/2
t.+ni 66a/4, 140b/4
- tüked-** tüketmek krş. *tüket-*
t.-ü 135b/2
- tükel** hepsi, tamam, eksiksiz
t. aldı 226a/1, 306b/7, 307a/2,
310a/2, 310a/4
t. 'atā 220a/5
t. boldı 85a/5, 95a/4, 98a/5, 112a/2,
125b/1, 127a/3, 156b/5, 201a/6,
201a/7, 300b/1, 301a/5
t. bölüştiler 303b/6
t. kıldı 98a/5, 217a/7, 221a/2, 225b/2,
246b/7, 250a/2, 307b/2, 309b/5
t. nêrse 98a/6, 125b/2, 127a/3
t. pālān 45b/4
t. sazlıg er 41a/3
t. tegürdi 250b/2, 256a/7
t. tuttu 80a/1
t. yaratılmış 247b/1
t. yarlıg 249a/1
t. yil 247a/2
- tükel bolğan** tam olan, tamamlanan
t. 85a/7
- tüken-** tükenmek, bitmek
t.-di 159a/7, 181a/7, 208b/4, 220b/3,
236b/3, 279a/6
- tüket-** tüketmek krş. *tüked-*
t.-ip 130b/5, 130b/6
t.-ti 133a/4, 213a/6, 217b/1, 235b/4
t.-ü 162a/4
- tükü** (kabuğu çıkarılmış) darı
t. 37b/2
- tükü tegirmeni** buğday değirmeni
t. 3b/5
- tüküz** atın alnındaki akıtma
t. 19a/6
- tület-** derisini yüzdürmek, soydurmak
t.-ti 66b/7
- tüme** tüm, bütün
t. yarık 43b/2
- tün** gece krş. *tünġ*
t. 70a/6, 73b/5, 96b/1, 124b/7,
125a/1, 138a/5, 142a/2, 152b/2,
154b/6, 203a/2, 211b/2, 254b/1,
315b/5
t. qarañġkusu 152b/4
t. keçürdi 101b/4, 263b/3
t. sözi 258a/6
t.+i 223b/3
t.+ni 231a/5, 236b/7
t.+niñ 266a/2
t.+nüñ 211b/3
- tünġ** gece krş. *tün*
t. 186b/1, 242b/2
- tün-kün** gece gündüz, sürekli
t. 103a/5, 115a/6, 121a/4, 127b/4
- tünle** geceleyin
t. 108a/5, 121b/6, 125a/5, 129b/2,
144a/6, 180a/1, 254a/3, 258a/5
- tüneġ** kiler, hazine odası
t. 2a/4
- tünle-** bir yerde geceleme, geceyi
geçirmek
t.-di 193a/7
- tünġleklemeġ** geceleme, konaklamak
t. 254a/3
- tünġlük** baca gibi evdeki delikler, pencere
t. 2b/6
- tüp** dip, kök
t.+i 14a/6, 17b/3
- tüplen-** dibinden sökülme, kökü kazılmak
t.-di 278b/7
- tüp tiş** azı dişi
t. 14a/5
- tür-** dürmek, katlamak
t.-di 211b/2
- *türek** dokumacıların bez ya da ipi
sardıkları yuvarlak ağaç
t. 31a/5
- türki** <T.+Ar. Türklere ait
t. at 128a/5
- türlüg** türlü, çeşitli, biçim
t. 53b/2, 250a/4
t. kıldı 250a/3
- türlüg 'ilm bilgen** <T.+Ar.+T. farklı
ilimlere vakıf, çok bilen
t. er 79b/6
- türt-** sürmek, dürtmek, bulaştırmak
t.-ti 61b/5, 73a/4, 110a/3, 129a/3,
134a/1, 191a/7, 239b/1, 243b/1,
246a/2, 274b/4, 284b/2, 315a/4
- türtün-** sürünmek
t.-di 130a/4
- türül-** toparlanmak, kıvrılmak
t.-di 193a/2

***tüsn-** (hayvan için) inatlaşmak, isyan etmek

t.-di 133b/4

tüş düş, rüya
t. körmege 260a/5
t.+ni 122b/1

tüş- düşmek, konmak, uygun olmak
t.-di 73a/5, 262b/2
t.-miş 216a/5
t.-mişler 187a/1
t.-ti 96a/7, 113b/2, 121a/3, 126b/1, 151a/6, 156b/1, 175b/3, 195b/7, 223a/6, 226b/3, 227a/2, 235a/5, 242b/1, 254a/2, 278a/6, 320a/1

tüşgü yer yürünge
t. 196a/2

tüşür- düşürmek, akla getirmek
t.-di 101a/1, 135b/3

tütgür- dolaştırmak, kışkırtmak
t.-di 242b/5

tütsü tütsü, buhar
t. 33b/5

tütük düdük, zurna
t. 32b/7, 33a/5

tütün duman
t. 5a/2, 5a/3
t. kıldı 133b/7

tüwkür- tükürmek, üflemek krş. *tüfkür-*
t.-di 109b/4

tüz düz, doğru, eşit
t. 119b/1, 277a/5

tüz- dizmek, derlemek, yapmak
t.-di 88a/6, 185b/7, 246b/5, 247b/5, 249a/3, 255a/2
t.-ip 243b/7

tüz bol- doğrulmak, doğru durmak
t.-dı 304a/1, 320b/5

tüzel- düzelmek
t.-di 277a/4

tüzet- düzeltmek, yaptırmak
t.-ti 230b/6, 237a/3, 244a/7, 253b/3

tüz kıl- düzeltmek
t.-dı 256b/2

tüzül- dizilmek, tanzim edilmek
t.-di 271b/4, 308a/5, 312a/4
t.-miş 88a/7, 243b/7, 267b/5

tüzün asil, soylu
t. kişiler 204b/6

tüzünlük asillik, soyluluk
t. 204b/7

tüzünlük kıl- asillik göstermek
t.-dı 129a/2

U, Ū

uç 1 uç, son, nihayet
u.+ı 13b/3, 14a/6, 14b/3, 16a/5, 16b/4, 29a/1, 35b/7, 42a/2, 73b/4
u.+ıŋga 237b/3, 283a/4

***uç 2** satrançta at taşı
u. 33a/6

uç- uçmak
u.-tı 103a/6, 224b/4

uçan iki yelkenli gemi
u. 108a/2

uçun kıvılcım
u. 5a/1

uçur- uçurmak
u.-dı 254a/7

uçuz ucuz
u. aldı 268a/6
u. boldı 200b/6
u. narh 200b/7

uçuzla- aşağı görmek, hor ve alçak görmek
u.-dı 67b/3

udğan- uyanmak krş. *uyğan-*
u.-dı 310b/4

udı- uyumak krş. *udu-*
u.-dı 105b/5, 177b/4, 179b/2

udığan uyuyan
u. 135b/3, 177b/5, 179b/3
u. ħorladı 91a/3

ūd-süz <Ar.+Far. içinde od ağacı yakılan buhurdan
ūd. 7a/5

udu- uyumak krş. *udı-*
u.-dı 118b/1, 193b/4

udut- uyutmak krş. *uyut-*
u.-tı 230b/7

uftan- utanmak krş. *uwtan-*
u.-dı 181b/6, 271a/4, 313b/4

uftanğan utanan, utangaç
u. 181b/6

uğan her şeye gücü yeten, Tanrı
u. 69b/2

uğra niyet edilen, gidilecek yer
u.+sı 118b/5

uğra- uymak, niyetlenmek, tasarlamak
u.-dı 66a/5, 66b/2, 87b/1, 113b/1, 118b/4, 141a/7, 142a/2, 153a/5, 216b/6, 222a/3, 250a/2, 251a/6
u.-mağ 87b/2
u.-miş 63a/6

uğre <Ar. bir şeyin sonu
u.+si 120a/7

ukruk kement

- u. 41a/1
- uķtur-** anlatmak, idrak ettirmek
u.-dı 222a/2, 247b/2
u.-maķ 307b/6
- ‘uķūbet** <Ar. ceza, iřkence
‘u. 247a/1, 257a/2
- ‘uķūbet kıl-** <Ar.+T. cezalandırmak
‘u.-dı 257a/1
- ulaşı** devamlı, sürekli krş. *ulaşu*
u. 56a/3
- ulaş-** ulaşmak, erişmek
u.-tı 99b/4
- ulaşmaklık kıl-** kavuşmak, vuslata ermek
u.-dı 262b/4
- ulaşu** devamlı, sürekli krş. *ulaşı*
u. 60a/4
u. kıldı 259b/1
- ulģan-** büyümek, ulu olmak
u.-dı 319b/1
- ulı-** ulumak
u.-dı 113a/3, 317a/4
- ulın-** ulumak
u.-dı 304a/2
- uluģ** büyük, yüce, reis
u. 22a/7, 24b/2, 94a/3, 116a/1,
128a/5, 154a/7, 190a/3, 200a/6,
200a/7, 203a/7, 204a/6, 204b/2,
204b/3
u. ata 22a/6
u. bařlıģ 18b/4
u. belā 136a/4
u. bıçaķ 35a/1, 43a/1
u. boldı 89b/4, 94a/2, 120a/3, 128a/4,
154a/5, 159a/1, 177b/6, 190a/2,
200a/5, 203a/6, 204a/5, 204b/1,
285a/5, 286a/3
u. çanaķ 5b/2, 108b/2
u. çeküç 32a/5
u. iş 94a/4
u. řapuģ 3a/2
u. řaranlıģ 205a/3
u. keldi 317b/7
u. kemi 31b/4
u. kerges 51a/7
u. kerki 34b/4
u. kerpiç 30a/5
u. kıldı 211a/5, 214b/5, 224b/7,
252a/3, 318a/5
u. kök 10a/4
u. körük 32a/6
u. körüdi 307b/5
u. köşek 218a/5
u. küp 6b/2
- u. tawar 25a/2
u. tenlig 133b/2, 204a/1
u. ünlüģ 18b/7
u. yaģmur 99b/3
u. yol 1b/2
u.+dın 200a/7
u.+ı 31b/3
- uluģal-** olgunlaşmak, büyümek
u.-dı 183b/7
- uluģ arı** eşek arısı
u. 50b/5
- uluģ burunluģ** kibirli, burnu havada
u. 174a/6
- uluģla-** yüceltmek, saymak
u.-dı 240a/2, 242a/1, 247b/1
- uluģluķ** büyüklük, ululuk
u.+ı 200a/5, 204b/2
- uluģluķ kıl-** büyüklük yapmak, büyüklük
taslamak
u.-dı 116a/1, 128a/4, 285a/7, 286b/1,
305b/7, 312a/1
- uluģraķ** daha büyük, en büyük
u. 94a/3
u.+ı 200a/6
- uluģ yunmak** vücudun tamamını yıkamak
u. 26b/4
- uluş-** uluşmak
u.-tılar 304a/2
- umaç** nişan tahtası, hedef
u.+dın 129b/7
u.+ga 80b/3
- uman-** ummak
u.-dı 265a/7
u.-maķ 265a/7
- umaz** kudretsiz, aciz
u.+ķa 168a/5, 174a/4, 221a/6, 247a/1
- ummu’l-veled** <Ar. hamile, efendisine
çocuk doğuran kul
u. kıldı 310a/5
- umunç** beklenti, umut etme
u.+ındın 101a/1
- umunç tut-** ümit etmek, ummak
u.-tı 130b/4, 152b/2, 225a/7, 246a/4,
255a/2, 275a/3
- un** un
u. 35a/2, 39b/7, 195a/4
u.+ķa 67b/7
u.+nı 76b/4, 82b/4, 89a/4, 132a/7
- unçı** tahıldan un yapan, deģirmenci
u. 35a/1, 39b/6
- unitģan** çok unutan
u. 179b/7
- unıttur-** unutturmak krş. *unıttur-*

- u.-dı 233b/5
- unut-** unutmak
u.-tı 179b/6, 216a/5
- unuttur-** unutturmak krş. *unittur-*
u.-dı 255b/1
- ur** ur, hastalıklı kitle
u. 37a/3
- ur-** vurmak, dövmek, üflemeli müzik aletini çalmak, takmak, basmak krş. *vur-*
u.-dı 55b/2, 55b/3, 55b/5, 62b/3, 64a/6, 65a/4, 66a/6, 66a/7, 68a/5, 68b/6, 73b/2, 105a/2, 113a/5, 115b/4, 117b/6, 124a/4, 126b/5, 131b/2, 132b/1, 136a/6, 137a/5, 141a/2, 143a/6, 148a/1, 155b/2, 180a/6, 192b/2, 193a/2, 193b/2, 194a/6, 221b/6, 222a/5, 224a/1, 237b/3, 243b/4, 249a/6, 249b/5, 251a/2, 252a/5, 253a/2, 254a/5, 256a/1, 256a/3, 315a/2, 317b/2
u.-duķ 55b/4
u.-dum 55b/4
u.-duñğ 55b/3
u.-tı 121b/1, 242a/2, 234b/1, 242b/1, 242b/4, 312b/6
u.-up 175a/6
- urağut** kadın, avrat
u. 21b/2, 21b/5, 21b/6, 21b/7, 55a/1, 55a/2, 55a/7, 55b/1, 55b/3, 55b/5, 56b/4, 56b/6, 56b/7, 57a/2, 57a/4, 57a/6, 57b/2, 57b/5, 59b/6, 68a/6, 68a/7, 71a/5, 71a/6, 71b/3, 74a/2, 74a/3, 83b/3, 84b/6, 88a/4, 95b/6, 97b/1, 97b/7, 100a/5, 104a/5, 106a/5, 108b/7, 109a/1, 109a/7, 112b/3, 115b/3, 116b/5, 158a/3, 165b/7, 166b/1, 180b/7, 205a/7, 205b/1, 220b/4, 223b/2, 232a/4, 242b/1, 242b/7, 268b/6, 295b/2
u.+dın 57b/4
u.+ķa 55a/3, 55a/4, 65a/6, 79a/4, 161a/5
u.+lar 57a/5, 57b/3
u.+nı 84b/1, 251b/5
- urgan** urgan, kalın ip krş. *urğan*
u. 45a/7
- urğan** urgan, kalın ip krş. *urgan*
u. tizildi 266a/1
- urğançı** urgan yapan ya da satan kimse, urgancı
u. 45b/1
- urğū** vurulacak nesne, aygıt
u. 62b/4
- urı** geçit, yol
u. 17b/5
- urı ķawuşı** sidik yolu, sidik deliği
u. 17b/5
- uru bér-** takıvermek
u.-dı 243b/3, 244b/2
- uruğluk** tohumluk
u.+nı 120a/5
- uruķ** sınır, uç
u. 54a/2
- urul-** konulmak, kurulmak
u.-dı 251b/5
- urun-** giyinmek, takınmak
u.-dı 319b/4
- urunç** rüşvet
u. 24b/7, 155a/5
- uruş** savaş
u. 263b/2
u.+ķa 299a/1
- uruş-** savaşmak, dövüşmek
u.-maķķa 243a/3
u.-tı 256b/7, 257b/1, 257b/2, 258b/7, 259a/2, 260a/1, 260a/6, 260b/3, 260b/7, 263b/6, 264a/7, 266a/5, 270b/7
u.-tılar 265a/7, 298a/1
- uruyaz-** neredeyse vurmak
u.-dı 321b/1
- us ķıl-** akıl etmek, düşünmek
u.-dı 134b/5
- usluğ** akıllı, belirtilen nitelikte akla sahip olan
u. 104a/1, 134b/6, 170a/5, 171a/1, 172a/2, 172a/3, 201b/4, 201b/5, 201b/6, 201b/7
- ussuz** akılsız
u. boldı 208a/2
- ustāh** <Far. edepsiz, küstah
u. 197b/3, 199b/5
u. boldı 197b/2, 199b/5
u.+ı 225a/1
- ustāhlık ķıl-** <Far.+T. edepsizlik etmek, küstahlık yapmak
u.-dı 225a/1, 237a/2, 265a/5, 278b/4, 307a/6
- uş** bu, şū, işbu
u. 56b/6, 56b/7, 57a/1, 57a/2
- uşa-** parçalamak
u.-dı 184b/5, 249b/6
- uşaķ** küçük, ufak, kırıntı
u. altun 75a/3
u. cān-vār 50a/4

- u. karıncğa 50a/5
u. kıldı 139a/4
u. kuşlar 51b/1
u. oğlanlıg 220b/5
u. süre 27b/3
u. taş 62a/5, 237a/7
u.+1 139b/7
- uşak tewşek** küçük, ufak tefek
u. 3b/3
u. kâle 25b/6
- uşala-** ufalamak, ovuşturmamak
u.-dı 314b/4
- uşan-** ufalanmak, parçalanmak
u.-dı 280a/6, 286a/4
- uşanmış** ufalanmış, parçalanmış
u. nêrse 135b/4
- uşanmış tafşanmış** paramparça olmuş,
parçalanmış
u. süngük 63b/7
- uşat-** ufaltmak, parçalatmak
u.-tı 63b/6, 138a/2, 139b/7, 242a/2
- uşbu** işte bu, bu
u. 57a/3, 57a/4
- uşmah** <Sğd. cennet, ölümsüzlük
u. 29a/6, 118a/3
u.+nı 244b/4
- uşmah içindeki arık** <Sğd.+T. cennet
içindeki ırmak, kevser
u. 29a/6
- uşmah kapuğçısı** <Sğd.+T. cennet bekçisi,
cennet bekçisi melek
u. 9a/3
- uşmahlık** <Sğd.+T. cennetlik
u.+larğa 244b/4
- ut-** oyunda yenmek, elde etmek
u.-tı 123a/4, 146b/7, 307a/2
- uta-** biçmek, budamak krş. *buta-*
u.-dı 238a/1
- utluğ** iffetli, utangaç
u. urağut 21b/5
- utuzmak** oyunda yenilme, kaybetme
u. 33b/2
- uwtan-** utanmak krş. *uftan-*
u.-mağ 271a/5
- uy-** uymak, izinden gitmek
u.-dı 157b/3, 162a/3, 216b/4, 275a/5
- uyan-** uyanmak
u.-ğıl 177b/5
- uyat-** uykudan uyandırmak krş. *uyğandur-*,
uyğar-
u.-tı 184b/7
- uygan** uyan, itaat eden
u. 162a/3, 180a/3
- u.+1 157b/3
- uygan-** uyanmak krş. *udğan-*
u.-dı 135b/3, 272a/2
- uyğandur-** uykudan uyandırmak krş. *uyat-*,
uyğar-
u.-dı 248b/1
- uyğar-** uyandırmak krş. *uyat-*, *uyğandur-*
u.-dı 227b/3
- uyku** uyku
u.+sındın 184b/7
- uykula-** uyuklamak
u.-dı 253b/4
- uyluk** bacağın kalçadan dize kadar olan
kısmı, uyluk
u. 18a/4
- uyluk tamarı** uyluk başından tırnağa kadar
uzanan bir damar
u. 18a/4
- uyut-** uyutmak krş. *udut-*
u.-tı 62b/3, 212a/7, 253b/3
- uyuz** uyuz
u.+ka 110a/3
- uyuz tutış-** uyuz bulaşmak
u.-tı 233a/3
- uza-** uzamak, yükselmek
u.-dı 128b/4, 129a/5
- uzat-** uzatmak
u.-tı 263a/7
- uz kuş** kelebek kuşu
u. 51b/4
- uz(u)n** uzun
u. 206b/6
u. bodluğ 19a/1, 177a/2
u. boldı 177a/1, 178a/3, 206b/6,
312a/2, 321a/1
u. eñlik 170a/6
u. eteklig 254b/4
u. êw 2a/3
u. kıldı 183b/4, 209b/3, 230b/3,
234b/3
u. saçlıg 19a/3, 162b/5, 162b/6
u. tılağ 18a/3
u. tillig 21b/7
u. tişlig 177b/1
u. yaş 241b/2
u. yaşlıg 158b/5, 158b/6
u. yöridi 251b/1
- uzun ayak** keklik kuşunun erkeği, bir tür
toy kuşu
u. 52a/7
- uz(u)nınca** boylu boyunca, uzunlamasına
u. kesti 136b/6
u. yırttı 139b/1

Ü

- übük** ibibik kuşu, hüdhüd kuşu
ü. 52b/1
- üç** üç
ü. 44a/6, 46b/1, 47a/5, 89a/4, 147a/6, 238b/1
ü.+de 236a/3
ü.+tin 45b/2
- üç ayaklıg taht** <T.+Far. üç ayağa sahip askı
ü. 7a/7
- üçinci** üçüncü krş. *üçünç*
ü. boldı 116b/2
- üçün** için
ü. 59a/3, 84b/3, 111b/4, 162a/7, 169b/7, 173a/6, 189a/4, 191b/3, 211a/5, 228b/7, 229a/1, 234a/6, 241a/4, 244a/5, 246a/4, 265b/5, 266a/7, 267b/7, 283a/3, 306a/3, 306a/5, 306b/5, 310b/1, 318b/6
- üçünç** üçüncü krş. *üçinci*
ü. boldı 64a/4
- ügi** baykuş
ü. 52b/2
- üküş** çok
ü. 168a/4, 200a/7
ü. boldı 156b/7, 200a/7
ü. çerig 194a/1
ü. hicv 152b/7
ü. ' ilm 292b/3
ü. ' imâret 122b/5
ü. kıldı 242a/2, 305b/7
ü. māl 285a/5
ü. oğlanlıg 108b/7, 109a/1, 232a/2
ü. öldürdi 110a/1
ü. sözledi 214b/6
ü. suwluğ 95a/5, 95a/6, 107a/2
ü. sütlüg 200a/2
ü. şerlig 172b/7
ü. toğurgan 21b/4
- üleş-** paylaştırmak, bölüştürmek krş. *ülüş kıl-*
ü.-tiler 200a/7, 271b/3
- üleştür-** bölüştürmek, paylaştırmak
ü.-di 99b/3
- ülüş** hisse, pay
ü. 87b/6, 103b/1
ü. aldı 153b/4
ü. bar 173a/4
ü.+i 94a/3
ü.+in 92b/4, 190a/1
ü.+ini 71a/1
- ülüş kıl-** paylaştırmak, bölüştürmek krş.
üleş-
ü.-dı 87b/5, 237a/2, 243a/2, 247b/4
ü.-dılar 300b/5
- ülüşlüg bol-** hissedar olmak, pay sahibi olmak
ü.-dı 138b/4, 173b/5, 180a/4
- ün** ses
ü. 204a/5, 216a/3, 251b/4
ü.+i 63b/5, 204a/4, 243b/6
- ün- 1** gücü yetmek, karşı koymak
ü.-di 69b/1
- ün- 2** büyümek, bitmek
ü.-di 116b/1
- ün bér-** çağırarak, seslenmek
ü.-di 80a/3
- ünde-** çağırarak, davet etmek, seslenmek
ü.-di 111b/1, 115b/6, 155b/7, 156a/1, 235a/4, 264a/6, 313a/1
ü.-medin 99b/6
- ündetilmiş oğlan** evlatlık çocuk
ü. 22b/4
- ündür-** yükseltmek, çıkartmak
ü.-di 211a/4
- ünğér-** kazmak
ü.-di 105a/7
- ün it-** ses çıkarmak, ses etmek krş. *ün kıl-*
ü.-ti 79a/5, 94a/2
- ün kıl-** ses çıkarmak, ses etmek krş. *ün it-*
ü.-dı 94b/4, 96a/1, 315b/4, 316a/1, 316a/2, 317a/3
- ünlüg** sesli, ses sahibi
ü. 18b/7, 172a/5, 172a/6, 199b/6, 318a/5
- üns** <Ar. alışma, alışkanlık
ü. için 267b/7
- ür-** havlamak
ü.-di 65a/4
- ürgüçi** üfleyici, üfleyen
ü. 9a/3
- ürk-** ürkmek
ü.-di 268a/6
ü.-ti 66a/1
- ürküt-** ürkütlemek
ü.-ti 242a/4, 320a/6
- ürper-** pürçeklenmek, tüylenmek
ü.-ti 238b/1
- üs-** (deri için) yüzmek
ü.-di 245a/5
- üstäd** <Ar. üstat, hoca, usta krş. *üstāz*
ü. 276b/6
ü. boldı 189b/6
ü. işçi 192b/6

- üstâdlık** <Ar.+T. üstatlık, hocalık, ustalık
ü. kıldı 80a/7
- üstâz** <Ar. üstat, mürşit, hoca, usta krş.
üstâd
ü. boldı 189b/6
ü. işçi 192b/5
- üstün** yukarı, üstte, üstün
ü. 55b/7
ü. boldı 270a/4
ü. engek 13b/6
ü. eşik 3a/4
ü. tutakı 168b/7, 169a/1
ü. yanı 42a/3
- üstüvâr** <Far. kuvvetlilik, sağlamlık
ü.+ı 82b/4
- üşî-** üşümek
ü.-di 208a/5
- üşkü** matkap, burgu
ü. 34b/5
ü. birle 113b/5
- üşkü yipi** burgu ipi
ü. 34b/6
- ütgen** kumarda kazanılan, ütülen
ü. boldı 130a/2
- *üzdenğüt** farklı baharatlardan yapılan bir tür çeşni
ü. 39b/5
- üze** üstüne, üzerine, üzerinde, -a/-e
ü. 57b/7, 62b/3, 66b/3, 69b/1, 73b/3, 74b/2, 75b/7, 79a/1, 83b/2, 83b/3, 83b/5, 86b/7, 87b/1, 94a/5, 99b/6, 106b/5, 108a/4, 109a/3, 109a/6, 111a/1, 116a/1, 120a/2, 120b/5, 123b/3, 128a/4, 131a/1, 131a/3, 133a/2, 135b/6, 137a/3, 138b/3, 140a/2, 142a/4, 142a/5, 144b/4, 145a/3, 146a/2, 146a/4, 149b/2, 150b/5, 151a/6, 151b/4, 153b/4, 153b/7, 155b/5, 155b/7, 163a/6, 169a/6, 169b/7, 178a/6, 179a/3, 180b/1, 183b/3, 184a/4, 189a/5, 189a/7, 189b/1, 189b/2, 189b/7, 191b/3, 193a/1, 195b/7, 196a/1, 207b/6, 210a/1, 211b/3, 213b/1, 213b/4, 217b/1, 217b/5, 220b/6, 222a/3, 222a/5, 222b/2, 223a/3, 223a/7, 224a/4, 225a/1, 227a/2, 227a/3, 231a/5, 232b/6, 233a/3, 235a/6, 235b/1, 236a/1, 237a/1, 238b/7, 239a/4, 241b/6, 242a/5, 242b/1, 242b/4, 243b/4, 244a/1, 246b/5, 248a/7, 248b/2, 250a/1, 250a/2, 250b/6, 251a/3, 254a/3, 257a/5, 257a/7, 259b/7, 261b/7, 262b/2, 262b/7, 265b/7, 266a/4, 266b/4, 271b/5, 300a/4, 304a/5, 304b/2, 307a/2, 307a/4, 307b/3, 308a/5, 309a/6, 310a/5, 312a/1, 312b/4, 316a/4, 317b/6, 319b/3, 319b/5
ü.+mizge 133a/7, 183a/7
ü.+sinde 156b/5
- *üze kurtı** küçük kurt, üze kurdu
ü. 50b/4
- üzenğü** merdiven, merdiven basamağı
ü. 2b/6, 2b/7
ü.+ke 117a/3, 276a/6
- üzenğü tutğan** hizmetkar
ü. 26a/7
- üzül-** (hastalıktan) acı ve ıstırap çekmek
ü.-di 207b/2
- üzüm** üzüm
ü. 37a/7, 227b/4, 227b/5
ü.+ni 69a/1, 79a/6

V

- vâcib bol-** <Ar.+T. vacip olmak
v.-dı 93b/6, 96a/5, 225b/7
- vâcib kıl-** <Ar.+T. farz kılmak
v.-dı 86a/7, 225b/7
- va' de** <Ar. bir iş için önden belirtilen zaman, bir işi geciktirmek için belirtilen zaman
v.+ge 217b/5
- va' de kıl-** <Ar.+T. söz vermek, vadetmek
v.-dı 97a/5, 111b/3
v.-inmiş 97a/6
- va' de kılış-** <Ar.+T. sözleşmek
v.-tı 262b/1, 301b/1
- vaḥy** <Ar. Allah tarafından peygamberlere gönderilen ilahi haber, vahiy
v. ündetti 235b/6
- vaḥy indürgüçi** <Ar.+T. vahiy indiren melek, Cebrail (a.s.)
v. 9a/1
- vakf kıl-** <Ar.+T. vakf etmek, bırakmak
v.-dı 99a/5
- vakt** <Ar. zaman, fırsat
v. 97b/2, 143b/6, 268a/1
v. istedi 267b/7
v. kırdı 246a/3
v. kırdı 96b/2, 250a/6
v.+i 94a/5
v.+inden 64a/7

vaqt bol- <Ar.+T. zamanı gelmek
v.-dı 106a/7, 106b/2, 110b/5

vālih <Ar. şaşmış, hayret içinde kalmış
v. ʿ avrat 175b/7

wāmsız kıl- <Far.+T. bir şeyi ateşle
kızdırmak, parlatmak
w.-dı 251b/7

vaşî <Ar. ölen bir kimsenin vasiyetini
yerine getiren kimse
v. tikti 236a/3

vaşiiyet kıl- <Ar.+T. vasiyet etmek
v.-dı 236a/3, 256a/7, 313b/1

vaşiiyet kılış- <Ar.+T. karşılıklı vasiyette
bulunmak
v.-tılar 303b/6

vāveylā <Ar. çılgılık, yaygara
v. tidi 317a/5

vay şaşkınlık, kızgınlık, şikayet, esef,
telaş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda
anlamı kuvvetlendiren ünlem
v. saṅga 59a/2

vaʿz <Ar. dini nasihat, vaaz
v. aydı 240b/6

vaẓife <Ar. bir kimsenin yapmak zorunda
bulunduğu iş, görev, ödev
v.+ler 250b/6

vebāʾ <Ar. veba; ateşli, bulaşıcı, öldürücü
hastalık
v. keldi 174b/3

vebāʾliḡ <Ar.+T. veba hastalığına sahip
olma durumu, vebalı
v. boldı 174b/3
v. er 174b/4

vedāʿ kıl- <Ar.+T. ayrılırken karşılıklı
esenlik dilemek, vedalaşmak
v.-dı 225a/1

vedî <Ar. küçük abdest bozduktan sonra
çıkan beyazımsı su
v. kıldı 111b/4

vedîʿat <Ar. emanet
v. koğtı 226b/6, 310a/7

vefā kıl- <Ar.+T. sadakat göstermek
v.-dı 236a/5

vefā kılğan <Ar.+T. vefalı, sadık
v. er 112a/2

vekil <Ar. başkası adına söz söyleyen veya
hareket eden kimse
v. 251a/2

vekil kıl- <Ar.+T. vekil tayin etmek
v.-dı 251a/1

vekillik <Ar.+T. vekil olma durumu
v. 251a/2

vesme ezgü idiş <Ar.+T. boya ezilen kap

v. 6b/5

vesvese <Ar. kuşku, kuruntu
v. 317a/2
v. kemişti 317a/2

vesveselig <Ar.+T. kuruntulu, şüpheli
v. boldı 317a/2

vezîr <Ar. vezir
v. 97b/6

vezîrlik kıl- <Ar.+T. vezirlik yapmak
v.-dı 97b/5, 262b/1

vîrân <Far. yıkık, harabe
v. yer 214b/5

vişâh bağla- <Ar.+T. peçe ya da kuşak
bağlamak
v.-dı 250a/6, 292b/5

vur- vurmak krş. *ur-*
v.-a 230a/7

Y

ya yay, keman
y. 42a/4
y. torı 60a/5
y.+қа 250b/2
y.+sı 33a/5, 36a/2

yā <Far. ya, veya, yahut, ey
y. 25a/4, 26a/4, 27a/1, 47a/2, 58b/7,
65b/3, 65b/6, 82b/5, 83b/3, 83b/4,
86a/4, 108a/1, 111b/1, 117b/7,
118b/3, 119b/6, 121a/1, 122b/5,
130a/5, 130b/3, 136a/4, 147a/6,
148a/1, 153b/2, 156b/4, 160b/3,
161b/4, 163a/6, 163a/7, 163b/6,
164a/1, 164b/7, 168b/2, 170b/6,
170b/7, 171a/2, 175a/5, 180a/3,
182a/5, 184a/6, 187b/1, 209b/1,
212a/2, 218b/7, 220b/5, 241b/3,
247a/5, 249a/6, 250b/4, 256b/4,
261a/6

yābān <Far. yaban, çöl, tenha yer
y. 106a/6, 107a/2, 150a/6
y.+ı 269b/3
y.+nı 78b/5

yābānî <Far. yabani
y. 19a/2

yābān kögercegin <Far.+T. yaban güvercini
y. 52b/6

yaçı yaycı, yay ustası
y. 42a/4

yād <Far. hatırlama, anma krş. *yāz*
y.+m 231a/7
y.+u 128a/6

yadağ yaya

- y. boldı 166b/4
y. er 166b/4
y. kıldı 220b/1
y.+lar 166b/6
- yađıl-** yayılmak krş. *yayıł-*
y.-dı 267b/6, 320b/5
y.-dılar 320b/2
- yād kıl-** <Far.+T. hatırlamak, anmak krş.
yāz kıl-
y.-dı 121a/6
- yağ** yağ
y. 17a/4, 35a/7
y. tulkuğı 5b/5
y. türtti 134a/1, 239b/1
y.+ı 35a/7, 75a/5
y.+ını 183a/6
y.+nı 189a/6
- yağ-** yağmak
y.-a 214b/2
y.-dı 85b/7, 112a/4, 143b/2, 221a/7
y.-madı 112b/3, 207b/2
y.-mağđa 214b/2
y.-mış 112a/4
- yağa başlağan** yağmaya başlayan
y. bulıt 214b/2
- yağcı** yağcı, yağ satan kimse
y. 35a/7
- yağda bişgen** yağda pişen
y. çörek 39a/6
- yağdur-** yağdırmak
y.-dı 99b/3, 117a/1, 123a/6, 144b/2,
214b/6
- yağılığ** nişan oku demiri, sazlıktan ve
kamıştan yapılmış küçük oklar
y. 42b/3
- yağır kıl-** yaralamak, yara etmek
y.-dı 69a/3
- yağır kılđan** yara yapan, yara eden
y. eder 69a/3
- yağız** esmer, koyu renkli
y. 181b/5
- yağla-** yağlamak
y.-dı 247a/4
- yağlığ** yağlı krş. *yağlu*
y. bağırsuğ 17a/4
y. boldı 175a/2, 204a/6
y. nevāle 245b/4
- yağlu** yağlı krş. *yağlığ*
y. etmek 39a/6
- yağmur** yağmur
y. 85b/7, 90b/2, 112a/4, 143b/3
y. 306a/1, 309b/4
y. tegdi 217a/4
- y. tiledi 306a/1
y. tüküldi 99a/7
y. yağdı 112a/4, 143b/2
y. yağdırdı 99b/3, 123a/6, 144b/2,
214b/6
y. yağmadı 112b/3, 207b/2
y.+nı 224a/1, 308b/4
- yağmursuz** kurak, yağışsız
y. boldı 207b/2
y. yer 207b/3
- yağrın** sırt, sırtın iki kürek kemiği
arasındaki kısmı
y. 15a/3
- yağu-** yakın olmak, yaklaşmak
y.-dı 245a/4, 260a/5
- yağur** küncü, susam
y. 241b/7
y. yağı 35a/7
- yağışı** yahışı, iyi, güzel
y. bitidi 245b/6
y. éktülemek 192b/5
y. er 321a/4
y. nérse 144b/6
y. sordı 184b/5
y. sorđan er 180a/7
y. sürdi 242b/6
y.+sı 24a/4
- yağtı** nurlu, parlak
y. yüzlüğ 19a/5
- yağtusuz** ışiksiz, nursuz
y. 260a/2
- yağ** yakın
y. yawuğ 21b/7
- yağ-** yakmak
y.-tı 304b/2
- yağa** yaka
y. 248b/7
y. urdı 143a/6
y.+sın 100b/6, 248b/6
- yağığ** yakı
y. 66a/3
- yağın** yakın
y. boldı 163a/6, 198b/2, 235b/3,
265b/3, 267a/2, 310b/4
y. boldılar 269b/2
y. keldi 210b/5, 225a/4
y. ketürdi 256a/2
y. kıldı 218a/2, 237b/7, 257a/3,
313a/7
y. şodtı 261b/3, 264b/5
y. nérse 257a/4
y. oturuştılar 303b/3
y. uçtı 224b/4

- y. yawuq 22a/1
y.+dın 210b/6
- yakınlık** yakın olma durumu, yakınlık
y. 218a/2
- yakın** <Ar. bir şeyi şüphesiz olarak tam ve doğru şekilde bilme
y. 227b/6, 227b/7
- yaktur-** yaktırmak
y.-dı 209a/6
- yak yawuq** yakın hısım, akraba
y. 21b/7
- yala- 1** vurmak istemek, vurmak
y.-dı 217a/1, 230a/7, 232b/6, 268b/7
- yala- 2** yalamak krş. *yalğa-*
y.-dı 160a/3
- yalawaç** elçi
y. 26b/1, 138a/4
y. ıdtı 212a/3, 220b/2, 260b/4, 307a/6
- yalduz-** yaldızlamak
y.-miş 245b/2
- yalduzıl-** yaldızlanmak
y.-miş 249b/1
- yalğa-** yalamak krş. *yala-* 2
y.-dı 165b/2
- yalğan** yalan
y. 27b/2
y. kattı 238a/2
y. söz 240a/1
y.+ka 210b/6, 240a/1
- yalğan çat-** yalan uydurmak
y.-tı 128b/7, 270b/6, 275b/2
- yalğan sözle-** yalan söylemek
y.-di 63a/6, 82a/4, 107a/1, 125a/7
- yalğan sözlegen** yalan söyleyen
y.+ler 125a/7
- yalın** alev, ateş
y. 5a/1
- yalıng** çıplak, sade, gösterişsiz
y. adak 180a/5
y. avrat 179b/2
y. boldı 179b/1, 296a/6
y. er 179b/1
y. kıldı 233b/2, 239b/2, 255a/7
y.+lar 179b/2
- yalıng adak bolğan** çıplak ayaklı olan
y. er 180a/6
- yalınglıg** alevli, kıvılcımlı
y. köz 5a/5
- yalınguz** yalnız, tek krş. *yanğıluz*
y. 59a/4, 60a/7
y. boldı 97a/2, 278a/2, 285a/3, 292b/5, 308a/7
- y. kıldı 213a/1
- *yalın ürküd-** ürkütmek, gözdağı vermek
krş. *yalın ürküt-*
y.-ti 268a/6
- *yalın ürküt-** ürkütmek, gözdağı vermek
krş. *yalın ürküd-*
y.-ti 320a/6
- yalman-** yalanmak, bir şey istemek
y.-dı 287a/6
- yama-** yamamak, yama yapmak
y.-dı 156b/2, 191b/1, 243b/7
- yamağ** yama
y. 191b/2
- yam-yaşıl** yemyeşil
y. 53b/1
- yan 1** yan, yakın, taraf
y. 113b/2
y.+dın 319b/5
y.+ga 256b/5, 262b/6
y.+ı 2a/1, 12a/1, 12b/4, 12b/5, 14b/6, 18b/3, 29a/1, 42a/2, 42a/3, 45b/5, 156b/1
y.+ın 96a/7, 242a/1, 301b/4
y.+ınga 319b/5
y.+ında 262a/6
y.+ka 266b/7, 270b/5
- yan 2** uca kemiği, kalça
y. 16a/1, 17a/6
y.+ı 207a/3
- yan-** yanmak
y.-dı 96b/3, 97b/1
- yana** yön, cihet
y. 319b/5
- yana-** yanaştırmak, yapıştırmak
y.-dı 141b/5
- yanğak** yanak
y. 12b/6, 250a/7
y.+ı 166a/1, 278a/4
y.+ın 241a/4
y.+ını 169b/1
- yanğakla-** tokatlamak, yumruklamak
y.-dı 88a/5
- yanğaklaş-** tokatlaşmak, yumrulaşmak
y.-tı 261b/1
y.-tılar 300b/6
- yanğaklıg** yanaklı, yanağı olan
y. er 166a/3
- yanğak süngüki** elmacık kemiği
y. 12b/6
- yanaş-** yanaşmak
y.-u 239b/5
- yan başı** uca kemiğinin başı
y. 17a/6

- yançuk** torba, kese
y. 40b/7
y.+nı 137b/3
- yandak şekeri** yandak şekeri, kudret helvası
y. 36b/2
- yanduk** yangın, alev
y. 5a/3, 5a/4
- yandur-** yakmak
y.-dı 135b/1, 189a/3, 225a/2, 310a/4
- yanğan** yanan
y. şe^câm 37b/3
y. yanduk 5a/4
- yanı** uzak
y. kıldı 303a/7
- yañgul-** yanılmak krş. *yañgul-*
y.-dı 94b/3, 94b/5, 166b/2, 175b/6,
195a/6, 209a/4, 236b/2
y.-mak 209a/5
- yañgilğan** yanılan
y. er 195a/7
- yañgluz** yalnız, tek krş. *yalınguz*
y. 64b/6
- ya^c nı** <Ar. yani
y. 64a/1, 158b/1, 165b/1, 199a/2,
244a/6, 247a/5, 256a/4, 259a/4,
260b/4, 270a/6, 303b/1, 305a/5,
309a/7, 318a/6
- yañku** yankı, ses
y. 10b/1
- yanlık** çoban çantası, tulum
y. 30b/7, 31a/1
y.+nı 63b/5
- yañluk** günah, yanlış
y.+ın 186b/5
- yanmış** yanmış, yanan
y. pelîte 7a/4, 7a/5
- yañşak** geveze, boş konuşan
y. 70b/1, 214b/6
- yañşula-** dalga geçmek, yermek
y.-dı 282b/6
- yañgul-** yanılmak krş. *yañgul-*
y.-dı 161b/4
- yap-** yapmak
y.-dı 138b/7, 164a/5
y.-tı 70b/3
- yapışuk** yapışık
y. burunluğ 159b/7, 160a/1
- yaprak** yaprak
y.+nı 135b/3, 138b/3
- yapraklıg** yapraklı, yaprakları olan
y. boldı 227a/5
- yapşun-** bitişmek, yapışmak, yapıştırılmak
krş. *yapuş-, yaşun- 1*
y.-dı 165a/2, 165a/7, 169b/2, 246a/2,
270a/2, 270a/4, 271b/2, 307a/4,
307b/5
y.-mı 245b/4
- yapşundur-** yapıştırmak
y.-dı 219b/2
- yapşur-** yapıştırmak, örtmek
y.-dı 194b/7
- yaptur-** yaptırmak
y.-dı 70b/3
- yapuğ** örtü, semer
y. 46a/5
y.+nı 76b/1
- yapuş-** bitişmek, yapışmak, yapıştırılmak
krş. *yapşun-, yaşun- 1*
y.-tı 285a/4
- yapuşkan** yapışkan
y. 169b/2
- yar** salya, tükürük
y. 13b/7
- yâr** <Far. dost, sevgili, ahbap
y. 23b/7, 24b/1
y.+i 213b/2
- yar-** yarmak, ikiye ayırmak
y.-dı 81b/6, 90b/3, 97b/7, 110a/4,
119b/7, 120a/7, 123a/1, 123b/2,
137b/3, 138a/6, 139a/6, 140a/1,
141a/7, 192b/1, 249b/4, 250a/2
- yara-** olumlu sonuç vermek, yararlı olmak
y.-dı 193b/3
y.-mas 310b/2
- yarag 1** takat, güç
y.+ı 305a/2, 311b/7
y.+ında 306b/3
- yarag 2** geniş, münasip
y. 175a/7
- yaragli** silahlı, hazırlıklı krş. *yaragliğ,*
yaraklıg
y. 69b/2
- yaragliğ** güçlü, hazırlıklı krş. *yaragli,*
yaraklıg
y. boldı 69b/1, 222b/7
y. kıldı 223a/1, 267b/5
- yaraklıg** silahlı, hazırlıklı krş. *yaragli,*
yaragliğ
y. er 41a/3
- yarasa** yarasa
y. 51b/5
- yaşa-** barışmak, münasip olmak
y.-tı 105a/7, 165a/5, 261a/5, 262b/2,
264a/3, 264a/7
y.-tılar 269a/6
- yaşağan** uysal, münasip

- y. er 163b/1, 165a/5
y.+lar 163b/2
- yaşaştur-** alıştırmak
y.-dı 244a/6
- yarat-** yaratmak
y.-tı 67a/3, 69a/5, 80b/6, 182b/1, 209b/5
- yaratđan** yaratan, yaratıcı
y. teňgri 216b/3
- yaratığ** yaratılış
y. 80b/7
- yaratılmış** yaratılmış
y. 8b/6
y. ağ 247b/1, 250b/7
- yāre** <Far. genellikle müshil olarak kullanılan bir grup ilacın genel adı
y. 36a/7
- yarđuđak** el değirmeni
y. 3b/7
- yarı** ikiye bölünmüş bir şeyin parçalarından her birisi
y.+sı 269b/6
- yarıdı** yardımcı, şefaatiçi
y. 123b/4
y.+lar 65b/3
- yarık 1** zırh, kalkan
y. 43b/1, 43b/2, 142a/4
y. kedti 307b/7
y.+nı 65b/6
- yarık 2** gedik, çatlak
y. kıldı 306b/3
- yarık 3** ay ışığı
y.+a 269b/6
- yarıkçı** zırhçı, zırh ustası
y. 43b/1
- yarıl-** yarılmak, açılmak
y.-dı 90b/4, 168b/7, 177b/1, 292a/5
y.-mış 245b/4
- yarım** yarım, buçuk
y. 3a/2, 6b/4, 28b/7
y. kıldı 122a/1, 244a/2, 244b/7, 258a/6, 260a/4
y.+ıňğa 269b/5
y.+ınıň 36b/5
- yāri** <Far. dostluk, yardım
y. 66a/6, 183a/2
- yāri bē-** <Far.+T. yardım etmek
y.-di 65b/6, 118b/6, 183a/2, 212a/1, 212b/1, 213a/4, 223b/4, 223b/6, 231a/1, 257b/2, 257b/6, 258b/1, 260b/5, 263b/2
- yāri bēgen** <Far.+T. yardım eden
y. 212a/2, 258b/1
- y. er 231a/2
- yāri bēriř-** <Far.+T. yardımlaşmak
y.-tiler 298b/5
- yāri tile-** <Far.+T. yardım istemek, yardım dilemek
y.-di 266b/2, 304b/6, 305a/1, 306a/1, 308b/2, 311a/2, 312a/7
- yarlığ** emirname, ferman
y. 249a/1
- yarlıka-** rahmet etmek, günahlarını bağışlamak
y.-dı 69a/4
y.-yu 305b/6
- yarma** arpa, buğday, mısır gibi ürünlerden dövülerek yapılmış hayvan yemi
y. 138a/7
- yarmak** para, sikke
y.+ım 59b/4
y.+ka 78a/7, 315a/4
y.+larını 119b/1, 306b/5
y.+larka 193a/2
y.+nı 266b/6
- yaru-** aydınlanmak, parlamak
y.-dı 189a/1, 218b/7, 229b/2
- yaru bē-** yarıvermek
y.-ser 260a/2
- yaruğan** parlayan
y. 189a/1
- yaruk 1** aydın, parlak
y. 92a/5, 182b/7
y. kıldı 228a/1
- yaruk 2** yarık, çatlak
y. 90b/4, 141a/7, 169a/1
- yarukluk** parlaklık, aydınlık
y. 228a/2
y. kıldı 191b/6
- yarut-** aydınlatmak
y.-tı 211b/4, 229b/2, 252b/2
- yas** yas, matem
y. ‘avrat 223b/3
- yas aşi** ölü yemeği
y. 38a/4
- yasluğ** yas tutan, yas içinde olan
y. ‘avrat 223b/3
- yassı** basık ve yayvan
y. 201a/3
y. boldı 201a/2
- yastuk** yastık
y. 250b/1
y.+dın 235a/5
- yas tut-** çok üzölmek, yasa bürönmek
y.-tı 223b/2
- yasuç** temrenli ok

- y. 42b/3
yasuk delik, geçit
y. 192a/2
yaş 1 ıslak, yaş
y. boldı 198a/1
y. erken 63a/4
y. hurmâ 8a/5
y. ot 99a/1, 131a/5
y. teri 30b/4
y. tonı 283a/5
y. tonu 283a/5
yaş 2 gözyaşı krş. *közi yaşı*
y. 13b/1, 305b/5
y. toldı 314a/3
y. tökti 86a/1
y. töküldi 183a/4
y.+ı 78a/2
y.+nı 133a/4, 285b/1
y.+nıng 138b/1
yaş 3 yıl, ömür
y. 241b/2, 245b/7
y. børsün 59a/1
y.+ın 183b/4, 209b/3, 230b/3, 234b/3
yaş- örtmek, gizlemek
y.-tı 88a/4, 265b/7, 271b/4
yaşar yaşını doldurmuş, yaşında
y. 44a/5, 44a/6, 44a/7, 44b/1, 46b/1,
46b/2, 47a/5
yaşar- 1 yeşermek, yeşillenmek
y.-dı 123b/5, 219b/4
yaşar- 2 ıslanmak, nemlenmek
y.-dı 191a/4
yaşargan yeşeren, yeşillenen
y. yığaç 123b/6
yaşığ olgunlaşmış, olmuş
y. üzüm 227b/5
yaşık boyunduruk kayışı, miğfer
y. 43b/3
yaşıklıg miğferli, miğferi olan
y. er 41a/3
yaşıl yeşil
y. boldı 281b/1
y. hun-bere 5b/6
y. kıldı 240b/2
yaşın- örtünmek, gizlenmek krş. *yaşun-* 2
y.-dı 265b/7
yaşır yaş
y. toldurmuş 44a/3
yaşırılık samanlık
y. 2a/7
yaşlıg yaşında, belirtilen yaşa sahip olan
y. 20a/3, 20b/1, 21b/1, 158b/5,
158b/6, 198b/6, 242b/1, 253b/4,
271a/1
yaştas yaşıt, aynı yaşta olan
y. 23b/1
yaşun- 1 bitişmek, yapışmak, yapıştırılmak
krş. *yapşun-*, *yapuş-*
y.-dı 271b/4
yaşun- 2 örtünmek, gizlenmek krş. *yaşın-*
y.-dı 309b/7
yaşurulmuş oğlan piç, babası belli olmayan
çocuk
y. 22b/5
yat yabancı, garip
y. 22a/2
yat- yatmak
y.-tı 74a/6, 175a/6, 192b/7, 259b/6
yatalık yatacak yer, barınak
y.+ıng 72b/7
yatgu yer yatılacak yer, yatak
y.+i 224b/3
yatur- yatırmak
y.-dı 217a/2
yatur kişi kâlbeti <T.+Far.+T. ceset, beden
y. 11a/3
yawlak kötü, fena
y. 220b/5
yavri yavru
y. torğay 51b/2
yawsı at sineği, kene
y. 50a/7
yawu- yaklaşmak, yakınlaşmak
y.-dı 115b/3
yawuq yakın
y. 21b/7, 22a/1, 198b/3
y. boldı 321b/2
y. koğşım 59b/7
yawuqluk yakınlık, akrabalık
y. 22a/1, 270a/5
yawuz kötü, fena
y. 27a/6, 146a/2, 197b/3
y. at 71a/4
y. barmaqlar 136b/2
y. boldı 105a/1, 142b/7, 172b/6,
197b/3, 200b/5
y. er 321a/5
y. ewürdi 210a/6
y. fi'1 143a/1
y. fi'1lig kişi 142b/7
y. halife 127b/2
y. hulug 159b/5
y. iş 27a/4, 27a/5
y. keldi 185a/3
y. kıldı 254b/3, 264b/5
y. kılguçı 24a/6

- y. kılınç 27a/5
y. pîle 31b/2
y. sızık 228a/1
y. sözledi 64a/4, 200b/5
y. tillig 154a/3
y. yüzlüğ 95a/6
y.+dın 93b/4, 303b/4
y.+nı 135a/6, 185a/5
- yawuzluğ** kötülük
y.+dın 145b/3
- yawuzluğ kıl-** kötülük yapmak
y.-dı 227b/7
- yawuz yolluğ** kötü yolda olan, günah işleyen
y. urağut 21b/6
- yay** yaz mevsimi krş. *yaz*
y. 44a/5, 105a/3, 295a/7
- yay-** yaymak, genişletmek
y.-dı 70a/3, 126a/6, 135b/5, 153a/1, 188a/6, 242a/3
- yayan** yayan, yaya
y.+nı 143a/6
- yayıl-** yayılmak, ayrılmak, uzaklaşmak krş. *yadıl-*
y.-dı 90a/1, 104b/5
y.-dılar 235a/2
- yaz** yaz mevsimi krş. *yay*
y. 44a/4
- yâz** <Far. yad, anma, hatırlama krş. *yād*
y.+ınğa 240b/6
y.+ınka 214a/1
y.+ka 267a/5
- yaz-** karşı gelmek, itaatsizlik etmek
y.-dı 109a/2
- yazı** ova, kır, ıssız yer
y.+ka 214a/4
- yâz kıl-** <Far.+T. hatırlamak, anmak krş. *yād kıl-*
y.-dı 121a/5, 258a/3
- yazuğ** hata, suç, günah
y. 27a/7, 111a/2, 210a/2
y. kazğandı 269b/5
y. kördi 142b/4
y.+dın 243a/1, 267b/1, 299b/4
y.+ı 119b/4, 257b/5
y.+ın 312a/3
y.+ındın 269b/2
y.+ımı 305b/6
y.+larını 242a/2
y.+nı 97b/5, 265b/2, 266a/3, 270b/2
- yazuğka baturğan** günaha batıran
y. and 72b/4
- yazuğ kıl-** günah işlemek, suç işlemek
y.-dı 143a/6, 167b/5, 213a/3, 221b/1
- yazuğ kılğan** günah, suç işleyen (kimse)
y. bêğ 244a/1
y.+dın 310b/5
- yazuğluğ** kusurlu, suçlu
y.+ka 241a/7, 247a/1
- ye-** yemek krş. *yi-*
y.-di 130b/3
- yekreng** <Far. aynı renkte olan, tek renk
y. 53b/5
- yek-sâle** <Far. bir yıllık, bir yaşında
y. 47a/4
- yektâ** <Far. tek, tek parça
y. kedti 319a/2
- yekvarağ** tek sayfa
y. 28a/6
- yêl** yel, rüzgar
y. 78b/5, 78b/6, 88a/6, 109b/1, 118b/1, 124b/6, 156b/6, 168b/6, 176b/7, 209b/4, 212b/7, 224a/1, 225a/6, 308b/4
y. esti 135b/2
y.+in 138b/3
y.+ni 212b/6
- yêl-** (at için) iki ayağı üzerinde şahlanmak
y.-di 89b/4
- yêldür-** estirmek
y.-di 138a/7, 210b/6, 220b/4, 221b/5, 226a/6, 234b/6, 238a/7, 247a/7, 249a/1
- yele** yele
y.+si 12a/3
- yelim** tutkal, yapıştırıcı
y. 37b/4
- yelin** inek, manda, koyun, keçi ve kısrak gibi hayvanların memelerinde süt toplanan kısım, tırnaklı hayvan memesi
y. 45a/1
- yêl it-** osurmak
y.-di 76a/3, 80a/4
- yelken** yelken
y. 31b/6
- yêlpi-** yelpazelemek, hafif hafif esmek
y.-di 251b/6
- yêlpise** yelpaze
y. 8b/2, 251b/7
- yêm** yem
y. 46a/3
y. bêrdi 140a/1
- yemdü** kasık kılı
y. 17b/4
- yemiş** meyve, yemiş

- y. 37a/7
- yenġi** yeni
y. 107b/6, 306b/7, 309b/3
y. boldı 91a/5, 116b/3, 198b/5, 308b/1
y. kıldı 223b/1, 249a/2, 308a/7, 311a/5
y. māl 25a/5
y. nêrse 91a/5, 198b/5, 250b/1
y. nêrseler 91a/5
- yenġile** yeni, henüz
y. çıkardı 306a/6
y. kıldı 211a/6, 306b/6
y. koyğan 116b/3
y. toġmiş 47a/2
y. törütti 216b/2
- yêr** yer, yurt, dünya
y. 26b/5, 71b/4, 99b/2, 112a/4, 118b/3, 122a/5, 126b/2, 128a/1, 129b/4, 129b/5, 112b/1, 134b/7, 143a/5, 143a/6, 146b/2, 147a/1, 151a/4, 152a/5, 163a/4, 164a/6, 164a/7, 171b/4, 171b/5, 176a/6, 186b/6, 186b/7, 200b/2, 207b/2, 207b/3, 209b/2, 214b/5, 217a/4, 221a/2, 221a/3, 227b/1, 228b/7, 229a/6, 252b/1, 293b/1, 295a/7, 310b/2
y. tapa 211b/1
y. üze 195b/7, 319b/3
y.+de 62b/2, 89a/5, 112b/1, 114b/6, 120b/6, 121b/1, 152a/4, 183a/2, 215a/4, 308b/5
y.+din 77a/2, 258a/4
y.+i 32a/6, 62b/4, 161a/4
y.+in 128b/5, 236b/2
y.+indin 152a/4, 272a/3
y.+inġe 94a/6
y.+ke 77b/4, 112a/4, 130a/4, 212b/4, 224b/4, 224b/7, 227a/6, 239b/4, 258a/4
y.+lerindin 235a/2, 244b/1
y.+ni 75b/1, 115b/1, 116b/2, 116b/4, 126a/3, 128b/4, 153a/1, 187b/1, 217a/3, 229a/3, 236b/6, 285a/2, 306b/2
y.+niġ 1b/4
y.+te 211a/7
- yeryüzi** yeryüzü
y.+ndeki 10b/2
- yet- 1** yetmek, kafi gelmek
y.-ti 193a/6, 311b/7
- yet- 2** başa çıkmak, gücü yetmek
y.-meki 159b/5
y.-mişinçe 114a/6, 157b/2, 305a/2
y.-ti 222b/6, 230a/3, 269a/2
- yet- 3** yetişmek, yakalamak
y.-tim 219b/5
- yet- 4** vaadesi dolmak, son sınırına ulaşmak
y.-ti 94a/5
- yetgüçe** yeteri kadar
y. 25a/7
- yêti** yedi rakamı
y. 44a/7
- yetim** <Ar. babası ölmüş çocuk
y.+ni 132a/4, 139b/3
- yêtinç** yedinci
y.+ke 44a/7
- yetrü** tam, tamamen
y. 138a/4
- yıd** koku
y. 33b/3
y. satġuçı 33b/3
y.+ı 199a/1
- yıdıġlıġ** koku, kokulu
b. kıldı 241b/1, 244b/4
- yıdla-** koklamak
y.-dı 79b/1, 141b/4
y.-maġça 225b/2
- yıdlan-** kokmak, kokusu çıkmak
y.-dı 102a/6, 127b/5, 157a/3, 187b/5
- yıdlangan** kokan
y. yıpar 157a/3
- yıdliġ** kokulu, kokan
y. 168b/2
- yıd yıpar** misk, güzel koku
y. kârvanı 1b/7
- yıġ- 1** yığmak, toplamak, biriktirmek
y.-dı 65b/1, 67b/1, 99b/2, 190b/5, 267a/3, 268a/1, 294b/4
- yıġ- 2** mani olmak, engellemek, çevresini sarmak
y.-dı 71b/5, 78a/6, 78b/2, 84b/1, 98b/5, 114a/2, 120b/5, 120b/6, 121a/1, 124a/6, 136b/4, 139b/5, 148b/7, 153b/6, 191a/7, 193b/4, 213b/4, 243a/7, 253a/3, 316a/6
- yıġaç** ağaç
y. 29a/2, 33a/5, 35a/6, 69b/7, 72b/1, 83b/3, 112b/5, 123b/5, 123b/6, 153a/3, 176b/5, 219b/4, 227a/5, 293b/7, 309a/7
y. birle 116b/2
y. üze 196a/1
y.+ı 226b/1
y.+ın 66b/7

- y.+ını 86a/6, 237b/4
y.+ını 64a/3, 65b/5, 70a/1, 74b/2,
75b/1, 78b/7, 97b/7, 119b/7, 123b/2,
124a/3, 133a/5
y.+ınıñ 69b/6
- yığaç kurtı** ağaç kurdu
y. 50b/1
- yığaçnıñ üçte biri** muhtelif mesafelere
tekabül eden bir uzunluk ölçü birimi
y. 1b/4
- yığaç soķu** büyük taş dibek; dibekte,
havanda tahıl dövmeye yarayan
tokmak
y. 3b/7
- yıgıl-1** yasaklanmak, engellenmek
y.-dı 77a/4, 78b/3, 85b/3, 136b/4,
139b/6, 196b/7, 217a/5, 267a/5,
269a/3, 293a/4
- yıgıl-2** yığma işine konu olmak veya
yığma işi yapılmak, toplanmak
y.-dı 311b/4, 319b/3
y.-dılar 65b/2
y.-mış 51a/3, 66b/4
- yıgış-1** bir yerde çok sayıda toplanmak,
birikmek
y.-tı 258b/7, 259b/7
- yıgış-2** birbirine engel olmak, birbirini
uzak tutmak krş. *yıgılaş-*
y.-tılar 303b/4
- yıgıla-** ağlamak
y.-dı 63b/1, 109b/7, 166a/4, 230b/3,
255b/5, 265b/6, 305b/5
- yıgılaş-** ağlaşmak
y.-tı 264b/3
- yıgılaş-** birbirine engel olmak, birbirini uzak
tutmak krş. *yıgış-*
y.-tılar 303b/4
- yıgılat-** ağlatmak
y.-tı 234b/6, 255b/4
- yıgılın-** çekinmek, kaçınmak, imtina etmek
y.-dı 268a/2, 320b/7
- yıgırıl-** kısalmak, toplanmak
y.-dı 73b/6
- yık-** yıkmak
y.-tı 88b/2, 247b/6, 252b/5
- yıkıl-** yıkılmak, yığmak
y.-dı 177a/4, 295b/2
- yıkılğan** yıkılan, yığılan
y. 177a/5
- yıl** yıl, sene
y. 247a/2
y. çevrildi 149b/2
y.+ķa 263b/1
- yılan** yılan
y. 49b/5, 49b/6, 49b/7, 50a/2, 315b/7
y. soķtı 190a/4
- yılan ķabı** yılan derisi
y. 49b/6
- *yılba** geniş alınlı, kel
y. 163a/3
y. başlıg 19a/3, 170b/7
y. boldı 163a/2
- yıldıra-** parlamak
y.-dı 92b/5, 93b/1, 98a/7, 98b/1,
113b/6, 127a/1, 128a/7, 128b/2,
182b/6, 193b/3, 218b/2, 218b/7,
226b/5, 269b/7, 319a/5
- yıldırağan yıldız** parlayan yıldız
y. 113b/7
- yıldırım** yıldırım
y. 78a/1, 114b/5, 319a/5
y. çaktı 128b/2
y. yıldıradı 98b/1
y.+ķa 106a/3
- yıldırımliğ** yıldırımli, şimşekli
y. bulit 128b/1
- yılķı** hayvan, hayvan sürüsü
y. 25a/5, 43b/7, 69a/3, 169b/1
y. arpası 46a/4
y. tepti 185b/4
y. tüşnedi 133b/4
y.+ķa 79a/2
y.+lar 151a/1, 276a/2
y.+larķa 269b/4
y.+larını 145a/1, 150b/7
y.+ını 183b/6
- yıllıķ** süresi belirtilen yıl kadar olan, yıllık
y. 261b/5
- yıñgak** yön, taraf
y.+ı 158a/5
- yıpar** güzel koku, misk
y. 33b/5, 157a/3
y. türtti 239a/7, 246a/2
y. yıdlandı 102a/6, 157a/3, 187b/5
- yıpar ķablı** koku muhafaza etmekte
kullanılan sepetçik
y. 8b/4
- yıra-** uzaklaşmak, kaçmak
y.-dı 296a/1
- yıraķ** uzak, irak krş. *ıraķ*
y. boldı 129a/4, 150a/6, 155b/3,
192a/5, 199b/2, 275a/1, 319a/7
y. kıldı 187a/1, 188b/4, 212a/3,
234a/1, 315b/3
y. ķodı 255a/4
y. ķodtı 239b/2

- y. sefer 1b/5
y. tur- 58a/1
y. yerke 212b/4, 227a/6
- yıraqdın körgeñ** uzaktan görebilen
y. közlüg 186b/4
- yıraqlık** uzaklık, ıraklık
y. 58b/4
- yıraqsın-** uzak bulmak
y.-dı 304b/5
- yıraq tüş-** uzak kalmak, uzaklaşmak
y.+mişler 187a/1
- yırat-** uzaklaştırmak
y.-tı 315b/7
- yırt-** yırtmak, parçalamak
y.-tı 71b/1, 72b/4, 80b/2, 82b/6,
139b/1, 268a/3, 270a/6
- yırtuq** yırtık, açık
y. 80b/3
y. kulaklıg 47b/2
- yışığan yıldız** ışıyan, parlayan yıldız
y. 71b/7, 73a/1
- yi-** yemek krş. *ye-*
y.-di 168a/5, 168b/1, 168b/2, 169b/1,
249a/2, 285b/5, 296a/4
y.-yip 318a/6
- yigit** yiğit, genç
y. 20a/6
y. boldı 295b/7
y. erken 267a/4
y. iñgen 44b/3
y. kıldı 184a/1
y. kız 20a/6
- yigitlik** yiğitlik, gençlik
y.+niñg 20a/7, 270b/7
- yigne** iğne
y. 35b/3, 35b/5, 187b/4, 278b/4
y. birle 70b/7, 98a/6
y.+ge 130a/6
- yigneçi** iğne yapan ya da satan kimse
y. 35b/3
- yignelik** iğne kabı, iğnelik
y. 35b/5
- yigren-** iğrenmek
y.-di 167b/6, 171b/1
y.-mek 201a/1
- yigrençi** iğrenç
y. 201a/1
y. boldı 182b/7, 201a/1
- yigrendür-** tiksindirmek
y.-di 248b/1
- yilik** ilik krş. *yilik*
y. 11b/1
y.+ni 291b/4, 292a/3
- yél uçğun-** yellenmek
y.-dı 154b/7
- yilük** ilik krş. *yilik*
y. 16a/4
- yimük** kafatasının üst kısmı, bıngıldak
y. 12a/3
- yinġ** kol, yen
y. 248a/2
- yin-** yemek yenmek
y.-ür 165b/2
- yinçe** ince krş. *yinçe*
y. 136b/6
- yinçke** ince krş. *yinçe*
y. 172a/2, 172a/4, 172a/5, 178b/2
y. baqtı 224b/5
y. bıqınlıg 172a/2
y. boldı 93b/7, 309a/5, 311b/4
y. kıldı 249b/4
y. nêrse 94a/1
- yinçkelik** incelik, ince olma durumu
y. kıldı 245a/5, 259a/3
- yinçü** inci
y. 176b/3
y. tizigi 130a/1
y.+ni 88a/6, 130a/1, 246b/5, 247b/5
- yinçük** incik, baldırın ince kemiği
y.+iñge 128a/6
- yinçük süñgüki** baldır kemiği
y. 18a/6
- yinlig** vücutlu, bahsedilen nitelikte vücuda sahip kimse
y. 161a/2
- yip** ip krş. *ip*
y. 31a/7, 31b/1, 35b/4, 45b/1, 45b/2,
130a/7, 278b/4
y. satguçı 31b/1
y.+i 30a/4, 45a/7
y.+ni 76b/2, 85a/1, 113a/6, 130a/6,
223b/7
- yipek** ipek krş. *ipek*
y. 31b/1
y. kııl 32b/5
y. satguçı 31b/1
- yip etük** çorap
y. kedti 317b/2, 319b/6
- yiplig** ipli
y. yigne 35b/5
- yiplik** iplik krş. *yiplük*
y. 187b/5
- yiplük** iplik krş. *yiplik*
y. 62a/3
- yipsüz** ipsiz, ipi olmayan
y. yigne 35b/5

- yir-** yermek, eleştirmek
y.-di 141b/1
- *yisük** narin, dar
y. karınlığ 19a/1
- yit- 1** yetmek, ulaşmak
y.-mez 193a/6
y.-ti 178b/4
- yit- 2** itmek
y.-ti 145a/6
- yitig** keskin
y. 201b/6
y. bahtı 244b/7
y. boldı 91a/6, 201b/6
y. kılıç 41a/7, 91a/6
y. kılıçlar 91a/7
- yitig kıl-** keskinleştirmek
y.-dı 97b/7, 120a/1, 137b/3, 218a/1,
223b/2, 237b/2, 249a/2
- yitig kir-** etraflıca araştırmak
y.-di 210a/4, 210b/1, 219a/7, 222b/7,
303a/2, 319b/4
- yitiglik** keskinlik
y.+i 41a/7
- yitiglig kılış-** birlikte kuvvetlendirmek,
birbirini desteklemek
y.-tı 263b/2
- yitük** kayıp, yitik
y. 225a/4
y. kıldı 188a/7
y.+ni 119a/6, 213a/5
- yitür- 1** kaybetmek, yitirmek
y.-di 66b/2, 122b/5, 154a/4, 166a/4,
225a/3, 243b/5, 245b/2, 255b/3
- yitür- 2** (yemek) yedirmek
y.-di 221b/5
- yitürgen** yitiren, kaybeden
y.   avratlar 166a/5
y. erenler 166a/5
- yyiyip toymaz** doymak bilmez kimse
y. 19a/2
- yoğalış-** birlikte yok olmak, helak olmak
y.-tı 278b/3
- yoğlağan** ölünün ardından ağlayan, yas
tutan
y. er 166a/5
- yoğun** sıkı, yoğun, kalın
y. boldı 159a/6, 178a/3, 201a/5,
204b/1
y. et 17b/1
y. karınlığ 205a/2
- yoğur-** yoğurmak
y.-dı 82b/4, 89a/4, 122b/7
- yoğurulmuş** yoğurulmuş
y. un 39b/6
- yoğurt** yoğurt
y. 40a/2, 75a/5
- yoğurtluğ** yoğurtlu
y. aş 38b/5
- yoğ** yok
y. 60a/1, 83b/5, 101b/5, 105b/3,
150a/5, 245b/7, 264b/4
- yoğ-** el sürmek, dokunmak
y.-dı 314b/2
- yoğ bol-** yok olmak
y.-dı 180b/5
- yoğ kıl-** yok etmek
y.-dı 221b/7
- yoğal-** yok olmak, harap olmak, ortadan
kaybolmak
y.-dı 82b/6, 89b/3, 99a/6, 102a/5,
102b/4, 106b/2, 130a/2, 145b/5,
159a/7, 161a/7, 163b/3, 178b/7,
181b/3, 194a/3
y.-mağ 240a/7
- yoğalğan** yok olan, yitip giden
y. 145b/5, 163b/4, 178b/7, 181b/3
y.+lar 145b/6
- yoğat-** yok etmek, helak etmek
y.-tı 150a/7, 193b/5, 215a/7, 217b/4,
220a/2, 227a/4, 227a/5, 229a/3,
231a/7, 233a/2, 235b/7, 240a/5,
240a/7, 248b/3, 251b/7, 274b/5,
316b/5
- yoğatğan** yok eden, helak eden
y. belâ 150a/7
y. er 217b/4
- yol** yol
y. 1a/7, 1b/1, 1b/2, 98a/1, 98a/2
y. başı 118a/6
y. b rdi 245b/1
y. eskirdi 72a/5
y. ewürdi 213b/7
y. ortası 1b/2
y. tapa 192a/4, 217a/2
y. tiledi 312b/5
y. ya ğıldı 209a/4
y.+dın 84a/5, 116a/2, 145b/7, 225a/3,
308a/4, 313b/5
y.+ı 36a/1, 192a/2, 192a/3
y.+ını 256a/1
y.+ka 107b/4, 212a/6
y.+lar 98a/3
y.+nı 58b/7, 113a/2, 130a/6, 185a/2
- yol- 1** yolmak, koparmak
y.-dı 79b/5
- yol- 2** kurtarmak, salıvermek

- y.-dı 107b/3, 140b/1
yoldaş yol arkadaşı, dost
y. 1b/6
yol erenleri yol arkadaşları, yoldaşlar
y. 1b/5
yol eri yoldaş, yol arkadaşı
y. 1b/6
yolun- boşanmak, bırakılmak
y.-dı 268b/6
yon- düzeltmek, yontmak
y.-dı 64a/3, 70a/1, 72a/4, 108a/1
yonuç ağaç yontarak araç gereç yapan kimse, marangoz
y. 34b/4
yor- rüyayı yorumlamak, tabir etmek, açıklamak
y.-dı 122b/1
yorğa rahvan, yorga yürüyen
y. atlar 145a/1
y. boldı 144b/7, 314b/3
yoruk yol, gidiş
y.+ça 271a/1
yoy- silmek, bozmak
y.-dı 153a/4
yoyıl- silinmek, bozulmak
y.-dı 321a/1
yön yön, taraf
y.+indin 63a/6
y.+ni 128b/5
yöndür- yöneltmek
y.-di 153b/4, 184b/6, 248b/2, 249b/1, 308a/6
yöre çevre, yöre
y.+si 209b/6, 221a/3
y.+sinde 2a/2, 56b/2, 150b/4
yörek çocuğun beşikten düşmemesi için yorgan üzerinden bağlanan bez bağı
y. 7b/1
yören- çevrelemek, sarılmak
y.-di 93a/5
yöri- yürümek krş. *yörü-*
y.-di 62b/2, 67b/4, 74a/4, 78a/1, 78a/3, 83a/7, 83b/1, 89b/3, 93b/2, 102a/3, 103a/4, 103a/7, 103b/5, 108a/1, 108a/5, 108b/6, 114b/6, 115a/6, 120a/2, 121a/4, 127b/4, 131a/5, 139a/1, 147a/6, 148a/5, 148b/4, 151b/5, 157a/1, 189b/4, 196b/2, 210b/4, 211b/2, 213b/4, 233b/2, 237b/6, 242a/5, 242b/1, 251b/1, 252a/1, 255b/2, 263b/4, 263b/5, 264b/1, 266a/2, 266b/7, 271a/1, 271a/7, 275a/7, 276a/5, 278b/1, 318b/6
y.-mek 83b/3, 103a/5, 135b/6, 151b/6, 211b/3, 244b/4, 257a/2, 315a/2
y.-mekde 181b/2
y.-mekdin 180a/5, 180a/6
yörigen yürüyen, giden
y. er 102a/4
y. yılkılar 151a/1
y.+ler 163b/6
yöriş- yürüşmek
y.-ti 263b/4
yörit- yürütmek krş. *yörit-*
y.-ti 128a/5, 135a/5, 233b/6, 255b/3
yörü- yürümek krş. *yöri-*
y.-di 214a/2, 311b/3
yörüt- 1 yürütmek krş. *yörit-*
y.-mek 236b/7
y.-ti 232b/4
yörüt- 2 (iş için) yürütmek
y.-ti 234a/3
yu- yıkamak, yumak krş. *yuv-*, *yuw-*
y.-dı 84b/7
yufka ince, kalınlığı az
y. boldı 92b/6, 93b/2, 94a/1
y. kıldı 249b/4
y. nârḥın 40b/3
y. nêrse 94a/1
y. toḡudı 316b/4
y. ton 201b/7
yugruk yumruk
y. 15b/1
yugrukla- yumruklamak krş. *yumrukla-*
y.-dı 98a/7
yugruklaş- yumruklaşmak
y.-tılar 300b/6
yukaru yukarı, üst taraf
y. 213b/4
yulduz yıldız
y. 182b/6, 182b/7
y. battı 112b/3, 128b/6
y. toḡdı 143a/2
y. tüşti 278a/6
y. yıldıradı 113b/6
yuluç keçi kılı
y. 47b/5
yum- yummak, kapamak
y.-dı 74b/6, 139a/3, 211b/7, 234a/1, 243a/5
yumaçuk ip yumağı
y. 35b/5
yumak yufka, börek vb. açmak için hamurdan el içine sığacak

- büyükükte alınan parça, yumak
y. 39b/7
- yumrukla-** yumruklamak krş. *yugrukla-*
y.-dı 88a/5
- yumşak** yumuşak
y. 18a/2, 160a/5, 178a/3, 207a/1
y. bodluğ 178a/4
y. boldı 63b/5, 107a/1, 160a/4,
198b/4, 205b/5, 206b/7, 310a/1,
312b/1
y. esti 88a/6
y. kemişti 188a/6
y. kıldı 232a/6, 250a/5, 255a/1
y. nêrse 107a/1
y. süñgü 205b/5
y. temür 32a/2, 198b/5
y. toprak 132b/7
y. töşek 250a/5
- yumşaklık** yumuşaklık
y. kıldı 222b/3, 261b/3
- yumul-** yumulmak, kapanmak
y.-dı 268b/1
- yumurçak** makara
y. 33a/5
- yumurtğa** yumurta krş. *yumurtğa*
y.+nı 81a/5
- yumurtğala-** yumurtlamak krş. *yumurtla-*
y.-dı 104a/4
- yumurtka** yumurta krş. *yumurtğa*
y. 53a/4, 245b/4
- yumurtka akı** yumurta akı
y. 53a/5
- yumurtkanınğ iç kabı** yumurtanın iç kabuğu
y. 53a/5
- yumurtkanınğ tış kabı** yumurtanın dış kabuğu
y. 53a/5
- yumurtla-** yumurtlamak krş. *yumurtğala-*
y.-mağ 317b/2
- yumurtlağan** çok yumurtlayan
y. tağuş 104a/5
- yundu** bulaşık suyu
y. suw 85a/1
- yunluk** lavabo, yıkanma yeri
y. 2b/1
- yunt kuşu** kuyruksallayan kuşu, peygamber kuşu
y. 52b/7
- yunur** abdest, gusül
y.+da 26b/5
- yupula-** taklit etmek, dalga geçmek, kandırmak
y.-dı 304a/4
- yurtu** iğne deliği
y. 35b/4
y.+sınğa 278b/4
- yut-** yutmak
y.-dı 319b/1
y.-tı 75b/5, 88a/1, 162a/2, 169b/2,
268b/3, 268b/6, 287a/7
- yutğan** yutan
y. kişi 88a/2
- yuttur-** yutturmak
y.-dı 77b/4
- yuv-** yıkamak krş. *yu-*, *yuw-*
y.-dı 111b/5
- yuw-** yıkamak krş. *yu-*, *yuv-*
y.-dı 316b/7, 317a/6
- yuwulun-** yuvarlanmak
y.-dı 318b/6
- yüg-** (haciz için) kaldırmak
y.-di 140b/2
- yügen** gem, at başlığı
y. birle 187a/3
y.+ini 130b/1
- yügrük** çabuk, hızlı
y. 2b/6, 44b/7
- yügrüş-** koşuşmak
y.-ti 257b/3
- yügür-** koşmak
y.-di 70b/2, 83b/7, 85b/1, 97a/3,
98b/7, 107b/2, 151b/1, 152b/6,
153b/5, 196b/4, 219a/6, 233b/4
y.-mek 91b/2
y.-mekdin 186b/2
- yügürgen** hızlı giden
y. inğen 70b/2
y. tewe 44b/7
- yügürt-** koşturmak
y.-ti 227a/1, 227a/4, 305b/1
- yük** yük
y. 1b/7, 42b/3, 46a/5, 94b/1
y. bastı 220a/4
y. kötürdi 99b/1
y. yükledi 226b/1
y.+i 83b/3, 83b/4, 99b/1
y.+ni 143a/2, 309b/1
- yükle-** yüklemek
y.-di 103b/7, 218b/6, 226b/1, 244b/6,
246a/7, 247a/2
- yüklen-** yüklenmek
y.-di 226b/1
y.-miş 226b/1
- yüklüg** hamile, gebe
y. ‘avrat 166b/1, 232a/5
y. inğen 44b/2

yüklüg kııl- hamile bırakmak

y.-dı 220a/7

yükmek topluluk, yığın

y. 94b/4

yükse- yükselmek, uzamak

y.-di 129a/5

yüksek yüksek

y. 181a/4

y. boldı 181a/3, 188a/1, 199b/6, 313a/5

y. esürdi 240a/2

y. kıldı 231a/7, 254a/5, 264b/4, 318a/4

y. ünlüg 318a/5

y. turur 303b/2

y.+tin 260a/3

yüksek burunluğ kibirli, burnı havada

y. 174a/6

yükset- yükseltmek

y.-ti 143a/1

yülü- tıraş etmek

y.-di 80b/2, 308b/1

y.-diler 245a/2

yüñg pamuk, yün

y. 47b/4, 47b/6

y. hayme 7b/5

y.+ni 125a/5

yünlü yünü olan, içinde yün bulunan

y. 45a/6

yüñgül hafif, eksik

y. 104a/1

y. usluğ 171a/1, 201b/6, 201b/7

y. boldı 93a/7, 151b/4

y. kıldı 249b/2

y. kördü 309a/2

yüñgüllüg kolaylık

y. tiledi 309a/3

yürek kalp, yürek

y. töpledi 80b/4

y.+i 96a/6

yürek kanı yürek kanı

y. 16b/6

yürek karası kalpte bulunan siyah benek

y. 16b/5

yüreksiz yüreksiz, korkak

y. boldı 167a/4, 205a/4, 221b/1

y. er 205a/4

yürek tamarı kalp damarı

y. 16b/6

yürgek kundak bezi

y. birle 76a/5

yüw dikiş

y. söküldi 279a/5

yüwçi terzi

y. 35b/5

yüz 1 yüz, çehre

y. 12b/3, 28a/7, 124a/2

y.+i 12b/3, 123b/5, 133a/5, 164a/4,

164a/5, 170b/3, 171b/2, 187a/3,

203a/1, 218b/7, 289a/2, 292b/2,

309b/4

y.+in 64a/2, 72a/6, 73a/7, 88a/4,

112b/7, 135b/2, 140a/6, 140b/3,

185a/4, 192b/2, 239a/5, 246a/6,

251a/4, 286b/1, 293b/2

y.+inġe 71a/7, 83a/6

y.+ni 68a/6, 78a/5, 132b/6, 220b/7,

241b/2, 242b/1, 265b/7

y.+ün 186b/3, 193b/1, 223a/6

y.+üñg 12b/4

yüz 2 yüz sayısı

y.+çe 60a/5

y.+din 60a/5

yüz- (su için) yüzmek

y.-di 185b/4, 259a/6

yüz beñi yüzdeki ben

y. 12b/4

yüz çewür- yüz çevirmek krş. *yüz ewür-*

y.-di 215b/6

yüz ewür- yüz çevirmek krş. *yüz çewür-*

y.-di 148a/6, 256b/1, 297b/2

yüzi açuq yüzü açık, şen

y. urağut 68a/7

yüzi şişuq yüzü şişmiş, şişik yüzlü

y. er 238b/5

yüzlenmiş parlatılmış, kaplanmış

y. kılıç 41a/7

yüzlüg yüzlü, çehreli

y. 18b/5, 19a/5, 95a/6, 95a/7, 120a/5,

124a/2, 171b/3, 199a/3, 202b/7,

203a/1, 204a/2, 204b/5, 206a/2,

206a/3, 305a/5, 320b/7

yüzlük peçe, yüz örtüsü

y. urdı 315a/2

yüz suwı namus, şeref

y. 10b/7

yüzük yüzük

y. 1a/4

y.+i 31a/7

yüzük kaşı yüzük taşı

y. 1a/5

yüzül- yüzülmek, soyulmak

y.-di 284b/2

yüzüñg kabı yüzün tamamı, çehre

y. 12b/4

Z, Z, Z

- *zadik** çark, örgü çubuğu
z. 31a/5
- za' ferân** <Ar. safran
z. 191a/7
z.+ça 284b/2
- zafer bul-** <Ar.+T. başarmak, muradına ermek
z.-dı 117a/5, 158b/1, 189a/6
- zağan** <Far. çaylak
z. 51a/6
- zâhid** <Ar. zahit, sofu
z. boldı 283a/4
- zâhidî** <Ar. dindarlık, dervişlikle ilgili
z. 29b/1
- zaḥm** <Far. yara
z. 152a/4
- zaḥmet kıl-** <Ar.+T. sıkıntı çıkarmak, zarar vermek
z.-dı 194b/6
z.-dılar 271a/7
- zaḥmet kılış-** <Ar.+T. karşılıklı sıkıntı vermek
z.-tılar 261a/5
- za' if** <Ar. güçsüz, zayıf
z. 202a/3
z. kıldı 79b/7, 227b/1
z. köründü 306b/6
z. râyliğ 89a/6
- za' if bol-** <Ar.+T. aciz ve güçsüz olmak
z.-dı 98b/2, 112a/5, 122b/6, 202a/2, 206b/1, 312b/3, 317b/5
- za' if râyliğ takı za' if 'akıllıg** <Ar.+T. zayıf fikirli ve akli kıt kimse
z. kişi 89a/7
- zanduvaç** bülbül
z. 52b/4
- zârîlik kıl-** <Far.+T. yalvarmak
z.-dı 270a/7, 287b/3
- zâyi' bol-** <Ar.+T. boşa gitmek
z.-dı 104b/6
- zâyi' kıl-** <Ar.+T. boşa çıkarmak
z.-dı 231b/6
- zecr** <Ar. engelleme, eziyet etme
z. boldı 207a/7
- zehr** <Ar. ağı, zehir
z. 50a/2
- zekât al-** <Ar.+T. zekat almak
z.-dı 245a/6
- zekât alğan** <Ar.+T. zekat alan
z. 245a/6
- zekât bér-** <Ar.+T. zekat vermek
z.-di 255b/7
- zeker** <Ar. erkek, erkeklik organı
z.+i 45a/2
- zemâne** <Ar. felek, devir
z. 116a/3, 229b/5
- zenbîl** <Ar. hasırdan veya hurma liflerinden örülmüş kulplu torba
z. 8a/3
- zerre** <Ar. çok küçük parçacık, zerre
z.+çe 60a/6
- zevâl vaḳti** <Ar.+T. gün batımı sonrası vakit, gün batımı vakti
z.+de 105b/5
- zeyd** <Ar. özel isim, Zeyd
z. 156a/1, 321a/4, 321a/5, 321a/6, 321b/1, 321b/3, 322a/1
z.+ke 57b/5
z.+ni 57b/7, 58a/1
- zeyrek** <Far. akıllı, zeki, zarif
z. 202a/6
z. boldı 202a/5, 204a/7, 207a/1
z. kıldı 238b/2
- zeyreklik** <Far.+T. anlayışlı ve uyanık kimsenin özelliği, uyanıklık
z. kıldı 86b/2, 263b/4
- zeyt yağı** <Ar.+T. yağ, zeytin yağı
z. 39b/7
- zihâr** <Ar. eskiden, erkeğin karısını kendisinin evlenmesi yasak olan bir kimseye benzetmesi ve bu suretle ortaya çıkan boşanma
z. bağladı 258b/1, 298b/5
- zindîk** <Far. Allah'a ve ahirete inanmayan kimse
z. boldı 319a/1
- zırya-** şikayet etmek, sızlanmak
z.-dı 157a/6, 276b/1
- zinâ kıl-** <Ar.+T. zina etmek
z.-dı 109a/7, 111a/5, 189a/7, 199a/1, 257a/6
- zinâ kılğan** <Ar.+T. zina yapan
z. 189a/7
z. ' avrat 199a/1
z. urağut 109a/7
- zinâ-zâde** <Ar.+Far. zina sonucu doğan çocuk
z. 22b/4
- zincîr** <Far. birbirine geçmiş madeni halkalardan oluşan bağ, zincir
z. 3a/5
- zindân** <Far. karanlık, yeraltı hapisanesi
z.+ça 134a/3
- zînhâr** <Far. sakın, asla

- z. 220b/2
- ziyāde** <Ar. fazla, çok
z. 294a/6, 311a/5
- ziyān** <Far. zarar
z. 116a/4, 137b/2
- ziyān teg-** <Far.+T. zarar vermek
z.-di 178b/4
- ziyān tegür-** <Far.+T. zararı dokunmak
z.-di 103a/6, 116a/3, 137b/1, 217b/4,
224a/4, 235b/3, 262a/2
- ziyāret** <Ar. ziyaret
z.+ni 223a/5
- ziyāret kııl-** <Ar.+T. ziyaret etmek
z.-dı 135b/7, 146a/3, 267b/2
z.-mağ 311b/2
- ziyāret kılgan** <Ar.+T. ziyaret eden
z.+lar 135b/7
- zulm** <Ar. zulüm, işkence
z. 224b/4
z.+e 312a/4
- zulm kııl-** <Ar.+T. işkence etmek, kötülük
etmek
z.-dı 145b/7, 150a/6, 275a/4
- zunnār** <Ar. papazların bellerine
bağladıkları uçları sarkık örme kuşak
z. bağlandı 285b/4

SONUÇ

Zemahşerî'nin Arapça öğrenmek isteyen Harzemşahlar Devleti hükümdarı Atsız b. Muhammed'in isteği üzerine kaleme aldığı eserin 1128-1144 yılları arasında yazılmış olduğu eldeki verilerle kuvvetle muhtemeldir. Arapça kısa cümlelerden oluşan eser, isimler-fiiller-harfler-isim ve fiil çekimleri olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. Diğer üç bölüm tamamen Arapça yazılmıştır ve eserin çok küçük bir bölümünü oluşturmaktadır. Arapça bir sözlük olan eserin Türk dili için önemi, Arapça sözcük ve cümlelerin altında Harezmi Türkçesiyle tercümlerinin yapılmış olmasından gelir.

Eser, zaman kavramları, gökyüzü, yeryüzü, bitkiler, çiçekler, madenler, yollar ve yolculuklar, su ve suda yaşayan varlıklar, meslekler, soyut kavramlar, dinî terimler, yemekler, giyim kuşam, renkler, sayılar, akrabalık terimleri, mutfak araç gereçleri, hayvanlar, savaş aletleri gibi çok farklı alanlarda kelimeleri kapsaması nedeniyle sadece Türk dili alanı için değil, diğer sosyal bilimler için de önemli veriler sunabilecek içeriğe sahiptir.

Mukaddimetü'l-Edeb'in eldeki en eski nüshaları, XIII ve XV. yüzyıllara aittir. Sayısı kırk civarı olan nüshalar arasında en kapsamlı ve en eski nüshalarından biri olan Yozgat nüshasının şu ana kadar tamamının çalışılmamış olması, alan için önemli bir eksiklikti. Biz de doktora tezimizi Türk dili tarihi için önemli bir kaynak durumunda olan bu nüsha üzerinde gerçekleştirmeye karar verdik. Üç bölümden oluşan nüshanın isimler ve fiiller bölümü tezimizde ele alınmış, tamamı Arapça notlardan oluşan harfler bölümü çalışmaya dahil edilmemiştir.

Çalışmamızın giriş bölümünde Harezmi dönemi, Zemahşerî, *Mukaddimetü'l-Edeb*, eserin nüshaları ve eser üzerinde yapılmış çalışmalar hakkında bilgiler verilmiş, notlar bölümünde eserimizde bulunup dönemin diğer eserlerinde bulunmayan fiiller tespit edilip incelenmiş, metin bölümünde eserin Arapça-Farsça-Harezmi Türkçesi ile yazılmış orijinal metin sırasıyla transkribe edilmiş ve eserin dizin-sözlük bölümü hazırlanmıştır.

Daha önce *Mukaddimetü'l-Edeb*'in *Dîvânu Lugâti't-Türk*'ten sonra Orta Türkçenin en zengin kelime hazinesine sahip eserlerinden biri olma özelliğinden bahsetmiştik. Metni incelediğimizde bu görüşü destekleyen verilere rastladık. Eserde tarihî metin ve sözlüklerde tespit edemediğimiz birçok farklı kelime ve kelime grubuyla karşılaştık. Bu nedenle bu kelime ve kelime grupları için metin odaklı okuyuşlar gerçekleştirmek durumunda kaldık. Bu tür kelimelerin, Arapça-Farsça bölümlerin çevirisi vasıtasıyla anlamlandırılmaları gerçekleştirilmiştir. Tabii ileride farklı metinler üzerinde yapılacak çalışmalarla kelimelerin daha farklı okuyuşlarıyla karşılaşmak da mümkün olacaktır. Hapax durumunda olduğunu düşündüğümüz bu kelime ve kelime grupları, dizin-sözlük kısmında yıldız '*' simgesiyle işaretlenmiştir.

Çalışmamızın isimler bölümünde tesbitini gerçekleştirdiğimiz bu tür kelime ve kelime grupları şunlardır:

bican 'asla, hiç' (56a/3), *bilgen endām* 'beş duyu' (12b/1), *boğalık* 'gemi direği' (31b/6), *çıguk* 'eğer, semer' (46a/5), *çikin* 'boyanmış deri, cilalanmış deri' (30b/5), *ejen* 'hardal ve kuru üzüm karışımı bir besin' (39a/3), *ezwağ* 'saçın ikiye ayrıldığı yer' (12a/1), *habta* 'ince deriden yapılmış çizme ya da ayakkabı' (30b/3), *hıştañç* 'mihri pahalı kadın' (24a/2), *keb* 'diğer kuşları çekmek için tuzak olarak kullanılan kuş, bir tür baykuş' (32b/2), *kemürt* 'yağ ve bakla ile yapılan bir tür yemek' (39a/2), *kimisi* 'satranç taşlarından kale' (33b/1), *kök körlegüç* 'alacalı kuş' (52b/3), *kuğur* 'bir kuş türü, balıkçıl kuşu' (52a/7, 52b/6), *küdüzlig* 'kahvaltı' (38a/6), *külim* 'tutkal, yapıştırıcı' (37b/4), *masmur* 'aspir bitkisi' (37b/6), *māşüre şevcaki* 'ince kamıştan yapılmış sepet' (8a/5), *nārñın* 'ipekli kumaş' (40b/3, 4), *oğlatmak* 'tavşan yavrusu' (48a/4), *ortalık* 'gerdanlığın ortasındaki kıymetli mücevher taş' (1a/2), *ökşerik* 'öğütülüp küspesi ayrılmış susam' (35b/1), *sargalduk* 'sarı kuş' (51b/4), *sayrak* 'boğaz çukuru' (16b/2), *sebül* 'büyük baston' (43a/4), *seksenek* 'kalbur, elek' (4a/4), *serac* 'el değirmeni kolu' (3b/6), *seyük* 'buğday biti' (50b/6), *sezek* 'dehliz, üstü kapalı, dar ve uzun geçit' (2b/1), *sılığla* 'dağınık, parçalanmış, düzensiz' (58a/2), *sift* 'lika, mürekkep hokkalarına konulan ham ipek' (29a/2), *siñlegü* 'çırçır, pamuğu çekirdeğinden ayırmaya yarayan alet' (36a/2), *soğun* 'iki kulaklı uzun ok' (42b/1), *soğuş* 'mekik, çulha aleti' (31a/7), *süçüg baş* 'çocuklarda çıkan ve suluca çıban denilen sivilce' (37a/1), *taqu* 'kapı

çerçevesi, giriş' (2b/3), *türek* 'dokumacıların bez ya da ipi sardıkları yuvarlak ağaç' (31a/5), *uç* 'sarançta at taşı' (33a/6), *üzdeñgüt* 'farklı baharatlardan yapılan bir tür çeşni' (39b/5), *üze kırtı* 'küçük kurt, üze kurdı' (50b/4), *yisük* 'narın, dar' (19a/1), *zadik* 'çark, örgü çubuğu' (31a/5).

Çalışmamızın fiiller bölümünde tesbitini gerçekleştirdiğimiz bu tür kelime ve kelime grupları şunlardır:

bişik közlüg 'gece körlüğü, göz rahatsızlığı' (161a/1), *çektür-* 'aydınlanmak, nurlanmak' (294a/4), *çoğlıg* 'baharatlı' (240a/5), *dağuk* 'saç için düz, kolay taranan' (161b/1), *herāze* 'ağırlık ölçü birimi' (62a/3), *kodı soğ-* ~ *kođu soğ-* 'mahcubiyetten boyun eğmek' (125a/3, 219a/5, 251b/3), *kol çevrükü* 'vadi kıvrımı' (111a/4), *munğak* 'üzüm, asma; merhamet, empati' (73b/2, 78b/7, 242b/5), *nūru-* 'aydınlanmak, parlamak' (228a/1), *odı-* 'katılaşmak, kıvama gelmek' (143b/1), *odut-* 'mayalamak, kıvama getirmek' (251b/2), *otulanmış* 'ısı işlemi görmüş, ısıtılmış' (75a/5), *ögre-* 'at koşarken nalını ya da tırnağını taşa değdirmek' (129b/1), *öñger-* 'divite su veya mürekkep ilave etmek' (223b/4), *seksenekle-* 'ayıklamak' (80a/4), *sıq-* 'ölçmek' (187b/1), *sıthala-* 'karıştırmak, tencerede pilav ya da buğdayı karıştırmak' (105b/7), *sızırğuç* 'som altın, kalıp halindeki gümüş veya altın' (82a/7), *subgak* 'durum, mesele' (194b/2), *sukrut-* 'kiraya vermek, kiralamak' (223b/7), *şalça* 'parça parça olmuş, kemiğinden ayrılmış' (186a/6, 186a/7), *talas* 'doğan, şahin' (315b/4), *tamzuğ* 'küçük taş' (62a/6), *tilegür* 'açık ve düzgün konuşma yeteneği olan' (170b/4), *toğat-* 'kemirmek, harap etmek' (111b/6), *tüsne-* '(hayvan için) inatlaşmak, isyan etmek' (133b/4), *yalın ürküd-* ~ *yalın ürküt-* 'ürkütme, gözdağı vermek' (268a/6, 320a/6).

Bu iki bölümde de ortak kullanılan kelimeler de vardır. Bu kelime ve kelime grupları şunlardır:

kösür 'köse, sakalı az' (18b/7, 173b/3), *tağluğ* '(saç için) düz, kolay taranan' (19a/4, 161b/1), *teñgrasağra* 'kertenkele, çöl kertenkelesi' (49a/6, 49b/2, 73a/7), *yılba* 'geniş alını, kel' (19a/3, 163a/2, 163a/3, 170b/7).

Hapax legomenon olduğunu düşündüğümüz bu kelime ve kelime grupları dışında nüsha, dönemin diğer eserlerinde bulunmayan birçok kelime ve kelime grubunu da barındırmaktadır. Notlar bölümünde ele aldığımız, Harezmi Türkçesinin diğer metinlerinde bulunmayan ancak incelediğimiz nüshada bulunan fiil ve fiil grupları dışında metinde bu anlamda oldukça fazla isim ve isim grubu da bulunmaktadır. Eser, bu yönüyle, özellikle bu dönem sözlükçülük çalışmaları için önemli bir kaynak durumundadır.

İstinsah edilmiş olduğu düşünülen yer (Semerkant-Buhara) ve tarih (25 Mayıs 1257) nedeniyle *Mukaddimetü'l-Edeb*'in nüshaları arasında önemli bir konumda olan Yozgat nüshasını bu çalışmayla ele aldık. Yozgat Maarif Kütüphanesinden Süleymaniye Kütüphanesine nakledilen, Yozgat-000396 numara ile kayıtlı bu eser, nüshalar arasında hem en eski, hem de en hacimli nüshalardan biri olması itibarıyla Türkoloji çalışmaları için önemli bir kaynak durumundadır. Oldukça hacimli bir nüsha olması nedeniyle eserin tıpkıbasımını çalışmaya dahil edemedik. Arapça-Farsça ve Türkçe söz varlığı bakımından zengin bir dil malzemesine sahip olan eser, sadece Türkoloji için değil, diğer sosyal bilimler için de önemli bir kaynak konumundadır.

KAYNAKÇA VE KISALTMALAR

- AKALIN, Ş. Haluk (2017), *Geçmişten Günümüze Türk Sözlükçülüğü*, İstanbul: Elginkan Vakfı.
- ARAT, Reşit Rahmeti (2006), *Edib Ahmed B. Mahmud Yükneki, Atabetü'l-Hakayık*, Ankara: TDK.
- ARGUNŞAH, Mustafa, Recep TOPARLI (2008), *Mu'înü'l-Mürîd*, Ankara: TDK.
- ARGUNŞAH, Mustafa, Galip GÜNER (2015), *Codex Cumanicus*, İstanbul: Kesit Yay.
- ATA, Aysu (1997), *Kışşü'l-Enbiyâ (Peygamber Kıssaları) I Giriş- Metin- Tıpkıbasım*, Ankara: TDK.
- ATA, Aysu (1997), *Kışşü'l-Enbiyâ (Peygamber Kıssaları) II Dizin*, Ankara: TDK.
- ATA, Aysu (2004), *Türkçe İlk Kur'an Tercümesi (Rylands Nüshası) Karahanlı Türkçesi (Giriş- Metin- Notlar- Dizin)*, Ankara: TDK Yayınları: 854.
- ATA, Aysu (2014), *Harezm-Altın Ordu Türkçesi*, Ankara: AÜY.
- ATALAY, Besim (1945), *Ettuhfet-üz-Zekiyye fil-lûgat-it-Türkiyye*, Ankara: TDK.
- ATALAY, Besim (1970), *Abuşka Lügati veya Çağatay Sözlüğü*, Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- ATALAY, Besim (1986), *Divanü Lûgati'-t-Türk Tercümesi III*, Ankara: TDK.
- ATALAY, Besim (2013), *Divanü Lûgati'-t-Türk (Dizin)*, Ankara: TDK.
- ATEŞ, Ahmed (1958), "Anadolu Kütüphanelerinden Bazı Mühim Türkçe El Yazmaları", İÜ, TDED, c. VIII: 90-93.
- Az.: ALTAYLI, Seyfettin (2018), *Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- BANARLI, Nihad Sami (1987), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: MEB Basımevi.

- BARUTÇU ÖZÖNDER, F. Sema (1998), *Üç İtigsizler Giriş-Metin-Tercüme-Notlar-İndeks-XXX Levha*, Ankara: TDK.
- BARUTÇU ÖZÖNDER, F. Sema (2011), *Muḥākemetü'l-Luğateyn*, Ankara: TDK.
- BATTAL, Aptullah (1997), *İbn-i Mühennâ Lûgati*, 3.Baskı, Ankara: TDK.
- BAYTOP, Turhan (2007), *Türkçe Bitki Adları Sözlüğü*, TDK: 578, Ankara.
- Bşk.: ÖZŞAHİN, Murat (2017), *Başkurt Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- CAFEROĞLU, Ahmet (2011), *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- CANPOLAT, Mustafa, Zafer ÖNLER (2007), *İshâk bin Murâd Evdiye-i Müfrede (Metin-Sözlük)*, Ankara: TDK.
- CANPOLAT, Mustafa (2018), *Behcetül'l-Hadâik Fî Mev'izati'l-Halâik*, Ankara: TDK.
- CLAUSON, Sir Gerard (1972), *An Etymological Dictionary of Pre-thirteenth-Century Turkish*, Oxford: At the Clarendon Press.
- DANKOFF, Robert - J. KELLY (1982), *Compendium of The Türkic Dialects (Diwân Lugat at-Turk) Part I*: Harvard University.
- DANKOFF, Robert - J. KELLY (1984), *Compendium of The Türkic Dialects (Diwân Lugat at-Turk) Part II*: Harvard University.
- DANKOFF, Robert - J. KELLY (1985), *Compendium of The Türkic Dialects (Diwân Lugat at-Turk) Part III*: Harvard University.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (2007), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 24. Baskı.
- DİLÇİN, Cem (2013), *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- DİLÇİN, Cem (1991), *Süheyl ü Nev-bahâr, İnceleme-Metin-Sözlük*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.

DOERFER, Gerhard (1965), *Türkische und Mongolische Elemente Im Neupersischen*, c. 2, Wiesbaden: Franz Steiner.

Derleme Sözlüğü, www.tdk.gov.tr.

DS= TDK (2009), *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü I-IV*, Ankara: TDK.

ECKMANN, Janos (2014), *Nehcü’l-Ferādīs Uştmahlarnıġ Açuq Yolu Maġmūd Bin ‘Alī*, (Yay. Semih Tezcan-Hamza Zülfikar / Dizin-Sözlük Aysu Ata), Ankara: TDK.

ERCİLASUN, A. Bican (2014), *Kutadgu Bilig Grameri*, Ankara: Akçağ.

ERDAL, Marcel (1991), *Old Turkic Word Formation: A Functional Approach to the Lexicon II*, Weisbaden: Otto Harrassowitz.

EREN, Hasan (1999), *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*, Ankara.

ERGİN, Muharrem (2009), *Dede Korkut Kitabı-II / İndeks-Gramer*, Ankara: TDK.

GABAIN, Annemarie Von (2007), *Eski Türkçenin Grameri*, (çev. Mehmet Akalın), Ankara: TDK.

GARKAVETS, Aleksandr (2010), *Kıpçakskiy Slovar*, Almaty: Baur-Kasean.

GÜLENSOY, Tuncer (2007), *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözlüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, Ankara: TDK.

Güncel Türkçe Sözlük, www.tdk.gov.tr.

GÜNER, Nurhan (2008), *Mukaddimetü’l-Edeb Grameri*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kayseri.

HACIEMİNOĞLU, Necmettin (2000), *Kutb’un Husrev ü Şirin’i ve Dil Hususiyetleri*, Ankara: TDK.

HAMILTON, J. Russell (2015), *İyi ve Kötü Prens Öyküsü*, Ankara: TDK.

- İlmammedov, Rahman (2014), “Zemahşeri’nin Mukaddimetü’l-Edeb Eserinin Türk Dilleri İçin Önemi”, Türk Dünyası Bilgeler Zirvesi: Gönül Sultanları Buluşması, Eskişehir: TDKB, s. 549-556.
- JOHNSON, Francis (1852), *Dictionary, Persian, Arabic, And English*, London : The Patronage.
- KAÇALIN, S. Mustafa (2011), *Niyâzî Nevâyî’nin Sözleri ve Çağatayca Tanıklar (Giriş-Metin-Dizinler-Tıpkıbasım)*, Ankara: TDK.
- KANAR, Mehmet (2008), *Farsça-Türkçe Sözlük*, İstanbul: Say.
- KARABACAK, Esra (1995), *An Inter-Linear Translation of The Qur’an Into Old Anatolian Turkish IV*, The Department of Near Eastern Languages and Civilizations: Harvard University.
- KB= ARAT, Reşit Rahmeti (1979), *Kutadgu Bilig III (İndeks)*, (Haz. K. Eraslan, O. F. Sertkaya, N. Yüce), İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Kırg.: ARIKOĞLU, Ekrem, Cıldız ALİMOVA-Rahat ASKAROVA-B.Kağan SELÇUK (2018), *Kırgızca-Türkçe Sözlük I-II*, Ankara: Bengü Yay.
- KIRKKILIÇ, Ahmet (1999), *Şeyhülislâm M. Esad Efendi-Lehçetü’l-Lügat*, Ankara: TDK.
- Kk.: AQTAY, Gulayhan, Henryk Jankowski (2019), *Kırım Karaycası Türkçe Sözlük*, (çev. Tülay Çulha), İstanbul: Kesit Yay.
- Kklp.: UYGUR, C. Vedat (2019), *Karakalpak Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- KMTü.: TAVKUL, Ufuk (2020), *Karaçay-Malkar Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- KORKMAZ, Zeynep (2014), *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Ankara: TDK.
- KTTü.: MUZAFAROV, Refik, Nüzhet MUZAFAROV (2018), *Kırım Tatar Türkçesi-Türkiye Türkçesi-Rusça Sözlük*, (çev. Nariman Seyityahya), Ankara: TDK.
- KuT.: PEKACAR, Çetin (2011), *Kumuk Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK.

- Kültür Bakanlığı (1991), *Karşılaştırmalı Tarihi Türk Lehçeleri Sözlüğü*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Kzk.: BAYNİYAZOV, Ayabek, Janar BAYNİYAZOVA-Kenan KOÇ (2019), *Türkiye Türkçesi-Kazak Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- MUHAMMAD, Raafat (2014), *Zemahşeri Mukaddimetül Edeb Eserinin Osmanlı Türkçesi İle Tercümeli Tahran Nüshası (Elif-Dal Kısmı) (Giriş-Dil Özellikleri-Transkripsiyonlu Metin-Dizin)*, YTÜ Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Mütercim Âsım Efendi (2009), *Burhân-ı Katı*, (Haz. Mürsel Öztürk-Derya Örs), Ankara: TDK.
- NADELYAYEV, V.M., D.M. NASİLOV, E.R. TENİŞEV (1969), *Drevnetyuskiy Slovar*, Leningrad: Nauka.
- NİŞANYAN, Sevan (2020), *Nişanyan Sözlük Çağdaş Türkçenin Etimolojisi*, İstanbul: Liberus.
- Ö. AYAZ, Gülşen (2020), *Mukaddimetü'l-Edeb Paris ve Yozgat Nüshaları (Giriş-Metin-Dizin)*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Trabzon.
- Özb.: YUSUPOVA, Nasiba (2018), *Türkçe-Özbekçe Sözlük*, Ankara: TDK.
- ÖZEK, Ali (2006), *Zemahşeri ve Arap Lugatçılığındaki Yeri*, İstanbul, Ensar Neşriyat.
- ÖZKAN, Sezen (2009), *Mukaddimetü'l-Edeb'in Yozgat Nüshasında İsimler / Giriş-Metin-Dizin*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- ÖZTÜRK, Mustafa, M. Suat MERTOĞLU (2014), "Zemahşeri", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 44, s. 235-238, İstanbul.
- ÖZYETGİN, Melek (2001), *Ebû Hayyân, Kitâbu'l-İdrâk li Lisâni'l-Etrâk, Fiil: Tarihi-Karşılaştırmalı Bir Gramer ve Sözlük Denemesi*, Ankara: Köksav.

- RÄSÄNEN, Martti (1969), *Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türkisprachen*, Helsinki: Lexica Societatis Fenno-Ugricae 17.
- REDHOUSE, Sir James W. (1890), *A Turkish and English Lexicon*, İstanbul.
- SAMİ, Şemseddin (2010), *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul: Çağrı Yay.
- SEVORTYAN, E. Viladimiroviç (1974), *Etimologičeskiy Slovar Tyurkskih Yazıkov*, Moskova: Nauka.
- STEINGASS, F. (2005), *A Comprehensive Persian-English Dictionary*, İstanbul: Çağrı.
- ŞANLI, Cevdet, Nesrin KAYA GÜNAY (2009), *Muhtasar Mukaddimetü'l-Edeb, İnceleme-Metin-Kelime Dizini-Ek Dizini-Tıpkıbasım*, Sakarya: Sakarya Üni. Yay., No: 53.
- ŞİMŞEK, Yaşar (2019), *Harezmi Türkçesi Kur'ân Tercümesi (Meşhed Nüs. [293 No.], Giriş - Metin - Dizin)*, Cilt 1-2, Ankara: Akçağ Yay.
- ŞİRİN, Hatice (2016), *Eski Türk Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi*, Ankara: TDK.
- Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü I (XIII. Asırdan Günümüze Kadar Kitaplardan Toplanmış)*, 1943, İstanbul: Cumhuriyet Basımevi.
- Tarama Sözlüğü*, www.tdk.gov.tr.
- Tat.: EHMETİYANOV, Rifkat, Rafael MÖHEMMETDİNOV- Fenüze NURİEVA-Fuat GANİEV (2014), *Türkçe-Tatarca Sözlük*, Ankara: TDK.
- TEKİN, Talat (2003), *Makaleler I Altayistik*, Ankara: Grafiker Yayınları.
- TEKİN, Talat (2013), *Makaleler II Tarihî Türk Yazı Dilleri*, Ankara: TDK.
- TEKİN, Talât (2014), *Orhon Yazıtları*, Ankara: TDK.
- TIETZE, Andreas (1952), "Die Formalen Veranderungen an Neueren Europöischen Lehnwörtern in Türkischen", Oriens, V, s. 230-268.

- TIETZE, Andreas (1952), *Wörterbuch der griechischen, slavischen, arabischen und persischen Lehnwörter im Anatolischen Türkisch = Anadolu Türkçesindeki Yunanca, İslavca, Arapça ve Farsça Ödünçlemeler Sözlüğü*, (Der. M. Ölmez), İstanbul: Simurg.
- TIETZE, Andreas, Henry-Renee Kahane (1958), *The Lingua Franca In The Levant - Turkish Nautical Terms of Italian and Greek Origin*, University of Illinois Press.
- TIETZE, Andreas (2016), *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*, 1. Cilt A-B, (Ed. Semih Tezcan), Ankara: TÜBA.
- TIETZE, Andreas (2016), *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*, 2. Cilt C-E, (Ed. Semih Tezcan), Ankara: TÜBA.
- TIETZE, Andreas (2016), *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*, 3. Cilt F-J, (Ed. Semih Tezcan), Ankara: TÜBA.
- TIETZE, Andreas (2016), *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*, 4. Cilt K-L, (Ed. Semih Tezcan), Ankara: TÜBA.
- TIETZE, Andreas (2018), *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*, 5. Cilt M-N, (Ed. Nurettin Demir-Emine Yılmaz), Ankara: TÜBA.
- TIETZE, Andreas (2018), *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*, 6. Cilt O-R, (Ed. Nurettin Demir-Emine Yılmaz), Ankara: TÜBA.
- TIETZE, Andreas (2019), *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*, 8. Cilt T-V, (Ed. Nurettin Demir-Emine Yılmaz), Ankara: TÜBA.
- TOGAN, Z. Velidi (1965), “Zimahşeri’nin Doğu Türkçesi ile “Muḳaddimetü’l-Edeb’i”, *Türkiyat Mecmuası*, 14, s. 81-92.
- TOPARLI, Recep, M. Sadi ÇÖGENLİ, Nevzat H. YANIK (2000), *Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî*, Ankara: TDK.
- TOPARLI, Recep (2000), *Ahmet Vefik Paşa Lehce-i Osmânî*, Ankara: TDK.

- TOPARLI, Recep, Hanifi VURAL, Recep KARAATLI (2007), *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- TOPARLI, Recep, Mustafa ARGUNŞAH (2008), *Mu'înü'l-Mürîd*, Ankara: TDK.
- TS= TDK (2009), *Tarama Sözlüğü : XIII. yüzyıldan beri Türkiye Türkçesiyle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanımlarıyla*, (Haz.: Ömer Asım Aksoy, Dehri Dilçin), Ankara: TDK.
- TULUM, Mertol (2011), *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*, Ankara: TDK.
- TUNA, O. Nedim (1972), "Osmanlıcada Moğolca Ödünç Kelimeler", *Türkiyat Mec.*, s.209-250, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- TURAN, Fikret (2001), *Eski Oğuzca Sözlük, Bahşayış Lügati*, İstanbul: Bay.
- TÜRK, Vahit, Şaban DOĞAN, Yasin ŞERİFOĞLU (2014), *Tarihî Türk Lehçeleri, Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*, İstanbul: Kesit Yay.
- Türkçe Sözlük* (2005), 10. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü* (2009), 3. Baskı, Ankara: Türk Dili Kurumu.
- Ur.: GARKAVETS, Aleksandr N. (2019), *Urumca Sözlük*, (çev. İryna Logvynenko-Yuliia Romanenko) Ankara: TDK.
- ÜNLÜ, Suat (2012), *Doğu ve Batı Türkçesi Kur'an Tercümeleleri Sözlüğü*, Konya: Eğitim Kitabevi.
- YILMAZ, Emine, Nurettin DEMİR (2009b), "Kıssaş-ı Enbiyâ'dan Eski Anadolu Türkçesinin Sözvarlığına Katkılar I". *Festschrift to Commemorate the 80th Anniversary of Prof. Dr. Talat Tekin's Birth*. Ed. Emine YILMAZ, Süer EKER, Nurettin DEMİR. *International Journal of Central Asian Studies*. Volume 13. s. 495-517, Korea.

- YILMAZ, Emine, Nurettin DEMİR (2010), “Kısaş-ı Enbiyâ’dan Eski Anadolu Türkçesinin Sözvarlığına Katkılar II”, *Studies on the Turkic World. Festschrift in Honour of Stanislaw*.
- YILMAZ, Emine, Nurettin DEMİR (2012), “Kısaş-ı Enbiyâ’dan Eski Anadolu Türkçesinin Sözvarlığına Katkılar III”, *Ankara Üniversitesi DTCF Türkoloji Dergisi* 19, 1, s.159-168.
- YILMAZ, Emine, Nurettin DEMİR, Murat KÜÇÜK (2013), *Kısaş-ı Enbiya*, Ankara: TDK.
- YUDAHIN, K. Kuzmiç (1998), *Kırgız Sözlüğü I-II*, (çev. Abdullah Taymas), Türk Dil Kurumu Yayınları: 93, Ankara.
- YUyg.: NECİP, Emir Necipoviç (2008), *Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü*, (çev. İklil Kurban), Ankara: TDK.
- YÜCE, Nuri (1985), “Zemahşerî”, *İslam Ansiklopedisi*, Cilt 13, s. 509-514, İstanbul.
- YÜCE, Nuri (1993), *Mukaddimetü'l-Edeb Hıvârizm Türkçesi İle Tercümeli Şuşter Nüshası*, Ankara: TDK.
- YÜCE, Nuri (2006), “Mukaddimetü'l-Edeb”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 31, s. 120-121, İstanbul.
- ZÜLFİKAR, Hamza (2018), *Türkçede Ses Yansımaları Kelimeler İnceleme-Sözlük*, Ankara: TDK.

